В’ячеслав Бігун

МІСІЯ: СВОБОДА УКРАЇНИ

Остання зйомка серця

Медійники і кінематографісти на щиті

В’ячеслав Бігун

МІСІЯ: СВОБОДА УКРАЇНИ

Остання зйомка серця — медійники і кінематографісти на щиті

Київ — 2025

В’ячеслав Бігун

МІСІЯ: СВОБОДА УКРАЇНИ

Остання зйомка серця —
медійники і кінематографісти на щиті

Київ — 2025

УДК 070 (Преса. Журналістика): 07-051 (Професія журналіст), 791 (Кіно), 791.63 (Оператори), 791.44.071.1 (Режисери), 7.071 (Творчі та виконавчі професії), 316.77:3MI (Мас-медіа), 004.55 (Гіпермедіа), 035 (Довідники), 79 (084) (Збірники), 82-94 (Щоденники, авто/біографії), 355/359 (Військова справа), 77.044::355 (Військові фотозйомки), 342.7 (Права людини), 018 (Абетковий каталог осіб), 159.954 (Психологія творчості), 316.3:159.953 (Соціальна пам'ять).

Бігун В. С.

Б59 **Місія: Свобода України. Остання зйомка серця — медійники і кінематографісти на щиті. Київ: «Інтерсервіс», 2025. 444 с.**

ISBN 978-966-999-522-3

Ця книга — про тих, хто тримав у руках камеру, мікрофон і слово, а згодом — і зброю. Заради інших. Заради місії вільної України. Про тих, хто знімав правду, писав про свободу, боровся світлом і залишився світлом. Про медійників і кінематографістів, зокрема журналістів і документалістів, які загинули під час російсько-української війни з 2014 року — зі зброєю чи словом, на фронті чи в тилу, під обстрілами або виконуючи редакційне завдання.

«Остання зйомка серця» — символічний кадр, що не зникає зі стрічки пам’яті. Це деталізація однойменного аудіовізуального циклу «Остання зйомка» — частини документального серіалу «Україна в огні 2», відзначеного Національною кінопремією «Золота дзиґа» (український Оскар). У текстах цієї книги — особисті історії, цитати, свідчення, спогади, джерела. Це не просто збірка біографій — це пантеон гідності, де кожен текст пульсує болем, честю й незавершеною місією і може надихати.

«Місія: Свобода України» — це заклик не мовчати, пам’ятати, діяти. Ця книга виконує, серед інших, меморіальну, націєтворчу, просвітницьку і духовну функції. Вона створена, щоб утвердити цінності та чесноти, які захищали й втілювали герої слова та кадру — свободу, правду, гідність, життя ближнього, життя українців. Це книга, яку читають очима — і серцем. Це полум’я Фенікса, яке ми маємо нести далі.

УДК 070, 791, 7.071, 316.77:3MI, 004.55, 08, 035, 355/359, 77.044::355, 342.7, 018, 79 (084), 82-94, 159.954, 316.3:159.953

.

ISBN 978-966-999-522-3

© В. С. Бігун, 2025

ЗМІСТ

ЗМІСТ **3**
СКОРОЧЕННЯ **7**
ФЕНІКСИ УКРАЇНСЬКОЇ СВОБОДИ: МЕДІЙНИКИ І КІНЕМАТОГРАФІСТИ ЗІ ЩИТОМ І НА ЩИТІ (ВІД АВТОРА) **8**
Мотивація і натхнення 8
Окремі філософські та теоретичні засади ролі медійників і кінематографістів 11
Наші джерела — від публічних до приватних 12
Методологія 13
Окремі узагальнення 14
Позивні: архетипи війни, ідентичності та пам'яті 14
Відповідальність і воєнні злочини 16
50 функцій книги 17
Заклик до дії 18
Медійники і кінематографісти, які загинули на російсько-українській війні (орієнтовний список) 19
«Остання зйомка». Альманах пам'яті і натхнення кіно і медіа 26

Микола АЛЕКСИК Жертовний лицар нездійснених кіномрій 36
Вікторія АМЕЛІНА Зіниця пам'яті 38
Олексій АНДРЕЄВ Захисник шляхом Маріуполь — Чернівці — Бахмут ... 42
Андрій АНДРОСОВИЧ Оператор камер і дронів 44

Євген БАЛЬ Народжений і вбитий в окупації, але нескорений 46
Оксана БАУЛІНА Російська журналістка, вбита росіянами в Україні 48
Дмитро БЄНДІКОВ Надія Бена на щиті 49
Богдан БІТІК Лінгвіст-фіксер з тишини Антонівського 51
Олег БОБАЛО-ЯРЕМЧУК Від режисера до мінометника за Україну 54
Андрій БОЙКО Той хто захищав, любив і перемагав 56
Тимофій БОЙКО Бойко, тобто боєць 58
Денис БОНДАРЕВ Герой без дублерів 62
Олександр БОНДАРЕНКО Голос правди, сталь війни 64
Олексій БОРИС Бусоль з «Юридичної газети» 66
Андрій БУЧАК Голос і Людина Луганська 70

Антон ВОВК Маестро з 95-ої 72
Руслан ВОЛОДІН Космос 205 батальйону 74

Оксана ГАЙДАР Руда Пані Незламність 78
Руслан ГАНУЩАК Оператор Майдану і фронту 80
Василь ГЕРБ'ЯК Зірка без сцени 82
Віра ГИРИЧ Голос Свободи, вбитий російською ракетою вдома .. 84
Костянтин ГНІТЕЦЬКИЙ Хранитель кадру і майстер вчинку 86
Ігор ГУДЕНКО Хронікер харківського свободи 88
Карім ГУЛАМОВ Захисник двох світів 90
Євген ГУЛЕВИЧ Світлоткач із Калуша 92
Лілія ГУМЯНОВА Світла душа Маріуполя з «Домика» 96
Віктор ГУРНЯК Пластун двох світів 98

Тарас ДАВИДЮК Старий пластун-розвідник на сторожі правди..... 100
Володимир ДАЦЕНКО Борода, яка прикривала світ 102
Данило ДЕНИСЕВИЧ Останній дозор метелика любові 104
Віталій ДЕРЕХ Епатажний Герой 106
Філіп (псев. ВІННЕР) ДЄДКОВСЬКИЙ Форд незламності 108
Віктор ДЄДОВ Погасле світло Маріуполя 110
Владислав ДЗІКОВСЬКИЙ «Єврей» з Ризької 112

Василь ДОВБУШ	Харизма-мен тепер без Неша	114
Андрій ДОМАНСЬКИЙ	Артист, який не втік	116
Олександр ДРОЗДОВ	Освітлювач кіно і фронту	118
Віктор ДУДАР	Журналіст за покликом, мінометник за необхідністю	120
Раян ЕВАНС	Британський щит правди	122
Станіслав ЖИТНИЦЬКИЙ	Самурай у душі, телепродюсер у камуфляжі	124
Роман ЖУК	Еколицар майбутнього	126
Андрій ЗАГОРУЙКО	Новоукраїнець Київських історій	128
Олег ЗАДОЯНЧУК	Голос правди, заглушений російським «Смерчем»	130
Олег ЗАЙЦЕВ	Герой з Жашкова	132
Сергій ЗАЇКОВСЬКИЙ	Інтелектуальний воїн з пломенем	135
П'єр ЗАКЖЕВСЬКИЙ	Легендарний оператор Fox News, убитий росіянами	137
Зореслав ЗАМОЙСЬКИЙ	Голос, закатований в Бучі	139
Інокентій (Сергій) ЗАПОТОЧНИЙ	Світло, яке не згасло	141
Богдан ЗАТУЛА	Звичайний хлопець із Салтівки	143
Ігор ЗАХАРОВ	Русявий сталкер творчого оргазму	145
Ігор ЗОЛОТЬКО	Тінь героя в синій сорочці	147
Микита КАЛЕМБЕТ	Сапер своєї долі	148
Андрій КАСЬЯНОВ	Артист, який набув вічності у першому бою	150
Мантас КВЕДАРАВІЧЮС	Страчений режисер-антрополог меж	152
Юрій КІРПІК	«Моссад» йде перемагати	154
Костянтин КІЦ	Луцьке око правди	156
Сергій КЛИМЕНКО	Скіфський інженер добра	159
Антон КЛІТНИЙ	Донецький воїн різних фронтів	160
Володимир КОВБЕЛЬ	Борщівський театральний воїн	162
Віталій КОКОШКО	Чорний Запорожець реклами	164
Богдан КОЛЕСНИК	Остання роль воїна	166
Анастасія КОЛЬВАХ	Фіалка Полтави	168
Антон КОЛОМІЄЦЬ	Людина-сонце з Херсонщини	172
Сергій КОНОВАЛ	Тернопільський щит і меч	174
Іван КОНОНЕНКО	Блондин в епізодах і на передовій	176
Денис КОТЕНКО	Шкіпер з Дніпра	178
Олександр КОЦУКОНЬ	З прес-служби на війну	180
Володимир КОЦУР	Коли мені можна на бойові?»».	182
Денис КРИВИЙ	Фотохудожник з Первомайська, СЯО України	184
Максим КРИВЦОВ	Кулеметник Далі, який проростає фіалками	187
Андрій КРИШТАЛЬ	Кришталевий воїн	190
Олександра КУВШИНОВА	Закохана в Київ і небо	192
Дмитро КУДРЯВЦЕВ	Син бабусі, матрос-санітар з Сваляви	195
Олександр КУЗЕНКОВ	Грінченківець-журналіст із кулеметом	197
Іван КУЗЬМІНСЬКИЙ	Доцент нескореного духу	199
Мирослав КУЛИК (ГЕРАСИМОВИЧ)	Штурмовик з Школи мистецтв	201
Тетяна КУЛИК	Хронікерка незламності	204
Фелікс КУРТАНІЧ	Лист Подільський	206
Василь КУХАРСЬКИЙ	Лицар сцени і війни	208
Дмитро ЛАБУТКІН	Людина-посмішка з Кременеця	210
Максим ЛЕВІН	Камера совісті	212
Фредерік ЛЕКЛЕРК-ІМХОФФ	Паризький свідок, страчений росгільйотиною	215
Юрій ЛЕЛЯВСЬКИЙ	Львів'янин, нескорений полонами	217
Олександр ЛИТКІН	Ужгородський «Каштан» між вогнем	219
Павло ЛІ	Корейський гуцул Осіріс	221

Андрій МАКСИМЕНКО	Сценарист невійни	223
Богдан МАРКЕВИЧ	Богдан, якого можна обійняти	225
Олександр МАХОВ	Луганський журналіст на війні	227
Олександр МАШЛАЙ	Гот-пластун з Рівненщини	229
Максим МЕДИНСЬКИЙ	Десантник серця Аліси	231
Володимир МИРОНЮК	Одинак Джон з Львівщини	234
Андрій МИРОНОВ	Остання чесна людина в Росії	237
Володимир МУКАН	Блискавка слова і зброї	239
Євген НЕВИНСЬКИЙ	Лицар ляльки й зброї	241
Роман НЕЖИБОРЕЦЬ	Відеоінженер, страчений росіянами	243
Максим НЕЛІПА	Зірка «КВК» з автоматом	245
Сергій НІКОЛАЄВ	Фотокор, вбитий під час перемир'я	248
Юрій ОЛІЙНИК	Воїн у повсякденні, який любив гори	250
Олексій ОЛЬХОВИК	Фокус «Суспільного»	252
Віктор ОНИСЬКО	Тарантіно з серця пітьми	254
Микола ОРАНСЬКИЙ	Останній Нільс	257
Євген ОСІЄВСЬКИЙ	Веган-стрілець з Кропивницького	259
Андрій ПАВЛЕНКО	Спека недограних ролей	261
Павло ПАРХОМЕНКО	Оператор між війнами	263
Володимир ПЕТРЕНКО	Невояка Філ з Малина	265
Костянтин ПЕТРИК	Режисер недознятих фільмів	267
Віктор ПЕТРОВ	Львівська лелека Бахмута	269
Роман ПЛАХОТНИК	Ромео в фокусі	270
Кирило ПОЛІКЕВИЧ	Трудоголік з «Суспільного»	272
Олександр ПОПОВ	Миколаївський оператор надії	274
Антон ПРАСОЛЕНКО	Російська голгофа бердянського таланту	276
Станіслав ПРИТУЛА	Інтелігент фронту і кіно	278
Алла ПУШКАРЧУК	Бусолістка Рута	280
Сергій ПУЩЕНКО	Фронтовий живописець-кобзар	283
Микола РАЧОК	Хлопчик, який став лицарем	285
Брент РЕНО	Американський документаліст, вбитий в Ірпені	287
Андреа РОККЕЛЛІ	Італієць на Сході	289
Вікторія РОЩИНА	Запорізька журналістка без тилу	291
Дмитро РИБАКОВ	Репортер без страху	293
Шура (Олександра) РЯЗАНЦЕВА	Ялта без броні	296
Олександр САВОЧЕНКО	Син Надії	299
Євгеній САКУН	Перший, але не останній	301
Олексій САМОЙЛЕНКО	Народився в Донецьку, загинув за Україну	303
Олесь САМЧУК	Навічно вільний з Рівного «Каркаде»	305
Олексій САПУГА	Вільний як птах	307
Олег САРЕЛО	Реальна історія з Приморська	309
Євген СВІТЛИЧНИЙ	Жека-чемпіон із Кривого Рогу	311
Сергій СИЛКІН	Оксамитовий голос Ірокеза	313
Юрій СІЛЮК	Наш Юрчик	315
Дмитро СІНЧЕНКО	Перун з Кропивницького	317
Дмитро СІРИК	Ді-джей-снайпер з Сєвєра	320
Максим СІРОШ	Чубчик між рядками	322
Арман СОЛДІН	Біженець із Боснії, убитий росіянами в Україні	324
Євген СТАРИНЕЦЬ	Балагур, який лагодив час	326
Володимир СТРОКАНЬ	Безстрашний Дядя Вова	328
Олександр СУВОРОВ	Піротехнік на війні	331
Ігор ТЕРЬОХІН	Сомельє Медоїд з Одеси	332

Павло ТИМОШЕНКО	Оператор, який став стрільцем	336
Яків ТКАЧЕНКО	Тінь Довбуша з Дніпра	338
Андрій ТОПЧІЙ	Топер з Києва	341
Володимир ФЕДІНЧУК	Еней з Тернопільщини	344
Артем ФЕДОСЕНКО	Фотограф безсмертя	347
Роман ФІЛОНОВ	Син волонтерки — волонтер	349
Наталія ХАРАКОЗ	Маріупольська дитина війни, яка загинула в 86	351
Олексій ХІЛЬСЬКИЙ	Скіф сцени й розвідроти	353
Вадим ХЛУП'ЯНЕЦЬ	Магнум, розряджений за 9660 днів	356
Олександр ЦАХНІВ	З держслужби в журналістику й на фронт	358
Ірина ЦИБУХ	9494 днів Чеки закінчились, ваші — продовжуються.	359
Петро ЦУРУКІН	Такі, як він, не народжуються двічі	362
Володимир ЧЕРНИШОВ	Той, хто знімав — аби ми не забули	364
Олексій ЧЕРНИШЕВ	З фотоапаратом і автоматом	366
Олександр ЧЕРНІКОВ	З репортера в кіборги	368
Ілля ЧЕРНІЛЕВСЬКИЙ	«Ми знов переможемо. Я обіцяю»	370
Володимир ЧОРНИЙ	Кара з Кропивницького	373
Роман ЧОРНОМАЗ	Позитивчик з Умані	375
Олексій ЧУБАШЕВ	30 років Рекрута	380
Ярослав ШАПОЧКА	Митець передової	382
Ділербек ШАКІРОВ	Дім надії навколо тебе	384
Максим ШВАРЦМАН	Марвел з Каланчака	385
Олег ШЕМЧУК	10 263 плюс ще «7 днів на Білому Світі»	387
Артур ШИБАЛОВ	Життя без кіно	389
Дмитро ШИПОВСЬКИЙ	Дімка Срук	390
Іван ШУЛЬГА	Чесного — не купити, мужнього — не зламати	393
Євген ШУМІЛОВ	«Йди по життю, посміхайся»	397
Олексій ЮРЧЕНКО	Київський Ворон Балаклеї	399
Василь ЯВОРСЬКИЙ	Краще врубіть AC/DC	401
Антон ЯКОВЕНКО	Драйвовий, ніжний і турботливий	403
Олег ЯКУНІН	Суперсила вселяти віру	405
Денис ЯЦЮК	З 51 каналу у 23 бригаду	407

ДОДАТКИ 409
Інтерв'ю: Життя — режисер нашого кіно 409
Інтерв'ю: Нема моря без води, а війни без крові 413
Джерельна база публікацій преси про альманах «Остання зйомка» 418
Джерела і додаткова література 427
Фільмографія (перелік фільмів) В'ячеслава Бігуна 429
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК 436
ПРО АВТОРА 443

СКОРОЧЕННЯ

АТО ..... Антитерористична операція
бл. ..... близько
БМП.....бойова машина піхоти
БО .....благодійна організація
БПЛА ..... Безпілотний літальний апарат
В. Б. ..... В'ячеслав Бігун
ВГО ..... Всеукраїнська громадська організація
ВПО ..... внутрішньо переміщена особа
ГО ..... Громадська організація
ГУР ..... Головне управління розвідки Міністерства оборони України
док. ..... документальний фільм
ДРГ ..... диверсійно-розвідувальна група
ДУК ..... Добровольчий український корпус
ЗОШ ..... Загальноосвітня школа
ЗСУ ..... Збройні сили України
ІА ..... інформаційне агентство
к/т ..... кінотеатр
КАБ .....керована авіабомба
КМБ..... Курс молодого бійця
КНУКіМ ..... Київський національний університет культури і мистецтв
МГП .....міжнародне гуманітране право
МКФ / КФ..... міжнародний / кінофестиваль
МКС ..... Міжнародний кримінальний суд
МОУ..... Міністерство оборони України
НАНУ ..... Національна академія наук України
НГУ ..... Національна гвардія України
НСЖУ..... Національна спілка журналістів України
НСКУ..... Національна спілка кінематографістів України
ор. .....орієнтовно
ОУН ..... Організація українських націоналістів
РПГ ..... Ручний протитанковий гранатомет
РФ .....Російська Федерація
с. ..... сторінка, сторінок
СПГ ..... станковий протитанковий гранатомет
ССО ..... Сили спеціальних операцій
ТБ ..... телебачення
ТРК .....Телерадіокомпанія
ТРО .....Територіальна оборона
ТЦК ..... Територіальний центр комплектування
УГР ..... Українська гільдія режисерів
ФОП ..... фізична-особа підприємець
хв. ..... хвилин (хронометраж)
ЮГ ..... Юридична газета

PR (анг.)..... public relations (сфера діяльності)
URI (анг.) ..... уніфікований ідентифікатор ресурсів

ФЕНІКСИ СВОБОДИ: МЕДІЙНИКИ І КІНЕМАТОГРАФІСТИ ЗІ ЩИТОМ І НА ЩИТІ

Центр Європи. Ранок.

Зазвичай журналісти й кінематографісти прокидаються зі світанком — із думками, що не дають спокою, із відчуттям обов'язку щось істотне зафіксувати, зберегти, розповісти. Вони творять нове, вони доносять сенси, які збуджують уяву й пробуджують совість. Але нині — все інакше. Вони не прямують на знімальний майданчик. Не йдуть на чергове інтерв'ю. Вони йдуть — на бойові завдання, вони у полоні, вони під обстрілами.

Ситуації зовсім несхожі. У фільмах не вбивають по-справжньому. У медіа — лише повідомляють про смерть. А тут — справжня війна. Тут убивають. Тут знищують тебе лише за те, що ти українець, що ти — митець, який зберігає правду й світло на своїй землі. Дехто не витримує — сотні кінематографістів (лише режисерів — понад 150) покидають країну після 2014-го. Але сотні залишаються. І близько двох сотень журналістів і кінематографістів душу й тіло кладуть за свободу — найдорожче — за незалежність, за любов, за те, у що вірили.

Чи можлива більша місія за ту, коли людина ціною свого життя і здоров'я бореться і відстоює *свободу* — для себе та інших, нинішній і прийдешніх? Не життя, а саме свободу. Бо життя можливе і в окупації, без свободи чи в обмеженні свободи.

Вони — не просто полеглі. Вони — фенікси свободи, фенікси волі.

Це не лише образ. Це — метафора: жертви й воскресіння, вогню й свободи, безсмертя і надії. Фенікси свободи згорають у полум'ї війни, щоб ми могли жити у світлі правди. Їхні життя — мов пісні, що не обриваються. Їхні тіла — впали, але дух воскресає в слові, у кадрі, в кожному вільному погляді, що шукає правди. Вони — ті, хто не боїться згоріти, аби не згасла ватра істини. Вони продовжують надихати, вони — натхнення для живих.

І щоразу, коли хтось говорить правду, коли камера знімає, коли слово ріже, як меч — Фенікс знову народжується. Це герої слова і дії. Це ті, хто вмирає — щоб інші жили — зі свободою в серці. Пам'ятаючи їх — ми роздмухуємо полум'я їхнього польоту. Польоту без повернення, але з воскресінням у пам'яті — спільній, живій.

Кожен фенікс має коріння. І ці корені — в нашій традиції. У Мові. У Доброті. У тій першій, що дала ім'я і ніжність. Мама — перша після Бога. Бо Бог не всюди встигає... Частина героїв цієї книги зростає без тата, та саме мами закладають у них силу. Так виростають Микола Алексик, Ярослав Шапочка, Тимофій Бойко — воїни світла, вихована любов'ю. А далі — корені від Батька, від Учителя, від Духівника, з кожного, хто навчив нас берегти рідне, постає Батьківщина. І берегти її — це не абстракція. Це — вибір: словом, вчинком, і навіть зброєю. У цьому — й універсальне, й українське.

Мотивація і натхнення. Це книга, яку не збирався писати. Але й не маю права її не написати. Я знав небагатьох героїв цієї книги (й тепер дізнався про сотні нових). Але ці зустрічі — пам'ятні. Назву кількох.

Це — енергія Віталія Дереха, мандрівника, що проїздив нашим містом.

Це — світлість Олега Бобала, якого знав за підписом під відзнакою.

Це — фільми з монтажем Віктора Ониська.

Це — біль за Мантаса Кведаравічуса (з яким відчуваю духовну спорідненість і мав зустрітися): його історію у Маріуполі, розказану Ганною Білобровою, не забудеш.

Це очі Тетяни Кулик — дружини мого друга, феноменального хірурга Павла Іванчова. Зустрів її на вулиці, ми допомагали людині, яка втратила пам'ять. Лише потім (після її убивства) дізнався, хто вона.

Це — Віктор Дєдов, який творив про рідний Маріуполь і поліг у власній квартирі, досі належно непохований.

Це й Шура Рязанцева, яка приходила на мій фільм «Серце мами Гонгадзе» у 2017-му. Її тату, її перехід на українську, її очі — туга й надія — залишилися в мені.

Це й гафер Кєша зі своєю втіленою добротою, чи Іннокентій, а, насправді, як ми тепер дізнаємося — Сергій Запоточний.

Це — Руслан Ганущак, який своїм чином облагородив український світ і його воїнів.

Й — інші, котрі постають у вашій, моїй — нашій колективній пам'яті.

Ці спогади — теж полум'я Феніксів, яке живить нашу варту надії і боротьби. Яке дає воскресіння. Й, дійсно, — а це й метафорично — кілька полеглих — у віці Христа: Максим Кривцов, Павло Лі, Максим Мединський, Віктор Петров.

Часом думаю: як було б добре зустрітися з усіма ними.

Неможливо?

Так. Ця книга — така зустріч. Вона нас збирає: в уяві, в діалозі, в пошуку натхнення.

Ця книга — і про пам'ять, і про фіксацію доробку.

Ця книга — продовження і доповнення медіа-альманаху «Остання зйомка», циклу серіалу «Україна в огні 2», відзначеного Національною кінопремією «Золота дзиґа» (український Оскар) і мільйонами переглядів у всьому світі.

Це книга — внесок. Наприклад, Тимофій Бойко працював над понад 40 фільмами, але його профайл в українській кінобазі — порожній. На IMDb — лише два фільми, які добросовісні продюсери чи відповідальні особи відобразили. Це несправедливо. Працюючи на проєктом «Остання зйомка», автор книги додав понад 100 записів про полеглих колег у міжнародну кінобазу (IMDB.com), про їхню творчість, відзнаки.

Як і сотні записів про здобутки інших колег (переважно кінематографістів), які живуть і далі працюють чи пішли засвіти, як-от Кіра Муратова, Богдан Ступка, Олесь Санін, Сергій Маслобойщиков, Тарас Ткаченко, Леонід Кантер, Леонід Канфер, Філіп Сотниченко, Жанна Максименко-Довгич, Дмитро Тяжлов, Лариса Артюгіна (Покальчук), Тарас Химич, Наталія Половинка, Богдан Бенюк, Ірма Вітовська та інші. Це інформація про створені фільми, відзнаки і номінації. Чимало з них були і залишаються знаними кінематографістами, однак не мали в зазначеній кінобазі задокументованих нагород (відзнак і номінацій). Це все — про українське кіно, яке живе нині, постає з минулого й має шанс жити в майбутньому, бо воно зафіксоване. Бо в нього вірять. Коли за нього борються.

Такий поступ дарує нам і відкриття. Тому невипадково нас і, можливо, вас, чекають відкриття. Як-от про те, що актор-ляльковод Євген Невинський (1973-2023) грає роль у фільмі «Носоріг» (реж. Олег Сенцов, 2022). Що Євген Баль (1943-2022), син знаного режисера, був народжений у нацистській окупації, а фактично убитий в рашистій окупації, але залишається нескореним. Що десятки полеглих за Україну, та й або тих, хто їх підтримував, мають російське походження[1]. Що нині Герой України

[1] Див.: Це дослідження виявляє цікавий феномен: чимало з полеглих мають російське походження чи прізвища на російський манер. Тому слушно поставити непросте питання: чому одні росіяни вбивають інших росіян, а інші — стають на бік України? Це питання — не лише політичне чи ідеологічне. Це питання гідності, вибору, совісті. І саме в ньому розкривається глибокий парадокс нинішньої війни.

Тож, вражає, що серед медійників і кінематографістів, загиблих від рук росіян, були й ті, хто самі, ймовірно, мали російське етнічне коріння чи прізвище на російський манер — близько 40 з близько 170 лише з огляду на їхні прізвища — або були пов'язані з росіянами через шлюб. Дмитро Курдявцев, наприклад, був одружений із росіянкою Марією Рагуткіною. Денис Кривий — із Галиною Волгіною. Але ці зв'язки не вберегли їх від куль і снарядів російської армії. Навпаки — вони загинули саме тому, що обрали бік світла, правди, свободи.

Віталій Дерех (1987-2022) є автором аматорських й оригінальних фільмів. А Герой України Олег Зайцев (1974-2022), визволитель о. Зміїний, — знімався у низці стрічок.

Тож один із мотивів цієї книги — детальніша меморіалізація, аби не дозволити іменам стати статистикою, з'ясувати зміст поза прізвищем як таким. Адже час від часу — зазвичай, на певні дати — у соціальних мережах чи деінде можна зустріти таку ситуацію: подається перелік полеглих медійників і кінематографістів із стислим текстом, на зразок — «згадайте їх» або «пам'ятаємо». І це важливо. Проте, особливо з часом, коли список стає довшим, а кількість імен більшає, перетворюючись на статистику, виникає ще одне питання. А хто вони?

Що ми знаємо, наприклад, про таких осіб, як Ігор Золотько, Богдан Бітнік, Василь Герб'як, Руслан Володін чи Олександр Попов?

У публічному доступі часом зовсім крихти інформації про окремих осіб.

Наприклад, про Олександра Попова — знаходимо зворушливий, але скупий текст: «Олександр Попов. Телеоператор. Загинув 22 листопада 2023 року біля Куп'янська…»[2]. А що ще? Якою була його усмішка? Його роботи? Його думки і мрії?

Ця книга прагне хоч частково скорегувати це.

Також — це книга про шану. Не лише загиблим. А всім, хто став на захист. Хто зазнав поранень. Хто несе війну в тілі й душі. Їх — сотні. Сподіваємося, що колеги і колежанки — а в Україні сотні й сотні кінознавців і кінокритиків, список яких я пригадую, бачив на одному з фестивалів — підготуються про них тексти й книги.

А ще ця книга — спосіб пережити травму. Колективну. Професійну. Індивідуальну. Українську.

Так, деякі наші полеглі колеги в тілах своїх так досі й не знайшли спокою. Не знайдено або не поховано належним чином таких славних українців, як Віктор Дєдов (хоча з'явилися нові дані, про які йдеться в книзі), Ілля Чернілевський, Лілія Гумянова.

Дослідження доводять: медіа-контент, зокрема «Україна в огні 2»[3], допомагає в опрацюванні травми. І ця книга — з того самого ряду.

А ще є і персональний мотив. Бо маю цей досвід — **бути журналістом і кінематографістом** під час війни та в мирний час. Це означає — дивитися в обличчя реальності, якою б трагічною вона не була. Це означає — ставити запитання, коли

Також чимало медійників і кінематографістів та їхні родини відкрито розповідаю в інтерв'ю (що відображається і в цій книзі) про розрив зі своєю родиною в Росії (як-от Василь Кухарський, Віра Гирич, Руслан Володін) — це закономірне явище.

Російська ж журналістка Оксана Бауліна, яку, за даними українських слідчих, убили в Києві саме росіяни, стала символом внутрішнього опору режиму — так само, як і Андрій Миронов, загиблий під Слов'янськом у 2014 році. Його тоді назвали «останньою чесною людиною в Росії». Вони не були, як би висловилися рашистські пропагандисти, «бандерівцями» чи «західняками». Вони просто були людьми — зі свободою в серці. І цього було досить, щоб їх знищили. Але їхній етос живий.

Ці приклади руйнують пропагандистські міфи Кремля про те, що в Україні нібито воює лише «київський режим» чи «галицькі націоналісти», а росіяни прийшли «звільняти російськомовних». У дійсності російська куля не запитує про походження чи акцент. Вона не розрізняє між етнічним українцем і етнічним росіянином, між патріотом і митцем, що говорить російською. Вона несе смерть усім, хто не підкорився.

Росіяни вбивають росіян в Україні так само, як убивають українців. Бо мішенню для них є не лише нація — а свобода. І ті росіяни, що зуміли зберегти здатність мислити, що живуть поза досяжністю державної тиранії, часто свідомо стають на бік правди. Не лише в моральному, а й у буквальному сенсі — зі зброєю, камерою, словом. Це — про вибір. Людина хоче бути вільною. І якщо не може — то захоплюється тими, хто вміє. Саме тому багато українців, які з часів СРСР опинилися, а тепер часто змушені жити на території Росії, чудово розуміють, хто є хто. Вони знають ціну вибору. І вміють читати істину — попри глуху стіну брехні.

[2] Див.: Reсвієм. Олександр Попов // https://journalistsmemorial.gongadzeprize.com.ua/oleksandr-popov (запис проєкту «Reqвієм» (спільний проєкт Премії імені Георгія Гонгадзе, PEN Ukraine та Інституту масової інформації).

[3] Див., дет.: Мрака Н. М. Вплив медіа-контенту на студентську молодь під час війни в Україні (приклад опрацювання фільму «Україна в огні 2») // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2022. № С. 34-42. URI: http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/psychology/article/view/84

мовчання здається безпечнішим. Це — обов'язок бачити й зафіксувати те, від чого багато хто відвертається.

Це — коли тримаєш у руках камеру, але насправді тримаєш історію людини, яку завтра можуть стерти з реальності. Це — не просто передача новин, а боротьба за пам'ять. Це — розуміння, що за кожним кадром, кожним рядком стоїть людська доля, біль, любов, втрата. І відповідальність — не зрадити цю правду.

Я бачив, як похорон перетворюється на короткий сюжет: пара синхронів, кілька кадрів — і все. Але де ж людина? Де її життя, мрії, боротьба, пожертва? Ці кілька секунд ефіру — ніби компроміс із часом, форматом, швидкоплинністю новин. Але водночас — це знецінення. Людина зникає, розчиняється в загальному потоці інформації.

І ще: десятки героїв не мають жодного сюжету. Жодного матеріалу. Їхні імена не пролунали в ефірі. Вони ніби канули в тишу. Часом — через вихідні дні, через обставини. Часом — через закриті профілі, непублічність, відсутність фото. Але це не привід забувати. Навпаки — це виклик. Бо бути журналістом і кінематографістом — означає не дати людині та суті її історії зникнути. Означає зробити її присутньою, живою — у тексті, кадрі, слові, дотику до правди.

Ця книга намагається дещо виправити цю ситуацію, не претендуючи на вичерпність. Але вона — спроба вберегти. І дати нове життя — у пам'яті живій. І — у пам'яті колективній. Національній. Людській.

Тож, водночас ця книга — данина пошани не лише загиблим і зниклим безвісти, але й тим, хто зазнав поранень, хто продовжує виконувати свій професійний і громадянський обов'язок.

Починаючи осмислювати суть того, що відбувається, окреслимо кілька **філософських та теоретичних засад ролі медійників і кінематографістів під час російсько-української війни**. У сучасному світі інформація постає як фундамент влади та одна з основ суспільного життя. За Мануелем Кастельсом та Олвіном Тоффлером, інформаційні технології стають джерелом влади, а медіа — інструментом її здійснення.

Під час війни це проявляється у кількох виявах. По-перше, йдеться про супровід і контроль наративів: медіа формують гіперреальність (Бодріяр), де війна сприймається через призму образів, а не лише фактів. Одним із таких образів у сучасній війні є образ жертовності, котрий — як у теперішньому часі, так і потенційно — дозволяє, зокрема через жертви медійників і кінематографістів, як еліти української нації, вибороти, захистити й утвердити Україну. Крім того, йдеться і про легітимацію дій: кінематографісти та журналісти створюють — у своїх творах, формах діяльності — образи «справедливої війни» або пожертви, що впливає на суспільну солідарність.

По-друге, комунікація постає *не* (лише) *як одномоментний акт, а як соціальна система* (Ніклас Луман). Медіа не просто передають інформацію, а конструюють соціальну реальність. Під час війни це означає (1) формування публіки: медіа об'єднують людей навколо спільних цінностей (наприклад, ідеї «боротьби за Україну»); (2) подолання часу та простору: кіно та ЗМІ долають фізичні межі, поширюючи історії про героїзм чи страждання, як-от у документалістиці про російсько-українську війну. Яскравим прикладом цього є титулований двомовний однохвилинний серіал «Україна в огні 2», що проглядається як широкоформатне полотно візуальних текстів і інтертекстів, яке простягається з минулого через сучасне — у майбутнє.

По-третє, кіно, література та інші форми медіа постають *як зброя солідарності*. Через фільми та інші аудіовізуальні форми, мистецтво слугує способом як переживання, так і спільного проживання чужих досвідів. При цьому твори не лише відображають, а й готують суспільство до криз, формують емоційну стійкість (наприклад, фільми і книги про Майдан і війну, чи той самий серіал «Україна в огні 2»). Ми маємо активного, а не пасивного оповідача: у війну митці переходять від спостереження до захисту цінностей.

По-четверте, сучасні медіа стали полем *діалектики технологічного ідеалізму та техноскепсису*. З одного боку — технологічний оптимізм: соцмережі дозволяють швидко поширювати правду про війну (зокрема відео з зон бойових дій). З іншого — інформаційне перевантаження: надлишок контенту може викликати апатію або сприяти маніпуляціям.

У цьому світлі зростає і роль етики медіа під час війни. Наприклад, постає дилема «*гіперреальність vs реальність*»: кінематографісти стикаються з вибором — показувати жорстокість заради правди чи зберігати етичні межі. Зростає і відповідальність за аудиторію: як підкреслюють дослідження, медіа мають зважати на психологічний вплив на глядачів, особливо дітей.

У підсумку, під час російсько-української війни медійники та кінематографісти стали не лише інформаторами, а й творцями нової соціальної реальності. Їхня роль — це поєднання комунікації, солідарності та етичної відповідальності, що формує історичну пам'ять і майбутнє.

Наші джерела — від публічних до приватних. Медійнки й кінематографісти дбають про наші спільні цінності та чесноти, наш обов'язок — дбати про їхній творчий спадок. Наші герої залишають по собі значний масив свідчень — від офіційних до інтимних, від документальних до випадкових, від фронтових відео до домашніх фото. Частина з них є відкритою, доступною для суспільства: це насамперед профілі в соціальних мережах — Instagram, Facebook та інші. Саме ці цифрові сліди сьогодні нерідко стають сучасними «архівами пам'яті» — фрагментами життя, які дають змогу наблизитися до особистості, її думок, переживань, вибору.

І ця книга — це не лише каталог імен чи біографічних відомостей. Це спроба — з усією повагою і турботою — представити героїв не як абстрактних символів чи героїв у міфічному розумінні, а як героїв з-поміж нас — звичайних людей, які стали винятковими у своїй гідності, рішучості й дії.

Зібрані дані — частина копіткого процесу дослідження. Хотілося зібрати основні факти, але навіть це — знайти по-батькові, місце і дату народження чи смерті — часом виявляється складним або неможливим. Зібрати дані про близько 200 осіб у такий спосіб, в умовах війни — непроста задача. Тому автор просить з розумінням поставитися до можливих неточностей, що могли виникнути з різних причин. Часто помилки закріплюються через передрук з інших джерел, і на певному етапі їх складно, а іноді й неможливо оперативно виправити. Деякі неточності могли бути допущені свідомо — з міркувань безпеки, з поваги до приватності або внаслідок інформаційних обмежень, які іноді продиктовані навіть обставинами спецоперацій. У майбутньому, з появою нових даних, ці деталі можуть бути уточнені в наступних виданнях.

Сидячи й читаючи цю книгу чи дивлячись серії проєкту «Остання зйомка» («Україна в огні 2»), варто зауважити й не забувати: це створювалося не в тиші бібліотеки чи комфорті офісу, а — нерідко — між обстрілами і тривогами, під свист дронів і вібрації сирен. У час війни. Часто — без електрики, з браком навіть інтернету (особливо в 2022-2023 роках), в умовах цейтноту, з ризиком для життя і здоров'я.

Сам по собі проєкт — це результат наразі безпрецедентної за тривалістю й обсягом благодійної аудіовізуальної ініціативи, створеної зусиллями багатьох учасників. Тому автор буде щиро радий конструктивній критиці й заувагам (які можна надіслати на адресу: VSBihun@gmail.com).

Крім того, автор звертає увагу на обмеження формату. Жоден текст — навіть найщиріший чи найповніший, навіть книга — не здатен повністю відтворити глибину особистості. Особливо, коли йдеться про героїв цієї книги — багатогранних, глибоких, внутрішньо складних, незамінних. Їхнє життя не можна звести лише до слів, навіть якщо ці слова — з любов'ю та шаною.

Тому автор закликає й запрошує інших — дослідників, друзів, рідних, побратимів, митців — долучатися до творення пам'яті. Писати, фільмувати, розповідати,

згадувати. Давати голос тим, кого вже з нами немає. Відтворювати образи героїв у різних форматах — повніше, глибше, точніше, багатогранніше. Бо пам'ять — це не тільки данина минулому, а й міст у майбутнє. Це частина нашої української та універсальної колективної пам'яті.

А Фенікси свободи — аби стати й залишатися — потребують нашої участі. Нашої відповідальності. Нашої любові.

Методологія. Кого ми вшановуємо? Це дослідження охоплює медійників і кінематографістів, які загинули внаслідок російсько-української війни ***з 2014 року.*** Ми свідомо обрали ***широкий підхід,*** щоб не обмежувати пам'ять формальними критеріями на кшталт актуального місця праці, фаху чи диплому. Адже війна не визнає професійних кордонів — і пам'ять також не повинна.

Кого включено:

- *Чинні та колишні журналісти*, включаючи тих, хто через війну змінив фах, роботу або вступив до лав Сил оборони.
- *Фотографи, відеографи, оператори (як телеоператори, так і кінооператори),* незалежно від формату їхньої роботи.
- *Кінематографісти різних напрямів професії* (як режисери, так і актори, як сценаристи, так і монтажери, як оператори, так і освітлювачі чи перекладачі, продюсери та інші)**.**
- *Особи з досвідом у медіа, автори*, які писали, знімали, створювали публічний контент (навіть якщо цей досвід був нетривалим або в минулому).

Три основні категорії

Категорія	Короткий опис	Приклади
1. Професійна діяльність	Загибель під час виконання журналістських чи медійних завдань	Олександра Кувшинова, Максим Левін, Раян Еванс
2. Служба в Силах оборони	Медійники, які загинули як військові, незалежно від того, чи продовжували працювати в медіа	Арсен Федосенко, Дмитро Лабуткін, Віктор Гурняк
3. Війна як контекст	Загибель внаслідок бойових дій, обстрілів, окупації, полону, терору тощо	Юрій Гуденко, Вікторія Рощина, цивільні з медійним минулим

Про поняття «медійник»

Підхід	Кого охоплює	Охоплює кінематографістів?
Широкий (гуманітарний)	Усі творці публічного контенту (ЗМІ, блоги, фільми)	Так
Вузький (журналістський)	Працівники інформаційних медіа (новини, аналітика)	Не завжди (зокрема, коли творять авторське кіно)

Ми обрали *широкий підхід* замість вузького й суворо формалізованого. Адже він дає змогу повніше висвітлити долю людини — а отже, надати читачеві можливість самостійно вирішити, чи включати її до свого особистого пантеону пам'яті. У цьому світлі ми включаємо також і «колишніх» журналістів. Часто вони перестали працювати в медіа не через відмову від професії, а через війну: були мобілізовані або самі добровільно вступили до лав Збройних Сил, нерідко вони втратили свою журналістську роботу не зі своєї волі (як, до речі, й автор цих рядків). Їхній вибір захищати Україну не скасовує попереднього внеску в справу інформаційного фронту чи тилу. Більше того — він його доповнює.

Інколи людина могла працювати в медіа значно раніше, як-от автор цієї книги, що має журналістську освіту й очолював фахове видання. Чи зменшує плин часу цінність

такого досвіду? Чи втрачає статус журналіста оператор, звільнений через скорочення на регіональному телебаченні? Ми вважаємо, що — ні. І, можливо, навпаки: такі історії лише підкреслюють уразливість і жертовність медійної спільноти. Цей широкий підхід відповідає й практиці інших дослідників і упорядників.

Наша позиція: У випадках сумніву — надаємо перевагу включенню. Пам'ять повинна охоплювати не лише факти, а й потенціал, цінності, вибір. Широке трактування — це акт людяності, а не статистики.

У низці випадків важко провести чітку межу. Як, скажімо, з Володимиром Мирнюком: він не був військовослужбовцем і не мав постійної журналістської практики (хоча, як з'ясувалося, мав посвідчення преси). У подібних випадках ми, керуючись логікою відкритості та пам'яті, обираємо інклюзивний підхід.

Окрема увага — до терміна «медійник». Кого він охоплює? Чи належать до медійників кінематографісти? Так, але не всі й не завжди.

У широкому сенсі «медійник» — це будь-хто, хто створює й поширює публічний контент: журналісти, відеографи, блогери, телевізійні й кінофахівці тощо. Кінематографісти — режисери, оператори, сценаристи, продюсери й не тільки — формують аудіовізуальний образ часу, суспільства, війни. Вони — частина інформаційного простору, який має вплив і виконує культурну, гуманітарну, комунікаційну місію.

У вузькому сенсі, у межах журналістики, медійником вважається лише той, хто працює у сфері новин, інформаційних ЗМІ. У цьому контексті кінематографісти, які працюють виключно над авторськими проєктами без зв'язку з масовою комунікацією, можуть залишатися поза цим визначенням. Тому уточнюємо: якщо діяльність кінематографіста була спрямована на суспільне осмислення війни, реальності, формування свідомості — він або вона входить до цього простору пам'яті. І якщо виникає сумнів — ми обираємо ширший підхід, бо пам'ять має бути щедрою.

Окремі узагальнення. Кількісно це видання охоплює (на травень 2025 року) 169 осіб — як кінематографістів, так і медійників різних напрямків. Уже в процесі опрацювання автор напрацював додатковий список — орієнтовно 30 осіб, які можуть бути внесені до книги (якщо вдасться видати друге видання). Тож, уже потенційно список полеглих медійників і кінематографістів складає понад 200 осіб.

Середній вік полеглих — 39 років.

З-поміж (наразі) 169 осіб — 12 жінок (Вікторія Амеліна, Вікторія Рощина, Оксана Бауліна, Оксана Гайдар (Коркіна), Віра Гирич, Лілія Гумянова, Анастасія Кольвах, Олександра Кувшинова, Тетяна Кулик, Алла Пушкарчук, Наталія Харакоз, Ірина Цибух, Шура (Олександра) Рязанцева). З них двоє служили в Силах оборони (Алла Пушкарчук, Шура Рязанцева), Ірина Цибух волонтерила з «Госпітальєрами», решта загинули як медійники — цивільні особи.

Полеглі були представниками практично всіх напрямів своїх професій. Наприклад, у плані кіно й телебачення, на травень 2025 року за попередніми даними загинуло 11 режисерів, 30 операторів кіно і телебачення, відеографів, близько 30 акторів театру, кіно і серіалів, й близько 20 представників інших фахів (продюсери, сценаристи, режисери монтажу тощо; деталізацію представлено в окремих списках у книзі).

Загалом герої цієї книги умовно представляють — за місцем народження — 21 область (із 26) і АРК. Водночас частина колег (як-от Максим Шварцман і Олексій Андрєєв) проживали в Чернівцях. Місце народження частини осіб (близько 20) не вдалося встановити, тож ця статистика уточнюється. Наразі найбільше полеглих колег є вихідцями з Києва та Київської області, Дніпропетровської, Закарпатської (що несподівано) та Донецької областей. Так, народилися (або жили) в Закарпатті такі наші колеги, як Микола Алексик, Олександр Литкін, Роман Жук, Дмитро Кудрявцев.

Позивні: архетипи війни, ідентичності та пам'яті. Це дослідження висвітлює феномен позивних — особливого прояву бойової ідентичності, який став частиною

досвіду мобілізованих, добровольців, волонтерів. Позивні не просто замінюють імена. Вони — символічні, часто інтуїтивно обрані імена нової реальності, у якій переплавляються досвід, характер, професія, гумор, біль і надія.

Різновид	Приклади	Висновок
Професійні, творчі ідентичності	Журналіст, Режисер, Фотокор, Репортер, Оператор, Актор, Артист (кілька разів), Художник, Доцент, Філософ, Шахіст, Знахар, Топер, СТБ	Позивні, що відображають цивільну професію або творчий образ. Це ознака гордості за фах та інтеграції цивільної ідентичності у військову
Географічні, культурні, політичні маркери	Луганськ, Лис Подільський, Ялта, Балтика, СЯО, Моссад, Скіф, Карабас, Каркаде, Осіріс, Норд, Магнум, Кремінь, Єврей	Маркери походження або ідеології. Визначення територіальної, національної, ментальної приналежності.
Особистісні риси, емоційний портрет	Бур, Кремінь, Шумер, Скат, Шкіпер, Ворон, Хорт, Найф, Знахар, Фокус, Спека, Медоїд, Арс, Кара, Тарантіно, Деймос, Септон	Архетипи сили, стійкості, інтелекту, хаосу, хитрості. Позивні віддзеркалюють психологічну суть людини, іноді — міфічну чи героїчну.
Імена, псевдоніми, трансформована **ідентичн**ість	Остап, Ден, Джон, Юріч, Жека, Артист, Гот, Філ, Андрій, Явор, Нед, БонДжек, Лелека, Рута, Хлопчик	Індивідуалізовані або зворушливі позивні, що зберігають людську теплоту, персональність або ж іронічну форму самовираження.
Гумористичні / іронічні	Сало, Чубчик, Олігарх, Гартік, Ізолєнта, Веган, Карабас, Каркаде, Хлопчик	Гумор як броня (форма психологічного захисту). Самоіронія, яка зберігає душу в екстремальних умовах. Висловлення внутрішньої свободи та гідності.

Позивні героїв цієї книги — це не просто призвіська, а глибоко персоніфіковані архетипи. У них — багатовимірна особистість, трансформація і пам’ять. Серед них:

- «Артист» — найпоширеніший (відомо щонайменше 4 випадки). Це свідчить про сильну мистецьку ідентичність частини захисників, які в мирному житті були митцями.
- «Журналіст» — тричі. Як і «Репортер» (двічі), позначають тяглість професії навіть на війні.
- Повтори позивних (Аякс, Каштан, Артист, Репортер) свідчать про універсальність певних архетипів: митця-воїна, зв’язкового-документаліста.

Позивні як наративні фігури відображають:

- новий тип воїна — інтелектуала, гуманітарія, митця;
- внутрішню естетизацію досвіду війни, бажання перетворити її на міф, кіно, оповідь;
- професійну гідність, яку не втрачено навіть на фронті;
- глибоку потребу в самоіронії як способі психологічного виживання;
- перехід цивільної ідентичності в бойову — не через її знищення, а через злиття.

Деякі позивні мають військовий, розвідувальний підтекст: Дозор, Моссад, Чека, Рекрут, Корсар, Найф, СЯО — це мова стратегії та ролей, часто — внутрішніх кодів.

Позивні — це й сліди епохи. Вони стали частиною нової міфології війни, її фольклору, її літератури. Вони дозволяють зберігати особистість у безособовій ситуації, створюють міст між минулим і теперішнім, між миром і фронтом, між реальністю та міфом. Вони — і пам’ятка, і маркер гідності, і код, що зчитується лише своїми.

Ця книга — потенційне джерело наснаги для тих, хто може, прагне чи готовий заступити полеглих колег і колежанок на професійному полі чи в полі бою. З цієї книги можна дізнатися більше про професійне зростання, виховання, стрижні, цікаві історії — це те, чого так бракує в сфері професійної літературі з обраних фахів. Це — збірка,

мозаїка вибраної, сконденсованої, доречної інформації, що здатна змінювати особистість, розвивати її.

Ця книга — не лише про тих, хто загинув. Вона — джерело натхнення для тих, хто залишився. Вона дозволяє усвідомити глибину професійного та особистісного зростання багатьох героїв, дає змогу молодшим заступити на їхнє місце — в медіа, в мистецтві, в обороні. Вона — мозаїка образів, які змінюють читача. Бо позивні — це ще й дзеркала, в які ми дивимось і запитуємо: «А ким я є? І яким був би там — на місці кожного з них?»

Відповідальність і воєнні злочини. Ця книга прямо й опосередковано як констатує масштабність жертв і пожертви, так і акцентує на відповідальності — як моральної, так і юридичної. Один із доведених (дуже наразі відносно) дієвих видів такої відповідальності є юридична відповідальність за воєнні та суміжні злочини.

Дещо сухо, юридично викладаючи, треба вважати на таке. Медійники та кінематографісти, які не беруть участі в бойових діях (не є комбатантами), вважаються цивільними особами і мають відповідний захист згідно з міжнародним гуманітарним правом (МГП). Їхня діяльність, спрямована на інформування громадськості, не позбавляє їх цього статусу. Журналісти та медійники, які працюють у зонах збройного конфлікту («збройний конфлікт» — це термін міжнародного права), мають статус цивільних осіб і підлягають захисту згідно з МГП (стаття 79 Додаткового протоколу І до Женевських конвенцій 1977 року). Їхнє навмисне вбивство може кваліфікуватися як воєнний злочин, а в окремих випадках — як злочин проти людяності. Забезпечення їхнього захисту є обов'язком усіх сторін конфлікту та міжнародного співтовариства.

Крім того, стаття 51(2) того ж Протоколу забороняє будь-які акти або погрози насильства, спрямовані на тероризування цивільного населення. Римський статут Міжнародного кримінального суду (МКС) визначає навмисне спрямування атак проти цивільного населення як воєнний злочин. Оскільки журналісти вважаються цивільними особами, їхнє навмисне вбивство підпадає під цю категорію. Таким чином, навмисні напади на журналістів, які не беруть участі в бойових діях, є порушенням МГП. Під час російсько-української війни нерідкими є російські атаки, наприклад, на готелі, в яких проживають й співробітники медіа[4].

Крім воєнних злочинів, вбивство журналістів може також кваліфікуватися так: як (1) злочини проти людяності, якщо вбивства є частиною широкомасштабної або систематичної атаки проти цивільного населення; (2) порушення прав людини, зокрема права на життя та свободу вираження поглядів.

На практиці постає питання: що якщо вбивство журналіста є ненавмисним?

Ці випадки можуть охоплюватися поняттям «невибіркові атаки». МГП забороняє невибіркові атаки, які не розрізняють між військовими цілями та цивільними особами. Навіть якщо вбивство журналіста сталося ненавмисно, але внаслідок невибіркової атаки, це може бути кваліфіковано як воєнний злочин. Тож сторони зобов'язані вживати всіх можливих заходів для уникнення або мінімізації шкоди цивільним особам, включаючи журналістів. Невиконання цього обов'язку може призвести до відповідальності за воєнні злочини.

Тож навіть ненавмисне вбивство журналістів під час збройного конфлікту може становити порушення МГП і бути кваліфіковане як воєнний злочин, особливо якщо не були вжиті належні запобіжні заходи для захисту цивільних осіб. Забезпечення безпеки журналістів є обов'язком усіх сторін конфлікту та міжнародного співтовариства, але в даному випадку йдеться передусім про відповідальність РФ за численні вбивства і поранення журналістів й інших медійних працівників в Україні.

[4] Див., дет.: Поширені наративи, що Росія використовує для виправдання нападів на готелі та залякування журналістів // Останнє заселення: російські атаки на готелі в Україні та як вони впливають на роботу медіа. Truth Hounds. 16. 05. 2025. 75 с. URI: https://truth-hounds.org/cases/ostannye-zaselennya/

50 функцій книги. Розвиваючи тему спрямованості цієї книги, яким функціям вона може слугувати? Як приклад, можна виокремити 50 із них, розділених на 6 напрямків із такою деталізацією: (1) Меморіальні та етичні, (2) професійна документальні, (3) націєтворчі та культурні функції, (4) освітньо-просвітницькі функції, (5) терапевтичні, духовні та трансформаційні функції, (6) мотиваційно-дієві функції.

Типологія	Назва функції	Стислий опис функції
Меморіальні та етичні функції	Меморіалізаційна	Зберігає пам'ять про загиблих
	Вшанувальна	Виражає повагу та вдячність
	Гуманістична	Персоналізує жертв війни, чину
	Моральна	Формує уявлення про добро, жертовність, обов'язок
	Сакралізаційна	Підносить пам'ять до духовної цінності
	Етична	Задає моральний вектор суспільству
	Героїзаційна	Робить героїв прикладом для наслідування
	Громадянська	Активізує відчуття національного обов'язку
	Мовчазного протесту	Свідчення проти війни та зла
	Солідаризаційна	Об'єднує навколо спільної пам'яті
Професійно-документальні функції	Біографічна	Фіксує життя, шлях, вибір
	Хронікальна	Складає послідовність подій, фактів
	Документаційна	Зберігає архівні матеріали, цитати
	Журналістикознавча	Аналізує професійний внесок журналістів (медійників)
	Кінознавча	Розкриває бачення кінематографістів (в часи війни)
	Медіа-історична	Висвітлює розвиток професії у війні
	Фахова (прикладна)	Пропонує взірці для молодих професіоналів
	Архівна	Зберігає матеріали для історії та науки
	Інституційна	Стимулює створення і змістовне вдосконалення платформ і меморіалів
	Аналітична	Досліджує зв'язок творчості та обставин загибелі
Націєтворчі та культурні функції	Націєтворча	Укріплює національну ідентичність
	Патріотична	Підкреслює любов до Батьківщини
	Культурно-пам'ятна	Вписує пам'ять у культурний наратив
	Міфотворча	Створює сучасні національні міфи
	Метафорична	Створює образи (фенікс, світло тощо)
	Ритуальна	Стає елементом вшанування
	Символічна	Трансформує пам'ять у символи
	Мовна	Підтримує роль української мови
	Ідентифікаційна	Допомагає знайти себе через історії інших
	Захисна (від пропаганди)	Протистоїть спотворенню історії
Освітньо-просвітницькі функції	Історико-просвітницька	Навчає про війну, спротив, вибір
	Мистецько-аналітична	Аналізує мистецький доробок
	Критична	Розвиває навички осмислення фактів
	Педагогічна	Придатна для навчання
	Дискусійна	Стимулює обговорення цінностей
	Мовно-культурна	Зберігає мовні та регіональні особливості
	Соціологічна	Фіксує суспільні настрої через тексти
	Енциклопедична	Створює базу знань про час і події
	Публіцистична	Озвучує позицію автора або суспільства
	Університетська	Використовується в освіті, культурних і медійних курсах
Терапевтичні, духовні та трансформаційні функції	Психотерапевтична	Допомагає пережити втрату
	Колективно-терапевтична	Створює безпечний простір для колективної пам'яті
	Трансформаційна	Перетворює біль у силу
	Емпатійна	Поглиблює співпереживання
	Ціннісна	Утверджує базові орієнтири: свобода, правда
	Екзистенційна	Ставить питання життя, смерті, сенсу
	Духовна	Торкається глибини людського досвіду
Мотиваційно-дієві функції	Натхненна	Надихає на творчість, пошук сенсу
	Мобілізаційна	Спонукає до активності, захисту
	Активістська	Підтримує громадянське суспільство та культуру опору

Заклик до дії. Тож ця книга — не лише для прочитання. Вона — для натхнення. Для дії. Для пам'яті, що живе у вчинках.

Можливо, вас зворушить те, що зробили герої цих сторінок. А, можливо, ще більше — те, чого вони не встигли завершити. Їхня незавершеність — це виклик. Їхня мрія — це можливість. Їхній шлях — це заклик. І саме в цьому — відлуння місії, яка може стати й вашою.

Пам'ять про них не має залишатися мовчазною. Її сенс — поступ. Дія, що продовжує їхню справу, як наприклад:

- створення фільмів, текстів, образів, що несуть далі їхнє світло;
- волонтерства — для тих, хто бореться й тримає фронт життя;
- втілення задумів полеглих — у справах, які вони не встигли здійснити;
- громадянської позиції — що оберігає свободу та гідність;
- щоденного вибору — бути людиною. Бути вартим їхньої пам'яті.

Ніхто з нас не може замінити тих, кого ми втратили. Але кожен із нас може зробити так, щоби вони не були втрачені даремно.

Вашій увазі кілька прикладів.

- Як писав Іван Шульга, «Цивільні, хто геть не має хисту до військової справи — допомагайте донатом! Ми справимось саме з Вашою допомогою!».
- Наталія Зайцева (дружина Героя України й актора Олега Зайцева) перераховує 999 999 гривень воїнам — з виплати, отриманої через утрату чоловіка.
- Мама Тимофія Бойка — журналістка Людмила Бойко з Одеси — вирішує віддати всі свої заощадження на допомогу військовим (й започатковує ініціативу «Дрони від мами Аякса»).
- Дружина Дениса Кривого — Галина Волгіна — продає на аукціонах і поштою світлини чоловіка й передає кошти його побратимам на військові потреби.
- Антоніна Люлька відкриває у Вінниці книгарню-кав'ярню «Герої» — як сестра втілює мрію брата Миколи Рачка.
- Мама Володимира Петренка видає книгу віршів сина «Якого кольору дощ».
- Оксана Дудар, дружина Віктора Дудара, видає книгу «Щоденник вдови».
- Дружина Романа Жука ініціює висадження 13 тисяч цибулин тюльпанів у Мукачеві, де народився її чоловік.
- Руслан Гришко, Іванна Слободянюк та інші втілюють мрію Фелікса Куртаніча й знімають фільм про нього — «Фелікс».

Й це — лише частина прикладів дії.

Бо пам'ять — це й дія.

Бо ця книга — це виклик.

І частково відповідь[5] на нього — вже у ваших руках.

Це книга — про них. І для нас. Це книга — про вогонь, що не згасає. Це книга — як полум'я Фенікса, про його місію — місію Свободи України, яку ми маємо шанс продовжити — разом.

[5] Частковий друк цієї книги став можливим завдяки конкурсній участі автора у «Програмі стипендій для журналістів та військових кореспондентів з України» (за осінь 2024 року) Фонду польсько-німецького співробітництва (Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit). При цьому програма чи Фонд жодним чином не впливала на зміст цієї книги. Вся відповідальність за її зміст — це відповідальність автора. При цьому автор тут постає не як журналіст, а як дослідник — зі зрозумілих причин. Ані ця публікація, ані підготовка альманаху «Остання зйомка» не фінансується жодними сторонніми приватними, державними чи громадськими фондами чи ресурсами. Це є багаторічний благодійний проєкт автора.

МЕДІЙНИКИ І КІНЕМАТОГРАФІСТИ, ЯКІ ЗАГИНУЛИ НА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ

(орієнтовний список), висвітлені в альманасі «Остання зйомка» (реж. В'ячеслав Бігун).
Увага! Наведені дані попередні й уточняються.

	Прізвище	І. Б. (друге ім'я)	Професія, заняття	Позивний	Вік	Дати життя	Серія УВО2
1.	**Алексик**	Микола Олександрович	продюсер; військовослужбовець	Бур	**29**	18. 08. 1994 (Великі Ком'яти, Закарпаття) — 16. 12. 2023 (Серебрянський ліс, Луганщина)	732
2.	**Амеліна**	Вікторія Юріївна	письменниця, медійниця		**37**	01. 01. 1985 (Львів) — 01. 07. 2023 (Дніпро, поранення: Краматорськ)	
3.	**Андреєв**	Олексій Євгенович	оператор; військовослужбовець	Коваль	**51**	24. 08. 1994 (Маріуполь, жив) — 29. 11. 2024 (біля Бахмута)	1012
4.	**Андросович**	Андрій Олександрович	оператор; військовослужбовець	Оператор	**39**	26. 10. 1985 (Жовті Води) — 18. 12. 2024 (після поранення)	1082
5.	**Баль**	Євген Миколайович	письменник, журналіст		**78**	07. 04. 1943 (Кременчук) — 02. 04. 2022 (Мелекіне)	302
6.	**Бауліна**	Оксана Вікторівна	журналістка-фіксер		**42**	01. 11. 1979 (Красна Пресня) — 23. 03. 2022 (Київ)	412
7.	**Бєндіков**	Дмитро Вікторович	медійник; військовослужбовець	Бен	**38**	27. 11. 1986 (Сєвердонецьк) — 18. 03. 2025 (Надія, Луганщина)	1202
8.	**Бітік**	Богдан Олегович	журналіст-фіксер		**46**	12. 01. 1977 (Київ) — 26. 04. 2023 (Херсон)	
9.	**Бобало-Яремчук**	Олег Михайлович	режисер; військовослужбовець	Режисер	**44**	19. 01. 1978 (Львів) — 20. 12. 2022 (Кліщіївка, Донеччина)	322
10.	**Бойко**	Андрій Мирославович	оператор; військовослужбовець	Аташе	**26**	05. 10. 1996 (Івано-Франківськ) — 06. 04. 2023 (Гуляйполе)	442
11.	**Бойко**	Тимофій	декоратор; військовослужбовець	Аякс	**37**	26. 04. 1985 (Одеса) — 16. 09. 2022 (с. Правдине, Херсонська область)	1152
12.	**Бондарев**	Денис Сергійович	каскадер, актор, викладач; військовослужбовець	Ден (Den)	**38**	13. 03. 1984 (Полтава) — 21. 05. 2022 (Гуляйполе)	162
13.	**Бондаренко**	Олександр Михайлович	журналіст, філолог; військовослужбовець	Бонд	**45**	10. 10. 1977 (Луганськ) — 22. 04. 2023 (під Кремінною)	532
14.	**Борис**	Олексій Анатолійович	юрист, журналіст; військовослужбовець		**27**	17. 10. 1985 — 09. 02. 2023 (Донеччина)	
15.	**Бучак**	Андрій Володимирович	журналіст; військовослужбовець	Луганськ	**42**	23. 11. 1981 (Луганщина) — орієнтовно 13. 08. 2024 (Водяне)	1022
16.	**Вовк**	Антон Сергійович	музичний редактор телепроєктів і військовослужбовець	Маестро	**36**	04. 05. 1988 — 28. 12. 2024	
17.	**Володін**	Руслан	дольщик; військовослужбовець	Космос		Загинув у грудні 2023	
18.	**Гайдар (Коркіна)**	Оксана Юріївна	журналіст; блогер		**54**	01. 07. 1967, Київ — 12. 03. 2022, с. Шевченкове, Київщина	
19.	**Ганущак**	Руслан Васильович	оператор, режисер, фотограф; військовослужбовець	Остап, Фотограф	**54**	14. 04. 1970 (Ів.-Франківськ) — 11.01.2025 (Курщина)	1072
20.	**Герб'як**	Василь Михайлович	актор; військовослужбовець	Барс (Барсік)	**27**	22. 04. 1997 (Самбір) — 13. 09. 2024 (біля Куп'янська)	
21.	**Гирич**	Віра Віталіївна	журналіст, продюсер		**54**	12. 09. 1967 — 28. 04. 2022 (Київ)	82
22.	**Гнітецький**	Костянтин Владиславович	журналіст, оператор; військовослужбовець		**49**	15. 02. 1974 (Рівне) — 16. 07. 2023 (Луганщина)	572
23.	**Гуденко**	Ігор Григорович	відеограф, журналіст		**55**	29. 04. 1968 — 26. 02. 2022 (Харків)	172
24.	**Гуламов**	Карім (Абдулкарім) Курбаналійович	телеведучий; військовослужбовець	Кремінь, Шумер	**34**	26. 07. 1987 (Обухів) — 17. 07. 2022 (Зарічне, Херсонщина)	282

25.	**Гулевич**	Євген Васильович	журналіст, культуролог; військовослужбовець	Художник	**47**	21. 07. 1975 (Калуш або Львів) — 31. 12. 2022 (біля Бахмута)	
26.	**Гумянова**	Лілія Миколаївна	журналіст-педагог, працівник культури		**56**	25. 04.1965 — 19. 03. 2022 (Маріуполь)	292
27.	**Гурняк**	Віктор Петрович	фотокореспондент, військовослужбовець	«Гарт», «Гартік «Олігарх» (в «Айдарі»)	**27**	08. 06. 1987 (с. Городниця, Тернопільщина) —19. 10. 2014 (Сміле, Луганщина)	559
28.	**Давидюк**	Тарас Дмитрович	журналіст, педагог; військовослужбовець,	Старий	**37**	28. 08. 1986 (Рівне) — 03. 11. 2023 (біля с. Роботине)	652
29.	**Даценко**	Володимир Григорович	волонтер, журналіст ГО «Дорожній контроль. Вінниця»	Борода	**34**	05. 05. 1988 — 14. 07. 2022 (Вінниця)	432
30.	**Денисевич**	Данило Борисович	режисер (студент), автор фільмів; військовослужбовець	Дозор	**21**	01. 03. 2002 — 03. 05. 2023 (біля Бахмута)	482
31.	**Дерех**	Віталій Мирославович	журналіст, режисер; військовослужбовець	Сало	**34**	03. 09. 1987 (Тернопіль) — 28. 05. 2022 (Луганщина)	232
32.	**Дєдковський** (псев. Віннер)	Філіп Олегович	актор; військовослужбовець	Форд	**31**	09. 08. 1991 — 06. 08. 2023 (біля Волновахи).	632
33.	**Дєдов**	Віктор	оператор, фотограф		**52**	04. 02. 1970 — 11. 03. 2022 (Маріуполь)	102
34.	**Дзіковський**	Владислав Юрійович	системний адміністратор у медіа; військовослужбовець	Єврей	**46**	19. 01. 1976 — 13. 12. 2022 (Серебрянський ліс, Луганщина)	
35.	**Довбуш**	Василь	журналіст, відеодизайнер; військовослужбовець		**34**	17. 01. 1991 — 06. 05. 2025, (біля с. Могриця, Сумщина)	
36.	**Доманський**	Андрій Володимирович	актор; військовослужбовець	Артист	**50**	30. 11. 1973 (Житомир) — 07. 04. 2024 (Житомир, після ускладнень)	1192
37.	**Дроздов**	Олександр	гафер (освітлювач); військовослужбовець	Дрозд	**36**	16. 01. 1988 — 19. 12. 2024 (Нью-Йорк)	1052
38.	**Дудар**	Віктор Васильович	військовий журналіст; військовослужбовець	Ламбада, Журналіст	**44**	20. 12. 1977 (Перемилів) — 02. 03. 2022 (Миколаївщина)	212
39.	**Еванс**	Райан	радник з питань безпеки IA Reuters		**38**	1986 — 24. 08. 2024	
40.	**Житницький**	Станіслав Альбертович	лінійний тб-продюсер; військовослужбовець	Скат	**32**	25 [?]. 11. 1991 (Київ) — 24. 09. 2024 (Курщина)	1002
41.	**Жук**	Роман Степанович	відеограф, волонтер; військовослужбовець		**34**	13. 08. 1987 (Мукачево) — 26. 05. 2022 (Оріхів)	202
42.	**Загоруйко**	Андрій Володимирович	журналіст, телережисер; військовослужбовець		**48**	09. 09. 1974 (Новоукраїнка, Донеччина) — 03. 11. 2022 (селище Спірне під Бахмутом)	
43.	**Задоянчук**	Олег Іванович	журналіст; військовослужбовець		**43**	10. 07. 1971 (Хабаровськ) — 04. 09. 2014 (с. Дмитрівка, Луганщина)	
44.	**Зайцев**	Олег Геннадійович	актор; військовослужбовець	Найф	**48**	30. 04. 1974 (м. Жашків, Черкащина — 07. 05. 2022 (о. Зміїний)	
45.	**Заїковський**	Сергій Олександрович	історик, публіцист; військовослужбовець	Деймос	**27**	02. 07. 1994 (Черкащина) — 24. 03. 2022 (Лук'янівка, Київ)	762
46.	**Закжевський** (Закревскі)	П'єр	оператор		**55**	16. 08. 1966 (Париж) — 14. 03. 2022 (Горенка)	142
47.	**Замойський**	Зореслав Васильович	журналіст-фріласер; юрист		**42**	14. 04. 1979 (Дніпро) — 04 (?). 03. 2022 (Буча)	362
48.	**Запоточний**	Інокентій (Сергій) Володимирович	гафер (освітлювач); військовослужбовець		**38**	28. 10. 1986 — 02. 01. 2025	1062
49.	**Затула**	Богдан Анатолійович	журналіст; військовослужбовець		**28**	18. 04. 1996 (Харків) — 26. 08. 2024 (Самар)	942
50.	**Захаров**	Ігор Олегович	оператор; військовослужбовець		**34**	30. 09. 1988 (Київ) — 01. 08. 2023 (Ямпіль, Донеччина)	972

51.	**Золотько**	Ігор Миколайович	актор; військовослужбовець		**46**	14. 05. 1977 — 17.03.2024 (біля Краматорську)	1062
52.	**Калембет**	Микита Ігорович	актор, режисер театру, викладач акторства, поет; військовослужбовець	Шахіст	**30**	08. 04. 1993 (Харківщина) — 05 (?) 06. 2023 (схід України)	712
53.	**Касьянов**	Андрій Станіславович	актор; військовослужбовець	Артист	**27**	30. 01. 1997 (Дніпро) — 21. 08. 2024 (біля Покровська, Донеччина)	932
54.	**Кведаравічюс** (Кведаравічус)	Мантас	режисер, науковець, (формально) журналіст		**45**	28. 08. 1976 (Біржай, Литва) — 27-31 (?). 03. 2022 (Маріуполь)	62
55.	**Кірпік**	Юрій Юрійович	продюсер; військовослужбовець	Моссад		— 13. 03. 2025, Харківщина	
56.	**Кіц**	Костянтин Ігорович	оператор; військовослужбовець		**47**	04. 11. 1974 (Луцьк) — 17. 05. 2022 (Луганщина)	352
57.	**Клименко**	Сергій Григорович	медійник; військовослужбовець		**42**	1981 — 5. 05. 2023, під Мар'їнкою на Донеччині)	
58.	**Клітний**	Антон Вікторович	юрист, журналіст, медійник (керівник інформагенства); військовослужбовець		**28**	13. 10. 1994 (Донецьк) — 25. 06. 2023 (поблизу Оріхова)	522
59.	**Ковбель**	Володимир Олегович	актор, співак; військовослужбовець		**31** (зник)	10. 08. 1991, Борщів — 28. 06. 2022, зник безвісти у районі міста Лисичанськ	872
60.	**Кокошко**	Віталій Іванович	режисер; військовослужбовець		**58**	10. 09. 1966 (Одеса) — 24. 02. 2025	
61.	**Колесник**	Богдан Богданович	актор, театральний критик, режисер; військовослужбовець	Глово	**36**	16. 07. 1987 (Кривий Ріг) — 23. 12. 2023	692
62.	**Кольвах**	Анастасія Володимирівна	акторка; громадська діячка		**30**	21. 06. 1994 (Полтава) — 01. 02. 2025 (Полтава)	1102
63.	**Коломієць**	Антон Васильович	журналіст, ведучий; актор; військовослужбовець		**34**	16. 12. 1988 (Київка) — 20. 12. 2022 (с. Озарянівка, біля Бахмута)	492
64.	**Коновал**	Сергій Сергійович	оператор; громадський діяч, військовослужбовець	Норд	**31**	29. 05. 1992 (Тернопіль) — 06. 04. 2024 (біля Часового Яру)	792
65.	**Кононенко**	Іван Володимирович	фітнес-тренер, актор; військовослужбовець.	Артист	**41**	26. 07. 1983 — ор. 25. 11. 2024	
66.	**Котенко**	Денис Валерійович	медійник; військовослужбовець	Шкіпер	**25**	18. 05. 1996 (Дніпро) — 24. 03. 2022 (село Лук'янівка, бої за Київ)	
67.	**Коцуконь**	Олександр Олександрович	медійник; військовослужбовець	Арс	**22**	03. 09. 1999 (ймовірно, с. Телепине, Черкащина) — 22. 03. 2022 (Маріуполь)	
68.	**Коцур**	Володимир Вікторович	журналіст; військовослужбовець		**53**	05. 07. 1971 (Рівне — 29. 04. 2025 (Донеччина)	
69.	**Кривий**	Денис Олександрович	фотохудожник; військовослужбовець	СЯО	**34**	19. 10. 1988 (смт Черняхів, Житомирщина) — 11. 05. 2023 (під Бахмутом)	1172
70.	**Кривцов**	Максим Олександрович	поет, фотограф, оператор; військовослужбовець	Далі	**33**	22. 01. 1990 (Рівне) — 07. 01. 2024 (Харківщина)	
71.	**Кришталь**	Андрій Борисович	журналіст; військовослужбовець		**46**	24. 11. 1976 (Львів) — 27. 09. 2023 (Львів, після поранення)	
72.	**Кувшинова**	Олександра Андріївна	журналістка, консультантка		**24**	03. 11. 1997 (Київ) — 14. 03. 2022 (Горенка)	142
73.	**Кудрявцев**	Дмитро Володимирович	журналіст; військовослужбовець		**30**	06. 07. 1992 (Київ) — 25. 01. 2023 (біля Водяного на Донеччині)	
74.	**Кузенков**	Олександр Юрійович	журналіст; військовослужбовець	Хорт	**26**	06. 07. 1996 (Київ) — 20. 12. 2022 (біля Бахмута)	

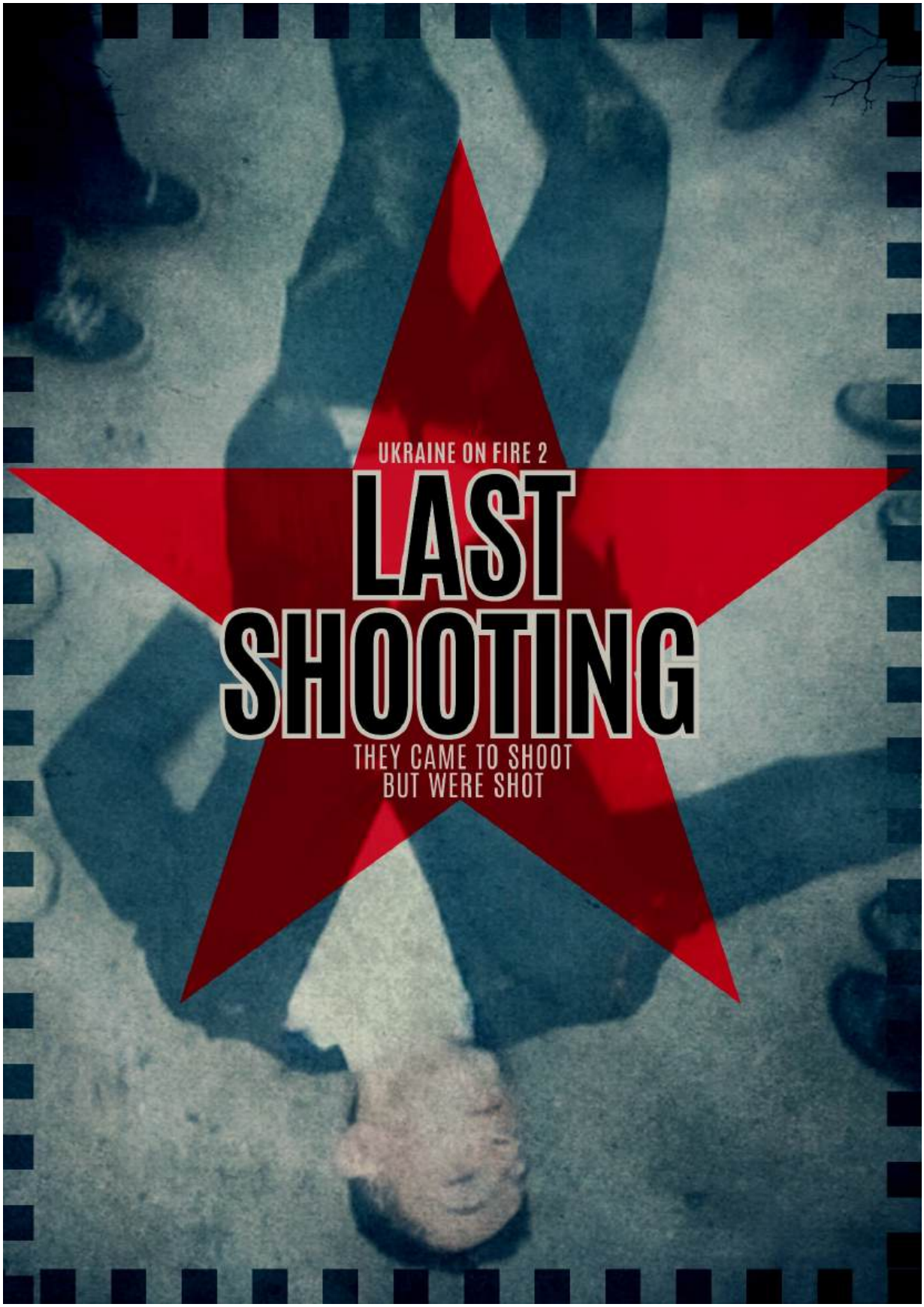
75.	**Кузьмінський**	Іван Юрійович	музикознавець, режисер; військовослужбовець	Доцент	**39**	05. 10. 1983 (Бердичів) — 17. 05. 2023 (Ямпіль, Донеччина)	582
76.	**Кулик** (Герасимович)	Мирослав Михайлович	журналіст, митець; військовослужбовець		**56**	29. 11. 1967 (Луцьк) — 25. 11. 2024 (Андріївка)	1032
77.	**Кулик**	Тетяна Миколаївна	журналіст		**42**	12. 06. 1982 (Київ) — 25. 02. 2025 (с. Крюківщина, Київщина)	1122
78.	**Куртаніч**	Фелікс Валерійович	оператор дрону; військовослужбовець	Лис Подільський	**27**	16. 11. 1996 (с. Грижинці, Вінницька область) — 17. 04. 2024 (с. Лозове, Донецька область)	842
79.	**Кухарський**	Василь Анатолійович	актор; військовослужбовець	Актор	**42**	02. 12. 1981 (Радомишль) — 07. 12. 2023 (Київ, після поранення)	672
80.	**Лабуткін**	Дмитро Віталійович	військовослужбовець, військовий журналіст		**28**	11. 12. 1986 (Кременець) — 16. 02. 2015 (Дебальцево)	272
81.	**Левін**	Максим Євгенович	фотограф, журналіст		**40**	07. 07. 1981 (Боярка) — 13-31. 03. 2022 (Гута-Межигірська)	52
82.	**Леклерк-Імхофф**	Фредерік	журналіст, оператор		**32**	27. 12. 1989 (Париж) — 30. 05. 2022 (Луганщина)	122
83.	**Лелявський**	Юрій Миколайович	журналіст; військовослужбовець	(ймовірно) Фотокор	**49**	20. 07. 1973 — 28. 09. 2022 (Луганщина)	272
84.	**Литкін**	Олександр Вікторович	журналіст; військовослужбовець	Каштан	**42**	06. 09. 1976 (Ужгород) — 13. 03. 2022 (біля Ірпеня)	512
85.	**Лі**	Павло Романович	актор, телеведучий	Осіріс	**33**	10. 07. 1988 (Євпаторія) — 06. 03. 2022 (Ірпінь)	43
86.	**Максименко**	Андрій Іванович	режисер, сценарист, актор; військовослужбовець	Режисер	**48**	07. 12. 1974 (Біла Церква) — 03. 05. 2023 (Дніпро, після поранення)	452
87.	**Маркевич**	Богдан Михайлович	журналіст, викладач; військовослужбовець		**38**	04. 09. 1986 (Остаповичі, Львівщина) — 28. 09. 2024 (Суми)	
88.	**Махов**	Олександр Володимирович	журналіст; військовослужбовець	Журналіст	**36**	17. 04. 1986 (Луганськ) — 04. 05. 2022 (с. Довгеньке, Харківщина)	92
89.	**Машлай**	Олександр Олександрович	медійник, громадський діяч; військовослужбовець	Гот	**41**	09. 07. 1983 (селище Гоща, Рівненщина) — (07. 05. 2024, біля с. Желанне, біля Покровську, Донеччина)	
90.	**Мединський**	Максим Сергійович	журналіст; військовослужбовець		**33**	22. 03. 1989 (м. Болград, Одещина — 29. 04. 2022 (біля Харкова)	
91.	**Миронюк**	Володимир	фотограф; волонтер	Джон	**59**	03. 11. 1963 (с. Реклинець, Львівщина) — 25. 09. 2023 (біля Курдюмівки, Донеччина)	602
92.	**Миронов (Міронов)**	Андрій Миколайович	журналіст, перекладач; правозахисник		**60**	31. 03. 1954 (Іркутськ, РФ) — 24. 05. 2014 (Слов'янськ, Донеччина)	
93.	**Мукан**	Володимир Сергійович	філолог, журналіст; військовослужбовець	Блискавка	**35**	11. 06. 1987 (Черкаси) — 29. 04. 2023 (біля Бахмута)	662
94.	**Невинський**	Євген Антонович	актор, лялькар; педагог; військовослужбовець	Карабас	**50**	27. 05. 1973 (Київ/Київщина) — 27.07. 2023 (біля Роботино, Запоріжчина)	832
95.	**Нежиборець**	Роман Сергійович	відеоінженер, відеомонтажер		**31**	26. 11. 1990 (Чернігів) — 05. 03. 2022 (Ягідне)	312
96.	**Неліпа**	Максим Володимирович	актор, телеведучий; військовослужбовець	Фаза	**48**	16. 10. 1976 (Київ) — 12. 05. 2025 (Дніпро)	
97.	**Ніколаєв**	Сергій Владиславович	військовий фотокореспондент		**43**	14. 02. 1972 (Київ) — 28. 02. 2015 (Покровськ)	
98.	**Олійник**	Юрій Богданович	оператор; військовослужбовець	Аякс	**39**	02. 04. 1982 — 23. 05. 2022 (Луганщина)	192
99.	**Ольховик**	Олексій	оператор; військовослужбовець	Фокус	**39**	11. 09. 1983 — 13. 03. 2023 (Бахмут)	402

100.	**Онисько**	Віктор Петрович	режисер монтажу; військовослужбовець	Тарантіно	**40**	17. 12. 1982 (Київ) — 30. 12. 2022 (біля Соледару)	332
101	**Оранський**	Микола Романович	медійник; військовослужбовець	Каштан	**24**	13. 06. 1999 (Кривий Ріг) — 22. 03. 2024 (с. Роботине)	
102.	**Осієвський (Манько)**	Євгеній Євгенович	журналіст, науковець; військовослужбовець	Веган	**29**	14. 08. 1993 (Кіровоград) — 22. 05. 2023 (Бахмут)	
103	**Павленко**	Андрій Миколайович	актор, журналіст; військовослужбовець	Спека	**43**	12. 08. 1980 (Васильків) — 10. 12. 2023 (Київ)	682
104.	**Пархоменко**	Павло Олександрович	оператор; військовослужбовець	Пархом	**38**	07. 12. 1985 (Київ) — 05. 11. 2024 (Луганщина)	962
105	**Петренко**	Володимир Миколайович	журналіст; військовослужбовець	Філ (Філософ)	**31**	21. 06. 1992 (Малин) — 22. 02. 2024 (біля с. Синьківка, Харківщина)	
106.	**Петрик**	Костянтин	другий режисер; військовослужбовець			12. 02. (Херсонщина) — 27. 05. 2024 (біля селища Очеретине, Донеччина)	862
107	**Петров**	Віктор	журналіст; оператор; військовослужбовець	Лелека	**33**	19. 09. 1989 (Львів) — 26. 05. 2023 (Бахмут)	752
108.	**Плахотник**	Роман Михайлович	фокус-пулер (помічник оператора); військовослужбовець	Ромео	**46**	30. 04. 1978 (Воронеж) — 10. 03. 2025 (зник безвісти)	1132
109	**Полікевич**	Кирило Миколайович	журналіст, відеограф; військовослужбовець		**42**	27. 04. 1982 (Дніпровщина) — 16. 03. 2025 (Донеччина)	
110.	**Попов**	Олександр Васильович	оператор, журналіст; військовослужбовець		**38**	1985 (Бурятія) — 22. 11. 2023 (Куп'янськ, Харківщина)	
111	**Прасоленко**	Антон Олегович	актор, філолог; військовослужбовець	Ізолєнта	**23**	26. 07. 1999 (Бердянськ) — 30. 03. 2023 (після поранення під Бахмутом)	642
112.	**Притула**	Станіслав Вікторович	продюсер; військовослужбовець		**40**	30. 04. 1984 (Київ) — 22. 01. 2025	1092
113	**Пушкарчук**	Алла Вікторівна	журналіст (редактор), театрознавиця; військовослужбовиця	Рута	**29**	18. 11. 1994 (Сокіл, Волинь) — 25. 04. 2024 (Удачне, Донеччина)	852
114.	**Пущенко**	Сергій Миколайович	графік і живописець, культуролог; журналіст		**61**	28. 06. 1960 (Дніпровщина) — 02. 03. 2022 (Васильків)	422
115	**Рачок**	Микола Сергійович	філолог; журналіст; військовослужбовець	Хлопчик	**27**	31. 05. 1995 (Вінниця) — 19. 07. 2022 (Покровськ)	742
116.	**Рено**	Брент Ентоні	журналіст; режисер		**50**	02. 10. 1971 (Мемфіс, США) — 13. 03. 2022 (Ірпінь)	22
117	**Роккеллі**	Андреа	журналіст і фотограф		**30**	27. 09. 1983 (Павія, Ломбардія, Італія) — 24. 05. 2014 (Слов'янськ, Донеччина)	
118.	**Рощина**	Вікторія Володимирівна	журналістка		**27**	06. 10. 1996 (Запоріжжя) — 19. 09. 2024 (РФ)	
119	**Рибаков**	Дмитро Олександрович	науковець, журналіст; військовослужбовець	Репортер	**48**	19. 04. 1975 (Баку) — 18. 07. 2023 (на Запоріжжі)	552
120.	**Рязанцева**	Шура (Олександра) Юріївна	стилістка, художниця з костюмів; військовослужбовиця	Ялта	**40**	02. 06. 1984 (Ялта) — 11. 06. 2024 (Житомир, після ускладнень)	902
121	**Савоченко**	Олександр Володимирович	журналіст; військовослужбовець		**36**	04. 07. 1986 (с. Поліське) — 26 (?). 07. 2023 (під Бахмутом)	612
122.	**Сакун**	Євгеній	оператор		**49**	24. 01. 1973 — 01. 03. 2022 (Київ)	112
123	**Самойленко**	Олексій Юрійович	актор; військовослужбовець	БоДжек (BoJack)	**28**	18. 08. 1996 (Донеччина) — 19. 02. 2025 (Донеччина)	1112
124.	**Самчук**	Олесь Олександрович	оператор; військовослужбовець	Каркаде	**21**	01. 04. 2002 (Рівне) — 11. 03. 2024 (Луганщина)	772
125	**Сапуга**	Олексій Миколайович	фотограф (орнітолог); військовослужбовець		**41**	01. 09. 1982 (Миколаїв) — 30. 07. 2024 (Донеччина)	982

126.	**Сарело**	Олег Іванович	режисер монтажу; військовослужбовець		**41**	01. 09. 1982, Приморськ — 30. 07. 2024	
127	**Світличний**	Євген Михайлович	спортсмен, актор; військовослужбовець	Жека	**29**	17. 09. 1993 (Кривий Ріг) — 19. 07. 2023 (Харківщина)	542
128.	**Силкін**	Сергій Олександрович	звукорежисер; військовослужбовець	Ірокез	**28**	17. 07. 1994 (Івано-Франківськ) — 17.10.2022 (біля Бахмута)	
129	**Сілюк**	Юрій Юрійович	оператор; військовослужбовець	Юріч	**49**	01. 06. 1974 (Рівне) — 26. 04. 2024 (Донеччина)	912
130.	**Сінченко**	Дмитро Володимирович	журналіст, розслідувач; військовослужбовець	Перун	**37**	04. 06. 1986 (Кропивницький) — 22. 08. 2023 (Донеччина)	812
131	**Сірик**	Дмитро Петрович	журналіст, радіоведучий; військовослужбовець		**36**	30. 11. 1986 (Сєвєродонецьк) — 20. 04. 2023 (біля Авдіївки)	
132.	**Сірош**	Максим Юрійович	актор; військовослужбовець	Септон, Чубчик	**37**	17. 09. 1984 (Київ) — 13. 07. 2022 (Донеччина)	
133	**Солдін**	Арман	відеожурналіст (Франція)		**32**	21. 03. 1991 (Сараєво) — 09. 05. 2023 (Часів Яр)	462
134.	**Старинець**	Євген Євгенович	менеджер-медійник; військовослужбовець		**46**	15. 05. 1975 (Вінниця) — 01. 05. 2022 (біля Попасної, Луганщина)	
135	**Строкань**	Володимир	каскадер, актор		**64**	02. 03. 1958 (Київ) — 07. 03. 2022 (Київ)	702
136.	**Суворов**	Олександр Миколайович	піротехнік		**52**	01. 07. 1969 — 27. 05. 2022	132
137	**Терьохін**	Ігор Олегович	журналіст, сомельє; військовослужбовець	Медоїд (Medoed)	**36**	19. 10. 1986 (Одеса) — 23. 01. 2023 (Херсонщина)	392
138.	**Тимошенко**	Павло Олександрович	оператор; військовослужбовець	Знахар	**42**	25. 08. 1980 — 05. 02. 2023 (Вугледар)	382
139	**Ткаченко**	Яків Михайлович	актор, театральний режисер; військовослужбовець	Артист	**45**	02. 02. 1979 (Дніпро) — 14. 12. 2024 (Донеччина)	1042
140.	**Топчій**	Андрій Андрійович	журналіст; військовослужбовець	Топер	**38**	10. 07. 1985 (Київ) — 20. 04. 2024 (Роботине)	992
141	**Федінчук**	Володимир Васильович	актор; військовослужбовець	Артист	**31**	20. 12. 1992 (с. Ставки, Тернопільщина) — 22. 01. 2024 (Новомихайлівка, Донеччина)	722
142.	**Федосенко**	Арсен Петрович	фотограф; військовослужбовець		**46**	21. 09. 1977 (Київ) — 10. 06. 2024 (Харківщина)	
143	**Філонов**	Роман Романович	актор		**20**	11. 08. 2001 (Київ) — 03. 03. 2022 (Харків)	1182
144.	**Харакоз**	Наталія Георгіївна	письменниця, журналістка		**86**	13. 07. 1935 (Маріуполь) — 29. 03. 2022 (Маріуполь)	
145	**Хільський**	Олексій Юрійович	актор; військовослужбовець	Скіф	**35**	14. 11. 1987 (Кам'янське) — 17. 08. 2023 (на Запоріжжі)	562
146.	**Хлуп'янець**	Вадим Васильович	актор; військовослужбовець	Магнум	**26**	04. 06. 1996 (Донецьк) — 15. 11. 2022 (Бахмут)	
147	**Цахнів**	Олександр Олександрович	журналіст; військовослужбовець	Журналіст	**37**	08. 07. 1985 (с. Сонцівка Донеччина) — 25. 03. 2023 (біля Курдюмівки)	
148.	**Цибух**	Ірина Володимирівна	журналістка; військовослужбовець	Чека	**25**	01. 06. 1998 (Львів) — 29. 05. 2024 (Харківщина)	
149	**Цурукін**	Петро Миколайович	журналіст; військовослужбовець	СТБ	**32**	29. 06. 1990 (Трускавець) — 09. 06. 2023 (біля Запоріжжя)	
150.	**Чернишов**	Володимир Миколайович	оператор; військовослужбовець		**52**	22. 03. 1971 (Кропивницький) — 04. 08. 2024 (Донеччина)	922
151	**Чернишев**	Олексій Олегович	фотограф-документаліст; військовослужбовець		**40**	21. 11. 1981 (Київ) — 13. 03. 2022 (Гута Межигірська, Київщина)	

152.	**Черніков**	Олександр Юрійович	журналіст; військовослужбовець	Репортер	**30**	01. 11. 1984 (Дніпропетровськ) — 22. 01. 2015 (Авдіївка)	
153	**Чернілевський**	Ілля Станіславович	дипломований режисер, сценарист, перекладач фільмів, поет і музикант		**30**	10. 06. 1991 (Київ) — 07. 05. 2022 (Донеччина)	152
154.	**Чорний**	Володимир Анатолійович	графік, художник-декоратор; військовослужбовець	Кара	**47**	27. 03. 1976 (Кропивницький) — 09. 05. 2023 (Авдіївка)	472
155	**Чорномаз**	Роман Богданович	фотограф; військовослужбовець	Корсар	**47**	11. 05. 1976 (Умань) — 13. 06. 2023 (Курдюмівка)	
156.	**Чубашев**	Олексій Олександрович	військовий журналіст; військовослужбовець	Рекрут	**30**	16. 11. 1991 (Пологи) — 10. 06. 2022 (Сєвєродонецьк)	182
157	**Шапочка**	Ярослав Анатолійович	журналіст, документаліст; військовослужбовець	Бриль	**48**	08. 07. 1974 (Київ) — орієнтовно 20. 03. 2023 (біля Соледару)	1042
158.	**Шакіров**	Ділєрбек Шукурович	журналіст, громадський активіст		**ор. 38**	орієнтовно 1983 — 26. 02 2022 (біля с. Зеленівка біля Херсона)	
159	**Шварцман**	Максим Романович	оператор; військовослужбовець	Марвел	**35**	17. 10. 1987 (Каланчак) — 15. 07. 2023 (Донеччина)	622
160.	**Шемчук**	Олег Леонідович	журналіст, розслідувач; військовослужбовець		**28**	10. 08. 1994 (Запоріжжя) — 15. 09. 2022 (Донеччина)	802
161	**Шибалов**	Артур Іванович	телеоператор; військовослужбовець		**26**	27. 05. 1998 (Покровськ) — 13. 03. 2025 (Курщина)	
162.	**Шиповський**	Дмитро Валерійович	оператор; військовослужбовець		**53**	07. 11. 1968 — 21. 09. 2022 (Донеччина)	342
163	**Шульга**	Іван Сергійович	звукорежисер; військовослужбовець	Шульга	**34**	01. 03. 1989 (Київ) — 14. 06. 2023 (Донеччина)	502
164.	**Шумілов**	Євген Ігорович	актор; військовослужбовець	Мет	**32**	12. 01. 1992 (Київ) — 30. 04. 2024 (Луганщина)	822
165	**Юрченко**	Олексій Маркович	оператор; військовослужбовець	Ворон	**51**	09. 01. 1971 (Київ) — 08. 09. 2022 (Балаклія)	222
166.	**Яворський**	Василь Михайлович	телережисер; військовослужбовець	Явор	**44**	04. 01. 1978 (Львів) — 21. 10. 2022 (Харківщина)	262
167	**Яковенко**	Антон Сергійович	режисер монтажу; військовослужбовець		**36**	27. 03. 1985 (Долинська) — 26. 02. 2024 (під Вугледаром)	782
168.	**Якунін**	Олег Іванович	журналіст, редактор; військовослужбовець	Балтика	**52**	18. 12. 1969 (Київ) — 18. 03. 2022 (Донеччина)	592
169	**Яцюк**	Денис Вікторович	медійник, оператор; військовослужбовець	Нед	**39**	1984 (Дніпро) — 14. 12. 2023 (Донеччина)	892

«ОСТАННЯ ЗЙОМКА»: АЛЬМАНАХ ПАМ’ЯТІ І НАТХНЕННЯ КІНО І МЕДІА

ОСТАННЯ ЗЙОМКА[6]

Мартиролог кіно і журналістики

Україна, 2023— , реж. В'ячеслав Бігун, док., біографія, історія, війна, права людини, 10/20/75/113 хв.

Last Shooting (англ.) ● Рейтинг IMDb: 8.3 (18 голосів)

Синопсис / сюжет	«Остання зйомка» — документальний альманах, збірка одно-хвилинних фільмів у форматі мобільного кіно, присвячена журналістам і кінематографістам, які загинули в російсько-українській війні, переважно створений на основі унікальних приватних відео і фото (https://www.imdb.com/title/tt31241222).
Оригінальність ідеї, новизна	▪ Меморіальний альманах ультракоротких фільмів (тривалістю одна хвилина) про медійників і кінематографістів, які загинули на війні. ▪ Мобільне кіно у вертикальному форматі 9:16.
Актуальність теми, значимість, смисли	▪ Пожертва, самопожертва. ▪ Медійники та кінематографісти, які загинули на війні, поклали своє життя за Україну, були вбиті або зникли безвісти під час війни.
На екрані	Медійники та кінематографістів, які загинули під час російсько-української війни з 2014 року, представлені в фільмі (виклад за серіями фільму «Україна в огні 2» (на 20. 05. 2025).
	▪ Втрати кінематографістів й інших колег за цехом — за різними видами діяльності — можна узагальнити так (на середину 2025 року): ○ <u>11 режисерів (авторів фільмів, зокрема і других режисерів):</u> ▪ Олег Бобало-Яремчук ▪ Руслан Ганущак ▪ Данило Денисевич (студент) ▪ Віталій Дерех (автор фільмів як режисер-аматор) ▪ Мантас Кведаравічюс (литовський кінорежисер, вишколений як науковець в Англії, розкрився в кіно саме в Україні, під час війни мав і статус журналіста) ▪ Віталій Кокошко ▪ Андрій Павленко (дипломований режисер) ▪ Костянтин Петрик (другий режисер) ▪ Брент Рено ▪ Ілля Чернілевський (дипломований режисер) ▪ Василь Яворський.

[6] Виправлений і доповнений виклад, уперше опублікований у книзі: Людвик [Мрака] Н. М. Кіно і легенда: В'ячеслав Бігун. К.: Інтерсервіс, 2025. С. 228-241.

- Понад 30 операторів (теле- і кіно-), відеографів, фотографів:
  - Олексій Андреєв
  - Андрій Андросович
  - Андрій Бойко
  - Костянтин Гнітецький
  - Ігор Гуденко
  - Віктор Дєдов
  - Роман Жук
  - П'єр Закжевський (Франція, Ірландія)
  - Ігор Захаров
  - Костянтин Кіц
  - Сергій Коновал
  - Максим Кривцов
  - Фелікс Куртаніч (оператор дрону)
  - Фредерік Леклерк-Імхофф (Франція)
  - Роман Нежиборець
  - Юрій Олійник
  - Олексій Ольховик
  - Олександр Попов
  - Павло Пархоменко
  - Віктор Петров
  - Євгеній Сакун
  - Олесь Самчук
  - Юрій Сілюк
  - Арман Солдін (Франція)
  - Павло Тимошенко
  - Володимир Чернишов
  - Артур Шибалов
  - Дмитро Шиповський
  - Олексій Юрченко
  - Денис Яцюк та інші.

Більшість операторів працювала на телебаченні, але частина з них мала доробок і в кіно, зокрема ігровому і неігровому (як-от Ігор Гуденко, Дмитро Шиповський, Костянтин Гнітецький, Руслан Ганущак).

Понад 25 акторів кіно і театру, каскадерів (дублерів):

- Денис Бондарев
- Василь Герб’як
- Філіп Дєдковський (псевдонім: Віннер)
- Андрій Доманський
- Олег Зайцев
- Микита Калембет
- Володимир Ковбель (зник безвісти)
- Богдан Колесник
- Антон Коломієць
- Іван Кононенко
- Андрій Касьянов
- Василь Кухарський
- Павло Лі
- Андрій Максименко
- Євген Невинський

- Максим Неліпа
- Андрій Павленко
- Антон Прасоленко
- Олексій Самойленко
- Максим Сірош
- Євген Світличний
- Володимир Строкань
- Яків Ткаченко
- Володимир Федінчук
- Роман Філонов
- Олексій Хільський
- Вадим Хлуп'янець
- Євген Шумілов та інші.

Інші кінематографісти:

- майбутній продюсер Микола Алексик
- декоратор Тимофій Бойко
- «дольщик» Руслан Володін
- гафер (освітлювачі) Олександр Дроздов
- гафер Інокентій (Сергій) Запоточний
- продюсер Юрій Кірпік
- продюсер Сергій Коновал
- сценарист і режисер кліпів Андрій Максименко
- сценарист Микола Кулик (Герасимович)
- режисер монтажу Віктор Онисько
- фокус-пулер Роман Плахотник
- продюсер Станіслав Притула
- стилістка і художник по костюмах Олександра (Шура) Рязанцева
- режисер монтажу Олександр Сарело
- піротехнік Олександр Суворов
- сценарист і перекладач Ілля Чернілевський
- художник-декоратор Володимир Чорний
- звукорежисер Іван Шульга
- режисер монтажу Антон Яковенко та інші.

Цитатник

- [c22] Свідок: Брент Ентоні загинув від ворожої кулі попаданням в голову. Куля вийшла через око.
- [c52] Макс Левін: Проект про точку неповернення. Ми, як країна, зрозуміли, що насправді Росія — це ті, хто стріляють в спину, і ці хлопці [українські воїни в Дебальцево] їх бачили особисто.
- [c62] Мантас Кведаравічус — запитує маріупольців: Ми їли хліб, ми нюхали хліб, щоб зрозуміти, яке тут життя. Запах хліба змінився чи ні?
- [c92] Олександр Махов: Ми готові захищати нашу Україну. Нам видали зброю і набої.
- [c102] Дружина оператора Віктора Дєдова: Ми були вдома, весь тиждень дуже сильно стріляли, у нас будинок знаходиться в центрі міста. Будинок просто як сірникова коробка — ось так ходив. 11 березня [2022 року] до 12-ї зранку було

дуже тихо. Холодно дуже було, потім я кажу «Давайте, підемо поїмо». Був борщ, який ми зварили на вогнищі напередодні, і ми з балкона діставали продукти і в цей момент прилетів перший снаряд. Я була певна, що Віті не може не бути. Я обертаюсь у квартирі та кричу двічі «Вітя». Ми його хотіли якось поховати, але, по-перше, зайнявся будинок. Він горів два дні доки ми не виїхали. Спочатку Вітю вбили, а потім Вітю спалили. Зламали все.

- [с112] ТБ-відниця: І, на жаль, є перший загиблий телевізійник від початку вторгнення. Під час обстрілу київської телевежі загинув оператор одного з телеканалів Євгеній Сакун.
- [с122] Президент Зеленський [30 травня 2022 року]: Сьогодні на Луганщині окупанти зірвали евакуацію з району бойових дій, обстріляли нашу машину, яка їхала за місцевими. Від смертельного поранення під час обстрілу загинув французький журналіст Фредерік Леклерк.
- [с132] Лесь Янчук на похороні Олександра Суворова: Прощавай, дорогий друже.
- [с142] Акція на підтримку загиблих журналістів в Україні: Я — Олександра, я — П'єр.
- [с152] Ілля Чернілевський: Я закликаю кожного взяти в руки зброю. І мова не тільки про автоматичну зброю. Мова — про слово. Теперь разница есть! …
- [с192] Юрій Олійник: Іра, ми всі будемо там. Смерті не існує. Це велика честь загинути за Україну.
- [с202] Роман Жук: Наші діти ростуть. І, якщо я зараз тут буду ховатися, якщо кожен з нас так буде ховатися, то нашим дітям доведеться брати до рук зброю. Я не хочу, щоб наші діти воювали.
- [с202] Роман Жук [звертаючись до дружини]: Я тебе люблю, шкода, що не подивлюся тобі в очі.
- [с232] Герой України Віталій Дерех: Це ціна за те, що наша країна буде такою, якою хочемо бачити її ми з вами.
- [с242] Свідок у Запоріжжі про атаку 9-10 жовтня: Знищили дім у другій ночі. Тупо багатоповерхівку знищили.
- [с262] Василь Яворський: Війна триває і [постане] питання, коли потрібно буде стати на захист. Василь Яворський [їде дорогою]: Пацани, які ще не служать, дивіться, які класні дороги. Платять дуже класно. Платять дуже класно. Якщо ви за «джипінг» платите гроші, то тут ще вам платять. Підтвердіть [звертається до побратимів], що вакансій багато. Перемагаємо. Приїжджайте, зарплати супер. Умови, дивіться, який класний ліс.
- [с272] Колега Юрія Лелявського: Львівський журналіст Юрій Лелявський після пів місяця полону у словянських сепаратистів повернувся додому. Юра постійно рвався в бій на передову. Якщо він десь знаходився на тиловій посаді, він мені писав: «Я не можу тут знаходитися. Мені треба, в той

	час, коли хлопці воюють, коли хлопці гинуть, мені треба бути з ними». ▪ [с282] Карім Гуламов: Це загублений рай. Я майже второпав. Яка там Америка. Яка там Європа. Най, най, най. В нашій країні все най, най, най. Найкращі дівчата, найсмачніша їжа. Найкрутіші дороги. Найтихіша тиша. Най, най, най. [Друг:] Він азербайджанець, народжений в Україні. Він любив цю країну, справжній патріот. Заради нашої свободи. Він був саме таким: Воїном. Чоловіком. Захисником. І він завжди повинен залишитися таким у серцях. [Розсипаючи прах] Виповнюємо останню волю Каріма Гуламова. ▪ [с292] Лілія Гумянова. Скільки взагалі років існує цей клуб? Він існує вже 20 років. [Відвідувачка клубу] Як жартує наша керівниця Лілія Миколаївна, «Коли інші створювали приватні підприємства чи банди, вона організовувала територію свободи слова під назвою «Мрійники». ▪ [с312] Дружина про чоловіка (Роман Нежиборець): З березня [2022 року] вони зайшли колоною тихо і стали буквально у кожному дворі, під кожною хатою. Поставили свою техніку. Він же якраз спілкувався з мамою по телефону і сказав, «зайди на мою сторінку, напиши цей пост», а я була внизу, в мене дитина на руках заснула. Я чую, що відкриваються двері і голос російського солдата — «на вихід, евакуація». Так вони його розстріляли. Перед цим допитували, бо були зв'язані руки. Звичайно то були сльози, переживання, розпитування чому так. Може його саме так поранили, що його можна було б ще підлікувати. [З дитиною] Зійшлися в тому, що тато … нам допомагає звідти. ▪ [с332] Олександр Михед про Віктора Ониська: Справа в тому, що ти все одно більший за будь-яку спробу розказати про тебе. ▪ [с372] Побратим про загиблого Дмитра Лабуткіна (1986-2015): Журналістом він залишився, навіть маючи на руках наказ про відбуття на місце постійної дислокації, подовжуючи знімати.
Цікаві факти / за кадром	▪ Серіал «Україна в огні 2» в межах якого сформувався цикл «Остання зйомка», який формує альманах, виходить з 1 березня 2022 року й здобуває визнання як найкращий серіал року за версією Української кіноакадемії (Золота дзиґа (так званий «український Оскар», 2023). ▪ «Остання зйомка» — найбільший кіномеморіал про загиблих зі сфери кіно та медіа під час російсько-української війни.
Прем'єра, нагороди / номінації	▪ Фільм демонструвався на численних кінофестивалях і спеціальних показах. Вперше фільм як збірка демонструвався на кінофестивалі «Кінохроніки війни» (Dispatches of War) (24. 11. 2023). ▪ Фестивальні номінації та нагороди (7 — на квітень 2025-го): ○ Кінохроніки війни (Dispatches of War) (Україна, 24.11.2023).

- Міжнародний фестиваль «Кінокімерія» (Україна, 2024) — нагорода «**Найкращий професійний некомерційний фільм**».
- Міжнародний фестиваль історичного кіно «Поза часом» (Київ, 19.04.2024).
- Mobile Journalism Awards (Премія за мобільну журналістику) — **нагорода у номінації «Кризовий репортаж»** (Crisis Reporting) (13.04.2024).
- XV Кінофестиваль «Дніпро-Cinema»: **Особливий диплом лауреата фестивалю за неординарне висвітлення доль загиблих кінематографістів та медійників** (Київ, липень 2024).
- World Movie Contest — Union Internationale du Cinéma (UNICA) — Всесвітній кіноконкурс під егідою UNICA (Міжнародний союз кіно) (Познань, Польща, 18-23.08.2024; показ фільму — 21.08).
- Semana del Cine Ucraniano (Тиждень українського кіно) (Мадрид, Іспанія, листопад 2024) — **Спеціальна відзнака**.
- XI Міжнародний фестиваль історичного кіно «Поза часом» (Київ, квітень 2025) [версія 2025 року — 112 хв.] — **Спеціальна нагорода «За меморіалізацію пам'яті загиблих на війні журналістів»**.

Відгуки

- Преса:
  - «18-19 квітня 2024 року X Міжнародний фестиваль історичного кіно «Поза часом» в Києві демонструє три нові стрічки В’ячеслава Бігуна, повідомляють організатори фестивалю. «Остання зйомка» — збірка з 74 однохвилинних серій циклу «Остання зйомка» серіалу «Україна в огні 2», присвячена 75 журналістам і кінематографістам, які загинули в російсько-українській війні, переважно створена за матеріалами унікальних приватних відео і фото» (Три нових фільми на міжнародному фестивалі історичного кіно // Український погляд. 18.04.2024. URI: https://ukrpohliad.org/culture/try-novyh-filmy-na-mizhnarodnomu-festyvali-istorychnogo-kino.html).
  - «Віховий фільм про кінематографістів і медійників здобув #MojoAwards. Український фільм «Остання зйомка» про вбитих і полеглих кінематографістів і медійників отримав престижну «Премію за мобільну журналістику» (Mobile Journalism Awards, #MojoAwards), про це стало відомо на церемонії 11 червня 2024 року в Берліні. Фільм створений на основі однойменного циклу серіалу «Україна в огні 2» («Найкращий серіал» 2023 року за версією Української кіноакадемії) як самодостатня стрічка з однохвилинних серій, кожна з яких присвячена одній особі. Його зміст складають унікальні приватні аудіо, фото і відео героїв, які вже не зможуть це зробити самі. Двомовна стрічка «Остання зйомка» (Last Shooting) існує у кількох версіях, які доповнюються. Фактично — це наразі це найбільший аудовізуальний меморіал, присвячений журналістам і кінематографістам, які загинули на російсько-українській війні» (Віховий фільм про

кінематографістів і медійників здобув #MojoAwards // Український погляд. 15.06.2024).

- «Коментуючи здобуття престижної нагороди й звертаючись до іноземних колег, творча група фільму відзначила: «Ця престижна нагорода #MojoAwards [нагорода з мобільного журналізму] фільму «Остання зйомка» присвячена пам'яті понад 100 кінематографістів і медіа-професіоналів, убитих Росією в Україні станом на весну 2024 року. Деякі з них, як-от Брент Рено, Мантас Кведаравічюс, Арман Солдін, приїхали в Україну, щоб показати, що насправді означає російська культура чи «русский мир» для українців і світу. Дехто з них, як-от, за повідомленнями, Мантас Кведаравічюс у Маріуполі й Марк Левін на Київщині, були захоплені, закатовані й страчені. Деякі — й це переважно молоді українці та українки — залишили свої комп'ютери, камери й перспективні кар'єри загалом, і встали на захист України зі зброєю та силою — єдиною мовою, яку Росія добре розуміє. Шансів без підтримки цивілізованого світу вистояти проти найбільшого агресора в світі у нас немає або ж обмаль. Наша спільна робота та боротьба в Україні триває, пам'ятайте про це. Журналістика і новітні технології, кінематограф як метод переплетені в мобільному журналізмі — це те, що сьогодні могло б попередити нові Голодомор і Голокост, Руанду й нову Бучу. Це те, що хоче Росія — вбити, підкупити чи змусити замовкнути тих, хто говорить чи показує правду. Вони продовжують це робити на заході. І перше, що роблять росіяни, коли окупують нові території, вони забирають або фільтрують смартфони та вимикають зв'язок. Бо в темноті легше творити зло. Безмір. Але це не антиросійський фільм як такий, для нас це — фільм від першої особи, фільм-свідчення про натхнення та мрії, як здійснені, так і ті, які доведеться ще здійснити нам, з якими залишають нас ці гідні пошани та сміливі люди, надто рано покинувши цей світ. Їхня «Остання зйомка» — це наша перша чи наступна зйомка» (Віховий фільм про кінематографістів і медійників здобув #MojoAwards // Український погляд. 15.06.2024).
- ««Остання зйомка» — це більше, ніж фільм. Це духовне свідчення того, як журналістика і кіно стали полем бою. Проєкт постав як частина серіалу «Україна в огні 2», який вільно виходить онлайн щодня, визнаного найкращим серіалом року за версією Золотої Дзиґи. Фільм говорить універсальною мовою людяності, торкаючись сердець далеко за межами України. Він створений не лише для української, а й міжнародної аудиторії, яка хоче зрозуміти глибину українського спротиву. Тому закономірно, що він здобув визнання глядачів, фестивалів і кінознавців у світі. Режисер В'ячеслав Бігун: «Цей фільм не про смерть, а волю до життя, він — про безсмертя правди. Коли пам'ять мовить кадром. Це кінематографічне свідчення війни, створене поглядом і серцем митця як колективний твір». Стрічки режисера, який створює пам'ятні фільми про силу людини у час зламу, нагороджені понад

	100 нагородами» («Остання зйомка» — нова версія на кінофестивалі // Український погляд. 23. 04. 2025). ○ «Унікальність проєкту полягає в тому, що він використовує реальні відео та фото, залишені самими героями, створюючи камерні історії самопожертви, в яких життя обривається на кадрі. Це мозаїка з уламків життя, зібрана у світлу вітражну композицію спротиву. Цей унікальний мобільний альманах став екранним пантеоном журналістів, операторів, кіномитців, які загинули у війні — не лише за правду, а як її уособлення. Кожна з історій — це камерна ікона самопожертви, де останній кадр стає свідченням нескореної душі» («Остання зйомка» — фільм-пам’ятник медійникам, які загинули на війні, відзначено на фестивалі «Поза часом» (доступний перегляд // Український погляд. 05.05.2025).
Цінність фільму	Документальний **фільм «Остання зйомка» режисера В'ячеслава Бігуна** є унікальним і зворушливим меморіалом журналістам та кінематографістам, які віддали своє життя під час російсько-української війни. Цей фільм є явищем, виконує кілька функцій, має багатоаспектну цінність та значущість: ▪ **Культурно-історична цінність**: Фільм є своєрідним мартирологом, що зберігає пам'ять про загиблих медійників. Завдяки коротким відео та фото з приватного життя чи фронту, фільм фіксує важливі моменти їхнього життя та роботи. Це цінний архів, що документує сучасну історію України. ▪ **Соціальна і моральна значущість**: Стрічка демонструє самопожертву журналістів і кіномитців, які, виконуючи свій обов'язок, ризикували життям заради правди, свободи слова та вільного суспільства. Їхній приклад підкреслює важливість медіа у висвітленні війни та протистоянні дезінформації. ▪ **Актуальність теми**: В умовах війни фільм є надзвичайно актуальним. Він показує не лише втрати у сфері медіа, а й висвітлює мужність людей, які не побоялися стояти на передовій — як зі зброєю, так і з камерою. ▪ **Освітня функція:** Фільм служить навчальним матеріалом для студентів журналістики, кінематографії та історії, демонструючи реальні приклади роботи медійників в умовах війни та підкреслюючи етичні дилеми, з якими вони стикаються. ▪ **Технічна інновація та оригінальний підхід**: Формат ультракоротких мобільних фільмів (знятих і створених у вертикальному форматі 9:16) робить стрічку інноваційною. Такий формат відповідає новим тенденціям кіно і дозволяє охопити широку аудиторію, особливо через мобільні платформи та соціальні мережі, адаптувати документалістику до платформ, які популярні серед молоді, тим самим розширюючи аудиторію та підвищуючи вплив фільму. ▪ **Глобальний контекст**: Стрічка підкреслює універсальність проблеми безпеки журналістів у зонах конфліктів, привертаючи увагу міжнародної спільноти до необхідності захисту представників ЗМІ, важливості свободи слова в умовах війни.

- **Мотиваційний аспект**: Показуючи приклади мужності та відданості справі, фільм надихає нове покоління журналістів та кінематографістів продовжувати працювати в складних умовах, усвідомлюючи важливість своєї місії у суспільстві. Таким чином, «Остання зйомка» не лише вшановує пам'ять загиблих медійників, але й виконує важливу роль у формуванні суспільної свідомості, освіті та підтримці моральних цінностей в умовах сучасних викликів.
- **Психологічний і емоційний вплив**: Через особисті історії та трагічні обставини смерті, фільм викликає глибокі емоції — від скорботи до гордості. Герої постають не лише професіоналами, а й звичайними людьми з родинами, мріями та власною відданістю країні.
- **Психологічна підтримка**: Фільм може слугувати засобом терапії для родин загиблих журналістів та кінематографістів, надаючи можливість побачити визнання та повагу до їхньої роботи, що сприяє процесу зцілення та прийняття втрати.
- **Знакова постать автора:** В'ячеслав Бігун, як режисер, є знаковою постаттю в українському документальному кіно. Його творчість вирізняється соціальною чутливістю, увагою до прав людини та вмінням піднімати важливі моральні й етичні питання через візуальне мистецтво. Багато його робіт присвячені війні, збереженню історичної правди та вшануванню тих, хто віддав життя за Україну. Режисер є одним із тих, хто активно використовує нові формати й технології; у випадку «Останньої зйомки» формат ультракоротких мобільних фільмів у вертикальному форматі 9:16, що робить його роботу сучасною, доступною і близькою до глядача, особливо в епоху мобільного контенту. Режисер уміло трансформує особисті трагедії журналістів і кінематографістів у мистецтво, створюючи меморіал у кінематографічній формі. Його підхід не лише документує події, але й вшановує пам'ять тих, хто став символами самопожертви й професіоналізму. Так В'ячеслав Бігун формує культурну пам'ять, закарбовуючи жертву українських медійників і кінематографістів як важливий елемент національної ідентичності та історії.

Тож **«Остання зйомка»** — це більше ніж кіно. Це пам'ятник мужності, пожертві та професіоналізму медійників, які стали голосом правди; важлива частина українського культурного та історичного простору, що надихає сучасників і майбутні покоління зберігати пам'ять.

Деталі / Перегляд

- https://www.imdb.com/title/tt31241222/reference
- Перегляд:
  - Версія 20 хв. (2023): https://youtu.be/JzvB8O_GrjI
  - Версія 74 хв. (2024): https://youtu.be/aTo4ufoUCEg
  - Версія 113 хв. (2025): https://youtu.be/X1nqH6RXflU

Микола АЛЕКСИК

29 років (10 712 днів), продюсер і військовослужбовець

Жертовний лицар нездійснених кіномрій

Стисла біографія

- **Алексик Микола Олександрович** (18. 08. 1994, Великі Ком'яти, Закарпаття — 16. 12. 2023, Серебрянський ліс, Луганщина).

Микола Алексик (у спорткостюмі) з колегами під час занять в Карпатах (на світлині й Віктор Петров (над Миколою)

- Виховання і навчання**:** Микола народився19 серпня 1994 року (вже у знову незалежній Україні) в селі Великі Ком'яти в долині річки Боржава на Виноградівщині чарівного Закарпаття. Виховується мамою й дідом (співак Андрій Алексик) у Львові (з дворічного віку). Навчається у Школі № 9, Львівській лінгвістичній гімназії (випускник 2011 року), Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності (вища освіта, 2017).
- Діяльність: Росте творчою особистістю: займається бальними танцями у школі спорттанцю «Рондо», закінчує «Майстерню Impro театру» (2019), «Українську кіношколу» (Ukrainian Film School) (2021). Планує стати кінопродюсером і вже має перший професійний досвід.

Микола на фільмуванні під час навчання в Ukrainian Film School («тарілка» фільму «Межа кипіння» (реж. Тася Плєшивцева, 2021) зазначає його як одного з продюсерів)

Обставини служби і загибелі

- Приєднується до лав полку НГУ «Азов».
- Гине під час боїв у Серебрянському лісі в Луганській області: уламок влучив Миколі між каскою і

	бронежилетом під час мінометного обстрілу (Равлюк Юлія. 1 січня на Львівщині прощаються із трьома військовими // Суспільне Львів. 01.01.2024. URI: https://suspilne.media/lviv/651526-1-sicna-na-lvivsini-prosautsa-iz-troma-vijskovimi/).
Поховання	▪ Марсове поле в Львові (Личаківський цвинтар).

Навіть на службі в «Азові» Микола створював колажі, які часом публікував

Пряма мова (Микола)	▪ Вірш (10/2023): «Я більше не шукаю основи / Моя істерія померла в мені / Що може бути приємніше від втоми / Після прекрасних годин в вихідні / Моє его руйнує мальований профіль / Моє его спітніло й болить / Скільки людей приходить на поміч / Скільки людей іде через них / Я прокидаюсь від свого запою / Мене видно всього й наскрізь / Задаюся питанням, хто я і що я / Куди я потрапив і що я зробив / В більшості люди страждають х..ньою / Частенько бував і я серед них». ▪ «Дівчата, Дружини. Колишні. Теперішні. Майбутні. Матері. Жінки. Менше вітань. Більше відчуттів. Що ви оточені любов'ю. Маєте свободу І за могутньою стіною. Хоч ви самі можете й стіною І над стіною. Ви провокуєте, наповнюєте, спонукаєте. Як в плюс, так і в мінус. До подвигів і до дурниць. До праці і до бездіянь. До руйнувань і до створення. Якщо ми творці».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Бур». ▪ Орден «За мужність» III ст. (25.03.2024, посмертно). ▪ Під час війни фільмував матеріали для майбутньої документальної стрічки.
Додатково	▪ Інстаграм Миколи Алексика: https://www.instagram.com/aleksyk_m
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Микола Алексик // Україна в огні 2. Серія 732. 11.02.2024. URI: https://youtu.be/1m6b2W2KsoU

Вікторія АМЕЛІНА

37 років (13 695 днів), письменниця, медійниця

Зіниця пам'яті

Стисла біографія	▪ **Амеліна Вікторія Юріївна** (дів. Шаламай) (01. 01. 1986, Львів — 01. 07. 2023, Дніпро) — українська письменниця, поетка, есеїстка і правозахисниця. ▪ Виховання і навчання: Народилася у Львові в російськомовній родині. Навчається у Школі № 50. У 14-річному віці з батьком емігрує до Канади, але повертається. 2007 закінчує Львівську політехніку (магістр комп'ютерних технологій, з відзнакою). Одружується з Олександром Амеліним (родом із Нью-Йорку на Донеччині, тимчасово окуповане РФ з 2024), у пари народжується син. Вікторія живе в Канаді (громадянка) та США, але щоразу повертається до України. ▪ Діяльність і кар'єра: У 2005-2015 роках працює у міжнародних технологічних компаніях. З 2015 року зосереджується на письменницькій діяльності. Її дебютний роман «Синдром листопаду, або Homo Compatiens» виходить у 2014 році. 2017 публікує роман «Дім для Дома» — фіналіст Європейської премії з літератури, визнаний кращою прозовою книгою року за версією Запорізької Книжкової Толоки та входить до коротких списків національних та міжнародних премій.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення активно займається документуванням воєнних злочинів, співпрацюючи з червня 2023-го з організацією Truth Hounds. Засновує літературний фестиваль у селищі Нью-Йорк на Донеччині, ініціює проєкт «Бий їх поезією» для підтримки військових. ▪ 27 червня 2023 року Вікторія супроводжує делегацію колумбійських журналістів і письменників. Після Книжкового арсеналу вони разом відвідують Капітолівку на Харківщині, де мешкає родина письменника Вакуленка. Приїздять у Краматорськ. Вечеряють у ресторані Ria Lounge (Ria Pizza), куди влучає російська ракета. Іноземці виживають, Вікторія отримує важкі поранення. Її намагаються врятувати в лікарні імені Мечникова в Дніпрі. ▪ Внаслідок удару російської атаки загинуло 13 людей, 64 було поранено. Серед загиблих — 4 дитини. ▪ «Чотири дні в лікарні були пеклом для її рідних. Її чоловік був поряд. Синові — 11 років, і ніхто не знав, як йому сказати про те, що трапилося з мамою…». 1 липня 2023 року Вікторія помирає.

Поховання	▪ Личаківський цвинтар у Львові (5. 07. 2023, 78 поле).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Вікторія Амеліна: ○ «Я, українська письменниця, говорю від імені мого колеги Володимира Вакуленка, котрий, на відміну від мене, не пережив ще одну спробу російської імперії стерти українську ідентичність». ○ «Мені здається, у такі часи, як тепер, письменники — трохи як лікарі, у тому сенсі, що їм теж важливо керуватися правилом «не нашкодь». Але це обмеження, яке я виставляю сама собі, ніби вводжу сама для себе воєнний стан». ○ «Дім твій — там, де твої сліди. Дім — розпорошений, як білі уламки замерзлих річок над Землею». ○ «Речення стають на диво короткими, розділові знаки — зайвою розкішшю, сюжет замулюється, але кожне слово наповнюється вагомим змістом — це те, що з тобою робить війна». ○ «Повітряна тривога по всій країні. / Так наче щоразу ведуть на розстріл. Усіх. / А цілять лише в одного. / Переважно в того, хто скраю. / Сьогодні не ти, відбій». ○ (Останній твіт зі світлиною зруйнованої будівлі): «Я — українська письменниця. Здавалося б, я маю фотографувати книги, мистецтво та свого маленького сина. Але я документую воєнні злочини Росії та слухаю звуки артобстрілів, а не вірші. Чому?». ○ Вікторія віднайшла тексти дитячого письменника Володи-мира Вакуленка, страченого росіянами. Вона відзначає: «Після українського контрнаступу на Харківщині, коли в Ізюмському лісі підіймають з могил тіла загиблих за час окупації, я в розпачі шукаю в землі щось інше — щоденник мого страченого колеги письменника Володимира Вакуленка. За моєю спиною чекає, важко дихаючи, його розгуб-лений батько. Він першим почав копати, але нічого не зміг знайти. А син же просив його, ховаючи щоденник у саду 23 березня 2022 року, під час російської окупації: «Коли наші прийдуть — віддаси». … Як у 1930-х, українських митців убивають, рукописи зникають, пам'ять стирається. Здаєть-ся, часи змішуються… Що там написано, у цьому щоденни-ку? В усіх тих текстах? …Я випростовуюсь і повертаю батькові

Володимир Вакуленко

Володимира непотрібну лопату, намагаюся підібрати слова, щоб хоч якось його втішити. Але слів немає. Тож я опускаю очі і раптом — бачу щось у землі, нахиляюсь і витягаю тон-кий згорток в поліетиленовому пакеті. — Знайшла! — вигукую радісно, ніби дістала з землі не окупаційний щоденник, а справді — всю загублену українську літературу. Прощаючись, я обіцяю батькові Володимира, що зроблю все, аби про його сина говорив світ».

- Анджеліна Джолі: «Ми знаємо, що багатьом митцям у світі бракує свободи та безпеки, аби оповідати свої історії, і багато хто втратив життя, як-от Фатіма Хассуна, вбита в Газі, Шаден Гардуд, убитий у Судані, та Вікторія Амеліна, вбита в Україні [українка, вбита в Росії — ред.], та багато інших надзвичайних митців, які повинні бути з нами зараз. Ми маємо борг вдячності перед усіма тими, хто ризикує своїм життям і ділиться своїми історіями та досвідом, бо вони допомогли нам навчатися та розвиватися» (Канни, 2024).

Цікаві факти

- Журналістка? Хоча Вікторія Амеліна не була журналісткою формально, її можна вважати медійницею і журналісткою у традиційному смислі: Вікторія веде щоденник (journalist — це буквально той, хто веде щоденні записи), висвітлює воєнні злочини РФ, комунікує про них через медіа, зокрема словом. Вона й сприяє формальним журналістам у цьому, супроводжує їх. Часом публікує колонки в інтернет-газеті «Збруч». Академія української преси теж зараховує її до числа журналістів, які загинули на війні (https://www.aup.com.ua/memorial/viktoriya-amelina).
- Вона заснувала Нью-Йоркський літературний фестиваль у прифронтовому смт Нью-Йорк на Донеччині.
- Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році зосередилася на документуванні воєнних злочинів та допомозі дітям на передовій.
- У квітні 2024 року, за повідомленням прокуратури, місцевого жителя, який навів удар на кафе у Краматоську, «засуджено до довічного позбавлення волі з конфіскацією майна за державну зраду (ч. 2 ст. 111 КК України). Суд встановив, що засуджений, який працював на газотранспортному підприємстві, був завербований для виконання завдань представником держави-агресора. 27 червня 2023 року до нього вчергове звернувся «начальник відділення

	розвідки командування вв мвс днр». Він поставив перед так званим агентом завдання щодо перевірки інформації про наявність українських військових у піцерії «RIA PIZZA» в м. Краматорську. Засуджений погодився на пропозицію. У центрі міста він помітив на парковці автівки з військовими номерами та самих військових у закладі харчування. Чоловік записав два відео, які одразу надіслав співрозмовнику в месенджер Telegram. Аби ніхто не помітив його зацікавленості локацією, усі свої дії чоловік старанно приховував…». ▪ За словами батька Вікторії — Юрія Шаламая під час меморіальної зустрічі 29 жовтня 2023 року в Торонто, де він проживає: колумбійський письменник Ектор Абад Фасіолінсе, який був на зустрічі з Вікторією у той трагічний вечір у Краматорську, попросив про зустріч. «Колумбієць приїхав зустрітися з ним і перепросити за те, що помінявшись кріслами з Вікторією, він мимоволі помінявся з нею місцем, яке виявилось для неї смертельним під ударом російської ракети». ▪ Традиційно в Україні шанують творчих людей уже посмертно. 2024 — поетична збірка Вікторії «Свідчення». Орден «За заслуги» III ступеня (2024, посмертно). 2025 року виходить книга Вікторії англійською: «War & Justice Diary: Looking at Women Looking at War» (William Collins, 320 с.) — свідчення жіночого досвіду війни. Посмертно присуджена і відзнака Prix Voltaire за видатний внесок у боротьбу за свободу слова. Прижиттєво Вікторія була Лауреаткою літературної премії імені Джозефа Конрада-Коженьовського (2021).
Родовід	▪ Син (11 років на час загибелі мами).
Додатково	▪ Твори Вікторії у відкритому доступі: http://avtura.com.ua/writer/436

Олексій АНДРЕЄВ

51 рік (18 725 днів), телеоператор і військовослужбовець

Захисник шляхом Маріуполь — Чернівці — Бахмут

Стисла біографія

- **Андреєв Олексій Євгенович** (24. 08. 1973, Маріуполь (жив) — 29. 11. 2024, під Бахмутом) — український телеоператор **і** військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Олексій народився 24 серпня 1973 року, живе у Маріуполі та Чернівцях. З малечку виховується в Маріуполі. За словами дружини Олексія (Наталія Ікім), «Батьки показали Олексію, якою має бути родина — теплою, повною любові». Навчається у Київському національному університеті культури і мистецтв (де знайомиться зі своєю майбутньою дружиною).
- Діяльність і кар'єра: Здібності Олексія розпізнає Олександр Столяров, плідний режисер і сценарист, родом із Закарпаття, який викладає в університеті. З 2000-х Олексій працює оператором на телеканалах Маріуполя «ТБ7» та «Сигма», у пресцентрі комбінату «Азовсталь».

Олексій Андреєв під час зйомок фільму «Озеро» (реж. Світлана Новицька)

Обставини служби і загибелі

- З початком російсько-української війни в 2014 році батьки починаються більше хвилюватися за сина, який працював у Маріуполі й інколи фільмує у зоні бойових дій. Якось

	знімальна група потрапляє під обстріл, Олексій приховує це, але мама дізнається й від хвилювання занедужує. Невдовзі вона помирає, відтак помирає і батько Олексія. З часом, уже в ЗСУ, обирає позивний за прізвищем мами («Коваль»). ▪ З початком повномасштабного вторгнення Олексій приєднується до 107 бригади ТрО у Чернівецькій області. З часом бригада воює на Харківському (охороняє кордон) та Бахмутському напрямках. ▪ У листопаді 2023 року його група з 8 бійців (він — командир відділення) потрапляє під жорсткий штурм російських військ під Богданівкою. Останнє повідомлення Олексія було таким: «У нас закінчуються набої...». ▪ Вважається зниклим безвісти, факт смерті підтверджує аналіз ДНК.
Поховання	▪ Похований 2 листопада 2024 року в Чернівцях.
Пряма мова	▪ Дружині Наталі, яка відмовляла його від мобілізації, (за її словами) він відповідав так: «Дурненька, я ж іду захищати насамперед тебе».
Цікаві факти	▪ Позивний «Коваль» (на честь мами — її дівоче прізвище). ▪ Любив котів, захоплювався і навіть писав пісні та музику (яку друзі планують опублікувати). ▪ На фронті Олексій створював музику для фільму, який планувала створити дружина. ▪ Відзнака «За заслуги перед Буковиною» (посмертно).
Додаткові джерела	▪ Відстрілювалися до останнього патрона. Пам’яті оператора та військовослужбовця Олексія Андреєва // Українська правда. 16.03.2025. URI: https://life.pravda.com.ua/projects/recviyem/vidstrilyuvalisya-do-ostannogo-patrona-pam-yati-operatora-ta-viyskovosluzhbovcya-oleksiya-andreyeva-307025/
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олексій Андреєв // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1012. URI: (ЮТ) https://youtu.be/A7iTYsE7t58

Андрій АНДРОСОВИЧ

39 років (14 298 днів), телеоператор, військовослужбовець

Оператор камер і дронів

Стисла біографія

- **Андросович Андрій Олександрович** (26. 10. 1985, Жовті Води — 18. 12. 2024, після поранення) — український телеоператор **і** військовослужбовець
- Виховання і навчання: Народився 26 жовтня 1985 року в місті Жовті Води на Дніпровщині (відноситься до Дикого поля, де в 1648 році відбулася битва, яка завершилася перемогою козацьких військ під орудою Богдана Хмельницького під час національно-визвольної війни 1648-1657 років). З часом переїздить до Южного (Південне) на Одещині: орієнтовно з 2017 року проживає у громаді.
- Діяльність і кар'єра: Стає оператором у процесі. За словами Ірини Ботнар (співпрацювала з Андрієм близько 2 років на ТБ від влаштування на роботу й до звільнення), «він завжди був дуже надійний. Ми завжди знали, що ми підемо на зйомку, і там буде все відпрацьовано як треба». Вона додає: «Він легко всьому вчився. Він прийшов до нас, він не вмів знімати, але дуже швидко навчився. Потім він пішов на операторські курси [ймовірно, йдеться про курс «Інноваційний підхід до репортажної зйомки» (8-9.12.2018, в м. Києві, семінар Павла Муравйова)]. Він дуже швидко, за цей тиждень, став класним оператором. Він багато відпрацював дуже екстремальних зйомок, де важко. Важко навіть професіоналам. А він був новеньким у цій справі, але завжди міг справитися на відмінно».

	▪ Співпрацює із кількома медіа, як-от «Телебачення Громади», «ТІС ТБ» та «Перший міський ТБ Южний».
Участь в обороні України, обставини загибелі	▪ Воює у складі 21 бригади (21 ОМБр, в/ч А4840), оператор відділення безпілотних авіаційних комплексів взводу безпілотних авіаційних комплексів. Бригада виконує бойові завдання на Сумщині. *Андрій на службі* ▪ Помирає 18 грудня 2024 року після поранення, отриманого орієнтовно 11-12 грудня 2024 року в районі села Журавка Сумської області.
Поховання	▪ Похований у місті Південне. Пам’ятник при вході на міський цвинтар, створений руками Андрія.
Пряма мова	▪ Андрій: «Якщо пістолет не влізе в карман, то це, швидше всього, не пістолет». ▪ За словами побратима: Андрій «був хорошим бійцем, любив жартувати».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Оператор». ▪ Захоплювався різьбою з каменю. В шаховому клубі парку Приморський можна побачити шахові фігури, створені ним. ▪ З 2019 року вів ютуб-канал під назвою «Вари [ЧЕРВЕЙ]» (https://www.youtube.com/@MPL-50_OPERATOR). Захоплювався стрілецькою зброєю.
Родовід	▪ На Андрія чекали дружина Світлана та двоє синів (Ілля та Михайло), з якими він любив подорожувати.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Андрій Андросович // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1082. URI: (ЮТ) https://youtu.be/hc-1eKOtQ2Q

Євген БАЛЬ

78 років (28 850 днів), військовий, письменник, журналіст, діяч

Народжений і вбитий в окупації, але нескорений

Стисла біографія	▪ **Баль Євген Миколайович** (07. 04. 1943, Кременчук — 02. 04. 2022, Мелекіне, біля Маріуполя) — український військовий, письменник, журналіст, громадський діяч. ▪ Виховання і навчання, родина: Євген народився 7 квітня 1943 року в м. Кременчук на Полтавщині під час нацистської окупації. За словами доньки (Наталія Румянцева), її дідусь Микола Баль — театральний режисер. Він згадується в історії Кремечуцького театру: наприкінці червня 1941 року пішов добровольцем на фронт, потрапив у полон під Борисполем, звідки втік до Кременчука. Під час окупації працює у місцевому театрі. Ще до війни Микола закінчує три курси акторського факультету Київського театрального інституту (курс Амвросія Бучми). Нацистські окупанти намагаються через театр (вистави, виставки) агітувати молодь їхати на роботу до Німеччини; цьому намагаються протидіяти, зокрема й батько Євгена). Відтак М. Баль працює режисером у театрах у Рівному, Чернігові, республіках СРСР, помер у 1991 році). [Жив у Кременчуці ще один Микола Баль — відомий танкіст, герой СРСР.] Старший внук Євгена Баля — теж військовий. ▪ Після школи Євген працює вимірником, плитовим, машиністом електровоза на шахтах Донбасу. Згодом — матросом та кермовим. 1967 закінчує Ленінградське вище військово-морське училище імені М. В. Фрунзе, а 1972 — Вищі офіцерські курси ВМФ. Понад 30 років служить на підводних човнах Північного та Тихоокеанського флотів, з 1992 — у відставці (капітан 1-го рангу). ▪ Літературна і громадська діяльність: активно займається громадською діяльністю. З 2014 активно підтримує українських військових та мешканців під час війни, зустрічається з морпіхами, бійцями полку «Азов», прикордонниками, які обороняли Україну. Євген Баль — член НСЖУ, автор кількох книг, серед яких «Меридіани штурмана Барка», «Фарватер невідомий» та «Хроніки пса Филимона». Його твори відображають досвід військової служби, волонтерства та події російсько-української війни.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення 78-річний Євген Баль перебуває удома у селі Мелекіне поблизу Маріуполя. ▪ 18 березня 2022 року російські військові проводять обшук у будинку, знаходять фотографії з українськими морпіхами та книги, затримують і тримають Євгена три

	дні «на підвалі», катують. Його стан здоров'я значно погіршується, внаслідок чого 2 квітня 2022 року він помирає.
Поховання	▪ Публічна інформація про місце поховання відсутня.
Пряма мова (Євген Баль)	▪ «Про хабарництво і корупцію писав ще Сковорода 200 років тому: «Немазане колесо дуже скрипить. Той, хто не маже, той ззаду сидить. Кожного рот дере ложка суха, так хто ж є на світі, щоб був без гріха?» А зараз знаходимось в стадії апогею… Найменше корупціонерів у Китаї. Щороку вони розстрілюють 500 корупціонерів, це 0,03% від їхнього населення. Якщо у нас прийняти китайський закон, прийдеться розстріляти щонайменше 10%» (17.01.2021). ▪ «У мережі знову активно почали рекламувати фільм «Черкаси». Тому доречно згадати мою публікацію від 3 березня 2019. [Витяги] «Йшов на фільм, думаю, зроблю собі подарунок. Сказати, що фільм мені не сподобався — мало. Як військового моряка, він мене засмутив і образив. Сценарій явно написаний «на коліні». Від режисури і гри акторів — враження, що подивився виставу самодіяльності в клубі райцентру Жмеринка. Схоже на доккіно, але вважається художнім. Увесь фільм ріже вуха жахливий суржик. Відвертий мат… До речі, в українській мові матюків немає… Деякі мізансцени запозичені з флотських анекдотів, а історії з коком — взагалі перетримка. Навіщось у фільм вставили кадри чи то в стриптиз клубі, то чи то в борделі… Перший млинець завжди комом. Чекаємо нових фільмів про море, про флот, про романтику, про шторми, про героїв-моряків. Чекаємо і віримо, що вони будуть». *Євген Баль піднімає прапор України (Мангуш, 23.08.2019)* ▪ «Тим, хто ще читає художню літературу, пропоную три свої останні оповідання. Про далекосхідне полювання на ведмедя, про зустрічі з Валентином Пікулем, про гібридну війну на Донбасі».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Євген Баль // Серіал «Україна в огні 2». Серія 302. URI: (ЮТ) https://youtu.be/NvOe619q9JI

Оксана БАУЛІНА

42 роки (15 483 днів), журналістка

Російська журналістка, вбита росіянами в Україні

Стисла біографія	▪ **Бауліна Оксана Вікторівна** (01. 11. 1979, Красна Прісня, Красноярський край РФ — 23. 03. 2022, Київ) — російська журналістка, вбита під час російського обстрілу Києва. ▪ Діяльність: Починає журналістську діяльність у виданнях «InStyle», «Time Out» та «Glamour». Пізніше приєднується до команди опозиційного політика Олексія Навального, працюючи продюсером на YouTube-каналі «Навальний Live» та у Фонді боротьби з корупцією (ФБК). З визнанням ФБК екстремістською організацією, виїздить із РФ.
Обставини загибелі	▪ 2022 року Оксана працює кореспонденткою «The Insider» в Україні, зокрема у Львові та Києві, висвітлюючи події війни. ▪ 23 березня 2022 року гине в Києві під час мінометного обстрілу, коли знімає наслідки попереднього обстрілу Подільського району (ТЦ Retroville).
Поховання	▪ Публічна інформація про місце поховання відсутня. Прощання з нею відбулося у Варшаві.
Оксана Бауліна	▪ «Моя бабуся була донькою ворога народу. Мій прадід був репресований…». ▪ «Мій колега Тимур Олевський. І поки Тимур взяв невелику перерву щоденники війни спробую вести я».
Пряма мова	▪ Колега Антон Наумлюк: Вона пройшла інструктаж з безпеки. «Дали їй броник важкий, великий такий, мало не п’ятірка, Це до чого я? До того, що потім вона його не вдягне, коли поїде [знімати зруйнований торговельний центр]. І я, в принципі, розумію, чому — тому що це Київ, і ніколи не очікуєш небезпеки там, а носити п’ятірку на собі — це ще задоволення». ▪ Журналіст Олексій Ковальов: Оксана Бауліна — «неймовірно хоробра, але ніколи не безрозсудна чи безвідповідальна, яка завжди спрямовує свою надлюдську енергію на найправедніші справи». ▪ Анна Ведута: «Оксана Бауліна — це людина, яка дійсно активно боролися з режимом, зрештою, цей режим убив її на території України».
Цікаві факти	▪ Вбивство Оксани Бауліної було засуджено Генеральним директором ЮНЕСКО Одрі Азуле (24. 03. 2022).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Оксана Бауліна // Серіал «Україна в огні 2». Серія 412. URI: https://youtu.be/8EJF-H3aP8k

Дмитро БЄНДІКОВ

38 років (13 991 день), медійник і військовослужбовець

Надія Бена на щиті

Стисла біографія

Будинок Школи (Гімназії) № 16, обстріляної в 2022 році

- **Бєндіков Дмитро Вікторович** (27. 11. 1986, Сєвєродонецьк — 18. 03. 2025, Надія, Луганщина) — український медійник і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Дмитро — син Ганни і Віктора Бєндікових — народився в Сєвєродонецьку на Луганщині 27 листопада 1986 року. Має ваду зору — носить окуляри. Навчається у місцевій школі №16, що на вулиці Гагаріна (гасло школи — нині Гімназії: «Дорогою знання та мудрості») (Згодом 2 березня 2022 року російські окупанти майже зруйнують школу масованим ударам по місту). Далі — Дмитро навчається у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова.
- Діяльність і кар'єра: З 2011 року Дмитро працює у сфері журналістики, займаючи посади редактора новинних стрічок у виданнях «РБК-Україна» (з 2013-18, заступник головного редактора), «Деньги» (лютий — вересень 2018, шеф-редактор) та «Realist» (жовтень 2018 — 31 грудня 2019 — в. о., а згодом до 9 лютого 2019 — директор і головний редактор). Ймовірно, з 11 лютого 2021 до 30 березня 2023 працює директором ТОВ «Глас-Медіа». У червні 2023 приєднується до команди 1+1 media як випусковий редактор сайту TSN.ua. Працює у вечірню зміну, часто залишаючись і вночі, щоб забезпечити своєчасну публікацію важливих новин. Його колеги відзначають його відповідальність і відданість професії.

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну в липні 2024 року Дмитро вступає до Третьої окремої штурмової бригади.
- Служить оператором наземного дрона, забезпечуючи побратимів амуніцією, провізією та зв'язком. Перший штурмовий батальйон.
- Під час одного з боїв отримує осколкове поранення. Після близько місячного лікування повертається в стрій.
- Брав участь у боях на Харківщині.
- Останній бій приймає 18 березня 2025 року — гине під час виконання бойового завдання біля села Надія в Луганській області (за іншими даними — на Харківщині).

Поховання

- Берковецьке кладовище (прощання 25. 03. 2025, Київ).

Пряма мова (Дмитро)	 ▪ Про дитинство: «Моє дитинство пройшло в Сєвєродонецьке в 1990-і. Там треба було бути дуже мужиковатим хлопчиком, щоб вважатися правильним. Твоє середовище підкреслювало, що ти повинен бути як кремінь, воїн на коні з мечем, що ти повинен бути готовий дати в морду з будь-якого приводу. А все, що могло асоціюватися із зайвими проявами емоцій і слабкостей, викликало реакцію: «Ну ти — як баба». Такі слова — образа… А всім хлопчикам хотілося в дитинстві бути повноцінними (Інтерв'ю, 2020). ▪ Про життя: «Першу половину проклятого життя ти ускладнюєш світ у бажанні перепробувати і виправити все, а другу половину прибираєш бардак, який наробив у першій» (цитата: Вільям Ґеддіс «Теслярська готика», ФБ, 23. 03. 2024). ▪ Про смерть: «Коли близиться смерть, без зусиль наше тіло приймає будь яку позу, Крім тієї, що дозволить йому злетіти угору і залишитись живим» (Цитата: Джеймс Дікі Падіння». ФБ, 10.05.2021).
Мотивація	▪ Світлана Панюшкіна: «Діма — це людина світла, людина позитиву, людина, яка ніколи нікого не залишить…. Він наш Друг, наш Колега, наш Захисник. У всі часи він завжди з усмішкою, завжди вмів пожартувати й знайти слова, які всіх змушували усміхатися та бачити позитив». ▪ Побратим: «Він ішов на виконання завдань. Кожен раз, коли його питав, «Ну, що пішли?», він казав: «Пішли». Стільки спокою було в цих словах, хоча виконували ми складні завдання, як завжди».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Бен». ▪ Дмитро завжди залишався оптимістом, навіть під обстрілами, жартував і підтримував побратимів. ▪ Любитель коміксів, кіно й небанальної літератури і поезії. ▪ Він вірив, що його рідне окуповане місто Сєвєродонецьк буде звільнено і відбудовано.
Родовід	▪ На Дмитра чекала мама — Ганна Семенівна, літня жінка, яка, за повідомленням ЗМІ, залишилася єдиною близькою родичкою після його загибелі.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Дмитро Бєндіков // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1202. URI: https://youtu.be/QzKk6K5yT0g

Богдан БІТІК

46 років (16 905 днів), лінгвіст і журналіст-фіксер

Лінгвіст-фіксер з тишини біля Антонівського

Стисла біографія	▪ **Бітік Богдан Олегович** (12. 01. 1977, Київ — 26. 04. 2023, Херсон) — український лінгвіст, журналіст-фіксер. ▪ Виховання і навчання: Богдан народився 12 січня 1977 року в Києві на Лівому березі, де зростає і здобуває освіту. Навчається у школах №№ 98 і 129 (з поглибленим вивченням англійської мови, де навчається і старший брат Борис). З 1991-го вчиться у Київському університеті театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, перериваючи навчання в 1995-му. Далі здобуває освіту в Київському університеті ім. Т. Шевченка, де вивчає східні мови (1998-2003). Також у різні роки навчається в таких навчальних закладах, як Сяменьський університет (Xiamen University), Міжнародна організація кайтбордингу (2015). Поліглот, володіє 6 мовами, серед яких англійська, китайська, індонезійська та в'єтнамська. ▪ Діяльність і кар'єра: Після завершення навчання Богдан переїжджає до Азії (Шрі-Ланка, Індонезія, Китай), де проводить понад 20 років, викладаючи та працюючи в різних сферах. Створює сім'ю і живе в Індонезії, де веде власний бізнес із вироблення ротангових меблів, часом приїздить до України, де теж оформлений як фізична-особа підприємець (ФОП). Згодом працює інструктором з морського виду спорту — кайтсерфінгу.
Обставини загибелі	▪ Повернувшись в Україну незадовго до початку великої війни, він активно долучається до волонтерської діяльності, зокрема, розвозить обіди (завдяки брату) українським бійцям, які навесні 2022 року боронять Київ. ▪ Завдяки знанню мов, розумінню міжнародного контексту, Богдан починає співпрацювати з іноземними журналістами як фіксер (організатор, помічник іноземних журналістів, виконавчий продюсер), допомагаючи їм висвітлювати події війни. Співпрацює з італійським виданням La Repubblica — журналістом Коррадо Зуніно (Дзуніно) (Corrado Zunino). ▪ 26 квітня 2023 року, під час виконання професійних обов'язків у Херсоні, Богдан разом із Коррадо Зуніно потрапляє під російський обстріл біля Антонівського мосту. Богдан гине на місці, а Коррадо отримує поранення середньої тяжкості (за даними світлини з газети, його захищає броніжилет). Куля російського снайпера пройшла крізь легені Богдана й влучила в Коррадо.

- Як пише газета La Repubblica, журналісти потрапили в засідку російських снайперів біля Антонівського мосту, коли вийшли з машини. Обидва були марковані як «преса». За словами Коррадо, він був у бронежилеті з написом «Pressa». «Ми вийшли. Українські військові кричать нам: «Go away!» («Відходьте!» — англ.). Я чув, що вони казали «Преса». Поки я був ззаду, Богдан все ще стояв грудьми до російської сторони. В цей момент я почув шипіння і відчуття, яке я можу визначити як печіння на моєму плечі. І я побачив, як Богдан упав на землю».

Поховання	▪ Село Пухівка на Київщині.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Брат Борис Бітік: «Богдан був дуже талановитою людиною… Завжди був готовий прийти на допомогу». ▪ Пресофіцер Дмитро Плетенчук: «напис на бронежилеті «PRESS» перекладається на російську як «стрелять сюда». Росіяни дуже не люблять представників медіа, які висвітлюють усі ті страшні речі, які вони робили і роблять далі…. Коли я це казав про журналістські бронежилети, я насправді не жартував. Бо для російської федерації немає нічого гіршого, ніж докази їхньої злочинної діяльності. І для них немає ніяких кордонів, правил, розуміння. Таке враження, що для них навпаки порушити всі правила — це якийсь виклик, челендж. Тому що холоднокровно розстріляти людину, на якій величезними літерами було написано «PRESS» — це треба мати відповідну інструкцію. Тобто, це державна політика, це цілеспрямована атака проти свободи слова». За словами брата Богдана, той має світлину, на якій Богдан лежить на мосту в синьому жилеті з написом «Преса». Росіяни точно бачили, що стріляють у представників медіа» (тобто, росіяни добре бачили в кого стріляють). ▪ Пресофіцер Дмитро Плетенчук: «Чудово розуміючи алгоритм, чудово розуміючи правила, вони ними знехтували. Вони не повідомили мене як пресофіцера про свою присутність в регіоні, не отримали інструктаж, більше того — спеціально приїхали без дозволів, без акредитації і, відповідно, потрапили у червону зону, в яку я ніколи не пускаю журналістів. У результаті російські окупанти їх просто розстріляли, журналіст так само отримав поранення. Все це є наслідком недотримання цих вимог. Тому для того, щоб уникнути подібних трагедій, звісно, треба виходити на зв’язок з місцевою пресслужбою. Це може бути цивільна пресслужба, наприклад, при кожній області є військові адміністрації і так само пресофіс, який може надати цей алгоритм дій або відправити до військових, і у погодженні лише з цими структурами журналіст може працювати. Це не наступ на свободу слова. Це в першу чергу забезпечення безпеки

роботи представників медіа у зоні бойових дій. Це дуже важливо».

- Коррадо: «Ми пройшли три блокпости, Богдан спілкувався з українськими військовими, вони нас пропустили без проблем. Це не була зона бойових дій. Потім у нас влучили, я почув шипіння і побачив Богдана на землі, він не рухався. Я виповз із лінії вогню. Я біг, поки не зустрів цивільну машину. Я був весь у крові, мене відвезли до херсонської лікарні. У мене чотири поранення, але мені надали чудову допомогу. Я кілька разів намагався додзвонитися. Богдан не відповідав. Він був моїм великим другом».
- Голова НСЖУ Сергій Томіленко: «Вбивство українського продюсера Богдана Бітіка та поранення італійського журналіста Коррадо Зуніно під час їхньої журналістської роботи у Херсоні є новим воєнним злочином росіян. А також є свідченням небезпеки нашої професії. Глибокі співчуття родині та близьким Богдана, побажання одужання Коррадо Зуніно».

Цікаві факти

- Як повідомляють джерела Інституту масової інформації, українець був без бронежилета, він був одягнений лише в жилет з написом «Преса». Водночас італійський кореспондент був у бронежилеті.
- За словами брата Богдана, він отримав державну нагороду в Індонезії за допомогу в рятуванні кількох українок із сексуального рабства. «Однокласник нашого покійного батька працював в Інтерполі, і він попросив допомогти. Громадян України в Індонезії тоді були одиниці. Богдан практично самотужки знайшов дівчат і витягнув їх із рабства, допоміг повернутися на батьківщину».
- Богдан познайомився з італійським журналістом під час поїздки до Львова. Вони разом ідуть під Херсоном, в Ізюм, під Бахмутом. Фатальною стає 6 поїздка Богдана.

Публікація в італійській пресі

Ucraina: Corrado Zunino, inviato di Repubblica, ferito a Kherson. Ucciso il suo fixer Bogdan Bitik

a cura della redazione Esteri

Il giornalista e la guida ucraina vittime di un agguato, molto probabilmente di cecchini russi. Tajani: "Zunino sta bene, la nostra ambasciata a Kiev è in contatto con lui". Kuleba: "A sparare sono stati i russi"

26 APRILE 2023 AGGIORNATO 27 APRILE 2023 ALLE 10:57 2 MINUTI DI LETTURA

Родовід

- На Богдана чекали дружина Ерліа і дорослий син Олександр.

Олег БОБАЛО-ЯРЕМЧУК

44 роки (16 406 днів), режисер; військовослужбовець

Від режисера до мінометника за Україну

Стисла біографія	▪ **Бобало-Яремчук Олег Михайлович** (19. 01. 1978, Львів — 20. 12. 2022, Кліщіївка, Донеччина). ▪ Освіта та кар'єра: Олег народився у Львові, навчається в школі (ліцеї) № 17, далі здобуває освіту, закінчивши Київський державний інститут театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого. Працює над телефільмами, рекламними роликами та документальними проєктами.
Вибрана фільмографія	▪ Режисер: Альпініст (2008), Як козаки… (2009), Диверсанти (2012), Структура кави, або Абзац..! (2013; див.: https://youtu.be/nk4osCC77bs), Матусі (Мамочки) (2015-2017, серіал), Вони закінчили війну… (2017), цикл короткометражних фільмів до Дня козацтва («Джура» та інші. Див.: на ЮТ-каналі автора) та інші. ▪ Режисер монтажу: «Українське кіно: Становлення» (2021). ▪ Актор другого плану: Другий фронт (2004, людина в барі), #СелфіПаті (2016, пожежник). ▪ Преса згадує і його роботу (після заміни режисера) над докпроєктом «Серце Всесвіту».
Профайли	▪ Див. також: ЮТ-канал Олега: https://www.youtube.com/user/Bobalooleg ; профайли: https://www.imdb.com/name/nm2966685, https://dzygamdb.com/uk/persons/3690
Служба й обставини загибелі	▪ Після початку повномасштабного вторгнення Олег приєднується до лав ЗСУ — молодший сержант і командир першої мінометної батареї (23 окремий батальйон спеціального призначення). ▪ Дружина: «Мій Герой. Дізналась, що в Британії його призначили командиром відділення. Він сумлінно навчався. Тому й пішов в ту страшну ніч, бо знав як боротись з тією нечистю, знав, що без нього і таких, як він, може загинути багато наших хлопців. І поборов, і вистояв, але… Він загинув за 9 кілометрів від Бахмута. Міг не йти, а лишитись на базі… Він був артилеристом, але добровільно пішов піхотинцем, бо не вистачало людей, а треба було рятувати хлопців … Він відбив три страшні атаки вагнерівців… Він вистояв у цій битві… Але… Осколкове поранення… Ніч на 20 грудня 2022 року».

Поховання	▪ Лісове кладовище у Києві.
Пряма мова	 *Олег Бобало і Дмитро Тяжлов (ліворуч)* ▪ Дружина: «Я реально не знаю як жити без тебе. Для друзів: я не знаю коли буде похорон, Олега ще не привезли… Хотіла написати «це не справедливо», але хіба є справедливість у нашому житті? По справедливості, він мав би знімати кіно. Він мав би бути затребуваний в цій галузі. Натомість у нас дома стояв автомат і купа військових «ніштячків», що передавала мама з Америки, для хлопців. Хотів він бути військовим? — ні. Хотів він кіномайданчик змінити на окопи? — ні. Мав би він пройти через всю війну цілим і неушкодженим? — так. Бо я так молила Бога зберегти мого Олежка. А тепер я не знаю, як жити без тебе в усіх сенсах. Я була такою, тому що ти підсвічував мене зсередини». ▪ Побратим: «Олег був і дуже гарним командиром міномета. Він завжди був патріотом і загинув у бою».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Режисер». ▪ Театральну студію у Львівському ліцеї № 17, де навчався Олег, названо його іменем. ▪ Орден «За заслуги» III ст. (9. 09. 2023) — за вагомий особистий внесок у розвиток української кінематографії, заслуги у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, багаторічну сумлінну працю.
Родовід	▪ Дружина — акторка Анна Яремчук. Припускається, що публічно носив й прізвище дружини, як і навпаки (Бобало-Яремчук і Яремчук-Бобало, відповідно).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олег Бобало-Яремчук // Серіал «Україна в огні 2». Серія 322. URI: https://youtu.be/h9GdPOviRgw

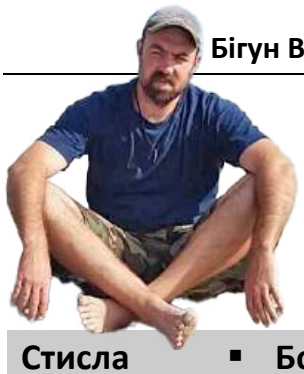
Андрій БОЙКО

26 років (9679 днів), оператор, монтажер, військовослужбовець

Той хто захищав, любив і перемагав

Стисла біографія	▪ **Бойко Андрій Мирославович** (05. 10. 1996, Івано-Франківськ — 06. 04. 2023, Гуляйполе) — український оператор, монтажер, військовослужбовець. ▪ Виховання і освіта: народився в патріотичній родині Мирослава Дмитровича Бойка та Ірини Мирославівни Андрейців. Його дід, Дмитро Васильович Бойко, був командиром відділення першої української дивізії «Галичина». Навчається у середній школі №7 міста Івано-Франківська, а згодом у фізико-технічному ліцеї (2011-14). Улюблений предмет — історія України. Вищу освіту здобуває у Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу. ▪ Діяльність і кар'єра: Професійну діяльність розпочинає як оператор та монтажер на телерадіокомпанії «Вежа» в Івано-Франківську (з 2017). З 2018 — співзасновник креативного агентства YANG.agency (Lampa group).
Військова служба й загибель	▪ Після повномасштабного вторгнення Андрій приєднується до 102 окремої бригади Сил територіальної оборони (78 батальйон, командир третього відділення). ▪ Після контузії та лікування повертається до лав. ▪ Гине 6 квітня 2023 року близько 15:30 під час виконання завдання біля Гуляйполя (ворожий обстріл).
Поховання	▪ Алея Героїв кладовища с. Чукалівка (10.04.2023).
Пряма мова (Андрій Бойко)	▪ «Підсвічую екран на годиннику в окопі, 04:45, ще 15 хв до наряду, встигну покурити. Трусить від того, що промок в попередньому наряді, ще й сука, так холодно вночі. Рукою торкаюсь до мокрого та брудного бушлата та штанів, які на мені. Надіявся, що висохнуть в спальнику від тепла власного тіла, можливо в день вдасться трішки підсохнути. Дістаю з кишені пожмакану пачку армійського Strong(y). Закурив, замість попільнички стара банка від тушонки. Добре, що є сигарети, значить все не так погано, десь рік назад, я так курив, тільки під теплим балканським сонцем, на літній терасі в Боснії та Герцеговині, ще тоді пригадую в нотатнику записував плани на 2022 рік. З того, що планував так і нічого не встиг втілити, точно не планував бути командиром стрілецького взводу і захищати країну, більше ніж 1200 км від рідного міста, але все змінилось 24 лютого, коли вперше вдів наш піксель» (Instagram, 8.01.2023).

	▪ «Честь всім тим, хто захищає Україну, тим, хто зараз в окопах і на постах, всім тим, хто б'ється і перемагає противника, який в десятки разів переважає…! Ми продовжуємо справу попередніх поколінь, ми пишемо історію цілого світу і ми переможемо! З Днем Захисника і Захисниць України! Хвала всім, хто зі щитом! Вічна пам'ять тим, хто на щиті… Помстимося за кожного!» (15.10.2022). ▪ «… Десь так я собі уявляв другу світову, завжди любив історію, цей період. Найбільше, не думав, що колись будемо писати історію. Не думав, що вже 7 місяців, буду зі своїм підрозділом тим переднім краєм, тою смугою на карті, на яку дивиться світ. Історію пишуть лопатою та автоматом. Історію пишуть потом та кров'ю. історію пишуть люди із залізною волею, витривалістю та характером. Історію пишуть переможці. Згадую легендарне фото Черчилля, де він показує знак Вікторія, показую собі цей жест у віддзеркаленні в багнюці, як символ віри в перемогу над значно більшим ворогом. Фродо донесе перстень до жерла Ородруїна. Поттер знищить горокракси Волдеморта і його самого. Давид вб'є Голіата за допомогою, лише пращі, каменюки та ВІРИ. Адже, Давид завжди перемагає. Ми переможемо. Переможемо вас підари!» (8.01.2023). ***«Показую собі цей жест у віддзеркаленні в багнюці»*** ▪ «Захищай, люби, перемагай» (13.09.2022).
Цікаві факти	▪ Позивний — «Аташе». ▪ Колеги з ТРК «Вежа» у травні 2023 році опублікували відео з записів Андрія (https://youtu.be/UcxN_zX7xaM). ▪ Instagram: https://www.instagram.com/boyko.aandriy ▪ Випускник «Школи лідерів». Член «Народного Руху України» (з 2018), очільник «Молодого руху» в Івано-Франківську. Учасник молодіжної групи «Голоси Слова» при УГКЦ. Вів та просував здоровий спосіб життя.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Андрій Бойко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 442. URI: https://youtu.be/njUr_1uO6Vk

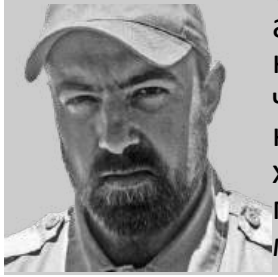
Тимофій БОЙКО

37 років (13 657днів), декоратор; військовослужбовець

Бойко, тобто боєць

Стисла біографія

- **Бойко Тимофій Володимирович** (26. 04. 1985, Одеса — 16. 09. 2022 (с. Правдине, Херсонщина) — український декоратор, військовослужбовець.
- Виховання і освіта: Тимофій народився в Одесі, де зростає, виховується мамою — відомою одеською журналісткою Людмилою Бойко (працювала кореспондентом у виданнях «Правда України» та «Урядовий кур'єр»). Єдиний син. За словами подруги мами Тимофія, «Тіма все у житті змалечку вирішував самостійно: сам обрав свій шлях, роботу, кохану жінку». «Усі знали — для Тимофія слова «справедливість» і «дружба» мали особливу вагу». Коли їм було по 14-ть, й Тимофій заступився за молодших (прийшов на допомогу дітям, до яких причепилися на вулиці п'яні чоловіки і почали бити), «Ми ледь встигли заскочити до школи, де вчився Тимофій. Він почув цю історію й організував друзів і сусідів, аби знайти кривдників…». З юності він виявляє інтерес до мистецтва та кіно, що визначає його професійну діяльність. Закінчивши школу, вступає до «Одеської юридичної академії». Після 1-го курсу йде служити до армії (прикордонник). Після повернення вирішує не продовжувати навчання. Багато подорожує (зокрема в Карпатах).
- Діяльність і кар'єра: Починає працювати на посаді реквізитора (і декоратора) художнього департаменту Одеської кіностудії, де й працює до початку вторгнення. Він бере участь у створенні декорацій для понад 40 фільмів, серед яких «Червоний» (2017), «The Biggest Lie (Heroes and Cowards) (Герої і боягузи)» (2019), «Тарас. Повернення», «Фортеця Хаджибей» (обидва — 2020), «Антон і червона химера», «Цензорка» (обидва — 2021), «Мій карпатський дідусь» та «Край ріки» (обидва — 2023) (виходять після його смерті). Його робота включає наповнення кадру, будівництво концертних майданчиків, монтаж оздоблення для Одеського кінофестивалю.

Військова служба й загибель

- За словами мами, «день 24 лютого 2022 року Тимофій потратив на орсправи, а о 8-й ранку 25-го уже був у військоматі, одягнений, зі своїм бронежилетом, спальником, аптечкою та іншими речами. Пішов с дому цілеспрямованим, вмотивованим. А я втратила сон і спокій».
- Служить командиром бойової машини взводу батальйону 28 бригади. У червні 2022 отримує важке поранення, після лікування знову повертається.

	▪ Зв'язок з Тимофієм зникає 16 вересня 2022 року під час звільнення селища Правдине на Херсонщині. ▪ Пізніше стає відомо про загибель. Одне зі тіл, знайдених, у селищі, було ексгумоване й експертиза ДНК, за сприяння «Гільдії власних кореспондентів» з Одеси, підтверджує особу Тимофія.
Поховання	▪ Західне кладовище в Одесі (4. 07. 2023).
Пряма мова (Тимофій)	▪ Тимофій (до друзів): «Хто ж, як не я, тебе захистить». ▪ «Богатир майже двохметрового зросту, красень — спокійний, розважливий, надійний, рукатий, все міг змайструвати, полагодити. Хтось назвав його вікінгом, він тихо з посмішкою виправив: «Я — козак»».
Пряма мова	▪ Друг Олександр: «Якось нікого не попередивши, я поїхав на відпочинок до Туреччини, а Тимофій підняв на ноги всіх рідних і знайомих, навіть у поліцію хотів заявити: мовляв, пропала людина, не виходить на зв’язок. — Коли я приїхав, ми довго розмовляли. Запам’ятай, сказав він, ти — мій друг і я ніколи не залишу тебе в біді..». ▪ Гример Одеської кіностудії Анна Федорчук: «Ми знімали фільм «Мій карпатський дідусь» у Верховині, у справжніх гуцульських хатах. Господарем однієї був Юрко. Місцевий чоловік — добрий, скромний, самотній, відкритий… Про таких кажуть «Божа людина». Усі бачили, що живе він дуже бідно. Співчували, жаліли його, а Тимофій вирішив допомогти. Оголосив збір коштів й ніхто зі знімальної групи йому не відмовив. Коли назбиралась потрібна сума — звернувся до дівчат-костюмерів, щоб допомогли вибрати теплий та якісний одяг і добре взуття. На гроші, що залишилися, закупив борошна, круп, цукру, овочів, олії та різних консервів». ▪ Мама: «Знов почалося життя від дзвінка до дзвінка, коли вслухувалася не в слова, а в голос Тимофія. Бо саме з інтонацій, тембру розуміла, як йому там, що він відчуває. Адже сам він ніколи ні на що не скаржився. 16 вересня [2022 року] зателефонував як завжди. Розпитував про Жору — папугу, якого подарував мені, про інші буденні речі. А в голосі бриніла нелюдська втома від безсоння, від тягаря війни і від необхідності нести його ще довго». ▪ Мама: «…Коли я сварила його, підлітка, за надмірну задерикуватість, він у відповідь терпляче пояснював: «Мамко, ну я ж Бойко! Розумієте — Бойко, тобто боєць». ▪ Мама: «…Мій батько народився на хуторі з промовистою назвою Козачий Яр. Я не знаю, хто й коли прийшов у цей порізаний ярами й вибалками край на півночі Одещини, не знаю, що за люди заснували це поселення, яким був

Душа компанії, кажуть друзі

той мій далекий предок, що проклав в масному чорноземі першу борозну… Як не відаю й того, за що саме його прозвали Бойком. Розумію тільки, що тоді прізвища давали не просто так, а за конкретні риси характеру, вдачі, за поведінку чи зовнішність людини. Чому, ще нічого не знаючи про свій родовід, мій 10-річний син так вперто доводив мені, що він — боєць? Яким внутрішнім єством відчував свою спорідненість з тим козаком Бойком, який майже 300 років тому вирішив осісти на нашій благодатній землі для мирного життя? Як гени войовничого й вільнолюбного пра-пра-пращура вистрілили в моєму синові уже в космічну добу? Можливо з часом наука знайде відповіді на ці питання. Я ж знаю лише те, що благородство, вірність, лицарство були притаманні Тимофію, як і загострене почуття справедливості, відповідальності. Бо «Хто, як не я, захистить вас, мамко?».

- Мама: «Це було до 2014 року. У Москві, на території заводу імені Ліхачова, знімали фільм. Ну, про ставлення великоросів до інших націй відомо всім, що ж стосується пихатих й зарозумілих москвичів то тут й говорити годі. Якось один з них причепився до Тимофія, мовляв, говори по-людськи, а не по хохляцьки, тебе тут ніхто не розуміє. «Не розуміє? Справді?» — тільки й перепитав Тимофій. Невдовзі, коли вся група попрямувала на обід, він демонстративно пішов у душ. Помившись, попрямував до їдальні, на всю силу своїх потужних легень горлаючи: Знов зозулі голос чути в лісі, Ластівка гніздечко звила в стрісі А москаль іде селом, співає, Тьохнув постріл — і його немає. Запанувала мертва тиша, бо й до найбільш «нерозуміючих» москвичів дійшло, про що ті слова».
- Мама: «Коли після поранення син проходив реабілітацію, якось відпросився додому. Він лежав на ліжку, а я сиділа біля нього. Не втрималася, сказала: «Якби могла, я б заховала тебе у пазуху чи під спідницю, закрила б усі двері й вікна і нікуди тебе не відпустила». Тимко лагідно, але з крицею в голосі запитав: «І ви справді вірите, що таке може бути?». Більше цієї теми ми не торкались».
- Побратим Дмитро: «Він найкращий… У першому наступі в мене закінчилися РПГ. І він мені їх приніс, під обстрілом. Він врятував мене й хлопців, які були зі мною — ми продовжили бій».
- Побратим Костянтин: «Костянтин отримав уламкове поранення обох ніг, коли почався мінометний обстріл —

ворожий дрон засік наших хлопців. — Я почав кричати, що я — 300-ий. На мій крик прибіг Тимофій, наклав турнікети, зрізав екіпіровку. Почав кликати хоч когось на підмогу, але навколо все ревіло від вибухів і його ніхто не почув. Підняв мене, закинув на плече і поніс… Під шквальним вогнем. Ми з ним не були близько знайомі, просто мені пощастило, що в той момент якісь вищі сили направили на поле бою саме Тимофія — міцного і духом, і статурою богатиря» (Костянтин вижив).

- Марина (мама полеглого побратима Сергія): «Під час пекельного бою, щоб вивезти з-під обстрілу своїх хлопців, Сергій притяг з того боку вороже авто. В нього і влучила міна. Як потім нам розказали побратими, керівництво вважало, що ризикувати ще чиїмось життям, аби забрати останки загиблого, не варто. Тимофій висловився коротко: «Це не по-людськи». І пішов, попри небезпеку, самотужки зібрав останки, і приніс в пакеті на нашу сторону. — Тепер у нас є місце, куди можна прийти до загиблого брата. На таких, як Тимофій Бойко тримається і наша армія, і наша Україна».
- Кохана Тимофія (Настя): «Тимофій шанував маму, як заведено шанувати матерів в Україні, звертався на «ви». Де б не був, щодня обов’язково телефонував їй. Він пишався нею перед друзями, цікавився її журналістською роботою».
- Валентина Бондаренко (подруга мами Тимофія): «Напередодні Люді наснився сон, що вийшла вона у двір і зупинилася поговорити із сусідкою, раптом бачить, із під'їзду виходить Тіма, гарно вдягнений. «Куди 61 ети зібрався», — питає мати. «У справах», — відповідає. «Не мороч голови, вертайся додому», — сказала вона. І він мовчки пішов назад у під'їзд..».

Мама: «Головне, щоб усі наші непоправні втрати не були марними. Аби Україна вистояла».

Цікаві факти

- Позивний — «Аякс». З друзями —Тіма, Тімоха, Тимко.
- За повідомленням преси, «втративши єдиного сина, Людмила Бойко вирішила віддати усі свої заощадження на допомогу військовим. Так започаткувалася ініціатива «Дрони від мами Аякса».
- Попри те, що Тимофій Бойко працював декоратором на десятках фільмів, в нього так і нема профайлу в націо-нальній кінобазі (https://dzygamdb.com/), а профайл у міжнародній кінобазі містить записи лише про кілька фільмів (https://www.imdb.com/name/nm10266380).

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Тимофій Бойко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1152. URI (ЮТ): https://youtu.be/M3N1Ye25rsI

Денис БОНДАРЕВ

38 років (13 949 днів), каскадер, актор, викладач, військовослужбовець

Герой без дублерів

Стисла біографія

- **Бондарев Денис Сергійович** (13. 03. 1984, Полтава — 21. 05. 2022, Гуляйполе) — український каскадер, актор, викладач і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Денис народився в Полтаві, де з дитинства проявляв інтерес до циркового мистецтва, що визначає його професійний шлях. Навчається каскадерської майстерності, прагнучи поєднати акторську гру з трюковими постановками.
- Кар'єра: працює у різних сферах кіно:
  - Актор: участь у зйомках понад 100 фільмів, демонструючи різноманітні акторські здібності.
  - Каскадер: як висококваліфікований каскадер, Денис виконує трюки будь-якої складності, включаючи фехтування, рукопашний бій, кінні трюки та інші.
  - Постановник трюків: розробляє та впроваджує трюкові сцени для кіно та телебачення, забезпечуючи їхню безпеку та ефектність.
  - Викладач: паралельно з практичною діяльністю, Денис працює викладачем у вищих навчальних закладах, передаючи досвід молодому поколінню.

Військова служба й загибель

- Каскадер, який стає воїном: після повномасштабного вторгнення Денис приєднується до 81-ї окремої аеромобільної бригади, обороняючи територію біля м. Гуляйполе Запоріжжя. Навідник кулеметного відділення вогнеметної підтримки 3 десантно-штурмової роти.
- 21 травня 2022 року гине від підриву авто на протитанковій міні.

Поховання

- Алея Героїв с. Затурине біля Полтави (25.05.2022).

Пряма мова

- Побратим Олександр Волков: «Денис одним із перших у нашому підрозділі дістав поранення. Домашнім про це навіть не повідомив — ми ж завжди говоримо рідним, що все гаразд, щоб ті не хвилювалися. Я мав замінити тоді Дениса на бойовій позиції. Але був настільки потужний артилерійський обстріл, що ми з товаришем

повернулися назад, зрозумівши, що добратися до позиції не вдається. Потім бачу: біжить Денис, тримаючись за голову, а по його руці стікає кров. Йому надали першу медичну допомогу й автомобілем відправили до шпиталю. Коли закінчився артобстріл, в іншого бійця, який був разом із Денисом, крізь товщу одягу (тоді ж іще було холодно) просочилася кров. Тож і його доставили до госпіталю. А вже на ранок хлопці повернулися — обоє перебинтовані.

- Кажуть: та що ми, мовляв, відлежуватимемося на лікарняних ліжках — хіба ж для цього сюди йшли? Отаким своїм мужнім вчинком підняли бойовий дух побратимів. 21 травня я дістав контузію, а Денис того дня загинув… Автомобіль «Рено Логан», у салоні якого він перебував, наїхав на протитанкову міну. Два хлопці, які сиділи поряд із ним, були тяжко поранені й тільки дивом вижили».

Денис із дружиною Тетяною

Цікаві факти

- Позивний — «Ден».
- Колумбієць українського походження Янко Богдан Пеньяфорт Вілья присвятив виконання пісні Денису.
- Орден «За заслуги» III ст. (9.09.2023, посмертно).

Родовід

- Син.
- Дружина Тетяна Ваценко-Бондарева: «Я була впевнена, що дочекаюся чоловіка, що він повернеться. Так і сталося. Але обійняти я змогла його лише біля труни». «Багато людей не вірять у кохання. А я не те що вірю — знаю, що воно є. А народжується воно десь там, поміж зірок у Всесвіті. Це почуття нікуди не зникає, зв’язок споріднених душ так і лишається… Добре знаю, заради чого я тут: маю розповісти всьому світу про Дениса та інших хлопців, які пожертвували своїм життям, аби ми мали шанс жити у вільній, незалежній Україні».

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Денис Бондарев // Серіал «Україна в огні 2». Серія 162. ЮТ: https://youtu.be/nmGNd2vjqzc

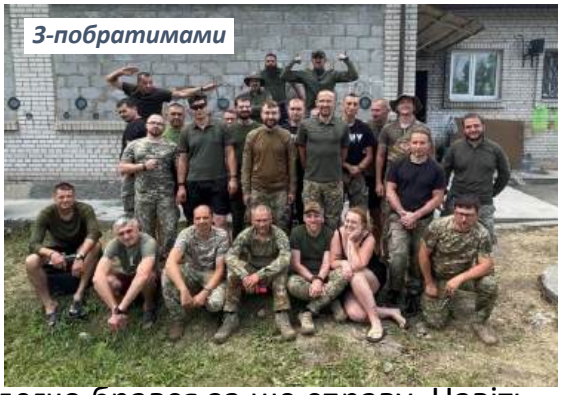

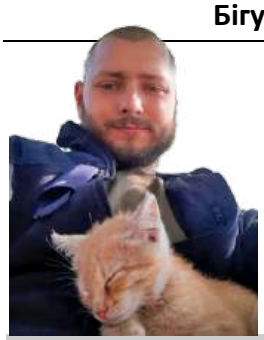
Олександр БОНДАРЕНКО

45 років (16 631 днів), журналіст, філолог, військовослужбовець

Голос правди, сталь війни

Стисла біографія	▪ **Бондаренко Олександр Михайлович** (10. 10. 1977, Луганськ — 22. 04. 2023, під Кремінною). ▪ Освіта і виховання: Народився і виростає у Луганську. Навчається в Луганському національному педагогічному університеті імені Тараса Шевченка (диплом учителя української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури). У студентські роки — активний учасник самоврядування, грає у команді КВК, ініціює журналістські та поетичні конкурси для авторів українською мовою. Підтримує український рух, член Народного Руху. ▪ Журналіст: Розпочинає діяльність на ТРК «Луганське кабельне телебачення» (2000-04) як редактор відділу новин та ведучий. Звільняється напередодні Помаранчевої революції з принципових міркувань. Працює на «Громадському радіо» (2004-05), «5 каналі» (2005), «Першому національному» (2005-2007) — автор і ведучий інформаційної програми «Точка зору». Згодом приєднується до Української служби ВВС (2007), телеканалу «Україна» (2011) та ICTV (2015) як шеф-редактор програми «Інсайдер». ▪ Комунікаційник (PR): З 2015 року переходить у сферу політичних комунікацій, співпрацює з агентствами plusone та RMA — керівник спецпроєктів. Один із провідних українських консультантів у сфері комунікацій, працює з українськими політиками та міжнародними організаціями.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії добровільно вступає до 112-ї окремої бригади ТРО Києва. Бере участь в обороні Київщини (на гостомельському напрямку), у звільненні Харківщини та боях на Луганщині. ▪ Побратим Валерій Решетар: під час бойової підготовки Олександр був одним із найкращих у метанні гранат та стрільбі з РПГ-7, за що отримав позивний «Бонд» і підписував свої речі «007». ▪ Гине 22 квітня 2023 року в бою з окупантами неподалік села Діброва під Кремінною, звільняючи рідну Луганщину.
Поховання	▪ Алея Героїв Лісового кладовища в Києві (1.05.2023).

Пряма мова	▪ «Дуже добре пам’ятаю цей момент. Майже вісім років тому у суботу, 1 березня 2014 року, ми сиділи в ньюзрумі і дивилися пряму трансляцію. Це було засідання російської Ради Федерації, до якої звернувся Путін за дозволом ввести війська в Україну. У ту ж хвилину, як я написав цей пост, УП вийшла із заголовком «Путін оголосив Україні війну». Тоді було дуже темно, страшно і не було зрозуміло, чого чекати. Вісім років по тому вже не страшно. Нас багато, ми сильні, розумні й завзяті. Ми переможемо. Слава Україні!» (22.02.2022, ФБ О. Бондаренка). ▪ «Я пішов у тро 25 лютого. Був у Києві, потім під Києвом, біля Мощуна. Потім, якийсь час у березні та квітні знов були під Києвом. Літо провели на тиловій лінії оборони. І десь в середині серпня поїхали на бойові під Харків — біля Старого Салтова. І там якраз наступ по Харківській області. І нас звідти перекинули під. кордон в районі Вовчанська. І там десь до середини грудня були. Зараз на ротації в Києві. У стрілецьких боях участі на брав. Хоч і був у ротній групі швидкого реагування. Досить багато нас обстрілювали — у взводі кілька людей досить сильно контужені» (О. Бондаренко, 2023). *З-побратимами* ▪ Друг Володимир: «Якщо Сашко вважав щось правильним, то він легко брався за цю справу. Навіть якщо це було складним, ризикованим чи непопулярним». ▪ «Він був надихаючою людиною. Я дивилися на нього як на професіонала, і мені хотілося вчитися від нього». ▪ «Він був серйозною людиною в кадрі. А поза кадром він був людиною веселою і компанійською».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Бонд». ▪ Цікавився фантастикою, музикою, енциклопедіями. Займався плаванням (переплив протоку Босфор у Туреччині), захоплювався тріатлоном та готувався до участі у змаганнях «IronMan».
Родовід	▪ В Олександра залишився син.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олександр Бондаренко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 532. URI: (ЮТ) https://youtu.be/A-cmBzIfX2o

Олексій БОРИС

27 років (9977 днів), журналіст, юрист; військовослужбовець

Бусоль з «Юридичної газети»

Стисла біографія

- **Борис Олексій Анатолійович** (17. 10. 1995 — 09. 02. 2023) — український юрист, журналіст, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Олексій народився 17 жовтня 1995 року, зростає у Києві в сім'ї Людмили та Анатолія Борисів, де цінують освіту та патріотизм. З ранніх років він виявляє інтерес до історії та літератури, що формує його світогляд і впливає на вибір професії. В 2010-их роках (з перервою) навчається на юриста в юридичному інституті Київського національного університету ім. Вадима Гетьмана.
- Діяльність і кар'єра: Працює на різних посадах у державних органах. В 2018 році — в Міністерстві охорони здоров'я, відтак 2019-21 в Антимонопольному комітеті (головний спеціаліст). Працює й в юридичній фірмі Arzinger (помічник юриста). З 5 травня 2021 року — в провідному юридичному виданні «Юридична газета» (ЮГ): висвітлює актуальні питання правової системи, його статті відзначаються глибоким аналізом та професіоналізмом.

Обставини служби і загибелі

- 25 лютого 2022 року, на другий день після початку повномасштабного вторгнення, Олексій з батьком добровільно приєднуються до ЗСУ. Після проходження вишколу вони вирушають на передову, де Олексій проявляє себе як відважний боєць та надійний товариш.
- У складі у складі 58-ї мотопіхотної бригади, лейтенант. Бойовий шлях розпочинає на Чернігівщині, у розвідроті бригади. Невдовзі його переводять до протитанкового артилерійського дивізіону, де Олексій займається аеророзвідкою. Як пише Олексій у 2022 році, «Перший місяць на війні я служив у розвідувальній роті 58 бригади. Там, на жаль, не було для мене посад, тому я виконував роботу солдата, рядового. Проте через місяць мене перевели до протитанкового артилерійського дивізіону, де я спочатку був коригувальником, користуючись дроном, проводив аеророзвідку, після цього мене призначили командиром взводу протитанкової батареї, де й досі проходжу службу. Зараз ми знаходимося на передових лініях оборони в Донецькій області. Фактично з травня наша батарея здійснює захист на території Луганщини та Донеччини, ми тут ведемо оборонні бої..».
- Гине 9 лютого 2023 року під час виконання службового завдання на Донеччині. Деталі обставин загибелі не розголошуються. На той час — в процесі переведення на посаду заступника з морально-психологічного забезпечення.

Поховання	▪ Алея Слави на Лісовому кладовищі Києва (12. 02. 2023).
Пряма мова (Олексій)	▪ Кредо: досягнення завжди починаються з мрії. ▪ «Я не шкодую ні про що, розумію, що я — захисник, і бороню свою рідну країну». «Перед війною у нас із татом була чітка домовленість, що якщо розпочнеться війна, ми без будь-яких вагань йдемо захищати свою країну». ▪ «23 лютого я заснув доволі пізно. О першій годині ночі прочитав в одному з телеграм-каналів, що у Харківській області всі військові частини в бойовій готовності. Тоді вже були певні передчуття, проте, знову ж таки, не вірив, що це все буде так повномасштабно. 24 лютого близько 5:40 прокинувся від гучного звуку, схожого на вибух, але подумав, що це підлітки розкидають петарди, тому що в Києві в цивільному житті таке траплялося часто. Через 10 хв моїй нареченій зателефонувала мама із Сум і повідомила про обстріли міста. Перші хвилини був неймовірний шок, адже коли війна приходить до тебе додому, ти до останнього в це не віриш. У перші години після дзвінка ми були у «коматозному» стані, було темно і не вірилося, що щось подібне може розпочатися… Було певне відчуття страху, але, знову ж таки, не було повного усвідомлення, що це війна». ▪ «Я закінчив військову кафедру і отримав військове звання молодшого лейтенанта, але буду відвертим, що особливо чомусь ефективному, що би знадобилося на війні, мене не навчили. Тобто це була більше формальність, щоб проходити військову службу. Втім, попри це, розумів, що я чоловік, захисник, і маю йти і боронити свою країну, сім'ю…». ▪ «Багато хто розповідає, що в перший день [повномасштабного вторгнення] не було усвідомлення, що ми переможемо, був страх, адже велика армада російської авіації, танків, піхоти почала наступати на Україну. Відразу скажу, це не якісь пафосні слова, я розумів, що Україна точно вистоїть. Попри те, що на нас чекають важкі часи, ми обов'язково відвоюємо свою країну». ▪ «Ми не супермени, а це не кіно, тут все по-справжньому. З моменту прибуття в Донецьку та Луганську область з травня і до кінця липня в нашій батареї настрої переважно позитивні. Хоча хлопці виснажуються, але вони розуміють, яку важливу роботу виконують. Ми віримо у те, що обов'язково переможемо. За цей час, на жаль, у нас

була втрата, хлопець із нашої батареї загинув, тому морально важко, коли звикаєш до людини і ділиш з ним шматок хліба, а вона гине від руки окупанта. Прийшло розуміння, що ми ні від чого не застраховані, що ми не супермени, а це не кіно, тут все по-справжньому. Це війна, тут можуть вбити, поранити, покалічити. Звичайно, кожен це усвідомлює, але вірить, що його це омине. Загалом настрої позитивні, панічних атак немає. Звісно, за цей час бувало різне, тому що дехто потрапляв під обстріл і був в інших екстремальних ситуаціях, які несли ризик для життя та здоров'я, проте настрій оптимістичний. Ми віримо у нашу Перемогу! Наша бригада достойно себе проявила під час захисту Чернігівської області і зараз, під час захисту на сході України».

- Олексій так описує «один день із життя воєнного»: «Зазвичай він розпочинається з раннього підйому, після цього з розрахунком гармати ми готуємо машину до виїзду, вантажимо БК, харчі, особисті речі, засоби зв'язку. Після цього сніданок, шикування. Далі ми виїжджаємо у район очікування, тобто не одразу їдемо на позицію і там чекаємо координати, а виїжджаємо в район очікування, який знаходиться на більш-менш безпечній відстані від ворога, щоб оперативно виконати бойове завдання. У районі очікування ми несемо бойове чергування, де можемо отримати координати по цілі. Тоді ми виїжджаємо, займаємо певний рубіж, розгортаємо гармату, готуємо визначену кількість снарядів. Я як бусоліст і командир взводу розгортаю і виставляю бусоль за координатами, які мені передають. Після того ми здійснюємо стрільбу і максимально швидко збираємо всі свої речі, чіпляємо гармату до машини й оперативно полишаємо позиції. Тому що у нас така тактика. Ми відійшли від тактики Радянського Союзу, коли на позиції стоїть гармата і ми по цілі на ній працюємо. Наразі війна більш маневрена, вона вимагає швидших дій, координації. У нас зараз тактика набігу, тобто ми отримуємо ціль, швидко приїжджаємо у певний район, звідки дістаємо ціль, швидко розгортаємося, звіряємо дані, отримуємо коректуру. Дуже добре, коли нас корегують безпілотники, тоді ми відкриваємо вогонь, після того максимально швидко збираємо гармату та бусоль і їдемо в район очікування, щоб якомога швидше залишити те місце, з якого стріляли, адже відповідь ворога може надійти вже через 15-20 хв. Після повного дня бойової роботи повертаємося до району нашого проживання, там чистимо гармату, за потреби корегуємо її, тобто робимо певні дії, щоб вона стріляла точно в ціль».

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Олена Осмоловська, генеральна директорка «Юридичної Газети»: «Позитивний, рішучий, ідейний, активний — це про Олексія. Ще до повномасштабного вторгнення він не раз відверто казав, що піде захищати Україну. З першого дня війни стримав слово відважного українця».

	▪ Журналістка Анастасія Кінах: «Олексій був моїм близьким другом і найкращим напарником. Ми товаришували ще зі студентських років, потім працювали разом. Він завжди був щирим і справжнім, легким на підйом. Не боявся нових викликів чи складних завдань. Яка б «шляпа» не траплялася в житті, він завжди підтримував і казав: «Не переживай, Рітусік, прорвемося! Все буде тіп-топ». Льошка до всього підходив із розумом і гумором. Він дуже любив співати — особливо про український трагізм у народних піснях, тому караоке було його пристрастю…». ▪ Редакторка Оксана Журба: «Позитивний, рішучий, ідейний, активний — це про Олексія. Ще до повномасштабного вторгнення він не раз відверто казав, що піде захищати Україну. З першого дня війни стримав слово відважного українця. В редакції «Юридичної Газети» з повагою прийняли це. Олексій пішов добровольцем разом зі своїм батьком. У моїй пам'яті про нього залишаться величезна пристрасть до книг з історії. Він завжди акцентував, що саме книги виховали його. Також любов до котів — це була його слабкість (хоча мав алергію)... Часто просив, щоб я розповідала більше про свого кота Маркусика. Це підіймало йому настрій. Олексій надзвичайно любив сонячну Одесу, де проводив майже кожну відпустку…».
Цікаві факти	▪ 2022 року одружується з коханою — Тетяною. Під час обстрілу 21 травня 2022 року Олексій так описував свій досвід: «Дехто каже, коли є загроза життю, то перед очима пролітає твоє життя, але у мене — ні. Час «на подумати» був рівно від того моменту, коли падає і вибухає поруч ворожий снаряд, і до того моменту, поки він ще летить до тебе. У цей проміжок часу я питав: «Боже, невже я не побачу свою дружину?». Ці відчуття я не забуду ніколи…».
Додаткове	▪ «Юридична газета», де працював Олексій, опублікувала його розлогу розповідь про досвід війни та спомини близьких і колег (див.: https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/ya-ne-shkoduyu-ni-pro-shcho-rozumiyu-shcho-ya--zahisnik-i-boronyu-svoyu-ridnu-krayinu.html). ▪ На сайті «ЮГ» можна послухати розповідь про досвід війни голосом самого Олексія (https://yur-gazeta.com/war-and-law/ya-ne-shkoduyu-ni-pro-shcho-rozumiyu-shcho-ya-zahisnik-i-boronyu-svoyu-ridnu-krayinu.html).

Андрій БУЧАК

42 роки (15 604 днів), журналіст, військовослужбовець

Голос і людина Луганська

Стисла біографія	▪ **Бучак Андрій Володимирович** (23. 11. 1981, Луганщина — ор. 13. 08. 2024, Водяне) — український журналіст, військовослужбовець. ▪ Народився і виростає на Луганщині. З юності виявляє інтерес до журналістики та суспільних процесів. Живе і працює у Луганську, зокрема у 2000-х — у луганській рекламно-інформаційній газеті «Кур'єр», де зарекомендував себе як професійний та відповідальний журналіст. З окупацією Луганщини переїздить з дружиною Оленою до Львова.
Обставини служби і загибелі	▪ Після початку російської окупації в 2014 році бере участь в обороні Луганщини, згодом уже в Львові, після початку повномасштабного вторгнення — у складі 125 бригади ТРО (216 батальйон) продовжує боронити Україну. ▪ Поранений і повертається у стрій. ▪ Зникає орієнтовно 13 серпня 2024 року в районі с. Водяне. Про смерть Андрія повідомила його дружина.
Пряма мова	▪ «Хто б мені ще рік тому сказав, що я буду знову в ЗСУ (у мене до цього так звана мобілізація ще з часів «АТО» на початку війни» (12.07.2022). ▪ «Іноді в голові з'являються питання... А чому я — в армії? Чому поїхав від русского міра, і, залишивши дружину в чужому місті, «пішов у військкомат»? Типові гасла на кшталт «за єдину Україну» — зрозуміло. Але дітлахам на фото ще зарано таким морочитися серйозно. Аргументи на кшталт «окупант топче мою землю» — для мене, як і для багатьох це взагалі абстрактна фраза, що випливає з патріотичних почуттів, і не торкнулася особисто — і не більше. Так чому ж пацани йдуть сьогодні на фронт, ось якщо без високих міркувань і політики? Вчора роблячи це фото у мирному Києві, де десятки підростаючого покоління безтурботно грали — проскочила в голові думка — фігня вся ця політика, та й єдність України — річ у чомусь абстрактна. Але ось за веселих дітлахів, за їх майбутнє, за їхнє мирне небо — ось за це варто. Воювати. Перемагати». ▪ «Я часто зустрічаю висловлювання луганчан, які виїхали із зони, що Луганськ для них помер, що повертатися не планують… Повернуся до Луганська відразу ж, як тільки на адмінбудівлях знову будуть наші прапори. Насамперед — допоможу деяким знайомим по-доброму виїхати до коханого ними лаптеленду, або забезпечу необхідність відвідування СБУ для свідчень. Тільки заради цього —

	варто повернутися, нехай тимчасово. Я не можу припустити думки, що після відновлення контролю — подібне зможе колись повторитися. І лише ми, луганчани, зможе вичистити всю падаль дрібного масштабу, щоб вона знову не творила х*ні…» (03.08.2016). ▪ «8 років як не був «Дома» [в Луганську]. Чи хочу я зараз повернулись в Луганськ для постійного проживання? Вже навряд. На цю весну планував купувати житло в Львові вже, але прийшлось одягнути піксель, а дружина замість прикрас та облаштування нового житла віддає гроші Притулі. Але глобально, думки не змінились. Щось більш викристалізувалося, щось би зараз по іншому сформулював. А в цілому — таки треба буде після звільнення наших територій, хоча б ненадовго (на декілька місяців, мабуть, мінімум) з'їздити» (08.03.2022). ▪ «Важке поранення. Купа операцій спочатку, реабілітація, знову операція — відпустка — операція — реабілітація — відпустка. Сумарно 11 місяців. Все позаду. Повертаюся до своїх» (Андрій Бучак, 2024). ▪ «Львів. Люблю це місце. Спокійне. Величне. 4 стовпа нашої державності і Степан Андрійович. Батальйон виведено на відновлення, у мене останні дні відпустки» (29.06.2024). ▪ «Дощ у твоїй душі зливою пройде по твоїм очам у ночі. Оросять твої коси застиглі солоні роси. Твій козак лежить у степу. Не плач за ним. Він обрав свою долю. Твій козак вже давно не живий. На том місці зросла вже тополя…» (19. 02. 2024). ▪ Дружина Олена: «Назавжди 42. Так рано ти пішов. Коханий чоловік, вірний друг, завжди готовий прийти на допомогу, веселий, трішки романтик, мріяв, насолоджувався життям, любив подорожувати. Справжній патріот, любив Україну та боровся за її свободу. Ти завжди будеш в моєму серці. Твоя воля та дух робили мене сильною. Намагатимусь жити за нас двох, як би важко це не було. Герої не вмирають!».
Цікаві факти	▪ Позивний «Луганськ». ▪ Бере активну участь у луганському Євромайдані, демонструючи громадянську позицію. ▪ Нагороджений відзнакою «Золотий хрест» (Головнокомандуючий Валерій Залужний, 16.03.2023).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Андрій Бучак // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1022. URI: (ЮТ) https://youtu.be/mehbUqP_BkE

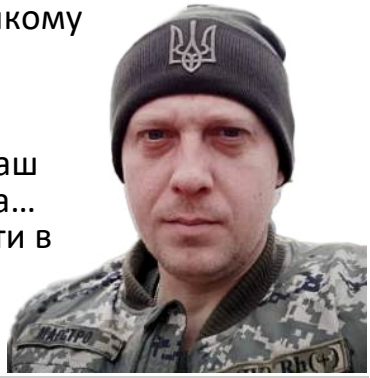

Антон ВОВК

36 років (13 387), музичний редактор телепроєктів і військовослужбовець

Маестро з 95-ої та СТБ

Стисла біографія	▪ **Вовк Антон Сергійович** (04. 05. 1988 — 28. 12. 2024, Курщина) — український музичний редактор телепроєктів, співак і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Народився 4 травня 1988 року. З дитинства співає, бере участь у шоу-гурті «Молодість». ▪ Діяльність і кар'єра: Антон розпочинає свою кар'єру в медіаіндустрії у 2011 році, приєднавшись до команди телеканалу СТБ. З 2020 року обіймає посаду старшого музичного редактора в Starlight Production. 10 років працює над створенням музичного супроводу для популярних телепроєктів, таких як «МастерШеф», «Україна має талант», «Мій секрет», «Пекельні борошна», «Звана вечеря» та інших як редактор стрічки новин у програмі Факти ICTV.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії, Антон вступає до лав ЗСУ з 1 травня 2024 року — призваний Бучанським ТЦК. Служить у 95-й окремій десантно-штурмовій бригаді, де отримує звання молодшого сержанта. Командир відділення ударних БПЛА. ▪ Воював у гарячих точках, починаючи з Серебрянського лісу. За час служби отримує понад 10 нагород та відзнак, зокрема «Золотий хрест» за проявлену мужність і успішне виконання бойових завдань. Маючи важке поранення, - повертається у стрій. ▪ Останній бій приймає 28 грудня 2024 року під час виконання бойового завдання на Курщині.
Поховання	▪ Кременчук (прощання: Міський палац культури, 08.01.2025).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Антон Вовк: ○ «Ми на війні — будьте готові». ○ «У мене були можливості відмовитися від служби. Але, хто — якщо не ми?» (за словами брата). ▪ Побратим Даниїл: «Антон завжди був першим — на штурмах, в обороні. Ніколи не шкодував себе. Перший бойовий вихід у нього був надзвичайно складним — у Серебрянському лісі. Впродовж кількох годин відбивав штурм, закидував ворога гранатами. А згодом — пішов у наступ і відбив позицію — разом зі своїми побратимами».

	▪ Брат В’ячеслав Вовк: «Брат мобілізувався, каже: «Це — мій обов’язок, я повинен це зробити. Тому що орда наступає і ніколи нас тут не пробачить. Він завжди казав: «Ми на війні — будьте готові»». ▪ Антон Товстоляк (продюсер СТБ): «Багато проектів, які дивиться український глядач, атмосферою і музикою наповнював Антон. Він робив роботу дуже якісно, був професіоналом своєї справи». ▪ Колеги з СТБ: «Загинув наш колега, музичний редактор проєкту «МастерШеф» та наш захисник, Антон Вовк. Антон працював з нами з 2011 року. Спочатку на телеканалі «СТБ», з 2020 року — старшим музичним редактором Starlight Production. 10 років працював в команді «МастерШеф», супроводжував також проєкти «Україна має талант», «Мій секрет», «Пекельні борошна», «Звана вечеря» та багато інших. Талановитий та професійний, позитивний та завжди готовий прийти на допомогу». ▪ Друг Олександр: «Він світлий. Й до кінця вірив, що ми переможемо. Дуже світла людина». ▪ Колеги з шоу-гурту «Молодість» (у якому брав участь Антон): «Загинув наш колега, музикант, співак, товариш, чоловік, батько чудових донечок і просто дуже хороша людина… Це наш Антон Вовк… Наш Тоха… Наш Антоха… Приходьте, будь ласка, щоб провести в останню дорогу нашого Антона. Він віддав найцінніше, що є у нас — життя за нашу свободу!».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Маестро». ▪ Антон Вовк понад 10 років працює над проєктом «МастерШеф», що свідчить про його відданість та професіоналізм. ▪ Його перехід від медіаіндустрії до військової служби демонструє глибоке почуття патріотизму та відповідальності перед країною.
Родовід	▪ На Антона чекали дружина та дві доньки.

Руслан ВОЛОДІН

дольщик і військовослужбовець

Космос 205 батальйону

Стисла біографія	▪ **Володін Руслан** (— 12. 2023) — український дольщик і військовослужбовець. ▪ Діяльність і кар'єра: Руслан живе у Києві. Під час навчання у ВНЗ закінчує військову кафедру (офіцер). З 2007 року працює у кіноіндустрії. Він — механік у компанії 1st Dolly та механік у Patriot Rental. З-поміж фільмів і серіалів, до створення яких долучився: «Мирний» (2023), «Захар Беркут» (2019), «Кіборги» (2017), «Сторожова застава» (2016), «Незламна» (2014), «Трубач» (2013), «Нюхач» (2012), та інші.
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm8729094/ ▪ https://filmcrew.ua/profile/ruslan-volodin/
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії, Руслан 28 лютого 2022 року вступає до лав Печерського ТРО (надалі — 205 батальйон 241 окремої бригади ТРО). За час служби він отримує звання лейтенанта і стає командиром роти вогневої підтримки. ▪ Спочатку служить у Києві, а з січня до 17 березня 2023 року бере участь у боях за Бахмут. Бойове хрещення проходить у п'ятницю, 13 січня. ▪ 11 грудня 2023 року стає відомо: Руслан загинув.
Поховання	▪ Київ.
Пряма мова (Руслан Володін)	▪ «Для мене [велика війна] почалась, як для всіх — о 4-й ранку. Мене розбудила дружина і каже, що, здається, почалося. А точніше, не так — почав дзвонити її телефон, подзвонила подружка і каже, що почалося. А ми в той день ночували у моїх батьків на Печерську. І вони чули, а я взагалі спав, нічого не чув. Потім уже, коли прокинувся, вибухи продовжувались — десь там, напевно, в стороні Василькова, коли там почали бомбити військові частини. Ось так і почалась війна. А вже на службу я пішов 28 лютого, через чотири дні, тому що треба було приготувати до цього батьків. Ну, батько — нічого, але мати дуже переживала. І все — я прийшов до Печерського райвійськкомату рідного свого і поступив. Десь добу поступали, ми дуже довго — черги і все таке. Вступив до, тоді це називалося, Печерське ТРО. Потім це вже став 205-й окремий батальйон територіальної оборони». ▪ Про службу в Києві: «У нас постійно були якісь навчання, бойові виїзди. У нас були «шахедні» точки — хлопці регулярно стояли з кулеметами на висотках, на недобудовах

або ще десь, де видно небо, і де безпечно можна відкривати вогонь. Щоб максимально безпечно, не зачепити цивільну інфраструктуру».

- Про бойові дії на Бахмутському напрямі: «Бойові дії не припинялися жодної секунди. Артобстріли не припинялися жодної секунди. Можна собі уявити, що от приліт постійно відбувається — от він відбувається постійно. Тобто ти кожну секунду висиш на ниточці. Все. Дуже важко. При цьому тобі треба приймати рішення, тобі треба воювати, тобі треба стежити за людьми — мені, як офіцеру і командиру. Тому, так, було дуже важко. І, звичайно, бої були дуже важкі».
- «Ті, хто прийшов після 24-го, дуже гостро реагують ще на якісь речі. І от тим, хто долучився до тієї війни протягом останніх півтора року [у 2023 році], я бачу, що вони ще дуже гостро реагують на фразу «бережи себе». Бо це дуже контрастує з реальністю, в якій ти нічого не можеш зробити, щоби себе вберегти».
- Про родичів у РФ: «У мене просто двоюрідна тітка живе у Воронежі — мамина двоюрідна сестра. І вона в перші дні подзвонила і каже: «Вірочка, а що ти?» — «Ну, в метро сижу, у нас бомблять». А та: «Та що ти вигадуєш? Путін же сказав, що він тільки військові об'єкти — іди додому, нічого страшного».
- Про кіно: «… останній мій проєкт був «Мирний-21». Якраз була прем’єра, коли ми були в Бахмуті — у лютому місяці 2023 року. Мені ще дзвонили: «Ти прийдеш на прем’єру?» — «Та мабуть, не встигну доїхати».
- Про росіян: «Мене дивує тільки те, що вони досі не встали й не пішли валити свою владу. Бо ж вони теж отримують гроби, і діти там теж плачуть, залишаються без батьків. Я вважаю, що... ну, чесно, я спочатку ставився з повагою до тих, хто виступає проти війни, хто поїхав, хто підтримує нас. Але потім сказав собі: «Все. Немає хороших руських».
- Про війну: «Для мене [образ війни], може, з розповідей людей, які вже були на війні, більше, ніж із кіно. Ну, я просто людина, яка в кінематографі працює, я розумію, що це все одно — це не життя. Життя дуже відрізняється від кіно. І воно більш непередбачуване. Бо ти можеш писати сценарій який завгодно, а те, що відбувається — ніякому сценарію не підлягає. Тому що завжди доводиться імпровізувати.
- Війна підкидає сюрпризи кожному. Бо сценарій ти можеш коригувати як завгодно, куди завгодно можеш повести лінії, а тут — ні. Тому для мене війна не була сформована кінематографом. Хоча є великі фільми про війну, звичайно. І навіть радянські, і, звичайно, зарубіжні теж».

- «Це було 13 січня [у БахмутІ], коли наших хлопців зі стрілецької роти — вони потрапили в дуже серйозне оточення, включаючи командира тієї роти, який заводив людей на позиції. І ми пішли у складі ще інших підрозділів визволяти хлопців. Це було не те що бойове хрещення — це було дуже серйозно. І там, на жаль, загинули хлопці, не всі змогли вийти, але частину людей все-таки вдалось врятувати. Я коли повернувся вже на ТПУ — на тиловий пункт, уже коли операція була закінчена, я думаю: «Боже, а що сьогодні за день такий?» Беру телефон, скролю — написано: «П’ятниця, 13 січня». Я думаю: «Оце ніколи не забуду свій перший вихід — у п’ятницю, 13-го»».

На зйомках

- «Хоча мені казали там, у Бахмуті, наш бойовий медик Ден мені казав: «Ти, — говорить, — коли повернемось у Київ, ти коли будеш по Києву ходити у військовій формі, то тобі буде здаватись, що люди на тебе так дивляться, типу, що зараз хлопці десь воюють, а цей от по Києву ходить якийсь паркетний офіцер». Розумієш? Ти будеш думати, що до тебе всі будуть ставитися як до людини, яка просто у військовій формі отримує зарплатню, але ніколи ніде не була і не буде».
- «Війна — це взагалі бруд, кров, піт і нещастя. Така вона і є».
- Про дружбу: «— Вас особисто війна чому навчила? — Дружбі. Настає справжня. Тобто я там знав багато дуже людей, з якими я навряд чи в цивільному житті спілкувався б. Вони настільки різні, що вам просто би.... Але виявляється, що це дуже об'єднує. Там виявляються всі і гарні, і якісь неприємні сторони людини. Бо коли ти десь працюєш — скажімо, в офісі — прийшли, по-працювали і розійшлись по домівках. А тут... Це я ще по кінематографічній своїй роботі знав, що завжди відрядження виявляє людину. Бо коли ти виїжджаєш кудись від домівки — і тут починається: гуртожиток, хто як живе. Ти бачиш, хто чистюля, хто, навпаки, бруднуля, хто любить більше випити, а хто ні… Взагалі війна дуже схожа на знімальний майданчик. Прям, ну, взагалі».

Натхнення і мотивація

- Побратим Андрій Яремій: «Руслан Володін «Космос», ми з тобою зустрілися на третій день «великої війни» в казармі, довго дивилися один на одного, а потім зрозуміли, що працювали на одному майданчику не раз, я з костюмом, а ти з доллі... потім після мого «першого Бахмута» ти був моїм взводним.... рік тому... зараз ти навіки залишився в строю! Честь! Честь і пам'ять! ... С..а, коли моя стрічка перестане бути некрологом....».

Дольщик — учасник команди, яка відповідає за операторський візок

- 205 батальйон ТРО: «Під час бойових дій зарекомендував себе як мотивований та вмілий боєць, під час перебування на позиціях проявив мужність та героїзм. На превеликий жаль, нас залишають найкращі. Руслан був і залишається для нас всіх гідним громадянином своєї держави та зразковим військовослужбовцем. Особовий склад висловлює щирі слова співчуття рідним, близьким, побратимам та посестрам Руслана».
- Артем Литвиненко: «Русік..... Не можу це усвідомити..... Перебирав фото — і майже на всіх ти працюєш. В найважчі зміни, з овертаймом та недосипами — ти завжди посміхаешься, завжди в доброму гуморі. Справжній профі, надійний і «свій», тебе любили і поважали всі. Ти пішов добровольцем в перші ж дні. Не міг по іншому. В цьому весь ти. Війна, клята росія, забирає в нас кращих....».

Цікаві факти

- Позивний — «Космос».
- Руслан Володін був відомий своєю професійною майстерністю та надійністю на знімальних майданчиках. Колеги відзначали його як «справжнього профі» та «надійного і свого» на фронті.
- На кінофестивалях, таких як «КІНОКО», вшановують пам'ять Руслана Володіна, згадуючи його внесок у розвиток українського кінематографа та його професіоналізм.

Оксана ГАЙДАР

54 роки (19 978 днів), журналіст, блогер

Руда Пані Незламність

Стисла біографія

- **Гайдар (Коркіна) Оксана Юріївна** (01. 07. 1967, Київ — 12. 03. 2022, с. Шевченкове, Київщина).
- Виховання і навчання: Оксана народилася 1 липня 1967 року в Києві в інтелігентній родині, де з дитинства оточена любов'ю до знань. Її батьки Юрій і Лідія Гайдари, освічені люди, прищеплюють їй інтерес до літератури, історії та мистецтва. Батько Оксани — Юрій Гайдар працює у «Спортивній газеті», журналісти, за словами сина пані Оксани — «в колі друзів сім'ї». Завдяки цьому Оксана з ранніх років виявляє схильність до гуманітарних наук і творчості. На початку 1990-их здобуває освіту в престижному навчальному закладі (тоді — факультет журналістики Київського університету ім. Т. Шевченка), де поглиблює свої знання та розвиває аналітичне мислення.
- Діяльність і кар'єра: Після завершення навчання Оксана присвячує себе журналістиці. Працює в різних всеукраїнських виданнях, включаючи ІА Укрінформ». Виходить заміж за Михайла Коркіна, переїздить до Москви. 2012 засновує компанію, що надає аутсорсингові послуги з бухгалтерського обліку, аудиту та фінансового менеджменту. За деякими даними, Оксана проживає в Подільському районі Московської області, Росія, і є співвласником юридичної фірми ТОВ «Гросбух Консалтинг».
- Під псевдонімом «Руда Пані» вона веде власний блог, в якому аналізує політичні події, соціальні явища та культурні тенденції. Її публікації відзначаються глибоким аналізом, критичним підходом та оригінальним стилем. Оксана стає відомою серед читачів завдяки своїй сміливості висловлювати непопулярні думки та піднімати гострі питання. Через свою проукраїнську позицію Оксана, члени її сім'ї отримують погрози з РФ.

Обставини загибелі

- З початком великої війни Оксана повертається із Москви додому, аби пілкуватися про маму, залишається в окупації.
- За словами сина Андрія, «з мамою у мене була позитивна і добра розмова вранці за кілька годин до її загибелі. Ми говорили про «зелений коридор» і про можливість виїхати для неї. Вона справді збиралася це зробити із бабусею».
- Зникає безвісти у зоні бойових дій.
- 7 квітня в селі Шевченкове на Київщині, що перебувало в окупації росіянами, було знайдено тіла Оксани та її матері Лідії. За даними правоохоронців, вони загинули 12 березня 2022 року внаслідок обстрілу російської артилерії.

Поховання

- За словами сина, росіяни, які окупували село Шевченкове, не дозволили поховати на цвинтарі Оксану Гайдар та її матір (що є порушенням міжнародного гуманітарного права), тому знайомі поховали їх на городі їхньої садиби.
- Після деокупації співробітники СБУ, які фіксували злочини окупантів, ексгумували й вивезли тіла до броварського моргу. Син, який уже служив у ТРО, займався похованням, проте тоді організувати поховання було надскладно й від кремації ще при житті полеглі просили утриматися. Зрештою, тіла поховали на сільському кладовищі.

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Оксана: «Свобода слова — це не лише право говорити, але й обов'язок слухати».
- Оксана (ФБ, 11. 03. 2022, останній пост): «Від учора в нас немає світла, ледь животіє інтернет. Русня нікому не дає виїхати — стріляє по автівках та навіть по велосипедах на смерть. Можна лише тихо сидіти по хатах. Гуманітарна катастрофа — питання максимум місяця. Твіттер я видаляю, сподіваюся, ще побачимось. Все буде Україна!»
- Колега: «Оксана завжди стоїть на сторожі правди, навіть коли це небезпечно».
- Друг: «Оксана щедро і ненав’язливо ділилася знаннями, наче провідник, брала за руку і вела лабіринтами історії, дозволяючи читачеві самому робити маленькі відкриття. Охоче вступала в бесіди, незалежно від рівня співбесідника. Була доброзичлива. І тихенько підіймала до свого рівня. Так, що кожен, хто вступив з нею, бувало, в запальну полеміку, виходив трохи розумніший, ніж був до того».

Цікаві факти

- Оксана любить подорожувати. Відвідує різні країни, знайомиться з культурою та традиціями інших народів, що збагачує її світогляд і додає глибини її публікаціям. Одного разу, перебуваючи в країні з обмеженнями свободи слова, вона ризикує і проводить інтерв'ю з місцевими активістами, висвітлюючи їхню боротьбу за права людини. Цей вчинок демонструє її сміливість та відданість журналістиці.
- Письмова спадщина Оксани — есеї, нариси, роздуми.
- Кількість підписників Рудої Пані на ФБ — понад 12 тисяч.
- На ФБ Оксана Гайдар підписувалася іменем мами (Лідія Гайдар). Оксана була одружена з Михайлом Коркіним, у пари народився син Андрій, тож юридично носила прізвище чоловіка, а писалася за прізвищем свого батька й мами.

Родовід

- Син Андрій Коркін на 2022 рік — в 206 батальйоні ТРО в Києві. Після смерті батька Михайла Коркіна, з яким він проживав у Москві, де той працював, повернувся до мами в Україну. За його словами, «любов до України, до її історії, до української мови прищепила мама, з якою вони часто і щиро розмовляли на ці теми».

Руслан ГАНУЩАК

54 роки (19 996 днів), оператор, режисер, фотограф, військовослужбовець

Оператор Майдану і фронту

Стисла біографія	▪ **Ганущак Руслан Васильович** (14. 04. 1970, Івано-Франківськ — 11. 01. 2025, Курщина) — український оператор, режисер, фотограф і військовослужбовець. ▪ Навчання і виховання: Руслан — наймолодший син Аврелії та Василя Ганущаків — народився 14 квітня 1970 року в Івано-Франківську, з поверненням батьків з заслання в Сибір. З юності виявляє інтерес до фотографії та кіно. У 2014 році, під час Революції Гідності, працює оператором для SPILNO.tv та Deutsche Welle, документуючи події Майдану. ▪ З початком війни на сході України у 2014 році приєднується до батальйону «Азов» як військовий кореспондент з позивним «Остап». Не лише брав участь у бойових діях, але й фіксував злочини російських військових, як-от у Широкине, Гранітне, Бердянське, Лебединське та Мар'їнка. ▪ Автор фільмів: Попри відсутність формальної освіти, фільмував і режисував стрічки. Автор низки фільмів: «Брат за брата» (про грузинських добровольців), «Два дні в Іловайську» (2016), «Україна. Майдан. Перезавантаження» (2019).
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm6572764/ ▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=4421
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Руслан повертається на фронт. Спочатку — як журналіст «1+1», працює з Андрієм Цаплієнком. Висвітлює звірства в Бучі, Ірпені. На Чернігівщині під обстрілом прикриває колег. «Він врятував мені життя», — каже Цаплієнко. ▪ Далі приєднується до лав ЗСУ, ставши військовим 92-ї штурмової бригади імені кошового отамана Івана

	Сірка. Він також продовжує документалістську діяльність, фіксуючи події війни через фото- та відеоматеріали. ▪ Старший сержант розвідувального відділення 92-ї бригади (підрозділ CODE 9.2). ▪ «А загинув він у суботу вечором. Він мені прислав відео, як летить дрон… Декілька з дронів влучили в машину» (дружина). — Хутір Микільський, поблизу Суджі.
Пряма мова 	▪ «Я не можу стояти осторонь того, що відбувається в моїй країні». ▪ «Треба робити те, що ти вмієш найкраще». ▪ «Професійно я ще не знав, що це має бути, але я знав, що треба обов'язково зафіксувати для майбутніх поколінь» (про роботу над фільмом про Майдан). ▪ «Матеріалу для наступних фільмів ще є багато». ▪ «Ми програємо інформаційну війну… Нам не треба нічого вигадувати, треба просто розповідати правду». ▪ «Ми маємо жити стільки, скільки нам написано».
Цікаві факти	▪ Позивні — «Остап», «Фотограф». ▪ У лютому 2014 року зняв унікальні кадри, на яких зафіксував як момент вбивства Героїв Небесної Сотні, так і самих убивць (з відео родичі змогли дізнатися, як саме загинули їхні рідні; матеріали стали доказами в розслідуванні). Руслан також взяв інтерв'ю у Сергія Нігояна. ▪ У 2023 році в Івано-Франківську експонується його фотовиставка «Дорогами війни»: світлини зруйнованих міст України після повномасштабного вторгнення. ▪ У 2024 році врятував життя Андрієві Цаплієнко, з яким працював оператором, коли під час роботи над сюжетом росіяни атакували їх район. ▪ Здобув близько 10 нагород за свої стрічки (шість додані й зафіксовані в міжнародній кінобазі).
Родовід	▪ На Руслана чекала його дружина Олександра і донька Ірина, його родина. ▪ Родина, зокрема й сестра Руслана (Ірина Ганушак Форостян), започаткувала «Фундацію документалістики Руслана Ганущака».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Руслан Ганущак // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1072. URI: (ЮТ) https://youtu.be/XDbD-Plw2qk
Додатково	▪ Шлях Руслана Ганущака — Людини кадру, Людини Чину (кінослово В'ячеслава Бігуна) (https://youtu.be/HRdgpqZYuC0).

Василь ГЕРБ’ЯК

27 років (10 006 днів), актор, військовослужбовець

Зірка без сцени

Стисла біографія

- **Герб’як Василь Михайлович** (22. 04. 1997, Самбір — 13. 09. 2024, біля Куп’янська) — актор, військовослужбовець, учасник російсько-української війни.
- Виховання і навчання: Василь народився 22 квітня 1997 року у Самборі Львівської області як син Оксани Вовчко і Михайла Герб’яка. Виховується у патріотичній родині разом із донькою (сестрою Василя) Наталією. Вчиться у самбірській гімназії (зараз Самбірський ліцей імені Андрія Чайковського), далі — на кухара.
- Актор: Ріст 180, коротке волосся, колір — русий.
- Діяльність і кар’єра: На межі 2015-16 року переїздить до Києва. Закінчує (на платній основі) Київський національний університет культури і мистецтв (спеціальність: актор кіно), викладач курсу Михайло Барнич (2015-2021)). Працює у КХАТ (Класичний Художній Альтернативний Театр). Актор Театру української традиції «Дзеркало» (1 липня 2021 — 15 квітня 2022). Актор серіалів.

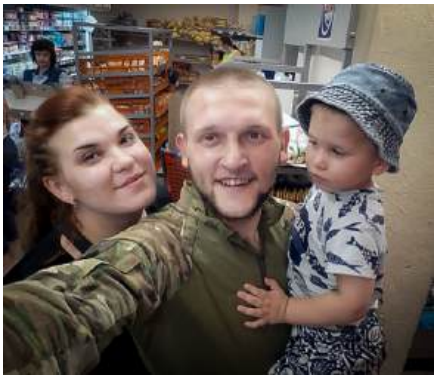
Кіно і серіали

- Фільмографія: серіал «Агенти справедливості» (4 сезон, серія «Без строку давності» (2017), роль: Арсен Кузнєцов); Серіал: Провінціал (2021).
- Профайл: https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=42504

Обставини загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії Василь працює в Києві в театрі. В березні 2022 року на його адресу в Самборі направляється повістка, яку тато передає Василю. Після дня свого народження 22 квітня починає проходити військову підготовку.
- Проходить службу в 14-ій механізованій бригаді імені князя Романа Великого, посада: стрілець — помічник гранатометника.

	▪ Відданий Україні та українському народові, мужньо виконує військовий обов'язок, виходить на позиції з пораненням кінцівки. ▪ У квітні 2024 планує переведення в 67 бригаду (ДУК ПС). У травні 2024 року проходить лікування в госпіталі в Чернігові. ▪ Гине на Куп'янському напрямку від поранення в голову 13 вересня 2024 року.
Поховання	▪ Наразі публічні дані відсутні.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Василь про себе в акторській анкеті: «Запальний, легко нервуюсь і зриваюсь на інших, але, тим не менш, товариський, веселий, чесний і добрий до кого треба»; «люблю грати на гітарі, грати в баскетбол і футбол, кататись на ковзанах і роликах, люблю сходити на риболовлю, в походи, в ліс, дігер». ▪ «Тому досить розводити політичні догми, які роблять суперечку і розкол між народом. Досить агітувати всіх за кандидата, якого ви вважаєте хорошим. Тому і зробили голосування на виборах не відкритим. Не робіть розкол. Рано чи пізно через релігійну або політичну догму людство само знищить наш світ» (16.02.2019). ▪ «Доброго дня всім! Маємо хороший сценарій, чудову команду. Шукаємо фінансування для Повного метру. За будь-яку інформацію буду вдячний. Щодо питань співпраці пишіть в особисті повідомлення» (ФБ, 20.07.2019). ▪ Останній пост: «Мене тиждень не буде. Бережіть себе» (13. 09. 2024).
Цікаві факти	▪ Позивний — «Барс» («Барсік»). ▪ Вів канал у соцмережах під назвою «Рутина Барса» (https://web.telegram.org/k/#-1853697588). Писав зрідка, в основному — записував відео. ▪ За публічними даними на вступних іспитах 2015 року до КНУКіМ посідає переодстаннє 107 місце в рейтингу (загальний бал: 139.320, атестат: 15.920, ЗНО: 242.00). ▪ Як актор брав участь у зйомках відео на пісню «Молитва матері» (друг, який проводжає героя відео до армії) (музикант Володимир Дорош, реж. Сергій Басакін. Див.: https://youtu.be/vZTlj9VgC0s).
Родовід	▪ З 1 грудня 2020 року в шлюбі, виховує з дружиною сина Максима (народився 2 серпня 2021 року).

Віра ГИРИЧ

54 роки (19 952 днів), журналістка, продюсерка

Голос Свободи, вбитий російською ракетою вдома

Стисла біографія	▪ **Гирич Віра Віталіївна** (12. 09. 1967 — 28. 04. 2022, Київ) — журналістка, інформаційна продюсерка. ▪ У 2005-16 роках рацює інформаційною продюсеркою на каналі «1+1» (ТСН). В 2016 році працює головним спеціалістом відділу з питань комунікації Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Певний час працює в Ізраїльському посольстві. У 2017-18 роках на каналі «Еспресо TV» (2017-18). З лютого 2018 року — на «Радіо Свобода».
Обставини загибелі	▪ 28 квітня 2022 року, у четвер увечері, «високоточна» російська ракета вразила будинок у Шевченківському районі Києва, де жила журналістка: початково мер Києва заявив про відсутність жертв, тіло Віри Гирич знайшли під завалами зранку 29 квітня. ▪ Батько Віталій Філь: «Подзвонили наші друзі. Вони дивилися чи телебачення чи звідкись вони побачили ці кадри. І нам телефонують і кажуть: «Ви знаєте, що в будинок Віри попала ракета». Для нас це була новина. Потім ми почали дивитися кадри і зрозуміли, що ракета влетіла не просто в будинок, а прямо їй у квартиру».
Поховання	▪ Похована в селі Немішаєве (за 15 хвилин їзди від Бучі) на місцевому кладовищі, поряд із будинком батьків. Село було звільнене від російської окупації навесні 2022 року.
Пряма мова	▪ Віра Гирич: «Це одна з найпопулярніших вулиць. Зараз вона практично повністю порожня…» (В. Гирич з центру Києва у перші дні вторгнення). ▪ Колега Олександр Демченко: «Це маленька машинка Віри Гирич — моєї колеги з «Радіо Свобода». На ній вона возила нас у Немішаєве, розповідати, як шукати інформацію на окупованих територіях. Тепер Віри більше немає. Точна російська ракета потрапила у її будинок… Я особисто не злий і не хочу плакати, бо це мало б повторюватись щодня. Я просто не знаю, як розповісти, якої чудової людини більше немає». ▪ Продюсерка Hromadske Наталія Шимків: «Персонально для мене пані Віра була доброю феєю, яка завжди допомагала та ділилась контактами. Кожного разу коли я щось шукала і не знала де, я писала: «пані Віро, дуже потрібна допомога» і пані Віра завжди відгукувалась. Востаннє ми переписувались місяць тому. Я була винна їй не одну

	шоколадку, і завжди проходячи повз офіс Радіо Свободи, в голові думала «о, наступного разу занесу солодке пані Вірі». Не занесла. Дуже жаль». ▪ Президент «Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода» Джеймі Флай: «Ми втратили дорогу колегу, яку пам'ятатимуть за її професіоналізм та відданість нашій місії… Пам'ять про неї надихатиме нашу роботу в Україні й за її межами довгі роки».
Цікаві факти	▪ Вбивство Віри Гирич сталося в день приїзду Генерального секретаря ООН до Києва (знаного своєю підтримкою РФ). ▪ Віра переселилася у квартиру, де її було вбито російською ракетою, восени 2021 року: лише почала обживатися. ▪ Останній матеріал, підготовлений Вірою Гирич, був про людину, яка пережила Голокост і вижила під час російської облоги Маріуполя в 2022 році. ▪ Фільм-розслідування «Віра» про трагічну загибель Віри Гирич унаслідок ракетного удару, аналізує обставини атаки, тип ракети Х-101 та відповідальних за її запуск, і вшановує її внесок у журналістику (Див.: https://youtu.be/C2iJM97gPYw). ▪ Батьки Віри (віком понад 80 років) опинилися в окупації під час повномасштабного вторгнення. Батьки тримали кота, названого Степан Андрійович (на честь Степана Бандери). ▪ З'ясовано, що ракети були запущені з аеродрому в Росії, зокрема з бази в Енгельсі (яку згодом атакували й Сили оборони України), яка підпорядкована керівнику дальньої авіації Росії Сергію Кобилашу, родом з Одеси. ▪ Рідний брат Віри з сім'єю живе в Росії й, за словами батька, з ними відносини були розірвані після вбивства Віри.
Родовід	▪ Син Богдан: «У допомозі іншим вона отримувала найповніший сенс свого життя. Вибач мене, мамо, за те, що не захистив тебе… Слів немає для того, щоб описати те, що відчуваю... Обіцяю тобі прожити залишок мого життя так, щоб ти мною пишалася, там, нагорі…».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Віра Гирич // Серіал «Україна в огні 2». Серія 82. URI: (ЮТ) https://youtu.be/S1pSGO906q4

Костянтин ГНІТЕЦЬКИЙ

49 років (18 048 днів), оператор; військовослужбовець

Хранитель кадру і майстер вчинку

Стисла біографія	▪ **Гнітецький Костянтин Владиславович** (15. 02. 1974, Рівне — 16. 07. 2023, Луганщина) — український журналіст, оператор; військовослужбовець. ▪ Освіта і виховання: Живе у Рівному. Навчається в ЗОШ №8 м. Рівне, далі — Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» (спеціальність інженера-електрика відео-, аудіо- та кінотехніки, 1991-97). ▪ Діяльність і кар'єра: Відеоінженер: телекомпанія «Рівне 1» (1997-2005); відеоінженер Рівненської обласної організації Народної Партії (2005-06). Інженерні посади у Рівненській обласній держтелерадіокомпанії (нині — «Суспільне») (2006-2019). З 2020 року — в управлінні культури та туризму Рівненської ОДА, де займається діджиталізацією. Колеги відзначають його як професіонала високого рівня, талановиту, дисциплінована та працьовиту людину.
Обставини служби і загибелі	▪ У березні 2023 року Костянтина мобілізовують. Солдат у лавах 45 ОДШБр — 45-та окрема десантно-штурмова бригада. Телефоніст-лінійний наглядач зв'язку взводу. ▪ «16 липня 2023 року загинув внаслідок мінометного обстрілу з боку противника, отримавши вогнепальне осколкове поранення, несумісне з життям, у районі населеного пункту Діброва, Кремінського району, Луганської області» (витяг зі Сповіщення сім'ї).
Поховання	▪ Міське кладовище «Нове» у Рівному (прощання на майдані Незалежності міста 22 липня 2023 року).
Пряма мова	▪ Дружина Оксана Фусик: ○ «Він міг не піти. Він міг мати бронь, але він її не підписав. Пішов. І через чотири місяці і трошки, мені його повернули». ○ «Ми були не просто подружжям, ми були ідеальним творчим тандемом, командою: журналіст-режисер та оператор-монтажер. У 2006 році ми з Костею створили власну студію-продакшн ОКО-pro (Оксана-Костя) і працювали чи не з усім містом. З 2010-ого ми волонтерили на Art Jazz festival, робили масу програм для Палацу дітей та молоді, філармонії, управлінь культури, лікувальних закладів міста. На початку повномасштабного вторгнення ми зробили волонтерський проект «Підвал TV», що полюбився глядачам».

- Колежанка Любов Романюк: «Як кажуть про чоловіків, золоті роки — то це про нашого Костика.
- Колега Олексій Бухало: «Разом робили програму «Так було». Він цікавився історією, краєзнавством. Було приємно і легко з ним працювати. Костя був не лише монтажером, а й професійним режисером. Завжди пропонував свої думки, тобто це було певною мірою співавторство. Він створював свої власні архіви, збирав відео».
- Колежанка Ольга Підгорецька: «Світла, талановита людина. Його маленька кімнатка, де він монтує. Там була така торба зернят. І в нього були свої «пацани» — голуби, які прилітали».
- Сергій Татаренко: «Упродовж понад десятиліття ми з ним щоп'ятниці монтували програму «Телеспорт». Паралельно він монтував і інші телепроєкти як на РОДТРК, так і пізніше на «Суспільне Рівне», де він працював до 2019 року. Це десятки проєктів. Мені він запам'ятався як дуже відповідальний професіонал. Іноді, як мені здавалося, аж занадто. Наприклад, уже вичитані редактором титри він не лінувався сідати й перевіряти зі словником. У нього дрібниць не було. Він був талановитим інженером. Вже працюючи на себе, сам склав телевізійний кран».

Цікаві факти

- Костянтин — член Національної спілки журналістів України.
- Почесний громадянин міста Рівного (рішення ради №3611 від 10.08.2023). У Рівному встановлено меморіальну дошку, що вшановує внесок Костянтина у журналістику та відданість Україні.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Костянтин Гнітецький // Серіал «Україна в огні 2». Серія 572. URI: (ЮТ) https://youtu.be/UXpRSWlmJq4

Ігор ГУДЕНКО

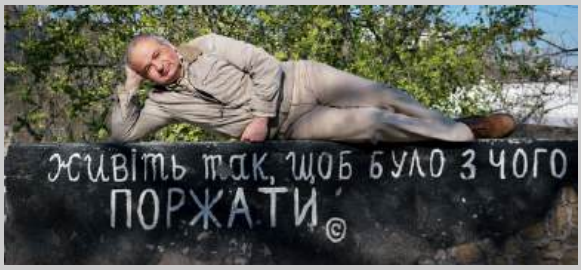
55 років (20 392 дні), відеограф, журналіст, екоактивіст

Хронікер харківського свободи

Стисла біографія	▪ **Гуденко Ігор Григорович** (29. 04. 1968 — 26. 02. 2022, Харків) — український відеограф, журналіст, екоактивіст. ▪ Освіта і виховання: Проживає у Харкові. З юності виявляє інтерес до фотографії та відеозйомки, що згодом стає його професією та способом активізму. Знаний у Харкові фотограф і відеоблогер, активно висвітлює події, що мають стосунок до громадських рухів і протестів, зокрема під час Революції Гідності. Його відео- і фотоматеріали часто використовуються в медіа та соціальних мережах для інформування громадськості про реальний стан подій. ▪ Фільмує події на Майдані: 20 лютого 2014 Ігор знімає розстріл протестувальників на вулиці Інститутській у Києві, що, за словами правозахисників, є важливим доказом в суді. ▪ Автор (співавтор: Олег Перегон) докфільму «Герой України Євген Котляр» (2015) (див.: https://youtu.be/iU6Kjek4XdQ). Євген, як і Ігор, був екоактивістом у Харкові.
Обставини загибелі	▪ З початком вторгнення 24 лютого 2022 року, попри небезпеку, Ігор фіксує наслідки обстрілів у Харкові. Востаннє на зв'язку 25 лютого (публікує відео знищеної російської техніки: див.: https://youtu.be/CZjfgjLYvnQ), наступного дня зникає безвісти. Пошуки організовують екоактивісти з парамедиками та волонтерами. ▪ Його тіло знаходять 27 лютого на вулиці Наталії Ужвій у районі Північної Салтівки, який зазнає інтенсивних обстрілів з боку російських військ (з «Градів» та «Ураганів»). ▪ За повідомленнями ГПУ: лікарі констатують його біологічну смерть, за висновками, його смерть не є насильницькою.
Поховання	▪ Харків (7. 04. 2022, ритуальна служба здійснила поховання після завершення необхідних процедур та ідентифікації).
Пряма мова (Ігор)	▪ Про зйомки: «Майдан почав знімати ще з 2010 року, коли були акції протесту в Парку Горького проти будівництва [в Харкові]… Потім я почав фільмувати різні події, накопився дуже великий фактаж». («Остання зйомка»: серія 172). ▪ Про події на Майдані в Києві: «За цим бордом я ховаюся. А на передньому плані, як виявилося, це Женя Котляр». На питання журналіста, «а які у Вас були тоді відчуття?», відповів: «Не знаю. Небезпеки, але відчуття не були фатальними» («Остання зйомка»: серія 172). ▪ Про фільм «Герой України Євген Котляр»: «Ідея цього фільму виникла в кількох людей водночас, в тому числі й

координаторів Євромайдана. Оскільки батько Євгена Котляра вирішив зробити окремий фільм про свого сина, ми з Олегом Перегоном взялися створювати окремий фільм».

Пряма мова

- Зоя Гуденко (колишня дружина): «Ігор Гуденко був людиною творчою — митець і винахідник. Мав багато захоплень: альпінізм, йога, бальні танці. Він навіть сам шив собі костюми і створював їх моделі, майстрував технічні прилади для себе з великим задоволенням. Він захищав та висаджував дерева в нашому місті. Він, як журналіст, висвітлював важливі соціальні питання та культурне життя. Найбільше ми цінували в ньому чесність, порядність, надійність. Він був справедливий і дипломатичний водночас. Найбільше Ігор пишався тим, що йому вдалося відзняти під час Майдану цінні історичні фото та відеоматеріали і створити фільм. Дуже шкодую зараз, що не побачу більше його посмішки філософа та не почую від нього дотепних жартів, що більше він мені не покаже своїх нових фільмів. Ігор мріяв поїхати в наш український Крим, щоб там полазити по скелях, які він дуже любив, і навіть купив собі нові скальні туфлі. Якби можна було щось йому сказати зараз, я подякувала б йому за те, що він був у моєму житті. Я пишаюся ним».
- Світлана Шкурат: «З Ігорем мене пов'язувала багаторічна дружба, професійна та громадська діяльність. Чудова людина широкої доброї душі, чесна, принципова, з тонким почуттям гумору. Беззмінний фотограф, відеооператор моїх музичних проектів, наших спільних екологічних та громадських заходів. Ігор завжди був там, де особливо важливо, особливо палко і багато його фото та відео стали історичним надбанням України».

Цікаві факти

- Ю-туб канал, який вів Ігор: https://www.youtube.com/@IgoryoshaG/videos
- Ігор був членом Національної спілки журналістів України.
- Ігор був творчою людиною з різноманітними інтересами: займався альпінізмом, йогою, бальними танцями. Самостійно створював костюми, займався технічною творчістю, брав участь у захисті довкілля та культурному житті міста.
- Використовував велосипед як основний засіб пересування під час зйомок: оперативно діставався до місць подій.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Ігор Гуденко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 172. URI: (ЮТ) https://youtu.be/pGqazTr12t0

Карім ГУЛАМОВ

34 роки (12 776 днів), телеведучий; військовослужбовець

Захисник двох світів

Стисла біографія	▪ **Гуламов Карім (Абдулкарім) Курбаналійович** (26. 07. 1987, Обухів — 17. 07. 2022, Зарічне, Херсонська область) — український телеведучий і військовослужбовець. ▪ Навчання і виховання: Карім Гуламов народився у місті Обухів Київської області (за іншими даними: народився у місті Берекет, Туркменістан), де і зростає. Навчається в Обухівській загальноосвітній школі №5, де формує перші дружні зв'язки та світогляд. Після закінчення школи вступиває до коледжу (Київське ПТУ-26, фах лицювальника-плиточника), переїздить до Ірпеня. Згодом проходить строкову військову службу.
	▪ Діяльність: У 2014 році з початком російської агресії, Карім добровільно приєднується до ЗСУ. Служить у 73-му морському центрі спеціальних операцій, дислокованому в місті Очаків Миколаївської області. Після завершення служби в АТО працює у Обухівському та Броварському військкоматах. ▪ 2018 розпочинає кар'єру телеведучого на каналі М2: веде програму «Військовий хіт-парад», популяризує українську військову музику та підтримує бойовий дух захисників.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року Карім знову стає на захист Батьківщини. ▪ Гине 17 липня 2022 року в селі Зарічне Херсонської області. (Ймовірно, гине в автомобілі від підриву на міні, оскільки за повідомленням в інтернеті: ні воїна, ні машину врятувати не вдалося.)
Поховання	▪ Прощання в Михайлівському Золотоверхому Соборі в Києві. ▪ Тіло Каріма кремують. Частину праху розвіюють над Чорним морем, частину ховають на кладовищі «Польок» (Обухів).
Пряма мова	▪ Карім: «Це загублений рай. Я майже второпав. Яка там Америка. Яка там Європа. Най, най, най. В нашій країні все най, най, най. Найкращі дівчата, найсмачніша їжа. Найкрутіші

дороги. Найтихіша тиша. Най, най, най» («Остання зйомка»: серія 282).

- Побратим: «Це азербайджанець, народжений в Україні. Він любив цю країну. Він — справжній патріот».
- Побратим Михайло Макарук: «Людина, яка є прикладом для багатьох. Успішний телеведучий, за покликом серця став справжнім і щирим воїном з початку війни...».
- Друзі: «Ти завжди був на позитиві, завжди піднімав настрій… ти був відважний, мужній, справедливий, ти був прикладом».
- Тіна Левантіна: «Пам’ятаю тебе, бородатий здорованю, і буду пам’ятати як добру, сильну і дуже сміливу Людину».

Цікаві факти

- Позивні — «Кремінь», «Шумер».
- Азербайджанець за етнічним походженням, що підкреслює багатонаціональний склад захисників України.
- Брав участь у громадянських акціях разом з музикантом Андрієм Антоненком (Ріффмастер).
- Останній пост в Instagram Каріма датований 16 липня 2022 року, за день до загибелі.
- В Ірпені посадили дуб з частиною праху воїна в «Покровському парку».
- Співачка Лама присвятила Каріму пісню.
- Нагороджений низкою громадських і державною нагородою, зокрема орденом «За мужність» III ст. (25 травня 2023, посмертно).

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Карім Гуламов // Серіал «Україна в огні 2». Серія 282. URI: (ЮТ) https://youtu.be/T68IGlLb9_8

Євген ГУЛЕВИЧ

47 років (17 330 днів), журналіст, культуролог, військовослужбовець

Світлоткач із Калуша

Стисла біографія	▪ **Гулевич Євген Васильович** (21. 07. 1975, Калуш (за іншими даними — Львів) — 31. 12. 2022, біля м. Бахмут, Донецька область) — український журналіст, культуролог, перекладач, філософ і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Євген народився 21 липня 1975 року в Калуші в сім'ї інженерів: батько Василь — будівельник, мама — інженер лабораторії Калуського хімкомбінату; Кирило — старший брат. Навчається у Калуській ЗОШ №2. Відвідує театральний та художній гуртки. Закінчує факультет журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка (2000), магістратуру з культурології ЛНУ (2005). ▪ Діяльність і кар'єра: Розпочинає професійну діяльність як журналіст у виданнях «Експрес» та «Пост-Поступ». Згодом працює науковим співробітником, в проєкті «Свято музики у Львові» (2013-15), а з 2010 по 2015 рік очолює Центр гуманітарних досліджень Львівського університету ім. Івана Франка. Займається художнім і науковим перекладом, редагуванням, культурологією, громадськими мистецько-дослідницькими практиками та ініціативами. Перекладає українською роман Рея Бредбері «Щось лихе насуває». Головний редактор видання «Світовий атлас вуличного мистецтва і графіті» Рафаеля Шактера. В 2018-19 — в проєкті Pinsel.AR. У 2019 році — співтворець виставкового проєкту «Ангели». У 2021 році — співкуратор міжнародної міждисциплінарної (не)резиденції «Суміжність».
Кіно	▪ Один із співавторів документального фільму «Випчина. Село одного дня» (2019, див. тізер: https://youtu.be/3T9yeQq06JE).
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Євген мобілізовується до лав 46-ї окремої аеромобільної бригади Десантно-штурмових військ ЗСУ. Проходить навчання і служить кулеметником. Спочатку воює на південному напрямку. Двічі поранений у боях. Згодом із підрозділом вирушає на Донбас. ▪ 31 грудня 2022 року зникає безвісти під Бахмутом. ▪ 29 березня 2023 року його загибель — від кулі снайпера — підтверджується.

Поховання	▪ Личаківське кладовище у Львові (10. 04. 2023).
Пряма мова	▪ Юрій Хвостов (брат Євгена): «Євген пішов на війну усвідомлено, це був його вибір і чин. Добре, що в останній приїзд він встиг дати кілька інтерв'ю і побачитися з товариством. Хай з нами залишаться його наповненість смислом, спокій і гідність, які він випромінював, правдива людяність і поезія його висловів».
Пряма мова (Євген Гулевич), натхнення і мотивація	▪ «Від пацифіста до того, хто звільняв Херсон. Останнє інтерв'ю Євгена Гулевича» (Медіа-хаб ТВОЄ МІСТО, див.: https://youtu.be/bwMN62-3saY) ▪ «Культурологія — це не лише наука, а спосіб мислення, який допомагає зрозуміти світ». ▪ ««Гради» по житлових кварталах! Це не люди, не живі істоти. Бездумне ніщо, накип» (ФБ, 27. 02. 2022). ▪ «Те, що це велика війна (бо велика країна з божевільним устроєм напала на сусіда в границях великого прогресивного західного світу), відчувається і в санкційно-допомогових діях, і в риториці всього цього цивілізованого світу. Однак цивілізованого, схоже, ще недостатньо. Вражає і надихає рівень підтримки і співчуття до України — це істинно унікальний час єднання і високої напруги, яких ми за нашого модерного життя просто не маємо з чим порівняти. Як і немає з чим порівняти підступність і безумство ворога, бо просто неможливо і прорахувати, і одночасно відчути смерть конкретних живих людей. Обрахунками займаються всі відповідальні структури, як це називається, безпеки і оборони — в сухому підсумку всі, хто опирається на право сильного і зброю та інші засоби нищення. Можна скільки завгодно прислухатися до правильного засудження агресії в стінах Генасамблеї ООН чи Європарламенту, справедливих анонсів санкцій від урядів, але всі ці говорильні структури чемно озираються на пентагонівську машину і на власні збройні потуги, які вже планують серйозно розвивати. Все це виглядає логічним і прагматичним, але все це ніяк не стосується істинної проблеми — всього того, що уможливлює кожного разу підступність і безумства: право сильного. Стримування силою веде тільки до протистояння сил, від чого завжди вмирають невинні люди, і не тільки люди. То що — так мало б бути завжди? Якщо і є Урок, який би ми всі могли і мали винести цією такою великою цивілізацією з її демократичною культурою війни з усього цього міждержавного вбивства тут і зараз, то це спільним новим духом, який ще так потужно наростає повсюди, придумати такий світ, де право сильного перестане бути правом для всіх без винятку. Люди — завжди з

Сторінки щоденника

народження розумні і співчутливі, якщо їх не змушувати втрачати співчуття і людяність. Тому хай це буде не просто війна в новинах для одних і життям для інших, хай це струсоне всіх на нові очі і діла! І хай Україна стане зачинателем цього нового світу!» (ФБ, 2. 03. 2022).

- «Зі здобутого розвідкою кодексу честі фюрерського офіцера найдужче вражає припис втратити власне ім'я. Цікаво, чи вони при цьому самі мають зрозуміти, що ж таке ця їхня Родіна, чи на це теж є якийсь папірець? Не знати, чого вони не дописали до вимоги безіменності ще й вимогу безликості (бо навіщо тобі лице, якщо і назвати тебе ніяк)? Отакі от люди безіменної честі. Таке своєрідне damnatio memoriae, прокляття самозабуттям. І це командири, а що вже казати про безчесних рядових, приведених з присягою в чергу до мобільних крематоріїв. Держава зла, яка не лише відбирає в людей волю, а й право на людську пам'ять» (ФБ, 9. 03. 2022).
- «Багато наших інституцій до війни функціонувало через корупційні традиції — моральної корупції, заснованої на ієрархічному розподілі спочатку скудних, потім трохи більших ресурсів. На внутрішніх закостенілих самодержавіях. Наприклад, університети. В останні часи навіть були моральні відкати в нових інституціях, як от УКФ з його неадекватною наглядовою радою. Війна цей моральний дисбаланс не може не міняти й переривати. Приклад держави, яка працює морально як слід, не може не закріпитися в головах і інституціях натривало після війни. Так що, схоже, питання з корупцією та схематозами мало б добре сходити нанівець» (ФБ, 9. 03. 2022).
- «Ділитися і бути щедрим — чудесне природне начало життя. Те, що давали тобі з любові, легко повторювати, любо віддавати. Ми зараз всі поділяємо те, що спільно віддаємо, кожний і кожна по-своєму, дуже по-різному. Війна згуртовує без винятку. Дивитися після війни на Україну минулими очима немає сенсу, ми вже якась інша країна. Цей новий сенс всім дає новий початок, нове відчуття світу, якому неквапом дозріє належне розуміння, слово і діло. Тож не забуваймо посеред гострого болю, розпачу, пустки, люті чи сліз прихилятися довірливо до оцього великого чуття єдності, яке каже, що все буде добре!» (ФБ, 17.03.2022).
- «Влучний військовий жарт: поки противник вивчає карти місцевості, ми міняєм рельєфи» (26. 03. 2022).
- «За останні півтора місяці маю при собі «трофеї» від кулі (другу снайперську не зловив), від касетного авіаудару, від 120 міни чи з танчика, від гранатки з агс, від рпг, to say nothing про туге вухо. Шрамований, але живий і завзятий; лиш трохи швидше став припадати долу на свист і

	окопуватись. На півдні таракани тримаються дебело, але поступ наш неухильний. Пост написаний суто з метою збадьорення духу друзів і зменшення їхніх міських страхів чи тривог (краще стійко дбайте за безпеку власну і ближніх!). (Нічого не потребую, шо сам не залагоджу, дякую!) (ФБ, 12. 10. 2022). ▪ «Під час війни гігантичною лавиною коїться те, що западає в пам'ять безпричинно, тобто саме собою, і разом з тим те, що вивіряє великим камертоном спільної уваги особисту, таку різну пам'ять. лавина пам'яті поступово стане монотонною подією, річчю, яку неможливо загубити і забути. Це, звісно, щось більше, ніж війна з її завісами. навіть з одної сцени бою двоє інтенсивно пам'ятатимуть різне. треба говорити, щоб дійти згоди. треба не говорити, щоб почути. пам'ять діється власновільно, незалежно від того, що ми робимо» (29. 12. 2022, за 2 дні до загибелі).
Цікаві факти	▪ Позивний — «Художник». ▪ Євген мав глибокий інтерес до різних сфер знань. Під час догляду за хворою матір'ю в Калуші він детально вивчив агротехніку, зокрема саджання овочів і збирання врожаю. Захоплювався вивченням технік заточування ножів, освоївши китайські та японські методи. ▪ Вірність Україні: Попри можливості працювати за кордоном, залишався в Україні, змінюючи систему зсередини. Попри досвід подорожей, не розглядав можливість еміграції. ▪ Орден «За мужність» III ступеня (26. 07. 2023, посмертно). Звання почесний громадянин Калуської міської територіальної громади (11.11.2023, посмертно).

Лілія ГУМЯНОВА

56 років (20 783 дні), журналіст-педагог, працівник культур

Світла душа Маріуполя з «Домика»

Стисла біографія	▪ **Гумянова Лілія Миколаївна** (25. 04.1965, Донеччина — 19. 03. 2022, Маріуполь) — український журналіст-педагог, працівник культури. ▪ Освіта: Лілія — донька Миколи і Людмили Дейнегів — народжується і живе на Донеччині. Закінчує Харківський інститут культури, далі — живе і працює у Маріуполі, виходить заміж за Олега Гумянова (ймовірно, моряка). ▪ Кар'єра: викладачка журналістики, керівниця юнкорівського об'єднання (клуб юних журналістів «Мрійники») та завідувач художнього відділу Лівобережного районного будинку дитячої та юнацької творчості в Маріуполі. Навчає основам журналістики, сприяла розвитку творчих здібностей вихованців. Заняття називає ще й так — «уроки людяності». Під її керівництвом виходить шкільна газета «Чарівний дім», у 2021 році стає переможцем міжнародного конкурсу шкільних медіа.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну Лілія Миколаївна залишається у Маріуполі, допомагаючи місцевим жителям. Вона відкриває сховище в будинку творчості для тих, хто шукає укриття. ▪ 19 березня 2022 року Лілія Миколаївна гине під час російського обстрілу. Як відзначають свідки, «загинула під час ворожих обстрілів, знаходячись за адресою бульвар Морський, будинок 10, де проживала зі своєю родиною». Цей район знаходився поблизу «Азовсталі», тому особливо нещадно знищувався окупантами, разом з його мешканцями». За деякими даними, тоді в укритті, де загинула Лілія, також перебувало близько 400 осіб.
Поховання	▪ Через активні бойові дії та російську окупацію Маріуполя точне місце поховання Лілії Гумянової наразі невідоме. Є інформація про те, що її тіло було поховане в так званій братській могилі.
Пряма мова	▪ Лілія Гумянова: o [на питання журналістки: Скільки взагалі років існує цей клуб?]: Він існує вже 20 років. o Про війну (в 2021 році): «Скоріше б ця біда минула». ▪ Учасник клубу «Мрійники»: «Як жартує наша керівниця Лілія Миколаївна, «Коли інші створювали приватні підприємства чи банди, вона організовувала територію свободи, слова під назвою «Мрійники» («Остання зйомка»: серія 292).

- Чоловік Олег: «Не було інтернету, ніяких друкованих матеріалів. Тільки дурнуваті методички з міністерства… Було дуже цікаво, і Ліля усе несла через серце».
- Випускниця Наталія Махалаткова: «Вона показувала нам, які ми сильні, що своїми думками і діями можемо змінити світ. Дивлячись на неї, хотілося ставати кращим, підніматися на щабель вище, не шукати легких шляхів та готових висновків».
- Однокурсниця Алла Скляренко: «Ліля приємних серцю людей називала «світла душа». Насправді вона й сама такою була — Сильна, Вільна, Ніжна, Незалежна, як сама Україна!».
- Випускниця Олена Мельникова-Курганова: «Ви для мене герой, адже не кинули будинок творчості та людей, які шукали бомбосховище».

Цікаві факти

Чарівний дім

Доля, осяяна талантом

Майбутнє України — талановиті, творчі діти

- Лілію Гумянову називали «мамою юних журналістів» за її відданість та турботу про вихованців.
- Будинок творчості між собою називали «Домiком», звідси й назва шкільної газети.

Мрійники у «Доміку» з нагородою

Моя Україно!

Газета з Маріуполя перемогла в XXIV Міжнародному конкурсі шкільних медіа

- Шкільна газета «Чарівний дім» (початково російською), яка виходила за її координації, у 2021 році стала переможцем XXIV міжнародного конкурсу шкільних медіа (2021).
- Залишалася з жителями Лівого берега Маріуполя до останнього, відкриваючи сховище в будинку творчості для тих, хто потребував укриття.
- Разом із Лілією гине і її рідний брат, працівник на металургійному заводі Андрій Дейнега. За рік, 9 березня 2023 року, не витримує серце їхньої мами — Дейнеги Людмили Петрівни.
- Чоловік Олег зміг покинути Маріуполь і виїхав за кордон.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Лілія Гумянова // Серіал «Україна в огні 2». Серія 292. URI: (ЮТ) https://youtu.be/3Se2UfTndKc

Віктор ГУРНЯК

27 років (9 995 днів), фотокореспондент, військовослужбовець

Пластун двох світів

Стисла біографія	▪ **Гурняк Віктор Петрович** (8 червня 1987, с. Городниця Гусятинського району Тернопільської області — 19 жовтня 2014, Сміле Слов'яносербського району Луганської області) — український фотокореспондент, боєць «Айдару», пластун, Герой України. ▪ Виховання і навчання: Народився 8 червня 1987 року в сім'ї Марії та Петра Гурняків у селі Городниця на Тернопільщині. Навчається у 27-й ЗОШ Тернополя, а згодом у Технічному коледжі Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. У 14 років вступає до Пласту — Національної скаутської організації України (член гуртка «Сірі вовки» куреня ім. Юрія Старосольського), у 2004 році — співзасновник і перший курінний куреня ім. Івана Гавдиди. Згодом приєднується до куреня УСП «Орден Залізної Остроги» ім. Святослава Завойовника. ▪ Діяльність і кар'єра: Активно займається виховною роботою, організовує табори та акції, зокрема стає комендантом крайового табору «Легіон-11». Працює у газеті «20 хвилин» у Тернополі, редагує пластовий часопис «Цвіт України». Прес-секретар партії «ПОРА» в Тернопільській області. Засновує фотоагентство LUFA, співпрацює з ІА Reuters, УНІАН, Insider. Його фотороботи виставляються у Мистецькому арсеналі, Рівному, Варшаві, Європарламенті, Українському Національному Музеї в Чикаго, а також у Німеччині та Естонії. Бере участь у Революції Гідності.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком російсько-української війни у 2014 році стає бійцем 24-го батальйону територіальної оборони «Айдар». ▪ 19 жовтня 2014 року гине під час мінометного обстрілу, коли під вогнем вивозив поранених побратимів з поля бою за 32-й блокпост на «Бахмутці» поблизу села Сміле Слов'яносербського району Луганської області.
Поховання	▪ Поле почесних поховань Личаківського кладовища у Львові (№83) (22.10.2014).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Віктор Гурняк (Серіал «Україна в огні 2». Серія 559): ○ 2014 рік: «Зараз революція для нас не закінчилась. Не міняється кардинально система, міняються тільки кишені. Це треба йти до кінця, тому всі маємо змінитися». «Раніше ситуація, можливо, Кримом і не завершитись. Якщо Кремль націлився на політику

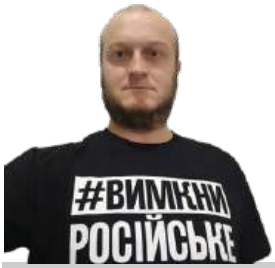

загарбання України, то це може бути до польського кордону».
- «У мене позивний — Гартік. В «Айдарі» позивний Олігарх».
- «Кожен день постійно стріляють».

- Мама Марія Гурняк:
  - «Ми дуже довго його чекали як дитинку. Він ріс добрим, щирим. Головне — не образливим. Він в 14 років вступив у Пласт. Три їхні головні обов'язки: перше — любити Бога і Україну, друге — допомагати іншим, і третє — жити за пластовими законами і виконувати їх. Так запалився тим Майданом. Ж було ще й побили його. Не боявся нічого» (Серіал «Україна в огні 2». Серія 559).
  - «Він обнімав всіх і казав: «Буде прекрасне життя, і [донька] Юстинка буде жити в прекрасній країні. Ви будете всі щасливі. Ви знаєте, що я в це вірю».
  - «Осколочок прошив його до серця».
- Петро Задорожний: «Він мав витягнути двох поранених. Вистрілив міномет».
- Побратим: «Він був надзвичайно світлою людиною, завжди готовий допомогти, завжди усміхнений».

Цікаві факти	▪ Позивні — «Гарт», «Гартік», «Олігарх» (в «Айдарі»). ▪ Знявся у кліпі гурту «Тартак» «Не кажучи нікому» (роль бійця УПА), а також у документальному фільмі Золотий вересень. Хроніка Галичини 1939-1941» (обидва — реж. Тарас Химич). ▪ До вступу в батальйон «Айдар» активно займався волонтерством, забезпечуючи бійців необхідним спорядженням. ▪ 2025 року друком виходить книга «Віктор Гурняк», яка через спогади друзів і близьких, відтворює його образ.
Родовід	▪ Після одруження з Іриною жив у Львові, виховував доньку Юстину. У 2020 році Юстині Гурняк присвоєно стипендію Президента України Володимира Зеленського. ▪ Рідна сестра Віктора Гурняка Ольга активно займається волонтерством.
«Остання зйомка»	▪ Герой України: Віктор Гурняк // Серіал «Україна в огні 2». Серія 559. URI: (ЮТ) https://youtu.be/5vf0tJ4x31I

Тарас ДАВИДЮК

37 років (13 581 день), журналіст, педагог; військовослужбовець

Старий пластун-розвідник на сторожі правди

Стисла біографія	▪ **Давидюк Тарас Дмитрович** (28. 08. 1986, Рівне — 03. 11. 2023, біля с. Роботине, Запорізька область) — український журналіст, педагог і військовослужбовець. ▪ Виховання: Тарас ще з 16 років активно долучається до громадсько-політичного життя в Рівному, стає членом ГО «Молодий Рух», «Молодіжний Націоналістичний Конгрес» (з 2005 очолює обласний відділок, пізніше — член центрального проводу), пластун (з 2005, впорядник гуртка «Чорні ступні» та зв'язковий 33-го юнацького пластового куреня імені Уласа Самчука). ▪ Навчання: Вступає до Національного університету «Острозька академія» (з 2005, спеціальність «Політологія»). Під час навчання активно долучається до студентських протестів, зокрема організовує акцію «Януковича на нари!», коли президент Янукович відвідує університет. Після навчання працює викладачем. ▪ Революція гідності: У 2013 році Тарас активно долучається до протестів на Майдані, ставши добровольцем у 14-й «пластовій» сотні Самооборони Майдану. Вірить, що має силу щось змінити, і активно бореться за це. Журналістика: головний редактор сайту Horyn.info (інтернет-видання, яке висвітлює останні новини та події Рівненщини та Рівного. На сайті публікуються інтерв'ю, аналітичні матеріали, фото та відео).
Обставини служби і загибелі	▪ З початком російсько-української війни Тарас служить добровольцем у батальйон «Гарпун». ▪ У 2016-2019 роках служить у 130 окремому розвідувальному батальйоні. 2020-2021 — розвідник-кулеметник у 14 бригаді імені Князя Романа Великого. 2019 року демобілізується. ▪ З початку повномасштабного вторгнення воює у складі 14-го окремого полку. Гине 3 листопада 2023 року під час боїв на околицях села Роботине на Запорізькому напрямку.
Поховання	▪ Міське кладовище Грабник (Рівне) (https://100krokiv.info/2023/11/davidyuk-taras-2).
Пряма мова	▪ Тарас Давидюк («Остання зйомка»: серія 652): ○ «Наш сусід — Росія. Ми чудово знали: ця війна, вона неминуча. Єдине було питання — куди йти? Я вибрав

батальйон «Гарпун», тому що там були патріотичні хлопці, яких я знав, багато пластунів».

- «Ця війна насправді має два єдиних виходи: або ми програємо, і нас окупують з усіма негативними наслідками, або ми переможемо, повернемо наші землі і будемо насолоджуватися мирним життям».
- читає «Заповіт»: «І мене в сім'ї великій, сім'ї вольній, новій. Не забудьте пом’янути незлим тихим словом».

- Богдан Кухарук: «Освічений, розумний».
- Михайло Малярчук: «Дуже ідейний».

Тарас із побратимами (батальйон «Гарпун» на початку війни)

Цікаві факти	▪ Позивний — «Старий». ▪ 2020 Тарас був співорганізатором акцій «FreeRiff» та «FreeKuzmenko», а також координатором Рівненщини на Марші захисників України 24 серпня в Києві. ▪ 2024 презентували книгу «Розвідник», присвячена Тарасу (автор — Микола Федоришин). ▪ Наприкінці травня 2025 року могила Тараса була вандалізована. Сергій Кондрачук: «А цієї чи минулої доби якісь чорти, по-іншому не назвеш, побили одну з лампадок, викрали світильник для лампадки та 6 світильних ліхтариків. До честі працівників поліції, котрі прибули за викликом мами Тараса, вони придбали та одразу принесли лампадки…».
Родовід	▪ Незадовго до загибелі у вересні 2023-го заручився з своєю коханою Тетяною.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Тарас Давидюк // Серіал «Україна в огні 2». Серія 652. URI: (ЮТ) https://youtu.be/CDYJmYIxXPE

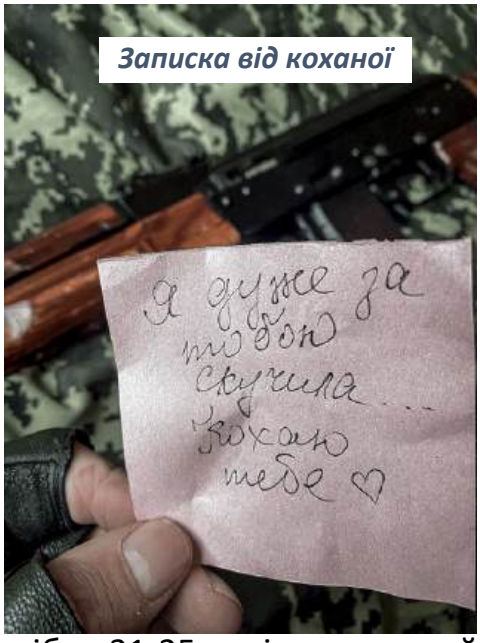
Володимир ДАЦЕНКО

34 роки (12 488 днів), волонтер, журналіст

Борода, яка прикривала світ

Стисла біографія	▪ **Даценко Володимир Григорович** (05. 05. 1988 — 14. 07. 2022, Вінниця) — український волонтер, журналіст. ▪ Володимир живе у Вінниці, де працює журналістом ГО «Дорожній контроль». За деякими даними, також свого часу був військовим.
Обставини загибелі	▪ Гине 14 липня 2022 року від російського обстрілу центру Вінниці. За даними преси, того дня Володимир привозить побратима в клініку, розташовану у будівлі, що потрапляє під удар. Колега Денис Клімов, який був неподалік свідчить: «Він із знайомим стояли біля дверей. Володя крикнув: «Приліт». Свист. Бабах». ▪ Спочатку вважається зниклим безвісти. На місці знаходять його журналістське обгоріле посвідчення.
Поховання	▪ Похований 17 липня 2022 року в селі Булаї (звідки родом) Погребищенської громади на Вінниччині. За даними преси, на похорон приїхав караван зі 100 автівок із Вінниці, а тіло зустрічали на колінах.
Пряма мова	▪ Володимир Даценко: ○ «Рабів до раю не пускають». ○ «Все буде Україна» («Остання зйомка»: серія 432). ○ «Тривожну валізу не буду збирати, я тут народився — не хочу тікати. Свою Батьківщину я зможу забрати? Ні. Тому я лишаюсь її захищати» («Остання зйомка»: серія 432).

Записка від коханої

- «Там [у Росії] інші цінності, інше життя. Ніколи російський народ не буде для нас братським» («Остання зйомка»: серія 432).
- «Якщо чесно, то я радію тому, що люди можуть жити і насолоджуватись життям. Значить я, і такі як я, сумлінно виконують свою роботу, зупиняючи ворога. Тим більше, для утримання одного військового потрібно 21-25 цивільних людей, які ходять на роботу, піднімаючи економіку. Тому казати типу «я воюю, а вони відпочивають», я не буду... ніколи! Я тільки дякую тим людям які підтримують нас, хто як може».

- Друг Володимир Затайдух: «Великий дядя, з добрим серцем… На вид грозний, а за фактом — добрий, усім завжди допомагав».
- Денис Клімов: «Він журналіст нашої газети, він активний учасник нашої організації [ГО «Дорожній контроль»]».
- За даними преси, на його похорон приїхав караван зі ста автівок із Вінниці, а тіло захисника зустрічали на колінах.

Цікаві факти	▪ Позивний — «Борода». ▪ Володимир Даценко — поширене ім’я. Кілька осіб з таким іменем загинули під час російсько-української війни (Володимир Даценко, 23.04.1981, Луганщина — 17.02.2024, біля Бахмута; Володимир Даценко з Вінниці, 22 роки — 14.03.2022, ракетний удар по території Міжнародного центру миротворчості та безпеки на Львівщині).
Родовід	▪ У Володимира залишилося троє дітей, батьки, сестра (та наречена Зоряна Ковальчук, з якою він мріяв одружитися після війни).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Володимир Даценко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 432. URI: (ЮТ) https://youtu.be/DHDYYSk0KeQ

Данило ДЕНИСЕВИЧ

21 рік (7 733 дні), режисер-початківець, автор фільмів; військовослужбовець

Останній дозор метелика любові

Стисла біографія

- **Денисевич Данило Борисович** (01. 03. 2002 — 03. 05. 2023, біля Бахмута) — український режисер-початківець, автор фільмів і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Данило народився та виріс у мистецькій родині в селі Хотів Київської області. Батько — аніматор, мати — майстриня декоративного мистецтва, брат спудей художньої академії в Італії.
- З дитинства був оточений українськими традиціями та культурою. «З самого малечку виховувався в такій родині, де на першому місці була Україна. По-іншому не могло бути просто» (Людмила Чабанюк).
- Навчався в Інституті екранних мистецтв (майстерня Андрія Дончика) на режисера ігрового кіно. Ще у 16 років створив 5-хвилинний філософський короткометражний анімаційний фільм «Народження» (див.: https://youtu.be/jEt-Vgpwy8Q).
- На самому початку повномасштабного вторгнення разом із батьком пішли в територіальну оборону, потім вони долучилися до ЗСУ. «Спочатку — Київ, бойові завдання, потім — Горенка, Мощун. А потім пішли в 5 штурмовий полк». Мріяли: Після війни будемо знімати» (Сергій Дзюба).

Мама демонструє стрічку сина «Народження»

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії Данило разом із батьком Борисом Денисевичем добровільно вступили до лав Голосіївської територіальної оборони. Згодом з травня 2022-го Данило служив у 5-й окремій штурмовій бригаді. Загинув 3 травня 2023 року під час виконання бойового завдання в місті Бахмут. «Він був у штаті медичної роти. Летіли «Ланцети», знищили той будинок, де він перебував» (Сергій Дзюба).

Поховання	▪ Прощання у Михайлівському Золотоверхому соборі в Києві. Кілька сотень людей прийшли провести Данила в останню путь, поховали його в рідному селі Хотів (9. 05.2023).
Пряма мова	▪ Друг родини Данило Данилейко: «Світлий мрійник, який мріяв про справжню Україну» («Остання зйомка»: с. 482). ▪ Слова, написані Данилом у дитинстві на внутрішній стороні чохла від телефону: «Я метелик, я любов, я щастя, я співчуття. І ніхто ніколи їх в мені не знищить, бо мої молекули насичені атомами любові. І мої кістки ніколи не затремтять від гніву». ▪ Данило (із записів): «...Найгірше те, що ця війна мене неабияк змінила в певних моментах, і цей я вже не зможе розповісти такі історії, які міг розповісти ранній я... А як я буду після цього розповідати історії?... Маса нерозказаних до 24-го історій, імовірніше за все, припадуть пилом і згодом обернуться в прах...». ▪ Данило: «Ми йдемо на смерть заради того, щоб Україна вільною була».
Цікаві факти	▪ Позивний «Дозор». ▪ Знявся в фільмі «Чорний козак» (реж. Владислав Чабанюк). ▪ Данило разом із друзями створював мурали, зокрема, присвячені пам'яті загиблих героїв Небесної Сотні.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Данило Денисевич // Серіал «Україна в огні 2». Серія 482. URI: (ЮТ) https://youtu.be/dTzE-8f_cUc

Батько і син

Віталій ДЕРЕХ

34 роки (12 686 днів), режисер-аматор і військовослужбовець

Епатажний Герой

Стисла біографія	▪ **Дерех Віталій Мирославович** (03. 09. 1987, Тернопіль — 28. 05. 2022, Луганщина) — Герой України. ▪ Навчання і виховання: Віталій живе і зростає у Тернополі як син Мирослава та Олександри Дерехів. З шести років — активний учасник Пласту — Національної скаутської організації України (спочатку у 29-му курені імені Юрія Старосольського, пізніше разом із гуртком «Сірі Вовки» переходить до 77-го куреня імені Івана Гавдиди, де згодом став впорядником). Закінчує Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола (спеціальність: видавнича справа та редагування). ▪ Діяльність і кар'єра: Після завершення навчання працює журналістом у газеті «20 хвилин», також «RIA плюс». 2013 здійснює редакційну поїздку до Південної Африки та Мадагаскару. 2016-18 працює у Муніципальній варті Івано-Франківська, зокрема рятувальником. Член Мальтійської служби допомоги, де займається технічним порятунком та проводить тренінги з надання першої допомоги. ▪ Активний учасник Революції Гідності, входить до складу 15-ї сотні Самооборони Майдану. 20 лютого 2014 року допомагає евакуювати поранених з вулиці Інститутської.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком російсько-української війни в 2014 році добровільно приєднується до батальйону «Айдар», де служить до липня 2015 року. ▪ Після початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року знову стає до лав захисників, вступивши до 1-ї окремої бригади спеціального призначення імені Івана Богуна. Бере участь у боях під Києвом та на Луганщині, командує протитанковим відділенням, яке знищило значну кількість ворожої техніки. ▪ Гине 28 травня 2022 року поблизу міста Попасна Луганської області внаслідок авіаційного удару.
Поховання	▪ Алея Героїв, Микулинецький цвинтар, Тернопіль (2.06.2022).
Віталій	▪ Віталій: «Це ціна за те, що наша країна буде такою, якою хочемо бачити її ми з вами» («Остання зйомка»: серія 232).
Пряма мова, мотивація	▪ Вирізнявся оригінальністю та епатажністю, водночас залишаючись скромним. Колеги та знайомі: Віталій «був дуже щирим, і легким, і епатажним». «Був журналіст-«виручалочка». Віталік пройшов дуже багато всякого

З буйволами Мішеля Якобі на Полонині

різного. Він мав поранення, мав нагороди, два роки воював в «Айдарі». Навіть не знали ні якісь далекі родичі, ні частина колег. То він завжди шукав якісь способи всіх заспокоїти: «У мене все окей. Я десь на якомусь завданні, в якомусь відрядженні» («Остання зйомка»: серія 232).

- Війталій Дерех — Герой України (8 липня 2023, посмертно) — за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України. Також нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (6 вересня 2016) — за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України. Почесний громадянин Тернополя і Тернопільської області (посмертно).
- У травні 2022 року розрахунок ПТРК «Скіф» («Стугна-П») під командуванням Віталія знищив 15 одиниць техніки ворога. З середини 2022 розрахунок носить його ім'я.
- 24 лютого 2025 року на фасаді домівки Тернопільського Пласту відкрили меморіальні дошки 5 полеглим пластунам: Богдан Сенюк, Сергій Коновал, Микола Погорілий, Віктор Гурняк, Віталій Дерех.

Пластуни на Тернопільщині

В Африці

Цікаві факти

- Позивний — «Сало».
- Віталій — автор кількох авторських аматорських фільмів (які публікував у себе на каналі), як-от: «Коли я йтиму по зелених луках» (2011, 5 хв., пам'яті Ярослави Бучко).
- Інструктор у військово-патріотичному таборі «Легіон».
- Ютуб-канал Віталія: www.youtube.com/@bronepancur

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Віталій Дерех // Серіал «Україна в огні 2». Серія 232. URI: (ЮТ) https://youtu.be/iYMFok-GhMs

Філіп ДЄДКОВСЬКИЙ (псев. ВІННЕР)

31 рік (11 685 днів), актор і військовослужбовець

Форд незламності

Стисла біографія	▪ **Дєдковський (псев. Віннер) Філіп Олегович** (09. 08. 1991 — 06. 08. 2023) — український актор і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Філіп росте у сім'ї Олега та Лариси Дєдковських у Києві. «Все починається з сім'ї», пише відтак Філіп уже з фронту навесні 2022 року. Навчається у школі №63. З раннього віку цікавиться театрам. Закінчує курси акторської майстерності в Університеті імені І. К. Карпенка-Карого — база його подальшої кар'єри. Здобує фах актора театру і кіно у Київському національному університеті культури і мистецтв. Продовжує навчання в кіношколі Ukrainian Film School, де вдосконалює свої навички та розширює знання в галузі кіно. ▪ Кар'єра: До початку великої війни Філіп — активний учасник театрального життя Києва. Працює у «Чесному театрі», згодом приєднується до трупи «Живого театру». Його виступи відзначаються емоційною глибиною та професіоналізмом, що отримує повагу колег і глядачів.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Філіп вступає до лав ЗСУ, приєднавшись до 26-го окремого стрілецького батальйону (Київ, перший взвод, друга рота). З грудня 2022 року виконує бойові завдання на передовій, зокрема на Донецькому напрямку. ▪ Гине 6 липня 2023 року в районі міста Волноваха на Донеччині під час виконання бойового завдання.
Поховання	▪ Берковецьке кладовище Києва.
Пряма мова, мотивація, натхнення	▪ Філіп: «Ми змінюємо реальність щодня, після кожного нашого вчинку... Що таке Доля? Це знає Тарас Григорович Шевченко. Я це намагаюся тільки зрозуміти. І зараз, після проходження гарячих, шалено морозних, дощових і недоспаних днів війни, після погляду Смерті в мої очі…, я на 100% усвідомлюю й розумію, чого я хочу в своєму житті. І яку ціну я готовий за це заплатити, який шлях пройти». ▪ Філіп [читаючи поезію]: «Ми не лукавили з тобою, ми просто йшли...». ▪ Філіп: «Моє серце жовто-блакитного кольору» (25.08.2022). ▪ Філіп «Доброго дня! Мене звати Філіп Дєдковський... Маю невеликий акторський досвід: знімався в епізодах декількох серіалів, у рекламі в дитинстві. Був ведучим

дитячої телепередачі на Першому національному. Знімався в серіалі «*Повернення Мухтара»* (в епізоді) та в серіалі «*Воділи»*, брав участь у театральних постановках… Ще я забув сказати, що мені вдалося потрапити в кадр у фільмі британського режисера Армандо Януччі «*Смерть Сталіна»*. Ще я дуже люблю тварин. І хочу подякувати, що ви мене додивилися. До зустрічі!» (Остання зйомка: Філіп Дєдковський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 632).

- Батько Олег Дєдковський: «Філіп почав говорити в рік і 10 місяців. Абетку вивчив, граючись. Любив дуже книжки... Все любив! Це такий приклад, як треба жити — не тільки для себе, а для всіх».
- Філіп поєднував службу з творчістю, пишучи та декламуючи вірші, підтримуючи зв'язок із театральною спільнотою навіть на фронті.
- Мама Лариса Дєдковська: «Дякую тобі мій рідний. Радість і туга рве серце моє. Такі закохані очі в окопах війни. Вірю твоя неосяжна любов ще не раз надихне. Вірю Господь своїм шляхом веде. В нього лиш любові спасіння твоє».

- Філіп — приклад самовідданості та патріотизму. Його рішення поставити на паузу акторську кар'єру заради захисту Батьківщини надихає багатьох на активну громадянську позицію та боротьбу за свободу і незалежність України. Його творчість та героїзм залишаються в пам'яті колег, друзів та всіх, хто його знав.

Цікаві факти	▪ Позивний «Форд». Філіп використовував псевдонім «Віннер» (переможець з англійської) в акторській діяльності. Близькі друзі називали його «Філка». ▪ 2016 їздив в АТО у волонтерській експедиції підтримувати українських воїнів.
Родовід	▪ Гине за три днів до свого дня народження — 32-річчя. ▪ У батьків Олега залишається молодший син Антон.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Філіп Дєдковський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 632. URI: (ЮТ) https://youtu.be/l2Kb8hgiD9I

Віктор ДЄДОВ

52 роки (19 028 днів), оператор, фотограф

Погасле світло Маріуполя

Стисла біографія

- **Дєдов Віктор** (04. 02. 1970 — 11. 03. 2022, Маріуполь).
- Виховання і навчання: Віктор з юних років виявляє інтерес до фотографії та відеозйомки, що зумовлює його шлях.
- Кар'єра: Віктор працює на маріупольському телеканалі «Сігма ТВ», де обіймає посаду старшого телеоператора. Його професіоналізм та творчий підхід високо цінують колеги та глядачі. Окрім основної роботи, він понад 20 років спільно з краєзнавцем Сергієм Буровим створює програму «Маріуполь. Минуле», присвячену історії та жителям міста.

Обставини загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії Віктор залишається з сім'єю у Маріуполі.
- 11 березня 2022 року під час російського обстрілу Маріуполя квартира Віктора Дєдова була зруйнована. Він опиняєть під завалами та гине від отриманих травм. Його дружина Наталія та син виживають, хоча й поранені.

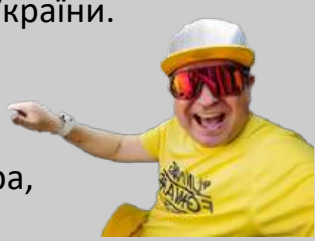
Поховання

- Через інтенсивні бойові дії та подальше знищення будинку, де мешкав Віктор, його тіло не вдалося поховати належним чином. За повідомленнями, через чотири дні після його загибелі під'їзд згорів внаслідок обстрілів.

Пряма мова

- Дружина Віктора — Наталія Дєдова: «Ми були вдома, весь тиждень дуже сильно стріляли, у нас будинок знаходиться в центрі міста. Будинок просто як сірникова коробка — ось так ходив. 11 березня [2022 року] до 12-ї зранку було дуже тихо. Холодно дуже було, потім я кажу «Давайте, підемо поїмо». Був борщ, який ми зварили на вогнищі напередодні, і ми з балкона діставали продукти і в цей момент прилетів перший снаряд. Я була певна, що Віті не може не бути. Я обертаюсь у квартирі та кричу двічі «Вітя»... Ми його хотіли якось поховати, але, по-перше, зайнявся будинок. Він горів два дні доки ми не виїхали… Спочатку Вітю вбили, а потім Вітю спалили. Зламали все» («Остання зйомка»: Віктор Дєдов. Серія 102).

	▪ «Одна з його останніх фраз перед вбивством: «Я хочу залишитися вдома». Через 5 хвилини після цього його вбили. І він для мене назавжди залишився у квартирі».
Цікаві факти	▪ Член Національної спілки журналістів України. ▪ Грав на барабанах, часто їздив містом велоспортом. ▪ Щодо поховання згодом стало відомо таке: «сусідка розповіла дружині Віктора, що 26 березня 2022 роуц у квартиру зайшли російські «визволителі», винесли Віктора та 31 березня поховали як невідомого. Друг родини поїхав до Мангушської «прокуратури» і знайшов Вітіну могилу в Мангуші. І встановив там хрест і світлину — це автопортрет, який Віктор запланував для альманаху про Маріуполь». ▪ Фотографія як любов: Віктор чимало фотографував (зокрема рідне місто) і частина фотографій зберіглася в публічному доступі. Останні 5 років активно фіксував Маріуполь, його роботи — символ мирного міста. Виставки його світлин пройшли у США, Франції, Польщі та Греції. ▪ Книга-альбом: У 2025 році вийшла книга «Обірваних рядків змовкаюча струна…», де поєднано його фото з віршами загиблого поета Богдана Слющинського. ▪ Деталі: Як загинув маріупольський телеоператор і фотограф Віктор Дєдов. Інтерв'ю дружини Наталі Дєдової. URI: https://youtu.be/fe_PNQ15Glk
Родовід	▪ Телероман: Познайомився з дружиною Наталією на роботі. Вона розповідає, що Віктор готував усі свята, був турботливим батьком для сина Сашка. ▪ Синова мрія: Перед загибеллю син сказав: «Папа, я хочу, коли буде мир, поїхати до Львова з'їсти круасанів». Віктор відповів: «Синку, все буде».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Віктор Дєдов // Серіал «Україна в огні 2». Серія 102. URI: (ЮТ) https://youtu.be/hgcWKRmNCHs

Владислав ДЗІКОВСЬКИЙ

46 років (17 130 днів), медійник і військовослужбовець

«Єврей» з Ризької

Стисла біографія	▪ **Дзіковський Владислав Юрійович** (19. 01. 1976 — 13. 12. 2022) — системний адміністратор у медіа, журналіст і військовослужбовець, який віддав життя, захищаючи Україну під час російсько-української війни. ▪ Виховання і навчання: Владислав народився 19 січня 1976 року в родині військового, що істотно впливає на його світогляд і виховання. З дитинства він проявляє інтерес до спорту, зокрема до легкої атлетики, якою активно займається до 24 років. Владислав виростає в атмосфері дисципліни та відповідальності, що формує його як цілеспрямовану та відповідальну особистість. ▪ Діяльність і кар'єра: Понад 10 років Владислав працює системним адміністратором у громадській організації «Детектор медіа» (базується на вулиці Ризька в Києві), забезпечуючи безперебійну роботу інформаційних ресурсів.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Влад оперативно перевозить сервери та інше обладнання у безпечне місце, демонструючи професіоналізм та відповідальність. ▪ Владислав тричі звертається до військкомату з бажанням стати на захист Батьківщини. Після відмови він приєднується до місцевої територіальної оборони, патрулюючи район разом з іншими добровольцями. Його наполегливість і прагнення бути корисним свідчать про високий рівень патріотизму та відповідальності. ▪ 23 березня 2022 року Владислав мобілізується до лав Національної гвардії України, отримавши звання старшого солдата. Служить у батальйоні оперативного призначення імені Сергія Кульчицького. Старший кулеметник бронеавтомобіля. ▪ Вважається зниклим безвісти у бою між Кремінною і Серебрянкою в грудні 2022 року. ▪ Військовий Володимир Пастушок відтак написав таке: «13-того грудня 2022 року, на еспешці [спостережному пункті] «Афіни», в нерівному бою у Серебрянському лісі під Кремінною, загинули бійці Батальйону імені генерала Кульчицького. Дзіковський Владислав Юрійович «ЄВРЕЙ» [та інші]. Бій почався опівдні, спочатку еспешка була оточена ворогом і обстріляна гранатометами, із подальшими штурмовими діями. Хлопці, пораненими, відстрілювались до останнього набою, і всі героїчно загинули в борні стрілкового бою … На2магання сусідніх еспешок допомогти були марні через щільний ворожий кулеметний

вогонь… Мова має значення! Саме в цьому бою старший солдат Влад Дзіковський, позивний «Єврей», протримавшись до ранку, відстрілюючись серед загиблих товаришів цілу ніч, вирвався з оточення і вибіг на позицію нашої лінії оборони, та, почувши оклик ворожою російською мовою («Ей, братан! А ти кто? Сваї, іді сюда, падаажді»), подумав, що він вийшов на ворога, та побіг в протилежному напрямку прямо на рашистів, де попав на бігу під стрілецький вогонь, загинувши, стоячи з автоматом в руках … Так трагічно героїчно загинули наші Воїни … Тіла вдалось евакуювати через 10 днів, а тіло «Єврея» забрали по обміну через декілька місяців (занадто близько він підбіг до підарів), виявивши в йому близько 30-ти кульових поранень … Вічна вам Слава, справжні Козаки Українського народу … PS… це моя скорочена версія розвитку подій, зібрана із слів очевидців і учасників бою, я особисто приймав участь в евакуації тіл…».

Поховання	▪ Прощання 14. 04. 2023.
Пряма мова, мотивація	▪ Дружина Владислава (Діана Дзіковська): «Його ставили в резерв, і він страшенно злився. Не мав бажання сидіти вдома, хотів бути корисним». ▪ Колеги з «Детектора медіа»: «Влад був не лише нашим колегою, а й другом, на якого завжди можна було покластися». «Владе, любимо тебе! Пробач, що не сказали тобі цього раніше…». ▪ Наталія Лигачова («Детектор медіа»): «...У звичайному робочому ритмі рідко задумуєшся про щось глибоке в оточуючих, колегах. А ось зараз думаю про те, що саме такі українці, як Влад, надійні та абсолютно не пафосні у буденному житті, і захистили нашу Україну та кожного з нас від навали російських варварів. Світла та довга пам’ять Владу, глибокі співчуття всій його родині. Ми переможемо, завдяки правді та силі кращих з нас, які завжди залишаться в наших серцях».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Єврей». ▪ Владислав — один із засновників ГО «Спільний медіа-простір».
Родовід	▪ На Влада чекали дружина Діана і два його сини Гліб і Федір.

Василь ДОВБУШ

3[illegible] роки (12 528 днів), журналіст, військовослужбовець

Харизма-мен тепер без Неша

Стисла біографія	▪ **Василь Довбуш** (17. 01. 1991 — 06. 05. 2025, поблизу села Могриця, Сумська область) — український журналіст, відеодизайнер і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Василь народився 17 січня 1991 року. Батьки виховують сина в атмосфері творчості та патріотизму. Захоплюється технікою, авто. Він навчається у Львівській школі №63, а згодом — у Українській академії друкарства, де здобуває професійні навички, які згодом застосовує у медіа-сфері. Також закінчує Технічний фаховий коледж Львівської політехніки (2009). ▪ Діяльність і кар'єра: У 2015-2019 роках працює у ТРК «Люкс» та на «24 каналі», де займається відеодизайном та монтажем. Його колеги згадують його як професіонала з яскравою творчою харизмою. Після медіа-роботи деякий час працював у мотомайстерні (захоплювався мотоциклами), а потім — у ІТ-компанії.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну, Василь приєднується до лав ЗСУ. ▪ Загинув 6 травня 2025 року біля села Могриця на Сумщині «під час виконання бойового завдання».
Поховання	▪ Личаківське кладовище (прощання: Гарнізонний храм, Львів, 12. 05. 2025).
Василь Довбуш	▪ Оптимізм (на фронті залишався оптимістом, пишучи близьким): «Не сумуйте, я повернусь!». ▪ Називає себе «людиною простого смаку» (ФБ).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Діана Луцишин («Люкс ФМ»): «Тут не може бути чорно-білого фото, бо ти був дуже яскравим і світлим… Неймовірний, крутий і дуже життєрадісний наш Василько Довбуш… Рідні вже знають, тому повідомляємо, що Василь загинув 6 травня під час виконання бойового завдання». ▪ Софія Трощук (відниця 24 каналу): «Він був великим правдорубом. Незнайомих людей це могло зачіпати, але коли йому щось не подобалось, він обов'язково говорив про це». «Василь був дружбою на нашому весіллі й зробив зі своїм знайомим майстром скульптуру. Це те, що залишається у нас від Василя і після Василя. Це дуже добре характеризує його як людину — дуже винахідливу і творчу. Я не знаю у світі жодної людини, яка б сказала про

Василька щось погане. Це дуже добра, розумна й чуйна людина».

- Друг Фахрудін Шарафмал: «Якщо постаратися описати коротко, то Василь був дуже щасливий і намагався завжди всіх підтримувати. Це єдина людина, яку я знаю, яка ніколи на вечірках не вживала алкоголю, але йому було весело. Він дуже любив старовинну українську музику, знав багато пісень. Любив ходити в гори, ми ходили туди разом. Він роками хотів купити пса — золотистого ретривера. Врешті купив і назвав його Неш. Василь дуже любив все, що пов'язано з космічними програмами, цікавився НАСА. Купив собі куртку й всю обчепив патчами НАСА. І дуже любив Україну».
- Володимир Некрасов: «Василь Довбуш завжди був душею львівської ралійної спільноти. Постійно усміхнений та щирий, він завжди був ініціатором будь-яких сміливих та веселих проектів, невгамовним мотором всієї ралійної компанії, яка збиралась на ралійні або гірські гонки Львівщини та інших регіонів країни. Щоразу вигадуючи нові й нові пригоди, він вдихав життя у вболівальницький рух, роблячи його живим та цікавим. Востаннє ми спілкувались в грудні 2024 року, коли Василь вже проходив службу в лавах ЗСУ. Його останніми словами, сказаними в цій розмові, було побажання ще колись потрапити на перевал Шурдин з друзями та наметом, щоби вчергове подивитись на найцікавіше та найскладніше українське змагання — Ралі Буковина. Цій мрії вже ніколи не здійснитись…».
- Сергій Котюк: «Василь Довбуш ... Вася Інжектор (підписаний в мене в телефоні як Вася Карбюратор)...зірка Василь, товариш, харизма мен, easy-going, оптиміст-авантюрист, вдачливий по життю і страшна єдина невдача — що все так швидко закінчилось для тебе. В нас з тобою були дуже різні і, часами, схожі (хоча рідше) погляди на життя. Могли говорити про все і ні про що...авто, автоспорт, ралі, кабріки, мотоцики, компи, телефони... інші сєкрєтікі. Усміх не гасне».

Цікаві факти

- У ФБ замість типової обліковки (за іменем) називався «Вигаданий персонаж» з аватаркою свого пса.
- Василь любив вечірки, подорожі в гори, захоплювався космосом, а ще більше — ралі.
- Ймовірно, Василь носив шеврон зі світлиною «Неша».

Андрій ДОМАНСЬКИЙ

50 років (18 391 день), актор і військовослужбовець

Артист, який не втік

Стисла біографія

- **Доманський Андрій Володимирович** (30. 11. 1973, Житомир — 07. 04. 2024, Житомир, після ускладнень) — український актор і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Андрій народився в 1973 році в Житомирі. Навчається в ЗОШ №16, далі вступає й успішно закінчує (із перервою через службу у лавах Збройних сил) Житомирський фаховий коледж культури і мистецтв ім. Івана Огієнка за фахом «Режисер».
- Діяльність і кар'єра: Андрій майже 25 років працює актором у Житомирському академічному українському музично-драматичному театрі імені Івана Кочерги. За цей час він зіграв понад 40 ролей, здобувши визнання та любов глядачів. Серед яскравих робіт — вистави за класичною українською літературою, зокрема читання уривків з поеми Шевченка «Гайдамаки».

Профайл

- У кінобазі (https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=18767) є інформація про ролі в кіно особи, на ім'я «Андрій Доманський». Він бере участь у кількох проектах, як-от: «1942» (2010), «Полювання на гауляйтера» (2012), «1+1 удома» (2013), «1+1 удома 2: 8 Березня» (2014), «Незламний. Шлях до мрії» (2021) (у цих проектах виконує ролі другого плану).

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії Андрій добровільно вступає до лав ЗСУ, отримавши позивний «Артист». Ймовірно (з огляду на прапор підрозділу) — у складі 46 аеромобільної Подільської бригади (46 ОАеМБр).
- Він бере участь у бойових діях від Макарова до Херсона, зокрема штурмує 17-ту точку під Білогіркою на Херсонщині (де отримує важку контузію). За сумлінне виконання військових обов'язків неодноразово нагороджений відомчими відзнаками командування ЗСУ.
- Після лікування та проходження військово-лікарської комісії, Андрій був списаний зі служби. Але планує повернутися на фронт, навіть купує нову військову амуніцію.

	▪ Андрій помирає 7 квітня 2024 року від наслідків важкої контузії, отриманої під час бойових дій.
Поховання	▪ Прощання у фойє Житомирського академічного українського музично-драматичного театру імені Івана Кочерги, після чого відбулася панахида у Свято-Михайлівському соборі Житомира (10. 04. 2024).
Пряма мова, натхнення і мотивація 	▪ Колеги з театру (де працював Андрій): «Ти завжди був щирим і добрим. Завжди йшов вперед до своєї мети. Ти вмів підтримати словом і ділом. Завжди усміхнений. Мудрий, відвертий, емоційний. Неймовірно талановитий, харизматичний. Ти любив театр, а театр любив тебе». ▪ Директорка Житомирського театру Наталія Ростова: «Були різні часи, різні випадки у нашому театральному житті. Але коли б ти до Андрія не звернувся: і по роботі, і по особистих справах — він був перший. Він був дуже доброю людиною і дуже талановитою». ▪ Побратим Олег Сафтюк: «Помер мій друг, мій побратим Андрій Доманський «Артист». Разом пройшли з початку повномасштабної. Воювали з Макарова і до Херсону. Разом штурмували 17-ту точку, що під Білогіркою на Херсонщині, тримали оборону. Саме він витягнув мене пораненого з окопу і прикривав відхід». ▪ Шанувальниця: «Два Андрія Доманських, обидва відомі телеведучі, а яка різниця. Один герой а другий втік. Вічна пам'ять герою!»
Цікаві факти	▪ Позивний — «Артист». ▪ «Писав вірші про побратимів, дружбу і війну» (згадка побратима Олега Сафтюка). ▪ «Андрій Доманський» — певною мірою поширене ім’я в Україні. Окрім скандального ведучого Андрій Доманського (1974 р. н.), однойменного адвоката, варто згадати 38-річного старшого солдата Доманського Андрія Вікторович (ім'я при народженні Стаднік Віталій Вікторович) з Волині, котрий загинув у березні 2022 року на війні. ▪ Вікторія Краснопір присвятила вірш пам'яті Андрія Доманського: «Грають сцену смерті актори. / Без дублерів грають — наживу. / З Богом не ведуть переговорів. / Просто мовчки падають в траву. / Падають, мов скошена стеблина. / Колосом легким. Обличчям вниз. / І земля ковта свою провину, / Що цей колос в зерна не проріс. / Поле бою — театр непідходящий. / Буть актором — значить буть живим. / Але, видно, бог збирає кращих. / Буде сцена пам'ятником їм...».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Андрій Доманський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1192. URI: https://youtu.be/nPS_rYwm3JQ

Олександр ДРОЗДОВ

36 років (13 487 днів), гафер (освітлювач); військовослужбовець

Освітлювач кіно і фронту

Стисла біографія	▪ **Дроздов Олександр** (16. 01. 1988 — 19. 12. 2024, Нью-Йорк) — гафер (освітлювач) і військовослужбовець. ▪ Живе у Києві. Навчається я в Ліцеї «Апогей», далі — Національний транспортний університет. З 2010 року (орієнтовно з 22 років) працює як художник зі світла у численних відео та кінопроєктах, які стають популярними. Працює в PATRIOT Rental.
Обставини служби і загибелі	▪ У 2014 році — участь в обороні Дебальцево. ▪ Після російського вторгнення — у підрозділі К12 «Азову». ▪ Гине 19 грудня 2024 року біля Нью-Йорку на Донеччині.
Поховання	▪ Берковицьке кладовище Києва.
Пряма мова, мотивація і натхнення	▪ «Головна наша ціль — це перемога, ми прийшли всі сюди заради неї і склали створили одну таку маленьку сім'ю у великій сім'ї — «Азові» («Остання зйомка»: серія). ▪ Шанувальниця: «Людина, яка собою ототожнювала волю, честь, славу і любов». ▪ Полк «Азов»: «Війні так і не вдалося ані трохи зламати його. Дрозд завжди випромінював впевненість та самодостатність, був ефектним, охайним і не ставив життя на паузу. Він органічно чередував відправку в пекло тисячі окупантів та поїздки по Донбасу на спортивному байку. Дрозд — унікальна людина, яка суміщала в собі дві різних сутності. Абсолютно зразкова якість його служби як воїна

На зйомках фільму «Порядна львівська пані» у 2018 році (реж. Наталія Пасеницька, продюсер Юрій Мінзянов)

перепліталася з його золотими навичками господарника. Він міг полагодити все: від полички до генератора, від антени до автомобіля. І ніколи не відмовив нікому у пораді чи допомозі. Служив з повною віддачею, без відмовок і компромісів. В 2014 році Дрозд — один з оборонців Дебальцевого, сміливий та відданий ідеї. Через 8 років він уже форсував Дніпро у складі групи спеціального призначення. Пізніше Дрозд став одним з основи нашої тоді ще маленької групи, яка потім переросла в Контакт12. З «Азовом», відродженим після оборони Маріуполя, він пройшов весь шлях від Великої Новосілки і до Нью-Йорка. І всюди був одним з найкращих. Важка втрата для нашої родини. Втрата нашого мудрого і крутого старшого брата, нашого прикладу для наслідування і друга. Але приклад чоловіка, яким був Дрозд, житиме в нашій пам'яті і робитиме нас кращими воїнами та кращими людьми. Пам'ятаємо. Помстимося».

Цікаві факти

На зйомках фільму «Тарас. Повернення» (реж. Олександр Денисенко)

- Любив море, риболовлю, збирати гриби, мотоцикли й подорожі.
- Олександр Дроздов брав участь у зйомках численних фільмів, серіалів і кліпів. Наприклад, він був освітлювачем та в інших позиціях у таких фільмах і серіалах, як: «Поганий хороший коп» (реж. Максим Литвинов, 2016), «Порядна львівська пані» (реж. Наталія Пасеницька, 2019), «Тарас. Повернення» (реж. Олександр Денисенко, 2019), «Прибулець» (серіал, 2020), «Дві смужки» (реж. Альона Капоріна, 2021), «Ти мене любиш?» (реж. Тоня Ноябрьова, 2023); таких кліпах, як «KAZKA — ПЛАКАЛА» (Ярослав Пілунський, 2018), «Вера Брежнєва — Розовий дим» (2021) та інших. На жаль, профайли в кінобазах, як от IMDb та dzygamdb.com, або епізодично, або зовсім не відображають внеску Олександра Дроздова.

- Під Нью-Йорком із Олександром загинув і воїн Богдан Кирдо, який теж із ним працював у кіно до великої війни.

Родовід

- В Олександра залишилася донька.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Олександр Дроздов // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1052. URI: (ЮТ) https://youtu.be/FYTsPvda7PQ

Віктор ДУДАР

44 роки (16 143 днів), військовий журналіст; військовослужбовець

Журналіст за покликом, міномётник за необхідністю

Стисла біографія	▪ **Дудар Віктор Васильович** (20. 12. 1977, село Перемилів, Чортківський район Тернопільської області — 02. 03. 2022, Миколаївщина) — український військовий журналіст і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Віктор зростає в селі Перемилів на Тернопільщині. ▪ Діяльність і кар'єра: Понад 10 років Віктор працює штатним журналістом у газеті «Експрес». 2014 під час Революції Гідності йде добровольцем на Схід України, воює у складі 80-ї окремої десантно-штурмової бригади. Після демобілізації продовжує працювати військовим кореспондентом, висвітлюючи події на сході України.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії — у перший же день — повертається на службу. ▪ Гине 2 березня 2022 року під час боїв з російськими окупантами в Миколаївській області. За словами дружини: «Віктор прикривав міномётника на даху школи. Було зроблено кілька пострілів. Їх було зроблено чотири, замість двох. Чому чотири? Тому що два постріли не спрацювали, тому міномётник зробив ще два постріли. Віктор повернувся забрати ці снаряди і, власне, там наздогнали його кулі снайпера».
Поховання	▪ Алея Слави на Личаківському цвинтарі у Львові.
Пряма мова, мотивація і натхнення	▪ Колега Уляна Вітюк: «Він сказав, що двічі в житті закохувався: один раз у свою жінку та один раз в Україну». ▪ Дружина Оксана Дудар: ○ «Коли почалися війна, він став, обняв мене, сказав, що все буде добре. Відразу почав збиратися, почав дзвонити своїм товаришам». ○ «Він був журналістом. В нас вся сім'я журналістів, тому він любив свою роботу. Він писав розслідування, а також спеціалізувався на військовій тематиці. І, до речі,

от зброєю він цікавився завжди. Йому було цікаво, яка є зброя, які є характеристики. Це було таке його хобі. Також він любив подорожувати. Це була така одна з наших фішок: ми собі придумали якийсь маршрут і на вихідні кудись їхали».

- Коли Віктор збирався до військкомату, він забув годинник і тільняшку, яку носив на удачу раніше в АТО. Дружина, принісши їх, розповідає: «Ми сміялися і обіймалися, ніби я не відправляла його на війну… Але його прощання прозвучало так, ніби він справді це мав на увазі… Моє серце говорило мені не відпускати його, але я знала, що не зможу його переконати. Я сказала йому, що краще бути вдовою героя, ніж дружиною боягуза».
- «Ми розмовляли 2 березня в першій половині дня. Я телефон постійно носила з собою, бо очікувала, що Віктор може подзвонити. Тому в мене був чи в руках, чи в кишені, я його не залишала ні на мить. І щойно задзвонив телефон, я одразу підірвалась, схопила його і побачила, що там висвітилося ім'я нашого міського голови. Я зрозуміла вже, що щось не так, бо коли я визирнула у вікно, то побачила, що там стоїть міський голова, побачила капелана, двох військових».

Цікаві факти	▪ Позивні — «Ламбада» та «Журналіст». ▪ Орден «За мужність» III ступеня (2022, посмертно) — за особисту мужність і самовіддані дії, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі. ▪ Приклад відданості своїй справі та патріотизму. Його перехід від мирної професії журналіста до захисника Батьківщини під час війни надихає на сміливість і рішучість у боротьбі за незалежність та свободу України.
Родовід	▪ Дружина — журналістка Оксана Дудар, у пари є донька Софія, теж журналістка. Спогади дружини, див.: ○ Відео: https://youtu.be/dRH4DfYOgKk ○ Книга: Щоденники вдови. Київ: Саміт-книга, 2023. 144 с.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Віктор Дудар // Серіал «Україна в огні 2». Серія 212. URI: (ЮТ) https://youtu.be/kXtYrtTBn_M

Раян ЕВАНС

38 років, радник з питань безпеки журналістів

Британський щит правди

Стисла біографія	▪ **Еванс Раян (Ryan Evans)** (1986, Рексем, Великобританія, Вельс — 24. 08. 2024, Краматорськ) — радник з питань безпеки агентства Reuters, який загинув під час ракетного удару по готелю Sapphire у Краматорську. ▪ Виховання і навчання: Раян народився у місті Рексем, Північно-Східний Уельс, у сім'ї Девіда та Джеральдін Евансів. З дитинства виявляє любов до природи та зацікавленість військовою справою. Навчається у школі Ysgol Morgan Llwyd (Школа Моргана Ллвіда), де його згадують як доброзичливу та чуйно особистість. ▪ Діяльність і кар'єра: У 17 років Раян вступає до армії, служить у Королівському Валлійському полку, бере участь у місіях в Іраку та Афганістані, дослужившись до капрала (сержантське звання). Після армії у 2010 році влаштовується працювати спеціалістом із охорони британських дипломатів та офіційних осіб у Лівії, Тунісі та Сирії. Орієнтовно 9 років працює в таких охоронних структурах, як «Close Protection», «Gard World», «Security Professional». З лютого 2022 року приєднується за контрактом до Reuters як радник з безпеки журналістів у зонах конфліктів, зокрема в Україні, Ізраїлі та Газа. Раян здійснює понад 20 візитів до України.
Обставини загибелі	▪ 24 серпня 2024 року Раян перебуває у готелі Sapphire у Краматорську разом із командою Reuters, коли російська ракета влучає у будівлю. ▪ Раян гине на місці, двоє журналістів поранені. Його тіло витягують з-під завалів у неділю 25 серпня після 19-годинних пошуків. Українська влада заявляє, що удар був завданий ракетою «Іскандер-М», запущеною з місця поблизу російського міста Таганрог — відповідальним за обстріл є російський генерал Алексей Кім (Алексей Ким).
Поховання	▪ Похований 10 жовтня 2024 року в рідному місті Рексем. 11 жовтня пара мала відзначати другу річницю свого шлюбу.
Пряма мова, мотивація і натхнення	▪ Батьки Раяна: «Наш любий син Раян любив природу і був не лише фізично міцним, але й надзвичайно рішучим і наполегливим. Він дуже швидко проявив інтерес до всього військового». «Ти був добрим, працьовитим, відданим і мав чудове почуття гумору. Дякую тобі, друже, за 38 чудових років. Здається, що вчора ми разом випили пінту пива, і ти обійняв і поцілував маму. Гордий валлієць, який вільно володіє рідною мовою з сильним почуттям історії та пишається своїм ірландським походженням від матері. Велика шана до полку Королівських стрілецьких військ

	Уельсу, де він бачив бої на кількох театрах війни. Райан любив своїх дітей і свою дружину Керрі, якою він дуже пишався, коли вона приєдналася до Чеширської поліції. Їхній маленький син Логан — це фішка свого тата і нагадує нам Раяна, коли він був малюком. Велика шана нашому сину з усього світу від колег по службі, команд Reuters, людей, яких він захищав, людей, які захищали разом із ними, і морських служб безпеки, а також ветеранів бойових дій — просто неймовірна… Він часто допомагав постраждалим, як вишколений медик, надаючи першу допомогу та, звичайно, допомагаючи покинутим домашнім тваринам, котам і собакам, власники яких стали жертвами війни. Ми дуже пишаємося тобою, Райан. Nos da fab, cwsg yn dda gyda dy fintai o frodr — спи спокійно, синку, зі своїми побратимами. Чекай нас на зустріч у великих залах доблесті…, ми любимо тебе. Мама й тато». ▪ Родина назвала його «ніжний гігант» із «потужним валлійським спадком». ▪ «Ти в порядку?» (Are you ok?) — питання, яке традиційно задавав Раян. ▪ Редакторка Reuters Алессандра Галлоні: «Раян відігравав важливу роль у нашому висвітленні багатьох найбільших подій у світі за останні кілька років, включаючи Україну, Газу, недавні Паризькі Олімпійські ігри. Його лідерство та професіоналізм були неоціненними для багатьох наших журналістів; ми будемо сумувати за ним». ▪ Колега Томас Петер: «Він був спокійним, але суворим настільки, що з ним почуваєшся спокійний у небезпечному середовищі, в якому ми працювали».
Цікаві факти	▪ Раяна називали «людиною-гаджетом» через його любов до різноманітних пристроїв та готовність до будь-яких ситуацій. ▪ Під час відряджень він часто готував їжу на польовій кухні для журналістів, коли не було електрики. ▪ Речниця МЗС РФ Марія Захарова заявила, що Раян Еванс був зареєстрований як колишній співробітник MI-6 (британська спецслужба): «Але ми добре знаємо, що колишніх співробітників MI-6 не буває», стверджуючи, що під час удару були ліквідовані «інші іноземні найманці». ▪ Пропозицію руки і серця дружині Керрі (Kerrie Evans) зробив на острові Тенеріфе у 2022 році, під час перерви між відрядженнями в Україну.
Родовід	▪ В Евана залишилися 4 дітей, сину (Логан) на момент смерті тата — 18 місяців. Друзі й колеги оголосили про збір пожертв: зібрано понад 28 тисяч фунтів (https://www.gofundme.com/f/support-kerrie-and-logan-after-ryans-tragic-loss).

Станіслав ЖИТНИЦЬКИЙ

32 роки (11 992 дні), телепродюсер;
військовослужбовець

Самурай у душі, телепродюсер у камуфляжі

Стисла біографія	▪ **Житницький Станіслав Альбертович** (25 (?). 11. 1991, Київ — 24. 09. 2024, Курщина) — український телевізійний продюсер; військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Станіслав зростає в Києві. Вчиться у ліцеї №63 (випускник 2008). Захоплюється бойовими мистецтвами (айкідо). ▪ Кар'єра: Після спроб у різних професіях (перекладач, перукар, медбрат), Станіслав знаходить своє покликання на телебаченні. З 2017 року працює у Starlight Media: спочатку на «Новому каналі», з 2019 — в команді Starlight Production. Старший адміністратор і лінійний продюсер популярних телепроєктів, як-от «Ревізор», «Детектор брехні», «Супермама», «Супербабуся».
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Станіслав приєднується до ТРО, згодом — в Муніципальній обороні Києва. Разом із батьком вступає до окремої президентської бригади імені гетьмана Богдана Хмельницького (22 батальйон). Був командиром взводу розвідки. ▪ Гине 24 вересня 2024 року під час виконання бойового завдання на Донеччині: «проводив зачистку лісу і натрапив на ворожу засідку», «дуже довгою була евакуація, просто не змогли витягнути» (за словами командира). «Не приходячи в свідомість, помер у стабілізаційному пункті в районі н.п. Запсілля Сумської області».
Поховання	▪ Алея Героїв на Лісовому кладовищі Києва (30.09.2024).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Станіслав Житницький: ○ «У нас завжди є добро і зло. І вони все життя борються за першість і наштовхують нас на різні думки» (17.11.2019). ○ «Заради дітей ми маємо перемогти!» (4.03.2022). ○ «Ніколи не думав, що знову одягну форму…» (12.03.2022). ○ «росіяни, послухайте Шварца. Може, так хоч дійде до вас тупорилих! Арнольд Шварценеггер звертається до російського народу та влади» (17.03.2022).

- Національна спілка журналістів України висловила співчуття рідним, назвавши його «героєм, який захищав Україну на фронті та в медіа».
- Батько Альберт Житницький:
  - «Коли він був маленьким, то сідав мені на руку і намагався її «зламати». Я його ростив самураєм. В нас є таке легенда, що у минулому житті ми були японцями-самураями».
  - Батько: «Він міг не йти служити. Мав бронь. Щойно я пішов, він відразу пішов за мною служити».

Цікаві факти	▪ Позивний — «Скат». ▪ Стасік — так називали його найближчі. ▪ Мав добре почуття гумору, вмів, за словами колег і друзів, «правильно пожартувати і розрядити обстановку». ▪ Останній проєкт: Перед мобілізацією працював над новим сезоном «Детектора брехні», який вийшов у ефір уже без його участі.
Родовід	▪ У Станіслава залишились батьки, сестра, дружина і син (тренується в бійцівському клубі «Чемпіон»).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Станіслав Житницький // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1002. URI: (ЮТ) https://youtu.be/x1rFYY6rLuQ

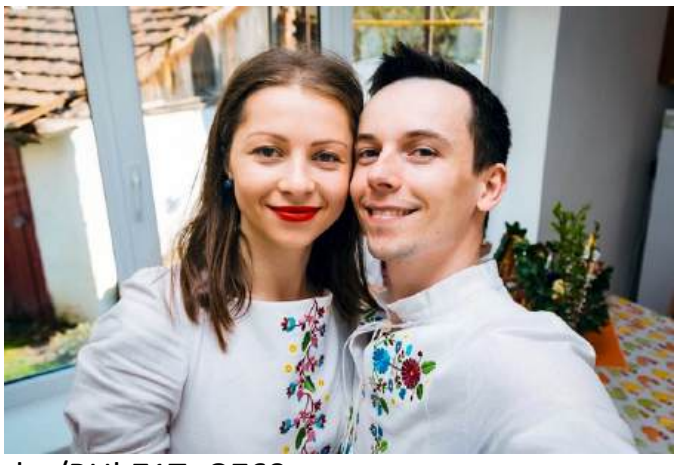
Роман ЖУК

34 роки (12 705 днів), відеограф, волонтер і військовослужбовець

Еколицар майбутнього

Стисла біографія	▪ **Жук Роман Степанович** (13. 08. 1987, Мукачево — 26. 05. 2022, біля Оріхова) — український відеограф, волонтер і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Роман зростає у місті Мукачево на Закарпатті. «Дякуючи батькам, був добре вихований. Інтелігентний, вихований» (сусідка). З дитинства виявляє інтерес до мистецтва фотографії та відеозйомки, що згодом стає його професією. ▪ Кар'єра та діяльність: як екоактивіст, Роман стає одним із засновників волонтерського проєкту Chysto.de («Чисто де»), в межах якого організовуються прибирання річок, парків та водосховищ від сміття.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії — молодший сержант артилерійського взводу 128-ї окремої бригади ЗСУ. За певними даними, був дронарем — навідником. ▪ «Він ні хвилинки не сумнівався, хоча не служив в армії. Він пішов у військкомат добровільно, і сказав, що боронитиме країну» (подруга Віра Федіва). ▪ Гине 26 травня 2022 року під час артилерійського обстрілу біля Оріхова на Запоріжжі, евакуюючи поранених побратимів («загинув, коли їхав у машині, підвозив товариша в лікарню й потрапив під обстріл»).
Поховання	▪ Похований 31 травня 2022 року в Мукачеві.
Пряма мова,	▪ Роман Жук:

натхнення і мотивація	○ «Подивися скільки часу це триває. Наші діти ростуть. І, якщо я зараз тут буду ховатися, якщо кожен з нас так буде ховатися, то нашим дітям доведеться брати до рук зброю. Я не хочу, щоб наші діти воювали» («Остання зйомка»: серія 762). ○ [звертаючись до дружини]: «Я тебе люблю, шкода, що не подивлюся тобі в очі» («Остання зйомка»: серія 762). ○ «Прибрати Карпати, як у себе біля хати!». Дружина: «Можна просто хотіти, сидіти дивитися телевізор, і коментувати з дивана. Він був зовсім іншим, тому і ми сьогодні тут [проводимо екологічну діяльність]». ▪ З дружиною, за словами пластунів, «був другом Пласту».
Цікаві факти	▪ Роман разом із дружиною створили мікробренд «Povna banka», під яким виготовляли варення з карпатських ягід. ▪ Нагороди: Орден «За мужність» III ступеня (посмертно, 18.07.2023) — за особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України; Нагрудний знак «За взірцевість у військовій службі» III ступеня; Спеціальна відзнака конкурсу «Честь професії-2022» (номінація: «За відданість професії за найтяжчих умов»). ▪ Однофамілець Романа — Роман Жук із Трускавця загинув 21 січня 2023 року, обороняючи Бахмут на Донеччині (позивний «Друг Аркан»). ▪ У жовтні 2022 року на клумбі навпроти Мукачівського державного університету на честь Романа Жука висадили 13 тисяч цибулин тюльпанів.
Родовід	▪ Дружина Олена та двоє дітей (Устим і Серафим). Олена отримала премію «Української правди 100: Сила жінок» (у категорії «Суспільство», 2025). Спомини дружини — див.: https://youtu.be/BUbZ1TpQZ68 ▪ Син Устим на прощанні з татом виконав улюблену мелодію батька — «Танго свободи».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Роман Жук // Серіал «Україна в огні 2». Серія 202. URI: (ЮТ) https://youtu.be/rKmyszg0dpg

Андрій ЗАГОРУЙКО

48 років (17 587 днів), журналіст, телережисер; військовослужбовець

Новоукраїнець Київських історій

Стисла біографія	▪ **Загоруйко Андрій Володимирович** (09. 09. 1974, Новоукраїнка (за іншими даними Мар'їнка), Донеччина — 03. 11. 2022, селище Спірне під Бахмутом) — український журналіст, телережисер та військовослужбовець, який відзначається своєю відданістю професії та патріотизмом. ▪ Виховання і навчання: Андрій народився 9 вересня 1974 року в селищі Новоукраїнка Донецької області. У 1996 році з відзнакою завершує навчання на математичному факультеті Донецького державного університету. Далі 8 років присвячує викладацькій діяльності, передаючи знання студентам. ▪ Кар'єра та діяльність: У 2004 році Андрій розпочинає кар'єру на телебаченні, працюючи на продакшн-студії «Фінфорт-ТВ» у Донецьку, де виконує обов'язки режисера, сценариста та оператора. Згодом співпрацює з телеканалами «Тоніс» та «Сіті» як режисер історичних проєктів. У 2012 році приєднується до телеканалу «Київ», де спочатку працює режисером, а пізніше стає автором і ведучим програми «Київські історії». Протягом 11 років він розповідає про видатних киян, важливі події та різні райони столиці. Андрій активно бере участь у подіях на Майдані, документує їх та передає свій архів до Музею Майдану. Він стоїть на захисті протестувальників під час спроб розгону в грудні 2013 року.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Андрій приєднується до лав ЗСУ — 25 окремий стрілецький батальйон (взвод переносних зенітно-ракетних комплексів). ▪ 3 листопада 2022 року він гине під час мінометно-артилерійського обстрілу в селищі Спірне під Бахмутом. ▪ Через потребу експертизи ДНК ховають Андрія лише в лютому 2023 року.
Поховання	▪ Лук'янівський цвинтар у Києві (21. 02. 2023).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Колеги: «Андрій мав великий телевізійний досвід. У минулому викладач математики, він почав працювати на телебаченні ще у 2004-му». ▪ Олена Яструбенко (колишня редакторка телеканалу «Київ»): «Коли він уже був на фронті, то інколи писав мені

й запитував, як у мене справи. Я написала йому: «Хай Бог вас береже». Він відповів: «Я спробую домовитись»».

- Друг Павло Кушнір: «У школі, а потім у технікумі, де ми разом працювали, він здобув прізвисько «Матриця». Червона краватка була його фірмовим стилем. Все життя прожив у робочому гуртожитку або на квартирі. Без особливих ознак комфорту. А для нашої родини мав головну ознаку Доброго друга. Високого, самотнього, україномовного, з водійськими правами «як вкладення у майбутнє», з вивченням англійської на перспективу, сором'язливого до почервоніння щік. Людина без квартири, автівки, дружини, коханки. Лише сам він. Зі своїми якостями Доброї людини. І все... його нема. Він тепер назавжди частина душі України».
- Брат Віталій Загоруйко: «Я не плакатиму за Тобою. За Воїнами не плачуть. Я сумуватиму. Я пишаюся тобою, Брате! Там, у засвітах, Тобі теж не буде соромно за мене…».

Прощання з Андрієм (світлина: Ян Доброносов)

Цікаві факти

- Андрій захоплювався футболом, за словами знайомих, міг назвати гравця і хвилини, коли той забивав голи в різні роки.
- Співпрацював із братом, який виступав автором сценарію (Віталій Загоруйко).
- Номінант Державної премії імені Івана Франка (за фільм з циклу «Київські історії», який присвячений передісторії українського законодавства від давньоруських часів до ухвалення Конституції України 28 червня 1996 року: див.: https://youtu.be/pjFcJqR1gZE).
- Попри походження з російськомовного регіону, Андрій завжди спілкується українською мовою, підкреслюючи свою національну ідентичність.

Родовід

- В Андрія залишилися батьки і брат.

Олег ЗАДОЯНЧУК

43 роки (15 762 дні), журналіст, військовослужбовець

Голос правди, заглушений російським «Смерчем»

Стисла біографія	▪ **Задоянчук Олег Іванович** (10 липня 1971, Хабаровськ — 4 вересня 2014, с. Дмитрівка Новоайдарівського району Луганської області) — український журналіст, учасник російсько-української війни. ▪ Виховання і навчання: Олег Задоянчук народився 10 липня 1971 року в місті Хабаровськ у сім'ї військовослужбовця. У 1985-1988 роках навчається у середній школі №55 міста Кишинів. 1995 закінчує Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, спеціалізуючись на політичній журналістиці. ▪ Діяльність і кар’єра: Олег починає журналістську кар'єру з репортажів для московської газети «Мегаполис-Экспресс», висвітлюючи події в зоні бойових дій у Придністров'ї. Згодом працює в інформаційному агентстві УНІАН (редактор, кореспондент «УНІАН-новини» (1993-1997)), де обіймає посаду головного редактора програми «Післямова» Олександра Ткаченка на «1+1». (1997-1998). З 1998 року — головний редактор телекомпанії «Нова мова», редактор проекту «Обличчя світу», випусковий редактор новин «Нового каналу», «5 каналу», ТСН, СІТІ. Шеф-редактор медіа-центру «Кандидат». Останнє місце роботи — агентство «Укрінформ».
Обставини загибелі	▪ З початком російсько-української війни Олега мобілізують 29 серпня 2014 року. Як відзначають колеги, «він відмовився від пропозиції керівництва оформити відстрочку від мобілізації, сказав: «Це доля». І пішов на війну зі своїм багатократним «мінусом» по зору, в окулярах з товстезними скельцями». Вже 2 вересня він приймає присягу у 12-му батальйоні ТРО Києва. ▪ У ніч на 4 вересня 2014 року Олег гине під час артилерійського обстрілу системами «Смерч» у селі Дмитрівка на Луганщині. В селі базується табір підрозділу ТРО. Обстріл здійснюється з території РФ.
Поховання	▪ Лук'янівське військове кладовище, діл. № 4, р. 1а, м. 5 (08. 09. 2014).
Пряма мова,	▪ Колега: «Він до останнього подиху вірив у все, що пише, і пішов за це на смерть».

натхнення і мотивація

- Побратим Іван Лелюх: «Ми працювали разом всі три повних дні його перебування в армії. Коли Олега прислали до нас, то, побачивши його досвід у інформаційній сфері, я запропонував служити у одному підрозділі. Ми займалися інформаційною та виховною роботою. Я виїжджав на передову, знімав на свою камеру життя батальйону. Олег вдень писав журналістські матеріали, а вночі виїжджав разом із загоном спецпризначення, щоб вчитися саме бойовій підготовці, стрільбам. Це було дуже відчутно, з перших днів: який він патріот. Останню ніч ми ночували в клубі. Саме туди вдень приходили відпочивати бійці з передової. Ввечері перед тою ніччю обстрілу він запропонував нам перейти на «ти». Коли почався обстріл, то ми лежали на підлозі. Ми не уявляли, куди тікати, адже ми самі були «тилом», а стріляли зі сторони Росії. Куди втікати? Після першого вибуху, я крикнув: «Олег, чи ти живий?» Він відповів: «Живий». На другий мій крик не відповів. Я доповз до нього. Витягнув з під-якогось завалу, покликав допомогу. Сподівався, що він живий, просто контужений. Але наступного дня мені повідомили, що Олег помер».
- Священик УПЦ КП Олександр Шмуригін (відспівував Олега): «Олег був членом нашої громади Володимирського собору. Він перед походом на війну був у нашому храмі на сповіді та приступив до Причастя на Успіння Богородиці 28 серпня. Але не сказав, що йде на фронт. У нього в церкві було своє місце, біля ікони Богородиці Несподівана Радість. Він стояв на службах, так як стоять всі воцерковлені люди, як свічечка, слухав уважно та сконцентровано. У нас у Володимирському соборі служать семеро священиків, і всі його пам'ятають. Вчора [7 вересня 2014 року] я показав батькам його місце у Володимирському соборі. Помер, виконуючи нашу головну заповідь: любов. Помер, бо хотів, щоб наша земля була незалежною, була квітучою та була щасливою».

Цікаві факти

- Олег Задоянчук — перший мобілізований український журналіст, який загинув у зоні АТО.
- Перед відправленням на фронт Олег приймає причастя, що свідчить про його глибоку духовність.

Олег ЗАЙЦЕВ

48 років (17 539 днів), актор і військовослужбовець

Герой з Жашкова

Стисла біографія

- **Зайцев Олег Геннадійович** (30. 04. 1974, м. Жашків, Черкащина — 07. 05. 2022, о. Зміїний, Одеська область) — український розвідник, медик, актор, громадський діяч, молодший лейтенант ГУР, Герой України.
- Виховання і навчання: Олег — син Людмили і Григорія Зайцевих — народився 30 квітня 1974 року у місті Жашків Черкаської області. Олег з юності проявляє активну громадянську позицію. Мріє стати військовим медиком. Після 8 класу вступає до медучилища, але не вступає до медичного вишу. До армії не призивається за станом здоров'я. Вирішує стати хіміком — у 21 рік переїжджає до Києва, де здобуває цей фах (випускник 2001 року).
- Діяльність і кар'єра: В Києві працює в компанії «Крафт Кемікалз», що постачає продукцію для ветеринарних та аграрних підприємств. Бере участь у Революції гідності. Надає медичну допомогу пораненим на Майдані у Києві.
- Театр і кіно: Паралельно займається акторською діяльністю в театрі «Дах». Знімається у серіалах. Вибрана фільмографія: «Мені начхати на ваш матан!» (реж. Богдана Смирнова, 2005. URI: https://dzygamdb.com/uk/films/5110), «Повернення Мухтара» (2005, сезон 2, 48-а серія «Витік», роль: злодій), «Повернення Мухтара» (2007, сезон 4, 49-а серія «Кримінальні мережі», роль: Петрович), «Повернення Мухтара» (2009, сезон 5, 12-а серія «Гонитва за бісом», роль: Биков), «Завтра розпочинається вчора» (2009, роль: Сазонов), «Повернення Мухтара» (2011, сезон 7, 19-а серія «Екслібріс»; роль: Олег Іванович Сєдов, злодій-рецидивіст на прізвисько «Сивий»).

Обставини служби і загибелі

- Після Революції гідності бере участь у війні на сході України у складі добровольчих формувань, зокрема у Правому секторі. Воює з окупантами на Донбасі, зокрема в Авдіївці (у 2015 році у підрозділі «Санта» спільно з бійцями ГУР відбивав «Промку») та Пісках. Нагороджений іменною зброєю за звільнення Авдіївки.
- 2016 року навчається у снайперській школі «Дике поле».
- Здобуває військову освіту з наданням офіцерського звання у 2022 році на кафедрі військової підготовки Національного університету оборони України за спеціальністю «Бойове застосування механізованих з'єднань, військових частин і підрозділів».
- З початком повномасштабного вторгнення Росії приєднується до спецпідрозділу ГУР МО України «Шаман».

	Один із творців цього елітного підрозділу. За оборону Києва (брав участь у боях за аеропорт Антонова, село Мощун, за Ірпінь) нагороджується орденом «За мужність» III ст. Воює на різних ділянках фронту, виконує спеціальні бойові завдання в тилу ворога. ▪ Гине у бою з російськими окупантами 7 травня 2022 року під час операції зі звільнення острова Зміїний — разом з побратимом Віталієм Ігнатенком прикриває відхід побратимів. ▪ За офіційними даними, «впродовж бойового шляху особисто знищив до десятка одиниць ворожої техніки та велику кількість живої сили противника».
Поховання	▪ Лісове кладовище в Києві.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Дружина Олега (Наталія): «Олег народився воїном. Йому майже ніколи не снилися сни. Але в ті рідкісні моменти, коли снилися, це були бої — і він дуже детально міг описати, як вони проходили. Дуже любив зброю. Мав псевдо Knife, тому що знався на ножах, мав хорошу колекцію». ▪ Дружина Олега (Наталія): «Олег був багатогранною особистістю… Це була людина-діамант, яка не боялася робити складні речі, бути креативним і виконувати завдання без застережень. Олега можна порівняти зі стрілою, він був людиною, яка бачить ціль і буде до неї йти з холодним розумом, але гарячим серцем». ▪ Олег (після початку великої війни): «Здається, ніби летиш на шаленій швидкості, проте в правильному напрямку. Багато руйнувань, апокаліптичний пейзаж, але в мене відчуття, що ми все робимо правильно. Все це — задля великого блага України». ▪ Від музичного гурту ДахаБраха: «Він був чудовим актором, а разом з тим — людиною честі, із загостреним відчуттям справедливості. Тому він на війні з 2014-го року. Він захищав усіх нас. Він був великою людиною, справжнім героєм. Вічна йому слава і шана». ▪ Олег просив своїх доньок «Завжди пишатися Україною, щоб не чули і де б не були». ▪ Ім’я Олега Зайцева вписано до великої книги проекту «Видатні розвідники». ▪ Командир підрозділу «Шаман» пообіцяв передати зброю тому, хто «зрівняється у стрілецькій майстерності» з Олегом.

Цікаві факти

- Позивний — «Найф» (Knife — буквально «ножик» з англ.).
- Олег колекціонував зброю, вчився з нею вправлятися.
- Олег у молоді роки організував команду КВК, філософський гурток.
- 7 травня 2022 року вранці, в день загибелі Олега, Наталія (яка виїхала з дітьми за кордон) пропустила дзвінок від Олега. Передзвонила, але не додзвонилася.
- Тіло Олега вдалося повернути лише в липні 2022 року.
- За словами дружини, «15 мільйонів допомоги порівну розділили між п’ятьма членами сім’ї: дружина, дві доньки, мама й тато. Кожен отримав по три мільйони гривень. «Одного дня я прийшла і сказала донькам: «Дівчата, тут у нас така дивна цифра на рахунку. Така, що аж треба рахувати нулі». Старша донька Лада (їй 14) відповіла: «Давай зробимо якийсь великий донат», — розповідає Наталія. Сім’я почала шукати збори, де потрібна значна сума. Було багато варіантів, але дружина загиблого воїна відгукнулася на емоційний пост волонтерки і військової Лесі Литвинової. «Вона не могла розкрити всіх деталей, але було зрозуміло, що це важлива програма, покликана допомогти хлопцям та дівчатам на передовій, щоб у них були вищі шанси повернутися додому. Там не вистачало мільйона гривень. Мене це зачепило, і я перерахувала 999 999 гривень — саме стільки пропустив банк», — розповіла Наталія».
- Нагороди: Звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (20. 07. 2022, посмертно). Орден «За мужність» III ступеня (2022).
- 30 вересня 2024 року в Києві презентували книгу-буклет про Героя України Олега Зайцева.

Родовід

- У Олега Зайцева залишилась дружина Наталія (Олег і Наталія познайомилися в театрі «Дах»), дві доньки (Лада і Юна) і батьки.

Сергій ЗАЇКОВСЬКИЙ

27 років (10 127 днів), історик, редактор, публіцист і військовослужбовець

Інтелектуальний воїн з пломенем

Стисла біографія	▪ **Заїковський Сергій Олександрович** (02. 07. 1994, Черкащина — 24. 03. 2022, Лук'янівка) — український історик, редактор, публіцист і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Єдиний син у батьків Олександра і Людмили Заїковських. Сергій зростає у селищі Драбів Золотоніського району Черкаської області. На відмінно навчається у Драбівській школі (закінчив 2012). 2016 як бакалавр закінчує історичний факультет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (2017 відрахований за власним бажанням). Захоплюється грою на гітарі. З дитинства проявляє інтерес до історії та літератури, що визначає його професійний шлях. ▪ Кар'єра: Історик, перекладач, публіцист. З переїздом до Києва Сергій активно займається перекладацькою та публіцистичною діяльністю. Пише статті для ЗМІ та бере інтерв'ю в українських дослідників стосовно питань індоєвропеїстики, порівняльного релігієзнавства, історії політичних рухів 1920-30-х і повоєнних правих рухів у Європі. Співпрацює з видавництвами «Пломінь» та «Nuovi Arditi», де займається перекладом та підготовкою матеріалів. Відомий як інтелектуал з глибокою ерудицією та гострим поглядом на історичні події. ▪ З 2021 головний редактор «Вістника» Авангарду (назва наслідує «Вістник» Донцова).
Обставини загибелі	▪ 2021 року Сергій бере участь у бойових діях на Донбасі поблизу Авдіївки як кулеметник у складі добровольчого підрозділу «Фрайкор». ▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії 24 лютого 2022 року він разом із побратимами з «Авангарду» стає до лав ТРО і захищає Київ від наступу російських окупантів. ▪ Служить у протитанковому розрахунку у складі 1-го батальйону полку «ССО Азов». ▪ Загинув 24 березня 2022 року під час контрнаступу української армії в ході штурму села Лук'янівка Київської області. Під час бою їхній розрахунок вступив у дуель з ворожими танками, в результаті якої Сергій та його побратим Денис Котенко загинули на місці.
Поховання	▪ Драбів Черкаської області — на малій Батьківщині.
Пряма мова,	▪ Сергій: «Пломінь» можна назвати однією із таких ветеранських ініціатив» («Остання зйомка»: серія 762).

натхнення і мотивація

- Сергій: «Воля до перемоги все одно присутня… Воля до смерті — це інша сила життя».
- Мама: «Лук'янівка. Дякуємо господарям двору, Михайлу і Любі, і сусідам, що насадили квітів нашим синам, що постійно прибираєте і піклуєтесь. У Сергія і Дениса завжди квіти».
- Доцент Павло Єремєєв: «Я добре пам'ятаю Сергія. Він був студентом історичного факультету у той час, коли я тільки почав викладати. Надзвичайно глибока, сильна, ерудована людина. Людина зі своєю життєвою позицією, яку він умів відстоювати твердо, але спокійно і чемно. Я нерідко згадував його як одного з кращих студентів. Спілкування з ним було надзвичайно цікавим, воно збагачувало».
- Видавництво «Пломінь»: Талановитий український історик, перекладач, публіцист. Завжди з гострим поглядом, незмінною іронією та блискучою ерудицією».
- «Деймос — головний ідеолог Авангарду, перекладач книжок видавництв Пломінь та Nuovi Arditi, правий ідеаліст. Правих інтелектуалів-самоучок такого рівня в Україні важко знайти, він був справжнім дорогоцінним скарбом для усієї нашої нації. Справжні поети, мислителі, письменники — це люди дії, усе інше — це кабінетне запилене барахло. Тому він свідомо обрав шлях воїна, хотів жити як воїн та померти як воїн» (сторінка молодіжного руху «Авангард» або «Культурна Спілка або ж скорочено і ємно — АКС»).

Цікаві факти

- Позивний — «Деймос».
- Сергій спеціалізувався на кафедрі історії стародавнього світу та середніх віків, тема дипломної: «Ветерани римської армії у провінції Дакія».
- Двоюрідна сестра Сергія загинула на російсько-українській війні як бойова медикиня.
- Посмертно нагороджений орденом «За мужність» III ст.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Сергій Заїковський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 762. URI: (ЮТ) https://youtu.be/HYB4mHdba6o

П’єр ЗАКЖЕВСЬКИЙ

55 років (20 299 днів), оператор

Легендарний оператор Fox News, убитий росіянами

Стисла біографія

- **Закжевський (Закревскі, Закревський, Закржевський) П’єр Марі Александр (Pierre Marie Alexandre Zakrzewski)** (16. 08. 1966, Париж — 14. 03. 2022, Горенка, Київщина).
- Виховання і навчання: П’єр народився у Парижі у сім’ї поляка Анджея Закжевського і француженки Марі-Анж Закжевської, ріс у Леопардстауні на півдні Дубліна. Прізвище «Закжевський» польського походження, від слова «zakrzew», що означає «верба» або «місцевість верб». Підлітком відмовляється від традиційної освіти, пізнає світ через подорожі, що розширює кругозір і розуміння різних культур. Пізніше він вчиться у таких закладах, як коледж Святого Конлета в Боллсбріджі та Університетський коледж Дубліна (Ірландія).
- Кар’єра і діяльність : П’єр починає кар'єру як фотограф, поступово стає журналістом, фотожурналістом, оператором. Має й досвід редактора і продюсера. Працює на телеканалі «Fox News». Висвітлює воєнні конфлікти в Іраку, Афганістані, Сирії, на Близькому Сході, між Північною та Південною Кореєю, війну в Україні, заворушення в Гонконзі, Парижі, землетруси в Азії.

Обставини загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії висвітлює події в Україні разом із колегами.

Ймовірна машина ЗМІ після обстрілу

- 4 березня 2022 року під час виконання журналістського завдання в селі Горенка на Київщині автомобіль знімальної групи Fox News (П’єр Закжевський, українська фіксерка Олександра Кувшинова та кореспондент Бенджамін Голл) потрапляє під обстріл російських військ: П’єр та Олександра гинуть, а Бенджамін отримує важкі поранення.
- За даними дружини П’єра, «Саша і П’єр загинули за 5 км від запланованої точки, куди екіпаж планував дістатися того дня, попри неодноразові попередження не їхати далі».

Поховання

- Похований у Леопардстауні на півдні Дубліна. Під час поховання родина та близькі принесли речі — символи його життя: іграшковий мотоцикл (вказує на його любов до пригод), сушене м'ясо Saucisson Sec, пачку чіпсів Tayto (як його улюблені закуски), камеру (як символ його професії) та книжку про The Rolling Stones (музичний смак).

Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Мама Марі-Анж: «Це дійсно було його життям, вибором. І він був надзвичайно вправним у своїй справі. Я завжди хвилювалася. А як інакше? Йому вдалося уникнути стількох негараздів, що ми вірили, що й цього разу обійдеться».
Цікаві факти	▪ П’єр мав здатність проходити через контрольно-пропускні пункти у небезпечних місцях завдяки ірландській вдачі та пачкам сигарет. Він вважався альтруїстом, не відмовляв людям, які потребували підтримки, і допомагав великій кількості родин утекти від «Талібану». ▪ 2021 П’єр здобуває нагороду Unsung Hero («Неоспіваний герой») від The FOX News Media Spotlight Awards за свою роботу з евакуації афганських колег та їхніх родин під час виведення американських військ з Афганістану. ▪ Разом із П’єром була вбита Олександра Кувшинова і важко поранений Бенджамін Голл, якого терміново було евакуйовано таємним підрозділом. Бенджамін пізніше надрукував книгу під назвою «Врятований» (Saved) на основі своєї історії. Він втратив ногу, ступню на другій нозі, око та спроможність однієї руки. ▪ За повідомленням «Репортерів без кордонів» (Reporters Without Borders, RSF), Національна антитерористична прокуратура Франції (PNAT) почала розслідування загибелі П’єра Закжевського. Раніше Франція, Ірландія та Україна створили спільну слідчу групу. Наприкінці попереднього етапу, 5 квітня 2024 року, PNAT передав справу керівнику слідчих суддів відділу злочинів проти людяності та воєнних злочинів Суду Парижа з поданням розпочати судове розслідування. ▪ За повідомленнями The Washington Post, у березні 2025-го, вдова журналіста Мішель Росс-Стентон подала до суду на телеканал у Великобританії та вимагає компенсацію на суму близько 11,6 млн дол. На її думку, серед іншого, канал не забезпечив її чоловіка належною страховкою, було проігноровано рівень небезпеки, експерт із питань безпеки не виїхав із журналістами на зйомки, у команди журналістів не було обладнання для геотрекінгу, яке підвищило б шанси врятуватися тощо. ▪ У П’єра теж залишилася мама, двоє сестер і троє братів.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олександра Кувшинова і П'єр Закжевський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 142. URI: (ЮТ) https://youtu.be/BrQ1TU5a7jU

Зореслав ЗАМОЙСЬКИЙ

42 роки (15 665 днів), журналіст-фріласер; юрист

Голос, закатований в Бучі

Стисла біографія

- **Замойський Зореслав Васильович** (14. 04. 1979, Дніпро — 04 (?). 03. 2022, Буча) — український журналіст-фріласер і юрист.
- Виховання і навчання: Народився і зростає у Дніпрі, пізніше живе на Київщині, здобуває освіту юриста.
- Діяльність: Цікавиться громадською і політичною діяльністю. За даними реєстрів, у грудні 2007 року Зорислав — керівник П'ятихатської районної організації Демократичної партії. З часом переїздить на Київщину. З літа 2012 року працює як юрист, надаючи правову допомогу. В 2010 та 2019 роках — член виборчої комісії на президентських виборах (суб'єкти висування — Віктор Пабат, Ігор Смешко, відповідно).
- З 2017 року — член Національної спілки журналістів України. Також журналіст-фрілансер та активіст, відомий діяльністю в місті Буча на Київщині. Співпрацює з інтернет-ресурсами «Інформаційний портал» та «Громада Приірпіння». Висвітлює діяльність органів місцевого самоврядування та події в регіоні Приірпіння (Буча, Ірпінь, Ворзель, Гостомель та Коцюбинське). Його матеріали інформують громаду про події та проблеми регіону.

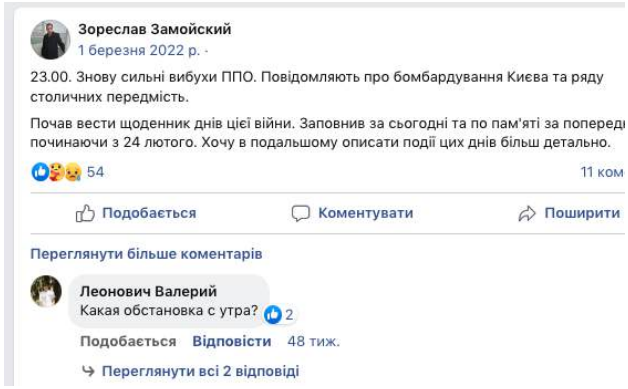

Посвідчення члена НСЖУ.

Обставини загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії, зокрема окупації Бучі навесні 2022 року, Зореслав Замойський залишається у місті та продовжує інформувати громадськість про ситуацію. 1 березня він починає вести щоденник війни, описуючи події цих днів.
  - «Почав вести щоденник днів цієї війни. Заповнив за сьогодні та по пам'яті за попередні дні, починаючи з 24 лютого. Хочу в подальшому описати події цих днів більш детально».

- «Буремні й трагічні часи переживає наша країна та люди».
- «Опинився мало не в епіцентрі бойових дій. Такого у житті ще не бачив і не бажаю нікому таке пережити» (27 лютого).
- Останній запис від 4 березня 2022 року: «На вулиці тишина. Вдалині тільки час від часу поодинокі вибухи. Танки та інша техніка давно поїхали в невідомому напрямку. Що буде відбуватися вночі, один Бог відає, я можу тільки припускати...».

- Після цього зв'язок із ним було втрачено. Після звільнення Бучі від окупантів його тіло з ознаками насильницької смерті було знайдено на вулиці Богдана Хмельницького. За даними судмедекспертів: смерть була насильницькою, він зазнав знущань і тортур (Рабин Асман Моше Реувен: «я бачив його тіло. Тіло було прострілене, були сліди синців, думаю, це були сліди катувань»). Про загибель повідомили 13 квітня, напередодні його дня народження.

Поховання, пряма мова	▪ Похований 15 квітня 2022 року на єврейському кладовищі. ▪ Рабин Асман Моше Реувен на похованні Зореслава Замойського: «Він був убитий в Бучі, розстріляний. Він — одна з сотень невинних жертв Бучі, Ірпеня, Бородянки, інших міст України. Нехай буде ім’я Зоріка благословенним навіки віків» («Остання зйомка»: серія 362).
Цікаві факти	▪ У Бучі на території Храму Святого Апостола Андрія Первозванного по вулиці Богдана Хмельницького, 7-б, була братська могила. З 9 березня 2022 року там почали ховати загиблих, коли російські окупанти це дозволили. Після деокупації під час ексгумації у квітні 2022 року із могили дістали 117 тіл (30 жінок і дві дитини). Згодом тут створена інсталяція-меморіал загиблим від рук російських окупантів, та галерея світлин.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Зореслав Замойський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 362. URI: (ЮТ) https://youtu.be/r_c5m3SYKBs

Інокентій (Сергій) ЗАПОТОЧНИЙ

38 років (13 946 днів), гафер; військовослужбовець

Світло, яке не згасло

Стисла біографія	▪ **Запоточний Інокентій (Сергій) Володимирович** (28. 10. 1986 — 02. 01. 2025) — український гафер (освітлювач) і військовослужбовець. ▪ Виховання: Сергій, якого більше знали за ім'ям Інокентій або Кєша, народився 28 жовтня 1986 року й живе у Києві. Вчиться у ПТУ, цікавиться музикою, езотерикою, з часом практикує буддизм. ▪ Кар'єра: Сергій працює техніком з освітлення на майданчиках компанії PATRIOT Rental, як член команди Film Crew. Його професійні навички охоплюють обслуговування освітлювальної апаратури, створення світлових ефектів, монтаж та демонтаж обладнання. Колеги відзначають його як одного з найдосвідченіших гаферів.
Обставини загибелі	▪ За даними колег, за 2 місяці до загибелі Інокентій був мобілізований до ЗСУ, військовослужбовець 95-ї ОШБр. ▪ 2 січня 2025 року гине під час бойового завдання.
Поховання	▪ Прощання — як вечір пам'яті в кафе «Каштан» на Рейтарській у Києві (07. 01. 2025). За побажанням Сергія відбулася кремація. Деталі щодо праху не розголошені.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Сергій: «Порятунку немає. І немає причин порятунку. Забуття немає. І горя теж немає. А дзеркало чудовим відображенням. Блаженство радості віщає нам привіт. Чудово все. І зовсім недарма. Страждання бульбашками мила ллє. Пізнавши бульбашку. Втрачаючи час бездіяльно. Глупець покірно звільнення чекає» (ФБ, 4.09.2017, з російської). ▪ Артем Прилепський: «Знайомий із Серьогою з 91 року, йому було 13, а мені 14 коли ми познайомилися. Навчалися в одній групі в училищі, він був моїм найближчим другом у той час. Пам'ятаю, в перші дні знайомства він записав мені касету, збірку з металом, відтоді я так і люблю важку музику. Маму я його пам'ятаю, яка завжди мене годувала, коли я приходив до Серьоги в гості, молодшого брата Кирила, деяких сусідських хлопців: Клепу, Шаха, Доріка, які жили в цьому ж будинку. Пам'ятаю бабінний

Сергій юнаком

магнітофон: на полиці записи на бабінах і книжки Кастанеди, які його так захопили в той час, і він дуже сильно ототожнювався з тим…, що його разюче відрізняло, і скоріше навіть височіло над усією цією безликою ПТУшною сірістю. Постер із репродукцією картини Далі: Христос на хресті в нього в кімнаті, і кілька плакатів важких банд. Усі ми, юні і волохаті, гуляли, гасили на «проспекті» і околицях частенько розмовляли на піднесені теми: філософські та музичні, і з яким трепетом він виконував ритуал перезапису з вінілу на магнітофон.. Класний він був хлопець, з характером, розумний і цікавий, ця його добра і хитрувата посмішка. У взаєминах у нас з ним завжди траплявся скрегіт, дівам зі скорпіонами частенько нелегко спілкуватися, були у нас і образи взаємні, але в душі, коли я думаю про друзів, він завжди залишався для мене другом і Важдрним братом, про якого я пам'ятав. Я дуже був радий тому, що в 97 році він приїхав на Пхову в Самару, та й після, все його життя назавжди зв'язалося з буддизмом. Нехай благословення передачі великої лінії Пхови, благословення твого вчителя, і любов і зусилля твоїх друзів відправлять тебе у світ, подібний до сяйва гори рубінів у світлі тисячі Сонців! Ом Амі Діва Шрі, Кучерик, тепер Кєша — це любов».

- Наталія Треміна: «Кєша залишив нам величезний спадок: діджейські сети, смішні світлини, почуття гумору, нахабну прямоту, дисципліновану практику, самовпевненість, непримітну турботу, осяйну доброту, мотивуючі матюки, ретритні центри, дикі вечірки, тихі кав’ярні, дурні жарти, смачні рецепти і спогади, спогади, спогади, що їх всі важко пригадати».

Цікаві факти

- Брав участь у зйомках численних фільмів і кліпів, як-от: «Без ГМО» (реж. Лариса Артюгіна, 2012), «Помин» (реж. Ірина Цілик, 2013), «DZIDZIO Перший Раз» (Тарас Дронь, Михайло Хома, 2018), «Тарас Повернення» (реж. Олександр Денисенко, 2019), «Суперсила» (реж. Аарон Кауфман, Шон Пенн, 2023), «Дисидент» («Три місяці до зими») (реж. Станіслав Гуренко, Андрій Алферов, 2024) та інших.

«Остання зйомка»

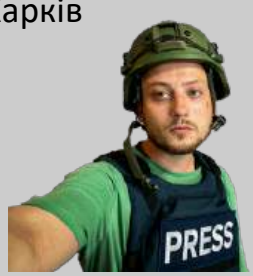
- Остання зйомка: Інокентій (Сергій) Запоточний // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1062. URI: (ЮТ) https://youtu.be/DiPYbtEjmpc

Богдан ЗАТУЛА

28 років (10 357 днів), журналіст; військовослужбовець

Звичайний хлопець з Салтівки

Стисла біографія	▪ **Затула Богдан Анатолійович** (18. 04. 1996, Харків — 26. 08. 2024, Самар (Новомосковськ), Дніпропетровська область) — український журналіст, редактор; військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Зростає у Харкові, живе на Салтівці. За його словами, в дитинстві багато подорожує із батьками, які на певному етапі мають приватний тераріум. Навчається у Школі №17 на вулиці Академіка Павлова (профіль — філологія, історія; випускник 2013 року), далі — Харківський національний університет радіоелектроніки (2013-14), Харківський університет ім. Г. Сковороди (2014-15). Відзначається неформальністю. ▪ Кар'єра і діяльність: Богдан про себе: «Я намагався стати метрологом, політологом, продавцем, програмістом, емігрантом (не важливо, з якою професією). Але, як кажуть, розкажи Богові про свої плани. Він вирішив, що мені треба працювати у ЗМІ». Починає кар'єру журналіста у Харкові. Видання «Фокус» (до 2021). 2023 обіймає посаду редактора стрічки новин у «Дзеркалі тижня» (ZN.UA). Працює й у виданнях Politeka, KHARKIV Today (2019-2020), Rescue Waves, Апостроф. У травні 2024 року приєднується до команди «Новини.LIVE», де висвітлює події у рідному місті, документуючи наслідки російських атак, воєнні злочини.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком великої війни висвітлює наслідки російських атак у Харкові та області. ▪ 31 липня 2024 року Богдана мобілізовують до лав ЗСУ. Діловод речової служби військової частини. ▪ Гине під час обстрілу 26 серпня 2024 року по навчальному центру у Новомосковську (нині — Самар) на Дніпровщині (далі «Главкому»).
Поховання	▪ Алея Слави у Харкові.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Богдан Затула: ○ Про себе (на ФБ): «Чутливий, емпатичний, тактичний і щирий. Табу на претензії до думок/почуттів ззовні і переймання ними». ○ Ще про себе: «Звичайний хлопець з Салтівки». Богдан писав: «У дитинстві я, як правило, проводив літо у

Криму, у прибережних містах і селищах. Днями вигулював рептилій пляжами і давав людям фотографуватися з ними за гроші — батьки тримали приватний тераріум. Ночувати часто доводилося в будинках культури, аквапарках, наметах, спальних мішках на шезлонгах. Під акомпанемент казантипських хітів я засинав, дивлячись на зоряне небо, вдихаючи морські запахи. … коли розпочався навчальний рік, … до себе додому до Харкова» (5.07.2020).

- «Якщо душа — будинок, то це її горище, що протекло».
- «Часи такі, що навіть святій людині частіше потрібний пістолет, ніж молитва» (1.01.2022).

- «В останній день липня долучився до лав людей, які ходять у мілітарі-одязі. Хотів би якось це прорефлексувати і усвідомити, але навіть цей пост доводиться писати під жорстким пресингом, наче я займаюся не тим, чим мав би. Тож… якось потім. Рано чи пізно це мало статися. Час покаже, до чого це приведе» (3.08.2024).
- «Муд [настрій] у нотах — на заході чергового липня, що був прожитий. Втома позаду. Сентименти скінчилися. Все втратило колишній сенс. Знаю, хто я, що можу, чого хочу та куди пливу. І коли вже Всевишній наділив мене — якимось — еґо, його обов'язок — з урахуванням усіх нюансів вичавити з цього екземпляра homo sapiens максимум. А фінішна пряма може виявитися найдовшою ділянкою шляху. Попри все — треба дотиснути. А потім — померти без почуття недомовленості, що роз'їдає зсередини. Гойда! (31.07.2024).

- В останніх прижиттєвих дописах на своїй ФБ-сторінці Богдан зізнавався: «Шкодую, шо пішов в армію» (19.08.2024). «Раніше мої роботодавці терпіли мене під бухлом і наркотою. А тепер я терплю своїх командирів, які явно під чимось. Кармо, це ти?» (20.08.2024).
- Редакція «Новини.LIVE»: «Наш колега був талановитим та працьовитим журналістом…. Богдан запам’ятався добрим та товариським, ніколи не відмовляв у допомозі».

Цікаві факти	▪ Публічно асоціювався зі спільнотою LGBTQ+. ▪ У мережі користувався такими псевдонімами, як «Богданіка Д’Арк», «Владлен Садиков». За два дні до смерті в себе на ФБ-сторінці опублікував такий пост: «Всі відео, які були нижче, були відзняті ще в 2014 році. Тоді ж Владлен Садиков загинув у зоні АТО».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Богдан Затула // Серіал «Україна в огні 2». Серія 942. URI: (ЮТ) https://youtu.be/w43JAB-F8lg

Ігор ЗАХАРОВ

34 роки (12 723 дні), оператор; військовослужбовець

Русявий сталкер творчого оргазму

Стисла біографія	▪ **Захаров Ігор Олегович** (30. 09. 1988, Київ — 01. 08. 2023, Ямпіль, Донеччина) — український телеоператор і військовослужбовець ▪ Виховання і навчання: Зростає у Києві у сім'ї Ольги Володимирівни та Олега Володимировича Захарових (останній працював координатором водіїв на каналі «НТН», тож Ігор нерідко буває із батьком на роботі). Мама Ігоря, якій було 22 роки, коли народився син, який, як видається, успадкував у матері природню русявість, любить проводити час із тваринами (відтак і сама працює у салоні тварин). ▪ Кар'єра: Ігор Захаров закінчує курси «Інтершколи», далі працює телеоператором на провідних українських телеканалах: «Інтер», «Україна» та «1+1». Колеги зазначаються його як професіонала, який вміє розряджати напружені ситуації та філософським поглядом на життя.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії Ігор Захаров у квітні 2022 року приєднався до лав Національної гвардії України — підрозділ «Буревій» (батальйон «Гроза»). Спочатку служить біля Чернігова, зокрема протидіючи ДРГ. ▪ За словами матері, 1 серпня 2023 року він зник безвісти поблизу Ямполя на Донеччині (у районі Сріблянського лісництва на межі Луганської та Донецької областей). Лише через рік, у вересні 2024-го, його останки були виявлені та ідентифіковані за допомогою експертизи.
Поховання	▪ Прощання відбулося 19 вересня 2024 року.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Ірина Камінська про Ігоря: «Коли я по годині чекала на тебе перед виїздами на зйомки, думала, для чого, Боже, ти посилаєш мені таких людей? Навіщо я знервована, і запізнююсь до всіх героїв, і чекаю на оператора? Але відповідь підказав мені сам оператор: «Камінська, не треба псіхувати. Так, я запізнився, і що? Якщо ти псіхуватимеш, від того щось зміниться?» І справді? Краще випити кави і подумати про вічне. Ти навчив мене не виносити мізки операторам, якщо щось іде не так. Майже

навчив. Якщо бути чесною, я й сама завжди спізнююсь на 10-15 хвилин. А оператор ти дуже класний. Якщо тобі сподобалась історія, ти виставиш світло так, що я отримую творчий оргазм. Постановки з тобою — шедевр. Твоєму новому колективу дуже пощастить, адже в їх команді на тільки професіонал, а й людина без ГМО, а це важливо» (23.09.2016).

Ігор любив фотографувати

- Ігор — батькам: «Як я дивитимусь вам у вічі, як дивитимуся у вічі доньці?»
- За словами матері, незадовго до повномасштабного вторгнення Ігор звільняється з «1+1» та шукає нову роботу. Після повномасштабного вторгнення, у березні на Київщині гине рідний брат його колишньої дружини. Ігор їде у морг, освідчує тіло і вирішує мобілізуватися (хоч і не має військового квитка).

З мамою

- Олена Лемещенко, яка описала свої стосунки з Ігорем як «моє зріле свідоме кохання», відзначила, що «відкрила закриту труну і розгортала чорні пакети, щоб упевнитись, що то він…».

Цікаві факти	▪ З 2014 року Ігор як оператор їздив знімати в зону АТО. ▪ З-поміж інших, один із головних операторів програми «Критична точка». ▪ Любив собак, чимало часу проводив із ними (йому пропонували стати кінологом під час російсько-української війни). Собака Ігоря залишився живим і живе у його мами, яка працює в салоні тварин «Добродій».
Родовід	▪ Виховував доньку.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Ігор Захаров // Серіал «Україна в огні 2». Серія 972. URI: (ЮТ) https://youtu.be/HbHzQPMGCiw

Ігор ЗОЛОТЬКО

46 років (17 109 днів), актор, військовослужбовець

Тінь героя в синій сорочці

Стисла біографія	▪ **Золотько Ігор Миколайович** (14. 05. 1977 — 17.03.2024, біля Краматорську) — український актор, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Ігор народився 14 травня 1977 року в сім'ї Миколи і Оксани Золотько. Живе у Києві. Мама — Оксана Миколаївна Пабат (ймовірно, в іншому шлюбі з 1991). ▪ Акторські дані: Худорлий, 177 см, 85 кг, європейська зовнішність, колір очей — зелений, волосся — каштанове. ▪ Діяльність і кар'єра: Публічної інформації про життя і діяльність Ігоря обмаль. У 2017-18 в Києві закінчує Курси акторської майстерності «Golden Taurus» (викладачі: Олена Алімова, Олег Примогенов та інші).
Фільмографія	▪ Включає фільм «Готель Едельвейс» (реж. Юрій Рудий, 2019), «Іловайськ 2014. Батальйон Донбас» (реж. Іван Тимченко, 2019, роль: людина в автобусі, натовпі (в синій сорочці). URI: https://youtu.be/Z6oPiEjdqEA?si=04UYuowoYriUDi7j&t=6335). ▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=13179 ▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=36077 ▪ https://www.imdb.com/name/nm13575336/
Обставини служби і загибелі	▪ З початком вторгнення — в ЗСУ. Бере участь у бойових діях, отримує бойову травму. Повертається у стрій. За словами родини, «за кілька тижнів мав звільнитися в запас». ▪ Гине 17 березня 2024 року на Краматорському напрямі.
Поховання	▪ Публічних даних нема.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Ігор Золотько (з акторської анкети): «Цілеспрямований. У професії з 2012 року, маю великий досвід на зйомках телепередач, реклами, кліпів, фільмів, серіалів!». ▪ Племінниця Олена Махота: «Мій рідний дядя Ігор був яскравою і світлою людиною. Він був дуже добрим і трішки наївним, дуже харизматичним. Кілька місяців назад отримав бойову травму, але повернувся…. Дуже-дуже боляче і прикро, адже 46 років — це лише початок життя. Напевно, він був дуже потрібним Небесам…» (ФБ, 18.03.2024).
Цікаві факти	▪ Золотько — відоме прізвище в акторському світі. Наприклад, Світлана Золотько — українська акторка театру та кіно, Народна артистка України (2021). ▪ Нерідко Ігор згадується за прізвищем «Золодько».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Ігор Золотько // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1162. URI: (ЮТ) https://youtu.be/19v6pokOmNA

Микита КАЛЕМБЕТ

30 років (11 015 дні), актор, театральний режисер; військовослужбовець

Сапер своєї долі

Стисла біографія	▪ **Калембет Микита Ігорович** (08. 04. 1993, Харківщина — 05. 06. 2023, схід України) — український актор, театральний режисер, викладач акторської майстерності, поет і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Зростає на Харківщині та з юних років виявляє інтерес до мистецтва, зокрема театру та літератури. Здобуває вищу освіту на театральному факультеті Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського (кваліфікація режисера, 2015). 2023 закінчує магістратуру Харківської державної академії фізичної культури (кафедра Олімпійський та професійний спорт). ▪ Кар'єра: Після навчання Микита присвячує себе педагогічній та творчій діяльності: викладає акторство та сценічний рух у Дитячій школі мистецтв №6 міста Харкова (з 2015, з 2017 — завідувач театрального відділення). Також працює у різних мистецьких установах Харкова, зокрема в Харківській школі сучасних театрально-сценічних напрямків та Харківському державному Будинку художньої та технічної творчості (2015-17). Режисер дитячого театру «Каламбур», де також виступає як драматург. Його вистава «Біжи» отримує визнання серед глядачів і критиків. Микита викладає акторську майстерність й у школі фільммейкерів «Новий кадр» (2016-17), як актор бере участь у проєкті «MysteryPlay — масштабні ігри із зануренням у кіносюжет».
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення в січні 2023 року Микита приєднується до ЗСУ: служить у харківському військовому підрозділі. Бере участь у розмінуванні області, а потім як сапер вирушає на лінію зіткнення. ▪ Микита гине у бою з російськими окупантами, віддавши своє життя за незалежність України.
Поховання	▪ Прощання 6 червня 2023 року. «Микита... Сьогодні похорон. Закрита труна. Настя, тьотя Оля, Ігор, дружина, дитина... Нема слів, щоб описати цей стан. Сьогодні поховали учня, колегу, частину нашої великої каламбурівської родини... Дві вищі освіти, режисер, драматург, поет, воїн, майстер із шахів, друг, учень, колега, син, брат, батько, чоловік, викладач, бард, світла, щира, добра людина» (Світлана Гончарова).

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Микита: «Найактуальніша п'єса — Іван Кочерга «Майстри часу». Все так і відбувається: або подій нуль без палички, або навалюється все відразу. Й не знаєш, за що хапатись в першу чергу... І в результаті не хапаєшся ні за що. Час — єдине, що взагалі має значення. А зараз — і поготів» (ФБ, 3.12.2021).
- Микита про своє кредо: «Вчитися разом із дітьми, відкривати для себе нові сторони театрального мистецтва, зокрема, й життя взагалі. Набиратися досвіду, ділитися досвідом. Реалізовувати творчий потенціал, розвиватися як педагог та театральний діяч. Втілювати цікаві та змістовні постановки з дітьми. Займатися творчістю та співтворчістю».
- Останній вірш, записаний у блокноті на передовій:

Волхви були це — чи були примари?
Чорніла ніч, і я у ній чорнів.
Тяглись поміж напівпрозорих нив
Левіафани, риби та кальмари...
Думки мої — чи шепіт за спиною?
Чорніла ніч. Крізь неї човгали
Чугайстри та мари.
Хитке учора білим човником
Здіймалось догори.
То подумки, а то і пошепки
Провадили лісовики.
Як рушить папороть на пошуки
Чи, може, навпаки.
Чорніла ніч, від хат ховаючись.
І я у ній чорнів.

Цікаві факти

- Позивний — «Шахіст». У житті — Нік.
- Микита захоплювався грою на гітарі, мандрівками, фізкультурою, сценічним фехтуванням та акробатикою.
- Микита — поет і бард, лауреат молодіжної літературної премії імені Влада Клена, отримує нагороди та дипломи на численних театральних, поетичних і бардівських конкурсах і фестивалях, включно з міжнародними. Бере участь у міжнародних театральних семінарах у Фінляндії, Латвії та Польщі. Вірші та проза доступні онлайн (див.: https://litcentr.in.ua/publ/0-0-479-0-17). Частина віршів озвучена.

Родовід

- Одружений з 18 січня 2018 року (дружина: іноземка Катеріна, наприкінці 2019 року в них народилася донька; любили відпочивати в Центральному парку в Харкові).

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Микита Калембет // Серіал «Україна в огні 2». Серія 712. URI: (ЮТ) https://youtu.be/FXqxheFR6yU

Андрій КАСЬЯНОВ

27 років (9 899 днів), актор; військовослужбовець

Артист, який набув вічності у першому бою

Стисла біографія

- **Касьянов Андрій Станіславович** (30. 01. 1997, Дніпро — 21. 08. 2024, під Покровськом, Донеччина) — український актор і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Андрій народився і зростає у Дніпрі в сім'ї Вікторії та Станіслава Касьянових. Навчається у Вальдорфській школі, здобувши музичну освіту з ударних інструментів (грав із 4 років). Далі пробує вступити до Київського університету культури і мистецтв (КНУКіМ), але комісія відмовляє йому через «брак артистизму». 2015 вступає до Запорізького національного університету (факультет акторської майстерності, спеціальність: актор драматичного театру та кіно, 2020).
- Діяльність і кар'єра: 2020 року Андрій переїздить до Києва, де продовжує кар'єру актора, знімаючись у кіно, серіалах і рекламі. Учасник у хореографічній виставі ID Art Theatre, мюзиклі «Зимова країна» для дітей. З 2022 року — учасник проєктів ProEnglish Theatre, паралельно вивчає мистецтво пілотування дронів, активно волонтерить.

- 2023 повертається до Дніпра — як актор (за конкурсом) Дніпровського театру ім. Т.Г. Шевченка, де виконує головні ролі, зокрема Піросмані в мюзиклі «Мільйон червоних троянд», Марін Мірою в «Безіменній зірці».
- Ролі в кіно: короткометражний фільм (режисер Валентина Силіна, відзнято 2017, виробництво 2017-2019), серіал «Пробачити себе» (реж. Анатолій Матешко, 2021)

Обставини загибелі

- За даними преси, початок повномасштабного вторгнення Андрій (виповнюється 25 років) зустрічає в Запоріжжі, готує коктейлі Молотова, продумує сценарії дій, у військкоматі йому відмовляють, далі вчиться пілотувати дрони і волонтерить.
- З травня 2024 року в 25-ій повітрянодесантній бригаді.
- Андрій гине у першому бою 21 серпня 2024 року під час бойових дій біля Покровську на Донеччині. Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня.

Поховання

- Алея Слави на Краснопільському кладовищі, Дніпро. Прощання в Дніпровському театрі (28. 08. 2024).

Пряма мова

- «Вітаю! Мене звати Касьянов Андрій, і я актор. Отримав повну вищу освіту за фахом «Актор драматичного театру та кіно», освітній рівень — магістр. Маю досвід зйомок у

	рекламі, повнометражному та короткому кіно, серіалах. Володію українською, російською та англійською мовами (рівень B2). Пластичний, вмію співати, добре працюю з текстом. Відповідально ставлюся до будь-якої ролі та професійно веду себе на знімальному майданчику. Скільки у нас часу? Одна хвилина? Дякую за увагу!» (Остання зйомка: Андрій Касьянов». Серія 932). ▪ «Мене на цьому світі ніхто не розуміє» — говорив 14-річний Андрій своїй матері. «Навіть я? — Так. Серед живих — ніхто. — А хто ж тебе може зрозуміти? — Вільям Шекспір», — відповів Андрій, готуючись до ролі Петруччо у шкільній виставі «Приборкання норовливої» (Шелепко Т. Андрій Касьянов: смак сонця // PEN Україна. 7. 12. 2024 URI: https://pen.org.ua/andrij-kasyanov-smak-soncya).
Натхнення	▪ Подруга Андрія Касьянова Юля Прилуцька: «Він по-особливому вмів обійняти — притискаючи, наче віддавав частинку себе. Часто ходив у білому одязі». ▪ Режисер Алекс Боровенський: «Андрій хотів створювати власні проєкти. Він міг би бути хорошим координатором, очолити свій театр. Йому чудово вдавалось вирішувати логістичні питання. З іншого боку, він хотів грати на сцені. Він у Києві був світлом, а там, як актор національного театру в Дніпрі, — він просто літав». ▪ Режисер вистави «Друге дихання» Євген Карнаух: «Андрюша — швидше артист, а не актор». ▪ Актор (колега): «Я ніколи не бачив, щоб актор так ретельно міг шукати й відпрацьовувати навіть найменший жест. Андрій мав неначе особливий науковий підхід до акторства».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Артист». ▪ У 2011 році (Андрієві 14 років) він з однокласницею Марією Алексахою створив рок-гурт «Black Diamond» («Чорний діамант») (діє 2012-16). Грали й на шкільних концертах, виконуючи пісні групи The Kiss. 2019 студентом організував експериментальний театр «Рейвах» (виставу «Різдвяна казка» зіграли 16 разів). ▪ У Києві співпрацював із індійською режисеркою Джилл Наварре над п’єсою Олександра Вітра «Смак Сонця». ▪ У короткометражці, відзнятій 2016 (за іншими даними 2017) року Валентини Силіної, солдат, роль якого грав Андрій, вбиває ворога, який виявляється його однокласником.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Андрій Касьянов // Серіал «Україна в огні 2». Серія 932. URI: (ЮТ) https://youtu.be/TH0tVW25kKs
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm16874611 ▪ https://dzygamdb.com/uk/persons/3274 ▪ https://www.youtube.com/@Mr.Andreson

Мантас КВЕДАРАВІЧЮС

45 років (близько 16 651 днів), науковець, режисер, журналіст

Режисер-антрополог меж, страчений росіянами

Стисла біографія

- **Кведаравічус (Кведаравічюс) Мантас (Mantas Kvedaravičius)** (28. 08. 1976, Біржай, Литва — 27-31 (?). 03. 2022, Маріуполь, Україна).
- Виховання і навчання: Мантас народився 28 серпня 1976 року в литовському місті Біржай у сім'ї лікаря Ольгертаса та дантистки Бангуоле Кведаравічюсів. 1998 закінчує історичний факультет Вільнюського університету. 2007 здобуває ступінь магістра соціальної та культурної антропології в Оксфордському університеті. 2014 захищає докторську дисертацію в Кембриджському університеті, де пізніше викладає курс теорії релігії, права та політики.
- Кар'єра і діяльність: Мантас не є режисером за освітою, але добивається в кіно успіхів. Під час антропологічних досліджень у Чечні починає знімати документальні матеріали про зникнення людей — основа фільму «Барзах» (2011). 2016 виходить створений в Україні фільм «Маріуполіс» про життя мешканців Маріуполя під час війни. 2019 виходить стрічка «Парфенон» (досліджує людські стосунки і спогади).

Обставини загибелі

Зруйнована Церква в Маріуполі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну Мантас призупиняє своє дослідження й роботу над фільмами в Уганді й відправляється до України — Маріуполя. Починає фільмувати й фактично працювати над тим, що стане другою частиною фільму про Маріуполь. Мантас, як виявиться, мав з собою посвідчення журналіста.
- Разом з партнеркою Анною Білобровою 19 березня вони перетинають кордон, привізши з собою й речі, які можуть допомогти людям. Вони, із іншими близько 30 людьми, знаходять притулок у церкві, яка з часом піддається руйнуванню.

- Як виявиться зі слів Анни, Мантас зникає безвісти після того, як їде зі знайомими допомогти іншим із евакуацією. Кілька днів Анна, родом із Луганщини, шукає його. Одного разу російські солдати вказують на тіло на вулиці, яке виявляється тілом Мантаса. Він лежить обличчям до землі, без ознак крові поруч, застрелений, як виявиться згодом, пострілом у живіт. Припускається, що він потрапив у полон

до російських військових, які розстріляли його за те, що він, начебто, був «натівським снайпером з Литви», викинувши тіло на вулицю. Анна відтак чотири дні з надзусиллями доставляє тіло Мантаса через окуповану територію до Литви, аби поховати на Батьківщині.

Поховання	▪ Похований у рідному місті Біржай, 9 квітня 2022 року.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Мантас запитує маріупольців: «Ми їли хліб, ми нюхали хліб, щоб зрозуміти, яке тут життя. Запах хліба змінився чи ні?». ▪ «Якби мені хтось показав фільм про війну в Україні, я би не повірив» (див.: Малишенко Алекс. 10.25.2016 // MOVIEGRAM. URI: https://moviegram.com.ua/mantas-kvedaravichyus). ▪ «В нинішньому суспільстві ми використовуємо багато ідей, які прийшли звідкись. Наприклад, «політика» пішла з Греції, від слова «поліс», слова «місто». Мені цікаві ці категорії — яким чином вони живуть, якими формами вони живуть». ▪ «Я проводив польове дослідження як антрополог у Чечні. Я писав дисертацію і мені стало якось цікаво почати думати, що можна передати документалістикою, іншими способами, не просто мовою». ▪ «В фільмі було три оператори. Кожний знімав, думаю, те, що йому було цікаво. Звичайно, ми разом всі локації об'їхали. Звичайно, були і якісь спільні задачі. Але я бачу, що у фільм увійшли такі кадри, до яких я б міг не додуматись» (про фільмування стрічки «Маріуполіс»). ▪ «Для античних істориків стазис — це конфлікт, який зупинився, але напруга залишилася. Ми зараз живемо у світі, де стазис — це частина нашої політики».
Цікаві факти	▪ Співавтор понад 10 наукових публікацій. ▪ Фільм «Барзах» — частина матеріалів, поданих до захисту його докторської дисертації (PhD) у Кембриджі (2014). Тема дисертації: «Вузли відсутності: смерть, мрії та зникнення в стані обмежень права в антитерористичній зоні Чечні» (Knots of Absence: Death, Dreams, and Disappearances at the Limits of Law in the Counter-Terrorism Zone of Chechnya).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка у Маріуполі: Мантас Кведаравічус // Серіал «Україна в огні 2». Серія 62. URI: (ЮТ) https://www.youtube.com/shorts/FxGXBhGEwG4

Мантас у Маріуполі під час кінофестивалю «КіТИ»

Юрій КІРПІК

продюсер і військовослужбовець

«Моссад» йде перемагати

Стисла біографія	▪ **Кірпік Юрій Юрійович** (— 13. 03. 2025, Харківщина) — український продюсер **і** військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Юрій народився на півдні України, виростає біля моря. Вищу освіту здобуває у Мелітополі (Таврійський агротехнологічний університет ім. Д. Моторного, 1992-1997). ▪ Кар'єра і діяльність: Починає працювати в бізнесі, відтак — у медіа. 2003-04 — спеціаліст дирекції з оптимізації бізнесу в «Інтерпайп». 2004-09 — директор з розвитку на підприємстві «Дніпроспецсталь». З 2010 року працює в медіа. З жовтня 2010 до травня 2014 — продюсер у підрозділі СТБ, далі — заступник виконавчого продюсера (2014-17) у Starlight Media, яка створює популярні телепроєкти в Україні. Серед його найвідоміших робіт: «Зважені та щасливі» (реаліті-шоу про схуднення, за яке він із командою отримав нагороду «Телетріумф» (2012). З 2017 — у «Ваверка продакшн», створюючи серіали. Продюсер серіалів: «Джованні», «Будиночок на щастя». Також бере участь у створенні таких проєктів, як «Танцюють всі!», «За живе!», «Давай поговоримо про секс», «Всім світом». Його колеги характеризують Юрія як «найпрофесійнішого з телевізійників» (Анастасія Грабар, продюсерка ICTV). У 2020-21 — один із виконавчих продюсерів на каналі «Україна».
Профайли	▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=19079
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення приєднується до ЗСУ — 711 бригада розмінування Державної спеціальної служби транспорту. Далі — в штурмовому підрозділі. ▪ Гине 13 березня 2025 року на Харківщині.
Поховання	▪ Берковецьке кладовище, Алея Героїв, Київ. ▪ Прощання: 19. 03. 2025, ритуальна зала на Байковій, 16.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Юрій Кірпік: «Я виріс на морі і бачив його у шторм, але Атлантика навіть у штиль на мільйон порядків потужніша. Захід сонця на березі океану — було)» (Інста, 14. 05. 2019). ▪ «Обмілів Синевир, але все одно красиво» (2016). ▪ Колега Олександр Биков: «Важко в це повірити й знайти слова підтримки його родині, друзям. Для когось з нас він був колегою, для когось справжнім другом, людиною, яка завжди підтримувала, жертвувала й несла світло навіть у найважчі часи».

	▪ Дмітрій Танкович: «Ми разом працювали, разом переживали радісні й не дуже моменти в роботі. Ти був крутим продюсером із сильним, нехай і непростим характером. Дякую тобі за все…». ▪ Тала Пристаєцька: «Ми довго пропрацювли десь поруч і ніколи не перетиналися на одному проєкті. Я нічого не знаю про складний суворий характер. Для мене він — батько найкращої подруги мого сина. … І ставав то лицарем, то піратом, то ще кимось. Я не знаю, як уявити і прийняти, що більше так не буде». ▪ Продюсер Алєксєй Гладушевскій: «Вчора [з Юрієм та іншими] зняли перше пост-ток-шоу! Всі постаралися!» (ФБ, 25. 08. 2012). ▪ Побратим Олег Підгородецький: «От він пішов зі штабної, кабінетної роботи — пішов у штурмовий підрозділ. Кажу: «Юро, а чого ти йдеш?» Він каже: «Я йду, щоб перемагати». Потім він пішов в іншу справу. Кажу: «Юро, так ти там чи там?» Він каже: «Я маю бути завжди там, де я потрібен. Я відчуваю, що я там потрібен — значить, я йду туди». ▪ Побратим Борис Полухтович: «Він — людина слова. Був сміливим офіцером, люди за ним тягнулися. Тобто, він був завжди попереду…». ▪ Побратим Олександр Усков: «Він був трудоголіком. Завжди працював і всіх до цього спонукав: «Хлопці, працювати, працювати, відпочивати будемо потім». Такий був — дуже працьовитий, цілеспрямований і сміливий».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Моссад». ▪ Член патріотичної ГО «Український легіон»: «З 2017 року він брав участь в житті Українського легіона. Тренувався і покращував навички… це дисциплінований, вірний, сміливий воїн... Назавжди в строю». ▪ Юрій отримав фінансування близько 500 тисяч гривень від Українського культурного фонду на розробку (із дружиною) сценарію повнометражного фільму «Поверніть Довбуша» (планували знімати у Києві та Яремче). За описом: «двійнята повертають у сучасність свого пращура Олексу Довбуша, а батька відправляють у минуле. Часу для виправлення ситуації обмаль і аби справитися вони повинні навчитися співвідносити свої максималістичні прагнення та переосмислити разом із предком традиції сім'ї».
Родовід	▪ На Юрія чекала дружина (Аліса Ліндеман) з малолітньою донькою. Аліса присвячує Юрію такі рядки: «Чекати відповідь з нізвідки. Шукати в файлах і віршах відлуння всіх щасливих слів і відгомін чого не буде. А головне лишилось поруч: Я знаю, ти сказав все головне. І помста буде. Й я прийду».

Костянтин КІЦ

47 років (17 358 днів), оператор; військовослужбовець

Луцьке око правди

Стисла біографія	▪ **Кіц Костянтин Ігорович** (04.11.1974, Луцьк — 17.05.2022, Луганщина) — український оператор і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Ігор зростає у селі Гаразджа та у Луцьку, де народився. Навчається у Луцькому ліцеї №3. ▪ Кар'єра: Відданий професії та країні, поєднує роботу оператора з активною участю в бойових діях. Костянтин працює оператором на луцькому телеканалі «Аверс».
Обставини служби і загибелі	▪ Ветеран АТО: 2014-2015 — на сході (за його словами «служив в ЗСУ в 2015-2016 роках на посаді водія в ремонтній роті, виконуючи обов'язки водія»). 2015 нагороджений нагрудним знаком ЗСУ «Гідність та честь». ▪ З початком повномасштабного вторгнення, 8 березня 2022 року Костянтин мобілізований до лав ЗСУ. Служить діловодом. Звання — капітан. Військова частина А4053 — 115-та механізована бригада. Спочатку на Черкащині, а пізніше — у складі бригади під Сєвєродонецьком. ▪ Гине 17 травня 2022 року біля Яковлівки на Донеччині (за даними Луцької міської ради). За іншими даними, гине унаслідок обстрілу приміщення в Бахмуті, опинившись під завалами (див.: https://youtu.be/Cq-jdt9H_BI). Помирає уже після надання медичної допомоги в реанімації.
Поховання	▪ Алея почесних поховань у селі Гаразджа на Волині. ▪ Прощання 25 травня 2022 року у Свято-Троїцькому кафедральному соборі м. Луцька.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Записує блоги з війни. Критично висловлюється про стан справ на війні. Один із записів посмертно публікує ТРК «Аверс» (див. нижче: https://youtu.be/mIdjEbwZL1c). ▪ «Мене звуть Костянтин Кіц, я людина непублічна, … але хочу розповісти свою історію, як я потрапив у військову частину. 5 лютого [2022 року] я був на заробітках у Польщі, приїхав в Україну, і, щоб не сидіти вдома, влаштувався на роботу там, де я працював раніше, на телебаченні. 22-го числа я зліг з ковідом і 24 лютого в нас оголосили війну. Через деякий час, як я виздоровів, прийшла мені повістка, я прийшов до воєнкомату за цією повісткою, і відправили десь 7 березня мене в Черкаську область для формування цієї частини. 8-го числа я прибув туди, мене оприділили, бо вмію працювати з комп'ютерами і так далі, діловодом.

12-го березня сформувалася бригада з великими проблемами… приблизно через тиждень, десь 1 квітня ми поїхали на виконання бойових задач в Донецьку область… 30% людей були без зброї, без боєприпасів, без «бронiків», а по техніці взагалі мовчу. Бригада ще доформовувалась, але вже майже в бойових умовах… Частина техніки йшла маршем, а половина йшла на платформах… Це вже ми поїхали в Луганську область...

Почались обстріли, після чергового прильоту в кришу штаб перемістити в інше місце. Людей лишніх, сказав комбат, і я виявився лишнім, сказав наш комбат перевели. За штатом я був на посаді стрільця-снайпера, хоча виконував обов’язки діловода, мене б відправили в другу роту виконувати обов'язки снайпера, хоча я на полігоні ніякої підготовки не мав. Мені видали зброю прямо там, бо я приїхав без зброї на місці, і хлопці попередили, що ця зброя не працює: не перезаряджається, не досилає патрони. Сказали: «Почистиш — буде стріляти». Добре, я почистив. Боєприпаси мені не дали, я у хлопців позичав магазини, ходив в наряди з тим, що мав. Виконував обов'язки, охороняв блокпост, перевіряв машини, і так проходила служба. Потім мене знов перевели в інше місце дислокації.. Зброю я здав і отримав АК... Потім продовжував виконувати свої обов'язки, писав книжку і займався діловодством. Через день-два мені сказали, що я маю виїжджати на позиції, тобто на нульову позицію. І от, наказ є наказ.

Я служив в ЗСУ в 2015-2016 роках на посаді водія в ремонтній роті, виконуючи обов'язки водія, все було нормально, ніяких претензій. Але тепер мене відправляють на нульову позицію, і ще 14 чоловік з нами, з нами командир-лейтенант. Завели нас на позицію, провела розвідка. Ми не дойшли до тієї позиції два кілометри, наш командир вирішив зупинитись там, де вже були підготовлені позиції: окопи, КПП. Там вирішили тримати оборону. Через годину після того, як ми там облаштувалися, прийшов комбат і сказав, що ми, вибачте, «сцикуни», ми боїмося прямого контакту, хоча всі хлопці, які йшли зі мною, теж не мали спеціальної підготовки… Поки ми там були, це буквально місяць, ми виїжджали на полігон чотири рази. Я не виїжджав, бо я займався справами, а хлопці постріляли. Ніхто не мав особливої підготовки. Нам сказали, що ми мусимо йти туди, окопатися і тримати оборону.

kits_with_love @konstantinkits від сьогодні Ти без вагань знову став на захист нашої держави як і сім років тому. Ми пишаємось тобою та молимось🙏
Нехай Ангел Охоронець буде поруч.
Бережи Боже наших Захисників!
Повертайся швидше...
Слава нашим Захисникам! Слава ЗСУ!🇺🇦

Пообіцяй...
Що б не сталось ти знатимеш,
Що я оберігаю, молюся щодня .
Ти просто присутність мою відчуватимеш,
Бо нас розділила ця клята війна .

Пообіцяй...
Що ми з тобою зустрінемось
Ми будем сміятися, крізь сльози і сум.
Ми будемо вірними, добрими, сильними
Бо б'е трохи в серце від болі той струм.
Edited · 46w See translation

Вірш дружини (8. 03. 2022)

Нас завели в ліс. Ліс горить, наступає пожежа. Сказали, що ми маємо копати окопи і тримати оборону в 100 метрах від пожежі. Прийшов наказ, і я охороняв з тепловізором. Хлопці рили окопи. Ми вирили окопи, біля пожежі. Це було дуже некомфортно. Люди задихались, не було чим дихати. Командир вирішив, щоб ми відійшли на деякий час, щоб віддихатись. Це було близько 3-ї години ранку.

Ми відійшли, і той квадрат почали крити мінами, снарядами, агаесами. Ту позицію, де ми були, «переорали». Нам по рації прийшло, що ми маємо відступити на нову позицію. Ми відступили..

Ми зайняли позицію на зеленці, біля дороги. Працювали міномети і артилерія. Я бачив, як з іншого боку вийшли БМП. Противника я не бачив, тільки артилерійський вогонь. Нам сказали вертатися на КСП, і ми повернулися, де все було розбомблене і згоріле. Люди були в бомбосховищах.

Через постійний обстріл ми виходили під обстрілом, також мінометним вогнем. Після цього ми повернулися в місце, де ми квартирувалися. На наступний день нам сказали, що ми маємо висунутись. Хлопці пішли в ліс на спостережну місію з комбатом. Вони потрапили в засідку, їх окружили, і вони відстрілювались героїчно. Вони вийшли через три кільця, але потім на них вийшов танк. Пів групи вийшли, пів групи лишились там.

Ми мали їх міняти на спостережній позиції, але через обстріл ми втратили кількох поранених, яких я допомагав перев'язати. Всією ротою ми вирішили відступити. Нам сказали, що нас відправлять в інше місце для відпочинку, а потім знову направлять на позицію.

Я розумію, що це війна, але мені здається, що підготовка і озброєння були недостатніми для такого завдання. Це може виглядати як саботаж. Я не знаю, як реагувати в такій ситуації, бо нервів вже немає. Закінчую на цьому…».

- Костянтин за кілька днів до смерті: «Дай Бог, все добре».
- Дружина Олена: «Він був для мене найкращим чоловіком. Найкращим батьком. Помер героєм». «Прошу щирої молитви за новопреставленого раба Божого Костянтина… і за батьків його, які тяжко переносять це горе...».

Цікаві факти	▪ 6 червня 2022 року до Дня журналіста нагороджений орденом «За мужність» III ступеня, посмертно.
Родовід	▪ Костянтин зі дружиною виховував двох синів.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Костянтин Кіц // Серіал «Україна в огні 2». Серія 352. URI: (ЮТ) https://youtu.be/bjYSY0MQxFU

Сергій КЛИМЕНКО

ор. 41 рік, медійник і військовослужбовець

Скіфський інженер добра

Стисла біографія	▪ **Клименко Сергій Григорович** (1981 — 5 лютого 2023 року, під Мар'їнкою на Донеччині) — український медійник і військовослужбовець. ▪ Діяльність і кар'єра: Багато років працює інженером радіомовлення та звукозапису у технічній службі радіо Суспільне Херсон (раніше — ТРК «Скіфія»). Сергій відомий добротою та готовністю допомогти. Колеги згадують, як він завжди підтримував команду.
Обставини загибелі	▪ З початком вторгнення залишається у Херсоні, відтак виїжджає. Після деокупації міста у вересні 2022-го — у ЗСУ. ▪ Гине 5 лютого 2023 року у Марїнці Донецької області.
Поховання	▪ Кладовище «Геологів» у Херсоні (14. 02. 2023).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Тесть Борис: «Світла була людина, допомагав усім. Не лише своїм рідним. Мама з братом зараз в окупації в Брилівці». ▪ Маргарита Лазник (редакторка Українського Радіо): «З Сергієм я працювала з 2000 року: я — ведучою радіоефірів, він — інженером радіомовлення та звукозапису. Разом провели безліч прямих ефірів, записів та годин монтажу. З ним завжди було легко працювати… навіть якщо траплялося щось незаплановане — я була впевнена, що впораємося.. Двоє діток лишилося без батька, дружина без чоловіка, а батьки без сина... Світла пам'ять Герою!». ▪ Олександр Цикура (колега): «Сьогодні 40-й день... сьогодні настає Божий Суд, під час якого вирішується, буде вічне життя в Раю або в Пеклі. Всі небайдужі до Сергія люди мають змогу позитивними спогадами допомогти йому вдало пройти цей іспит. … З таким, як він безпечно ходити у розвідку… Сергій називає Землю дуже маленькою планетою. Це є правдою для такої людини, як він» (ФБ, 17.03.2023).
Цікаві факти	▪ Сергій Клименко — поширені ім'я та прізвище, кілька осіб із таким іменем і прізвищем захищають Україну. 14 листопада 2014 року під час обстрілу біля с. Кримське загинув солдат 24-ї бригади Сергій Клименко (1978-2014). 47-річний боєць Сергій Клименко з Великої Чернеччини на Сумщині загинув у березні 2023 року. 34-річний Сергій Клименко з села Білогорілка на Полтавщині, який брав участь в АТО в 2015-16 роках, загинув у листопаді 2024 року. Актор комунального театру «Віримо!» з Дніпра Сергій Клименко в 2022 році став на захист України.
Родовід	▪ Дружина і двоє дітей (на 2023 рік, син — 14, донька — 7 років).

Антон КЛІТНИЙ

28 років (10 482 дні), юрист, медійник, військовослужбовець

Донецький воїн різних фронтів

Стисла біографія

- **Клітний Антон Вікторович** (13.10.1994, Донецьк — 25.06.2023, поблизу Оріхова) — юрист, журналіст, медійник і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Антон народився та зростає у Донецьку. Навчається у школі № 65 на Київському проспекті (заснована 1990 як перша відновлена українська школа у промислових центрах Донбасу; девіз школи: «Людина —творець, Людина — патріот, Людина, яка володіє мистецтвом любити і бути любимою»). За словами мами, «грав на гітарі, катався на сноуборді,… чесний, відкритий, надійний, дуже добрий. Моя гордість, сенс мого життя». Після завершення школи №65 вступає до Донецького національного університету ім. В. Стуса. Після переїзду до Києва у 2014 році (після російської окупації Донецька) продовжує навчання у Київському політехнічному інституті ім. І. Сікорського (спеціальність «Право», випускник 2015).

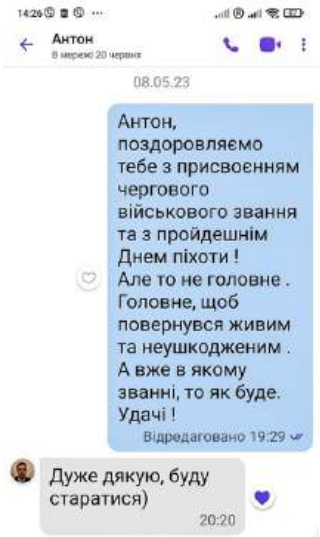
- Кар’єра: Антон розпочинає професійну діяльність як юрист та правозахисник, приєднавшись до команди ВГО «Стоп корупції». Згодом стає журналістом, засновує інформаційне агентство «25.інфо» та активно викриває корупційні схеми, незаконні забудови та інші правопорушення. У 2019 році на Антона скоюють напад через його професійну діяльність.

Обставини загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Антон приєднується до ТРО Києва. Після звільнення Київщини вступає до лав ЗСУ, де служить молодшим сержантом та командиром взводу.
- Мама Наталія Клітна: «Біль в кожному слові і подиху... Мій красунчик і розумник, моя надія і опора, мій єдиний син. Антон. Пішов на небеса. 28 років, у розквіті сил. Як багато було попереду і раптово для нього припинилося: красива, повноцінна молода сім'я, сімейні концерти, дитячі майданчики і футбол з маленьким сином, професійна реалізація, подорожі і так далі, і так далі... Загинув в бою, зі зброєю в руках, захищаючи свою родину і країну. Тепер офіційно. «25 червня 2023 року приблизно 15:40 під час ведення оборонного бою противник здійснив артилерійський обстріл з САУ по позиції .... біля Горіхова в Запорізький області. Під час обстрілу отримав осколкове поранення несумісне з життям…». Не знаю чому і як. Кажуть, що ту позицію захищало п’ятеро осіб. Двох із них

Антон відіслав у тил за якимись справами, тим самим зберіг життя частині бійців, а сам як командир залишився на лінії вогню. Забрати наших загиблих воїнів змогли лише через дві доби після трагедії, теж під обстрілами і з великим ризиком для життя…».

Поховання	▪ Берковецький цвинтар Києва (2.07.2023) (ділянка 102).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Антон (за словами друзів ще до великої війни): «Я піду захищати країну. Відчуваю, що будуть воєнні дії. Я мушу бути там. Заради мирного майбутнього сім'ї». «Я буду боротися на двох фронтах — інформаційному і військовому». Юристка Роксолана Арійончик: «Антон — це не просто журналіст, юрист, не просто талановита людина. Це — найсвітліша людина, яку я коли-небудь зустрічала». Антон (у відео, жартома): «Але пам'ятайте: пийте в міру».
Цікаві факти	▪ Побратим Дмитро Шандра присвятив Антону свою збірку поезії та короткої прози «Щільнийчорний» (2024): «… Іноді це боляче. В мене є друг загиблий, Антон Клітний, пам'яті якого я присвятив цю книгу. Я хотів написати йому некролог декілька разів, але не зміг, не знайшов потрібних слів. Це якась болісна сліпота, не було оцього «чогось», що я називаю натхненням…». ▪ Антон був не лише юристом та журналістом, але й дизайнером, поєднуючи різні навички у своїй діяльності.
Родовід	▪ У Антона залишилися дружина (журналістка Анастасія Клітна (дів. Шевченко)) та маленький син Ілля.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Антон Клітний // Серіал «Україна в огні 2». Серія 522. URI: (ЮТ) https://youtu.be/6qtbhxGXW3M

Володимир КОВБЕЛЬ

31 (на момент зникнення), актор, співак, військовослужбовець

Борщівський театральний воїн

Стисла біографія	▪ **Ковбель Володимир Олегович** (10. 08. 1991, місто Борщів, Тернопільщина — 28. 06. 2022, зник безвісти у районі міста Лисичанськ 2022) — український актор, співак, військовослужбовець.
	▪ Виховання і навчання: Народжується у рік відновлення Незалежності України і зростає у місті Борщів у патріотичній сім'ї. Захоплюється гірським туризмом і футболом. 1997-2008 — в Борщівській ЗОШ №3 (нині гімназія ім. Р. Андріяшика). У шкільні роки активно займається вільною боротьбою — багаторазовий призер обласних, всеукраїнських та міжнародних турнірів. 2006-2007 — навчається у Кам'янець-Подільському ліцеї посиленої військово-фізичної підготовки. 2008-11 здобуває освіту в Теребовлянському вищому училищі культури (кафедра режисури). 2016 закінчує Київський університет театру, кіно і телебачення ім. І.К. Карпенка-Карого (майстер Олег Шаварський), отримавши фах «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно» (для вступного іспиту обрав пісню Володимира Івасюка «Я піду в далекі гори»).
	▪ Кар'єра: З 2016 року працює актором у Київському академічному театрі «Золоті ворота», де задіяний у виставах «Сьогодні вечері не буде» та «Miłość/Любов». ▪ Музика: Володимир — фронтмен рок-гурту ZLIVAnaPRAVO («дебютний альбом «naNOvo» — це історії з нашого життя, які ми розповіли в одинадцяти піснях та intro»). Кожна композиція побудована на реальній життєвій історії різних періодів»), демонструє музичні таланти та харизму на сцені.
Кіно	▪ Крім театру, Володимир знімається у кіно та серіалах (здебільшого актор другого плану та в епізодах). Його фільмографія (серед іншого): «Пес» (2015), «Одинак» (2016), «Команда» (2016), «Ментівські війни. Одеса» (2017), «Пес-3» (2017), «Останній бій» (2018), «Виходьте без дзвінка» (2018), «Швидка» (2018), «Роман з детективом» (2020, головна роль), «Дільничний з ДВРЗ 3» (2021), «Гарячий» (2022), «Штурм» (2023) та інші.
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm16324160 ▪ https://dzygamdb.com/uk/persons/1800
Обставини служби	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії Володимир приєднується до лав ЗСУ, ставши на захист Батьківщини. Ймовірно, служив у 14-й бригаді Національної

гвардії України «Червона Калина» (військова частина 3028), разом із колегою звукорежисером із театру (Дмитро Солодкий)).

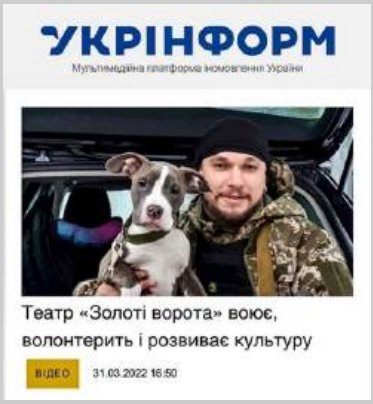
- Зникає безвісти влітку 2022 року під час бойових дій.

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Володимир: «Що ти знімаєш?». «Я Володимир Ковбель [наголос на букві «б»] — фронтмен українського рок-гурту ZLIVAnaPRAVO, автор Київського театру «Золоті ворота» та кіно... Так як у мене немає рідних братів і сестер, то дуже близькі друзі в свій час стали для мене рідними. Що найважче в акторській професії? Це знайти роботу. У телевізійних фільмах та серіалах, звичайно, знімався… На жаль або на щастя, це спосіб виживання» («Остання зйомка»: серія 872).

- «Для мене театр — це можливість перетворювати і перетворюватись, будувати світ, якого немає в дійсності».

- Про важливість пам'яті про Голодомор: «Є риторичне запитання: який з театрів сьогодні в Києві, в Україні, згадує про цю проблему?».
- «Бажаю в житті побільше рок-н-ролу, бо трешу нам і так достатньо. Не втрачайте надію і пам'ятайте: слухайте українське, шануйте українське («Остання зйомка»: серія 872).

Цікаві факти

- Майстер спорту з вільної боротьби, має навички акробатики та різних видів єдиноборств. Грає на кількох музичних інструментах, включаючи гітару, барабани, акордеон та фортепіано.
- Виступає режисером музичного відео на пісню свого гурту ZLIVAnaPRAVO «Дешеве Кіно».
- Серіал «Штурм» (2023) вийшов після зникнення Володимира.

«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Володимир Ковбель // Серіал «Україна в огні 2». Серія 872. URI: (ЮТ) https://youtu.be/x4K6omikteM

Віталій КОКОШКО

58 років (21 352 дні), режисер, продюсер;
військовослужбовець

Чорний Запорожець реклами

Стисла біографія	▪ **Кокошко Віталій Іванович** (10. 09. 1966, Одеса — 24. 02. 2025) — український режисер, продюсер; військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Дитячі та юнацькі роки проводить в Одесі, де народився 10 вересня 1966 року. З раннього віку виявляє інтерес до мистецтва та творчості, що визначає професійний шлях. Вищу освіту здобуває в Одеському політехнічному інституті (спеціальність «інженер-механік»). ▪ Кар'єра і професійна діяльність: професійну діяльність розпочинає на Одеській кіностудії, де проходить шлях від нічного водія знімальної групи до виконавчого продюсера. 1998 року (чомусь сам Віталій вказує: з 18.11.2019, на ФБ сторінці компанії дата 21.02.2011) засновує рекламну агенцію «Кінограф», яка з часом здобуває визнання завдяки креативним та лаконічним кліпам.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабної агресії Росії Віталій приєднується до ТРО, далі — до лав 72 бригади імені Чорних Запорожців. ▪ Гине 24 лютого 2025 року.
Поховання	▪ Похований 2 березня 2025 року на Байковому кладовищі.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Віталій: «Не зміг я більше сидіти в Тер-обороні і дивитись «Єдині Новини». Тепер в ЗСУ, 72-а бригада ім. Чорних Запорожців» (11.12.2022). ▪ Андрій Федорів описує Віталія як «чесного, простого, відкритого, щирого і закоханого в життя» та відзначає, що для нього «люди і творчість завжди були вищі за формальний успіх і корпоративні досягнення». ▪ Ярослав Корець: «Віталій Кокошко — мій супергерой, та завжди залишиться в моїх спогадах, як легенда української реклами, поціновувач життя, та захисник України з принциповим відчуттям справедливості. Ми планували дві речі після війни — випити віскі в Жукіні з моїм копченим м'ясом з Воропаєва, та з'їздити разом на Burning Man. Перше вже ніколи не збудеться, а друге….

ну така моя доля, привозити портрети загиблих друзів в Храм в далекій пустелі».

- Життя Віталія Кокошка є прикладом прагнення до досконалості та патріотизму. Його зростання від водія на кіностудії до засновника успішного рекламного агентства демонструє, як пристрасть і наполегливість можуть призвести до великих досягнень. Його рішення у віці понад 55 років стати на захист Батьківщини під час війни надихає на відданість та жертовність заради спільної мети.

Цікаві факти

Зала нагород в офісі Віталія

- Загинув у день третьої річниці початку великої війни.
- Окрім рекламної діяльності, Віталій працював над фільмом «Принцеса на бобах» (реж. Віллен Новак, 1997).
- За повідомленнями, під керівництвом Віталія агенція отримала понад 350 нагород на різноманітних рекламних фестивалях, включно з «Cannes Lions», «Epica», «Eurobest», «Golden Drum» та «Golden Hammer» . Особисто Віталій був володарем семи гран-прі та 43 нагород EFFIE Ukraine.

Родовід

- Донька Віталія — Ольга:
  - «Тато завжди казав: «Тримаємо стрій» і намагався підтримувати всіх навколо».
  - «Минуло більше 40 днів, як помер мій батько Віталій Кокошко. Хочу подякувати йому за любов, творчість, скаженість, азарт, підтримку, жарти, силу, за його Африку, за вміння тончити, за сентиментальність, за багатошаровість, за нього, за мене. І ще хочу подякувати вам за нескінченну підтримку. Я б не пережила цю втрату без неї. Думаю, прийшов час відзвітувати про наш «Збір на помсту за Кокошко». Ми зібрали 446 964 грн (еквівалент 10 800 дол.). Я намагалася розподілити кошти так, як це зробив би він — і вшанувати побратимів і фонди, які були близькі за духом татові…».

Богдан КОЛЕСНИК

36 років (13 309 днів), актор, театральний критик, режисер; військовослужбовець

Остання роль воїна

Стисла біографія	▪ **Колесник Богдан Богданович** (16. 07. 1987, Кривий Ріг, Дніпропетровська область — 23. 12. 2023) — український актор, театральний критик, режисер і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Богдан Колесник народився 16 липня 1987 року в місті Кривий Ріг, де й зростає. З ранніх років виявляє інтерес до мистецтва та театру. 2009 закінчує Дніпропетровський театрально-художній коледж (спеціальність «актор драми»). Пізніше продовжує освіту в Київському університеті театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, де здобуває вищу акторську освіту. ▪ Кар'єра: Після навчання Богдан розпочинає професійну діяльність у театральній сфері. 2009-2011 працює у Луганському обласному академічному українському музично-драматичному театрі, де виконує ролі у виставах «Тіль» Г. Горіна (роль злодія) та «Учитель танців» Лопе де Веги (роль Вандаліно), «Лісова пісня» (роль Того, що греблі рве). Після переїзду до Києва співпрацює з театрами «Біла Ворона» та «Особистості», а також з Українським сучасним театром. Бере участь у численних постановках, демонструючи талант і відданість мистецтву.
Кіно	▪ У кіно Богдан знімається у популярних українських серіалах, таких як «СуперКопи», «Опер за викликом», «Топтун», «Маестро» та «Виходьте без дзвінка», «Бюро легенд» та інших. Грав роль у фільмі «Чорні кішки» (злочинець Лом), короткометражка «Звичайна справа» (головна роль), «Маршрут милосердя» та «Щоденники темної ночі». ▪ Фільм «Пташине крило» залишався незавершеним. ▪ Його акторська гра відзначається природністю та глибоким проникненням у образи персонажів. ▪ Ймовірно, Богдан Колесник є режисером короткометражних фільмів, створений 2019 року на базі Університету Карпенка-Карого: «Дім, який побудує Сергій» (https://dzygamdb.com/uk/films/167) і «Жаннет» (https://dzygamdb.com/uk/films/170).
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm11565896/ ▪ https://dzygamdb.com/uk/persons/2839

Обставини служби і загибелі	 ▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році Богдан добровільно приєднується до ТРО, а згодом — лав ЗСУ, демонструючи патріотизм та відданість Батьківщині. ▪ Командир відділення 131 батальйону, роти вогневої підтримки військової частини А7297 (112 окрема бригада ТРО, Святошин). Тримає оборону від окупантів біля Торського, Ямполя, в Серебрянському лісі. ▪ Богдан гине 23 грудня 2023 року під час виконання завдання, захищаючи Україну від російських окупантів.
Поховання	▪ 12 січня 2024 року в Кривому Розі на Алеї Слави.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Богдан (зранку на пробіжці): «Доброго ранку, Україно!». «Поїхали на Закарпаття? — Погнали». («Остання зйомка»: серія 692). *Фітнес — важлива частина акторства* ▪ Богдан: «Театр — це можливість прожити багато життів». ▪ Рідні: «Зібравши мінімум речей у брендову термосумку «Глово», Богдан приїхав до ТЦК у Києві, де жив останні 15 років, і через ту яскраву сумку отримав свій позивний «Глово». Богдан був неймовірно харизматичним, випромінював та заряджав своєю енергією з першого знайомства. Остання роль, яку він зіграв». ▪ Кастинг-директор Алла Самойленко: «Ще одна втрата…Виконуючи бойове завдання, сьогодні загинув наш колега, талановитий український актор Богдан Колесник. Світла пам’ять нашому Герою! Залишились дружина і маленька донечка… Глибокі співчуття близьким Богдана!».
Цікаві факти	▪ Богдан Колесник був не лише актором, але й театральним критиком та режисером.
Родовід	▪ У Богдана залишилися 4-річна донька Василинка, дружина Надія, батьки і брат.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Богдан Колесник // Серіал «Україна в огні 2». Серія 692. URI: (ЮТ) https://youtu.be/ZXpdXcCmLu0

Анастасія КОЛЬВАХ

30 років (11 183 днів), акторка, волонтерка

Фіалка Полтави

Стисла біографія	▪ **Кольвах Анастасія Володимирівна** (21. 06. 1994, Полтава — 01. 02. 2025, Полтава) — українська акторка, волонтерка, ІТ-спеціалістка, відома активною громадською діяльністю і творчим внеском у культурне життя Полтави. ▪ Виховання і навчання: Анастасія народилася і зростає у Полтаві. Батько з мамою розходяться й Анастасії доводиться багато з чим справлятися самій. З дитинства виявляє інтерес до мистецтва та гуманітарних наук. В старших класах (навчається в Ліцеї №1 (випускниця 2010 року) бере участь за конкурсом у програмі обміну FLEX (Future Leaders Exchange), що надало їй можливість навчатися в США (Snyder High School, штат Техас). Після школи здобуває вищу освіту в Американському університеті в Болгарії (AUBG, 2013-17, спеціальність «Комп'ютерні науки та інформаційні системи»), поєднуючи технічну кар'єру з творчість, а також, за певними даними, проводить рік у Китаї. (В доступі нема інформації про батьків Анастасії, сама вона називала батьком Ґленна Бернса (Glenn Burns) з Техасу). ▪ Кар’єра: Анастасія працює проєктною менеджеркою в ІТ-компанії Web Help Agency (WHA, з 2021), де відповідає за координацію та впровадження проєктів. Акторка та співавторка постановок у полтавському «Театрі Сучасного Діалогу» (ТСД), участь у створенні перформансів і вистав, спрямованих на актуалізацію суспільно важливих тем. ▪ Волонтерська діяльність: Анастасія активно займається волонтерською діяльністю, співпрацюючи з організацією UAnimals та допомагаючи в порятунку тварин. Бере участь у висаджуванні дерев та рятуванні кажанів, які потрапили в житлові приміщення (про що виходить ТБ-сюжет). ▪ Кіно і письмо: Лекторка полтавського кіноклубу «Кінодвіж» та учасниця письменницького клубу «Пишу зараз».
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну Анастасія далі жила й працювала в Полтаві (хоча мала можливість виїхати за кордон). ▪ 1 лютого 2025 року російська ракета Х-22 влучила по житловому будинку в мікрорайоні Браїлки в Полтаві, спричинивши загибель Анастасії Кольвах та інших мешканців (див. серію «України в огні 2» про цю подію: https://youtube.com/shorts/1l1hmSr_SGs). Її тіло було знайдено серед руїн зруйнованого будинку. Кількість загиблих внаслідок, за даними поліції, – 14 людей, серед яких 3 дитини віком 7, 9 та 12 років.

Поховання	▪ Прощання 6 лютого 2025 року в храмі Різдва Пресвятої Богородиці в Полтаві. Похована на кладовищі у Розсошенцях (120 сектор).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Анастасія: «Люблю літні вечори, коли просто є час розпалити багаття, взяти кавун, поговорити під хруст хмизу у вогні, поки готується проста вечеря. Їжа тоді найсмачніша, вона живить не тільки тіло, але й душу, а я їду додому спокійна і щаслива» (Instagram, 2.08.2024). ▪ Анастасія: «2023 рік став для мене роком Настусі-Нетакусі. Я не буду писати про досягнення, як це модно у всіх онлайн-оптимістів і супер-преуспєтих блогерів, адже я не одна з них. Не така, як вони. Нетакуся. Мені майже 30 і я переживаю. Я переживаю, що я не серед тих, хто створили сім'ю, не серед тих, хто стали батьками, я навіть не серед тих, хто досягли успіхів в роботі чи бізнесі. Я скрізь, де тільки можна було досягти успіху, не справилась. Провтикала 2023. Я не знаю, як досягати успіху ні в особистому житті, ні в кар'єрі. Я не знаю, в якій книзі це написано. Може, я і не хочу досягати успіху. Я нічого не хочу. І я сама в цьому винна. Та особливість людей в тому, що вони можуть нічого не хотіти. Так буває. Інколи так буває довго. Я знаю про це, я усвідомлюю це, і тільки це дає мені сили проживати кожен день. Я маю де жити. Я маю що їсти. Я маю друзів. Всі, хто мені дорогі живі і відносно здорові. За це я дякую Космосу, просинаюсь вранці і стараюсь бути найкращою версією себе-нетакусі. Я не будую планів на 2024. Хочу лише віднайти спокій у собі і звикнутись із думкою про те, що я не знаю як жити це життя правильно. Якщо це хтось читає і ти дочитав/дочитала аж до цього рядка, то я хочу сказати тобі, що ти молодець, якщо в 2023 в тебе все склалось, а якщо і ні, то ти теж молодець. Навіть, якщо ти теж нетакуся, як і я. Я хочу тебе підтримати, ти молодець, що тримаєшся і маєш сили. Давай триматись далі» (7.01.2024). ▪ «Темрява нагадує наскільки є важливим світло (у всіх можливих сенсах цього слова) і ця осінь у пам'яті залишиться, як час темної ріки Стікс, що бере всіх в свої обійми, аби доправити на Інші береги. Це був час говорити про лють, що оголила мою душу і про тугу, що оберігає мою ніжність» (27.12.2022). ▪ «Це літо про чілл під липами, цікаві книги, хорошу музику, льон на моєму тілі і всі ті малесенькі радощі, які я ціную ще більше, ніж зазвичай. Бо не у всіх зараз є можливість радіти цим речам. Бо їх, цих речей, вже може і не бути завтра. Та і Завтра вже може не бути» (22.07.2022). ▪ «Хто ж я? Кактус з купою колючок і м'якою серцевиною, якому потрібно

дуже багато води, щоб розцвісти. Іншими словами, я різка дівчина, яка може бути дуже м'якою і терплячою. З певних причин я думала, що ці дві якості не можуть бути сумісними в мені. А виявилося навпаки» (25.12.2021).

- Про театр: «Фіолетова мавпа в костюмі в центрі міста на полюванні за липовим дипломом, що може бути абсурднішим? Зараз, через 9 місяців, можу сказати, що це цілком нормально. Так само, як і уявляти, як танцюють пампушки навколо борщу, як гроші на голубах відлітають до Ісуса на небо, як можна зняти три кліпи за один день, як реагувати на ситуації в стилі Арлекіна, і як розуміти, що спільна справа може згуртувати різних людей. Волонтерський проект, покликаний стимулювати дискусію у суспільстві такої складної теми, як корупція через театр, поглинув нас. Це були 9 місяців праці та креативу, веселощів та навчання, самопізнання, купа «лядських кіл обговорень», які я терпіти не могла, обнімашок, масажиків і перекусиків, шаленою енергії і, чорт, я вдячна космосу, організаторам та Інсті, за те що стала частиною. Цих людей неможливо не любити... Дивлячись на ці фотографії зі зйомок кліпу, думаю «Які ж ви красиві!» Так чи інакше, я чомусь думаю, що ці 9 місяців — це зовсім не кінець ... це лише початок шляху» (11.05.2021).
- «Іноді особливі моменти тривають кілька секунд, і про них нагадують лише розмиті фотографії».
- «Мені 6. Батько б'є маму жорстоко та безжально. Вона падає на підлогу, але вона не зупиняється. Єдине, що пам'ятаю, крім її криків, це липкий, неминучий страх. Я втекла з дому. Я хотіла покликати когось на допомогу, але мені було так страшно, що ще більше хотілося сховатися. Ще запам'ятала його очі. Скляний шалений погляд звіра, здатного на вбивство, а не мого батька, якого я люблю. Дикий, неосмислений скляний погляд... Мені 7. Батько б'є бабусю. Я хочу втекти, але мені не дають. Батько хватає за руку та хапає за собою. І знову дивиться тим самим скляним поглядом мутної свідомості. Це неминуче. Цей чоловік, який мав би мене оберігати, створює небезпеку. Я знову налякана. Він небезпечний. Він може вбити, одурманений злістю. Мені 15. Вітчим п'яний приходить додому. Я бачу цей скляний погляд і мені стає погано. Знову це чужа, незнайома мені людина в тілі того, кого я повинна знати. Вперше я ховаюсь у шафі. Вдруге проходить скандал на кухні. У вітчима очі викочуються з орбіт, він кричить, а я, відступаючи до столу, в страху намацую рукою ніж. Навіть зараз мій подих збивається, коли я це пишу. І навіть зараз я бачу перед собою цей скляний погляд і страх від непередбачуваної реакції людини, одурманеної алкоголем».
- Один із улюблених висловів Анастасії (наведений нею англійською): practice makes perfect.

- «Інколи відповіді — це лише уламки, які по собі лишає ураган питань».
- Професор Димітар Христозов (AUBG): Анастасія — «зразкова студентка, відкрита, відповідальна та чуйна».
- Сусідка по кімнаті в гуртожитку Гаухар Мурзагалієва: «Наша кімната була прикрашена фотографією Джонні Деппа в образі Джека Горобця, вночі ми грали в Cards Against Humanity. Анастасія любила фільми фентезі, аніме та настільні ігри».
- Друг Володимир: «У мене вона записана в контактах як Настя Trinity. Бо в неї було таке чорне шкіряне пальто, майже як з фільму «Матриця... Настя ходила з чорною кішкою Бублею на повідку, жартувала і коли сміялася, то здавалося, аж окуляри блищали сильніше».
- Колеги з «ТДС»: «Сьогодні, 1 лютого [2025], російська ракета вбила нашу колежанку, акторку, співавторку перформенсів і постановок. Нашу Настю Кольвах. Ми приносимо співчуття родині Насті, всім знайомим, друзям, колегам, які її знали. … Лети високо, пташко».
- Її наречений Богдан Труханов: «Я був черговим по батальйону, мені подзвонив сусід, друг, байкер і теж військовий і каже: «Бодя, твоєї квартири немає, дзвони своїй дівчинці, хай приїжджає і дивиться».
- Подруга Анастасії Франческа Спіну (Francesca Spinou) присвятила їй вірш, який був оспіваний у циклі «Остання зйомка» серіалу «Україна в огні 2».

Цікаві факти	▪ У 2020 році Анастасія брала участь у підготовці мюзиклу про корупцію під назвою «Кабінет № 333», де її історія мала назву «Ода заробітчанам». ▪ Писала вірші, багато фотографувала й фотографувалася. ▪ В межах своїх дипломних проєктів вона розробила мобільний додаток та 2D-гру.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Анастасія Кольвах // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1102. URI: (ЮТ) https://youtu.be/FBljGQxrWQs

Антон КОЛОМІЄЦЬ

34 роки (12 419 днів), журналіст, військовослужбовець

Людина-сонце з Херсонщини

Стисла біографія

- **Коломієць Антон Васильович** (16. 12. 1988, с. Київка, Херсонщина — 20. 12. 2022, с. Озарянівка, біля Бахмута) — український журналіст, телеведучий, актор та військовослужбовець, учасник російсько-української війни.
- Виховання і навчання: Антон народився 16 грудня 1988 року в селі Київка на Херсонщині. Дитинство проводить у селі Круглоозерка Голопристанського району. Батьки Антона — педагоги, які з ранніх літ прищеплюють йому любов до рідної мови та культури. У родині Коломійців шанують державні символи України — прапор та герб тим, що вони знаходяться на видному місці. У дитинстві Антон часто хворіє і багато часу проводить за читанням книг, особливо цікавиться історіями про борців за незалежність України. Він спілкується українською мовою; любов до неї йому передає також тітка — поетеса та піснярка Наталія Коломієць (1963-2014). У 2006 році Антон закінчує Круглоозерську ЗОШ (двічі був обраним президентом школи), після чого вступає до Херсонського державного університету, де у 2011 році здобуває спеціальності актора малих театрів та психолога. З дитинства Антон захоплюється співом, виступає на сцені під час свят та урочистостей, отримує відзнаки як артист.
- Кар'єра і діяльність: Після університету працює у Херсонському державному університеті. Згодом приєднується до команди телеканалу «Скіфія» (нині Суспільне Херсон), де є режисером програм «Починайте день з нами», «Ранок на Скіфії», «Ранок на Суспільне Херсон» та «Класні розмови». Працює ведучим прогнозу погоди. Окрім цього, Антон співпрацює з херсонськими телеканалами «ВТВ плюс», «Твій плюс» та «Херсон плюс».

Обставини загибелі	 ▪ З початком повномасштабного вторгнення Антон евакуює родину з тимчасово окупованого Херсона, а сам приєднується до ЗСУ — з листопада 2022-го — боєць 28-ї механізованої бригади імені Лицарів Зимового Походу. ▪ Гине 20 грудня 2022 року під час боїв поблизу села Озарянівка Бахмутського району Донецької області.
Поховання	▪ Тіло Антона кремують; рідні планують поховати його прах на Херсонщині після деокупації регіону (рідні місця родини, як-от село Київка, тимчасово окуповане росіянами).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Цитати з серії 492: «Остання зйомка»: ○ Антон [читає вірш коханій]: «Тому щасливий, бо маю, мила, я тебе. Для мене світ став весь прекрасним. Хто не кохав, той не збагне». ○ Антон: «Жили красуні — Клеопатра, Нефертіті і Монро. Але, хоч як там не крути, таких, як ви, ще не було!». ○ Антон про вторгнення РФ (ще до 2022): «Росія розуміє, якщо вони вторгнуться, то це буде їхня поразка, поразка всієї російської державності». ○ Юлія Пятковська: «Дуже велика втрата — і для Херсону». ○ Рустам Авдєєв: «Це була людина-сонце. Де він з'являвся — завжди було радісно». («Остання зйомка»: серія 492).
Цікаві факти	 ▪ Писав і декламував вірші. ▪ Член Національної спілки журналістів України. ▪ Нагороджений Орденом «За мужність» III ступеня (посмертно) — за особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку (Указ від 10. 05. 2023 № 270/2023). ▪ Однофамілець Антон Коломієць із Сумщини (прикордонник у Маріуполі) повернувся з полону 3 січня 2024 року.
Родовід	▪ Антон одружується з Юлією (5. 09. 2009), у пари двоє синів: 12. 04. 2013 та 24. 09. 2019 народження (Назарій і Захарій).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Антон Коломієць // Серіал «Україна в огні 2». Серія 492. URI: (ЮТ) https://youtu.be/Sa1BHBSyjuk

Сергій КОНОВАЛ

31 рік (11 635 днів), оператор; громадський діяч, військовослужбовець

Тернопільський щит і меч

Стисла біографія

- **Коновал Сергій Сергійович** (29. 05. 1992, Тернопіль — 06. 04. 2024, біля Часового Яру) — український громадський діяч, пластун, оператор, військовослужбовець, Герой України.
- Виховання і навчання: Сергій народився 29 травня 1992 року в Тернополі, де зростає. Закінчує Тернопільську ЗОШ №19, після чого вступає до Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського (спеціальність: стоматолог).
- Кар'єра і діяльність: Учасник Революції Гідності. З 2014 року, студентом, Сергій приєднується до лав добровольців, обравши шлях захисника Батьківщини. Від березня 2014 року — парамедик добровольчого медичного батальйону «Госпітальєри» ДУК «Правий сектор», згодом — командир 6 резервної сотні ДУК «Правий сектор». Брав участь у боях за Станицю Луганську, Піски, Мар'їнку, Авдіївку. Він пройшов шлях від парамедика до командира стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади.
- Окрім військової служби, Сергій активно займається громадською діяльністю. Член «Пласту» — національної скаутської організації, один із засновників «Будинку ветеранів» у Тернополі. Працює начальником відділу Тернопільського обласного методичного молодіжного центру, організовує національно-патріотичні заходи. Учасник ГО «Білі берети».
- Операторська діяльність: Сергій працює оператором на каналі ІНТБ у Тернополі, відтак і самостійно й у співпраці створює незалежні фільми. Він — один із операторів фільмів «Шлях поколінь» (реж. Володимир Сидько, 2023), «Дорога в Карпати» (знімався 2021), «Трохи нижче неба» (про полеглих кіборгів із Тернопольщини, 2021) (реж. обидвох фільмів — Михайло Ухман). Знімає кліп про Тернопіль на пісню місцевого гурту «Кожен з нас».

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії повертається до лав захисників, був командиром стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади (бригада була створена у

2022 році на базі підрозділів ДУК ПС). Мав звання молодшого лейтенанта.

- Брав участь у боях за Київ, Харків, Донеччину та Бахмут. Згодом воював на Лиманському напрямку.
- Сергій загинув від ворожого снаряда в бліндажі 6 квітня 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу Часового Яру на Донеччині.

Поховання	▪ Микулинецький цвинтар в Тернополі (10. 04. 2024).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Сергій: «Я дуже вдячний за Вашу підтримку». «Треба ще зробити дуже багато роботи, щоби, все-таки, в майбутньому вигнати окупанта з нашої землі», «Слава Україні!». («Остання зйомка»: серія 792). ▪ Сергій любив подорожувати. У 2018 році взяв участь у благодійному велопробігу «Чумацький шлях», подолавши 20 штатів США (за іншими даними — 25 штатами США та 5 провінціями Канади) на підтримку України.
Цікаві факти	▪ Позивний — «Норд». ▪ За даними Пласту, Сергій «вступив до Пласту в 2020 р. в місті Тернополі. Член 5 куреня УСП «Орден Хрестоносців» ім. А. Шептицького де здобув внутрішньокурінний ступінь «Лицар». Пройшов крайовий вишкіл дійсного членства № 228. Був інструктором з військової справи на курінному юнацькому таборі 51 куреня ім. Святослава Завойовника». Планував скласти пластову присягу, але через участь у бойових діях не встиг реалізувати це намір. ▪ 2024 року нагороджений званням Герой України (23. 08. 2024, посмертно). В 2023 — орденом «За мужність» III ст. Почесний громадянин Тернополя і Тернопільської області (2024, посмертно). Має інші нагороди.
Родовід	▪ 3 січня 2024 року одружений із волонтеркою (Ольга Данченко). Дружина заснувала стипендію та створила благодійний фонд імені Сергія Коновала.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Сергій Коновал // Серіал «Україна в огні 2». Серія 792. URI: (ЮТ) https://youtu.be/gdtWQpa4yBM
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm12495532 ▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=44446

Іван КОНОНЕНКО

41 рік (близько 15 098 днів), актор, військовослужбовець

Блондин в епізодах і на передовій

Стисла біографія

- **Кононенко Іван Володимирович** (26. 07. 1983 — орієнтовно 25. 11. 2024) — український фітнес-тренер, актор, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Іван народився 26 липня 1983 року й живе в Києві. Іван працює актором і фітнес-тренером. Він здобуває популярність у мережі завдяки своїм тренуванням з використанням старого обладнання. На своїй сторінці (https://www.instagram.com/comamiw) публікує відео з тренажерами, уривки з фільмів, у яких знімався, а також — згодом — відео з фронту.
- Діяльність і кар'єра: Про свою акторську підготовку Іван в акторській анкеті пише так: «закінчив курси акторської майстерності та імпровізації, відвідував майстер класи з акторської майстерності, працюю провідним актором «Київського театру живої скульптури».
- Фільмографія: Іван активно знімається в кіно та рекламі. Його фільмографія включає десятки ролей другого плану та в масовці в фільмах, серіалах і рекламі, інших проєктах): Пес (2015, серіал), Список бажань (2016, серіал), Команда (2016, серіал), Одинак (2016, серіал), СуперКопи 2 (2016, серіал, роль: Еліас Зік), Пастка (ймовірно, 2016, серіал, роль Івана), Конвой (2017, серіал, роль: німецький солдат), Ментівські війни. Одеса (2017, серіал), Чуже життя (2018, серіал), Швидка (2018, серіал), Ментівські війни. Харків (2018, серіал), Пекельна хоругва, або Різдво козацьке (2019, фільм), Подорожники (2019, серіал), «Париматч» (2020, реклама, роль: капітан збірної), Операція «Дезертир» (2020, серіал, роль Ганса), Провінціал (2021, серіал), Розтин покаже (2021, серіал), Жовта зірка (2022, короткометражний фільм), Вещдок (2022, серіал), Вересень (2023, фільм) та інші.

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення — в ЗСУ. Бере участь у бойових діях у гарячих точках. 10 листопада 2022 року отримує поранення (правої руки).
- Після поранення у 2023 році Іван працює в ТЦК. Як тільки стан здоров'я дозволяє, він повертається на передову. У 2023 році отримує відзнаку «За поранення».
- В 2024 році — в складі військової частини 1815 (1-ша окрема танкова Сіверська бригада). Стрілецький батальйон.

	▪ Наприкінці 2024 року перебував у санітарній зоні на Курщині. За словами сестри (Анна Свидельська) — «в районі населеного пункту Нижний Клин, Курської області. Безвісти зник 25.11.24. На зв'язок не виходив з 16.11.24».
Поховання	▪ Не оприлюднювалося.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Іван Кононенко: ○ «Будь найкращою версією себе;)» (ФБ, 13.02.2022, Київ). ○ 24.02.2022, ФБ: «Жарти скінчилися». ○ «Хохма. Майор у військкоматі запитує: у кого із собою немає військового квитка, але є фото, де ви на службі, щоби підтвердити її? Якби показав йому свої фотки зі зйомок, думаю б виникли питання» (ФБ, 25. 02. 2022). ○ З акторської анкети: «У житті головне — дисципліна! І якщо її дотримуватись, все буде по плечу… Після зйомок режисери завжди особисто дякують за розуміння процесу та гарну акторську гру». ○ «Поки я на лікуванні, продовжують виходити в світ мої акторські роботи» (25. 03. 2023). ○ На День театру (27.03.2024): «Сьогодні день театру! Вітаю усіх причасних. Були часи, коли ми рвали сцени перших концерт холів країни. Після війни продовжимо». ○ Останній допис на ФБ (22.11. 2024): «Все, поїхав знову за кордон (термінове відрядження), повернусь хз коли, буду без зв'язку» (ймовірно поїхав на Курщину).
Цікаві факти	▪ Позивний — «Артист». ▪ Нерідко залучався на ролі німецького солдата ДСВ. ▪ В себе в ФБ Іван записав день народження помилковий (18. 08.1983). У цьому світлі пише: «Я чітко дав зрозуміти, що хтось хоче копіпастнути привітання, про яке вони б і не згадали, якби не Фейсбук, краще грошима на волонтерську картку. 3. Хто мене ± добре знає, пам'ятає про моє ставлення до привітань з Днем народження та інших свят, до яких я усвідомлено не маю стосунку, то чому продовжуєте? Ваша мотивація мені незрозуміла».
Родовід	▪ У шлюбі з 15 серпня 2009 року, в якому народився син.
Профайли	▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=1782 ▪ https://www.imdb.com/name/nm12222963 ▪ https://www.youtube.com/@comamiw/videos

Денис КОТЕНКО

25 років (9 441 день), медійник і військовослужбовець

Шкіпер з Дніпра

Стисла біографія

- **Котенко Денис Валерійович** (18. 05. 1996, Дніпро — 24. 03. 2022, село Лук'янівка, бої за Київ) — український медійник і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Народився 18 травня 1996 року в Дніпрі, де зростає. Денис із юних років виявляє активну громадянську позицію. У підлітковому віці він стає ультрасом футбольного клубу «Дніпро», що формує його характер, витримку та любов до України. Захоплюється журналістикою, закінчує місцеву медіашколу «Сенсація».
- Діяльність і кар'єра: У 18-19 років Денис покидає навчання в університеті й стає добровольцем «Азову» (про що розповідає батькам уже після прибуття у підготовчий центр батальйону «Азов). Бере участь у боях за Маріуполь та Широкине. Керує «Національним корпусом» у місті Дніпрі. Працює у пресслужбі Міністерства у справах ветеранів України (2021-2022). 24 лютого 2022 року після початку повномасштабного вторгнення рф в Україну знову стає на захист Батьківщини у складі 3-го окремого батальйону УДА.

Обставини загибелі

- Після початку російсько-української війни — доброволець ОЗСП «Азов». Бере участь у боях за звільнення с. Широкиного на Донеччині, боях за Маріуполь.
- Працює у пресслужбі Міністерства у справах ветеранів України (2021-22).
- З початком повномасштабного вторгнення Росії — 24 лютого Денис разом із Міністром у справах ветеранів Юлією Лапутіною був у відрядженні на Донеччині — вони повертаються до Києва.
- Денис знову стає бійцем полку «Азов» та 3-го окремого батальйону Української Добровольчої Армії.
- Гине 24 березня 2022 року під час контрнаступу української армії в ході штурму села Лук'янівка Київської області. Під час бою їхній розрахунок вступив у дуель з ворожими танками, в результаті якої Денис та його побратим Сергій Заїковський загинули на місці.

Поховання	▪ Після кремації урну з прахом відвезли для поховання до Дніпра — символічно на стадіон «Дніпро-Арену». Далі — поховання (Краснопільське кладовище, 31. 03. 2022). ▪ Друг Кирило: «Я нікому іншому не міг довірити урну в руки. Мій обов'язок та моя доля — провести його в останню путь. Я вважав Шкіпера братом та зараз вважаю. Він — моя душа»).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Денис Котенко: «Ворог прийшов на нашу землю. Я вважаю, що мій чоловічий, воїнський обов'язок — іти воювати за свою країну. І несуттєво, скільки тобі років. Ми з моїми друзями прийняли рішення взяти у руки зброю і йти на війну». ▪ Мама Тетяна Котенко: «Він був фанатом нашого «Дніпра». Команди вже немає, але з малечку його батько водив на стадіон. Потім він уже сам на фанатський сектор ходив. Там познайомився зі своїми побратимами. З цього фанатського сектору все й почалось». ▪ Побратим: «Він був справжнім патріотом, завжди готовим прийти на допомогу. Його енергія та відданість справі надихали всіх навколо».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Шкіпер» (отримує за свою любов до моря та мрії про подорожі). ▪ Денис у дитинстві пише вірші про кохання, а в підлітковому віці — патріотичний реп. ▪ У 2021 році він отримує премію Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді в розбудові України. ▪ 8 грудня 2022 року Київська міська рада перейменувала вулицю Суворова на вулицю Дениса Котенка. ▪ Орден «За мужність» III ступеня (6 червня 2022, посмертно).
Родовід	▪ У Дениса залишилися батьки, дружина та малолітній син.
Додатково	▪ Ультрас. Патріот. Воїн. Історія «азовця» Дениса Котенка «Шкіпера», який загинув у боях за Київщину (https://bit.ly/3XzPfGR). ▪ Моя війна. Денис Котенко (https://youtu.be/Vzf7LmNXmkE).

Олександр КОЦУКОНЬ

22 роки (8 236 днів), медійник і військовослужбовець

З прес-служби на війну

Стисла біографія

- **Коцуконь Олександр Олександрович** (03. 09. 1999, ймовірно, с. Телепине, Черкаська область — 22. 03. 2022, Маріуполь) — український медійник і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Олександр — довгоочікуваний син-первісток Олександра і Оксани Коцуконів — народився 3 вересня 1999 року в селі Телепине (Кам'янський район, Черкаська область). Закінчує школу в Телепиному, де є активним учасником спортивних змагань та лідером серед однолітків. Вибір професії змотивований: «Він обрав журналістику після загибелі друга-сироти, щоб боротися за правду». У 2016-2020 роках — студент Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького (факультет журналістики). З 2018 року навчається заочно, щоб працювати та допомагати родині.
- Діяльність і кар'єра: Кар'єру в журналістиці пов'язує з роботою в армії. Працює у прес-службі полку «Азов» (Маріуполь) з 2020 року: знімає навчання бійців, готує матеріали про життя підрозділу. Співпрацює із відомим військовим журналістом Ігорем Цаплієнком, який відзначає його професійність та відданість.

Обставини служби і загибелі

- 2018 йде на строкову службу до НГУ (частина 3061, Черкаси). 2020 переведений до полку «Азов» (Маріуполь) після зустрічі з бійцями: «Побачивши їхнє братерство, я захотів стати частиною цієї сили». 2021: Стає водієм автороти, бере участь у розвідувальних операціях. Нагороджений медаллю «Учасник бойових дій».
- З початком повномасштабного вторгнення — далі в строю.

Останній бій

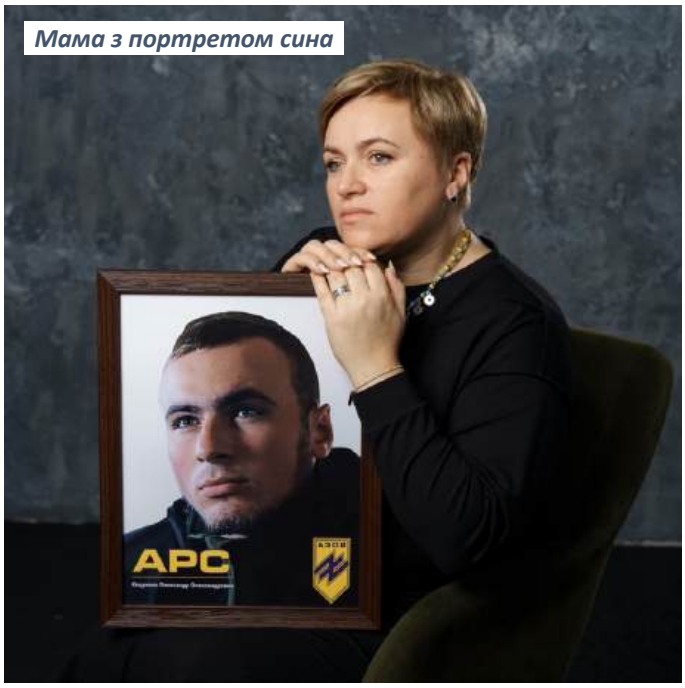
- 22 березня 2022 року евакуює поранених під мінометним обстрілом у Маріуполі. Гине від снайперської кулі в центрі Маріуполя.

Поховання

- Алея Слави у Черкасах (кладовище №3) (05. 08. 2022).

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Мама Оксана Коцуконь: «Я впевнена, що ти потрапив у рай, бо в пеклі ти вже був».
- Олександр Коцуконь:
  - «Я тут, щоб цієї безжальної орди не було там, де ви! Хто, як не я — вас захистить!?» (лист до матері з Маріуполя).
  - «Україна точно переможе. Я б хотів це побачити» (останнє повідомлення, 19.03.2022).
- Ігор Цаплієнко: «Він залишився 22-річним, але його внесок у боротьбу за Україну — безсмертний».

Мама з портретом сина

- Командир другого батальйону полку ССО «Азов» Дмитро Кухарчук: «Смертельне кульове поранення — найдостойніша смерть для чоловіка, але такі, як Арс, мали би творити Україну після війни».
- Ольга Федоренко (викладачка): «Він був душею компанії, але війна перетворила його на воїна».

Цікаві факти

- Позивний — «Арс» (як варіант, з латинської означає мистецтво, ремесло).
- Хобі: Захоплювався автомобілями, мріяв про службу у Французькому Іноземному легіоні.
- В лютому 2022 року, перебуваючи вдома у відпустці, в одній із своїх улюблених книг «Чорне сонце» В. Шкляра на першій сторінці він написав: «Раптом що, я не буду забутий !!!».
- Характер: Навіть на фронті залишався оптимістом — побратими згадують його усмішку перед виїздом на рейди.
- Орден «За мужність» III ст. (посмертно, 02.04.2022).
- Почесне звання «Захисник України — Герой Черкас».

Володимир КОЦУР

53 роки (орієнтовно 19 657 днів), журналіст і військовослужбовець

З «Спорт-експресу» на бойові

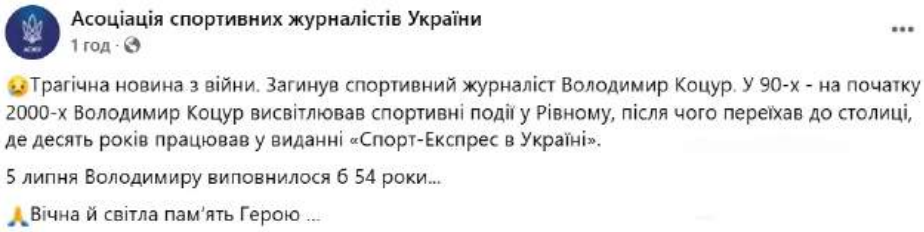
Стисла біографія	▪ **Коцур Володимир Вікторович** (05. 07. 1971, Рівне — 29. 04. 2025, Донеччина) — український спортивний журналіст і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Володимир народився в 1971 році в Рівному, де зростає. Закінчує Школу №23. В 1989-1992 роках Володимир проходить строкову службу на посаді командира відділення корабельних засобів зв'язку. Згодом закінчує Київський національний університет за спеціальністю журналіст. ▪ Діяльність і кар'єра: Свою кар'єру в журналістиці він починає ще в 1990-х роках, висвітлюючи спортивні події в рідному Рівному («Рівне вечірнє»). В 2000-их переїжджає до Києва. В 2000-2010 працює у таких виданнях, як «Спорт-Експрес в Україні» (10 років), «Молодь України», «Український футбол», «Команда». Також висвітлює спортивні події на провідних українських телеканалах, сприяючи популяризації спорту в Україні.
Обставини служби і загибелі. Останній бій	▪ З початком повномасштабного вторгнення стає на захист України. Призваний у січні 2024. З 24 березня 2024 — у складі 132 батальйону ТРО. Служить на посаді стрільця помічника гранатометника. Як відзначають побратими, «перші його бойові виходи — при обороні Часового Яру, потім — бої на Сіверському напрямку. Контузії та декілька поранень не зламали дух воїна! При поверненні з лікування першим питання Володимира завжди було: «коли мені можна на бойові?»». ▪ Останній зв'язок: 5 квітня 2025 року перед виходом на завдання. Про загибель стає відомо 29 квітня 2025 року.
Поховання	▪ Прощання 6 травня 2025 року на Рівненщині.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ «Це був простий інтелігент, який став воїном, бо треба було боронити рідну землю». ▪ Комітет ВР з питань свободи слова: «Багаторічна кар'єра Володимира Коцура в українській журналістиці була пов'язана передусім із розвитком спортивної тематики. Його робота на провідних вітчизняних телеканалах сформувала цілу епоху в популяризації спорту в Україні. Його загибель — трагічна втрата для української медіаспільноти, для захисників свободи слова, для

кожного, хто цінує відповідальну журналістику і мужність».

Під час прощання 6 травня 2025 року в Рівному

- Sport.ua про події 2004 року під час матчу Україна — Греція (відбір на ЧС-2006): «9 жовтня 2004-го, матч завершився 1:1. У Венеціанському дворику НСК «Олімпійський» греків, які були чинними чемпіонами континенту, хотів побачити кожен. Коцур мав свою мету. Коли з роздягальні виходив Кацураніс [відомий грецький футболіст], Володимир «на двох опорних» перегородив йому дорогу зі словами: «Я Коцур, ти — Кацураніс»/ У Костаса не було, навіть якщо він сумнівався, іншого вибору, ніж погодитися на фото і автограф».
- Микола Пікула: «Востаннє я Володимира бачив, мабуть, років з 10 тому, після Майдану він приїжджав сюди, адже в нього тут син. Він був хорошою людиною. Його всі пам'ятають футболісти. Хоча він і був 20 років поза межами Рівного, але пам'ять про нього жива».
- Ігор Сакалош: «Дуже гарна, спокійна та добра людина. Якщо треба якась допомога, то завжди допоможе. Ми бачились давно, наші дороги розійшлися. Тяжко втрачати».

Цікаві факти	▪ Історія від побратимів: «На одному з виходів група Володимира потрапила під обстріл. Їх позиція була зруйнована, командир групи загинув, рації розбиті… Можна сказати, що вони потрапили в сіру зону. По суті через втрату зв’язку їх група була «зниклою безвісти». В той час Володимир взяв управління на себе і хлопці змогли без допомоги вийти на наші позиції». ▪ Однофамілець Володимир Коцур зі села Слобідка-Охрімовецька на Хмельниччині теж загинув — 5 вересня 2022 року у селі Богоявленка Донецької області.
Родовід	▪ У Володимира залишився брат і син.

Денис КРИВИЙ

34 роки (12 622 дні), фотохудожник і військовослужбовець

Фотохудожник з Первомайська, СЯО України

Стисла біографія

- **Кривий Денис Олександрович** (19. 10. 1988, смт Черняхів, Житомирська область — 11. 05. 2023, під Бахмутом) — титулований український фотохудожник (натураліст), військовослужбовець, учасник російсько-української війни.
- Виховання і навчання: Народився 19 жовтня 1988 року в сім'ї Олександра і Наталії Кривих у селищі (колись сотенному місті) Черняхів на Житомирському Поліссі, де навчається в місцевій Черняхівській школі (нині — гімназії). Після закінчення школи з 2005 року навчається на історичному факультеті Первомайського інституту Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. В Первомайську, звідки родом мама, веде активне студентське життя. Нетривалий час займається у музичній школі, грає на барабанах в гурті, займається баскетболом. Під час навчання захоплюється фотографією, комп'ютерною графікою, медіадизайном і туризмом. Під час навчання знайомиться з майбутньою дружиною (в пари народжується двоє дівчаток). Як лаборант їздить в археологічні експедиції під егідою Національної академії наук України.

- Діяльність і кар'єра: З-поміж своїх численних навиків і талантів зосереджується на фотографії — стає професійним фотографом-натуралістом — автор світлин природи. Після вишу працює в дизайн-студіях «Арт майстер» і «Злата». Проводить фотографічні тури та походи Карпатами і «Бузьким Гардом» — фотографує природу цього національного парку, поряд із Первомайськом. Особливо захоплюється зйомками в Карпатах, куди йому організаційно складніше потрапити. Його роботи публікують в National Geographic, представляються на виставках у Києві, Івано-Франківську, Ужгороді, Житомирі, Рівному, Первомайську, Косові, Одесі, Тернополі, зберігаються в приватних колекціях за кордоном. Відзначається нагородами, престижною відзнакою «Блакитна стрічка» Міжнародної федерації фотомистецтва FIAP. Опановує аерофотозйомку.

Обставини загибелі

- З початком повномасштабного російського вторгнення в Україну у 2022 році Денис Кривий спочатку займається волонтерською діяльністю.
- Прагнучи активнішої участі, намагається мобілізуватися, але відразу не вдається. Ретельного готується і влітку 2022 року проходить суворий відбір і долучається до ССО. Служить старшим оператором вогнеметником групи у елітному

підрозділі спеціального призначення, де зарекомендовує себе як вмотивований, відповідальний воїн.

- Судячи зі спорядження (і мерча), Денис міг бути частиною військового братерства Company Group Team.
- Денис Кривий гине 11 травня 2023 року в боях під Бахмутом на Донеччині, рятуючи пораненого побратима.

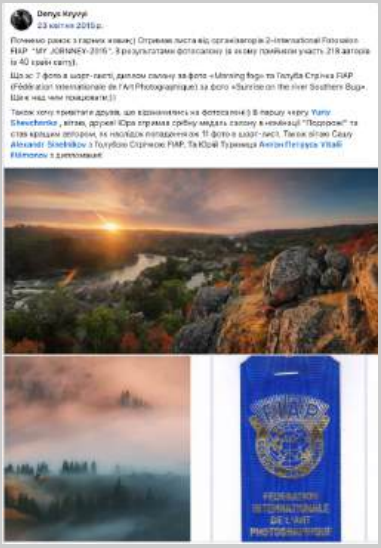
Поховання	▪ Первомайськ (де жив Денис) (20. 05. 2023).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Денис: «Дуже задоволений тим, що сучасні смартфони при доброму світлі можуть знімати не гірше за середньостатистичні камери. А це досить зручно та мобільно (24. 01. 2020, ФБ). ▪ Галина Волгіна: «Денис горів бажанням приносити користь. Він відчував в собі ці сили. Йому це вдалося. Він пройшов важкий відбір в ССО й працював в цьому підрозділі. Його побратими казали мені, що дуже вражені тим, як швидко він пройшов шлях до початківця до наставника для інших». Побратим Олександр: «Денис загинув під Бахмутом, рятуючи пораненого побратима. Денис був дуже вмотивованим воїном, відповідальним — виконував усі поставлені задачі. Допомагав побратимам». ▪ Володимир Галузінський: «Він завжди був дуже талановитим, натхненним і «двіжовим». З перших днів, як він з'явився в Первомайську, одразу став центром компанії. Був одночасно і веселим та непосидючим, і таким, що викликав повагу людей. Завжди глибоко занурювався в усе, чим цікавився». ▪ Вікторія Коцюбенко: «Про Дена можна говорити багато. Ми дружили пів життя. І в мій день народження він завжди глузував з мене: «Віка, а мені ще три місяці бути молодшим за тебе...»».
Цікаві факти	▪ Позивний — «СЯО». (Сяо має кілька значень, зокрема — це традиційна китайська бамбукова флейта, а також ігровий персонаж у популярній відеогрі Genshin Impact (це адепт і останній із 5 найсильніших захисників Якша, який залишився живим. Сяо уникає спілкування зі смертними. У бою використовує спис і володіє стихією вітру.) ▪ Денис включався до списків кращих фотохудожників-натуралістів світу.

- Під час однієї із зйомок птахів, що відбувалося поблизу мосту, Дениса було затримано для пояснень; благо, що в цьому містечку вже його знали як відомого фотографа.
- З часом Денис змінив на українізоване англомовне написання свого імені з Denis Krivoy на Denys Kryvoi.
- Після загибелі Дениса його вдова засновує Благодійний фонд «СЯО», організовує виставки та аукціони його робіт, збираючи кошти на дрони для підрозділу, де він служив. Наприклад, в квітні 2024 року в Києві пройшла виставка його світлин під назвою «Боротьба за свій пейзаж».

- З-поміж нагород Дениса: 10 Міжнародний салон художньої фотографії «POKROVA PHOTO VERNISSAGE, 2015» (Salon Bronze medal), «Кубок Рівного з фотомистецтва 2015» (дві золоті медалі в номінації «Природа» за фото «Сім'я» та в номінації «Пейзаж» за фото «Магія Карпат»), «Carpathian Kruh — 2015» (Salon Gold Medal за фотографію «Breakfast»), II International Fotosalon FIAP «MY JORNNEY-2015» (218 авторів із 40 країн світу: диплом салону за фото «Morning fog» та Голуба Стрічка FIAP (Fédération Internationale de l'Art Photographique) за фото «Sunrise on the river Southern Bug», світлина «Home» — фіналіст у номінації «Подорож» на міжнародному фестивалі «Professional Photographer of the Year (PPOTY 2013) видання Professional PHOTOGRAPHER.

- Орден «За мужність» III ст. (2023, посмертно), Почесний громадянин м. Первомайськ (2024, посмертно).

Родовід

- У Дениса залишилися дружина Галина (познайомилися в університеті в 2008 році, й у 2023 році — 15 років їхньої дружби) і двоє доньок (Соломія (2018 р.н.) і Мелісса (2020 р.н.)) (дет. інтерв'ю: https://youtu.be/9EVrRiK9VSU).
- Дрон, яким Денис знімав, дружина передала побратимам.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Денис Кривий // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1172. URI: (ЮТ) https://youtu.be/VJyU_MtQUFU

Максим КРИВЦОВ

33 роки (12 403 дні), поет, фотограф, оператор, військовослужбовець

Кулеметник Далі, який проростає фіалками

Стисла біографія

- **Кривцов Максим Олександрович** (22. 01. 1990, Рівне — 07. 01. 2024, Харківщина) — український поет, фотограф, оператор, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Народився 22 січня 1990 року в Рівному — син шкільної бібліотекарки Надії та продавця преси Олександра Кривцових. Навчається в ЗОШ № 23 та № 28. Займається плаванням. Закінчує технікум технологій і дизайну у Рівному (спеціальність «Виробництво нетканих текстильних матеріалів»). Далі в 2014 році здобуває диплом про вищу освіту в Київському національному університеті технологій та дизайну (спеціальність «Проєктування взуття та шкіряних виробів»).

- Діяльність і кар’єра: Проте Максима більше захоплює творчість, яка стає сутністю його духовного життя. З підліткового віку пише вірші. (Згодом його твори увійшли до збірок: «Книга Love 2.0. Любов і війна», «Там, де вдома: 112 віршів про любов та війну», «Колискова 21-го століття Vol. 1»). Збірка «Вірші з бійниці» (2023) визнається однією з найкращих книжок року за версією українського ПЕН. Максим бере участь у протестах проти влади і свавілля.

Кіно і фото

- Максим також намагається реалізуватися в фотографії та кіно. Працює фотографом для проєкту «Строкаті єноти», фіксує життя на фронті.

  Стає оператором короткометражок «Перемир’я» та «Буду повертатись» (зняті в Пісках, 2015 рік).

- Максим також з'являється в епізоді документального фільму «Зошит війни (реж. Роман Любий, 2020)», декламуючи вірш.
- Пісня на його вірш «Жовтий скотч» звучить у фільмі «Наші Котики» (реж. Володимир Тихий, 2020, див.: https://youtu.be/1g_1ZFhjJoY).

Обставини служби і загибелі

- Військова служба 2014-15: Доброволець у 5-му батальйоні ДУК «Правий сектор», бере участь у боях за Піски та Авдіївку. 2016-2019: Старший кулеметник у Бригаді швидкого реагування НГУ.
- З початком повномасштабного російського вторгнення в 2022 році повертається до війська. Служить кулеметником у ЗСУ, бере участь у боях на Київщині, Харківщині, Херсонщині, Луганщині та Донеччині.

- Гине 7 січня 2024 року на Харківщині.

Поховання

- Кладовище «Нове» у Рівному, Алея Героїв (12. 01. 2024).

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Денис Кривцов:
  - «Найчастіше Бога на фронті можна зустріти серед тиші, він — вода і чорні сухі соняшники, а найбільше Бог — повертатися».
  - «Я поверну собі життя. Обіцяю» (останній вірш, опублікований 5 січня 2024 року).
  - Про творчість: «Читав [вірші] дітям з табору «Строкаті єноти». Вони були зацікавлені, хоча це були важкі тексти про смерть».
  - «Коли мене запитали, котра година, я відповів: війна».

- Режисерка Ірина Цілик: «Яким же Макс був талановитим... Його книжка «Вірші з бійниці» — це щирість, яка вражає».
- Письменник Любко Дереш: «Дуже жива, дотепна, надзвичайно талановита людина».
- Волонтерка Леся Литвинова: «Він був поетом. Не воїном. Але він загинув. Загинув як чоловік. Як воїн».
- Побратим Дмитро Вербич: «Худенький хлопець з фіолетовим волоссям перекував себе на воїна та працював з кулеметом як Боженька».

Цікаві факти

- Позивний «Далі»: Обраний через вуса, які він носив на кшталт Сальвадора Далі.
- Кіт-побратим: Разом із Максимом загинув його рудий кіт, якому він присвятив вірш.
- Останній допис: За день до загибелі він запропонував друзям «поворожити» на його книжці, викладаючи випадкові вірші.
- Його поетична збірка «Вірші з бійниці» визнана однією з найкращих українських книжок 2023 року за версією PEN Ukraine.
- Після його смерті наклад книжки розкупили менше ніж за день.
- Нагороди (з-поміж інших): Орден «За заслуги» III ст. (посмертно), Хрест Заслуги (посмертно), Медалі «Захиснику Вітчизни», «За оборону України».

- Гурт Yurcash створив пісні на його вірші («Жовтий скотч», «Панівна висота»), Vivienne Mort теж випустила пісню на слова Максима «Не ходи ти тут, не ходи».
- Меморіалізація: Фіалка «RUD-Далі» — новий сорт, названий на честь Максима. Футбольне поле в Рівному — носить його ім’я. Вистава «Поет із позивним "Далі"» (Запорізький театр «Мотлох», 2024). Лауреат літературної премії імені Уласа Самчука (посмертно, м. Рівне, 2024).

Родовід

- Фіалки: Останній вірш Максима про фіалки став пророчим — його мати написала: «Фіалками мій найдорожчий син проросте».

Профайли

- https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=4188
- https://www.imdb.com/name/nm12508494/

Андрій КРИШТАЛЬ

46 років (17 108 днів), журналіст; військовослужбовець

Кришталевий воїн

Стисла біографія	▪ **Кришталь Андрій Борисович** (24. 11. 1976, Львів — 27.09.2023, Львів (після поранення)) — львівський журналіст, громадський діяч і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Народився у Львові — син Бориса і Марії Кришталів. Андрій здобуває середню освіту в Школі № 76 (нині — Ліцей міжнародних відносин ім. В. Стуса). Вищу освіту — на факультеті журналістики Львівського університету імені Івана Франка (1994-2001). Після навчання — служба в армії, яку завершує у званні старшого сержанта. ▪ Діяльність і кар'єра: журналістську кар'єру починає з посади технічного редактора видання «Зовнішньоекономічний кур'єр». Працює у Львівській міській раді (з 2007). Захоплюється футболом. В 2012 році сприяє організації проведення чемпіонату Євро-2012 у Львові. Активний учасник Революції Гідності. З 2015 року — головний редактор газети «Самооборона» (Свідоцтво про держреєстрацію як ЗМІ 8.10.2003), керівник ГО «АВТОХАМ» (гасло: «Бути Львів'янином і поважати себе, місто, країну») і Міжнародного благодійного фонду «Кришталь» (з березня 2017).
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії перебуває в Львові, бере участь в інформаційній підтримці України. ▪ 13 березня 2022 року вступає до лав 103 бригади ТРО після загибелі племінника в боях із російськими окупантами. ▪ Наприкінці вересня 2022 року під час виконання бойового завдання на східному напрямку отримує тяжке поранення, внаслідок якого втрачає праву ногу. ▪ Помирає 27 вересня 2023 року у лікарні, де проходив реабілітацію після поранення.
Поховання	▪ Личаківське кладовище (прощання 29. 09. 2023).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Андрій Кришталь: ○ «Як відомо, робота журналіста пов'язана зі свідченням того, що відбувається в суспільстві явно і таємно, тому ця професія часто пов'язана з ризиком. Журналісти мають бути реальними свідками правди і свідчити її сміливо в будь-якій ситуації». ○ «Смерть москалям!» (вибрана цитата на ФБ, 2011).

Про Андрія — в газеті, 1987

«Те, що сталося в Україні, є війною: безпідставною, віроломною, небаченою. Це є абсолютно необов'язковою військовою агресією Росії по відношенню до суверенної європейської країни. Агресор розпочав напад о п'ятій ранку і навіть не спромігся створити видимість casus belli, тобто привід для війни, незважаючи на спроби провести false flag operations у тижні, що передували вторгненню, чи навіть провокації, що мали місце за кілька днів до 24 лютого на лінії зіткнення на Донбасі» (Стаття «Як пояснити світу, що і чому Росія робить в Україні» // Рубрика. 26.02.2022).

Посвідчення Андрія

- «СЛАВА УКРАЇНІ! Прийміть щирі вітання з нагоди професійного свята — День журналіста! У цей святковий для нас день бажаю великих тиражів, поповнення читацької аудиторії, розширення кола друзів, а також міцного здоров'я, особистого щастя, сімейного благополуччя, нових цікавих тем, гострого пера, сміливих проектів та наполегливості в досягненні нових висот на ниві журналістики. Нехай не зраджує Вас удача і творче натхнення! Повного Вам гаманця і гарного настрою щодня! Миру! Ctrl+C, Ctrl+V» (06.06.2022, ФБ, на День журналістики).
- «Сьогодні у моєї найріднішої Людини у Світі — Кришталь Марії Йосифівни — День народження. Найщиріші вітання сьогодні линуть з УКРАЇНСЬКОГО Донбасу від сина. Божого благословення, міцного здоров'я, гармонії у житті! Матінко Божа, молюся, огортай повсякчас мою матусю своєю любов'ю. Боже милосердний, всього творець, благаю — захисти! Дякую за життя та виховання!» (ФБ, 1. 09. 2022)
- «Сьогодні ти разом заряджаєш зброю, чекаєш на нове завдання попиваючи каву. Жартуєш та обговорюєш нічне хропіння побратима. Ось і прийняв нове завдання. Протягом дня нові прильоти, міни, фугас. Вечір ти в реанімації з ампутованою кінцівкою правої ноги..... контузія і в тебе одне питання: — Як там мої...???» (ФБ, 29.09.2022). «Новий етап одужання! Сьогодні вперше опановую милиці. Чесно скажу, один раз вже завалився» (ФБ, 21.11.2022).

- Перший заступник міського голови Львова Андрій Москаленко: «Ми домовились про зустріч… але я затримався на роботі… запізнився на 30 хвилин … Заходжу. Андрій спить. Не став його будити. Такою була наша остання зустріч».

Цікаві факти	▪ Андрій любив рибалити. ▪ Головний редактор газети «Самооборона».
Родовід	▪ У Андрія залишилася мати, сестри і брати.

Олександра КУВШИНОВА

24 роки (8 897днів), журналістка, консультантка

Закохана в Київ і небо

Стисла біографія	▪ **Кувшинова Олександра Андріївна** (04. 11. 1997, Київ — 14. 03. 2022, Горенка, Київщина) — українська журналістка, фотографка, волонтерка. ▪ Виховання і навчання: Олександра народилася 3 листопада 1997 року в Києві, де зростає у сім'ї фізика Андрія Кувшинова (став фінансистом і засновником Форуму фінансових директорів) і фінансової консультантки з юридичною освітою Ірини Мамайсур. Олександра навчається у гімназії №191 у Дніпровському районі. Пізніше здобуває вищу освіту в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Вивчала онлайн-курс (CS50: Вступ до інформатики) у Гарвардському університеті. ▪ Кар'єра і діяльність: Олександра працює в Канадсько-українській торговій палаті (Canada-Ukraine Chamber of Commerce (2014-16)); речницею в Міністерстві охорони здоров'я України (2017); в БО «100% життя» (100% LIFE, попередня назва — Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ/СНІД) (2018); працює а також — PR-менеджером у різних організаціях. Відома своєю волонтерською діяльністю, зокрема допомагала евакуювати мирних жителів під час бойових дій. На 2022 рік Олександра працює консультанткою та продюсеркою для міжнародних ЗМІ, зокрема для Fox News).
Кіно	▪ За деякими даними (зі ФБ-сторінки Олександри та публічних джерел), працювала в низці компаній, які виробляли кіно та рекламу: з 2019 року — в Limelite, у певний час Radioaktive Film. У 2017 році працювала на посаді асистента в кіноіндустрії. Також працювала в організації КРАЙ (музичний фестиваль).
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії висвітлює події в Україні разом із колегами. ▪ 4 березня 2022 року під час виконання журналістського завдання в селі Горенка на Київщині автомобіль знімальної групи Fox News (П'єр Закжевський, українська фіксерка Олександра Кувшинова та кореспондент Бенджамін Голл) потрапив під обстріл російських військ: П'єр та Олександра загинули, а Бенджамін отримав важкі поранення. ▪ За даними дружини П'єра, «Саша і П'єр загинули за п'ять кілометрів від запланованої точки, куди екіпаж планував дістатися того дня, попри неодноразові попередження не їхати далі».

Поховання	▪ Прощання відбулося в Михайлівському соборі (20.04.2022).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Олександра висвітлювала події російського вторгнення у себе в Instagram (https://www.instagram.com/sotrue.voice), її профіль називається у буквальному перекладі «Такий правдивий голос» (подано нижче) або «Простими словами про правду», як пише авторка): ▪ «Сьогодні, близько першої ночі, РФ нанесли удар ракетами по Василькову, околиці Києва. В результаті палає нафтобаза. Але, ще більше палає у Путіна, оскільки бліцкриг пішов не по плану. Трохи цифр: Понад 37 000 людей записались до територіальної оборони по всій Україні. Знищено за суботу 6 літаків, 12 вертольотів, колону техніки та ешелон. 3,5 тис загиблих росіян та 200 полонених; російські олігархи втратили більше 126 мільярдів доларів» (27.02.2022). ▪ «Прогноз від надійних джерел: все буде добре!» (28.02.2022). ▪ «Російські війська завдали удару по київській телевежі. Зараз. Свобода слова для Путіна — це якась болюча точка. Але навіть без телевізора чи Інтернету українці знають правду, бо ми її відчуваємо до кісток. Єдина Правда — Росія здійснює вторгнення в Україну» (1.03.2022, переклад з англійської). ▪ «Евакуація населення. 5 березня 2022. Під звуки обстрілів солдати та волонтери допомагають перевести тисячі населення під підірваним руськими мостом. «Ми вже тут третю годину, з самого ранку. На щастя, ніч була нарешті тиха», — каже мені місцева стримуючи сльози. Евакуація населення триває третій день. Біля Ірпеня накопичено біля 200 танків і БТР окупантів. Російські війська підірвали евакуаційний потяг, який їхав забирати людей. Також підірвали залізничні колії. Наразі напрямок Житомирська траса, Буча — Ірпінь — Гостомель, Макарів та північ Вишгородського району залишаються найнебезпечнішими в Київській області» (Instagram, 5.03.2022). ▪ «… у деяких випадках, може хитати з боку на бік, з мрії до мрії, а ось деякі речі не потребують сезону, як, наприклад, поступовий перехід написання та висловлювання думки — з однієї рідної мови до другої. Мої перші кроки були російськими, але ніколи не пізно зробити перший — український» (10.02.2022). ▪ «Я однозначно закохана у Київ. Таких, як він — не буває. Таких, як він — не втрачають. Знайте, це голос одкровення, тільки для найстійкіших читачів. Я щиро закохана у мить. Щиро вдячна кожному удару в серце та легке. Так. Іноді важко дихати, інколи аж захоплює дух. Одне знаю точно, київському таксі не вистачає опції «знаю місто», на випадок, якщо такі любителі нічних катань, як я, попросять «а проїдьмося найдовшим красивим шляхом додому». Доброї

	ночі та найкращого ранку, Києве, мій вічний вибуху» (27.01.2022). ▪ «Нас робить те, що оточує. Те, що нас оточує, ми створюємо самі. Можна змінити все навколо, включаючи міста. Небо — та чарівна константа, яка залишиться з нами в будь-якій точці планети. Але, попри це, кут під яким дивитися на нього — рішення в кожного своє» (16.11.2021). ▪ «Якщо у мене колись буде донька, я точно назву її Флоренс (Florence) (поїздка до Флоренції, 28.10.2021). ▪ «Про страх і не тільки: У кожного свій скелет у шафі, кожен хоч раз робив невпевнений крок уперед, наші серця хоч раз вистрибували з грудей від переживання. Тиск соціуму, токсична критика, синдром самозванця, ідеальні фейкові образи людей у соцмережах. Комусь знайоме почуття, коли обертаєшся назад, у момент впевненого успішного руху вперед і з усмішкою згадуєш свої страхи? Сподіваюся, я повернуся незабаром, подивлюся в очі минулому і з усмішкою втечу у світле майбутнє під назвою «не боюся», на вулицю, де осуди з критикою перетворюються на білий шум. 9й рік я пишу, зрідка показую світові, тепер вирішила збирати свої рими тут, ласкаво просимо, приємного польоту @sotrue_poetry (3.04.2021)».
Цікаві факти	▪ Любила подорожувати, захоплювалася фотографією. писала вірші (публікувала їх в Instagram (@sotrue_poetry)). ▪ Разом із Олександрою був убитий оператор каналу FOX П’єр Закжевський і важко поранений його репоортер Бенджамін Голл, якого терміново було евакуйовано. Бенджамін пізніше надрукував книгу під назвою «Врятований» (Saved) на основі своєї історії. Він втратив ногу, ступню на другій нозі, око та спроможність однієї руки. За повідомленнями The Washington Post, у березні 2025-го, вдова П’єра подала до суду на телеканал у Великобританії та вимагає компенсацію на суму близько 11,6 млн дол. У П’єра теж залишилася мама, двоє сестер і троє братів. ▪ За повідомленням преси, батьки Олександри — Андрій Кувшинов, Ірина Мамайсур, а також Шейн Томсон (радник з безпеки охоронного агентства SEPAR) подав позов до Верховного суду штату Нью-Йорк (суд першої інстанції штату) до компанії Fox News, стверджуючи, що канал порушив «будь-який розумний стандарт обережності» через дозвіл журналістам подорожувати в зону активних бойових дій.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олександра Кувшинова і П'єр Закжевський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 142. URI: (ЮТ) https://youtu.be/BrQ1TU5a7jU

Дмитро КУДРЯВЦЕВ

30 роки (11 160 днів), журналіст і військовослужбовець

Син бабусі, матрос-санітар з Свалява

Стисла біографія	▪ **Кудрявцев Дмитро Володимирович** (06. 07. 1992, Київ — 25. 01. 2023, біля Водяного на Донеччині) — український журналіст, редактор, військовослужбовець ЗСУ. ▪ Виховання і навчання: Народився 6 липня 1992 року в Києві. З дитинства залишається без батьків: мама помирає, батько виїздить за кордон і зникає з життя дитини. Згодом помирає і дідусь. Виховується бабусею — це Людмила Семенівна, яка є людиною з інвалідністю І групи та сама потребує постійного догляду. Це формує в Дмитра почуття відповідальності та співчуття до ближніх. Навчається у школі № 58 в Шевченківському районі Києва (Школа людяності і добра) (1998-2006). В 2006-2008 навчається в Українському медичному ліцеї в Києві. У 2008-2013 роках вивчає лікувальну справу в Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця, здобувши медичну освіту. За іншою інформацією, «виш не закінчив, а присвятив себе журналістиці». ▪ Діяльність і кар'єра: У 2013 роках працює в OMD Optimum Media Group (медіаагенство, частина медіамережі OMD). В 2013 році проживає в Криму, далі в 2014 році тимчасово проживає в РФ (Шатура, Московська область). Повертається до Києва. В 2015-16 роках працює редактором стрічки новин Oboz.ua, ФОКУС, в 2017-19 на ідентичній посаді в ізраїльському онлайн-виданні cursorinfo. Також — редактор сайту «Народна правда», пише статті на близькосхідну тематику. З 13 червня 2014 року в шлюбі. З огляду на можливість працювати дистанційно орієнтовно з 2018 року з дружиною переїздить на Закарпаття, де мешкає у місті Свалява. На початок 2022 року працює на посаді редактора стрічки новин у програмі Факти ICTV.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення волонтерить, влітку його мобілізовують, з 10 вересня 2022 року стає матросом, стрільцем-санітаром 18 окремого батальйону морської піхоти 35-та окремої бригади морської піхоти імені контрадмірала Михайла Остроградського (35 ОБрМП). ▪ Загинув 25 січня 2023 року під час бойового зіткнення поблизу села Водяне на Донеччині «внаслідок влучання в українські позиції російської ракети».
Поховання	▪ Свалява, Закарпаття (прощання 02.02.2023).

Дмитро Кудрявцев

- Про себе на ФБ: «Трудоголік до мозку кісток)».
- «Шановні колеги журналісти, а ви давно журнашлюхами стали? або 20 доларів — завжди 20 доларів? (ФБ, 30. 08. 2021, репліка на те, що окремі ЗМІ видаляють новину про ДТП за участі народного депутата).

Пряма мова, натхнення і мотивація

- «Браття! Усі свідомі українці зараз поруч із вами! Хєрачте ту погань!!! #ЖивєБєларусь» (ФБ, 10. 08. 2020).
- Дружина — журналістка Марія Рагуткіна:
  - «Ми з Дмитром познайомилися в 2013 році в Криму. Я родом із Росії. Якийсь час ми жили там. Але коли розпочалася Революція гідності, він наполіг, щоб ми приїхали в Київ. Дмитро був дуже активний. Ходив на Майдан. Разом із хлопцями закупляли каски, будували намети».
  - «Ще на початку 2014 року, до того, як анексували Крим і почалися бойові дії на Донбасі, Дмитро сказав: «Буде велика війна!» Все передбачив наперед… А коли війна розпочалася, рвався на фронт. Спочатку допомагав хлопцям, а потім, у липні 2022 року, його мобілізували. Дмитро і воював, і надавав медичну допомогу іншим воякам: перев’язував рани, накладав джгути».
  - «Був дуже цілеспрямований. Ніколи не зупинявся перед жодною перешкодою. Якщо казав, що зробить, робив! Був життєрадісний, добрий, мав, як кажуть, широку душу. А головне — дуже любив свою країну…».
  - «Минув вже місяць, як тебе не стало. Вже місяць, як я тебе не чула. Важкий місяць... Усі кажуть: «життя продовжується»... Але не твоє. Так багато справ, що ти міг зробити. Мрії, які ти міг здійснити. Залишався лише рік, коли ми з тобою могли б відзначити гарну дату — 10 років! Ти подарував мені неймовірне, насичене фарбами та яскравими спогадами життя. У нас було так багато всього попереду, але це у нас із тобою відібрали, вирвали з корінням. Я, всі ми, пам'ятатимемо тебе, цілеспрямованого, веселого, може навіть сумбурного, завжди! Ніколи не забудемо, ніколи не пробачимо.... Ніколи...» (ФБ, 25.02.2023).
- Колега Тетяна Забожко (сайт «Факти ICTV»): «Одразу, як тільки він прийшов до нас, стало помітно, що він має веселу вдачу. Часто жартував. Іноді складалося враження, що йому легко жилося, легко працювалося. Був дуже товариський».
- Друг Олександр Ковальонок: «Був по-хорошому навіжений. Ми часто сперечалися, але в той самий момент підтримували одне одного».

Олександр КУЗЕНКОВ

26 років (9 663 дні), журналіст, військовослужбовець

Грінченківець-журналіст із кулеметом

Стисла біографія	▪ **Кузенков Олександр Юрійович** (06. 07. 1996, Київ — 20. 12. 2022, Бахмутський район, Донеччина) — український письменник, поет, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Народився 6 липня 1996 року в Києві, де зростає. Навчається у спецшколі №239 з поглибленим вивченням німецької мови. З 2011 року (15 років) Олександр починає цікавитися ідеологією націоналізму та історією України, багато читає. У 2013-15 здобуває фах кухаря-кондитера в Київському вищому професійному училищі швейного та перукарського мистецтва. В 2013-14 роках бере участь в Революції гідності. Після занять приходить на Майдан, іноді ночує у будівлі КМДА, допомагає з агітацією — власноруч розвішує листівки на Оболоні. Бере участь у «козацьких забавах» разом з активістами формування С14. У 2015 році вступає до Київського університету імені Бориса Грінченка на факультет журналістики, де отримує ступінь бакалавра.
Обставини служби і загибелі	▪ Олександр залишає перспективну кар'єру журналіста, щоб захищати Україну. На початку 2015-го йде добровольцем в полк «Азов». Проходить КМБ (два тижні), через хворобу не завершує його. Далі — вишкіл у батальйоні «Свята Марія», але не потрапляє на фронт. У серпні 2016 Олександр приєднується до ДУК «Правий сектор», служить у Першій штурмовій роті. Бере участь у боях біля шахти «Бутівка» у 2017-му та в 2018 році — поблизу Авдіївки, села Кам'янка. З 2019 служить у 24-й окремій механізованій бригаді імені короля Данила — як кулеметник і оператор протитанкових засобів у розвідроті. ▪ З початком повномасштабного вторгнення в 2022 році повертається на фронт, боронить місто Попасна на Луганщині, де 11 квітня 2022 року отримує поранення носа та руки осколочно-фугасним снарядом танка. Після лікування повертається на фронт у складі 24-ї бригади імені короля Данила. ▪ Гине 20 грудня 2022 року в бою під Бахмутом, потрапивши під мінометний обстріл під час виконання бойового завдання (працював з СПГ по танкам противника).
Поховання	▪ Берковецьке кладовище Києва.
Олександр Кузенков	▪ Про події 20 лютого 2014 року в день розстрілу Небесної сотні: «Опинився на Майдані в обід, по суті, пропустивши всі найстрашніші події того дня. З того моменту і до цього

дня звинувачую себе за те, що не зміг бути з самого ранку, не зумів бути поруч, допомогти…».

- «Останні посмішки Іловайська» (2017, витяг): «Відтепер вони звалися «добровольцями... Молоді хлопці, на таких жартівливо говорять «безвусі», які за покликом обов'язку пішли на війну. Саме їм, ще вчорашнім доведеться зазирнути страху в очі, переступити екзистенційну межу, зроби вибір і стати мужами раніше строку… Це оповідання, яке має прочитати кожен».

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Київський університет імені Бориса Грінченка (повідомлення для преси): «Людина щира та відкрита, творча, чуйна, з незламним характером, силою волі, мужністю, невичерпною енергією та активною громадянською позицією. Його перша книжка «Останні посмішки Іловайська» стала й останньою. Його долю обірвала війна, на якій Олександр відвойовував право кожного з нас бути громадянами незалежної України. І в цих словах немає ніякого пафосу. Бо йдеться про велику плату життями за саму можливість життя…».
- Однокурсниця Дар'я Пічкур: «Саша був світлим, чуйним, щирим, сильним духом хлопцем… Складав вірші, писав мемуари… Пам'ятаю, якщо приходжу на пари сумна, він завжди знав, як підняти настрій і зарядити… Людина, після розмови з якою здавалося, що можеш гори звернути. Сашко був завжди усміхненим, дуже добрим… Ніколи не опускав руки, завжди йшов тільки вперед. Справжній герой, який мужньо боронив нашу країну, був сильним і таким сміливим».

Цікаві факти

- Позивний — «Хорт».
- Твори Олександра передають реалії війни та формують патріотичні цінності. У 2017 році у видавництві «Орієнтир» виходить друком його спогади «Останні посмішки Іловайська» (84 сторінки) — це оповідання про піт, кров, життя та смерть, адресоване передусім молодому поколінню для формування ідеологічних цінностей.
- Попри хронічну астму, він неодноразово долає страх хвороби, аби служити на передовій, — жоден діагноз не стає на заваді волі до боротьби.
- Під час боїв у Попасній Олександр, попри поранення, знищує щонайменше трьох окупантів, вигукуючи: «Голубятню геть!».
- Друга книга Олександра «На нулі» отримала 2 місце на Національному конкурсі малих літературних форм імені А. Лупиноса у номінації «проза».

Іван КУЗЬМІНСЬКИЙ

39 років (14 469 днів), музикознавець, режисер і військовослужбовець

Доцент нескореного духу

Стисла біографія

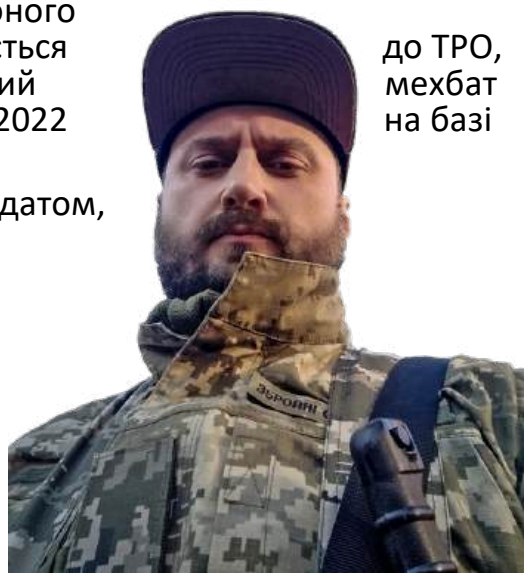
- **Кузьмінський Іван Юрійович** (05. 10. 1983, Бердичів — 17. 05. 2023, Ямпіль, Донеччина) — український музикознавець, режисер дитячого телеканалу «Малятко TV» та військовослужбовець, який загинув, захищаючи Україну.
- Виховання і навчання: Іван з дитинства захоплюється музикою. Навчався у США № 10 Бердичева (нині — Ліцей № 10 «Тріумф»), а також у Бердичівській музичній школі. Він закінчує музичну школу та вступає до Житомирського державного музичного училища імені Косенка (спеціальність: «хоровий диригент», з відзнакою, випуск 2003). Після цього продовжує навчання в Київській консерваторії (спеціальність «музичне мистецтво», випуск 2008), де захищає кандидатську дисертацію (тема «Витоки, музична теорія та виконавська практика партесного багатоголосся», кандидат мистецтвознавства, 2014) та викладає, одночасно навчаючись у докторантурі.

- Кар’єра: Іван працює режисером на дитячому телеканалі «Малятко TV», де займається створенням контенту для дітей. Він також активно досліджує давню українську музику, присвячуючи цій темі свої публікації.

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії приєднується далі — лав 67 ОМБр (другий «Росомахи»), створеної у 2022 ДУК ПС.
- Іван служить старшим солдатом, стрільцем-помічником гранатометника.
- Позивний — «Доцент».
- 17 травня 2023 року Іван Кузьмінський гине від кулі снайпера під Ямполем на Донеччині (за словами побратимів; за іншими даними

до ТРО, мехбат на базі

	поблизу населеного пункту Діброва Луганщини) під час виконання бойового завдання.
Поховання	▪ Похований у Бердичеві 26 травня 2023 року.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Іван Кузьмінський: «… співи й музика стали зброєю». «Одна справа — коли ти слухаєш музику, інше — коли ти музикуєш» («Остання зйомка»: серія 582). ▪ Побратим: Іван (Ваня, як його називали близькі) мав відмінне почуття гумору і заразний сміх. Інколи командир проганяв його теж жартома: «Кузьмінський, геть звідси, дай людям поїсти». ▪ Побратими (на прощанні): «Одного разу під Бахмутом підрозділ почав відступати, Іван тоді нікого не просив залишитись на позиціях, але попросив залишити йому побільше зброї, кількa кулеметів, та гранатометів. І він кілька годин бігав з однієї позиції на іншу, вдаючи, що тут багато захисників, вистріляв всі патрони і всі гранати, а ввечері вийшов у розташування без єдиної подряпини, але дуже брудний і втомлений».
Цікаві факти	▪ Іван Кузьмінський вирізнявся здоровим тілом і духом, «Ніколи не забуваймо про спорт», казав він.
Родовід	▪ Завдяки своїй роботі зустрів кохану дружину з якою у них народилося двоє діточок.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Іван Кузьмінський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 582. URI: (ЮТ) https://youtu.be/6bKuikwzkyY

Мирослав КУЛИК (ГЕРАСИМОВИЧ)

56 років (20 816 днів), журналіст, митець; військовослужбовець

Штурмовик з Школи мистецтв

Стисла біографія

- **Кулик (псевдонім — Герасимович) Мирослав Михайлович** (29. 11. 1967, Луцьк — 25. 11. 2024, Андріївка) — український журналіст, митець, прозаїк і військовослужбовець.

- Виховання і навчання: Мирослав народився 29 листопада 1967 року в Луцьку, де зростає. Мама Мирослава Герасимович — відома волинська дисидентка, помирає, коли Мирославу було 3 роки. Має молодшого брата Тараса. Батько Михайло (помер 2023 року) виховує двох дітей. Мирослав цінує час, проведений у родині. Його племінник розповідає, що «на кожне родинне зібрання Мирослав приходить із диктофоном, аби зафіксувати кожну секунду нашого сімейного побуту. Він ловить кожне слово наших розмов, бо вважає родину найважливішою частиною свого життя». Проходить службу в Радянській армії. Після завершення середньої освіти вступає на факультет журналістики Київського університету ім. Т. Шевченка (випуск 1993).

- Кар’єра і діяльність: Після університету Мирослав активно займається творчістю. Автор низки поетичних та прозових творів, кіносценаріїв. Мирослав із однодумцями засновує Школу Вільних Мистецтв імені Вечірнього Простору, де сприяє розвитку молодих талантів. У 1990-х переїжджає до Ірпеня, де стає важливою частиною мистецького та патріотичного середовища громади. Живе у Романівці. Виступав проти забудови заплави, плану із знищення Ірпеня. Бере участь у Помаранчевій революції та Революції Гідності.

Обставини служби і загибелі

- З початком великої війни вступає до ЗСУ. «З перших днів пішов на війну й спочатку служив у ППО, а потім добровільно змінив війська, щоб бути на передньому краї» (за певними даними — став кулеметником у ДШВ).
- Гине 25 листопада 2024 року поблизу Андріївки на Донеччині від удару російським КАБом.

Поховання

- Алея пам’яті в Ірпені (прощання 4 грудня 2024 року).

Мирослав

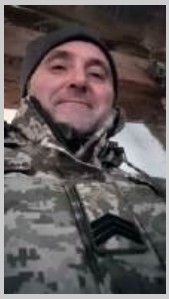
- За 13 днів до вторгнення: «І мокшам (не тільки Путіну) потрібен Київ — символічна перемога. Чи будемо битись як леви і всім прайдом українським — бо тут єдність мас це теж момент символічний? Воно це як вибух — чим більше буде полеглих героїв на передку, тим менше буде з'ябувати в Польщу всяких «є-що-втрачати». Війна це ж ще й містика, не забувай. Найстрашніше це ракетні удари по містах, оце може нагнати мороку лютого, а закидати трупами як Сталін — це Путіну не вдасться, і це він розуміє» (11.02.2022).

- «Покинь, мій синочку, ридати, хай сліз твоїх ворог не п'є, почуєм ми рідні гармати, угледимо військо своє», — з щоденників Мирослави Герасимович... Планета Україна — це не Ічкерія, і не Грузія, помасштабніш буде. Зрозуміло, що територія була щедро угноєна її ж патріотами, і просто достойними людьми, сильно протравлена, знежирена, одним словом, гарненько оброблена окупантом. І тому Захід із тривожним інтересом чекав куди все повертається в 2014-му, і воно ясно куди поверталось, якби «Айдар» з Майдану не пішов на фронт і не показав, що треба хуйрати ворога, час настав. Все! Тепер ясно, що на українців можна ставити» (23.02.2022).

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Журналістка Ольга Боглевська: «У студентському гуртожитку ми мешкали в сусідніх кімнатах. Уже тоді Мирослав був романтиком, жив чистим мистецтвом. Здавалося, вбогий побут і взагалі матеріальна скрута першої половини 90-х років, на яку всі скаржилися тоді, взагалі не зачіпає і не цікавить його. Кімната, в якій жив Мирослав, була особливою. Хлопці — Мирослав Кулик (він називав себе Мирославом Герасимовичем), Олег Поляков, Віталій Квітка, Олексій Матвєєв і Олександр Кириченко (нині, на жаль, уже покійний) утворили гурток під назвою «Школа Вільних Мистецтв імені Вечірнього Простору»... Вони вели постійні дискусії на літературні, культурні теми, читали один одному свої твори. Хотіли бути схожими на українських літераторів 1920-х років… Це була весела творча спільнота 20-річних хлопців».
- Дроюрідний брат Євген Виговський: «З перших днів війни він перебував у Києві разом зі своїм братом Тарасом. Коли почалося вторгнення, вони одразу пішли до військкомату. Додому він так і не повернувся. Мирослав був досвідченим військовим, служив ще в Радянській армії, знав свою справу. Він служив у ППО два роки, а коли керівництво змінилося, його взяли у штурмовики».
- Двоюрідна сестра Наталія Дібрівна: «Мирослав — це надзвичайна людина, миротворець. Він мирив усіх, мав стільки любові в душі, що хотів обійняти всіх і вся. Писав прекрасні вірші, мріяв опублікувати роман, написати фільм».
- Подруга Галина: «Все своє життя поклав на мистецтво», знову почав писати вірші на війні, казав: «дуже тяжко поєднувати армію і мистецтво. Але пишеться».
- Медикиня Оксана Виговська: «Він бачив красу Донецького краю, не дивлячись на все. У нього були плани, він збирався створити родину, й навіть говорив мені про дітей. Він ніколи не жалівся ні нащо, й ніколи не говорив, що йому важко, чи він чимось не задоволений …».
- Племінник Олесь: «Сам концепт війни був для нього диким. Побратими розповідали, що, перебуваючи на позиціях, він ходив і фотографував природу. Це була людина мистецтва,

	а не війни, і дуже боляче, що таким людям доводиться гинути на війні. Це трагедія, що історія повторюється, що ми знову втрачаємо поетів, письменників, митців у війні». ▪ Ірина Геращенко: «Я пам'ятаю його таким… з вскуйдовженим чорним волоссям, іронічним поглядом, незлобливим, як дитина, веселим хлопцем. Кілька місяців тому один мій студентський приятель ошелешив, що Мирослав Кулик з перших днів повномасштабного вторгнення пішов добровольцем…». ▪ Брат Тарас Кулик: «В бою з Росією віддав своє життя мій брат — Мирослав Кулик в місті Авдіївка…». ▪ Мирослава Барчук: «Нехай твоя самопожертва буде недаремною. Нехай народяться і виростуть ті, що ще напишуть, знімуть і створять те, про що ти все життя так пристрасно мріяв, до чого мав такий величезний талант…».
Цікаві факти	▪ Друзі й приятелі називали Мирослава — Мік, Мирося. Він писався й був більш знаний як Мирослав Герасимович — за прізвищем мами — Мирослава Герасимович, відома волинська дисидентка (померла 1971 року). Мирослав нерідко мав на відкритому місці світлину мами. Друг Віталій Квітка: «З якоїсь миті він почав люто наполягати, щоб його, Кулика, називали Герасимовичем — так, наче прагнучи відновити старе прізвище своєї матері, він хотів цим відновити всю всесвітню історію». ▪ Попри те, що Мирослав у ЗМІ названий сценаристом, публічно його сценарії віднайти складно. Після смерті Віталій Квітка оприлюднив у ФБ сторінки з друкованого видання Школи (ШВІМ — група «Темза») під назвою «УІА (короткий виклад ідеї теми майбутнього фільму» авторства Мирослава. ▪ Мирослав був близький з Наталією Корж, й вплинув на творче формування її доньки — кінематографістки Анни Корж. ▪ Кулик — поширене прізвище. Однойменець — інший Мирослав Кулик з Франківщини (03. 04. 1987) загинув 18 лютого 2024 року у Запорізькій області.
Поезія	▪ Один із віршів: «Цілуйте мене, поки ваш, / Бо з завтрашніх днів я навіки — / Пророк, емігрант, апаш / Парижа, астральності, віку, / Лиш не треба невтішних жалів, / Всі ми смертники в цім ескадроні, / Якщо ж ви не знаходите слів, / То зігрійте мені долоні». Вірш Мирослава озвучений у серії «Останньої зйомки»: «На цій землі, старі й малі, Десь кожен з нас помре. Тож це, вважай, удача — Якщо ти смерть зустрів — В борні за попіл предків, Дим рідних вівтарів».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Мирослав Кулик // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1032. URI: (ЮТ) https://youtu.be/2jpK7m7svs4

Тетяна КУЛИК

42 роки (15 599 дні), журналістка

Хронікерка незламності

Стисла біографія

- **Кулик Тетяна Миколаївна** (12. 06. 1982, Київ — 25. 02. 2025, с. Крюківщина, Київщина) — українська журналістка, телеведуча, авторка та ведуча проєкту «Нація непереможних», головна редакторка Головної редакції мультимедіа інформаційного агентства «Укрінформ».
- Виховання і навчання: Тетяна народилася 12 червня 1982 року в Києві. Вона навчається в Національному університеті культури і мистецтв, де здобуває вищу освіту. Під час навчання проявляє інтерес до журналістики та медіа.
- Кар’єра: Після завершення навчання Тетяна розпочинає кар'єру як літературна редакторка. У 2015-17 роках вона обіймає посаду заступниці директора ТО «Хрещатик, 26» — філії ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України "Київська регіональна дирекція"». Пізніше працює головною редакторкою редакції суспільно-публіцистичних програм і ведучою «Центрального каналу» (КДТРК), Всесвітньої служби радіомовлення України та телеведучою Суспільного мовлення. В «Укрінформі» Тетяна стає авторкою і ведучою проєкту «Нація непереможних», що висвітлює силу духу та незламність українців під час війни.

Обставини загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії залишається в Києві й далі працює в ЗМІ.
- Близько 12-ої ночі 25 лютого 2025 року російський безпілотник влучає в будинок Тетяни і її чоловіка в селі Крюківщина Київської області, спричиняючи пожежу. Внаслідок цього Тетяна та її чоловік, хірург-онколог Павло Іванчов, гинуть.

На місці трагедії

- Прощання з подружжям відбувається 3 березня в приміщенні фізико-хімічного корпусу Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, після чого їх ховають на Байковому кладовищі.

Поховання

- Байкове кладовище (прощання з подружжям 3 березня 2025 року в приміщенні фізико-хімічного корпусу

	Національного медичного університету імені О.О. Богомольця).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Тетяна Кулик («Остання зйомка»: серія 1122): ○ «Дякую всім, хто пам’ятає, хто ми є. Є багато дописів про публічних людей, але їхнє живе слово — це найдостовірніша інформація». ○ «Прошу замислитися про мову та національну свідомість». ○ (Вступні слова передачі): «Учора — це історія, сьогодні — це подарунок долі, а завтра — таємниця». ○ Тетяна про чоловіка (Павло Іванчов): «Його мета найближчим часом — запровадити американський рівень медицини». ***Режисер Олесь Санін у програмі Тетяни «Нація непереможених»*** ▪ Генеральний директор «Укрінформу» Сергій Череватий: «Тетяна Кулик була чудовою журналісткою, робила багато програм про нашу боротьбу та наших героїв. Ще вчора ми спілкувалися щодо підготовки інтерв’ю Кирила Буданова. Вона назавжди залишиться в наших серцях і в нашій пам’яті». ▪ Голова НСЖУ Сергій Томіленко: «Тетяна була не просто професіоналом своєї справи, вона була голосом, який розповідав світу про незламність українського народу». ▪ Олеся Долина: «Тетяна була людиною слова, людиною честі. Сказала — зробила. Тетяна Миколаївна Кулик була подругою, посестрою, з якою було легко, надійно, впевнено». ▪ Тетяна активно ділиться досвідом, сприяючи розвитку української журналістики та вихованню нового покоління медійників.
Цікаві факти	▪ Членкиня Національної спілки журналістів України. ▪ Її програма «Нація непереможних» починає виходити в жовтні 2024 року та здобуває популярність.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Тетяна Кулик // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1122. URI: (ЮТ) https://youtu.be/hB2TATTt3PE

Фелікс КУРТАНІЧ

27 років (10 014 днів), оператор дрону; військовослужбовець

Лист Подільський

Стисла біографія

- **Куртаніч Фелікс Валерійович** (16. 11. 1996, с. Грижинці, Вінниччина — 17. 04. 2024, с. Лозове, Донеччина) — український військовослужбовець.
- Виховання і навчання:

Фелікс Куртаніч народився 16 листопада 1996 року в селі Грижинці Тиврівського району га Вінничині — в сім'ї Валерія і Олени Куртанічів (одружилися 23.07.1995). Батько захоплюється фотографією і любить собак — це передалося і синові (збереглися чимало світлин у сімейному альбомі). Мама — фармацевт і згодом юрист за освітою. Попри російську мову в спілкуванні сім'ї, Фелікс зростає патріотом. Із дитинства мріє стати військовим, присвячує багато часу військовому вишколу, навчанню та самовдосконаленню. Навчається в Чернігівському ліцеї з посиленою військово-спортивною підготовкою. Після закінчення школи вступає до Вінницького торговельно-економічного університету, (до 2014, Революції Гідності). Навчається й у Університеті ім. Сковороди в Переяславі (Київщина), залишає навчання, щоб добровільно стати на захист України.

- Діяльність: У 18 років Фелікс приєднується до батальйону «Донбас» і бере участь у бойових діях на сході України (Авдіївка, Піски, Широкине, Попасна). Після «Донбасу» служить у батальйонах ОУН, «Карпатська січ», «Айдар». Під час служби захоплюється аеророзвідкою, що стає його спеціалізацією. Після повернення до цивільного життя у 2019-2020 роках купує перший власний дрон і засновує компанію Dronarium Україна, яка займається аерозйомкою та проведенням патріотичних акцій. Зокрема, він організовує запуск дронів з великими прапорами України, Ізраїлю (коли влітку 2021 року обстрілювали цю країну) та Казахстану над Києвом, а також акцію з банером «Продам гараж на Соломі» з номером телефону посольства РФ в Україні (стає медійною подією).

В кіно	▪ З 2020 року як оператор дрону бере участь у фільмуванні низки стрічок. Наприклад, короткометражний фільм «Простір» (реж. Євген Орець); зйомки відбувалися за кілька днів до повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року). ▪ Його життя та діяльність — тема документального фільму «Фелікс» (реж. реж. Руслан Гришко, Іванна Слободянюк, 2023. URI: https://youtu.be/Nec29rRNH24). Його друзі та колеги реалізували його мрію створити фільм.
Обставини загибелі 	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії у лютому 2022 року Фелікс знову стає до лав захисників — долучається до батальйону Нацгвардії імені Кульчицького, спочатку боронить Київщину, далі вирушає на схід України. ▪ Старший сержант. Піхотинець, займається аеророзвідкою. ▪ Фелікс гине 17 квітня 2022 року під час виконання бойового завдання поблизу села Лозове Донецької області (на межі з Харківською областю). Він та ще двоє побратимів потрапляють під артилерійський обстріл; ніхто не вижив. ▪ Їхні тіла ідентифікують за допомогою експертизи ДНК.
Поховання	▪ Похований на рідній Вінниччині (с. Грижинці).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Фелікс: «24 лютого почалася нова двіжуха і я записався в батальйон [Кульчицького]» («Остання зйомка»: серія 842). ▪ Марія Куряча: «Фелікс був напрочуд толерантним хлопцем навіть попри яскраві націоналістичні позиції. Він легко переймався думками людей із іншими поглядами. Виявляв тотальне прийняття і всеохопну любов до людей, був відкритим, щирим, стовідсотково готовим допомогти всім».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Лис Подільський». ▪ Орден «За мужність» III ст. (посмертно).
Родовід	▪ Батько Фелікса — Валерій помер 2 квітня 2024 року.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Фелікс Куртаніч // Серіал «Україна в огні 2». Серія 842. URI: https://youtu.be/_sXJd-9DW0U

Василь КУХАРСЬКИЙ

42 роки (15 345 днів), актор; військовослужбовець

Лицар сцени і війни

Стисла біографія	▪ **Кухарський Василь Анатолійович** (02. 12. 1981, Радомишль — 07. 12. 2023, Київ (після поранення) — український актор театру та кіно, військовослужбовець ЗСУ. ▪ Виховання і навчання: Василь зростає в родині, де цінують мистецтво та культуру. У 2001 році він завершує навчання на диригентсько-хоровому відділі Житомирського музичного училища імені Віктора Косенка, здобуваючи спеціальність керівника хору, диригента та вчителя музики. Прагнучи розширити свої творчі горизонти, вступає до Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого, де навчається під керівництвом Валентини Зимньої. ▪ Кар'єра та діяльність: Після університету, Василь приєднується до Київського театру «Ательє 16», де бере участь у постановках за творами Шекспіра, Вайльда та Брехта. З 2008 року стає актором Київського академічного драматичного театру на Подолі, де протягом 15 років виконує ролі у виставах «Сто тисяч», «Льовушка», «Механічний апельсин», «Ножиці» та «Приворотне зілля». Окрім акторської діяльності, він захоплюється музикою, що проявляється в участі у 10 сезоні шоу «Х-фактор» у 2019 році з композицією «Le temps des cathédrales».
В кіно	▪ Зіграв десятки ролей у кіно. Василь відомий головними ролями у таких фільмах, як «Максим Оса: золото Песиголовця» (2022), «Забуті» (2019), а також участю в стрічках «Готель Едельвейс» та «Толока». ▪ Вважається, що остання роль Василя Кухарського — роль Ангела у короткометражному фільмі «Історія ангела» його дружини Наталії Гордій-Кухарської.
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm4144124/ ▪ https://dzygamdb.com/uk/persons/2224
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії, Василь приєднується до лав ЗСУ. Служить у першому стрілецькому батальйоні 67-ї бригади ДУК. ▪ Позивний «Актор». У вересні 2023 року отримує важке поранення в бою та понад три місяці перебуває в комі. ▪ Помирає 7 грудня 2023 року в лікарні Києва.

Поховання	▪ Похований у місті Радомишль Житомирської області (прощання 10. 12. 2023 у Театрі на Подолі, відспівування — у Володимирському соборі).
Пряма мова, натхнення і мотивація	 ▪ Василь: «Тим, хто вагається, мабуть, варто прислухатися до внутрішнього свого стану і до поклику, який, на мій погляд, самий правдивий: йти на фронт чи допомагати [як волонтер]». ▪ Однокурсниця Олена Грицай: « Магнетичний, темпераментний чоловік, прекрасний, грамотний, технічний актор, один з найкращих серед свого покоління. Харизматичний, теплий, запальний, чудовий, уважний партнер на сцені. Прекрасна, порядна людина в житті...». ▪ Святослав Вакарчук: «Не стало Василя Кухарського… Любив його і поважав… Така справжня чоловіча енергія була в ньому…». ▪ Ната Радіна: «Коли Василь Кухарський після тяжкого поранення потрапив у госпіталь, його навідав відомий американський актор Шон Пенн, який у той час перебував в Україні. Він став перед ним на коліна і сказав: „Я теж актор. як і ти. Але ти справжній герой, тому що захищаєш батьківщину“». ▪ Даша Малахова «Для мене він втілення найкращих рис шекспірівського актора. Народний, простий, неймовірно енергетичний, дуже змістовний і вразливий. В кожному виступі, просто розмові, у всіх його проявах йшла шалена боротьба духовної сили й ніжності та скромності. Здавалося, що воно прямо зараз вирветься. Вася був справжнім супергероєм зашитим в тіло людини. В тіло чоловіка. Тепер він вільний від всього цього». ▪ Олесь Санін: «За лицарями не плачуть. Про них складають легенди. Василь Кухарський, ти щиро любив і не терпів фальші. Честь!»
Цікаві факти	▪ Лауреат XX Премії України в галузі театрального мистецтва «Київська пектораль» у номінації «Найкраще виконання чоловічої ролі» (роль Васьки Попела у виставі «На дні», 2012). ▪ Василь брав участь у зйомках кліпу гурту «Океан Ельзи» на пісню «Тримай» (2020).
Родовід	▪ Шлюб з режисеркою Наталією Гордій-Кухарською, дитина. Наталія пише: «Сьогодні пішов на Небеса мій прекрасний чоловік, справжній воїн, мужній козак, талановитий актор, такий тато, про якого можна просто мріяти».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Василь Кухарський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 672. URI: (ЮТ) https://youtu.be/dy0z_p5myew

Дмитро ЛАБУТКІН

28 років (10 294 дні), військовий журналіст військовослужбовець

Людина-посмішка з Кременеця

Стисла біографія	▪ **ЛабуткінДмитро Віталійович** (11. 12. 1986, Кременець — 16. 02. 2015, Дебальцево) — український військовий журналіст, капітан 3-го рангу Військово-Морських Сил ЗСУ, заступник редактора Телерадіокомпанії Міністерства оборони України «Бриз». ▪ Виховання і навчання: Дмитро зростає в сім'ї військового, що формує його патріотичний дух та інтерес до військової справи. Навчається в ЗОШ села Білокриниця Кременецького району, а згодом завершує навчання в загальноосвітній школі №23 міста Тернополя. У 2009 році закінчує Львівський інститут Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного за спеціальністю «Журналістика». За словами батька, його називають «людина-посмішка». ▪ Кар'єра: Після завершення навчання Дмитро проходить службу в Севастополі, бере участь у далеких морських походах та міжнародних військових навчаннях.
Обставини служби і загибелі	▪ Після окупації РФ Криму в 2014 році переїжджає до Одеси, де продовжує службу в Телерадіокомпанії Міністерства оборони України «Бриз». У лютому 2015 року, під час бойових дій на сході України, виконує обов'язки прес-офіцера сектора «С». ▪ 21 січня 2015 р. прибув до Краматорська та поїхав у місто Дебальцеве як журналіст, виконуючи завдання із збору фотоматеріалів для переговорної групи у Мінську. 16 лютого 2015 року, під час виїзду з Дебальцевого, група, в якій перебував Дмитро, потрапляє в засідку та зазнає обстрілу: Дмитро гине на місці.
Поховання	▪ Село Білокриниця на Тернопільщині (похорон 25.03.2015).
Пряма мова,	▪ Колежанка Аліна Деак: «Дмитро загинув при виїзді з Дебальцевого разом із розвідгрупою підрозділу

натхнення і мотивація	 спецпризначення 16 лютого 2015 року. Це було його перше та останнє відрядження [на фронт]». ▪ Побратим: Журналістом він залишився, навіть маючи на руках наказ про відбуття на місце постійної дислокації, подовжуючи знімати (Остання зйомка. Серія 372). ▪ Колега Іван Чміль: «Журналістом він залишився навіть тоді, коли мав наказ на відбуття до міста постійної дислокації — не залишився в тилу, а поїхав на броню, продовжуючи знімати». ▪ Олександр Сирський: «Дмитро Лабуткін — надійний офіцер та сміливий журналіст, до останнього подиху залишався вірним військовому та журналістському обов'язку». ▪ Батько Дмитра: «Я хотів би попросити, щоб ми пам'ятали загиблих героїв. Усіх. Поки ми їх пам'ятаємо — доти вони будуть живими, залишаючись у наших серцях».
Цікаві факти	▪ 16 лютого в Україні щорічно відзначається День військового журналіста на честь пам'яті Дмитра Лабуткіна. ▪ Доньці незадовго до зникнення Дмитра приснився сон: «Він сидить у чорній кімнаті, і скрізь стріляють». За словами матері, вони «надіялися, що він десь сховався, що дитині приснилося таке. Але вже син був у темній кімнаті». ▪ Відео, яке позначається як «останнє відео Дмитра»: facebook.com/100004881407070/videos/547022548803787 ▪ Посмертно нагороджений орденом «Народний Герой України» та медаллю «За сприяння Збройним Силам України». ▪ 20 травня 2016 року урочисто відкрито і освячено ще одну меморіальну дошку на честь Дмитра Лабуткіна, встановлену на фасаді Тернопільської загальноосвітньої школи № 23.
Родовід	▪ Залишилися батьки, сестра, дружина та донька Кіра.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Дмитро Лабуткін // Серіал «Україна в огні 2». Серія 272. URI: (ЮТ) https://youtu.be/ZMuZvqByis4

Максим ЛЕВІН

40 років (ор. 14 859 днів), фотокореспондент, журналіст

Камера совісті

Стисла біографія

- **Левін Максим Євгенович** (07. 07. 1981, Боярка — орієнтовно 13-31. 03. 2022, Гута-Межигірська) — український фотокореспондент, документаліст, журналіст, який присвятив життя висвітленню подій в Україні, зокрема Революції Гідності та російсько-української війни.
- Виховання і навчання: Максим народився у місті Боярка Київської області у сім'ї інженера газової промисловості Євгена Броніславовича і товарознавиці Валентини Антонівни Левіних, де також зростав і його брат Олександр (старший на 5 років). Як пише сам Макс (як він сам себе і його називали), «фотографом мріяв стати років з 15-ти. В однокласника батько був фоторепортером, та ще й спортивним. Їздив на олімпіади, чемпіонати світу, на лігу чемпіонів, дітей на стадіон брав. Про таку професію можна було тільки мріяти. У мене ж був дзеркальний «Київ-19», відвідував фотогурток в «домє пєанєров». Після закінчення школи в голову запало «хочу бути фотографом». Тоді ще вочевидь не заради миру у цілому світі, а радше з марнославства. На догоду батькові провчився і закінчив КПІ за спеціальністю «інженер комп'ютерних систем». Після цього з легкою душею почав торувати шлях фотожурналіста».
- Діяльність і кар'єра: З 2006 року Максим розпочинає кар'єру у фотожурналістиці, працюючи в різних виданнях та агентствах. Як пише Макс, «спочатку був напівмаргінальний журнал «Пенсія», потім — газета «Киевские Ведомости», фотоагенства «Фотолента», УНІАН. У 2007-2008 роках здобув багато корисного досвіду в «газеті 24». Далі — фріланс для журналів «Фокус», «Профіль», «Український Тиждень», агенства Associated Press», Reuters, BBC.
- Під час Революції Гідності в 2014 році Максим активно висвітлює події на Майдані Незалежності. У січні того ж року під час виконання професійних обов'язків він зазнає нападу з боку спецпідрозділу «Беркут», які пошкоджують його фотокамеру. З початком російсько-української війни багаторазово відвідує зону бойових дій, документуючи події та соціальні історії. У серпні 2014 року, разом з групою журналістів, йому вдається вирватися з оточення під Іловайськом. Він започатковує документальний проєкт «AFTERILOVAISK», відстежуючи долі людей, сфотографованих ним під час тих подій. Окрім журналістської діяльності, Максим створює численні фото-

	та відеопроєкти для гуманітарних організацій, таких як Всесвітня організація охорони здоров'я, ООН, ЮНІСЕФ, ОБСЄ. Його роботи експонуються на виставках у різних містах світу.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії, як відзначають колеги, «впродовж перших 5 днів війни Максим устиг оприлюднити фоторепортажі з гарячих точок: Харкова, Ірпеня, Бучі, Бородянки, Житомира. У його об’єктив потрапила евакуація людей зі зруйнованих міст. Своїми фото він хотів змінити хід війни. Показати світові всі звірства, які коїть Росія». ▪ 13 березня 2022 року зв'язок з Максимом втрачається, коли він вирушає до села Гута-Межигірська Вишгородського району Київщини для документування наслідків російської агресії. 1 квітня його тіло знаходять з вогнепальними пораненнями. За даними прокуратури, Левіна вбивають військовослужбовці збройних сил РФ два пострілами зі стрілецької зброї. (За висновком представників організації «Репортери без кордонів», які з 24 травня — 3 червня 2022 року, розслідували смерть Левіна, вказують на те, що загибелі Левіна і його друга Чернишева могли передувати допити й тортури).
Поховання	▪ Місто Боярка Київської області.
Пряма мова, натхнення і мотивація	 ▪ Макс: «Проект про точку неповернення. Ми, як країна, зрозуміли, що насправді Росія — це ті, хто стріляють в спину, і ці хлопці [українські воїни в Дебальцево] їх бачили особисто» («Остання зйомка»: серія 52). ▪ Макс: «Напевно, кожен український фотограф мріє зробити фото, яке зупинить війну». ▪ Колеги про Макса: «Максим був беззбройний. Впродовж перших 5 днів війни Максим устиг оприлюднити фоторепортажі з гарячих точок: Харкова, Ірпеня, Бучі,

	Бородянки, Житомира. У його об’єктив потрапила евакуація людей зі зруйнованих міст. Своїми фото він хотів змінити хід війни. Показати світові всі звірства, які коїть Росія».
Цікаві факти	▪ Його фотографії публікуються в виданнях «The Wall Street Journal», «TIME», «Радіо Свобода» та інших. ▪ У 2019 році Максим повідомляє про відмову в акредитації в зоні проведення Операції об'єднаних сил, що викликає резонанс у журналістському середовищі. ▪ Макс з початком широкомасштабного вторгнення оприлюднював свої світлини в ФБ і дозволяв їх передруковувавати і поширювати, якщо це робилося не з комерційною метою (https://www.facebook.com/levin.maks). ▪ Разом із Максимом в лісі поблизу Мощуна та Гути Межигірської загинув і його друг, в минулому журналіст і фотограф, військовий Олексій Чернишев. ▪ Відданість професії: Максим, ризикуючи власним життям, документує найважливіші події в Україні, прагнучи донести правду до світу. ▪ Мужність: Перебуваючи в зоні бойових дій, він неодноразово наражається на небезпеку, але продовжує свою місію. ▪ Професіоналізм: Його роботи стають важливими свідченнями історичних подій, впливаючи на світове сприйняття ситуації в Україні. ▪ Нагороди (серед інших): «За заслуги» III ступеня (2015), кавалер ордена «За мужність» III ступеня (2022, посмертно). Премія імені Георгія Гонгадзе (2022, посмертно).
Родовід	▪ Макс: «Маю кохану дружину і трьох синів-бешкетунів [зрештою, чотирьох синів], працюю штатним фотокором lb.ua, а також над тим, щоб був мир у цілому світі, щоб в Україні нарешті виросло покоління справжніх патріотів, а найкращими характеристиками людини вважали «порядність» і «чесність», а не наявність зв’язків у податковій (митниці, міліції, адміністрації...)» (з профайлу на LB.ua).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Максим Левін // Серіал «Україна в огні 2». Серія 52. URI: (ЮТ) https://youtu.be/ozYVyij7H5E
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm13544826/

Фредерік ЛЕКЛЕРК-ІМХОФФ

32 роки (11 842 дні), журналіст, оператор

Паризький свідок, страчений росгільйотиною

Стисла біографія	▪ **Леклерк-Імхофф Фредерік (Frédéric Leclerc-Imhoff)** (27. 12. 1989, Париж — 30. 05. 2022, Луганщина) — французький журналіст, який висвітлював подій в Україні під час російсько-української війни. ▪ Виховання і навчання: Фредерік народився в 14-му окрузі Парижа. Він навчається у середній школі в ліцеї Елен Буше (Lycée Hélène Boucher) в Парижі (випуск 2007). Того ж року починає вивчати медицину, але навертається до філософії, вивчає цю дисципліну в Tolbiac Center Університету Парижу (магістр, 2012, диплом на тему взаємозв'язку демократії та медіа). Зрештою, здобуває ступінь магістра з журналістики в Інституті журналістики Бордо-Аквітанія (Institut de journalisme Bordeaux Aquitaine, 2014). ▪ Діяльність і кар'єра: 2010-12 він знімає відеорепортажі для Télé liberté, 2012-14 пише статті для видання Rue 89 de l'Obs. З 2014 року працює відеорепортером для видання Capa, де після стажування працює за тимчасовим контрактом до 2016 року. Відтак і до загибелі працює на телеканалі BFM TV як фрілансер, за строковим контрактом.
Обставини загибелі	▪ З початком російського вторгнення в Україну Фредерік двічі відвідує Україну для висвітлення подій, пов'язаних з війною. Перше завдання триває з 10 квітня 2022 року 3 тижні. Згодом він повертається 16 травня 2022 року ще на 3 тижні. ▪ 30 травня 2022 року Фредерік Леклерк-Імхофф гине під час висвітлення евакуації цивільних осіб поблизу Сєвєродонецька на Луганщині. Під час руху гуманітарного конвою російські війська обстрілюють броньований автомобіль, у якому він перебуває. Осколок снаряда пробиває броню та смертельно ранить Фредеріка в шию. Його колега Максім Брандштеттер отримує легкі поранення, українська продюсерка Оксана Леута не постраждала.

Вікно автомобіля після обстрілу

Поховання	▪ Кладовище Пер-Лашез (Père-Lachaise) у Парижі (сектор 52).
Пряма мова,	▪ Фредерік: «Моя місія як журналіста — показувати правду, навіть якщо це небезпечно».

натхнення і мотивація

- Президент Франції Еммануель Макрон: «Журналіст Фредерік Леклерк-Імхофф перебуває в Україні, щоб показати реальність війни. Його було смертельно поранено в гуманітарному автобусі, разом із цивільними, змушеними тікати, щоб уникнути російських бомб».
- Редакція каналу BFM TV: «Наш репортер висвітлював війну, що триває. Він загинув від осколків під час гуманітарної операції…».
- Мати Фредеріка Сільвіан Імхофф (Sylviane Imhoff)
  - на прощанні: «От, Путін, ця чудова людина, яку ти вбив…».
  - до редакції російського ІА ТАРС та ватажка ОРДЛО Леоніда Пасічника): «Я мати вбитого вами вчора молодого журналіста. Мене нудить від цього. Ви, звичайно, боягузливо намагаєтеся виправдатися, але знайте, що ніколи ви не зможете заплямувати його пам'ять. Кожен тут знає його професійну та особисту прихильність до демократії, людської поваги і, насамперед, безкоштовної, неупередженої та чесної інформації, усіх понять, які здаються далекими від того, що вами рухає».
- Професіоналізм: роботи Фредеріка — важливі свідчення історичних подій, впливаючи на світове сприйняття ситуації в Україні.

Цікаві факти

- Фредерік двічі відвідує Україну для висвітлення подій війни.
- Росія через ІА ТАРС виправдовує вбивство журналіста, називаючи його «найманцем», що покликане, за словами «Репортерів без кордонів», «заплямувати пам’ять журналіста».
- В дні вбивства журналіста міністр закордонних справ Франції відвідував Україну, закликав владу провести прозоре розслідування для з’ясування фактів, а Національна антитерористична прокуратура в Франції оголосила про відкриття кримінальної справи.
- Щорічна стипендія, заснована BFMTV для молодих журналістів, перейменована в пам'ять про журналіста.
- 30 травня 2023 року, в річницю смерті Фредеріка, канал BFMTV опублікував 15-хвилинне відео про життя і діяльність (див.: https://youtu.be/ggQleeyVYoU).
- Лицар ордена Почесного легіону (2023).

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Фредерік Леклерк-Імхофф // Серіал «Україна в огні 2». Серія 122. URI: https://youtu.be/BA_iEOFiOeE

Юрій ЛЕЛЯВСЬКИЙ

49 років (17 967 днів), журналіст; військовослужбовець

Нескорений полонами

Стисла біографія

- **Лелявський Юрій Миколайович** (20. 07. 1973, Львів — 28. 09. 2022, Луганщина) — український журналіст, військовослужбовець, учасник російсько-української війни.
- Виховання і навчання: Юрій народився й зростає у Львові. З дитинства виявляє інтерес до журналістики та суспільних процесів. Закінчує місцеву школу, після чого вступає до вищого навчального закладу, де здобуває освіту за спеціальністю журналістика. Його батько, сестра та племінник проживають у Львові.
- Діяльність і кар'єра: Юрій працює журналістом у виданнях та інформаційних агентствах, таких як «Аргумент-газета» та «МедіаСтар», на загальнонаціональних телеканалах. Він висвітлює події Революції Гідності, анексію Криму та початок війни на сході України. У травні 2014 року під час зйомок у Слов'янську його захоплюють проросійські бойовики та 15 днів утримують у полоні. Після звільнення продовжує журналістську діяльність, зокрема в зоні бойових дій. Юрій вирішує приєднатися до лав ЗСУ, де обіймає посаду пресофіцера в 10-й гірсько-штурмовій бригаді.

Обставини загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії Юрій повертається на службу і стає пресофіцером 80-ї окремої десантно-штурмової бригади. Капітан ЗСУ.
- 28 вересня 2022 року Юрій Лелявський гине у бою з російськими окупантами під час виконання завдання у складі десантно-штурмового підрозділу.

Поховання

- Личаківське кладовище в Львові.

Прямо мова (Юрій)

- Юрія (як журналіст): «Інша проблема. В нас ЗМІ знаходяться під впливом олігархів, власників каналів й іноземців» («Остання зйомка»: серія 272).
- «Думка піти в армію уперше з'явилась, коли на моїх очах відбулась анексія Криму: я туди приїхав як журналіст, і мені багато речей видавались дивовижними. Якісь «зелені чоловіки» походжають, ніби з фільму «Марс атакує» матеріалізувались. Наші кримські військові бази якісь «козаки війська Донського» блокують».

- «Я в першу чергу − офіцер, а вже потім — журналіст!».
- «У практичній десантній площині тепер із вдячністю згадую свого… викладача фізичного виховання. Якщо у школі бігати кроси здавалось таким собі завданням, то тепер, будучи десантником, усі сумніви в тому, що тіло треба гартувати з юності, — повністю розвіялися. Судіть самі: на передовій треба на собі постійно носити бронежилет, шолом, боєкомплект, як мінімум дві ручні гранати, автомат. А якщо марш чи переміщення, то треба ще на собі чи в руках перти ящики з патронами, міни й тому подібне».

Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Колега: «Юра постійно рвався в бій на передову. Якщо він десь знаходився на тиловій посаді, він мені писав: «Я не можу тут знаходитися. Мені треба, в той час, коли хлопці воюють, коли хлопці гинуть, мені треба бути з ними» («Остання зйомка»: серія 272).
Цікаві факти	▪ Позивний (ймовірно) — «Фотокор». ▪ Юрій двічі потрапляв у полон до проросійських бойовиків під час виконання журналістських обов'язків (вдруге — вже в «лнр» 23 липня 2014 року). ▪ Юрій був двічі полонений і під час другого полону вважався вбитим, адже джип сепаратистів, які забрали документи затриманих волонтерів, підірвалась на міні — на місці було знайдено трупи, документи. Юрій: «Не розібралися і повідомили, що ми загинули. Батькам уже дзвонили, висловлювали співчуття, а я в той час сидів у підвалі». ▪ Нагороди (серед інших): ордени «За заслуги» III ступеня та «Богдана Хмельницького» III ступеня (посмертно).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Юрій Лелявський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 272. URI: (ЮТ) https://youtu.be/1cFOQC5WQTA

Олександр ЛИТКІН

45 років (16 624 дні), журналіст і військовослужбовець

Ужгородський «Каштан» між вогнем

Стисла біографія

- **Литкін Олександр Вікторович** (06. 09. 1976, Ужгород — 13. 03. 2022, біля Ірпеня) — український журналіст, який спеціалізувався на висвітленні ДТП, учасник російсько-української війни, оборони Київщини.
- Виховання і навчання: Олександр народився 6 вересня 1976 року в місті Ужгород, де проводить своє дитинство та юність. Навчається в середній школі №8 (нині — Ліцей на вул. акад. Корольова, 4), після чого вступає до середнього професійно-технічного училища №19, де здобуває професію столяра-червонодеревника.
- Діяльність і кар'єра: У 1994 році, після завершення навчання, Олександр проходить строкову військову службу в смт Десна Чернігівської області. Після демобілізації, у 1997 році, переїжджає до Києва, де проживає до 2003-го. Згодом оселяється в місті Буча, а в 2018 році переїжджає до Ірпеня.
- Олександр працює журналістом, співпрацюючи з інформаційним ресурсом «КНК Медіа» та висвітлюючи дорожні пригоди для порталу «ДТП». Як співзасновник та журналіст-фрілансер Public dtp.ua. ще працює таксистом. Напрям журналістської діяльності — ДТП, робив фоторепортажі, намагався детально розібратися в кожній події, аби встановити всі обставини. Він активно займається громадською діяльністю, прагнучи донести правду про події в країні до широкого загалу.

Обставини загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року Олександр приєднується до ТРО Ірпеня, щоб захищати місто та його мешканців. Він бере участь у боях на підступах до Києва, зокрема на блокпості «Жираф».
- 13 березня 2022 року, під час оборони Ірпеня, Олександр Литкін героїчно гине в бою з російськими окупантами.
- Тетяна Близнюк: «Саша зі своїми товаришами по службі охороняли надзвичайно важливий блокпост на автодорозі між Ірпенем і Бучею [в районі села Романівка]. Росіяни намагалися кілька разів прорватися, але їх зупиняли. 13

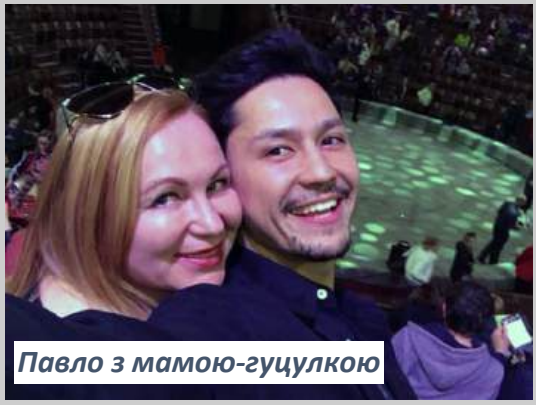
	березня ворог безперервно вів вогонь протягом 16 годин. Від одного зі снарядів Олександр та ще двоє його побратимів — Сергій Нощенко та Дмитро Пасько і загинули».
Поховання	▪ Алеї пам’яті захисників України в Ірпені (11. 04. 2022).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Побратим (Володимир Коротя): «Вони зажали нас з п’ятьох сторін механізованими засобами», «ми дивилися один одному в очі й казали: «В Вальгаллу тільки разом». Це дуже мотивувало. Вони не могли з нами впоратися і повертали зброю проти цивільних, воювали проти мирного населення» («Остання зйомка»: серія 512). ▪ Дружина Тетяна: «Саша був різносторонньою людиною, безмежно цікавим співрозмовником, із неординарним почуттям гумору, дуже щирим, добрим, ніколи не відмовляв у допомозі. Ще він надзвичайно поважав та переймався долею літніх людей, особливо безпорадних, усіляко турбувався про них, допомагав, місцеві бабусі називали його: «Наш Сашуня», а він їх: «Мої дєвочки» — це було дуже зворушливо». ▪ Олександр Литкін надихає своєю відданістю професії та громадянською позицією. Його життя — приклад мужності, патріотизму та самопожертви в ім'я свободи та незалежності України. *Поховання (Ірпінь, 11. 04. 2022)*
Цікаві факти	▪ Позивний — «Каштан». ▪ 2002 пережив трагедію — загибель мами, яку спричинив п’яний водій, тому став учасником спільноти проти нетверезих за кермом (PITBULL KIEV). ▪ При нагородженні журналістів у 2022 році Президент України Володимир Зеленський сказав таке: «Олександр Литкін, журналіст ТНК Медіа, загинув 13 березня в селі Романівка внаслідок обстрілу військовослужбовцями ЗС Російської Федерації». ▪ Посмертно Олександру присвоєно звання Почесного громадянина міста Ірпеня. Нагороджений медаллю «За оборону рідної держави» та відзнакою «Орден добровольця» (посмертно).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олександр Литкін // Серіал «Україна в огні 2». Серія 512. URI: (ЮТ) https://youtu.be/3vut6edm2CQ

Павло ЛІ

33 роки (12 292 дні), актор, телеведучий

Корейський гуцул Осіріс

Стисла біографія	▪ **Лі Павло Романович** (10.07.1988, Євпаторія — 06.03.2022, Ірпінь) — український актор, телеведучий, співак і волонтер. *Павло з мамою-гуцулкою* ▪ Виховання і навчання: Павло народився 10 липня 1988 року напередодні свята Петра і Павла в українському місті Євпаторія єдиним сином у сім'ї батька корейського походження музиканта Романа Миколайовича Лі й гуцулки й спортсменки (гірський спорт) й хореографа Марії Василівни. З раннього дитинства він виявляє інтерес до мистецтва та музики. В дитинстві через скруту Павло нерідко йде не репетицію, а на ринок — допомогти батькові продавати овочі, або до місцевого зоопарку — доглядати тваринами. Після завершення середньої освіти Павло вступає до Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, де здобуває фахову освіту в галузі акторської майстерності. ▪ Діяльність і кар'єра: Після завершення навчання Павло активно працює в українському кіно та на ТБ. Він знімається в численних фільмах і серіалах, серед яких «Штольня», «Тіні незабутих предків», «Правила бою», «Зустріч однокласників» та «Скажене весілля 2». Окрім акторської діяльності, Павло займається музикою, виступає як співак і бере участь у різних телевізійних проектах.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року Павло приєднується до лав ТРО, щоб захищати рідну землю. ▪ 6 березня 2022 року він трагічно гине під час обстрілу в місті Ірпінь Київської області.
Поховання	▪ Похований у смт. Ворохта (Івано-Франківська область, де проживає його мати).
Павло Лі	▪ «Доброго вечора, я — з України. Моя мама — гуцулка з Карпат. Я пишуюся тим, що одна моя частинка — із західної України. Друга моя частина — з Криму, мій тато —

кореєць і я виріс на морі» («Корейський гуцул» («Остання зйомка»: серія 43).

- «Мистецтво — це спосіб вираження себе і можливість донести до людей важливі речі».
- Останній пост Павла: «За останні 48 годин є можливість сісти та світлину кинути про те, як нас бомблять, а ми посміхаємося, тому що впораємось, і все буде Україна. Ми працюємо!».

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Мама Марія: «Ріс дуже розумненьким. Спочатку думала, що він стане спортсменом, як я. Але коли йому виповнилося років шість, стало очевидно, що в нього схильність не до спорту, а до театру. Вже в садочку він грав на святкових ранках головні ролі... Одного разу ми з ним були на дитячій виставі. Коли вона закінчилася, Павло піднявся на сцену, підійшов до завіси і став вдихати її запах...».

- Колега (актор): «Павло завжди відзначався щирістю та відданістю своїй справі. Його енергія заряджала всіх навколо».

Цікаві факти

- Позивний «Осіріс» (Осиріс) отримав під час зйомок у фільмі «Мирний-21» (реж. Ахтем Сеітаблаєв), де зіграв роль капітана з таким позивним. Похоронне бюро, котре займалося похованням Павло, теж має таку назву.
- Ім’я отримав з нагоди свята Петра і Павла, хоча спочатку дитину хотіли назвати Робертом.
- Павло володіє кількома мовами, включаючи українську, російську та корейську.
- Він активно займається благодійністю та волонтерською діяльністю, допомагаючи дітям-сиротам та ветеранам.
- Остання роль Павла Лі — роль Філа в фільмі «Смак свободи» (реж. Олександр Березань, 2024).
- Орден «За мужність» III ст. (6. 06. 2022, посмертно).
- У 2022 році провулок Московський в Києві перейменували на провулок Павла Лі.

«Остання зйомка»

- Кримський гуцул. Остання зйомка: Павло Лі // Серіал «Україна в огні 2». Серія 43. URI: (ЮТ) https://youtu.be/XH7OOawWo6Y

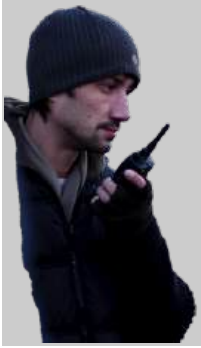

Андрій МАКСИМЕНКО

48 років (17 668 днів), режисер, сценарист, актор; військовослужбовець

Сценарист невійни

Стисла біографія	▪ **Максименко Андрій Іванович** (07. 12. 1974, Біла Церква — 03. 05. 2023, Дніпро, після поранення 20. 04. 2023) — український актор і режисер, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Андрій народився 7 грудня 1974 року в місті Біла Церква на Київщині. Його батьки (зокрема батько Іван) виховують сина в атмосфері любові до України та поваги до національних традицій. Андрій з дитинства виявляє інтерес до театру та кіно, бере участь у шкільних виставах та культурних заходах. Після закінчення середньої школи вступає до Київського університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого (1992-97, режисер кіно). ▪ Діяльність і кар'єра: Після завершення навчання, Андрій працює у різних театрах Києва та інших міст України. В кіно проявляє себе як актор, сценарист і режисер. Як актор грає ролі в таких фільмах, як «Judenkreis, або Вічне колесо» (1995), «Русалонька» (1996), «Сокирра» (1995), а також серіалі «Весілля Барбі» (співрежисер, 2005), як сценарист — у таких фільмах, як «Сьомий маршрут» (1997), «Кука» (2007), «Старі полковники» (2007), «На море» (у співпраці, 2009), серіал «Роман вихідного дня». Режисер докфільму «Чоловік» про В'ячеслава Чорновола.
Профайли	▪ https://dzygamdb.com/uk/persons/4630 ▪ https://www.imdb.com/name/nm7195172
Обставини служби і загибелі	▪ У 2014 році Максименко йде добровольцем на фронт, приєднавшись до батальйону «Дніпро-1». ▪ Після початку повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році знов стає до лав захисників у складі батальйону ім. Джохара Дудаєва (підрозділ «ADAM»). ▪ 20 квітня 2023 року отримує осколкове поранення обличчя. Після цього його доставляють до Києва, оперують у лікарні Мечникова та вводять у штучну кому.
Поховання	▪ Прощання 5.05.2023. Похований у рідному місті Біла Церква на центральному кладовищі з військовими почестями.
Пряма мова (Андрій),	▪ Про себе жартома: «Гуманоід, самець» (ФБ). ▪ Про свою мотивацію: «Коли моя країна в небезпеці, я не можу стояти осторонь. Мистецтво — це моя душа, але зараз мій обов'язок — захищати Батьківщину».

натхнення і мотивація 	▪ «Європа... Тепер доведеться усіх їх захищати, типу, офіційно. ... Що ми, власне, й робимо, майже тисячу літ. Вітаю, українство. Чистить зброю, молитися, спати» (ФБ, 24.06.2022). ▪ «Активісти! Не заважайте Арестовичу трахати вам мізки! (ФБ, 21.06.2022). ▪ «Сестрички та братики, я тут звернув увагу... Дехто з нас давно трохи «в тємі», але зараз, судячи з уваги, яку привертає цей пост, я бачу, що ми стаємо нацією вояків. Тепер питання демілітарізації ворожих територій — задача кожного українця. І я люблю вас усіх просто так. А ще більше люблю — за цю непереможну жагу до життя. Слава Україні» (ФБ, 25.04.2022). ▪ «Пріорітети. Я дуже вибагливий. Не люблю Аристовіча, не люблю Геращенка, не симпатизую я Зеленському. ... Та зараз ми всі з ними дружимо. Навіть Шуфрича вже будемо бити потім. Спершу наб'ємо русьню» (ФБ, 1.03.2022). ▪ «Усіх люблю, крім тих, кого ненавиджу. СЛАВА НАЦІЇ!» (1.04.2022). ▪ Про нардепа Миколу Тищенка (одягнутого в військову форму): «Катлєта з пістолєтом. 2-а серія» (ФБ, 12.07.2022).
Про Андрія 	▪ Юлія Максименко: «Сьогодні, 3 травня Андрій покинув нас і пішов у засвіти. Так і не вийшовши з медикаментозної коми, вирішив змінити добробат ім. Дудаєва на Небесній сотню. Він з давніх часів був людиною, яка рухала українську ідею та самобутність у творчості і в головах людей. І ніколи не лишався осторонь... ні в 2014, ні зараз…». ▪ Олесь Санін: «Андрій Максименко полинув в засвіти. Війна сьогодні забрала ще шмат серця. Митець, батько, воїн. Анастасія Баша, сестро, прийми глибокі і щирі співчуття. Слава Герою! Вічна пам'ять». ▪ Колега-актор: «Андрій був людиною великого серця. Його відданість мистецтву та Україні надихала всіх нас».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Режисер». ▪ 11 квітня 2012 року разом із Наталією Крук (внески 50% на 50%) зареєстрував «ТОВ «КІНОКОМПАНІЯ «САЛО ПІКЧЕРЗ»»», яке мало на меті виробництво фільмів і формально діє і після смерті Андрія.
Родовід	▪ Партнерка Максима — Анастасія Баша зі Львова (виїхала з дитиною до ФРН 2022 року): «3.05.2023, Андрій пішов. Для воїна — велика честь піти у бою. Андрійчику, для мене — велика честь прийняти це із честю і гідністю».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Андрій Максименко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 452. URI: (ЮТ) https://youtu.be/CO4pIGz_KUY

Богдан МАРКЕВИЧ

38 років (13 904 дні), журналіст, викладач, військовослужбовець

Богдан, якого можна обійняти

Стисла біографія	▪ **Маркевич Богдан Михайлович** (04. 09. 1986, Осталовичі, Львівщина — 28. 09. 2024, Суми) — український журналіст, викладач і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Богдан народився 4 вересня 1986 року в селі Осталовичі Львівської області. Закінчує середню школу №95 у Львові. Навчається на факультеті журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка (2004–2009). Після закінчення залишається працювати асистентом кафедри мови засобів масової інформації. ▪ Діяльність і кар'єра: До січня 2024 року викладає на факультеті журналістики (асистент кафедри). Колеги називають його «зразковим працівником, інтелектуалом і перспективним науковцем». Він активно підтримує студентські проєкти, запам'ятовує деталі про кожного студента та ставить людяність на перше місце.
Обставини служби і загибелі	▪ У січні 2024 мобілізується до ЗСУ. Служить у підрозділі, який бере участь у бойових діях на фронті. ▪ У складі одного з медичних підрозділів. ▪ Гине 28 вересня 2024 року гине «внаслідок обстрілу клінічної лікарні святого Пантелеймона у Сумах».
Поховання	▪ Личаківське кладовище (Марсове поле), Львів (2. 10. 2024). Чин — Гарнізонний храм святих апостолів Петра і Павла.
Про Богдана	▪ Колега Наталя Більовська: «Не пам'ятаю жодного разу, коли б Богдан відмовив комусь у допомозі, навіть якщо зовсім не мав часу, навіть якщо був втомлений. Студенти любили і поважали його, бо він завжди був привітним і чуйним, пам'ятав все про кожного, розумів, входив у становище. Богдан жив роботою, факультетом, своєю сім'єю, улюбленим племінником».

Випускниця Ніка Матвієнко: «Він у мене не викладав, але я завжди знала: його пари — неймовірні. Про це розповідали всі студенти. Він завжди був щедрим на добрі слова і на найщирішу підтримку. Особливо вражала його щира включеність у всі наші студентські проєкти. І я завжди любила це все в ньому, захоплювалась, рівнялась. Обожнювала спілкуватись з ним на факультеті, він був дуже відданий своїй роботі, тому там його зустріти можна було часто. І я вдячна йому, що ми не втратили зв'язок, коли він пішов на фронт. Він писав, завжди щиро, відчувалось, що від серця. Коли він прийшов на наше вручення дипломів, ми довго-довго йому аплодували. Тому що він — про любов, про повагу. І коли він зайшов до актової зали, перше, що я йому сказала: а можна вас обійняти? І цей момент досі в мене перед очима. Є такі люди, яких бачиш — і завжди усміхаєшся, завжди. Богдан Михайлович — саме такий. Я не можу сказати «був», тому що в моєму серці він завжди таким буде, світитиме сонцем, як він це вмів».

- Юлія Присяжна: «Дуже важко повірити і змиритися з жахливою реальністю… Добрий, чуйний, мужній… Спи спокійно, наш Герой, достойний Син України… Світла пам'ять про Тебе, Богдане, нехай Господь прийме в свої обійми і Царство Небесне…».
- Друзі: «Він був дуже уважним і завжди дарував дуже символічні подарунки. Зараз, коли ми з дружиною дивимося на них — це в нас викликає гордість, що саме Богдан їх подарував».

Цікаві факти

- Включеність у студентське життя: Навіть після мобілізації підтримував зв'язок зі студентами, писав їм щирі листи та приїжджав на вручення дипломів, де йому довго аплодували.
- Відзнаки: Подяки Ректора Львівського національного університету імені Івана Франка за багаторічну сумлінну працю та значні здобутки у професійній діяльності (2016, 2018).
- Символ світла: Студенти та колеги описують його як людину, яка «завжди викликала усмішку» і залишилася в їхніх серцях як джерело тепла.
- Гуманізм: Його здатність «бачити людину в кожному» стала прикладом для колег і учнів.

Олександр МАХОВ

36 років (13 166 дні), журналіст; військовослужбовець

Луганський журналіст на війні

Стисла біографія

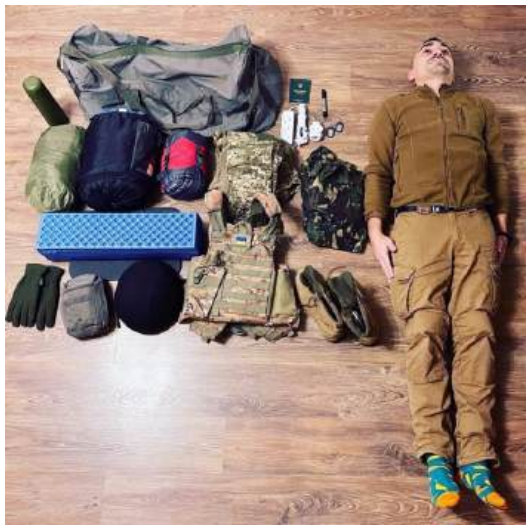
- **Махов Олександр Володимирович** (17. 04. 1986, Луганськ — 04. 05. 2022, с. Довгеньке, Харківщина) — український журналіст, військовослужбовець, воєнний кореспондент, учасник російсько-української війни.
- Виховання і навчання: Про родину Олександра відомо, що вона залишилася на окупованій території Луганська, підтримуючи проросійські настрої, що призвело до розриву стосунків з сином. Олександр здобуває освіту в Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля за спеціальністю журналістика.

- Діяльність і кар’єра: Після закінчення університету Олександр працює на Луганському обласному телебаченні, зокрема на міському каналі «ІРТА». Пізніше він обіймає посаду кореспондента на телеканалах «Україна», «Україна 24» та «Дом». Олександр також веде авторський подкаст «Воєнкор», у якому висвітлює події з зони бойових дій.

Обставини служби загибелі

- У 2015 році, відчуваючи патріотичний обов'язок, Олександр добровільно мобілізується до лав ЗСУ. Служить зенітником і кулеметником у 57-й окремій мотопіхотній бригаді, бере участь у бойових діях під Горлівкою, зокрема в районах Зайцевого та Майорська.

- З початком повномасштабного вторгнення Росії в 2022 році Олександр повертається на службу, приєднавшись до 95-ї

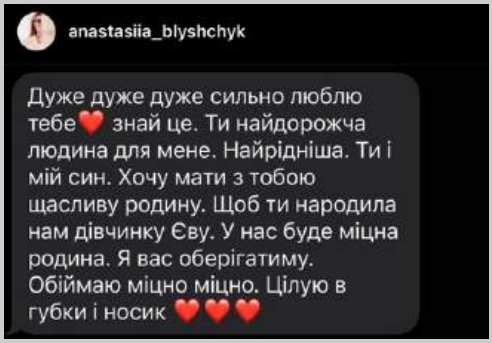

десантно-штурмової бригади. Він також висвітлює бойові дії, ділячись інформацією про ситуацію на фронті через соціальні мережі.

- Олександр гине 4 травня 2022 року під час бою в селі Довгеньке на Харківщині. Під час відходу з виконаного завдання отримав осколкове поранення легені від артилерійського обстрілу. Перед смертю попросив медика передати його нареченій, що він її любить.

Поховання	▪ Берковецьке кладовище в Києві (9. 05. 2022).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Олександр Махов: Ми готові захищати нашу Україну. Нам видали зброю і набої. («Остання зйомка»: серія 92). ▪ Олександр Махов: «Під Ізюмом мій впертий підрозділ ЗСУ відбив штурм російської армії. Росіяни штурмували після тривалої артпідготовки — танками, як мінімум 10 штук. Бехами з піхотою. Вертольотами. Селяни, прораби, кухарі гасять «другу армію світу». Я хочу, щоб ви пишалися нашою армією. Ми б'ємося за нашу країну. За наш дім. Вірте в ЗСУ».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Журналіст». ▪ Олександр мав насичене та різноманітне життя. У 2017 році він як журналіст відправився у відрядження до Антарктиди, знайомлячи глядачів з умовами роботи української антарктичної станції. У лютому 2020 року Олександр був єдиним представником українських ЗМІ під час обсервації в Нових Санжарах на Полтавщині, куди евакуювали громадян з китайського Уханя. ▪ Український гурт «БожеВільні» присвятив пісню пам'яті загиблого військового та журналіста Олександра Махова. Трек має назву «Моя весна». ▪ Олександр публічно зробив пропозицію Анастасії Блищик («Зараз час, коли потрібно приймати відповідальні рішення. Ти — найбільше і найпотужніше кохання мого життя. Виходь за мене»). Олександр за життя публічно не повідомляв, чи Анастасія прийняла пропозицію. Анастасія, яка теж приєдналася до ЗСУ, в 2024 році оголосила, що працює над фільмом про Олександра (робоча назва «Журналіст»).
Родовід	▪ В Олександра залишився син Владислав.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олександр Махов // Серіал «Україна в огні 2». Серія 92. URI: (ЮТ) https://youtu.be/jL_8ZWoccGc

Олександр МАШЛАЙ

41 рік (14 976 днів), медійник, громадський діяч, військовослужбовець

Гот-пластун з Рівненщини

Стисла біографія	▪ **Машлай Олександр Олександрович** (09. 07. 1983, селище Гоща, Рівненщина — 07. 05. 2024, біля с. Желанне, біля Покровську, Донеччина) — український журналіст, громадський діяч, пластун, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Народився 9 липня 1983 року у селищі Гоща Рівненської області в сім'ї Олександра Машлая та Алли Блонської. З дитинства виховується в патріотичному середовищі, проходить вишкіл у «Пласті» та долучається до Молодіжного націоналістичного конгресу (МНК). Навчається у Гощанській гімназії, відтак здобуває вищу освіту у Національному університеті водного господарства та природокористування (випуск 2004). Згодом обирає шлях журналіста та громадського активіста. З 2008 року після одруження проживає в Луцьку. ▪ Діяльність і кар'єра: Головний редактор видання «Правий Поступ» (орієнтовно 2005-2010), відомий принциповою позицією та аналітичними матеріалами. Його журналістська діяльність спрямована на висвітлення національно-патріотичних тем та підтримку української ідентичності. У 2006-2007 роках проходить строкову службу в лавах ЗСУ. Співорганізатор і постійний член оргкомітету фестивалю «Бандерштат» у Луцьку. З 2010 року певний час секретар Правління ВОО політичної партії «За Україну!».
Обставини загибелі	 ▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році Олександр добровільно вступає до лав ЗСУ. Молодший сержант. Служить у 25-му окремому штурмовому батальйоні 47-ї окремої механізованої бригади «Маґура», бере участь у боях за Роботине. ▪ З жовтня 2023-го діє в обороні Авдіївського коксохімічного заводу, згодом обороняє село Бердичі біля Покровська. ▪ Автор-розробник шеврону свого батальйону. ▪ 7 травня 2024 року Олександр гине під час виконання бойового завдання поблизу села Желанне (Очеретинська селищна громада Покровського району Донецької області). ▪ Похований 7 місяців після ідентифікації тіла.
Поховання	▪ Село Гаразджа на Волині (9. 12. 2024).

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Вахтанг Кіпіані: «Націоналіст, порядний, конструктивний, на таких країна тримається».
- Колега Ігор Гузь:
  - «Як на мене, Олександр — це золота людина, тому що він ідеологічно був сформований ще з самих юних років як український націоналіст. Був фактично скрізь — на Майдані, в таких важких подіях. Наприклад, я з ним був там в СІЗО в Мінську свій час, сиділи за ґратами. Тобто він фактично все своє життя присвятив українській справі. І в перші дні пішов на фронт, боровся, був у різних точках. Він був зв'язківцем. Тому, в принципі, людина, як на мене, просто золота. Дуже прикро, що такі люди залишають цей світ».
  - «Було орієнтовно 10 номерів газети «Правий поступ», а потім з ініціативи Олександра було переформатовано на журнал. Є видання навіть у PDF-форматі збережені. Журнал був глянцевий. Це було цікаве видання, але з різних причин не виходило далі, ніж 20 номерів» (окремі числа видання доступні на сайті «Чтиво»).
- Андрій Бокоч: «Ми з Сашком були знайомі більше 20 років. Разом пройшли Білорусь, Революцію Гідності, Помаранчеву, купу кампаній. Це був справжній побратим».
- Пані Єва (сусідка): «Я його дуже поважаю. Він моя була палочка-виручалочка. Коли потрібно виходити на уроки і щось ставалося в мене із ноутбуком — він завжди мені допомагав. Дуже вихований, дуже чемний. Я його ніколи не бачила навіть випившого. Ну, чесна, порядна людина. І ми не можемо змиритись, що його нема».
- Пан Володимир (родич): «Олександр був світлої, гарної душі чоловік, патріот. І так гарно розвинуто все міг пояснити розлого, просто, і в спілкуванні. І без ніяких проблем було з ним... І не відмовився, не втік, не заховався — пішов боронив Україну. … Це національний герой, справжній герой, українець, патріот, пластун».

Цікаві факти

- Позивний — «Гот».
- В 2005 році з побратимами з «Національного Альянсу» бере участь в опозиційній акції «Чорнобильській шлях» в Мінську: затриманий та засуджений на 10 діб арешту.

Родовід

- З 5 жовтня 2008 року в шлюбі з луцькою активісткою Валентиною Глущук. Сини Богдан та Орест — теж пластуни.

Максим МЕДИНСЬКИЙ

33 роки (12 091 день), журналіст, військовослужбовець

Десантник серця Аліси

Стисла біографія

- **Мединський Максим Сергійович** (22. 03. 1989, м. Болград, Одеська область — 29. 04. 2022, біля Харкова) — український журналіст, громадський активіст, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Народився 22 березня 1989 у місті Болград на Одещині в сім'ї військових (батько Сергій — військовий журналіст, мати — за освітою вчителька, яка теж служила в армії). Уже в школі (нині школа-ліцей №4) Максим прагне до журналістики: пише статті для місцевої газети «Дружба», готується до вступу на факультет журналістики, навіть проводить інтерв'ю з мером міста. Максим вступає на факультет журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка (спеціальність «видавнича справа й редагування», випуск 2011). Водночас здобув звання молодшого лейтенанта запасу на військовій кафедрі. Під час навчання Максим працює у студентських та місцевих медіа.
- Діяльність і кар'єра: Після університету Максим працює у друкованих та інтернет-виданнях, зокрема в прес-службі Центру досліджень енергетики (аналітичний центр, прес-секретар). Згодом переходить у комунікаційні служби: працює в прес-службі Міністерства інфраструктури, в команді, яка допомагає «Нафтогазу» у інформаційній боротьбі (як-от протидія запуску «Північного потоку-2»). Відзначається його фаховість як комунікаційника та постійна громадянську активність. В 2014-15 бере участь в захисті України на сході. Продовжує журналістську роботу після демобілізації: пише статті та блоги, зокрема для інформаційних сайтів. У 2016 році видає власну книгу — фото-щоденник «4.5++. Фотощоденник українського кіборга», присвячений фронтовому досвіду й на основі світлин, зроблених самотужки. Бере участь у проекті «Жителі Києва», де відверто говорить про свій досвід війни.

Обставини служби і загибелі

- З початком російсько-української війни в 2014 році Максим без вагань добровільно приходить до військкомату — повістки не отримує, але сам наполягає на мобілізації. У серпні 2014-го він стає заступником командира мінометної батареї у складі 79-ї окремої аеромобільної бригади. Батарея Максима чотири місяці несе службу біля Донецького аеропорту, веде бої в Пісках та Водяному, бере участь у рейдових операціях під Павлополем і Старогнатівкою. Попри складні умови, Максим вирішує, що виконав свій обов'язок, і 16 вересня 2015 року демобілізується, повертаючись до мирного життя. (Про свій мотив писав: «Коли настає жопа,

	єдине, що може бути важливим — сім'я. Я зрозумів, що виконав свій обов'язок… і маю повертатися, будувати власну сім'ю». У цей час Максим займається особисте життя і планує весілля й одружується в 2017 році). ▪ У лютому 2022 року Максим знову стає на захист України, пише: «Не піти не можна… важливо не лише боятися втрат, а й захищати своє». Служить у 95-й окремій десантно-штурмовій бригаді, лейтенант. ▪ 29 квітня 2022 року Максим гине в бою поблизу села Курулька Барвінківського району на Харківщині внаслідок артилерійського обстрілу російських окупантів.
Поховання	▪ Село Ксаверівка (Київщина) — мала Батьківщина дружини (поховання 12. 05. 2022, прощання 11. 05. 2022 на Байковому кладовищі).
Пряма мова (Максим) 	▪ Максим Мединський: ○ «Я виріс у військовій сім'ї у Болграді, батько — військовий журналіст, мати, вчителька за освітою, теж служила. Друзі мого дитинства — діти військових, що так само, як і я, змалку мріяли бути десантниками» (журнал «Жителі Києва», лютий 2022). ○ Про дитинство в Болграді та патріотичне виховання: «Мені ніколи не було страшно втратити своє життя… У моїй країні війна, отже я маю її захищати» (журнал «Жителі Києва», лютий 2022). ○ «Мій сенс життя — у доньці, вона — головне». ○ «Я готовий іти на війну, бо не хочу, щоб вона (донька) жила в «совку»». ○ «Я давно для себе вирішив, що буду служити, коли почнеться війна. І батько, й мама служили у ВДВ. Звідти й моя любов до парашутного спорту. Тож здійснилась мрія дитинства» (травень 2015). ○ «Якщо знову почнуться активні бойові дії, я, звісно ж, повернуся на війну… Боятися нормально, хвилюватися про рідних — теж. Але не піти не можна» knu.ua . «У житті немає одного сенсу, їх — багато. Треба жити і щоразу відкривати нові». ○ «Мені ніколи не було страшно втратити своє життя, лише боявся втратити його якось по-дурному. Тому не стояло питання: йти на війну чи ні». ○ Див. інтерв'ю Максима: https://youtu.be/nSAqaMjZj-Q

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Головна редакторка газети «Дружби» Тетяна Терзі (м. Болград): «Максим писав статті для видання, навчаючись ще в школі… Добре вчився, був лідером. Талановитий, відповідальний і дуже цілеспрямований. Хотів стати журналістом і став».
- Одногрупниця Христина Кулаковська: «Максим усіх об'єднував навколо себе, любив збирати студентів на природі, щоб готувати на вогні, грати на гітарі, співати… Завжди міг сам усе організувати. Не говорив багато, робив усе через дію. Найчесніший, найщиріший… Він дуже любив Україну».

- Сергій Дмитрієв (мер Болграда): «Максим Мединський словом і ділом показав, що любити свою країну — це боротися за її волю до кінця. Його приклад має стати для нас зразком безкорисного, мужнього й патріотичного ставлення до землі, на якій ми живемо».
- Сестра Оксана після загибелі Максима: «Тепер я за нас двох: удвічі сильніша, удвічі добріша… Ми збудуємо всі походи й подорожі, що ти мріяв — допідкорю Казбек… буде болградське вино… все, що ти так любиш, обіцяю!».

Цікаві факти

- Захоплення: гірські походи і сплави по річках, офроуд, їзда на мотоциклі, стрибки із парашутом.
- Прадід Максима (теж Максим) загинув навесні 1945 року під час Другої світової війни.
- В університеті в 2000-х роках Максим часто одягав синю кофту з написом «Україна» — символ його патріотизму.
- Орден «За мужність» III ступеня (6.06.2022) та Орден Богдана Хмельницького III ступеня (4.07.2022).

- Меморіалізація: у рідному Болграді в 2022 році відкрито меморіальну дошку на стіні ліцею, де навчався Максим, а 2025 року одна з вулиць міста отримує його ім'я. 24 серпня 2023 року вийшла пісня «Твій неймовірний шлях» гурту KARTA SVITU, яку Іван Маруних присвятив пам'яті Максима Мединського (з яким вони дружили понад 15 років).

  У 2025 році виходить документальний фільм-портрет про Максима (проєкт «Завдяки»), де за словами творців, представлені архівні кадри, спогади рідних і друзів, які дають змогу відчути, «якою людиною був Максим» (див.: https://youtu.be/lSGk41KCvOw).

Родовід

- Щороку за сімейною традицією разом із батьком і дідом збирає і давить виноград, робить вино в рідному обійсті.
- У 2017 році Максим укладає шлюб з Тетяною Коваленко, 2018-го у пари народжується Аліса (ласкаво «Алісоня»). Дружина називає Максима «Коваленочка», а сама присвячує йому зворушливі слова: «Немає в мене слів, щоб описати тебе… Ти і є моє життя!… Твоє продовження — це Алісоня, наші друзі, близькі та все, що ти так любив…».

Володимир МИРОНЮК

59 років (21 876 днів), фотограф, волонтер

Одинак Джон з Львівщини

Стисла біографія

- **Миронюк Володимир** (Volodymyr Myroniuk) (03. 11. 1963, с. Реклинець, Львівська область — 25. 09. 2023, біля Курдюмівки, Донеччина) — українсько-американський фотограф і волонтер.
- Виховання і навчання: Народився 3 листопада 1963 року в селі Реклинець на Сокальщині (Львівщина) у патріотичній родині. Родина Миронюків має глибоке національно-визвольне коріння: його дід по батьківській лінії Мартин Миронюк — сотенний УПА, загинув у бою, а дід по матері Петро Васько — зв'язковий УПА, репресований та засланий. Батьки познайомилися на засланні в далекій від України російській Комі. Тож у родині цінуються патріотичні традиції і пам'ять про українське минуле.
- Діяльність і кар'єра: В 2001 році разом із сім'єю еміґрує до США, де відтак отримує громадянство США. Багато років працює водієм-дальнобійником, під час поїздок фільмуючи і фотографуючи. Живе в Каліфорнії. Має власний бізнес та дім. 2013 повертається в Україну під час Революції Гідності. Бере участь у діяльності Самооборони Майдану, згодом, за певною інформацією, вступає до одного з добровольчих загонів («Правий сектор»). На Майдані починає займатися фотографією. З 2014 року фотографує добровольців, також трохи фільмує. Вважається фотографом-талісманом, бо фотографував бійців, яких зустрічав. Тож родини багатьох загиблих вдячні Володимиру за такі образи пам'яті рідних і близьких. 2014-2021 — періодично буває в Україні, веде волонтерську діяльність і фотографує події на фронті Донбасу. Оскільки офіційно й постійно не має журналістського посвідчення, часто працює «одинаком».

Обставини загибелі

- Із початком російського вторгнення 2022 року активно діє як доброволець-фотокореспондент. Стає «вільним фотографом», їздить до різних ділянок фронту (Донбас, Харківщина, Херсонщина тощо) і знімає події. У цьому статусі залишається і до загибелі у вересні 2023 року.
- У ніч з 24 на 25 вересня 2023 року російські окупанти атакують дронами та «Ураганами» позиції українських воїнів під Курдюмівкою на Донеччині, на яких знаходився і Володимир. Поранили 5, потім ще кількох і зокрема — уламками — й фотографа. Їх не вдається відразу евакуювати. Навіть тіло Володимира не можуть забрати через обстріл іще три дні. Його тіло виносить один із найближчих товаришів, боєць «Вегас».

Поховання

- Прощання 1 жовтня 2023 року на Байковому кладовищі.

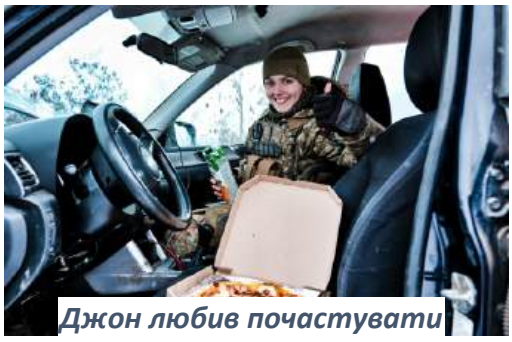
Пряма мова, натхнення і мотивація

- Володимир Миронюк:
  - «Мені краще бути одинаком. Мене не цікавлять великі гроші…».
  - «Часто шукають мене, щоб знайти останні фото загиблих — і кілька разів було так, що єдине фото, яке залишилося про людину на її могилі — моє. Я відчуваю себе корисним бути там, серед них, і я цим пишаюсь».
  - Повне інтерв'ю Володимира 2018 року для книги «Народні панцерники»: https://youtu.be/DlDi7D9sHcY
- Андрій Одарич: «Він сміливо лежав перед нашим окопом і фотографував нас, поки ми щільно набилися в яму і забивали набоями магазини. Ми ледь його вмовили застрибнути до нас всередину і заховатися. І він це зробив, але тільки після того, як зручно встановив свою відеокамеру назовні, щоб знімати нас».

- Донька Олександра: «Щодня дивлюсь на календар і бачу лише одну дату — 25 вересня. За кілька днів буде рік як кривава війна забрала твоє життя. Хочеться повернутись в той час і спробувати змінити минуле. В тебе було стільки мрії і планів на майбутнє. Кажуть, що коли людина зробила все що їй було призначено на цій землі, вона відходить у другий світ. Як важко прийняти цю реальність, і відпустити цю біль. Мені тебе дуже не вистачає, я сумую за тобою щодня. Згадую твою ходу, твій сміх, твою унікальну манеру спілкування. Ти був позитивний і не розумів, що таке депресія. Просто залізний характер і сильний. В тебе скільки різних знайомих і друзів у всьому світі, різного віку і статі. Ти вмів знаходити спільну мову з усіма. Любив людей, але також любив бути наодинці. Часто казав, «Я одинокий вовк, і мене це пре!». Дуже вірив перемогу, і знав, що вона буде. Вірю, надіюсь, що тобі там краще. Мабуть, це доля! Дякую, що ти був і є моїм батьком, дякую, що оберігаєш мене. Воїн неба…» (ФБ, 20.09.2024).

Джон любив почастувати піцою — навіть на війні

Юрій Бутусов і Володимир Миронюк

Юрій Бутусов: «Володимир Миронюк не був професійним журналістом, професійним фотографом чи солдатом. Але його вражаючі фотографії бачили багато людей, і щоб робити таке там, де він був на фронті, треба мати серце та витривалість воїна». «В архіві Володимира Миронюка — унікальні кадри українських героїв, чудові портрети… Це кадри нашої історії, які закарбовані в обличчях героїв навіки… це пам'ять про "Джона"». «Він любив сміливців, які ризикують заради високих цілей, він радів, що може знімати справжні обличчя справжніх героїв… Коли треба, він брав до рук зброю або сідав за кермо. Не раз безпосередньо брав участь у бойових діях… Він вів себе на фронті як звичайний боєць, і таким чином мав можливість знімати там, де максимальний ризик».

Цікаві факти

- Позивний — «Джон».
- 22 листопада 2023 року в Українському домі (Київ) відбулася фотовиставка «Останній бій» — експозиція робіт Володимира Миронюка, присвячена подіям на фронті. На ній показано раніше неопубліковані фотографії з останнього бою Миронюка.
- На ФБ вів профайл під акронімом «WM Blood» (https://www.facebook.com/wlady.koffeanon).
- Допомагав побратимам: на передовій «чергує ночами на постах, щоб хлопці могли поспати, допомагав з усім, що було потрібно».
- В особистих речах Володимира було знайдено й посвідчення преси (акредитація від редакції газети «Степова зоря» та сайту petropavlivka.city).
- Вважав камеру «зброєю» — «цілився «лише в епіцентри небезпеки.
- Був надзвичайно скромним у побуті: говорив, що гроші йому «нецікаві», а у потребах «йому треба дуже небагато», бо друзі й побратими завжди допоможуть.

Родовід

- У Володимира залишилася донька Олександра (Sasha Vero). Під час прощання з батьком його фотоапарат був у її руках.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Володимир Миронюк // Серіал «Україна в огні 2». Серія 602. URI: (ЮТ) https://youtu.be/X2Xb8Dv64Ds

Андрій МИРОНОВ

60 років (21 969 днів), журналіст, перекладач і правозахисник

Остання чесна людина в Росії

Стисла біографія

- **Миронов (Міронов) Андрій Миколайович** [рос. Миронов Андрей Николаевич] (31. 03. 1954, Іркутськ, РФ — 24. 05. 2014, Слов'янськ, Донецька область) — радянський дисидент, російський журналіст, перекладач і правозахисник.
- Виховання і навчання: Андрій Миронов народився 31 березня 1954 року в Іркутську в родині науковців-геофізиків. У 1963 році сім'я переїздить до Іжевська (Удмуртія). З ранніх років захоплюється історією: він навіть бере інтерв'ю у одного з учасників розстрілу царської родини. Після школи влаштовується реставратором у місцевий краєзнавчий музей і проходить курси реставрації в Тарту (Естонія). У 1970-х роках його призивають до армії. Повернувшись із армії із травмою нервової системи, Андрій здає вступні іспити і вступає до Московського хіміко-технологічного інституту ім. Менделєєва, але покидає навчання через рік. Самоосвітою опановує кілька іноземних мов; найкраще володіє італійською, що згодом допомагає йому як перекладачу.
- Діяльність і кар'єра: У другій половині 1970-х Миронов вступає до руху самвидаву, розповсюджує заборонену літературу. У 1984 році його арештовують за звинуваченням в «антирадянській агітації й пропаганді» й в 1986-му засуджують до 4 років таборів і 3 років. Завдяки міжнародному тиску Миронов виходить на волю в 1987-му. Після звільнення активно працює журналістом і перекладачем. У 1988 році він стає членом правозахисного центру «Меморіал». Як репортер і перекладач співпрацює з іноземними ЗМІ та ГО, висвітлюючи події в гарячих точках. Багаторазово їздить до Чечні під час Першої та Другої воєн, буває в Таджикистані, приїжджає до Москви під час конституційної кризи (1993), відвідує Афганістан (2001).
- Миронов співпрацює з кількома правозахисними і журналістськими організаціями: Крім «Меморіалу», це Frontline Defenders — міжнародна мережа підтримки правозахисників (виступає на його захист після нападу 2003 року); «Ініціативи змін» (Initiatives of Change); Миронов часто перекладає для його представників на міжнародних зустрічах.

Обставини загибелі

- Під час російських окупаційних воєн у Чечні, де росіяни масово знищували мирне населення, Миронов документує воєнні злочини російської армії, зокрема першим вказує на застосування «вакуумних бомб» (термобаричних боєприпасів) та «коврових бомбардувань» мирних сіл. Він відстежує ці факти і збирає докази, водночас допомагаючи постраждалим. У 1990-х на війні в Чечні він вивозить з-під обстрілів до

	Москви важко поранену чеченську дівчинку й домагається її успішної операції. Миронов тісно співпрацює із західними журналістами та правозахисниками. Він працює «фіксером» і продюсером для численних іноземних репортерів, забезпечуючи їм доступ до зон конфліктів. ▪ Наприкінці весни 2014 року Андрій Миронов виїжджає до Східної України разом з італійським фотокореспондентом Андреа Роккеллі, щоб висвітлювати події на Донбасі. 24 травня 2014 року неподалік Слов'янська (Донецька область) його автомобіль піддається мінометному обстрілу. Миронов отримує смертельне поранення в голову. У цій атаці гине й італійський фотограф Андреа Роккеллі, а французький фоторепортер Вільям Рогелон — поранений. ▪ Після трагедії ініційовано міжнародне розслідування. За словами першого віце-прем'єра України Віталія Яреми, мінометний обстріл вівся з боку сепаратистів. Українського воїна Віталія Марківа звинуватили в обстрілі, але у 2020 році Міланський апеляційний суд виправдовує його.
Поховання	▪ Іжевськ на Південному кладовищі (1. 06. 2014)
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Андрій Миронов: «Якщо українці змогли вистояти проти корумпованого режиму, то чому б тому ж прагненню не охопити Москву?». ▪ Газета Washington Post описує Андрія Миронова як «translator who tried to save Russia» (дослівно — «перекладач, який намагався врятувати Росію»). ▪ Один із близьких знайомих називає його «останньою чесною людиною в Росії». ▪ Правозахисниця Світлана Ганнушкина: «Миронов — людина з кришталево чистою душею, безмежною безкорисливістю, непохитним відчуттям справедливості, дивовижною добротою та вірою в добро».
Цікаві факти	▪ Перший віце-прем'єр Віталій Ярема: «У період із 16.00 до 20.00 24 травня в селищі біля Слов'янська громадянин Італії... під час мінометного обстрілу з боку терористів зазнав осколкових поранень голови та тіла внаслідок чого настала смерть. Також загинув його перекладач, громадянин РФ Миронов» (Ярема: Італійського журналіста і його перекладача з Росії вбили терористи // Українська правда. 25. 05. 2014. URI: https://www.pravda.com.ua/news/2014/05/25/7026626/).

Володимир МУКАН

35 років (13 106 днів), філолог, журналіст, військовослужбовець

Блискавка слова і зброї

Стисла біографія 	▪ **Мукан Володимир Сергійович** (11. 06. 1987, Черкаси — 29. 04. 2023, біля Бахмута) — науковець-філолог, журналіст, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Народився 11 червня 1987 року в Черкасах у родині військовослужбовця та вчительки. Із золотою медаллю закінчує Черкаську школу №34. Навчається в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, де — згодом у 27 років — також здобуває ступінь кандидата філологічних наук. ▪ Діяльність і кар'єра: Викладає в Університеті державної фіскальної служби України в Ірпені. З 2007 року працює журналістом і редактором у виданнях «Газета по-українськи», журналі «Країна», на сайті Gazeta.ua. Піарник у компаніях Eco Cars, Electrocars, «ПЗУ Україна». Співорганізатор фестивалю ретроавтомобілів Old Car Land. ▪ У 2013-2014 роках бере участь у Революції Гідності.
Обставини служби і загибелі 	▪ Після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну з п'ятої спроби зараховується до лав 156-го окремого батальйону 118-ї окремої бригади ТРО. ▪ Бере участь у боях у Попасній, Лисичанську, Часовому Яру, на Харківщині. У березні 2023 року (за тижні до смерті) отримує звання молодшого лейтенанта. Загинув 29 квітня 2023 року під час виконання бойового завдання в Бахмуті на Донеччині — від артилерійського обстрілу від осколків.
Поховання	▪ Похований у Черкасах.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Володимир Мукан: ○ «Ми — разом» (Остання зйомка. Серія 662). ○ «Мій дід воював під час Другої світової війни, мій батько воював в Афганістані, а я хочу бути першим, хто воюватиме за незалежну Україну». ○ «Життя таке коротке, треба його наповнювати». ○ «Українці — це не росіяни. У нашому ДНК закладена жага до свободи. У нашому ДНК закладене вміння воювати». ○ «Наші українські волонтери давно стали феноменом».

- «Випала честь служити під час війни, в бою. Це не просто робота — це місія».
- «Врятуйте руку, мені ще нею писати» — останні слова Володимира після поранення в Бахмуті.

- Дружина Анна Мукан:
  - «Журналістська робота — надзвичайно складна, скрута матеріальна, адже ми не боги. Вона змушувала його працювати на багатьох роботах одразу. Бували такі часи, коли він одночасно на трьох роботах працював».
  - Речі Володимира, які залишилися «вони пахнуть гаром. Тепер оцей запах — це запах смерті».
- Побратим: «Володя сказав: «Мій дід воював у Другу Світову, мій батько воював в Афганістані, а мені випала дуже велика честь захищати країну».
- Побратим: Роман Надточій: «Після штурму ворога під Бахмутом, Володя був старшим групи, що зайшла на облаштування нових позицій. За лічені години, під його керівництвом, наші хлопці окопалися та грамотно стримували противника. Але ворожа артилерійська міна, впала поруч з ним. Від ворога звільнили 200 метрів нашої рідної землі, за які Володимир Мукан, віддав своє найдорожче».

- Побратим: «Їх позиція накривалась артилерійським вогнем. Під час обстрілу Володя загинув від осколків».
- Максим Дубінський: «Він був журналіст, він піарник, він медійник. Він виконував функції позаштатного прессержанта свого підрозділу».

Цікаві факти	▪ Позивний — «Блискавка» (відображав його енергійність). ▪ Орден Богдана Хмельницького III ступеня (посмертно). ▪ Колеги з видання Gazeta.ua створили фільм «Він змінював світ: історія героя війни Володимира Мукана» (див.: https://youtu.be/9R-ccUuBl5Y). ▪ Також з ініціативи побратимів ТРО про Володимира створено документальний фільм «Журналіст у формі» (реж. Юрій Мацарський, Максим Курочкін, 2024) (див.: https://youtu.be/ugmxr4G0rFM).
Родовід	▪ У Володимира залишилася дружина і двоє малолітніх дітей (сини Андрій та Ярослав).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Володимир Мукан // Серіал «Україна в огні 2». Серія 662. URI: (ЮТ) https://youtu.be/FLMn02jViuQ

Євген НЕВИНСЬКИЙ

50 років (18 332 дні), лялькар, педагог

Лицар ляльки й зброї

Стисла біографія	▪ **Невинський Євген Антонович** (27. 05. 1973, Київ/Київщина) — 27. 07. 2023, біля Роботино, Запорізька область) — український актор-ляльковод, художник-конструктор театральних ляльок, педагог, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Народився 27 травня 1973 року в родині інженерів. З дитинства захоплюється театром ляльок: у другому класі починає відвідувати театральну студію «Барвінок». Навчається у школі № 50. Згодом закінчує Харківський інститут мистецтв імені І. П. Котляревського. ▪ Діяльність і кар’єра: З 1994 року працює в Київському муніципальному академічному театрі ляльок, де стає провідним майстром сцени. З 2002 року працює в Театрі ляльок на лівому березі Дніпра, Він не лише виконує ролі, а й створює ляльки та механізми для вистав, працюючи також у Київському академічному театрі ляльок. З 2004 по 2016 рік викладає технологію виготовлення театральної ляльки у КНУТКіТ імені Івана Карпенка-Карого.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році добровільно вступає до лав ЗСУ. Служить у 118-й окремій механізованій бригаді. Молодший сержант. ▪ 27 липня 2023 року зникає безвісти на Запорізькому напрямку під час наступу біля Роботино. Як з’ясовується згодом, він «отримав смертельні поранення внаслідок прямого влучання ворожого снаряда в бліндаж». У травні 2024 року генетична експертиза підтверджує його загибель.
Поховання	▪ Лісове кладовище. Прощання відбулося 17 травня 2024 року в Київському муніципальному академічному театрі ляльок.

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Колеги та студенти називають його «Геній Антонович» за талант і майстерність у створенні та оживленні ляльок.
- Євген Невинський:
  - Про відповідальність: «Ти не можеш собі дозволити десь слабинку».
  - «Я народився в сім'ї, де були інженери, технарі. А я отакий от унікум. З другого класу я займаюсь в театрі ляльок. З другого класу навчився їх робити. Працюю в театрі ляльок з 1994-го року. Для професійного театру ляльок зроблено більше двох сотень ляльок».
  - «Винайшов шарнірний механізм, який дозволяє якийсь рух ляльці».
  - «Кожну ляльку ти виготовляєш з новою енергією, новим ентузіазмом».
  - «Віддався професії актора і віддався професії художника, то ти не можеш собі дозволити десь слабинку».
  - Про джерела натхнення: «Іноді достатньо просто вийти на природу, десь подивитися на зорі, і все — повен енергії». «Іноді, це бути якийсь перегляд якогось фільму».
- У травні 2024 року в проєкті пишуть: «Майже рік в нас жевріла надія, що Женя ось-ось знайдеться. Може в госпіталі, може в полоні, але живий... Але ні... Генетична експертиза підтвердила, що Євген Невинський тепер вже є нашим небесним захисником… Геніальний конструктор, що багато років чаклував…».

Цікаві факти

Кадр фільму «Носоріг»

- Позивний — «Карабас».
- Проєкт «UNIMA — Україна» до другої річниці вторгнення Росії в Україну починається розповіддю про Євгена Невинського («Вони тримають не ляльку, а небо»).
- Грав епізодичну роль (бандита, який несе герою розплату за минуле) у фільмі «Носоріг» (реж. Олег Сенцов, 2022).
- Посмертно медаль «Честь. Слава. Держава».

Родовід

- Залишились дружина Лариса, мама, сестра, племінники.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Євген Невинський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 832. URI: (ЮТ) https://youtu.be/isD_jSd0-1U

Роман НЕЖИБОРЕЦЬ

31 рік (11 422 дні), відеоінженер

Відеоінженер, страчений росіянами

Стисла біографія	▪ **Нежиборець Роман Сергійович** (26. 11. 1990, Чернігів — 05. 03. 2022, с. Ягідне) — український відеоінженер, відеомонтажер, убитий російськими військовими в селі Ягідне на Чернігівщині 5 березня 2022 року. ▪ Виховання і навчання: Роман народився в Чернігові 26 листопада 1990 році. Син Сергія і Лариси Нежиборців. В родині цінують технічні навички та творчий підхід до справи. З дитинства Роман цікавиться технікою, механізмами та відеотехнікою, що згодом стає його професійним покликанням. Навчається в Чернігівському національному університеті, де здобуває освіту в галузі відеотехніки та монтажу. ▪ Діяльність і кар'єра: Роман працює ще зі студентських років відеоінженером на чернігівському телеканалі «Дитинець». На канал прийшов працювати ще студентом. Починає з випускового ефіру, згодом займається монтажем відео, навчається на відеорежисера, працює за цією посадою. Спільно з колегами розмірковує над майбутнім авторським проєктом. Загалом Роман займається технічним забезпеченням зйомок, монтажем відеоматеріалів та іншими аспектами відеовиробництва. Колеги відзначають його високий професіоналізм та відповідальність у роботі.
Обставини служби і загибелі	▪ Під час російсько-української війни Роман допомагає військовим та місцевим, розвозить продукти, пилить дерева для укріплення позицій та забезпечує технічну підтримку. ▪ На початку вторгнення Роман разом із сім'єю переїжджає до села Ягідне на Чернігівщині, рятуючись від обстрілів. 3 березня село було окуповане російськими військами. 5 березня Роман виходить з укриття, щоб попередити колег про небезпеку, його затримують окупанти. ▪ 6 квітня 2022 року тіло Романа з пострілом у груди та зв'язаними руками знаходять у братській могилі після деокупації села. Окрім тіла, постріл був і в потилицю (може свідчити про страту).
Поховання	▪ Прощання відбулося лише в квітні 2022 року в Чернігові.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Дружина Антоніна про чоловіка (Роман Нежиборець): ○ «Третього березня [2022 року російські окупанти] зайшли колоною тихо і стали буквально у кожному дворі, під кожною хатою. Поставили свою техніку.

Роман же якраз спілкувався з мамою по телефону і сказав, «зайди на мою сторінку, напиши цей пост». А я була внизу, в мене дитина на руках заснула. Я чую, що відкриваються двері і голос російського солдата: — «На вихід, евакуація».

- «Ті солдати на нас подивились, сказали: «Ну добре. Тільки 5 днів не виходьте з погреба. Ми ваше місто будемо 5 днів будемо бомбити».
- «Так вони його розстріляли. Перед цим допитували, бо були зв’язані руки».
- (Про розпитування від дитини Романа) «Звичайно, то були сльози, переживання, розпитування: чому так? Може його саме так поранили, що його можна було б ще підлікувати. [З дитиною] Зійшлися в тому, що тато … нам допомагає звідти [з неба]».

- Юлія Цимбал: «Дякую за допомогу в пошуку... брата знайшли в братській могилі. Нежиборець Роман Сергійович» (ФБ, 6. 04. 2022).
- «Тіла двох Романів знайшли волонтери, відкопали місцеві. Лежали поруч, руки були зв’язані за спиною, тіла були зі слідами від вогнепальних поранень».

- Керівниця телеканалу «Дитинець» Тетяна Здор: «Роман завжди був нашим героєм-рятівником у ситуаціях, добре знайомих кожному телевізійнику, коли до ефіру обмаль часу і «горить» сюжет. Кажуть, незамінних немає. Неправда. Він назавжди залишиться у спогадах своїх колег таким єдиним, до якого наввипередки: «в мене терміновий сюжет, я монтуватиму з Романом!»».

Цікаві факти	▪ Роман захоплюється риболовлею, збиранням грибів та ягід, що свідчить про любов до природи та активний спосіб життя.
Родовід	▪ В Романа залишилися дружина і малолітній син.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Роман Нежиборець // Серіал «Україна в огні 2». Серія 312. URI: (ЮТ) https://youtu.be/PCjqu4L-n_M

Максим НЕЛІПА

48 років рік (17 740 днід), актор, телеведучий, військовослужбовець

Зірка Макс із автоматом

Стисла біографія

- **Неліпа Максим Володимирович** (16. 10. 1976, Київ — 12. 05. 2025, Дніпро) — український актор, телеведучий, сценарист і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Максим народився 10 жовтня 1976 року в Києві. Закінчує київську школу №33. З дитинства виявляє інтерес до електроніки та техніки. Вступає до Київського політехнічного інституту (НТУУ КПІ ім. Ігоря Сікорського, спеціальність «інженер-приладобудівник»). Також має військово-облікову спеціальність — оператор-розвідник (засоби радіолокаційної розвідки). Навчання затягується на 8 років через активну участь у КВК. Стає капітаном команди КВК «Ковбої політеху», виступає у Вищій лізі та на фестивалі «Голосящий КиВиН» у Юрмалі. У 2017 році приєднується до команди «Дизель Студіо», де виступає у скетчкомі «На трьох» та концерт-шоу «Дизель Шоу».
- Діяльність і кар'єра: Має успішну кар'єру на ТБ і в кіно. ТБ:
  - 2002: Дебют як ведучий фестивалю «Чорноморські ігри».
  - 2004-2006: Відник вікторини «Програй мільйон» (ICTV).
  - 2004-2011: Квартирна лотерея «Хто там?» (УТ-1, 1+1).
  - 2007: Участь у «Танцях з зірками» (2-й та 3-й сезони) у парі з Оленою Шоптенко.

  - 2010-2011: Веде шоу «Народна зірка» (канал «Україна»).
  - 2015-2022: Актор «Дизель Студіо» (скетчком «На трьох», «Дизель Шоу»).
- Ролі в кіно і серіалах (вибране):
  - 2008: «Здивуй мене» (роль Максима, тренера).

	○ 2009: «Як козаки…» (конферансьє). ○ 2011: «Небесні родичі» (серіал). ○ 2011/12: «Байки Мітяя» (ведучий чемпіонату з рибальства). ○ 2015: «Одного разу під Полтавою» (Богдан Лапутько). ○ 2015: «На трьох» (серіал, актор першого плану). ○ 2017: «Готель «Галіція»». ○ Також вказується як сценарист серіалів: «СуперКопи» (2016), «Одного разу під Полтавою» (2014). Беру участь у дубляжі: напр., мультфільм «Вольт» (2008, роль Бугая).
Профайли	▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=19942 ▪ https://www.imdb.com/name/nm7195166/
Обставини служби і загибелі	▪ У 2014 році Максим Неліпа отримує першу повістку до військкомату («Повістка прийшла на домашню адресу. Зараз відправляють на проходження медкомісії, а там подивимося. У разі необхідності ухилятися від виконання обов'язку перед країною не стану, я готовий захищати Україну. Це обов'язок кожного, незалежно від професії»). ▪ Після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році він добровільно приєднується спочатку до ТРО, далі — до лав одного з підрозділів ЗСУ. ▪ Під час служби записав у бойових умовах мотивуючу пісню про ЗСУ (див.: https://youtu.be/AvhamyAr2H4). ▪ Станом на 2024 рік обіймає посаду командира розвідувального взводу в структурі командування Сухопутних військ та має звання старшого лейтенанта. ▪ Гине 12 травня 2025 року під час бойового завдання в складі 14-го окремого полку безпілотних систем.
Поховання	▪ Прощання 23. 05. 2025, Київ.
Пряма мова (Максим Неліпа), натхнення і мотивація	▪ «Навчання в «КПІ» — виключно мій вибір, який я зробив усвідомлено. Ще в школі я цікавився електронікою...». ▪ «Особисто я подався в КВК через невгамовне бажання самореалізуватися. Крім того, мені коштувало великих труднощів змусити себе сидіти над підручниками. Як не найстаранніший студент, виш закінчив не за п’ять, а за вісім років». ▪ Знайомство з дружиною: Побачив Тамару на «Таврійських іграх». «У перший же вечір… на верхній палубі одного з кораблів, де ми з друзями шукали вільний столик, сиділа невелика група людей. Серед цих людей була і Тамара». Ми підсіли до них і почали грати в різні ігри: тести, запитання-відповіді. Я відразу ж помітив, що ми однаково почали відповідати на запитання. Наступного дня мені нічого не залишалося, як спробувати підійти і

познайомитися ближче, а за два дні я вже дзвонив додому і казав, що повертаюся з «Таврійських ігор» із майбутньою дружиною!».

- Про поразку в «Танцях з зірками»: «Вдома сидіти, нюні пускати та горілкою запивати? Ще чого! Уже через день ми з дружиною швидко зібралися і махнули порибалити».
- Про свій вступ до лав армії: «Це була, якщо дозволите, безальтернативна відповідь на ситуацію, в якій опинилася вся Україна, мої родичі, друзі, мої діти — син і донька. Ось коли можна із впевненістю сказати, що попрощався на невизначений строк з творчими турботами шоумена».
- Про гумор на війні: «Тут важливо мати гумор, щоб підтримувати себе і побратимів».
- Про своє життя: «Я б нічого не міняв».

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Дружина Тамара: «Більше немає з нами Максіка. Загинув у бою. Я пишу це і сама собі не вірю».
- Андрій Неліпа (брат): «Макс був не лише шоумен, гуморист, затятий рибалка, але й воїн, захисник України».
- Марічка Падалко: «Дякую за захист. Неможливо в це повірити…».

Цікаві факти

- Позивний — «Фаза».
- Підзаробіток і бізнес: У студентські роки самостійно збирає комп'ютери, продаючи їх для заробітку. Займався виробництвом техніки для очистки водойм та мав комп’ютерну фірму.
- Рибальство: Разом із братом боровся з браконьєрами, організовував чемпіонати з рибальства.
- Мав зустріч з легендою французького кіно Аленом Делоном (свідчить спільне фото, опубліковане в його блозі).

Родовід

- На Максима чекала дружина, донька і син.

Сергій НІКОЛАЄВ

43 роки (15 720 днів), військовий фотокореспондент

Фотокор, вбитий під час перемир'я

Стисла біографія	▪ **Ніколаєв Сергій Владиславович** (14. 02. 1972, Київ — 28. 02. 2015, Красноармійськ (нині — Покровськ)) — український військовий фотокореспондент. ▪ Виховання і навчання: Сергій — син Валентини Йосипівни і Владислава Геннадійовича Ніколаєвих — народився 14 лютого 1972 року в Києві в родині, де цінують освіту та творчий підхід до справи. Після закінчення середньої школи № 209 (випуск 1986), навчається в Ліцеї № 208. 1992 року вступає до Київського національного університету будівництва та архітектури, де здобуває освіту на архітектурному факультеті (випуск 1993). Після навчання працює дизайнером у рекламному агентстві, що дозволяє йому розвинути почуття композиції та візуальної естетики. ▪ Діяльність і кар'єра: 3 квітня 2008 року Сергій працює штатним фотокореспондентом газети «Сегодня». Бере участь у численних відрядженнях до гарячих точок світу, таких як Іран, Сомалі, Лівія, Туреччина, Грузія, Узбекистан, Казахстан і Киргизія. Його роботи висвітлюють складні соціальні та політичні ситуації, зокрема, умови життя дітей під час війни. Під час Революції Гідності Сергій активно працює на Майдані Незалежності, документуючи події, що відбувають. Зазнає нападу, травм, але продовжує роботу, впевнений у важливості фіксації правди.
Обставини загибелі	▪ 15 лютого 2015 року оголошене чергове перемир'я: заборона застосування важкої артилерії. ▪ 28 лютого 2015 року Сергій Ніколаєв разом з колегою Богданом Россинським та бійцем ДУК «Правий сектор» Миколою Флерком потрапляють під мінометний обстріл у селищі Піски Донецької області. Сергій отримує важкі поранення. Його доставляють до залізничної лікарні міста Красноармійська (нині — Покровськ), де помирає від отриманих травм.
Поховання	▪ Лісове кладовище в Києві.

Пряма мова (Сергій)

- «Важко бути Богом, коли всі твої друзі — люди. «І віддав я моє серце, аби пізнати мудрість і пізнати безумство і дурість; дізнався, що й це — зневіра духу. Бо багато мудрості, багато печалі; і хто множить пізнання, множить скорботу»».
- [Останній день народження] «Друзі! Дякую ВСІМ величезне за привітання, за добрі та теплі слова, за шикарні побажання!!! Дякую ВАМ УСІМ, що ви в мене є — адже без вас я не буду..» (16.02.2015).

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Мама Валентина Ніколаєва: «До 15 років Сергій тихим домашнім хлопчиком, а потім — як підмінили. То він вирішував бути спелеологом, і я вмирала зі страху, що він десь зірветься. А потім почалися його поїздки... Я вивчаю світ по фотографіях сина і дивуюся, як досі жива від переживань».
- Головна редакторка «Сегодня» Ольга Гук: «Коли почався Майдан, хто був на передовій? Звісно — безстрашний Ніколаєв! Отримував травми, кульгав, але йшов знімати. Плював на біль, сльозогінний газ, кулі, обстріли... І робив геніальні фото! Це було для нього справжнє життя».
- Костянтин Грішин: «Сьогодні загинув мій друг та колега Сергій Ніколаєв. У м. Піски від міни, що розірвалася поруч. Він був дуже доброю людиною. Я знаю, що він без черги потрапить до раю... Я пам'ятатиму його, і уроки, які він, сам того не бажаючи, давав мені і всьому навколишньому світу. І одним із цих простих уроків може бути такий: «Ти завжди можеш знайти час для того, щоб зробити щасливішою рідну та близьку тобі людину. Це так просто!» (ФБ, 28. 02. 2015).
- Акторка і директорка Міжнародного фестивалю історичного кіно «Поза часом» Інна Гончарова: «У мене над ліжком висить його фотографія «Муза». Приголомшлива фотографія: за змістом, візуально» (ФБ, 14. 02. 2025).

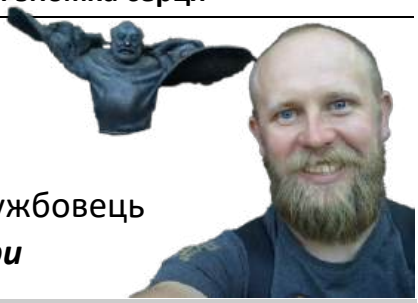

Цікаві факти

- 6 вересня 2013 року проводить персональну виставку власних світлин «Недитяче дитинство».
- Посмертно нагороджений орденом «За заслуги» ІІІ ст. та відзнакою «Народний Герой України» за мужність і професіоналізм.

Родовід

- Дитині Сергія призначено стипендію Президента України — «дітям журналістів, які загинули у зв'язку з виконанням службових обов'язків».

Юрій ОЛІЙНИК

39 років (14 539 днів), оператор, військовослужбовець

Воїн у повсякденні, який любив гори

Стисла біографія	▪ **Олійник Юрій Богданович** (02. 04. 1982 — 23. 03. 2022, Луганщина) — український оператор, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Юрій Олійник народився 2 квітня 1982 року у Львові. З дитинства захоплюється фотографією та горами. Його хресна дарує йому перший фотоапарат, що стає початком його професійного шляху. Юрій відвідує будинок дитячої творчості на вулиці Науковій у Львові, де опановує основи фотографії. Згодом він працює фотографом біля Оперного театру, знімаючи туристів, а також займається весільною та подійною зйомкою. ▪ Діяльність і кар'єра: Стає на захист України, воюючи на Донбасі у 2014-2015 роках. У 2017 році Юрій приєднується до команди «24 Каналу» як телеоператор. Він швидко стає незамінним членом колективу, відомим професійністю та відданістю роботі. Колеги згадують, що він завжди прагне до ідеалу, не визнає «напів» у роботі. Його захоплення горами та фотографією залишаються невід'ємною частиною його життя.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року, Юрій одразу з'являється у військкоматі та приєднується до 24-ї механізованої бригади ЗСУ імені короля Данила, з якою вже воював у 2014-2015 роках. ▪ 23 березня 2022 року Юрій гине в бою біля Попасної на Луганщині.
Поховання	▪ Личаківське кладовище у Львові (31. 03. 2022).
Пряма мова (Юрій)	▪ «Іра [Папірник], ми всі будемо там. Смерті не існує. Це велика честь загинути за Україну» (Остання зйомка. С. 192). ▪ «Не панікуйте, а воюйте». ▪ «Багато вже пішло воювати. Хто має таку можливість, долучайтеся. Хто не має, починає допомагати. Дуже Вам за то дякую».

Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Олексій Чубашев: «Ти для мене особисто — мій герой, тому що коли ти прийшов до нас в команду, я побачив професіонала, і журналіста, і військовим. І просто достойного чоловіка». ▪ Канал 24: ««Юрій Олійник був дуже талановитим. Він працював над проєктами «Ми», «Ми 2.0», «Трансплантація», «Зберегти життя», а також над створенням проєкту «Інтерв'ю 24», зокрема знімав інтерв'ю з ВІЛ-позитивною, «День у швидкій», інструкцію з першої домедичної допомоги та багато іншого». ▪ Речник Академії сухопутних військ Антон Миронович: «Він поклав відеокамеру та взяв у руки зброю. Просто піти і взяти зброю і стати не побоятися ворога — це насправді вже геройський вчинок». ▪ Оператор Юрій Герасимов: «Він був дуже дотошний. Мало бути так, як він собі запланував. Якщо не запланував, то він з того приводу дуже нервував». ▪ Побратим Степан Буняк: «Юра був такою людиною, що користувався авторитетом та повагою серед побратимів». ▪ Журналістка 24 Каналу Марічка Крижанівська: «Він ішов і на останні гроші купував цукерки «Червоний мак» і «Ромашку». Такий великий пакет, і всім просто роздавав».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Аякс». ▪ Друзі називають Юрія «воїном у повсякденні», який вчив любити життя та природу. ▪ Ще в 2014 році нагороджений орденом «За мужність» III ст. ▪ Колеги: «Юрій зізнався, що їде на війну і зі всіма попрощався. Він одразу долучився до своєї бригади, з якою воював ще у 2014 році». ▪ Канал 24 створив і у жовтні 2023 році представив фільм про (й з присвятою) Юрія Олійника (див.: https://youtu.be/QEHE4-s5SYI).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Юрій Олійник // Серіал «Україна в огні 2». Серія 192. URI: (ЮТ) https://youtu.be/7XYsAS9dYDA

Олексій ОЛЬХОВИК

39 років (14 428 днів), оператор, військовослужбовець

Фокус «Суспільного»

Стисла біографія	▪ **Ольховик Олексій** (11. 09. 1983 — 13. 03. 2023, Бахмут) — оператор «Суспільного», військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Олексій Ольховик народився 11 вересня 1983 року. Живе і працює у Києві. ▪ Діяльність і кар'єра: Співпрацює з ТРК «Глас». Далі Олексій працює оператором у телерадіокомпанії «Суспільне». У 2020 році він разом із журналісткою Анастасією Жук вперше вирушає у відрядження до Бахмута, де знімає репортажі з передової. Його роботи охоплюють теми від соціальних сюжетів до військових репортажів, зокрема з Чорнобиля та позицій українських військових на Світлодарській дузі, у Красногорівці, Мар'їнці та Авдіївці.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Олексій приєднується до 241-ї бригади ТРО Києва. Після оборони столиці його з підрозділом відправляють на Донеччину. ▪ У вересні 2022 року він отримує мінно-вибухове поранення, після чого лікується близько місяця. Після одужання повертається на фронт — Бахмут. ▪ 13 березня 2023 року Олексій гине у бою за Бахмут — росіяни поцілили в військових із протитанкового гранатомета: осколкові поранення спричинили смерть.
Поховання	▪ Київ (прощання 20. 03. 2023).
Олексій Ольховик	▪ «24 лютого [2022 року] ми спали. Почалися вибухи. Я хотів жінку відправити — вона була вагітна — в село до батьків. Вона сказала: «Ми будемо чекати тебе вдома. І 25-го я вже пішов до військ Україна». ▪ «Україна — це так багато. Це моя жінка, моя родина, моя донечка. Це мій Лісовий, звідки я родом. Україна — прекрасна. І ми переможемо обов'язково, але питання ціни зростає з кожним днем» (Остання зйомка. Серія 402).
Пряма мова, натхнення	▪ Побратим Володимир (позивний «Механік», командир 2-го стрілецького взводу 205-го батальйону): «Під час другої

каденції служби в Бахмуті я зрозумів, що він не лише хороший воїн, а ще й хороший друг»… «Там не було, де сховатися, усі осколки пішли у нього».

- Анастасія Жук: «Наше перше відрядження на війну було у Бахмут у 2020 році. 13-го березня 2023 року ти загинув у цьому ж самому Бахмуті. Колись ти мені сказав, що якби я тебе не взяла з собою на війну в часи ООС, ти б напевно і не пішов би на війну повномасштабну. І, знаєш, я зараз не дуже рада, що взяла тебе з собою тоді».
- Дар'я Проказа: «З Льошею було надзвичайно весело і класно працювати. Він з любов'ю ставився до кожного кадру, готовий був експериментувати, питав про результат, підтримував і радив, як краще побудувати історію. І все це з нескінченними жартами, які й досі згадую з усмішкою».
- Виконавча продюсерка «Суспільного» Наталія Загуменна: «З Олексієм ми працювали не один рік, запускали прямоефірний марафон «На карантині» з початку пандемії, потім проєкти «Суспільна студія» і «Прозоро»…. у нас був дружній колектив, багато різноманітних і цікавих зйомок, плани на майбутнє. … нам всім тебе не вистачатиме».
- Євгенія Опекунова («Суспільне»): «Олексій для частини наших молодих журналістів був першим оператором, який надихав своєю підтримкою і відданістю справі. Ловив найкращі ракурси, допомагав та робив атмосферу на зйомках невимушеною. Журналісти були впевнені в результаті, коли їм на зйомки ставили Льошу. З Олексієм пов'язано багато смішних історій і жартів, які набули сумного присмаку після його втрати».

- Анастасія Жук: «Ми мали зняти з тобою фільм. Короткометражний. А потім і повний метр. Писали сценарій. Малювали розкадровки. Я обіцяю тобі, шо зніму фільм. І не один».

Цікаві факти

- Позивний — «Фокус».
- Олексій любив грати на гітарі.
- Під час лікування від поранення Олексій їде з колегами до звільненого Херсона для підготовки репортажу (для франко-німецького телеканалу Arte).

Родовід

- Дружина Олексія — вагітна на початок великої війни. Новонароджена — Єва.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Олексій Ольховик // Серіал «Україна в огні 2». Серія 402. URI: (ЮТ) https://youtu.be/zMdN7vlwVvM

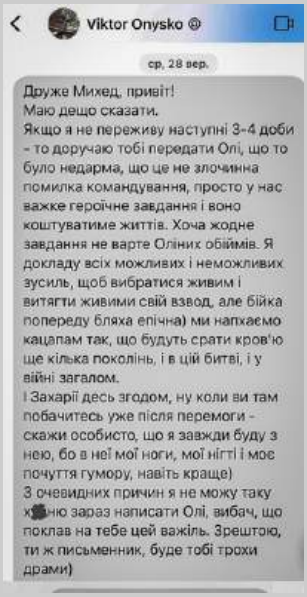
Віктор ОНИСЬКО

Тарантіно з серця пітьми

40 років (14 623 днів), режисер монтажу, військовослужбовець

Стисла біографія	▪ **Онисько Віктор Петрович** (17. 12. 1982, Київ — 30. 12. 2022, біля Соледару) — режисер монтажу; військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Віктор Онисько народився 17 грудня 1982 року в Києві, де живе і працює. ▪ Діяльність і кар'єра: З 2006 року Віктор працює режисером монтажу в українських кінопродакшенах та незалежних проєктах. Він бере участь у створенні музичних кліпів і трейлерів, зокрема для міжнародного кінофестивалю. Його роботи відзначаються якістю та професіоналізмом. ▪ Фільмографія: Як режисер монтажу працював над численними кінопроєктами, серед яких такі як: «Захар Беркут», «Італійський щоденник Ольги», «Віддана», «Поліна і таємниця кіностудії», «Холодна кров», «Ленінопад», «Сторожова застава», «Незламна», «Карасі», «Позаземний», «Рік Золотої Рибки» та «Презумпція вини», «Кава з кардамоном», «Сашка», «До побачення, хлопчики», «Метелики», «Особисте життя слідчого Савельєва», «Мертвий. Живий. Небезпечний», «Рози. Фільм-Кабаре».
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm7223786/ ▪ https://dzygamdb.com/uk/persons/4468
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення евакуйовує смію в Закарпаття. Там же 4 березня 2022 року Віктор добровільно приходить до військкомату з уже зібраною сумкою для призову. ▪ Він отримує позивний «Тарантіно» та служить у 128 бригаді. Бере участь у бойових діях на території Херсонської, Донецької та Луганської областей. Молодший лейтенант. ▪ 30 грудня 2022 року Віктор Онисько гине під час виконання бойового завдання біля міста Соледар Він виконує

	обов'язки ротного та проявляє мужність і відданість. За свідченнями побратимів, «місце перебування підрозділу українських сил війська РФ обстріляли з великокаліберного кулемета: Якраз Віктор був у приміщенні і вибухова сила була неймовірна, і так сталося, що він попав під неї».
Поховання	▪ Вишневе, Київщина (прощання 05. 01. 2023, Байкове).
Віктор Онисько	▪ «Вісім років завдяки нашим воїнам я мав можливість жити своїм життям. Тепер моя черга захищати нашу свободу». ▪ «Військомат у Закарпатті. Купа людей, половина (якщо не більше) — немісцеві, з Києва, з Харкова багато. Молодь від 18 до 27 років не беруть, відправляють з подякою додому (попри це особливо люті все одно рвуться за безкоштовними джавелінами). Решту оформлюють і деяких розподіляють по військових частинах. Я — в режимі на зібраному рюкзаку, але станом на зараз маю нетривалу відстрочку. Загалом народ, звісно, хвилюється і багато пригнічених, але на їх тлі особливо добре видно тих, хто зберігає нормальний бойовий дух. За таких і тримаюсь, одному навіть потис руку за жартики і не надто напружене лице, бо камон, навіть якщо це апокаліпсис, то я не хочу зустрічати його кислим. Все буде Україна!» (ФБ, 4. 03. 2022). ▪ «Відеочат з донькою в її день народження хочеться консервувати собі на сухпай, нарубати цих скріншотів достатньо, запастись ними, щоб постійно у кишені лежали маленькі Захарії, які показують мені нові книжки, нові плітки і нове життя. Оля, крута у нас мала!» (28. 07. 2022). ▪ «Повоювали на Херсонщині. Десь біля 40 днів на нолику — прояснили, хто чого вартий. Як я часто тут повторюю — на наступну війну ми будемо вже значно краще підготовлені. А поки — ці землі звільнені, і нашої роботи там теж трохи було. І наших втрат теж. Маямі. Водяний. Вітя кулеметник. Статистично для роти це небагато. Мене це не втішає. В мене є і веселі історії з фронту, але зараз щось пройняло, бо з безкінечних окопів, землі, сміття, уламків, обстрілів, холоду і решти всього наш підрозділ на кілька днів відтягнули в тил. Я помився в дитячому садочку і ледь не розплакався, коли побачив ці маленькі стільчики і ліжечка. Не розбиті. Whatever Кожен новий ранок доводить, що неможливе — можливо. І нагадую — ми обов'язково переможемо. Я — Тарантіно, друга рота. Привіт з серця пітьми» (ФБ, 13. 11. 2022).

Пряма мова, натхнення і мотивація 	▪ Побратим Сергій («Карп»): «Віктор Онисько виконував свої обов'язки на фронті на всі 100%». ▪ «Віктор допомагав завжди, завжди піклувався про людей. Слухав, вислуховував думку військовослужбовців, зважав на їхній моральний стан, що їм потрібно, чим може допомогти. Задіювали волонтерів, максимально допомагали один одному». «Не спішив він просто зайти і зайняти ту чи іншу оборону, пройти той етап нашого маршруту, нашого завдання. Перед тим, як завести особовий склад, завжди ми йшли перевіряли наші завдання особисто. Дивилися, як їх можна об'єктивно на даному місці виконати, вживу оцінити і наші можливості, й можливості ворога».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Тарантіно». ▪ Віктор любив музику і кататися на мотоциклах. ▪ Орден «За мужність» (Указ від 8. 09. 2023 «з нагоди Дня Українського кіно». Його дружина відмовляється від посмертної нагороди для Віктора, вважаючи це неповагою до військових, бо в списку водночас нагороджених «є лише лояльні до діяльності Держкіно», натомість не йдеться про інших кінематографістів: «Більшість з них досі не може повернутися до улюбленої роботи, оскільки не мають права на демобілізацію». Відмова від нагороди не скасовує юридичного факту нагородження.
Родовід	▪ Дружина Ольга Бірзул: «Моє серце назавжди залишиться у страшному 2022-му. Бо у ньому лишився ти. Мій герой. Моя любов. Моє все. Не знаю, як далі жити і дихати без тебе… … ти казав, що твої польові дослідження з українського фронту лише для мене. Ти мусив монтувати кіно, але натомість «монтував» військову реальність у якості ротного. Два рази на нулі — Херсонщина і Донбас. Без жодної можливості на побачення. Ти дуже втомився, але беріг своїх побратимів. Ти переживав за кожну втрату. Ти казав, що на війні немає більшої тортури, ніж повідомляти родинам про загиблих. Тепер і я відчула це на собі. Моє серце розривалося, коли твій воїн ридав у слухавку і присягався мені, що не знав кращої людини і командира. Кажуть, що герої не вмирають. На жаль, вмирають. … Від тебе у мене лишилася тільки 9-річна дівчинка з твоїми сірими очима. Завдяки тобі вона мала фантастичне дитинство з мотоциклами, велосипедами, наметами, лижами, музикою, балканськими горами та берлінськими концертами. І коли я добу захлиналась у потязі від сліз, вона гладила мене по голові і казала, що тато боровся за нашу свободу…» (ФБ, 1.01.2023).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Віктор Онисько // Серіал «Україна в огні 2». Серія 332. URI: (ЮТ) https://youtu.be/PuWY56CjuKQ

Микола ОРАНСЬКИЙ

24 роки (9 049 днів), медійник, військовослужбовець

Останній Нільс

Стисла біографія	▪ **Оранський Микола Романович** (13. 06. 1999, Кривий Ріг — 22. 03. 2024, с. Роботине, Запорізька область) — волонтер, медійник, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Микола народився 13 червня 1999 році в місті Кривий Ріг. З дитинства проявляє інтерес до творчості та техніки. Навчається на гірничо-екологічному факультеті у Гірничому коледжі, де вивчає маркшейдерську справу (інженерна розвідка надр). Але звертається до роботи на телебаченні. ▪ Діяльність і кар'єра: 2018 починає працювати режисером прямих ефірів на телеканалі «Перший Міський» у Кривому Розі. У 2019-2022 переїздить до Києва та працює інженером телевізійного журналістського комплекту (ТЖК) на «Громадському телебаченні». Активно волонтерить на музичних фестивалях, таких як Faine Misto та Zaxidfest, де стає куратором наметових містечок і неофіційним фотографом.
Обставини служби і загибелі	▪ У січні 2023 року в 23 роки за контрактом стає до лав ЗСУ, приєднується до 118-ї бригади як оператор безпілотних літальних апаратів (БПЛА). ▪ 6 січня 2024 нагороджується Головнокомандувачем ЗСУ Валерієм Залужним відзнакою «Золотий хрест» за евакуацію поранених. ▪ Гине під час виконання бойового завдання 22 березня 2024 біля села Роботине Запорізької області внаслідок атаки ворожого FPV-дрона по складу. Спочатку поранення, ще одна атака стає летальною.
Поховання	▪ Кривий Ріг, кладовище «Всебратське» (нове) (1.04.2024).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Колежанка Євгенія Моторевська: «Він завжди багато жартував. І завжди першим приходив на допомогу. Коля був дуже світлим». ▪ Софія Царинник: «Був фестивальною, мандрівною вільною людиною, дуже веселою, дуже багато двіжа, але був дуже відповідальною людиною. Мріяв бути оператором в «гарячих» точках, їздити кудись, але він працював на Громадському, займався ефіром». ▪ Подруга: «Коля був дуже класним, ми з ним із самого дитинства знайомі. Це такий друг, із яким, як кажуть, є що згадати — нема чого розповісти».

Від фестивалю Faine Misto: «Людина-енергія, людина-світло, людина-посмішка, він любив жартувати, найбільше над самим собою. Він любив це життя з усіма його проявами і наче зірка осяював кожного, хто зустрічався йому на шляху. Земна зірка Нільса згасла, але навіки сяятиме в наших серцях».

Вікторія Януш-Сипухіна: «Доля звела нас, коли я тільки закінчила школу і мені стукнуло 17, а тобі 18. Я пам'ятаю, як 7 років тому після заручин Рубцових, ми танцювали біля ватри і співали «тримай мене міцно». Ця пісня стала гімном нашої дружби, але ти більше не тримаєш. За стільки років нашої дружби ми ділились всім і я завжди знала, що можу довірити тобі все, а мої секрети ти таки забираєш з собою в могилу. Разом ми завжди були щасливими і молодими. І можна було б писати багато різних гарних слів, але гарні слова в голову не лізуть. Інстаграм не придумав формату постів, де б влізли всі наші фотки і спогади, але багато з них я залишу собі, виходить тепер всі вони залишились тільки мені».

- Журналіст Микола Охотник: «Два роки тому російська армія вбила мого першого колегу по hromadske.ua Макса Левіна. Через два роки це сталося знову, але з іншим колегою Миколою. Я ніколи не бачив його сумним, навіть після його нічних змін по контролю ефіру він завжди посміхався, як і на цьому фото. Додавав нових мемів до наявної стіни в режисерській кімнаті, обожнював волонтерити на фестивалях, мав найсмачнішу їжу на кухні гро та захищав Україну».
- Побратим: «Я його до його смерті бачив буквально менше за добу, ми разом були на позиції, тільки він на своїй, а я — на своїй. Він міг не піти, але в нього був наказ, але всі розуміли, що туди не можна йти».
- Дружина Анастасія Синицька: «Він мріяв зробити крутий музичний фестиваль. Він мав показати мені Кривий Ріг, бо я тут ніколи не була, а зраз я приїхала на його похорони...».

Цікаві факти	▪ Позивний — «Каштан». ▪ Близькі називали Миколу так — Нільс. ▪ Микола грає на гітарі та сопілці, мріє про створення власного музичного фестивалю. ▪ 14 лютого 2024 року, у День закоханих, одружується та вирушає у відпустку, під час якої проїжджає 3000 кілометрів, включаючи подорож до Карпат.
Родовід	▪ У Миколи залишилися батьки, дружина Анастасія Синицька та сестра.

Євгеній ОСІЄВСЬКИЙ

29 років (10 873 днів), медійник, військовослужбовець

Веган-стрілець з Кропивницького

Стисла біографія

- **Осієвський** (Манько — при народженні) **Євгеній Євгенович** (14. 08. 1993, Кіровоград — 22. 05. 2023, Бахмут) — український антрополог, журналіст, культуролог, науковець, активіст і військовослужбовець.

- Виховання і навчання: Євгеній народився 14 серпня 1993 року в Кіровограді (нині — Кропивницький). Його мама (Олександра Гребенюк) — педагог і активна громадська діячка. З дитинства Євгеній виявляє допитливість, читає, малює, відвідує танцювальний гурток. У 12 років публікує свою першу статтю та заробляє перші 400 гривень. Він вивчає чотири мови та бере участь у дитячому самоврядуванні, представляючи Україну на Міжнародному Європарламенті дитячого самоврядування.
- Після закінчення Центральноукраїнського наукового ліцею-інтернату вступає до Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, де здобуває ступінь бакалавра з політології з відзнакою. Під час Майдану брав участь у протестах у Кропивницькому. У 2014 році вступає до магістратури «Києво-Могилянської академії» за спеціальністю «Політологія», яку також закінчує з відзнакою у 2016 році. Під час навчання зацікавлюється антропологією та змінює прізвище з Манько на Осієвський (дошлюбне прізвище матері).
- Діяльність і кар'єра: 2018 вступає до аспірантури НаУКМА за спеціальністю «Культурологія» (працює над дисертацією «Альтернативні соціальні просторовості острова Танна, Республіка Вануату», 2021 року планує етнографічну польову експедицію на цей острів). Євгеній активно займається журналістикою та науковою діяльністю. Він є автором науково-популярного журналу «Куншт» та журналу соціальної критики «Спільне». Його публікації охоплюють теми антропології, релігійних спільнот, популяризації науки, рецензій на кіно та комікси.

Обставини служби і загибелі

- Повномасштабне вторгнення зустрічає у Ворзелі (гуртожиток НаУКМА), яке окуповують росіяни. Після евакуації повертається у Кропивницький, 15 березня 2022 року йде до військкомату, але його не беруть на службу. Займається волонтерством, пише статті, інтерв'ю (зокрема в в The Comics Journal). У листопаді 2022 року потрапляє у ЗСУ, проходить

	навчання на стрільця-санітара у Великій Британії. Служить на посаді стрільця-санітара у 77 аеромобільній бригаді (попри можливість обійняти офіцерську посаду), з кінця січня 2023 року виходить на бойові завдання під Бахмутом. У перервах працює над публікаціями (остання виходить у виданні «Куншт» за 5 днів до смерті). ▪ Євгеній гине 22 травня 2023 року у бою за місто Бахмут внаслідок вибуху міни, що потрапила в його окоп.
Поховання	▪ Похований 30 травня 2023 року у Кропивницькому на Алеї Слави Далекосхідного кладовища.
Пряма мова, натхнення і мотивація 	▪ Мама Олександра Гребенюк: ○ «Жені завжди було мало знань. Змалечку відвідував танцювальний гурток, малював, запоєм читав, а у 12 років видав першу статтю. Вивчив чотири мови. Хлопець, мабуть, цікавився усім, окрім зброї». ○ «Він не радився. Мені подзвонив і сказав: «Мама, ти сидиш? Ти тільки не переживай і не плач. Завтра мені з речами в військкомат». Він таргана, муху не вб’є. Його вбили 22 травня, а 24 прийшла відповідь, що йому пропонували офіцерське звання, а сина вже немає. Ніколи не говорив, що він у Бахмуті. 7 січня він там уже був». ▪ Друг Ярослав Ковальчук: «22 травня загинула одна з найближчих мені людей під Бахмутом. Вірний товариш і найкраща людина для дискусій про кіно, комікси і книги загалом. Жодні слова не здатні передати, яку пустку це лишає в моєму серці. Женю, дякую за всі розмови і дружні обійми». ▪ Діана Руснак: «Ми зустрічалися на показах кіно, на фестивалях, потім зустрічалися на різних маршах, де Женя дуже часто був і відстоював свою позицію. Він писав і науково-популярні статті, і займався саме антропологічними дослідженнями. Його дуже чекала релігійна тематика. Він проводив дуже специфічні дослідження. Коли «заходив» у якусь релігійну спільноту, потім писав про свій досвід».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Веган». ▪ Був вегетаріанцем і пацифістом. ▪ Євгеній не говорив мамі, що служить (під час навчання у Великобританії казав, що перебуває в Житомирі). ▪ Після контузії, отриманої під час бойового завдання у Бахмуті, під час відновлення проводить інтерв'ю з британським генетиком Адамом Радерфордом, яке транскрибує від руки, перекладає та надсилає редактору. ▪ Орден «За мужність» III ст. (30. 10. 2023, посмертно)

Андрій ПАВЛЕНКО

43 роки (15 825 днів), актор, режисер-документаліст, військовослужбовець

Спека недограних ролей

Стисла біографія

- **Павленко Андрій Миколайович** (12. 08. 1980, Васильків — 10. 12. 2023, після хвороби) — український актор театру та кіно, режисер-документаліст, журналіст і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Андрій — син Миколи Миколайовича та Валентини Дмитрівни Павленків — народився у місті Васильків на Київщині, але з 7 років проживає в Обухові. Після початкової школи (ЗОШ №3) навчається у Київському військовому ліцеї імені Івана Богуна (тоді — Суворовське училище), де отримує перший досвід військового життя. Вступає до Київського політехнічного інституту на видавничо-поліграфічний факультет (спеціальність «редактор», 1997-2002). Поступово його захоплює акторство, Андрій обирає творчий шлях: вивчає акторську майстерність у РАТІ-ГІТІС (Москва, 2000-2003), а у 2009 році закінчує (заочно) Київський національний університет театру, кіно та телебачення ім. І. Карпенка-Карого за спеціальністю «режисер кіно та телебачення».
- Діяльність і кар'єра: Андрій активно працює в київських театрах «Ательє 16» та «Чорний квадрат». За різними даними його фільмографія налічує близько 70 ролей у фільмах і серіалах, серед яких: «Жіночий лікар», «Лист очікування», «Дев'ять життів Нестора Махна», «Пристрасті за Чапаєм», «Перевертень у погонах», «Фото на документи», «Сашка», «1941» та інші. Як режисер-документаліст, створює фільм «Шляхетність нації», присвячений подіям Революції Гідності та війни на Донбасі. Під час зйомок відвідує населені пункти Донбасу, зокрема Широкине.

Обставини служби і загибелі

- З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну, яке застає Андрія по дорозі додому з відрядження, Андрій приєднується до лав ЗСУ.

- Служить у 111-й окремій бригаді ТРО на посаді заступника командира, звання — лейтенант. Під час служби переносить три контузії та одне поранення.
- У травні 2022 року Андрій дислокований у східні регіони, де точаться бої. Пройшов, починаючи від Лиману, Рубіжне, Сєвєродонецьк, Лисичанськ, Краматорськ. У Лисичанську брав участь у боях під фосфорним вогнем. До квітня 2023 року Андрій Павленко у строю, далі його здоров'я різко погіршується, його доправляють до шпиталю в Ковель, далі — лікування (Луцьк, Житомир). Переносить операцію, починає втрачати зір та слух. Переведений до шпиталю в Київ. 9 (за іншими даними — 10-го) грудня 2023 року серце Андрія зупиняється.

Поховання	▪ Обухів, 14 грудня 2023 року (Міське кладовище «Польок»).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Актор Дикого театру Олесь Каціон: «Друзі… Вчора пішов від нас у засвіти Андрій Павленко. Друг, талановитий актор, режисер-документаліст, військовослужбовець Збройних Сил України, люблячий батько та справжній патріот України. Це жахливе потрясіння для всіх, хто його знав». ▪ Акторка Вікторія Білан-Ращук: «І знову горе… знову страшні новини. Не встигли оговтатись від втрати Васі Кухарського, як прилетіла страшна звістка про загибель актора Андрія Павленка... Хочеться просто несамовито кричати… Страшна біда для родини… дружини… дітей…».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Спека (Speka)». ▪ Андрій має 4 дітей — по двоє від кожного з двох шлюбів. ▪ Почесний громадянин міста Обухова (2024, посмертно). ▪ Андрій з товаришами-колегами у 2014-2015 рр. створює студію «ДокУкроп», яка фільмує у гарячих точках.
Родовід	▪ Дружина Дарія Орєхова: «Війна нікого не шкодує… Війна забирає наших рідних і коханих! Війна забрала Андрія Павленка. Я буду дуже сумувати за тобою, коханий».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Андрій Павленко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 682. URI: (ЮТ) https://youtu.be/x2FUFiBqmy0

Павло ПАРХОМЕНКО

38 років (14 213 днів), оператор, військовослужбовець

Оператор між війнами

Стисла біографія

- **Пархоменко Павло Олександрович** (07. 12. 1985, Київ — 05. 11. 2024, Луганщина) — український телеоператор, журналіст, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Павло народився 7 грудня 1985 року в Києві в родині митця — його батько, Олександр Пархоменко — режисер, сценарист і продюсер. Навчається в 234 школі Києва (Дніпровський район). З дитинства Павло виявляє зацікавлення до творчості та медіа, що визначає його професійний шлях. Після закінчення школи здобуває освіту в галузі медіа та телебачення, що стає основою його професійного шляху.

- Діяльність і кар'єра: Понад 10 років Павло працює телеоператором на телеканалі «Прямий», де зарекомендовує себе як висококваліфікований професіонал. Його роботи відзначаються змістом та емоційною насиченістю — свідчення професіоналізму.

Обставини служби і загибелі

- З початком російської агресії у 2014 році Павло стає на захист України. Служить у 12 БТрО.
- Після повномасштабного вторгнення в 2022 році він добровільно приєднується до лав ЗСУ — 23 окремий стрілецький батальйон, де служить під позивним «Пархом». Його рішучість і мужність — приклад для багатьох.
- Павло загинув 5 вересня 2024 року у бою поблизу Кремінної на Луганщині.

Поховання	▪ Лісове кладовище в Києві (13. 09. 2024).
Пряма мова, натхнення і мотивація	 ▪ Колега: «Павло — класний професіонал був. Завжди з ним журналісти любили їздити — надійна людина така. Знаєте, можна було завжди покластись на нього» (Остання зйомка. Серія 962). ▪ Олександр Пархоменко, брат Павла: «З глибоким сумом повідомляю, що мій брат, Пархоменко Павло, героїчно загинув, захищаючи нашу Батьківщину. «Пархом» навіки в строю!». ▪ Колега: «У нього така людяність, така доброта, такі відкриті очі до світу». ▪ Репортаж телеканалу «Прямий»: «Завжди спокійний, виважений та сумлінний до роботи. «Не переймайся, все зробимо» — цю фразу Паші пам'ятають журналісти «Прямого», бо саме з цих слів починалась кожна спільна зйомка». ▪ Побратим: «Майбутнє країни Павло бачив процвітаючим, некорупційним».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Пархом». ▪ Павло — один із перших працівників телеканалу «Прямий».
Родовід	▪ Донька Анна.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Павло Пархоменко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 962. URI: (ЮТ) https://youtu.be/QdKwRiVEXSc

Володимир ПЕТРЕНКО

31 рік (11 568 днів), журналіст, військовослужбовець

Невояка Філ з Малина

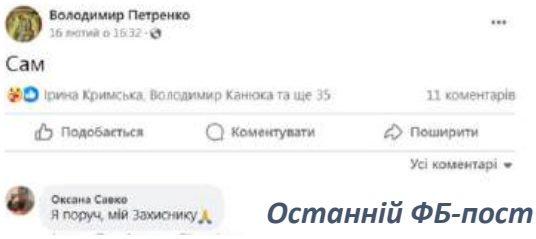
Стисла біографія	▪ **Петренко Володимир Миколайович** (21. 06. 1992, Малин — 22. 02. 2024, поблизу села Синьківка, Харківщина) — український журналіст, редактор, волонтер і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Володимир — син Миколи Анатолійович та Ніни Петрівни Петренків — народився 21 червня 1992 у місті Малин на Житомирщині. Мама — відома журналістка. Після школи вступає до Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, де здобуває спеціальність з видавничої справи та редагування. ▪ Діяльність і кар'єра: Після університету у 2014 році Володимир працює кореспондентом у газеті «Малинські новини», активно займається волонтерством, допомагаючи дітям-сиротам, учасникам АТО/ООС та людям із тяжкими хворобами. Висвітлює благодійні заходи на сайті «Полісся.today». Позаштатний кореспондент газет «Соборна площа», «Форпост». Останні роки працює в Малинській центральній бібліотеці, де веде розмовний клуб «Говори українською». Активно бере участь у заходах, учасник духового оркестру «Малин».
Обставини служби і загибелі	▪ У грудні 2023 року Володимир мобілізується до ЗСУ. 57 бригада, 34 батальйон. Звання — солдат. Після навчального центру — на Куп'янський напрямок. На посаді номера обслуги механізованого відділення механізованої роти ЗСУ. ▪ 22 лютого 2024 року гине під час мінометного обстрілу поблизу села Синьківка Куп'янського району Харківщини.
Поховання	▪ Рідне місто Малин (29. 02. 2024).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Володимир Петренко: «Не був знайомий з Вікторією Амеліною, не читав її творів, лише слідкував за її літературною і громадською діяльністю. Однак, коли сьогодні дізнався новину про її смерть, внаслідок влучання російської ракети по ресторану в Краматорську — у мене був шок, здалося, ніби втратив близьку людину. рф зараз, як і в 30-ті роки XX ст., проводить винищення культурної еліти України. Вічна пам'ять Вікторії» (ФБ, 03.07.2023). ▪ Малинська міська рада: «Володимир був урівноважений, добрий, завжди готовий підставити плече підтримки». ▪ Колеги з «Полісся.today»: «До останнього подиху залишався вірним побратимам, своєму народу і Батьківщині».

З батьками на випускному

- Колеги з бібліотеки: «Він був для нас і колега і друг, і порадник. Філолог за фахом, мав фундаментальні, надзвичайно глибокі знання… був закоханий в книгу… його не часта посмішка була, як промінчик сонця…».
- Мама Ніна Петренко: «Його вбили росіяни, але не без допомоги нашої держави. Він скаржився, що у нього нічого не виходить так, як потрібно, на навчанні. Я заспокоювала його, адже наш президент та інші «відповідальні» особи запевняли: не зможеш воювати — підеш працювати. Хіба ми були проти? Але вже за кілька днів я відчула біду. Його відразу відправили на нуль. Мабуть, щоб здихатись проблеми. І що я тепер можу думати про свою державу, про порядки в ній? Мабуть, цього коментаря ніхто уже не прочитає, давно вже то було — аж 22 лютого. І наш воєнком, коли виловили Володимира, а він і не ховався, бо працював у бібліотеці, не розгледів, що він не вояка від природи, але ж план треба було виконувати — солдафон без мізків, себе вже, мабуть, генералом бачить. То хто ж убив мою дитину? Ніхто не дасть відповіді, нема до кого звертатись. І нікому до цього немає діла. НІКОМУ! Він був суперпрофесіоналом в іншому. Чого були варті його інформаційні блоки, коли він вів клуб «Розмовляємо українською», інші виступи, знання філософії, літератури, релігієзнавства. Сидів на мізерну зарплату в нашому містечку, аби хоч якось підтримувати нас із чоловіком, бо в нас обох онкологія. Особливо важко переніс чоловік, я б без сина не справилась. А так виню себе. Аби знала, що таке трапиться, нехай би йшов працювати в інше місце, поступав в аспірантуру — про це він мріяв. У нього суперфеноменальна пам’ять. Але мого сина моя держава, яку я обожнювала, захотіла вбити» (ФБ, 24. 04. 2024).

Останній ФБ-пост

Цікаві факти

- Позивний — «Філ» («Філософ»).
- Володимир ініціював висадку дерев у парку Героїв війни.
- На ФБ-сторінці часто публікував вірші українських поетів (https://www.facebook.com/PetrenkoVolodymyr). Також сам писав вірші, які часом публікує мама (www.facebook.com/profile.php?id=100041685133723). У 2025 вийшла книга споминів і віршів «Якого кольору дощ».

Костянтин ПЕТРИК

режисер, військовослужбовець

Режисер недознятих фільмів

Стисла біографія

- **Петрик Костянтин** (12. 02., Херсонщина — 27. 05. 2024, поблизу села Синьківка, Куп'янський район, Харківська область) — український режисер і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Костянтин народився на Херсонщині, його мама — педагог. Він їде навчатися в Університет Карпенка-Карого до Києва, де відтак живе і працює.
- Діяльність і кар'єра: Працює у кінематографі, обіймаючи посаду другого режисера. Дотичний до роботи над серіалами, як-от (невичерпний перелік): «Садівниця» (2019) «Брати по крові 2» (2020) «Ангели» (2020) «Плут» (2021) «Ворон і Воробйов» (2022), фільми «Захват» (Захоплення), «Порядна львівська пані».

Обставини служби і загибелі

- Після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну Костянтин Петрик вступає до лав Національної гвардії України, де згодом стає командиром взводу.
- 27 травня 2024 року гине під час виконання бойового завдання поблизу селища Очеретине на Донеччині.

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Костянтин Петрик:
  - «Перевестися з ЗСУ в НГУ і навпаки можна лише через великі зв'язки. Я був на охороні об'єктів, а згодом — перевівся у штурмову роту. І потрапив у свою стихію. А загалом, хто знає, чим би я зараз займався, якщо не пішов в армію» (1.02.2023).

	○ «Хочу поділитися своєю думкою. Зараз розквітає в інтернеті така собі зрада. Більшість з дописів цивільних, до армії не мають ніякого відношення. На емоціях так би мовити. Залужний — наш Генерал. Це безперечний факт! Майже два роки під таким авторитетним командиром. 400 тисяч знищених ворогів… Показники говорять самі за себе. Що далі? Беремо той факт, що військові, люди під наказом. Всі це розуміють, чи ні? Є Статут ЗСУ, якому підпорядковується Всі без виключення військовослужбовці Сил Безпеки та Оборони! І в цьому вся суть. Розшифровую: покричали, що звільнили, поклянули, а хлопці та дівчата пішли на позиції!!! Пішли міняти хлопців та дівчат! Ні, не зрозуміти нікому, хто не ходив туди, що таке іти туди і бути там… То важливо… Пішов і воюєш. Історія розставить. Руки не опустяться. Вірте в ЗСУ! Вірте в НГУ, ДПСУ, СБУ, ТРО, МВС, ДСНС, в чорта лисого, руки не опускайте, бо втратимо Державу. Виграємо — поговоримо, поплачемо, обнімемося, кіна знімемо про любов та Героїв. Обняв. С-нт Петрик» (08. 02. 2024). ▪ Дружина Анастасія Данільченко: «Це непоправна втрата. Це діра в душі кожного, хто його знав. Назавжди в строю. Всі подробиці пізніше. Зараз просто згадайте його і всіх, хто віддав своє життя за нашу Свободу».
Родовід	▪ У Костянтин залишилися дружина журналістка Анастасія Данільченко та малолітній син Даня.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Костянтин Петрик // Серіал «Україна в огні 2». Серія 862. URI: (ЮТ) https://youtu.be/U_4h8mhwEXM
Профайли	▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=30478 ▪ https://www.imdb.com/name/nm16283066/

Віктор ПЕТРОВ

33 роки (12 302 дні) журналіст, оператор, військовослужбовець

Львівська лелека Бахмута

Стисла біографія 	▪ **Петров Віктор** (19. 09. 1989, Львів — 26. 05. 2023, Бахмут) — український журналіст, оператор, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Віктор народився в Львові у сім'ї військовослужбовця. Навчається в Школі №13, Гімназії «Еврика» та Ліцеї «Оріяна» Львівської міськради. Проявляє інтерес до медіа та журналістики, багато читає (мама працює у бібліотеці), що впливає на його професійний шлях. Закінчує факультет міжнародних відносин Львівського національного університету та водночас військову кафедру «Сухопутки». ▪ Діяльність і кар'єра: Як підліток спершу працює у «Макдональдсі» і «Адідасі», потім — у «Нестле» та «Софтсерв». Згодом працює редактором «Сихів Медіа» (за деякими даними, перший головний редактор) та інших роботах. Наприкінці 2019 року стає співзасновником WHAT IF creative studio. Створює документальні фільми, кліпи, інші творчі продукти. Разом із колежанкою фільмує (як оператор і персонаж) стрічку «Лелеки завжди повертаються додому» (реж. Ґала Козютинська, 2023, виходить посмертно).
Обставини служби і загибелі	▪ Після початку повномасштабного вторгнення Віктор мобілізовується — 54 бригада імені гетьмана Івана Мазепи. Невдовзі вже під Бахмутом командує взводом і ротою. ▪ 27 травня 2024 року гине під час виконання бойового завдання поблизу селища Очеретине на Донеччині.
Поховання	▪ Львів. Чин похорону 3. 06. 2023 у Гарнізонному храмі.
Пряма мова	▪ Ґала Козютинська: «У Віктора дуже багато чеснот. Багато такого безстрашного…».
Цікаві факти 	▪ Позивний — «Лелека» (символізує його прагнення повернутися до рідного Львова після служби). ▪ Віктор був членом ГО «Інститут суспільних ініціатив»: реалізація соціально важливих проєктів. ▪ Фанат ФК «Карпати». ▪ Орден Богдана Хмельницького III ст. (посмертно). Меморіальна табличка на будівлі факультету міжнародних відносин ЛНУ (19. 09. 2023).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Віктор Петров // Серіал «Україна в огні 2». Серія 752. URI: (ЮТ) https://youtu.be/RH3NwhujyG4
Профайли	▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=30478 ▪ https://www.imdb.com/name/nm16283066/

Роман ПЛАХОТНИК

46 років (близько 17 116 днів) кінематографіст, військовослужбовець

Ромео в фокусі

Стисла біографія	▪ **Плахотник Роман Михайлович** (30. 04. 1978, Воронеж — 10. 03. 2025 (ймовірно, Курщина)) — український кінематографіст (фокус-пулер), військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Роман народився у Воронежі. Інформація про його батьків та деталі дитинства наразі відсутня у відкритих джерелах. Відомо, що він навчається у Київському політехнічному інституті, проживає у Києві (на проспекті Червоної Калини на Троєщині) та починає активно працює у сфері кінематографії в 2000-х рр. ▪ Діяльність і кар'єра: Роман є фокус-пулером — першим асистентом кінооператора, відповідальним за точне фокусування камери під час зйомок. За даними, вказаними самим Романом, з 5 січня 2005 року й понад 10 років (до 2016) працює в PATRIOT Rental. З лютого 2016 року й до певного часу в 2017-му — в ZODIACfilm.. Його професіоналізм цінується в українській кіноіндустрії. Бере участь у створенні таких фільмів, як «Мам», «План А», «Київська історія», «Пік страху», «Погані дороги», «Іловайськ 2014».
Обставини служби і загибелі	▪ Після початку повномасштабного вторгнення вступає до 128 батальйону ТРО (за даними Романа з 2. 10. 2022, хоча світлини зі зброєю з'являються раніше, а світлина людей навколо військкомату — вже 24.02.2022).. ▪ 18 квітня 2023 року Валерій Залужний нагороджує Романа відзнакою «Золотий хрест» Головнокомандувача ЗСУ (коментує: «Тепер в мене є автограф Залужного», 27.06.2023). ▪ Спочатку старший солдат, а з грудня 2024-го — сержант. ▪ Роман Плахотник гине у березні 2025 року під час бойових дій. (10. 03. 2025 зник безвісти, згідно з заявою до НПУ.)
Поховання	▪ Публічно не оголошувалося.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Роман Плахотник: ○ «Якщо тобі раптом захочеться осудити когось, згадай, що не всі люди в світі мають ті переваги, які маєш ти» (ФБ, мото). ○ «Червоне — то любов, а чорне — то журба» (коментар до світлини з двома кулями, на якій один ободок кулі навколо свинця червоного, а інший — чорного кольору, 9.04.2022).

- «Скільки у нормальної людини має бути при собі ножів?» (Інстаграм, 25. 04. 2022).
- «Що ви знаєте про щастя?» (підпис до світлини, де Роман в одностої з кавою і донатом) (Інста, 2.01.2024).
- «Отака весна, малята» (останній публічний пост Романа, з автоматом у лісі з геолокацією «Суджа», 7.03.2025).

- Антоніна Дробушевич: «Коханий мій. На Щиті» (15.03.2025).
- Побратим: «Твій спокій, філософія і гумор були частиною фундаменту нашого двіжу. Честь братику...».
- Режисерка Ірина Цілик: «На щиті ще один мій колега, один із найкращих фокус-пулерів в Україні, Роман Плахотник. Як же гірко… Стільки проєктів позаду. Чи могли ми колись, в тому іншому житті, знімаючи всі ці рекламки, фільми і так далі, уявити, що колеги зі знімального майданчика потім воюватимуть, а деякі з них загинуть?...».
- Голова НСКУ Сергій Борденюк: «Я пам'ятаю руки та очі Романа. Це скромна ділова людина, яка робила свою справу. З тих моментів, які запали в пам'ять, він не тільки робив локально свою справу, а й допомагав на виїздах механікам, спеціалістам суміжних професій. Серце розривається. Загинула людина, яка творила б не лише сучасне, а й майбутнє українського кіно».
- Кінооператор Ярослав Пілунський: «Рома на щиті. Дякую за все! Завжди разом з тобою відчував себе впевнено. Таким міцним плечем для України ти відстояв до кінця! Честь!...».

- Оксана Коржинська: «Роман завжди був легкий, спокійний і налаштований виключно на добрий перебіг подій. Ці відчуття Ромео, власне, вселяв всім оточуючим. Підтримував всіх і завжди був готовий прийти на допомогу. Таких добрих людей мабуть більше і не зустрічала. Тепер болить..».

Цікаві факти	▪ Позивний — «Ромео». ▪ У липні 2022 Роман пройшов курс «Військове застосування БПЛА». Роман, ймовірно, отримав як пожертву автомобіль з такою нотаткою від благодійника на ім’я Себастян Брендйорд (Sebastian Brendjord), яку опублікував Роман: «Шановний читачу! Бажаю тобі успіхів у війні проти Росії та сподіваюся, що ти добре використаєш мій надійний автомобіль — Toyota Hiace! Я сам військовий і під час навчань у Норвегії зустрічав чимало українців. Це жахливо, що відбувається з вашою країною. Боріться за гідну свободу і за честь своєї Батьківщини! … Найкращі побажання — і знищіть тих росіян!» (7.02.2024).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Роман Плахотник // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1132. URI: (ЮТ) https://youtu.be/XLWrbaYaoXA
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm8711761/

Кирило ПОЛІКЕВИЧ

42 роки (15 664 дні) відеограф, військовослужбовець

Трудоголік з «Суспільного»

Стисла біографія

- **Полікевич Кирило Миколайович** (27. 04. 1982, Дніпровщина — 16. 03. 2025, Донеччина) — український журналіст, відеограф і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Кирило — син Миколи Миколайовича та Олени Павлівни Полікевичів — народився 27 квітня 1982 року на Дніпропетровщині. Здобуває фахову освіту у сфері телебачення та відеомонтажу. З 2008 року починає працювати на телебаченні, водночас з 2014 — фотограф.
- Діяльність і кар'єра: З 2008 року працює на обласному телебаченні в Дніпрі: спочатку — інженер відділу комп'ютерного монтажу. З 2020 року — відеограф. З 2018 року бере участь у міжрегіональному ранковому проєкті «Ранок на Суспільному», де відповідає за візуальний контент. Працює над створенням відеоматеріалів, репортажів та соціальних проєктів.

Кирило на Донеччині

Обставини служби і загибелі

- Після повномасштабного вторгнення РФ в Україну 28 червня 2023 року долучається до ЗСУ. Спочатку служить у бригаді протиповітряної оборони, захищаючи небо над Дніпром, а згодом — у мотопіхотному батальйоні 72 окремої механізованої бригади імені Чорних Запорожців.
- Разом із побратимами двічі виходить з ворожого оточення, проходить реабілітацію та продовжує службу на Херсонщині, звідки знову вирушає на східний фронт
- Останній чин зустрічає 16 березня 2025 року під час виконання бойового завдання неподалік села Преображенка Покровського району на Донеччині.

Поховання

- Дніпро (21. 03. 2025).

Кирило Полікевич	▪ «Телебачення — це не просто робота, це спосіб життя. Кожен кадр має розповідати історію» (інтерв'ю, 2021). ▪ «На війні кожен день — це новий сценарій. І ми, як творці, маємо документувати правду».
Пряма мова, натхнення і мотивація	 ▪ Колега з телеканалу: «Кирило — професіонал, який вміє бачити деталі там, де інші їх не помічають». ▪ Журналістка Олександра Тронь: «Про багатьох людей не можна однозначно сказати — вони хороші або погані. Навіть про себе я так не можу сказати. Але от про Кирила — от просто стовідсотково. Ти не помилишся, якщо скажеш, що це була добра, позитивна, оптимістична людина». ▪ Відеографиня Ольга Кім: «Кирило був трудоголіком, завжди сидів у власному кабінеті допізна над сюжетами, іноді навіть ночував на роботі». ▪ Катерина Лисюк: «Кирило був дуже доброю людиною, стриманий, але з усмішкою на обличчі. Я встигла попрацювати з ним лише півтора місяця до того, як він пішов служити. Але, попри це, кожен раз, коли був у Дніпрі та забігав на філію, ми сідали в моєму кабінеті і розмовляли. Останній раз він приходив 26 грудня 2024 року. Тоді якраз були блекаути… Ми просиділи десь годину в кабінеті в напівтемряві, просто розмовляли… Про життя, про його службу (тоді він був на Херсонському напрямку, а ці місця я добре знаю), про родину, будували вже плани на його повернення на роботу. Це дійсно трагедія для всієї родини Суспільне Дніпро…».
Цікаві факти	▪ Вважається 100 в списку загиблих медійників (за версією Інституту масової інформації). ▪ Під час роботи на «Ранку на Суспільному» створив низку соціальних відеороликів, які стали вірусними. ▪ На фронті продовжує знімати відео, поєднуючи журналістську роботу з військовими обов'язками. ▪ Відомий своєю уважністю до деталей та креативним підходом до монтажу. ▪ Нагороджений відзнакою «Піхота Збройних сил України».
Родовід	▪ На Кирила чекали дружина Ольга та донька Софія.

Олександр ПОПОВ

38 років, оператор, журналіст, військовослужбовець

Миколаївський оператор надії

Стисла біографія	▪ **Попов Олександр Васильович** (1985, Бурятія — 22. 11. 2023 Куп'янськ, Харківщина) — український оператор, журналіст, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Олександр народився в Бурятії в 1985 році. Батько — військовий, тому родина часто переїздить. Коли Олександру виповнюється 7 років (орієнтовно 1992), сім'я оселяється у Новому Бузі на Миколаївщині. Там він закінчує місцевий технікум механізації та електрифікації, здобувши спеціальність електрика. У 2000 році помирає батько, а згодом і мама. Після цього Олександр разом із сестрою Олесею переїздить до Миколаєва (сестра Олеся Симоненко, яка на момент смерті брата, проживає за кордоном із сином Нікітою, пише, що Олександр з теплотою ставиться до племінника, називаючи його «Нікітка»). З дитинства захоплюється музикою, фотографією та відеозйомкою, що згодом визначає його професійний шлях. ▪ Діяльність і кар'єра: З 2005 року Олександр працює телеоператором у Миколаївській обласній державній телерадіокомпанії, а згодом — у філії «Суспільне Миколаїв» до вересня 2019 року. Перед повномасштабним вторгненням Росії він працює електриком на одному з миколаївських підприємств. Колеги відзначають його як одного з найкращих операторів, з якими їм доводилося працювати.
Обставини служби і загибелі	▪ У квітні 2023 року Олександр вступає до лав ЗСУ. ▪ Навчається на мінометника та служить у 95-й десантно-штурмовій бригаді. У вересні 2023 отримує поранення на Донбасі, але після короткої реабілітації повертається на передову. ▪ 22 листопада 2023 року гине у бою біля Куп'янська.
Поховання	▪ Миколаїв (прощання у Кафедральному Соборі Касперівської ікони Божої Матері, 02. 12. 2023).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Кореспондентка «Суспільне Миколаїв» Валентина Гурова: «Саша один з тих, хто підтримував, підказував та навчав. Мені завжди імпонувала та була дуже близька його проукраїнська позиція. Він патріот, справжній. Ніколи не забуду нашу з ним зйомку ходи «безсмертного полку» 9 травня 2017 року. Ми були максимально на одній хвилі. Тоді Саша

мене навчив, що журналіст і оператор повинні бути командою і прикривати спину один одному…».

- Колега Лілія Родіна: «Для журналістів Миколаєва Олександр залишиться у пам’яті як Герой. Він завжди помічав дрібниці і посміхався, від нього віяло спокоєм і добротою».
- Журналіст Федір Бондар (працював з Олександром з перших днів його роботи): «Йому тоді було 20. Веселий, щирий, швидко всьому вчився. Бували з ним у відрядженнях, у полях, на заводах… Не пам’ятаю як журналіст, щоб він колись підвів мене як оператор…».
- Товариш і кум Володимир Діденко: «Він завжди допомагав мені, підтримував, давав поради, попри те, що я був старшим за віком. А ще він був відкритим, щирим, чесним, компанійським. Він мав якусь внутрішню силу і часто посміхався. Здавалось, що у нього завжди гарний настрій. Згодом ми настільки подружилися, що він навіть став хрещеним батьком моєї дитини».
- Колега Марія Савицька: «Добрий, чуйний і з почуттям гумору… хочу розповісти випадок, який мені найбільше запам'ятався. Це була презентація книги, він зняв усе класно з огляду на те, що це була така «паркетина» презентація. Гарно, світло... Він зняв усе, окрім книги. Ми потім із ним дуже довго згадували цю ситуацію. І на кожній наступній зйомці це вже була така точка приколу… Якщо якісь проблеми він завжди питав: «Допомога потрібна?». І ось таким я його пам'ятатиму».

Цікаві факти

- Колега Маргарита Замниус відзначає у пресі, що «попри те, що Сашко народився у Росії, він був справжнім патріотом України і загинув, захищаючи її».
- Олександр Попов — поширене ім’я в Україні. За даними Міноборони України, принаймні два однофамільці: старший солдат Олександр Володимирович Попов (17.05.1976 р.н.) та старший лейтенант Олександр Олександрович Попов (03.04.1983 р. н.), загинули за Україну в російсько-українській війні в 2014-2018 роках. Також іще три Олександри Попови — сержант Олександр Миколайович Попов (загинув 2022), Олександр Віталійович Попов (17. 12. 1992 р. н.) та Олександр Юрійович Попов (21. 01. 1989 р. н.) загинули в 2022-2024 роках. Тож, принаймні 6 осіб на ім’я Олександр Попов загинули за Україну в російсько-українській війні.

Родовід

- Сестра Олеся Симоненко: «Саня, пробач, рідний. Ти назавжди у наших серцях...». «Саня. Мій брат. Я не можу в це повірити. Ми були різні, але я шалено тебе люблю. І я любитиму тебе, поки живу… Ти найкращий дядько для свого племінника. Ми чекали тебе у відпустку, готувалися до твого приїзду, мріяли погуляти з тобою по Ніцці… Але все виявилося міражем. На душі порожнеча. Мене розриває від болю… Дякую, що вибрав мене бути твоєю сестрою».

Антон ПРАСОЛЕНКО

23 років (8648 днів) актор, філолог, військовослужбовець

Російська голгофа бердянського таланту

Стисла біографія	▪ **Прасоленко Антон Олегович** (26. 07. 1999, Бердянськ — 30. 03. 2023, після поранення під Бахмутом) — український актор театру, філолог, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Антон народився у місті Бердянськ. З дитинства виявляє інтерес до мистецтва та театру. Вчиться у місцевій школі №11. Займається співом і грою на гітарі. Бере участь у численних конкурсах. Лауреат конкурсу «Суперкозак», Всеукраїнського дитячого фестивалю естрадного мистецтва «Топ-Топ». Відтак (з 1 вересня 2016 року) навчається у Київському національному університеті культури та мистецтв (спеціальність: переклад англійської та іспанської мов). Водночас захоплюється театром. ▪ Діяльність і кар'єра: До початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну Антон працює у театрі «Вавилон» у Києві. Грає в аматорських театральних постановках, активно займається творчістю та фотографією. 2018 нагороджується за найкращу епізодичну роль у межах відкритого фестивалю аматорських театрів. Живе у Києві з дівчиною Тетяною, веде активне соціальне життя.
Обставини служби і загибелі	▪ Антон не має військового досвіду, але з початком великої війни у віці 21 рік долучається до захисту України — у складі 207 батальйону ТРО. ▪ Антон отримує важке поранення під час бойових дій на Бахмутському напрямку. Після 9 днів у реанімації військового шпиталю помирає від отриманих травм.
Поховання	▪ Берковецьке кладовище в Києві (5. 04. 2023).
Антон Прасоленко	▪ Про себе: «Найулюбленіша роль? Ну не знаю, напевно, Месія. Кожного разу перестаю стригтися і голитися за місяць-два до вистави, і роблю це одразу після. Скільки часу, моральних сил, фізичних (хрест впав на мене) було вкладено у цю роль! Це коли усвідомлюєш себе Антоном, тільки коли заходиш за куліси і хочеш пити. Це тремтіння і оніміння після «ти ґвалтував небіжчицю» і під час монологу Девілара, страх під час розп'яття… продовжувати можу безкінечно». ▪ До великої війни на Інстаграм публікував фотокпроєкт «Тиха гавань», доповнюючи світлини з віршами: «Цією публікацією я розпочинаю свій перший фотопроект «Тиха

гавань». Він для мене дуже важливий — це дорога до ремісії, повернення у продуктивне русло, чого не було з початку осені, спостереження за особистісними змінами. Приїжджаючи додому, я щоразу по-новому сприймав уже знайомі речі, місця і людей, з якими я вирішив порвати всі зв'язки. Чому? Сам не знаю і за допомогою фотографії намагаюся в цьому розібратися» (22. 01. 2019).

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Колега по театру: «Атон — абсолютно довершений, абсолютно довершений актор у будь-якій виставі».
- Військовий психолог Андрій Козінчук: «Антон — тонка душевна організація. Але він не зміг лишитися осторонь і далі жити в своєму світі, а пішов на війноньку. Знаючи, що він не сильно шарить в цьому, він вчився з нуля. І за рік вийшов на хороший рівень професійності. Але снаряд і уламки не питають, наскільки ти хороший чи не сильно».
- scarlett_fox_art: «Антон «Ізолєнта» Прасоленко. 26 липня 1999 — 30 березня 2023. Антон, який міг все залагодити синьою ізолентою. Антон, який обожнював свій рідний Бердянськ. Антон, який був мультиінструменталістом: грав на фортепіано, саксофоні та контрабасі. Антон, який любив театр, мистецтво, музику. Антон, який зіграв вісім ролей у театрі «Вавилон» (фото — зі сторінки театру @theatrevavulon). Антон, який захищав Україну у складі 207-го батальйону 241-ї бригади Сил тероборони ЗСУ, був аеророзвідником. 30 березня 2023 року помер у Київському військовому шпиталі внаслідок поранень, які отримав на Бахмутському напрямку. Пам’ять. І все. Є лише це. Зберігати. Пам’ять. Навіки присутній!».

Цікаві факти

- Позивний — «Ізолєнта».
- Антона побратим Ярослав Савенко загинув 28. 04. 2023.
- Як актор Антон грав у численних виставах, як-от: «Свято Зірки» (Посол), «Фізіологія» (Імпульс), «Ромео і Жасмин» (Півень), «Катрін» (Детектив; Еміль), «#неВовки» (Вовк, що проходить; Вовк, що вмирає; Вовк, що вмирає 2; Вовк зграї), «Під прицілом тиші» (Каджа), «Ніч вовків» (Гро), «Блаженний острів Саватія Гуски» (Чекіст) і «Голгофа» (Месія, він же Іефет, він же Виродок, він же Божевільний).
- На похованні Антона, за пропозицією його дівчини, було використано хрест, який використовувався під час вистави.
- Батько Олег Прасоленко присвятив сину пісню.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Антон Прасоленко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 642. URI: (ЮТ) https://youtu.be/X6JXViJr3fU

Станіслав ПРИТУЛА

40 років (14 877 днів) кінопродюсер, військовослужбовець

Інтелігент фронту і кіно

Стисла біографія	▪ **Притула Станіслав Вікторович** (30. 04. 1984 — 22. 01. 2025) — український кінопродюсер і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Станіслав народився 30 квітня 1984 року в Києві. Навчається у школі №149, а згодом вступає до Київського національного лінгвістичного університету (випуск 2006 року). З юних років проявляє інтерес до мистецтва та культури. ▪ Діяльність і кар'єра: Станіслав присвячує своє життя кінематографу. З грудня 2010 до вересня 2017 року працює у Державному агентстві України з питань кіно (на посаді начальника управління держрегулювання та реалізації кінопроєктів). Згодом — з 2 жовтня 2017 року — очолює кіновідділ у компанії FAMILY Production, де координує міжнародні кінопроєкти. Він є виконавчим продюсером фільму «ГКЧП» (Golden leggings). Також працює над стрічкою «Ти мене любиш?». Окрім продюсерської діяльності, Станіслав знімається у мінісеріалі «Гвардія 2» та короткометражному фільмі «Манч і Денчик». *В Держкіно (за голови Пилипа Іллєнка)*
Обставини служби і загибелі	▪ Станіслав служить в армії в 2015 році під час АТО. ▪ Він стає на захист України з перших днів повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році. За певними даними, служить в 1129 зенітному ракетному полку. Нагороджується. ▪ Гине 21 січня 2025 року.
Поховання	▪ Прощання 31. 01. 2025 в Свято-Покровському соборі в Києві.
Пряма мова,	▪ Денис Іванов: «Багато колег і друзів пов'язували зі Стасом Притулою своє майбутнє. Зі сторони здавалося, що йому,

натхнення і мотивація 	порядному, розумному і веселому, все давалося легко — держслужба, АТО, робота в кіно, громадські вправи і знову військо з початку повномасштабного вторгнення. Він був героєм, але, через простоту в спілкуванні, інтелігентність і відсутність пафосу, так про нього не думалося». ▪ Дружина Лариса Титаренко: «Я принесла вам біль. Стас загинув. Пробачте — ті, хто знав його і любив. Кожного дня цієї війни — й у 2014, і три нескінченні останні роки, — я виймала з грудей своє серце й міцно стискала його в долоні: «Тримайся. Ми вистоїмо. Він вціліє. Все буде добре». Зараз у мене в руці попіл і страшна пустка всередині… Прощавай, коханий. Чекаю на тебе у майбутньому. Там ми знову будемо щасливими». ▪ Олена Чередниченко: «Він був раритетним інтелігентом — зараз це величезна рідкість, особливо серед держслужбовців. Він і не поводився ніколи як держслужбовець, бо це просто не вписувалося у його природню сутність. Він був дуже тактовним, тонким, чутливим, скромним, великим інтелектуалом зі шляхетним манерами, який випромінював суцільний позитив». ▪ Голова Української гільдії режисерів Жанна Максименко-Довгич: «Воїн, кінопродюсер, непересічна і небайдужа людина, загинув. Укотре ми втратили одного з тих, з ким пов'язували майбутнє країни, того, хто не боявся брати на себе відповідальність, і саме тому з перших днів з початку повномасштабного вторгнення він був на війні, на передньому краї».
Цікаві факти	▪ Станіслав Притула — один із архітекторів системи державної підтримки і фінансування кіно в Україні.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Станіслав Притула // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1092. URI: (ЮТ) https://youtu.be/hhDdqHolXKk
Профайли	▪ https://www.imdb.com/name/nm13142654 ▪ https://dzygamdb.com/uk/persons/2758

Алла ПУШКАРЧУК

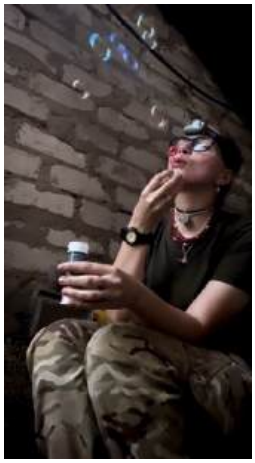
29 років (10 751 день), журналіст (редактор), театрознавиця, військовослужбовиця

Бусолістка Рута

Стисла біографія 	▪ **Пушкарчук Алла Вікторівна** (18. 11. 1994, Сокіл, Волинь — 25. 04. 2024, Удачне, Донеччина) — українська журналістка (редакторка), театрознавиця, військовослужбовиця. ▪ Виховання і навчання: Алла народилася 18 листопада 1994 року в селі Сокіл Рожищенського району Волинської області. Її мама — Леся Пушкарчук — згадує доньку як чуйного, допитливого підлітка. Алла закінчує місцеву школу із золотою медаллю. Далі — закінчує Інститут журналістики Київського національного університету культури і мистецтв (спеціальність «видавнича справа та редагування») та Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого (спеціальність «театрознавство»). Однак у 2014 році, після Революції Гідності, залишає навчання, щоб приєднатися до лав добровольців. ▪ Діяльність і кар'єра: Алла працює журналісткою та редакторкою у виданнях «Український тиждень» та «Читомо» (у 2021 стає випусковою редакторкою і координує проєкт «Люди з порожніх стільців»). Як театрознавиця, Алла досліджує українське театральне мистецтво. Вона також займається фотографією та культурною журналістикою.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком російсько-української війни в 2014 році Алла проходить підготовку в центрі «Десна», приєднується до 5-го окремого батальйону Української добровольчої армії як журналістка та фотографка. ▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році Алла разом із чоловіком Максимом знову стає до лав ЗСУ. Вона служить у 58-й мотопіхотній бригаді як мінометниця. ▪ 25 квітня 2024 року в селищі Удачне Покровського району Донецької області в автомобіль, у якому перебували Алла та її чоловік Максим, влучає осколок від російської ракети. Алла помирає на руках у Максима.
Поховання	▪ Рідне селі Сокіл на Волині (30. 04. 2024).

Пряма мова (Алла Пушкарчук), натхнення і мотивація

- «Буває, що боєць відмовляється працювати під керівництвом «тьолки», хоча командир впевнено залишає мене за головну».
- «Земля скорботи нашої, як сказав би Аттила» (21. 10. 2023).
- «У дитинстві, коли я щороку проходила курс лікування для підтримки хоч якоїсь гостроти зору на лівому оці, офтальмологи попереджали, що ближче до 40-ка я почну гірше бачити і правим. Проте у сім «ближче до 40-ка» звучить, як «у наступному житті», тому я особливо не зважала на ці попередження. «Наступне життя» розпочалось трохи раніше, у 28. Так склалося, що і моя робота, і яке-не-яке дозвілля передбачають сильне зорове навантаження. Операції з програмним забезпеченням, робочі чати, таблиці стрільби із сотнями дрібних цифр, бусоль з двома шкалами і так само дрібними цифрами, читання книжок (паперових та електронних), навчання на онлайн-платформах, комп'ютер, планшет, телефон… Десь взимку цього року я почала зауважувати, що вечорами усе ніби розпливається перед очима, замість літер та цифр — невиразні плямки. Списувала на втому. Тоді ж придбала окуляри для роботи з комп'ютером, та вони особливо не допомагали. Я постійно мружилась, збільшувала відстань між очима та текстом, користувалася каплями, проте праве око дедалі швидше відмовлялося працювати належним чином (від лівого вже давно немає толку). Завершилось все тим, що зараз у мене окуляри з «плюсиками» та корекцією астигматизму на обох очах. Виглядає мило, але незворотність втрати зору тепер уже мене лякає» (29. 09. 2023).

За твої гріхи, які ти робиш в житті, Бог засудить тебе на вічні муки в пеклі.

«І як людям призначено вмерти один раз, а потім же суд».

(Євреїв 9:27).

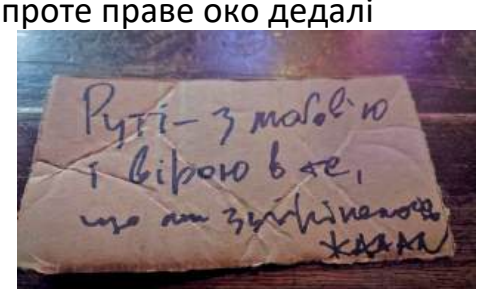
Бажаєш ти чи ні, але коли твоє життя на землі закінчиться, прийде смерть і забере тебе в пекло.

Пекло – це місце, де в жахливих муках мучаться грішники. Ти ніколи не вийдеш із пекла.

«...там буде плач і скрегіт зубів!..»

(Матвія 8:12).

Так зворушливо отримувати від волонтерів подібні брошурки після майже року служби в ЗСУ. Не зупиняйтесь, моя менталочка витримає все

Своєрідне вітання від Сергія Жадана — з побажанням

- «Мені не хочеться бути тією людиною, яка живе минулим чи війною. Але це мої роки, моя молодість,

мої 27, 28 і ось уже 29 років, і ніхто не може відняти того, що вони саме такі. Навіть я сама. З кожним роком більшає окупованих міст та сіл, про які у мене є спогади. Більшає загиблих серед людей, яким я могла написати «А пам'ятаєш?». Раніше я вважала, що спогади — це розкіш, особливо, якщо є з ким поділитися ними. А зараз навіть не знаю, без спогадів простіше. Бо що робити з усією цією гіркотою?...» (18. 02. 2024).

- «Вісім років тому я так само фотографувала Максима на війні. Тепер тільки змінився калібр зброї, з якої він працює, а ще ми одружились» (15. 09. 2023).
- «Офіційно два роки у Збройних Силах (неофіційно трішки більше) — і досі жива. Хіба ж не чудовий першоквітневий жарт долі? Зі спостережень, якими готова поділитися зараз, — у мене ніколи не було такого довгого волосся. Зважаючи на те, що протягом цих двох років я часто не мила-не розчісувала його по 6-8 днів поспіль — це дивні дива. Напевно, росте від любові до України» (1.04.2024).

Цікаві факти	▪ Позивний — «Рута». ▪ Попри погіршення зору, залишається в лавах армії. ▪ З серпня 2014 року по квітень 2018 року працювала в 5-му окремому батальйоні УДА як журналістка та фотографка. ▪ Орден «За заслуги» III ст. (посмертно, 28. 06. 2024). ▪ У рідному селі Сокіл на Алеї Героїв встановлено меморіал на її честь.
Родовід	▪ Мама Алли залишається сама (раніше померли ще двоє її дітей і чоловік). ▪ Останні слова Алли (в руках чоловіка): «Я втрачаю свідомість».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Алла Пушкарчук // Серіал «Україна в огні 2». Серія 852. URI: (ЮТ) https://youtu.be/hhDdqHolXKk

Сергій ПУЩЕНКО

61 рік (22 527 днів), митець, культуролог, журналіст

Фронтовий живописець-кобзар

Стисла біографія

- **Пущенко Сергій Миколайович** (28. 06. 1960, с. Володимирівка, Дніпропетровщина — 02. 03. 2022, м. Васильків, Київщина) — український графік, живописець, культуролог, журналіст, волонтер, ветеран АТО, Заслужений діяч мистецтв України.
- Виховання і навчання: Сергій народився 28 червня 1960 року в селі Володимирівка Межівського району на Дніпропетровщині. З дитинства проявляє інтерес до малювання та читання, мріє ілюструвати книжки. Після закінчення місцевої десятирічки вступає до Дніпропетровського художнього училища на відділення живопису. Згодом продовжує освіту в Українському поліграфічному інституті ім. Івана Федорова у Львові, де здобуває фах художника-графіка та оформлювача книжкової друкованої продукції.
- Діяльність і кар'єра: Після навчання працює художнім редактором у харківському видавництві «Прапор», де оформлює книжки. Згодом переходить на творчу роботу, займається живописом, графікою, дизайном, ілюстрацією та оформленням книжок. У мистецтві часто експериментує, опробовуючи свої пластичні та кольорові напрацювання. Основна тема його творчості — українське козацтво. Створює серію полотен «Козацькому роду — нема переводу», яка налічує сотні робіт. Також створює серію портретів українських воїнів-добровольців, які увійшли до авторської книги-альбому «Портрети добровольців на війні». У 2021 році презентує унікальне видання «Фронтовий кобзар», яке містить поетичні твори Шевченка та мистецькі фотоілюстрації на теми російсько-української війни.

Обставини загибелі

- Роман Коваль: «У ніч з 1 на 2 березня 2022 року в бою з російською диверсійною групою в місті Васильків Київської області загинули бійці Рівненської добровольчої групи Ярослав Гранітний, Степан Ковалюк і художник, заслужений діяч України Сергій Пущенко. Ціллю ДРГ був шкільний підвал, в якому знаходилися мирні люди, діти і старики. Бандити не сподівалися, що, крім охоронця школи, там знаходяться ще й наші бійці і 4 чоловіки з Тероборони Василькова».

Поховання	▪ Молодіжне кладовище. Похований у Рівному з військовими почестями (5.03.2022).
Пряма мова (Сергій Пущенко)	 ▪ (цитуючи Шевченка) «У нас нема зерна неправди за собою». ▪ «Ці портрети говорять з нами» (про свої малюнки). ▪ «Це обов'язок служби митця — своєму народу». ▪ «Коли був Майдан, якщо Ви бачили художника у чорній касці на Грушевського — то був я». ▪ «Через деякий час — через призму цієї мистецької праці — будуть розглядати весь добровольчий рух». ▪ «Держава Україна відбулася і відбудеться. Всі, хто розв'язав [проти України війну], уже пошкодували і ще пошкодують не раз». ▪ «Я не міг сидіти в тилу, коли наші хлопці на фронті. Тому взяв у руки пензель, як інші — зброю». ▪ «Український добробат довів, що музи в Україні не мовчать, коли гримлять гармати! Знайомлю друзів ще з декількома моїми творами з серії «Козацькому роду нема переводу!». Слава захисникам України!» (ФБ, 23. 02. 2022).
Натхнення і мотивація	▪ «Сергій був живописцем із серцем воїна. Він не просто малював — він увічнював наших героїв». — з виступу на презентації «Портретів добровольців».
Цікаві факти	▪ Сергій власноруч намалював понад 500 портретів воїнів, більшість з них — з натури або фото з фронту. ▪ Організовує мандрівні виставки, які експонуються по всій Україні та за кордоном (Польща, Канада). Збирає усні історії бійців, створює візуальну енциклопедію українського добровольчого руху. Його роботи висять у музеях, бібліотеках, військових частинах та волонтерських штабах. ▪ Орден «За мужність» III ст. (посмертно). Почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України» (22.01.2019). ▪ Ім'я Сергія Пущенка внесено до книги «Літопис українського героїзму». ▪ У 2023 році в Києві проведено виставку пам'яті Сергія Пущенка, а його твори включено до шкільних програм вивчення мистецтва.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Сергій Пущенко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 422. URI: (ЮТ) https://youtu.be/XKA3w_fdldE

Микола РАЧОК

27 років (9911 день), філолог, журналіст**,** військовослужбовець

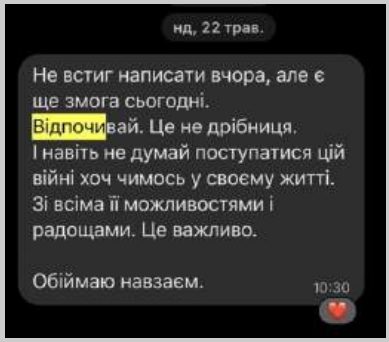
Хлопчик, який став лицарем

Стисла біографія 	▪ **Рачок Микола Сергійович** (31. 05. 1995, Вінниця — 19. 07. 2022, Покровськ)) — український філолог, журналіст, поет, військовослужбовець. ▪ <u>Виховання і навчання</u>: Микола народився 31 травня 1995 року у Вінниці. Навчається у Вінницькому технічному ліцеї, де проявляє глибокий інтерес до гуманітарних наук. У 2012 році вступає до Національного університету «Києво-Могилянська академія» (випуск 2016 року — бакалавр), де здобуває ступінь магістра філології (2018). Його магістерське дослідження присвячене концепту дороги в американському романі другої половини XX століття, що відображає його захоплення літературою та автомобілями. ▪ <u>Діяльність і кар'єра</u>: Микола працює журналістом у виданні InfoCar, де пише про автомобілі, поєднуючи любов до техніки та літератури. Він також є першим випусковим редактором науково-популярного журналу «Куншт», що свідчить про його прагнення до популяризації науки та культури. Окрім журналістики, Микола захоплюється поезією, пише вірші та мріє про відкриття власної книгарні, де можна було б об'єднати людей навколо книги та слова.
Обставини служби і загибелі 	▪ У 2018-2019 роках проходить строкову службу в ЗСУ (веде дописи в своїх соцмережах про службу). ▪ З початком повномасштабного вторгнення у 2022 році Микола добровільно вступає до лав ЗСУ, попри відсутність бойового досвіду. ▪ Служить в Києві, відтак у 58-й окремій мотопіхотній бригаді імені гетьмана Івана Виговського. Бере участь в бойових діях на Луганщині, далі — відпустка, повернення на службу. ▪ 19 липня 2022 року Микола гине у бою з підрозділом ПВК «Вагнер» поблизу Покровська на Донеччині. Його підрозділ зупиняє прорив ворога, знищивши чисельний загін противника. Отримує поранення, але не виживає. ▪ Орден «За мужність» III ст. (посмертно).
Поховання	▪ Село Стадниця на Вінниччині.
Микола Рачок	▪ «Всім привіт! Мене звати Коля Рачок. Ми не просто обливаємося — ми робимо це для того, щоб комусь допомогти. Наприклад, чомусь пожертвувати. Не

обов’язково жертвувати гроші — пожертвуйте, можливо, час чи увагу свою. Тим людям, для кого ви це зробите, це буде приємно».

- «Я з тих людей, які не знають, що буде завтра».
- «Життя — це робота, яку людина робить».

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Викладачка НаУКМА Наталія Пелешенко: «Все, за що брався, Микола робив бездоганно».
- Сестра Антоніна Люлька: «Я пам’ятаю його слова: що якщо в нього буде змога зберегти життя тим людям, яких вдома чекають діти — він це зробить».
- Ірина Шеремета: «Коля був дуже світлою, інтелігентною людиною. Але ніхто не здивувався, що він пішов на фронт. Бо знали: він не міг інакше».
- Головний редактор InfoCar Павло Кашчук: «Його підрозділ прийняв свій не перший, але нерівний бій з чисельним загоном ПВК "Вагнер"».

Цікаві факти

- Позивний — «Хлопчик».
- Микола також озвучує переклади фільмів, навчається цьому й практикує. Бере участь у зйомках короткометражних фільмів і кліпів. Опановує танго.
- Під час війни Микола вів щоденник, описував воєнні будні. Планував видати книжку. Після перемоги хотів вивчити французьку і японську мови, навчитись танцювати у парі, відкрити україномовне автомобільне медіа.

Микола в Берліні

- Микола має список із 21 мрії, серед яких і мрії відкрити книгарню, здобути технічну освіту, створити український автомобіль, поганяти на трасі Нюрбургринг, заснувати турагенцію для іноземців та звозити дідуся до Львова.
- 29 січня 2024 року, на День Героїв Крут, його родина (зокрема Антоніна Люлька) відкриває у Вінниці книгарню-кав’ярню «Герої», втілюючи одну з його мрій — простір стає місцем пам’яті, зустрічей та культурних подій.
- У Києво-Могилянській академії створили фонд імені Миколи Рачка. Стипендію щорічно присуджуватимуть за інтелектуальні досягнення випускнику(ці) магістерської програми «Теорія, історія літератури та компаративістика».

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Микола Рачок // Серіал «Україна в огні 2». Серія 742. URI: (ЮТ) https://youtu.be/_Qdlz6jdiPQ

Брент РЕНО

50 років (18 425 днів)

Американський документаліст, вбитий в Ірпені

Стисла біографія

- **Рено Брент Ентоні (Brent Anthony RENAUD)** (02. 10. 1971, Мемфіс, США — 13. 03. 2022, Ірпінь, Україна) — американський документаліст.
- Виховання і навчання: Народився 2 жовтня 1971 року в Мемфісі, штат Теннессі, США, виріс у місті Літл-Рок, штат Арканзас. Син Луї Рено (Louis Renaud) та Ґеорганни Фрізьє (Georgann Freasier), які працюють в бізнесі та соціальній службі, відповідно. Здобуває освіту в США. Вивчає англійську літературу (бакалавр, Південний методистський університет) та соціологію (магістр соціології, Колумбійський університет).
- Діяльність і кар'єра: В кіно приходить з часом і віком. Працює у Телевізійному центрі спільноти в місті Нью-Йорк (Downtown Community Television Center) — організації, яка випускає документальні фільми та навчає кіновиробництва. Спільно з братом Креґ (Крейгом) починає створювати фільми для таких каналів, як HBO і Vice News, співробітник газети The New York Times. Висвітлює війни в Іраку та Афганістані, землетрус 2010 року на Гаїті, політичні кризи в Єгипті та Лівії, конфлікти в Африці, суперечливі теми і події.

Обставини загибелі

- 24 лютого 2022 року Росія починає повномасштабне вторгнення, активно просуваючись, аби захопити Київ.
- «Разом із Хуаном Арредондо, колумбійським журналістом, вони приїхали до України 5 березня. Відтоді колеги побували у багатьох наших містах на кордоні, у Львові, знімали біженців у Житомирі та Бердичеві. Вранці 13 березня Хуан та Брент вирішили зняти історію про Ірпінь та евакуацію людей звідти. Приблизно 14й години вони прибули на місце: перекладач та водій залишилися в автівці, а журналісти пішли за міст в Ірпені для того, щоб зняти людей, які евакуюються. У цей час стався обстріл. Брента поранили в шию, Хуана — у ногу. Брент помер майже одразу, Хуана відвезли до лікарні «Охматдит»» (Джерело: Загиблий в Ірпені журналіст Рено готував фільм про біженців для журналу Time // Українська правда. 13. 03. 2022. URI: www.pravda.com.ua/news/2022/03/13/7331096).
- Американський підполковник у відставці Брейн Мейсон (Brain Mason), який знався з документалістом з часів війни в Іраку, так висловився на панахиді: «Брент показував нам тяжке становище мільйонів, які тікали від війни, намагаючись врятуватися від жахливих дій ворога-зла,

	очільника зла. Певен, що його смерть була умисним діянням» (зазначив Мейсон, маючи на увазі Путіна).
Поховання	▪ Кладовище (святилище) Об'єднаної методистської церкви Пуласкі-Хайтс в м. Літтл-Рок, столиці штату Арканзас.
Цікаві факти	▪ Титулований режисер. Спільно з братом здобули кілька нагород у галузі телебачення та журналістики, включаючи премію Піботі за відеосеріал «Last Chance High» (2015). ▪ Разом із братом він був стипендіатом Пулітцерівського центру. Вони також заснували Little Rock Film Festival. Рено був стипендіатом премії Німана (Nieman Fellowship) 2019 року. Під час навчання познайомився з Севгіль Мусаєвою, яка теж була стипендіаткою тогоріч. Її сестра — Елядіє Мусаєва у публічній колонці приватного змісту назвала Рено своїм коханим («Мій коханий віддав своє життя за мою країну і загинув героєм». Джерело: https://www.pravda.com.ua/columns/2022/03/19/7332814). ▪ Президент України Володимир Зеленський висловив співчуття родині Рено, зазначивши у листі: «талановитий і сміливий журналіст Брент Рено втратив життя, документуючи людські трагедії, спустошення та страждання мільйонів українців». ▪ Кінорежисер і журналіст Джон Алперт (Jon Alpert), який, за його словами, навчив Рено знімати документальні фільми, на панахиді відзначив пристрасть Рено до своєї роботи. Він згадав спільні поїздки, в яких вони зустрілися з гонщиками в штаті Індіана та зйомки про війну під час подорожі з Пакистану до Афганістану, де, за словами Алперта, їх кілька разів мало не вбили. ▪ Хуан Арредонто (Juan Arredondo), колумбійський колега-оператор, який вижив у березні 2022 року під час обстрілу в Ірпені, повернувся до України, для роботи над фільмом. ▪ 9 березня 2025 року на американському кінофестивалі в Техасі (SXSW Film Festival) вийшов фільм «Озброєний лише камерою: Життя та смерть Брента Рено» (Armed Only with a Camera: The Life and Death of Brent Renaud) (реж. Креґ Рено — брат Брента Рено).
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Брент Рено // Серіал «Україна в огні 2». Серія 22. 16.03.2022. URI: https://youtu.be/OtoUI-isKrQ

Документи, знайдені в Брента в Ірпені

Андреа РОККЕЛЛІ

30 років (11 197 днів), журналіст, фотограф

Італієць на Сході

Стисла біографія

- **Роккеллі Андреа (**Andrea Rocchelli] (27. 09. 1983, Павія, Ломбардія, Італія — 24. 05. 2014, Слов'янськ, Донецька область) — італійський журналіст і фотограф.
- Виховання і навчання: Андреа народився 27 вересня 1983 року в італійському місті Павія в Ломбардії. У 2007 році закінчує Політехнічний університет Мілана зі ступенем магістра з дизайну комунікацій. Після цього проходить стажування в фотоагентстві Grazia Neri та навчається у фотографа агентства Magnum Photos Алекса Майолі.
- Діяльність і кар'єра: У 2008 році разом з іншими фотографами засновує колектив Cesura, мета якого — створення незалежних фотопроектів. Роккеллі працює як фріланс-фотожурналіст, документуючи події в Лівії, Тунісі, Киргизстані, Інгушетії та інших регіонах. Його роботи публікуються у таких виданнях, як Le Monde, Newsweek, The Wall Street Journal та російській «Новой газете».

Обставини загибелі

Андрій Миронов і Андреа Роккеллі

- У травні 2014 року Андреа Роккеллі разом із Андрієм Мироновим і французьким фотографом Вільямом Рогелоном виїжджає до Східної України, щоб висвітлювати події на Донбасі. Поїздка «сірої зони» не була санкціонована українською владою. 24 травня 2014 року неподалік Слов'янська (Донецька область) їхня автівка потрапляє під мінометний обстрілу. Роккеллі і Миронов гинуть, Рогелон отримує поранення.

	▪ Після трагедії ініційовано розслідування. За словами першого віце-прем'єра України Віталія Яреми, мінометний обстріл вівся з боку сепаратистів. Українського воїна Віталія Марківа, який приїхав навідати маму в Італії, винуватили в обстрілі журналістів, але у 2020 році Міланський апеляційний суд виправдовує його.
Поховання	▪ Похорон Роккеллі відбувся в семінарії міста Павія, Італія.
Андреа Роккеллі	▪ «Фотографія — це мій спосіб розповідати історії тих, хто не має голосу».
Натхнення і мотивація	▪ Колектив Cesura заснував стипендію (грант) імені Андреа Роккеллі.
Цікаві факти	▪ В час загибелі, за повідомленнями з АТО групи «Інформаційний спротив» терористичні групи в Слов'янську неодноразово здійснювали мінометні обстріли позицій українських сил. *Віталій Марків* ▪ Перший віце-прем'єр Віталій Ярема: «У період із 16.00 до 20.00 24 травня в селищі біля Слов'янська громадянин Італії... під час мінометного обстрілу з боку терористів зазнав осколкових поранень голови та тіла внаслідок чого настала смерть. Також загинув його перекладач, громадянин Російської Федерації Миронов» (див.: Ярема: Італійського журналіста і його перекладача з Росії вбили терористи // Українська правда. 25. 05. 2014. URI: https://www.pravda.com.ua/news/2014/05/25/7026626/). ▪ Сім'я Роккеллі вимагала від України 500 тис. євро компенсації. Для захисту інтересів України було найнято кваліфікованих іноземних юристів. Італійський суд виправдав Віталія Марківа. ▪ Андреа Роккеллі — автор фотопроєкту «Russian Interiors», який зображував життя жінок у пострадянській Росії. Цей проект був опублікований посмертно та отримав визнання міжнародної критики. На світлинах російські жінки — інколи оголені чи в еротичних позах — фотографуються на фоні інтер'єрів російських квартир, передаючи відчуття місцевого несмаку й дивини (кріндж).

Вікторія РОЩИНА

27 років (10 210 днів), журналістка

Запорізька журналістка без тилу

Стисла біографія	▪ **Рощина Вікторія Володимирівна** (06. 10. 1996, Запоріжжя — 19. 09. 2024, РФ) — українська журналістка. ▪ Виховання і навчання: Вікторія народилася 6 жовтня 1996 року в Запоріжжі. Вона з юних років виявляє інтерес до журналістики. У 16 років починає працювати в цій сфері, зосереджуючись на висвітленні криміналу, правозахисної діяльності та судової системи. ▪ Діяльність і кар'єра: Вікторія співпрацює з низкою українських та інших медіа (як-от «Українська правда», hromadske, «Українське радіо», UA:Перший та «Цензор.нет», Радіо Вільна Європа). Вона спеціалізується на темах, пов'язаних із окупованими територіями, правами людини та судовою системою. Її репортажі охоплюють події в Енергодарі, Маріуполі, Криму та інших регіонах, де вона часто працює самостійно, без редакційного завдання.
Обставини загибелі	▪ У серпні 2023 року Вікторія зникає безвісти на тимчасово окупованій території. У жовтні 2024 року стає відомо: Вікторія загинула під час етапування з Таганрогу до Москви. ▪ Тіло повертають в Україну в кінці лютого 2025 року та ідентифікують за допомогою ДНК-експертизи. На тілі —численні ознаки катувань. ▪ Як встановили журналісти-розслідувачі, Вікторія була піддана жорстокому катуванню: на тілі виявлено ножові поранення, сліди ураження струмом. Тіло мало сліди розтину, були відсутні деякі внутрішні органи.
Поховання	▪ На квітень 2025 року про поховання не повідомлялося.
Вікторія Рощина	▪ Про себе: «В журналістиці з 16 років. Спеціалізується на темах криміналу та судового процесу. Працювала журналісткою та ведучою на «Українському радіо», «UA:Першому», писала для «Крим.Реалії», «Цензор.нет»». ▪ Про свій полон: «Вони приносили їжу, але я відмовлялася від неї. У перші дні їла свої невеликі запаси, які везла з собою із Запоріжжя. Коли їх не стало, пила солодкий чай. Відчувала, як мене полишають сили. Навіть звестися на ноги було складно … Під час передостаннього візиту ФСБ я майже не могла встати. А втім постійно вимагала звільнення. Коли сильно кричала, один із чеченців ударив мене і сказав, що я тут «не у себя дома и должна следить за тоном».
Пряма мова,	▪ Батько Володимир Рощин: «Після першого полону я просив її зупинитися, казав: «Віко, я платитиму твою зарплату,

натхнення і мотивація	тільки, будь ласка, не йди на фронт», але вона була тверда, невпинна — не могла припинити висвітлювати для своїх читачів новини з окупованих територій». ▪ Колишня шеф-редакторка «Громадського» Євгенія Моторевська «Для неї не було нічого важливішого за журналістику». ▪ Головна редакторка «Української правди» Севгіль Мусаєва: «Віка поїхала туди сама, не маючи завдання від жодної української редакції, бо бачила в цьому потребу та необхідність. Важливість не забувати про наших людей в окупації». … «Вона бралася за найважчі теми, найризикованіші відрядження. Могла зникнути на два тижні, а потім пропонувала матеріал про життя людей в окупації».
Цікаві факти	 ▪ У 2022 році пише про життя в окупованих Росією районах України та облогу Маріуполя. У березні 2022-го її затримали російські окупанти у Василівці на Запоріжжі, але вона втекла. 11 березня ФСБ затримує Вікторію у Бердянську. Під примусом вона робить запис про те, що її начебто врятували російську окупанти, після чого її звільняють з полону. ▪ Про час у полоні вона написала статтю для «Громадського». ▪ У 2022 році відзначена премією «За мужність у журналістиці» Міжнародного жіночого медіафонду (IWMF). Вікторія відмовляється особисто отримати премію, аби зосередитися на роботі. ▪ Акція з ушанування пам’яті журналістки (11. 10. 2024, Київ). ▪ Лауреатка чеської правозахисної премії Homo Homini за «значний внесок у просування прав людини, демократії та ненасильницьких методів вирішення суспільно-політичних конфліктів» (посмертно, 2025). ▪ Розслідувачі встановили: тіло журналістки після обміну було легшим та меншим за решту, мало підпис: «невстановлена особа зі значним пошкодженням коронарних артерій», бирку з написом «Рощина». За даними Forbidden Stories, тіло повернули з кількома видаленими частинами тіла, включаючи частини мозку, гортані та очних яблук. Ймовірна мета — приховати причини смерті. ▪ Фільм-розслідування «Останнє завдання Віки» від «Слідства.Інфо» (див.: https://youtu.be/0xhaNePtNfE (реж. Анна Перепелиця, 2025).

Дмитро РИБАКОВ

48 років (17 622 дні), журналіст, військовослужбовець

Репортер без страху

Стисла біографія	▪ **Рибаков Дмитро Олександрович** (19. 04. 1975, Баку — 18. 07. 2023, Запорізька область) — український журналіст, історик, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Дмитро народився 19 квітня 1975 року в Баку, Азербайджан. Згодом його родина переїздить до Одеси, де він зростає. Навчається в Школі № 119 з поглибленим вивченням англійської мови. Здобуває фах історика в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (1993-1998). Продовжує здобувати освіту за напрямком соціальні науки в Яґеллонському університеті в Кракові (2000-2003), у Київській школі економіки (2021). У 2002-08 рр. теж працює на посаді дослідника в НАНУ. ▪ Діяльність і кар’єра: Кар'єру журналіста розпочинає на телеканалі «Тоніс» (2007-08). Працює редактором і журналістом у LB.ua (2009-11), Forbes Ukraine (2019-2020), Chas News (2020-21), як фрилансер для інших видань.
Обставини служби і загибелі 	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році, Дмитро вступає до лав ЗСУ. Склав присягу 1 вересня 2022 року. ▪ Служить у складі 47-ї окремої механізованої бригади ЗСУ, позивний «Репортер», командир піхотного відділення. Під час одного з перших боїв бере — одноособово — у полон 5 російських окупантів. ▪ 17 липня 2023 року він загинув у наступі на позиції російських окупантів у Запорізькій області — ворожий дрон поцілив в окоп, де знаходився Дмитро.
Поховання	▪ Лісове кладовище (Алея Героїв), Київ.
Дмитро Рибаков	▪ «Дай Боже Вам здоров’я, багато років життя». ▪ «Таню, у мене є вільна хвилина, попиймо з тобою кави» (на службі носив із собою турку і мелену каву, писав дружині). ▪ «#BloodyPR. Десь із початку минулого тижня кількість «капітулянтських» наративів у західній пресі зросла майже

	удвічі — це практично половина так званих експертних та редакційних колонок у провідних англо- і німецькомовних виданнях про нашу війну. Мовляв, «від санкцій більше шкоди, ніж користі», «європейці не повинні страждати», «війну зупинять компроміси», зокрема територіями. І далі ті ж пісні «о главном»…» (ФБ, 7. 06. 2022). ▪ «Колись я брав коментар в Андрія Іларіонова, як він ще був науковим співробітником Інституту глобальної свободи Катона (США). На питання, яка частка газпромівських грошей в американських аналітичних центрах та квазіполітичних NGO, він заявив доволі ухильно (наскільки дозволяла на той час його посада): «Ви навіть не уявляєте, скільки їх навіть там, де б їх у теорії не могло бути» (ФБ, 15. 05. 2022). ▪ «Як батько дітей, яких у перші дні війни прихистила Польща, не можу не поділитися тезами, викладеними для британського The Guardian польськими колумністами Кароліною Вігурою та Ярославом Куішем. Ми часто не до кінця усвідомлюємо, як багато для нашої майбутньої перемоги означає надане поляками плече — гуманітарне й політичне» (ФБ, 26. 03. 2022). ▪ «Звертаюся до львівян та західняків, які мене чують — допоможіть втримати від «біженства» ваших гламурних сусідок та подруг. Бо той гуманітарний пздць, що відбувається на кордоні, обернеться гуманітарною катастрофою! Сьогодні конче евакуювати дітей та жінок з Харкова, який потерпає під обстрілами з Градів та крилатих ракет. Навіть у Києві вже третю ніч поспіль гробова тиша. Але Львів, Дрогобич чи Франківськ точно ніхто не бомбить. А натомість на львівському залізничному вокзалі відбувається справжній штурм евакуаційних потягів — добре що хоч без жертв. Той стрім, який два дні тому мені демонстрували мої діти, в жодні моральні брами не лізе — жіночки з пластиковими валізками розміром з мінівен у кросівках зі стразами, з собачками та кішочками… Ви звідки, з Одеси, Василькова, Охтирки? — Ні, ми тутейші… Є хтось, хто може змусити їх схаменутися?!» (ФБ, 1. 03. 2022).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Побратими: o «Просто в людини не було страху». o Олег Сенцов: «Діма «Репортер» дивував усіх, спочатку своїм кругозором, знанням, а потім — відвагою та мужністю. Ти ніколи не знаєш, як поводитиметься людина в бою: хтось скисне, а хтось буде битись як лев. Він бився як лев і загинув як герой». o Олег Сенцов: «Перше вже бойове хрещення — був дуже важкий піхотний бій. Ми тримали позицію 18

годин. Потім, коли ми... не було боязні — тримали іншу позицію, дуже важливу».

- Олег Сенцов: «Я його попросив взяти правий фланг. Пішов трохи далі, там бліндажі, де сиділи п’ять років. Він один взяв у полон п’ять орків. Це підтверджений факт».
- Олена Риж: «Це був наш перший бій. Я йшла першою в зачистці «Охоти», і Діма був поряд. Плече-в-плече зі мною…. Один із тих, хто мене підтримував. Я Діма пам’ятаю як добру і сміливу людину. В Діми страху не було».

- Леонід Маслов: «Я не одразу зрозумів, що це той самий Дмитро, з яким ми годинами сиділи у мене на роботі в Києві і писали історію афери Шеремета. Здається, такі люди не мають бути на вістрі атаки, їм треба писати, а не стріляти. Зрештою ми усі помремо, а він пішов красиво. RIP» (ФБ, 24. 07. 2023).
- Тимур Бобровський: «Мій давній товариш Дмитро Рибаков — на щиті. Для мене особисто це болюча втрата. Дмитро регулярно підключався (як журналіст і небайдужа людина) до наших історичних та археологічних проектів. Зрештою, загинув, захищаючи усіх нас» (ФБ, 22. 07. 2023).

Цікаві факти	▪ «Він робив те, що інші боялися». Пам’яті журналіста Дмитра Рибакова» (Бутусов Плюс: https://youtu.be/-EuEWccVv9I). ▪ Дмитро володіє англійською та польською мовами. ▪ Дмитро тримав добру фізичну форму, займався тріатлоном. ▪ Орден «За мужність» III ст. (посмертно).
Родовід	▪ У Дмитра залишилися дружина Тетяна та дві доньки. ▪ Доньки (Світлана та Анна-Марія): «Батько дуже любив перемагати себе».
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Дмитро Рибаков // Серіал «Україна в огні 2». Серія 552. URI: https://youtu.be/-yXNAxuMwwU

Шура РЯЗАНЦЕВА

40 років (14 619 днів), стилістка, художниця з костюмів, військовослужбовиця

Ялта без броні

Стисла біографія	▪ **Рязанцева Шура (Олександра) Юріївна** (02. 06. 1984, Ялта — 11. 06. 2024, Житомир, після ускладнень) — українська стилістка, художниця з костюмів, військовослужбовиця. ▪ Виховання і навчання: Олександра народилася в родині військових 2 червня 1984 року в Ялті (оскільки, за її словами, батько очікує народження сина, дає доньці хлопчаче ім'я, сама вона називає себе Шурою, а у військовій справі — «Ялта»). ▪ Діяльність і кар'єра: Працює стилісткою та художницею з костюмів. Співпрацює з такими проєктами, як «Квартал 95», «Орел і Решка», телеканалами «Інтер» та «Україна». Особисто «одягає» Володимира Зеленського. Її кар'єра стилістки починається у 2006 році після Помаранчевої революції, коли, за її словами, Андрій Кузьменко (Кузьма Скрябін) заохочує її до цієї професії. ▪ Вибрана фільмографія (художниця з костюмів): Серіал «Дитина з гарантією» (2021), Серіал «Скажи мені правду» (2021) Серіал «Ти тільки мій» (2020), Серіал «Рись» (2020), Серіал «Колишні» (2019), фільм «Якщо було завтра» (2019), Фільм «Дві матері» (2018), Серіал «Дружини на стежці війни» (2017).
Обставини служби і смерті	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року добровільно вступає до лав ТРО. Згодом служить у 78-му десантно-штурмовому полку. ▪ 2 червня 2024 року, у свій 40-й день народження, повідомляє про приєднання до нового військового підрозділу Десантно-штурмових військ України. ▪ 11 червня 2024 року помирає в лікарні міста Житомир від серцевої недостатності. (На момент смерті перебуває в процесі переведення до іншого підрозділу.)
Поховання	▪ Берковецьке кладовище, Київ (прощання в Михайлівському золотоверхому соборі, 14. 06. 2024).
Пряма мова (Шура Рязанцева),	▪ «Мені дав старт Андрій Кузьма. Я тоді почала свій шлях — це був 2006 рік. Стала в п'ятірці кращих стилістів України».

натхнення і мотивація

- «В мені прокинувся птах фенікс, постукав мені у двері й сказав: «Давай, Шура, йди, що ти тут робиш, треба боротися за свою землю»».
- «Мрію заїхати у рідний Крим на танку».
- «Була на Інститутській — витягували людей. І там один з героїв Небесної Сотні врятував мені життя. Це Роман Гурик».
- «Історія закінчилася полоном. Достатньо одного дня, години, щоб зрозуміти, що таке «руськіє».
- «9 березня [2014 року] ми потрапили в полон. Вони знаходили, припустим, твої особисті речі. Вони їх нюхали, одягали на себе. Казав «О, жінці труси ці підійдуть». Я встигла зателефонувати своєму татові й сказати про те, що нас беруть в полон. І до мене підійшов чувак один і вдарив по спині. І в мене телефон випав в автівку. І тато все чув, що з нами далі відбувалося. А в нас там мат-перемат, били дуже сильно. Розривали одяг. А я незадовго до цього зробила татуювання «Небесна сотня» і на пальці в мене було татуювання герба. Я дуже боялася, що вони знайдуть це. А тато після мого дзвінка, він одягнув форму льотчика, зібрав маму і вони на старенькій «Дачі логан» з Євпаторії, де вони тоді жили в приватному будинку, поїхали туди на кордон. Коли вони побачили мої татуювання, вони почали тягати мене за волосся. У мене вирвали все волосся по середині голови, залишилися лише як пейси з боку. А потім відтягнули мене за волосся. Так навколо мене став «Беркут» і кажуть: «Ну, що дорога, по колу зараз тебе пустимо». Вони розстебнули ширінки, дістали свої причандали і почали просто др..ти на мене. І мене тоді стався приступ, я почала кричати», кликати на допомогу, говорити, що в мене тато воєнний льотчик. Він і в Афганістані воював. І один із тих, хто тоді знаходився на КПП, він почув. Він підбіг і сказав: «Тебе ніхто не троне, бо я служив із твоїм татом…» (Див.: Стилістка «95 кварталу»

тепер служить в ДШВ — Шура Рязанцева «ЯЛТА» // Life in War. URI: https://youtu.be/7GR3FzJH2nU?si=DXsR_AnLZt-VALGVK&t=513).

- «Я була стилістом-художником з майже 15 років. Майже 5 років я працювала з 95-м кварталом. У мене була своя костюмерна на кіностудії Довженка».

- «Все буде добре. Все буде Україна».

Цікаві факти

- Під час перевезення костюмів до Жовтневого палацу в ніч проти 30 листопада 2013 року стає випадковим свідком побиття студентів на Майдані Незалежності.
- Під час Революції Гідності у 2014 році активно допомагає пораненим на вулиці Інститутській. Згодом її історія увійшла до документальної стрічки «Жіноче обличчя революції» (реж. Наталія П'ятигіна, 2015).
- Під час Революції Гідності у 2014 році активно допомагає пораненим на вулиці Інститутській. У березні того ж року вирушає до рідного Криму, де потрапляє в п’ятиденний полон до представників окупаційних формувань.

- Після полону в 2014-му Шура відкриває власну костюмерну та працює з відомими артистами, зокрема з гуртом «Бумбокс», O'Torvald і Kozak system, співачками Тіною Кароль та Ламою, з журналом Viva.

«Остання зйомка»

Остання зйомка: Шура Рязанцева // Серіал «Україна в огні 2». Серія 902. URI: https://youtu.be/EsetU7MGQUc

Профайли

https://www.imdb.com/name/nm16391850

https://dzygamdb.com/uk/persons/3572

Олександр САВОЧЕНКО

36 років (близько 13 171 день), журналіст, військовослужбовець

Син Надії

Стисла біографія

- **Савоченко Олександр Володимирович** (04. 07. 1986, с. Поліське (раніше Пролетарське) Коропського району Чернігівської області— 26 (?). 07. 2022, під Бахмутом) — український журналіст, військовослужбовець.

- Виховання і навчання: Олександр — син Володимира і Надії Савоченків — народився 4 липня 1986 року в селі Поліське на Чернігівщині. Закінчивши місцеву дев'ятирічну школу, вступає в Ніжинський обласний педагогічний ліцей, який закінчує із золотою медаллю. Вищу освіту здобуває в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- Діяльність і кар'єра: Під час навчання проходить практику на телеканалі СТБ. Після завершення університету працює журналістом в інформаційному агентстві AFP, на «Суспільному» та телеканалі «Київ». Створює аналітичні сюжети, зокрема

Сенцов повертається з полону (ліворуч Олександр)

	про економіку та політику. Останній репортаж веде з Нагірного Карабаху.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну 25 лютого 2022 року йде до військкомату. Стає офіцером до 72-ї окремої механізованої бригади імені Чорних Запорожців. Спочатку служить між Черніговом і Ніжином. ▪ Загинув у липні 2022 року в боях під Бахмутом на Донеччині. (Про загибель стало відомо 26 липня 2022 року: про це на сторінці видання Yeline повідомило з посиланням на місцевого представника влади, проте згодом ця інформація була видалена; юридично Олександр продовжував вважатися зниклим безвісти.)
Поховання	▪ Рідне село Поліське на Чернігівщині (за повідомленнями преси від лютого 2024-го, яке потребує підтвердження).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Колега-журналіст Олексій Гордєєв: «Олександр був дуже амбітним та енергійним. Його, здається, мобілізували як офіцера до 72 бригади. Він хотів безпосередньо обороняти Україну від російських військ». ▪ Телеведуча Ілона Довгань: «Саша був спокійний і стриманий. Коли під час прямого ефіру постійний конвеєр, синхрони вирізають, усі кричать, Саша був найспокійнішим». ▪ Мама Надія: «Він на війні був з першого дня. Говорив, що у Бучі, а сам воював між Черніговом і Ніжином… «У мене все чудово, я їв, спав. Усе добре. Погода хороша». Отак скаже весело, пожартує».
Цікаві факти	▪ Батькам не розповідає про свою участь у бойових діях, запевняючи, що виконує редакційні завдання. Часом телефонує рідним і запевняє, що працює журналістом на безпечних територіях. ▪ Захоплюється історією України та добою УНР.
Родовід	▪ До війни Олександр мешкає із дружиною у Броварах. Планував завести дітей; донька народжується уже після загибелі Олександра.
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Олександр Савоченко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 612. URI: https://youtu.be/NBdK81ERB_4

Євгеній САКУН

49 років (близько 17 933 дні), оператор

Перший, але не останній

Стисла біографія

- **Сакун Євгеній** (24. 01. 1973 — 01. 03. 2022, Київ) — український телеоператор.
- Виховання і навчання: Євгеній народився 24 січня 1973 року. Після завершення середньої освіти вступає до Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, де навчається у знаних викладачів — Ізраїля Гольдштейна та Якова Мєстєчкіна.
- Діяльність і кар’єра: Свою професійну діяльність Євгеній розпочинає на студії «УкрКіноХроніка». Протягом кар'єри працює оператором на багатьох телеканалах, зокрема «Інтер», СТБ, «LIVE», а також співпрацює з міжнародними медіа, такими як «Аль-Джазіра». Знімає новини, сюжети та відомі проєкти, зокрема «Битва екстрасенсів» та «Зважені та щасливі». Колеги відзначають його як безконфліктного, доброзичливого та відданого своїй справі професіонала.

Обставини загибелі

- Євгеній відмовляється від евакуації на початку повномасштабного вторгнення Росії та долучається до роботи в межах телемарафону «Єдині новини».
- 1 березня 2022 року Євгеній Сакун гине внаслідок ракетного удару по Київській телевежі. У момент обстрілу він проходить повз телевежу. Вибух забирає життя п’яти людей, серед яких Євгеній. Його тіло опізнають за прескарткою, яку він мав із собою під час обстрілу.

Поховання

- Прощання з Євгенієм відбувається 5 березня на Байковому кладовищі в Києві.

Пряма мова, натхнення і мотивація

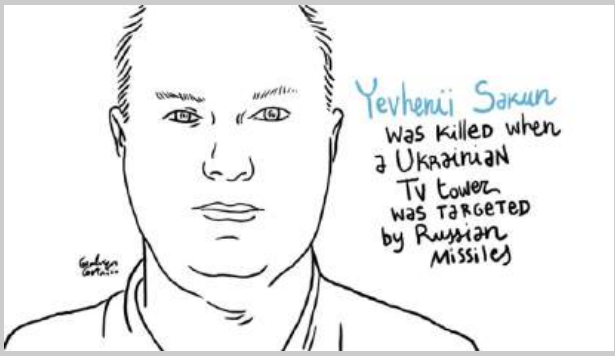
- Відниця ТБ: «І, на жаль, є перший загиблий телевізійник від початку вторгнення. Під час обстрілу київської телевежі загинув оператор одного з телеканалів Євгеній Сакун».
- Федір Баландін (однокурсник): «Загинув мій однокурсник. Професія кінооператора зазвичай мускулінна, войовнича і домінуюча у творчому колективі… Євген натомість був настільки безконфліктним, ніжним, доброзичливим… Завжди потішався над моїми «командирськими проявами» на студії «УкрКіноХроніка», де ми разом починали свій творчий шлях, і в Київському національному

університеті театру, кіно і телебачення, де ми застали ще славнозвісних викладачів — фронтовиків Ізраіля Гольдштейна та Якова Мєстєчкіна… Вони часто-густо намагалися по-пенсіонерськи буркотливо пояснити важливість обрання «безпечної крапки» під час «зйомки під обстрілом». Ми, «юні генії», сміялись і тролили Метрів… Коли наша група закінчила університет, укркіно розвалилось і більшість із групи, включаючи мене, обрали інші професії і заняття… Але не Євген. Світла пам'ять!».

- Колега Ірина Романова: «Він був хорошою людиною, безвідмовною, і хорошим оператором. Те, що з ним сталося, стало шоком для мене і колег».
- Колега Іван: «Це символічно: людина, яка присвятила себе телебаченню, поліг біля телебачення [телевежі]».

Цікаві факти

- Євгеній Сакун — перший журналіст, який гине внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну.
- Влітку любив носити бейсболку і чорні окуляри.
- З-поміж поранених 1 березня 2022 року під час обстрілу телевежі і Бабиного Яру — лікар і кобзар Едуард Драч (на той момент був охоронцем телевежі).
- За фактом убивства Шевченківське управління поліції Головного управління НПУ у м. Києві розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни».
- Правозахисна організація «Репортери без кордонів» подала скаргу до головного прокурора Міжнародного кримінального суду щодо російських ударів по чотирьох радіо- і телевежах в Україні, що є воєнним злочином.
- Після удару тимчасово мовлення було призупинено, але відтак було відновлено.

«Остання зйомка»

Остання зйомка: Євгеній Сакун // Серіал «Україна в огні 2». Серія 112. URI: https://youtu.be/062krZp27VA

Олексій САМОЙЛЕНКО

28 років (10 412 дні), актор і військовослужбовець

Народився в Донецьку, загинув за Україну

Стисла біографія	▪ **Самойленко Олексій Юрійович** (18. 08. 1996, Донецьк — 19. 02. 2025, Донеччина) — український актор і військовослужбовець.
	▪ Виховання і навчання: Олексій — син Юрія Самойленка і Лани Царьової — народився 18 серпня 1996 року в Донецьку — що вже в роки його юності стає об'єктом зазіхань російських окупантів, згодом — епіцентром російської агресії. Виховується у родині, де поважають працьовитість, чесність і любов до України. Його рідний Донбас залишається для нього місцем, за яке він пізніше воює. Його дитинство проходить під впливом української культури та традицій, що визначає його патріотичну позицію. 2021 року закінчує Київський університет театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, де здобуває акторську майстерність. Педагоги відзначають його талант, працьовитість та щирість у роботі.
	▪ Діяльність і кар'єра: Олексій грає у театрі «Майстерня Олени Лазович», де виконує різні ролі у виставах, зокрема «Лавр». Як актор, крім театру, знімається у кіно та серіалах, зокрема у «Доктор Віра» (реж. Тарас Ткаченко, 2020) та «Прогулянка у порожнечі» (реж. Кирило Жаровський, 2021), короткометражці «Сіорі» (реж. Кирило Жаровський, 2022). ▪ Акторські дані (витяг): Статура: стрункa, зріст: 185 см, вага: 66 кг. Розмір взуття: 45. Тип зовнішності: європейський. Колір очей: зелений, волосся: світло-русяве.
Обставини служби і загибелі	▪ Олексій з перших днів повномасштабного вторгнення у 2022 році долучається до ЗСУ. У складі 63-ї бригади воює на передовій. Побратими згадують його як відважного воїна. ▪ Гине 19 лютого 2025 року, захищаючи Україну.
Поховання	▪ Берковецьке кладовище, Алея Героїв (26. 02. 2025).
Пряма мова (Олексій)	▪ «Я знаю, за що воюю. Там, де я народився, поховані мої предки. Я не можу стояти осторонь». ▪ «Мистецтво — це те, що робить нас людьми. Але іноді треба стати солдатом, щоб захистити право бути людиною».
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Мама Олексія (Лана Царьова): ○ «Найнезабутніше з облич, таке єдине, Боже, Боже! Не плач, не муч його, не клич. Він не обізветься. Не може. Там ні печалі, ані сліз. Ні дня, ні вечора, ні рання. Його нема ніде. Він скрізь, вже в остаточній формі існування» (ФБ, 9.03.2025, цитуючи вірш Ліни Костенко).

- «Мого Янгола звуть Олексій. Він прийшов у моє життя навчити мене любити. Ця любов дає мені сили триматися і жити далі. Дякую, синку!» (ФБ, 26. 02. 2025, з відео-посвятою: https://www.facebook.com/100003663517247/videos/2063006254175988).

- Театр «Майстерня Олени Лазович»: «Людина великого серця. Смішний, добрий, щирий та неймовірно талановитий. Дякуємо тобі».

Кадр з фільму

- Колежанка Катерина Григоренко: «Льоша ніколи не говорив зайвого і ніколи не жалівся. В ньому була така щирість і гідність, що поряд з ним мені завжди було трохи соромно за себе. Він пішов воювати в перші дні повномасштабного вторгнення. Льоша знав, за що він воював. Він родом з Донецької області, і там поховані його предки. А ще він був надзвичайно талановитим актором. Такого серця більше немає ні в кого».
- Однокурсниця Валерія Фокіна: «Не можу збагнути, чому наш курс так часто бачиться на похоронах за останній рік. Ми сварились на нього за те, що він бігав по стінах нашої аудиторії, але завжди щиро дивувались, як в нього це виходить. Ми обожнювали пародіювати його на капусниках, бо це здавалось найлегшим завданням, бо він мав так багато особливих звичок та проявів. Ми знали, що він чимось дуже захоплений, коли він потирав долоні та щиро сміявся».
- Колежанка Анастасія Агафонова: «Пам'ятаю, як перший раз тебе побачила — подумала, про те який ти дивний та цікавий. Наскільки, ти був не від цього світу. Якийсь космічний, завжди у своїх думках, ідеях… Інколи я могла на тебе сваритись через твою не організованість, але потім все пробачати, розуміючи, що натомість ти перевернеш мою свідомість своєю корисною порадою чи творчою ідеєю. Ти був протягом усієї нашої дружби таким… 12 років. Боже, майже пів життя... Дружба. Ти мій єдиний доказ того, що дружба між хлопцем та дівчиною існує. Хто б що не казав… Мені дуже боляче від того, що ми так мало спілкувались останнім часом. Що я не змогла тебе переконати не йти «на нуль». Що не змогла надихнути тебе продовжувати «творити», так як ти мене надихав. Що не написала тобі останній раз, коли була можливість…».

Цікаві факти

- Позивний — «БоДжек» (BoJack).
- Останній візит до Києва: За кілька днів до загибелі він був у Києві на вихідних. (На фото він усміхнений.)

«Остання зйомка»

Остання зйомка: Олексій Самойленко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1112. URI: https://youtu.be/XR4TMVZXQXg

Олесь САМЧУК

21 рік (8 015 днів), оператор і військовослужбовець

Навічно вільний з Рівного «Каркаде»

Стисла біографія

- **Самчук Олесь Олександрович** (01. 04. 2002, Рівне — 11. 03. 2024, Луганщина) — український оператор і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Олесь народився 1 квітня 2002 року в Рівному в родині, де мистецтво та патріотизм — невід'ємна частина життя. Мама, Вікторія Самчук, — незряча поетеса та активістка, чия збірка віршів «Каркаде» стає символом для Олеся. Вона помирає, коли хлопцеві виповнюється 14 років, що глибоко впливає на його світогляд. Після її смерті захоплюється фотографією та організовує першу виставку, присвячену мамі.
- Навчається у ЗОШ № 6 (Здолбунів), а після смерті мами переїжджає до Рівного, де закінчує ЗОШ № 9. У 2019 році вступає до Київського університету ім. Т. Шевченка на спеціальність «Кіно- та телеоператорство». У 2023 році захищає диплом бакалавра, мріючи зняти фільм про маму, але через велику війну йде на фронт
- Діяльність і кар'єра: Ще підлітком Олесь стає учнем фотошколи Олександра Харвата, а його роботи відзначають за емоційність та професійність. Під час навчання в університеті він активно працює над короткометражками, мріє про магістерську програму та повнометражний проєкт. Викладачі, зокрема Володимир Галицький, називають його «одним із найобдарованіших студентів». Бере участь у зйомках кліпів і короткометражок, як-от кліп «Шпана» гурту O-ENEL, «Архітектон» (2021).

Обставини служби і загибелі

- У літку 2023 року — у віці 21 року — Олесь добровільно вступає до 12-ї бригади спецпризначення «Азов» НГУ. Обирає позивний «Каркаде» — на честь маминої збірки віршів. Як аеророзвідник 4-го відділення БПЛА, він виконує складні завдання з коректування артилерії. Командири відзначають його професійність («За короткий час він навчився всього, на що іншим потрібні місяці»).
- Загинув 11 березня 2024 року під час удару КАБом поблизу села Терни (Донеччина).

Поховання

- Кладовище в Тинному, Рівне (19. 03. 2024).

Пряма мова (Олесь)	▪ «Якщо не я, то хто? Хто захистить наші мрії?» (зі згадок друзів та соцмереж перед від'їздом на фронт). ▪ «Мистецтво — це пам'ять, а війна — це біль, який ми мусимо перемогти» (запис у щоденнику). ▪ «За минуле тримаються ті, у кого там більше радості, ніж зараз» (09.01.2019, публікуючи світлину разом із мамою).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Друг Денис Крячко: «Він ненавидів війну, але казав, що не може залишатися осторонь. Пішов за загинутих друзів — і за нас усіх». ▪ З промови командира на похоронах: «Він літав у небі, як його дрони, і залишився там — навічно вільним». ▪ Кінооператор і доцент Інституту журналістики Київського університету ім. Т. Г. Шевченка Володимир Галицький: «Сумно і боляче... В бою загинув мій випускник, кінооператор, воїн Олесь Самчук. Світла пам'ять герою!... Молоде усміхнене обличчя хлопця, що поклав своє непрожите життя, свої не зняті фільми, свої мрії, які ніколи не здійсняться на вівтар нашої з вами свободи... Герої, на жаль, вмирають, але ніколи не повинна зникнути наша вдячна пам'ять про кожного з них». ▪ Валентина Демчик: «Здається, що забіжить хоч на хвильку наш Олесь... Але це тільки здається... Не віриться й досі... Сумно й такий жаль огортає душу... Спи спокійно, світла пам'ять тобі, Олесю!». ▪ Мама побратима Олеся (яка теж втратила сина Артема), публікуючи світлину Олеся: «Я би хотіла щоб це обличчя стояло перед очима всіх чоловіків, що втекли, що відкупилися, що ховаються по селах і містах, прикриті спідницями жінок: а мій коло мене, вдома… ... Спи без тривог, Олесю, дякую за чин!».
Цікаві факти 	▪ Наречена Анна: «Він обрав позивний «Каркаде», бо хотів, щоб мама пишалася ним навіть з небес». ▪ Часам на своїй сторінці ФБ публікував посмертні звернення до мами. ▪ Таланти: Олесь займався паркуром, бальними танцями, грою на гітарі та навіть спортивним туризмом, виграючи місцеві змагання. ▪ 18 квітня 2025 року на фасаді Ліцею № 9 відкрили меморіальну дошки в пам'ять Олеся.
Родовід	▪ Останні дні: За тиждень до загибелі Олесь планував ротацію та весілля. Він писав нареченій: «Чекай на мене. Я обов'язково повернуся». За свідченнями нареченою, день очікуваного взяття шлюбу стало днем похоронів.
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Олесь Самчук // Серіал «Україна в огні 2». Серія 772. URI: https://youtu.be/kcs9utJ2_0E

Олексій САПУГА

41 рік (15 308 днів), фотограф і військовослужбовець

Вільний як птах

Стисла біографія	▪ **Сапуга Олексій Миколайович** (01. 09. 1982, Миколаїв — 30. 07. 2024, Донеччина) — український фотограф (орнітолог) і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Олексій народився 1 вересня 1982 року в Миколаєві, місті, яке стає для нього не лише рідним домом, а й джерелом натхнення для творчості. Про його родину відомо небагато, але друзі згадують, що він виховувався в атмосфері любові до природи та мистецтва. Закінчує місцеву школу, а потім здобуває вищу освіту, пов'язану з біологією або мистецтвом (точні дані відсутні). Його захоплення птахами починається ще в дитинстві, коли він проводив години, спостерігаючи за птахами в місцевих парках та на річках. ▪ Діяльність і кар'єра: Олексій стає фотографом-орнітологом — відомим у професійних колах завдяки своїм неймовірним знімкам птахів, особливо з півдня України. Він працює з орнітологами, бердвочерами (спостерігачами за птахами) та бере участь у наукових проєктах. Має плани на фотокнигу (перед мобілізацією він готує видання власної фотокниги, присвяченої птахам України). Активний учасник спільноти Bird ID Ukraine, де навчається і ділиться знаннями про птахів.
Обставини служби і загибелі	▪ У травні 2024-го Олексія мобілізують до ЗСУ. Він служить на Донеччині, де виконує бойові завдання. Його колеги згадують, що він продовжував робити фотографії навіть на фронті, надсилаючи друзям знімки з місць служб. ▪ «Загинув 30 липня 2024 року на Донеччині під час виконання бойового завдання».
Поховання	▪ Берковецьке кладовище, Київ (13. 08. 2024).
Пряма мова (Олексій)	▪ (З соцмереж): «Починаємо збирати пресу)» (липень 2024 року, надіславши фото газети «Спротив» з фронту).

	▪ «Бонджорно!» (його фірмове привітання, яке друзі запам’ятали назавжди).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Вахтанг Кіпіані: «Земляк з Миколаєва. Людина неймовірної доброти, безвідмовності у допомозі, оптимізму, товариськості. Золоті руки. Якого в нашій пташиній спільноті України всі знали і любили». ▪ Вахтанг Кіпіані (про вшанування пам’яті): «Акції бувають різні. І звісно, треба включати мізки, щоб вони не перетворювалися на шоу. Недавно загинули двоє моїх приятелів Олег Сніцар і Олексій Сапуга, вони були бердвотчерами — шанувальниками птахів. Наш спільний знайомий придбав два номери і братиме участь у пробігу з номерами на честь загиблих товаришів. Це добре, бо це пам’ять про цих людей і кошти, що збирають на таких забігах, ідуть на справу, пов’язану з військом. Плюс біг — невід’ємна частина підготовки піхотинця. У нашій бригаді «Хартія», щоб отримати право носіння шеврона підрозділу, треба пробігти 5 кілометрів, притому частину маршруту з ношею на плечах. Тому для мене пробіг точно не є знеціненням пам’яті». ▪ Ганна Кузьо (орнітолог): «Він був дуже сумлінним студентом на курсах визначення птахів. Хотілося б, щоб йому не довелося міняти бердвочерське хакі-маскування на військову форму». ▪ Ігор Степурін: «На фронті загинув чудовий фотограф — аніматіст, орнітолог миколаївець Олексій Сапуга, який робив фантастичні знімки птахів, особливо мого рідного півдня України. У планах було видання фотокниги. Світла пам'ять Олексію». ▪ Зі спогадів друга: «Він літав у своїх мріях, як птахи, яких так любив фотографувати. Тепер його душа вільна».
Цікаві факти	▪ Жест: Після його загибелі орнітологи присвятили йому літні змагання з бьордвотчингу (11. 08. 2024).
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Олексій Сапуга // Серіал «Україна в огні 2». Серія 982. URI: https://youtu.be/wPlgkpHk_jc

Олег САРЕЛО

41 рік (15 308 днів), режисер монтажу і військовослужбовець

Реальна історія з Приморська

Стисла біографія	▪ **Сарело Олег Іванович** (01.09.1982, Приморськ — 30.07.2024) — український режисер монтажу і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Олег Сарело народився 1 вересня 1982 року в Приморську (Запорізька область) — місті, яке зараз перебуває під тимчасовою окупацією РФ. Про батьків відомо небагато, але друзі згадують, що він виростає у середовищі, де поважають працьовитість та творчість. Його рідний Приморськ, розташований біля Бердянська, залишається для нього символом рідного дому, за який він пізніше воює. Олег здобуває освіту в Бердянському педагогічному інституті. ▪ Діяльність і кар'єра: Олег переїздить до Києва, де здобуває підготовку і розпочинає кар'єру в медіа. Його професійний шлях пов'язаний із візуальними мистецтвами, хоча точні дані про освіту наразі відсутні. Принаймні за даними 2017-19 років працює на телеканалі «Україна» в програмі «Ранок з Україною» режисером монтажу. У травні 2020 року одружується (дружина Катерина Соловйова). З 2022 року Олег працює у проєкті «Реальна історія», де змонтує понад половину випусків. Його колеги називають його «талановитим, відповідальним і скромним» фахівцем, який «відчував настрій кожного епізоду». Він мріє стати повноцінним режисером, нотує власні ідеї та вдосконалює навички. Глядачі відзначають його роботу — гармонійний відеоряд і музичний супровід.
Обставини служби і загибелі	▪ Влітку 2024-го Олег добровільно долучається до 72-ї механізованої бригади імені Чорних Запорожців. (Його колеги з «Реальної історії» пишуть: «Ми пишалися нашим героєм. Він вибрав захищати Україну, хоча міг продовжувати творити».) ▪ «Загинув 30 липня 2024 року на фронті» (місце не вказується).
Пряма мова (Олег)	▪ (згадують друзі) «Монтаж — це як складання пазла. Кожен кадр має передати емоцію» (з розмови про роботу). ▪ «Я не можу стояти осторонь, коли моя країна в небезпеці» (перед мобілізацією).

Пряма мова, натхнення і мотивація

Олег на березі Дніпра, 2012

- Колеги: «Після того, як Олег мобілізувався, ми відчували цю втрату в команді, але надзвичайно пишалися нашим героєм».
- Акім Галімов (засновник «Реальної історії»): «Олег був повний метч для нашої команди. Він не просто монтував — він розумів нас без слів».
- Колеги: «Він робив свою роботу з любов'ю і фантазією. Без нього проєкт вже не буде тим самим». «Він монтував не лише відео — він складав нашу спільну історію. Тепер його ім'я стало її частиною» (з прощального поста «Реальної історії»).

Цікаві факти	▪ Професійний ріст: За два роки в «Реальній історії» Олег із монтажера перетворився на ключового автора, який впливав на стиль проєкту. ▪ Останній проект: Перед мобілізацією він планував створити свій докфільм про рідний Приморськ.
Родовід	▪ Дружина Катерина (дів. Соловйова) і малолітній син Іван.

Євген СВІТЛИЧНИЙ

29 років (10 897днів), спортсмен, актор, військовослужбовець

Жека-чемпіон із Кривого Рогу

Стисла біографія

- **Світличний Євген Михайлович** (17. 09. 1993, Кривий Ріг — 19. 07. 2023, Харківщина) — український режисер монтажу і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Євген народився 17 вересня 1993 року в Кривому Розі — місті, яке виховувало його як спортсмена та митця. Про його батьків відомо небагато, але сам Євген розповідає, що найбільшим дисциплінарним заходом від батьків могла бути заборона гуляти з друзями в міст. Ще в дитинстві він проявляє хист до акторської гри та спортивних досягнень, що згодом визначає його шлях. Євген закінчує місцеву школу, де активно займається спортом. Паралельно бере участь у шкільних театральних постановках, що стає початком його акторської кар'єри.

- Діяльність і кар'єра: Євген робить акцент на спорті, має серйозні досягнення — чемпіон України з фрі-файту (бойового мистецтва, що поєднує елементи боксу, муай-тай та боротьби). Майстер спорту та переможець численних турнірів. Його тренери відзначають його непохитну волю до перемоги та технічну досконалість. Бере участь у зйомках у ролі Карася у фільмі «Носоріг» (2021) режисера Олега Сенцова — стрічка про кримінальний світ 1990-х, яка отримала міжнародне визнання на 78-му Венеційському кінофестивалі. Світличний втілює образ харизматичного персонажа — члена банди. За його словами роль отримав як член молодіжної активістської групи, яка симпатизувала проєкту Олега Сенцова. Крім кіно, є інформація про те, що він бере участь у виставах київських театрів.

Обставини служби і загибелі

- У 2022 році Євген долучається до 1-ї окремої штурмової роти «Гонор» батальйону «Вовки Да Вінчі». Він воює на Харківському напрямку, де виконує складні бойові

	завдання. Його побратими згадують його як непохитного бійця з холоднокровним розумом. Сержант. ▪ Був поранений, але повернувся на фронт. ▪ «Загинув 19 липня 2023 року на Харківському напрямку [біля с. Лиман Перший] під час важкого стрілецького бою».
Пряма мова (Євген Світличний), натхнення і мотивація	 ▪ «Я заряджений на перемогу» (як спортсмен). ▪ «Я постійно зависав на вулиці. Для мене найбільше покарання, яке могли придумати батьки, — це тиждень не виходити гуляти». ▪ (Про кастинг на роль у фільмі «Носоріг») «Важливо була тренера не підставити. Приїхали дівчата з Києва, показали, що на якусь маленьку роль. Я з ними поспілкувався на камеру — і все. З Філом [Сергій Філімонов] познайомився на зйомках». ▪ «Для мене не є гроші мотиватором. Я йшов від початку війни, як і всі хлопці, на добровольчій основі. Нам не потрібно було нічого називати, нічого думати наперед, коли кожен день — як останній». ▪ «Колись навіть мріяв бути розвідником. Зараз смішно трішки, що мрія здійснюється». ▪ «Зараз такий момент у країні, що ми воюємо. Ми будемо воювати, поки ми цілі й поки ворог не відступить — або ми не заберемо своє».
Натхнення і мотивація	▪ Олег Сенцов: «Жека Світличний. Спортсмен, Актор, Воїн. Загинув як Герой, захищаючи нашу Батьківщину». ▪ Продюсер Денис Іванов: «Він міг би стати зіркою українського кіно, але обрав захищати Україну».
Цікаві факти	▪ Позивний: «Жека» — так називали друзі ще з дитинства. ▪ Нагороди: медаль «За військову службу Україні» (2022); Відзнака Головнокомандувача Збройних сил України Почесний нагрудний знак «Сталевий хрест» (13. 02. 2023), орден «За заслуги» III ст. (8. 09. 2023). ▪ Актор Олександр Рудинський, отримуючи у 2025 році в Лондоні премію «BAFTA» за фільм «Камінь, ножиці, папір», присвятив її Євгену Світличному. Олександр відзначив: «Він грав у кіно героїв, а потім сам став одним із них».
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Євген Світличний // Серіал «Україна в огні 2». Серія 542. URI: https://youtu.be/1EBqT75lK-E

Сергій СИЛКІН

28 років (10 319 днів), звукорежисер, військовослужбовець

Оксамитовий голос Ірокеза

Стисла біографія

- **Силкін Сергій Олександрович** (17.07.1994, Івано-Франківськ — 17.10.2022, біля Бахмута) — український звукорежисер і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Сергій Силкін — син Галини і Олександра Силкіних — народився 17 липня 1994 року в Івано-Франківську в родині, де поважають працьовитість і творчість. Навчається у ЗОШ №10 (2000-05), у приватній школі «Перша ластівка» (2005-09). З дитинства любить музику — чотири роки ходить у музичну школу. Не завершив навчання, але вже у дорослому житті продовжував постійно розвиватися у цьому напрямі. Також успішно займається різними видами спорту (боротьба, футбол). Сергій захоплюється аудіотехнікою, що згодом визначає його професійний шлях. Далі навчається в Коледжі електронних приладів Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (ІФНТУНГ, спеціальність «Обслуговування комп'ютеризованих інтегрованих і робототехнічних систем», кваліфікація техніка із системного адміністрування, 2009-2013). Роботу суміщає із заочним навчанням у ІФНТУНГ, де навчається далі з 2015 й завершує, як бакалавр, у 2021-му (спеціальність «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»).
- Діяльність і кар'єра: У липні 2013 року влаштовується спочатку техніком, відтак — звукорежисером і провідним інженером технічного відділу на ОДТРК «Карпати» (Івано-Франківськ), де швидко стає ключовим фахівцем. Його колеги відзначають його професіоналізм та здатність вирішувати складні технічні завдання. У жовтні 2015 Сергія призивають до армії, де він служить — зенітником — до квітня 2017. Повертається на «Суспільне» і працює у компанії до вересня 2021 року. Майстер своєї справи, «голос» компанії, створює цикл передач на військову тематику. З 2021 працює за кордоном (у Польщі), відтак — з початком великої війни —повертається додому й до війська («Я йду, щоб вам було безпечніше»).

Обставини служби і загибелі

- У 2015-17 в армії (зенітник) — спочатку строковиком, а з 2016 — за контрактом. Зенітник-далекомірник роти охорони аеродрому транспортної авіації в м. Мелітополь.
- Після початку повномасштабного вторгнення Сергій добровільно повертається з-за кордону (де перебував у відрядженні) і стає до лав ЗСУ. Попри проблеми зі здоров'ям й попередню воєнну спеціальність, викликається воювати там, «де може принести найбільшу користь».

	▪ Старший солдат, стрілець мотопіхотної роти 8-го ОГШБ 10-ї гірсько-штурмової бригади. Воює я піхотинець на Бахмутському напрямку — одному з найгарячіших. ▪ «Загинув Сергій Силкін 17 жовтня 2022 року в бою з російськими окупантами неподалік Бахмута» «… від тяжкого поранення, несумісного з життям, внаслідок танкового обстрілу, здійсненого противником в районі населеного пункту Берестове...».
Поховання	▪ Алея слави у селі Чукалівка на Франківщині (22.10.2022).
Пряма мова (Сергій)	▪ «Спасибі, друзі! Дай Бог і вам щасливого життя та вірних друзів!» (ФБ, 17. 07. 2015). ▪ «… Успіхів Вам та до зустрічі в ефірі» (з радіопередачі).
Пряма мова, натхнення і мотивація 	▪ Мама Галина Силкіна: ○ «Він казав: «Я хочу бути там, де активні дії відбуваються, де можу принести найбільшу користь». ○ «Під час першого бою допоміг вибратися одному побратиму, потім ще одному. Йому там допомагали. Звісно, що він не сам був. Повернувся, побачив ще одного побратима. Той добігав до нього і наступив на міну. «Пелюстка» — вона так називається. Йому відірвало ступню. Коли телефонував мені, казав: «Крик стояв у вухах ще довго. Однією рукою тягнув Івана, іншою — відстрілювався». ▪ Галина Держипільська: «Сергій був дуже творчою і неординарною людиною. І ще — голос! Він мав красивий, низького тембру, оксамитовий голос». «Отримавши повістку в армію у 2015 році, пішов без вагань. І ми всім творчим колективом чекали його. А коли відслужив і вийшов на роботу, пам'ятаю, як казав, що думає продовжити військову справу. І таки продовжив. І залишиться тепер в нашій пам'яті справжнім воїном». ▪ Христина Кухарчук: «Учора дрова були лісом. Могили — живими людьми. Компроміс Бога і тьми. P. S. Світла пам'ять — Сергій Силкін» (17. 07. 2023). ▪ Ірина Каразуб (про роботу над сюжетом): «Ти ніби допомагав нам монтувати розповідь про себе. Так відчувалося. Хай тобі там буде спокійно, Сергію» (16. 11. 2022).
Цікаві факти	▪ Позивний — «Ірокез» (через зачіску). ▪ Блондин, до певного часу носив довге волосся. ▪ Нагороди: Почесний громадянин Івано-Франківська (посмертно), Орден «За мужність» III ст. (посмертно), медійна відзнака «За відданість професії».

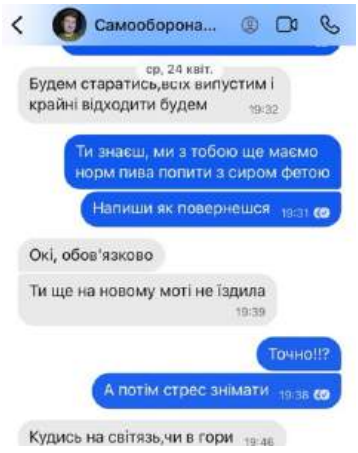
Юрій СІЛЮК

49 років (18 227 днів), оператор, військовослужбовець

Наш Юрчик

Стисла біографія	▪ **Сілюк Юрій Юрійович** (01. 06. 1974, Рівне — 26. 04. 2024, Донеччина) — український оператор і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Юрій Сілюк народився 1 червня 1974 року в Рівному в родині, яка виховувала в ньому відповідальність. Ще в школі Юрій проявляє інтерес до техніки та відеозйомки, що згодом визначає його професійний шлях. Після навчання у місцевій школі № 17 Юрій, вчиться в СПТУ, здобуває професійну освіту в галузі телевізійного виробництва . Його перші кроки в медіа пов’язані з Волинським телебаченням, де він починає працювати оператором. ▪ Діяльність і кар’єра: Юрій початково працює на ПАТ «Луцьк-пластмас», друкарнях «Медія», «Апельсин». Далі тривалий час працює на Волинському телебаченні, «АВЕРС» та Hromadske.Volyn, а також співпрацює зі всеукраїнськими телеканалами. Відомий своєю ретельністю та професійним підходом до зйомок. З 2016 року Юрій разом з колегами знімає популярну програму «Нічна варта», де фіксує роботу патрульної поліції в Луцьку. Під час однієї з зйомок у червні 2016 року його ледь не збиває автомобіль, який тікає від поліції (Юрію вдається уникнути збиття: він встигає відскочити, продемонструвавши холоднокровність).
Обставини служби і загибелі	▪ У 2022 році Юрій добровільно вступає до 100-ї бригади ТрО, а згодом переходить до 100-ї механізованої бригади. Боронить Україну на кордоні з Білоруссю, а потім на Бахмутському, Куп’янському, Лиманському та Покровському напрямках. Побратими згадують його як відважного та відповідального бійця. ▪ «Юрій Сілюк загинув 26 квітня під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Архангельське Покровського району Донецької області». «Рятуючи життя своїх поранених побратимів, вивозячи їх з поля бою на евакуаційному автомобілі (дев'ять хлопців залишилися живими), загинув від прильоту FPV-дрона прямим влучанням у лобове скло, отримавши поранення, несумісні з життям» (Вікторія Дорощук, Петиція про присвоєння звання Героя України).
Поховання	▪ Алея Слави у с. Гарасджа (прощання: Свято-Троїцький собор, Луцьк, 30. 04. 2024).

Пряма мова, натхнення і мотивація	 ▪ Мер Луцька Ігор Поліщук: «Юрій Сілюк був справжнім героєм, який захищав нашу країну не лише за камерою, але й на передовій». ▪ Колеги з Hromadske.Volyn: «Він завжди знаходив найважливіші кадри, навіть у найскладніших умовах». ▪ Побратим (командир роти) Олег Марченко: «Юрко ніколи не скаржився на умови. Навіть у найгарячіші моменти він допомагав молодим бійцям». ▪ Сестра Тетяна Розкошинська: «Він був дуже крутим, наш Юрчик. Ми його так називали — бабуся його так називала, і всі в родині теж». ▪ Брат Олег: «Чогось нового прагнув, ніколи не був на місці». ▪ Колега: «Був дуже крутим оператором — міг знімати в абсолютно будь-якій ситуації: біжучи, стоячи на стовпі, одною рукою. У нього завжди було сто п’ятсот жартів». ▪ Брат: «Дуже любив Юра свою дочку. Як у них були байкерські зльоти — він її брав із собою». ▪ Побратим: «До нього можна було подзвонити серед ночі — і він би приїхав… Він був людиною, яка приходить на допомогу зразу і без роздумів. Так він і загинув». ▪ Друг: «Він дуже хотів потрапити на свої 50 років додому, зібрати друзів своїх у якихось розвалених…». ▪ Колежанка Тетяна Хомич: «О 7:36 він ще написав мені повідомлення про те, що йде на завдання». ▪ Побратим: «Він їхав на машині евакуації. Того дня він вивіз дев’ять людей — і знову поїхав».
Цікаві факти	▪ Позивний «Юріч». ▪ Юрій — співзасновник ГО «Самооборона Волині», воював на сході України. ▪ Нагороди: відзнака командира ОТУ «Лиман» «Знак доблесті» (23.10.2023), нагрудний знак «Ветеран війни» (26.02.2024), почесна відзнака «За оборону міста Бахмут» (29.02.2024), орден «За мужність» III ст. (15.05.2024). ▪ 27 квітня 2024 року у Луцьку відбулася акція пам'яті біля його колишнього офісу Hromadske.Volyn.
Родовід	▪ Юрій виховує доньку, він затятий байкер-благодійник.
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Юрій Сілюк // Серіал «Україна в огні 2». Серія 912. URI: https://youtu.be/A5IfWZIUuiE

Дмитро СІНЧЕНКО

37 років (13 593 дні), журналіст-розслідувач, військовослужбовець

Перун з Кропивницького

Стисла біографія	▪ **Сінченко Дмитро Володимирович** (04. 06. 1986, Кропивницький — 22. 08. 2023, Донеччина) — український журналіст-розслідувач і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Дмитро народився 4 червня 1986 року в Кропивницькому (тоді — Кіровоград) у родині, де поважали освіту та громадянську активність. Закінчує місцеву ЗОШ №11 у Кропивницькому. Далі —Кіровоградський кібернетико-технічний коледж (спеціальність «бакалавр з фінансів», диплом з відзнакою); Центральноукраїнський національний технічний університет («магістр адміністративного менеджменту», диплом з відзнакою). Й, зрештою, випускник Києво-Могилянсько академії (магістратура, 2020-22, спеціальність «Політологія»). Також, у 2016 році вивчає «Журналістику розслідування» Стокгольмській школі економіки в Ризі (Stockholm School of Economics in Riga). ▪ Діяльність і кар'єра: Дмитро з юних років проявляє активність у громадському житті. Ще студентом бере участь у Помаранчевій революції (2004) та інших проукраїнських акціях, що визначає його подальший шлях. Зосереджується на розслідувальній журналістиці: працює для провідних видань: «Українська правда», «День», «Радіо Свобода», «Український тиждень» (останній репортаж опубліковано 24.08.2023). Спеціалізація: Антикорупційні розслідування, репортажі з фронту, декомунізація та деколонізація публічного простору. Також має досвід роботи на телебаченні: Редактор суспільно-політичних програм на Кіровоградській обласній телерадіокомпанії (2005-06). Як громадський діяч очолює ГО «Асоціація політичних наук» (з 2012 року). Ключові проєкти у цьому світлі: Декомунізація Кропивницького: ініціював демонтаж радянських пам'ятників, перейменування вулиць. Акції на підтримку української мови, боротьба з корупцією, підтримка активістів (зокрема Сергія Стерненка).
Обставини служби і загибелі	▪ 2014-22: Волонтерить для армії, зокрема підтримує Українську добровольчу армію (УДА). ▪ 2022 добровільно вступає до УДА після початку вторгнення. Служить у 14 роті 5 батальйону 28 бригади. Речник у Головному штабі УДА. Бере участь у боях: Оборона Києва (2022), бої за Херсон, Правдине, Олександрівку, Бахмут. ▪ Останній бій: 22. 08. 2023 загинув, намагаючись евакуювати пораненого побратима під Курдюмівкою —

снайперське поранення під час евакуації. Загибель підтвердили лише через пів року після ДНК-експертизи.

Поховання

- Прощання: 14 березня 2024 року у Кропивницькому.

Пряма мова (Дмитро), натхнення і мотивація

- Про війну: «Мир підпишемо на руїнах Кремля» (інтерв'ю Укрінформу, 18.04.2023).
- Про себе: «Просто гарний хлопець ;-)».
- «Кожен з нас може загинути. Але двічі не вмирати. Оплакувати загиблих будемо після перемоги».
- «Не знаю, чи викличе мій допис таку ж бурхливу реакцію ФБ-спільноти, як дописи про «українці винні» та «заборонити виїзд», але я теж напишу свою думку. Я проти того, щоб забороняти комусь виїзд з країни. Але проблему демографії дійсно треба вирішувати, націю треба рятувати. Але не заборонами, а дозволами. Наприклад, дозволити полігамні шлюби. Вже зараз багато дівчат хотіли б одружитись із героями-захисниками, а їх на всіх, на жаль, не вистачить. Цю ідею всерйоз хотіли впровадити в повоєнній Німеччині після Другої світової війни, але тоді категорично проти виступила церква. Хоча насправді це дивно, адже Біблія не забороняє полігамних шлюбів, а вчення про гріховність багатоженства в християнстві сформувалося під впливом греко-римської моралі. Рання Християнська церква дозволяла багатоженство, а засудила вона його 1563 року на Тридентському соборі...» (ФБ, 8. 08. 2023).
- «Довго слідкував за останнім ФБ-срачем про те, на що слід витрачати гроші під час війни. Одні кричать, що всі гроші треба спрямувати на дрони, другі — на зброю, треті — на пікапи, четверті — на все разом. Але ні в якому разі не на музеї, не на герби і не на кіно. Знаєте, чого зараз бракує на фронті найбільше? Зараз нам не бракує дронів, у нас вони є, але бракує вправних операторів цих дронів. У нас не бракує снайперських гвинтівок, вони є, а стріляти зараз нікому, снайпери закінчились. У нас вже не бракує кулеметів, але бракує кулеметників. У нас вже не бракує ні їжі, ні одягу, ні засобів захисту, ні обмундирування. Бляха, людей бракує, сміливих і вмілих, обстріляних і розумних, вмотивованих бійців...» (ФБ, 29. 07. 2023).
- Улюблені цитати: «Світ змінився. Я бачу це у воді, я бачу це в землі, дух перемін витає в повітрі (Гендальф). Думай вільно, Говори те, що думаєш, Роби те, що говориш! Рабів до раю не пускають! (Іван Сірко).

- Гуманізм нічого не вартий, коли він не підтверджений подвійною перевагою в авіації та танках. Пацифізм — непогана річ, коли його пропагують переможці. Ми не потребуємо іншої діалектики, окрім діалектики ножів та пістолетів (Анатолій Лупиніс).
- Коли я впаду… мою кров вип'є рідна земля, щоб виростити з неї траву для коня того, хто стане на моє місце… (Юрій Горліс-Горський).
- Ти вирішив, що так, а не інакше треба діяти?! Віриш у свою дорогу — іди й не звертай! (В`ячеслав Чорновіл).
- Хто не знає мети, той не зможе знайти дороги (гасло Січових Стрільців). «Або добути, або дома не бути!» — козацький клич; «І слава наша йде перед нами, і відкриває нам брами міст» — князь Святослав Хоробрий.
- Зробимо Україну сильною і Україна зробить сильними нас! Не гниття, а горіння!
- Добре управління залежить не стільки від законів, стільки від особистих якостей правлячих. Механізм управління завжди підпорядковується волі тих, хто керує цим механізмом. Отже, найважливіший елемент управління — це метод добору лідерів (Френк Герберт).
- Щоб стати досконалим, треба постійно робити досконалі вчинки. Але справжня досконалість можлива лише в тих справах, які робляться з любов'ю. Бо любити людина може лише те, до чого має певну спорідненість, природовідповідність. Тому найвищої майстерності людина досягає лише в тій діяльності, що відповідає її вродженим здібностям і талантам.

- 1. Оздоровлюйся! 2. Роби те, що любиш! 3. Тримайся за своїх! «щастя — це не коли маєш все, що хочеш, а коли хочеш те, що маєш»».

Пряма мова	▪ Олена Сінченко (колишня дружина): «У Дмитра була одна велика любов — Україна. Він нею жив і за неї ж віддав життя». ▪ Дмитро Завражний (активіст): «Він був цілеспрямованим, оптимістичним, завжди у гарному настрої. Разом ми робили десятки акцій за Україну».
Цікаві факти	▪ Позивний «Перун» (через символіку давньослов'янського бога-громовержця, що відображало його принциповість). ▪ Снайперський талант: У 2014 році переміг у змаганнях на кращого снайпера Кіровоградської області. ▪ Останній допис у ФБ: 19. 08. 2023 — про будні на фронті.
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Дмитро Сінченко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 812. URI: https://youtu.be/8e6fZRgkek8

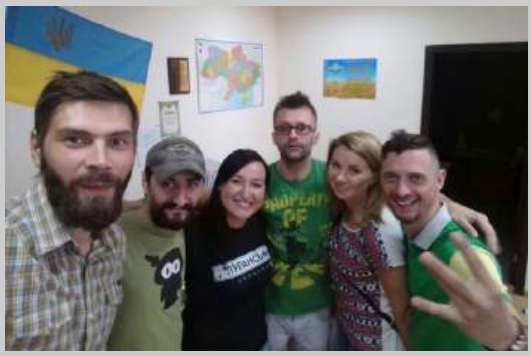
Дмитро СІРИК

36 років (13 290 днів), журналіст, радіоведучий, військовослужбовець

Ді-джей-снайпер з Сєвєра

Стисла біографія 	▪ **Сірик Дмитро Петрович** (30. 11. 1986, Сєвєродонецьк — 20. 04. 2023, біля Авдіївки) — український журналіст, радіоведучий і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Дмитро народився 30 листопада 1986 року в Сєвєродонецьку (Луганська область) у родині, яка підтримує його творчі та громадські ініціативи. Навчається у місцевих школах Сєвєродонецька. З дитинства цікавиться музикою та журналістикою. ▪ Діяльність і кар'єра: Професійну кар'єру розпочинає у Луганську, де працює на радіо до 2014 року, поки місто не окуповують російські війська. Має понад 15 років досвіду у медіа: працює ді-джеєм, музичним редактором та ведучим на радіостанціях, зокрема на радіо «Пульс». У ефірі його знають під псевдонімом Іван Лопата. Після окупації Луганська переїздить до Сєвєродонецька, де продовжує роботу на «Суспільному». Мріє відновити українське мовлення у звільненому Луганську.
Обставини служби і загибелі	▪ Після початку повномасштабного вторгнення евакуйовує родину (сина Данила, наречену та батьків) до безпечного регіону, а сам добровільно вступає до ЗСУ. ▪ Служить стрільцем-снайпером. Воює на одному з найгарячіших напрямків. ▪ Гине 20 квітня 2023 року під час виконання бойового завдання — під час артилерійського обстрілу біля Авдіївки.
Поховання	▪ 28 квітня 2023 року у Переяславі (Київська область).
Дмитро Сірик	▪ Про мрії: «Я обов'язково повернуся до Луганська, щоб відновити наше радіо» (останнє інтерв'ю перед мобілізацією). ▪ Про війну: «Коли тривога — біжиш у сховище. Коли ні — просто живеш. Але завжди пам'ятаєш, за що воюєш» (лист до родини з фронту). ▪ Про студію: «Бо студія — це ж серце радіоефіру».

Пряма мова, натхнення і мотивація

- Колеги з «Суспільного»: «Він був голосом нашого регіону. Навіть на війні залишався оптимістом і вірив у перемогу».
- Ірина Коваль: «Ми знайомі ще з моменту, коли зароджувалось радіо «Пульс». Він працював як музичний редактор, він вів своє шоу на радіо. Він був і звукорежисером, і журналістом. Діма як людина був легкий, веселий. Він був дуже відповідальний, на нього завжди можна було покластися».
- Командир підрозділу: «Снайперська робота вимагає холоднокровності. Дмитро володів цим мистецтвом».
- Колеги: «Його авторська програма називалась «Перемотка» — про українські хіти. Діма любив українську музику і намагався її популяризувати. У нас і так діяли квоти, але на «Пульсі» Діма й сам був ініціатором цього. Він нам відкривав деякі гурти. Я пам'ятаю, коли був гурт «Без обмежень», тільки вони починали — Діма спілкувався з ними, і я їх відкрила для себе саме з того інтерв'ю. Вони приходили до нас у студію. Діма з ними вийшов; це був вихідний, пам'ятаю. У музиці він добре розбирався. Були у нього передачі про «Антитіла», «Бумбокс», інші групи, про іноземні гурти. А ще він був ведучим щоденної програми «Час бажань». Це, як раніше називалось, «Концерт на замовлення». Дзвонили нам, писали, слали СМС-ки люди з усієї Луганщини. Просили передати вітання, замовляли музику… Діма також був автором цієї програми. Правда, вели її інші журналісти».

Цікаві факти

- Музичний смак: У радіоефірі часто включав українські пісні, особливо гурту «Океан Ельзи», яку називав «саундтреком своєї юності».
- Останній ефір: За кілька днів до мобілізації вів спеціальний випуск про музику воєнного часу.
- Позивний: У джерелах не вказано, але побратими називали його «Радіо» через професійне минуле.
- Увічнення пам'яті: Вулиця в Сєвєродонецьку носить його ім'я. Колеги з «Суспільного» присвятили йому серію передач про журналістів на фронті.

Максим СІРОШ

37 років (13 813 дні), актор, військовослужбовець

Чубчик між рядками

Стисла біографія

- **Сірош Максим Юрійович** (17. 09. 1984, Київ — 13. 07. 2022, Донеччина) — український актор, каскадер і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Максим — син Олени Федорівни та Юрія Володимировича Сірошів — народився 17 вересня 1984 року в Києві у родині, яка підтримує його творчі та громадські ініціативи. Закінчивши школу №168, вступає до Київського технікуму готельного господарства на митно-правовий факультет. Але навчання не закінчує, бо потрапляє у лави ЗСУ: у 2003-04 служить у Білій Церкві. Потім 2 роки працює поваром-сушистом в студії «СУШИЯ». У 2011 році закінчує Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Отримує кваліфікацію бакалавра політології.
- Діяльність і кар'єра: У 2006-му починає працювати в Управлінні державної охорони. У 2019-му звільняється з УДО у званні «старший прапорщик». Того ж року закінчує школу акторської майстерності театру-студії «SPLASH». Працює на умовах фрілансу в творчому об'єднані «Хорт», займається каскадерством, організацією історичних фестивалів та подій, виготовляє амуніцію та декорації для кіно. В цей період працює охоронцем в організації «Київський храм свідомості Крішни». За хобі має рибальство, активно займається історичним фехтуванням та історичною стилізацією. Перед вторгненням влаштовується працювати у компанію «DeWALT Україна».

  Грає роль другого плану («Відвідувач бібліотеки, який читає вголос») в фільмі «Між рядками» (реж. Антон Чистяков, Роман Краснощок, 2019).

- Після початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року долучається до лав 25-го стрілецького батальйону (сформований 11 березня 2022 року у Києві) 54 ОМБр ЗСУ.

	▪ Головний сержант-командир відділення кулеметного взводу. ▪ Гине 13 липня 2022 року на Донеччині біля міста Сіверськ. «Він врятував свій батальйон у бою з окупантами ціною власного життя».
Поховання	▪ м. Київ, Лісове кладовище.
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Рідний брат Євген: «Максим завжди був дуже доброю та відвертою людиною, поважав оточуючих, друзів, дуже шанував батьків. Завжди намагався допомогти тим, хто в цьому мав потребу. Був дуже надійний як друг і завжди намагався привнести позитив та всіх підбадьорити, навіть у складних умовах. Як військовий був дуже відповідальний і завжди піклувався про потреби особового складу». ▪ Брат Євген: «Його побратими потім писали і казали, що він їх врятував. Що якщо б не він, загинули вони всі. Братка, я завжди буду тебе пам'ятати, ти завжди був чесним, вірним, справедливим і надійним». ▪ Актор Віталій Салій: «Загинув мій друг дитинства, мій братка. Герой — Максим Сірош. Ніколи тебе не забуду».
Цікаві факти	▪ Позивні — «Септон», «Чубчик» (через оселедець, який носив, особливо на козацький манер). ▪ Вважався вайшнавом, тобто прихильником руху вайшнавізму (вішнуїзм) — одного з напрямів індуїзму. ▪ Медалі «Честь. Слава. Держава» та «За військову службу Україні» (посмертно), орден «За мужність» (посмертно, 6. 10. 2022).
Родовід	У Максима залишись батьки Олена Федорівна та Юрій Володимирович, брат Євген і син Тимофій.
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Максим Сірош // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1222. URI:
Профайл	https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=19369 https://www.imdb.com/name/nm17403651 (додано автором)

Арман СОЛДІН

32 роки (11 737 днів), журналіст

Біженець із Боснії, убитий росіянами в Україні

Стисла біографія

- **Солдін Арман** (Arman Soldin) (21. 03. 1991, Сараєво — 09. 05. 2023, Часовий Яр) — французький відеожурналіст боснійського походження, кореспондент Agence France-Presse (AFP).
- Виховання і навчання: Арман народився 21 березня 1991 року в Сараєві. Його мати — Оксана Солдін викладачка філософії та соціології. Батько — боснієць, який з родичами евакуюється з Сараєва до Франції у квітні 1992 року, коли Арману був один рік. Після розлучення батьків у 2002 році Арман живе у Ренні (Бретань, Франція) з мамою та молодшими братом Свеном і сестрою Еною.
- Арман навчається у низці закладів: Ліцей Сен-Мартен (Ренн): бакалавр зі спеціалізацією «Наука» (2006-09). Університетський коледж Лондона (UCL): Ступінь бакалавра з політики та східноєвропейських досліджень (2013). Він стає головним редактором студентського журналу Eureka. Також навчається у Сараєвському університеті: Магістр з виробництва та менеджменту у виконавських мистецтвах (2014). Зрештою, закінчує Університет Люм'єр (Ліон) (магістр журналістики, 2015). Володіє боснійською (рідна), французькою, англійською та італійською мовами.
- Діяльність і кар’єра: Працює журналістом Agence France-Presse (AFP) у 2015 як стажист у Римі (висвітлює кризу біженців на о. Лампедуза). 2018-2020: працює у Лондоні та Римі, пише про міграційні кризи, політику Боснії та Брекзит. 2022-23: З перших днів повномасштабної війни в Україні стає одним із перших кореспондентів AFP на фронті. З вересня 2022 — відеокоординатор, знімає репортажі з Херсона, Соледара, Бахмута.

Обставини загибелі

- Після початку повномасштабного вторгнення Арман Солдін висвітлює війну в Україні. Знімає рятувальні операції на островах Дніпра під обстрілами (грудень 2022), російський наступ на Вугледар (січень 2023).
- Гине 9 травня 2023 року біля Часового Яру (Донеччина) від розриву російської ракети «Град» під час зйомок. Решта журналістів не постраждали.

Поховання	▪ Ренн (Франція).
Арман Солдін 	▪ Про війну в Україні (Інстаграм, 2. 05. 2023): «Потрапити під дощ «Градів» — одне з найжахливіших досвідів, які я пережив тут з часів перебування в Україні, коли ракети вибухають менш ніж за 50 метрів. Чистий терор. Увімкніть звук!». ▪ «Двічі не вмреш»: Кілька днів тому ми навідалися у підвал зруйнованого Палацу культури Рубіжного, який слугував останнім безпечним укриттям для мешканців, яким «нікуди» йти, бо їхнє місто продовжує бомбардуватися» (Інстаграм, 24.04.2022). ▪ Про Україну: «Ти ніколи не знаєш [в Україні], що трапиться далі». «В Україні «справи не як зазвичай». «Це важливо для іноземців зрозуміти, що тут відбувається». ▪ Про журналістику: «Я хочу бути там, де твориться історія. Навіть якщо це небезпечно» (з інтерв'ю).
Натхнення і мотивація	▪ Президент Франції Еммануель Макрон: «Він був на передовій з перших годин конфлікту, щоб встановити факти. Ми розділяємо біль його близьких». ▪ Філ Четвінд (RWB): «Його робота втілювала все найкраще в журналістиці AFP: мужність, творчість і наполегливість».
Цікаві факти 	▪ Арман — спортивний коментатор на Canal+ France: 2021-23), висвітлює англійську Прем'єр-лігу та жіночий Євро. У юності грає у футбол за академію «Стад Ренна» (2006-08), але завершує кар'єру через травму коліна. ▪ Порятунок їжака: У квітні 2023 року Арман із командою знайшли в окопі пораненого їжака, погодували його та випустили на волю. Ця історія стала символом людяності серед війни. ▪ Соцмережі: Часто публікує відео з фронту, де показує будні військових і цивільних, зокрема колишнього зварювальника Олександра, який возить хліб мешканцям Донбасу на мопеді. ▪ Французький антитерористичний слідчий підрозділ Центрального управління з боротьби з міжнародними злочинами (Office central de lutte contre les crimes contre l'humanité, OCLCH) розпочав розслідування воєнного злочину за фактом смерті Сольдена та розслідуватиме обставини його смерті. ▪ Нагороди: Орден Почесного легіону (Франція, посмертно, 2023). Грант UAnimals на порятунок їжаків (100 000 грн) — на його честь.
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Арман Солдін // Серіал «Україна в огні 2». Серія 462. URI: https://youtu.be/BS8qdFtOPUE

Євген СТАРИНЕЦЬ

46 років (17 153 дні), менеджер-медійник, військовослужбовець

Балагур, який лагодив час

Стисла біографія

- **Старинець Євген Євгенович** (15. 05. 1975, Вінниця — 01. 05. 2022, біля Попасної, Луганщина) — менеджер-медійник, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Євгеній народився 15 травня 1975 року в Вінниці. Закінчує Київський військовий ліцей імені Івана Богуна (колишнє суворовське училище). Далі закінчив Київський університет ринкових відносин, Національну академію внутрішніх справ за спеціальністю правознавство, за кваліфікацією — юрист.

- Діяльність і кар’єра: Працює на керівних посадах на багатьох підприємствах, у 2012 році приходить у Черкаську обласну державну телерадіокомпанію, заступником генерального директора з фінансів. Із грудня 2017 року до грудня 2019 року обіймає посаду менеджера філії АТ НСТУ «Черкаська регіональна дирекція» Суспільне Черкаси.

Обставини служби і загибелі

- З початком російського вторгнення в Україну в 2022 році вступає до лав Черкаської ТРО (118 бригада).

- Гине 1 травня 2022 року біля Попасної на Луганщині під час обстрілу від уламку «Смерчу».
- (Побратим про обстріл того дня: «Я думаю: який довгий день, коли воно вже все закінчиться. І знову ж таки, думаю, зараз донесу, а там Старинець, уже знайшов нам

	місце де будемо ночувати. І тут випадково заходимо за кут. І бачимо ще два тіла. Женю було важко не впізнати»).
Поховання	▪ Черкаси (6. 05. 2022 на площі Слави).
Пряма мова, натхнення і мотивація	▪ Колега-менеджерка «Суспільне Черкаси» Віта Каюк: «Він працював до цього на посаді директора з фінансових питань. Він щоранку провідував кожен кабінет кожного працівника, запитував завжди, чи все гаразд». ▪ Побратим: «Женя був тим, на кого завжди можна покластися. Він ніколи не відмовлявся від складних завдань». ▪ Побратим: «Він не трусив, він за цей день [день загибелі] встиг і товариша врятувати, і відстрілюватися. Старинець Женя взагалі був такий кумедний, балагур. У нього завжди була якась нова історія, і ця історія із якимось неймовірним кінцем, що слухаєш і навіть не розумієш, чим вона може скінчитися. В кожному разі це була якась смішна історія». ▪ Побратим: «Ми зайшли в Попасну якраз 30 квітня. Плюс-мінус, нас завезли туди на броні десь о 4-5 ранку, вже світало, дали нам пару годин на відпочинок. Був спочатку постріл, вибух, і Женя так встає і каже: о вже і спать не хочеться».
Цікаві факти	▪ Орден «За мужність» III ст. (01. 06. 2022, посмертно). ▪ Характер: спокійний, але рішучий. Не любив пустих розмов, діяв. ▪ Можна зустріти різне написання імені: Євген Євгенійович і Євгеній Євгенійович. Сам герой у себе в ФБ вживав перше написання.
Родовід	Дружина Наталія: «Він куди не приходив, то всюди ремонтував годинники. Всюди, і в нас вдома їх дуже багато. Один з годинників на другу річницю його загибелі просто сам по собі запрацював. Це, мабуть, якийсь знак — жити далі».

Володимир СТРОКАНЬ

64 роки (23 381 день), каскадер, актор

Безстрашний Дядя Вова

Стисла біографія	▪ **Строкань Володимир** (02. 03. 1958, Київ — 07. 03. 2022, Київ) — український каскадер, актор, постановник трюків. ▪ Виховання і навчання: Володимир народився 2 березня 1958 року й мешкає більшу частину життя у Києві. З дитинства захоплюється екстремальними ситуаціями. У юності його помічає незнайомець після трюку на велосипеді й радить батькам віддати хлопця до цирку. Проте Володимир обирає кінематограф. ▪ Діяльність і кар'єра: Дебютує в 1975 році як дублер актора Володимира Конкіна у фільмі «Переходимо до любові» (гонорар: 12 руб. 50 коп. за знімальний день). Його кар'єра як каскадера пов'язується з кіностудією ім. Довженка, де він працює у 1980-2000 роках. Також працює в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв. В кіно працює постановником трюків для фільмів з Людмилою Гурченко, Богданом Ступкою, Олегом Фоміним. З-поміж його проектів — серіали: «Свати» (трюки для 5-го сезону), «Повернення Мухтара», «Брат за брата»; фільми «Пепел Фенікса» (2004, роль Ніколаєва), «Мости сердечні» (з Богданом Ступкою). Також працює і за кордоном. У 2000-х працює в Італії над фільмом «Школа поліції», де отримує серйозну травму руки. Загалом в доробку Володимира, за різними даними, понад 300-400 ролей і появ у фільмах і серіалах.
Обставини загибелі	▪ З початком російського вторгнення залишається в Києві. Гине 7 березня 2022 року, причини смерті не повідомлялися. ▪ Актор Дмитро Міліневський: «Ще одна втрата у світі нашого кіно. Вбили одного з найстаріших та найвідоміших українських каскадерів та постановників трюків Дядю Вову (Володимир Строкань). Ми познайомилися в 2009 році на єгипетському проекті «El Dealer». Стільки разів він був на межі життя і смерті і війна все ж таки знайшла його. P.S. Пам'ятаю нашу останню роботу з ним, Володя розплакався, що всі його друзі вже пішли…».
Поховання	▪ Не публікувалося.
Володимир Строкань	▪ Вибрані цитати (з ФБ): «Не пий сьогодні те, що можна випити завтра». ▪ «У мене більше фотографій свого скелета, ніж у будь-якої моделі — обличчя».

- «Якось я їхав, а мені дорогу перегородив якийсь чоловік. Я його обійшов і втік, подумавши, що він мене ловить за якусь шкоду. А той прийшов до батьків і попросив, щоб вони віддали мене до цирку. Йому сподобалося, як катався. Мама сказала, що мені треба школу закінчити і тоді сам вирішуватиму».
- Про травму на зйомках в Італії: «Ключиця, ребра, руки, ноги. Жахливіше було, коли працював 1998-го в Італії над фільмом «Школа поліції». Стрибнув на БМВ, виставив руку, і на неї впав дах. Був відкритий перелом у двох місцях. В Україні руку просто відрізали б і сказали: «Вибач, не вийшло». А в Італії 12 годин операцію робили. Усі м'язи пошили, нерви відновили».
- «Мета була мене колись, — був молодий, юний, — виконати норматив майстра спорту. Якраз перед цим наш колектив друге місце посів. Я приїхав другим і ось я здійснив мрію…»
- «З одного боку це заведення — це виділення адреналіну. Але потрібна повна зібраність, зібрати себе докупи і не робити ніяких зайвих рухів. Страх властивий кожній людині. Навіть той, який говорить що він нічого не боїться, він обманює. Сам себе».
- «Я щасливий, що працюю на цій роботі. Іншої роботи собі не уявляю. І те, що я роблю, мені подобається».

Пряма мова, натхнення і мотивація

- «Киянина Володимира Строканя, 48 років, знає майже весь приватний сектор Святошина. Він понад 30 років працює каскадером, знявся у понад триста фільмах. Про нього говорять — єдиний, хто вміє виконувати на машинах складні трюки» (газета.ua 19. 10. 2006: URI: https://gazeta.ua/ru/articles/kiev-life/_vladimir-strokan-rabotaet-kaskaderom-bolee-30-let/135458.

- Сергій Соловйов: «Дядьку Вова, на це дивитися страшно, не те щоб виконувати» (12. 10. 2015).
- Лілія Ребрик: «Один із найкращих каскадерів у кіно, який робив дивовижні трюки, іноді не сумісні з життям. Але ж він їх робив! Завжди ідеально! Прораховуючи все до міліметра. Безстрашний! Сміливий. Завжди з усмішкою та добрими очима. Як так? Тебе більше нема! Герої не вмирають!».

- Дмитро Міліневський: «Скільки разів він був між життям і смертю, але війна все ж таки знайшла його». «Актор Дмитро Міліневський пише, що Строканя вбили, проте обставин не повідомляє. Відомо лише, що каскадер жив у районі Академмістечка, куди днями прилетіли ракети до житлових будинків» (Газета «Факти. Україна». 16. 03. 2022).

- Сестра Клавдія Животовська: «Рік без Брата Володимира! Загинув на початку війни від «русского мира» в Києві 6.03.2022. Володя обрав професію з ризиком для життя: авто- , мотогонщик, каскадер, постановник та виконавець трюків. Був відповідальним. Кожен трюк прораховував — головне безпека для виконавця! Володя був надзвичайно безстрашним і мужнім, справжнім Чоловіком! Людяним, люблячим, чуйним, небайдужим, щедрим і щирим, веселим і гуморним, з посмішкою і добрими очима. Таким ми будемо його пам'ятати! Дякую, Вовчик-братик, за те, що ми живемо!» (ФБ, 6.03.2023).
- Валентина Лукшина: «Дорогий наш друг Вовчик! Ти завжди ризикував і інакше не міг жити! Людина з добрими очима і посмішкою! Ти був зіркою на землі, а тепер будеш зірочкою на небі! Путлеру нема прощення».
- Яніна Кучер: «Дядя Володя, мені страшенно жаль. Ми обов‘язково переможемо, а наші хлопці помстяться за вас… Світла пам‘ять» (ФБ, 7.03.2022).

Цікаві факти

- Володимир Строкань про зйомки фільму «Третього не дано» (реж. Сергій Сотниченко, 2009): «Воєнний Івано-Франківськ вирішили знімати у Львові, Коломиї і поблизу Києва. За словами режисера картини, саме в Коломиї їм вдалося знайти старовинний залізничний вокзал без єдиного електропроводу. Там же відшукали й паровоз. Отже, всі сцени приїзду і від’їзду знімали в Коломиї. А поблизу Києва знімали бої: «У самому Львові ми відпрацювали лише сцени переслідувань і перестрілки. Хотіли організувати декілька вибухів, адже війна ж, але нам не дозволили підривати у центрі міста».

Див. також

- Фільм про В. Строканя «Поза кадром» (За кадром) (реж. Марія Філіпенко, 2014). URI: https://youtu.be/0sdkNPATbiQ
- «Каскадер — це діагноз»: [інтерв’ю з каскадером В. Строканем] / В. Строкань, О. Мамона // Журнал «Пенсія». 2010. № 7-8. С.42-45.
- Володимир Строкань працює каскадером понад 30 років // Газета.ua 19. 10. 2006. URI: https://gazeta.ua/ru/articles/kiev-life/_vladimir-strokan-rabotaet-kaskaderom-bolee-30-let/135458

«Остання зйомка»

Остання зйомка: Володимир Строкань // Серіал «Україна в огні 2». Серія 702. URI: https://youtu.be/WkzQt4IDtnk

Профайли

https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=13023
https://www.imdb.com/name/nm0834854

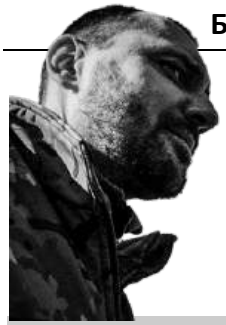

Олександр СУВОРОВ

52 роки (19 323 дні), піротехнік, військовослужбовець

Піротехнік на війні

Стисла біографія 	▪ **Суворов Олександр Миколайович** (01. 07. 1969 — 27. 05. 2022) — український піротехнік, майстер спецефектів, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Олександр народився 1 липня 1969 року. З юних років цікавиться технікою. Підготовку отримує у сфері піротехніки, стаючи одним із найбільш затребуваних фахівців в українському кіно. ▪ Діяльність і кар'єра: Працює піротехніком та постановником спецефектів для фільмів і серіалів. Серед його робіт — масштабні батальні сцени, вибухи, імітація боїв. Його роботи відзначають за реалізм і безпеку. Співпрацює над десятками фільмів і серіалів. Член Української кіноакадемії та Національної спілки кінематографістів України.
Профайли	▪ https://dzygamdb.com/uk/persons/4512 ▪ https://www.imdb.com/name/nm6025158
Обставини загибелі	▪ З початком російського вторгнення в Україну вступає до ЗСУ. Використовує професійні навички на фронті. ▪ Гине 27 травня 2022 року на східному фронті.
Поховання	▪ Прощання 9.06.2022 на Кіностудії Довженка.
Пряма мова, натхнення і мотивація 	▪ Ірина Цілик: «Саша Суворов — кращий з кращих у піротехніці. Всі, хто працює в українському кіно, знають його». ▪ Анастасія Тиха: «Мені здається, що навіть ті, хто жодного разу не працював з ним на майданчику, добре знали, хто такий Олександр Суворов. Бо таких вузькоспеціалізованих, унікальних спеців своєї справи у нас дуже мало» (ФБ, 28.05.2022). ▪ Лесь Янчук на похороні Олександра Суворова: «Прощавай, дорогий друже».
Цікаві факти	▪ Орден «За мужність» III ст. (08. 09. 2023, посмертно: Указ «Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня українського кіно»).
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Олександр Суворов // Серіал «Україна в огні 2». Серія 132. URI: https://youtu.be/mwfqmkTGpPA

Ігор ТЕРЬОХІН

36 років (13 245 днів), журналіст, військовослужбовець

Сомельє Медоїд з Одеси

Стисла біографія	▪ **Терьохін Ігор Олегович** (19. 10. 1986, Одеса — 23. 01. 2023, Херсонщина) — український журналіст, сомельє, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Ігор народився 19 жовтня 1986 року. Навчається в Одесі: спочатку з 1992 року — в школі №51, що на Люстдорфській дорозі, далі 2008 року закінчує Одеський національний технологічний університет. Професійний шлях пов'язує з журналістикою та винною індустрією. Між іншим, вивчає SEO в комп'ютерній школі Hillel (Hillel It School), винну справу в різних інституціях і на семінарах. ▪ Діяльність і кар'єра: З 2008-09 — в компанії «Глас Медіагрупа» (відник програми «Гласне розслідування»), 2009-2010 — в компанії «ТРК РИАК». 2009 року також починає працювати винним консультантом у компанії «Вінфорт» (Одеса), в 2014-17 — в компанії «Французький бульвар». Спеціалізується на підборі вин та організації дегустацій. Працює представником компанії Suntory Global Spirits. 2018 рік видається багатоподійним, за описом Ігоря: «Перша сіда волосина», «нове хобі», «зміна віри», «новий вид спорту» й так далі. Орієнтовно тоді ж у нього народжується син, й сам він себе називає «фланером». Орієнтовно з 2017 року зосереджується на роботі як автор і блогер. З 2 липня 2019 року називає себе «бездарним письменником» і започатковує авторський блог «Вигадані історії одного бездарного письменника», де публікує есе та роздуми про життя, мистецтво, війну.
Обставини загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення РФ з 25 лютого 2022 році вступає до 126 бригади ТРО м. Одеси. ▪ Бере участь у боях на Херсонщині та Донеччині. ▪ 23 січня 2023 року гине на Херсонщині («в результаті підриву на міні» (Остання зйомка. Серія 392)).
Поховання	▪ Одеса (місцевий цвинтар, прощання 30.01.2023).
Пряма мова (Ігор Терьохін)	▪ «Все тимчасово — кохання, мистецтво, планета Земля, ви, я. Я — особливо» (вибрана цитата на ФБ). ▪ Про себе: «Скільки років я йду, але не зробив і кроку. Скільки днів я шукаю те, що вічно зі мною». ▪ «Немає нічого крутішого, ніж черга, що зростає з кожною хвилиною до пункту ТРО. Все буде Україна» (ФБ, 26. 02. 2022).

- «Стисло про психологічний фронт солдата. 1. Якось уночі в мене порвався автоматний ремінь. Зброя з гуркотом звалилася. Спостерігаючи за цим, мій товариш Бобер, задумливо сказав: «Так, тому я і не одружуся». 2. Якось розмовляли з командиром про психосоматику. Впіймав себе на думці, що в мене перестали хворіти коліна, які сильно турбували до війни. Зробив висновок: рухаємось у правильному напрямку. 3. Зрозумів, що сигарети і дрова на війні — соціальний клей, здатний об'єднувати навіть деталі, що не стикуються на перший погляд. 4. Ви всі питаєте, чого нам тут не вистачає. Список від мене: сон, душ, здорові нервові клітини та можливість побачитися з кожним. Все буде Україна» (22. 03. 2022).

- «Стисло про відчуття солдата за 42 дні війни. 1. Усі, хто служить, навчилися домовлятися одне з одним. Складність питання корелює із кількістю викурених цигарок, але нерозв'язних завдань немає. 2. Нам усім настав час припиняти читати новини, і почати набиратися терпіння. Оптимістичного та творчого. 3. Ні, ненависть до «російського світу» нікуди не зникне. Ніколи і за жодних обставин. Схоже, що це назавжди. 4. Зберігайте спокій, і пам'ятайте: що більше російських військових в Україні, то менше російських військових в Україні» (6. 04. 2022).
- «Коротко про моє переведення в іншу військову частину. 1. Є два типи командирів. Перші — лідери, які насамперед вирішують завдання особового складу. Другі — боси, які вирішують завдання особистого характеру. Після війни про перших ми згадуватимемо із теплом, потягуючи віскі з домашніх барів. 2. Знайомство з новими людьми — екшн, комедія, драма, фентезі. Саме у такому порядку. Добре, що не бойовик і вестерн. 3. Я приготував окремий список побратимів, за можливість зустрічі з якими після війни я навіть готовий битися... Все буде Україна» (ФБ, 1. 05. 2022).
- «Хороші люди після смерті потрапляють на демобілізацію» (як рефлексія на пост від 5 років від 1 червня 2020: «Хороші люди після смерті потрапляють до бару» (ФБ, 1. 06. 2022).
- «Якось важко мені дається батьківство. З 24 лютого. Весь цей час, освоюючи військові навички, я вчуся бути смс-батьком. Усіх, хто у схожій ситуації, дуже вітаю з Днем батька. А якщо все це затягнеться, якось ваша дитина почне відправляти вам меми, і час начебто прискориться» (ФБ, 19. 06. 2022).

- «Кілька разів читав у ФБ, що військова справа для багатьох стала улюбленою роботою. Про себе такого поки що сказати не можу. Але дещо про любов я зрозумів точно. Тут я полюбив сміливих та сильних. Деякі рідними стали. А ще нарешті розібрався, що ви мали на увазі, коли говорили

про аромат пороху в рислінгу з Ельзасу. Як же захотілося рислінгу. Все буде Україна (29. 06. 2022).

- «Коротко про особовий склад одного взводу. 1. У зверненнях один до одного серед солдатів все частіше стали з'являтися слова «дружище», добрячок» та «братик». Позивні майже завжди супроводжуються ласкаво-зменшувальними суфіксами. Ніжні військова, коротше. 2. У психологічних тестах, які ми іноді проходимо, питання, над яким найдовше думаєш, звучить так: «Хтось керує вашими думками?» 3. Предмет визначення невеликих соціальних груп серед військових — чашка кави. На перекурі чиясь одна чашка переходить із рук до рук серед своїх. 4. Мене вражає те, як довго ми разом, і ще не повбивали один одного. Напевно, це ніжність із першого пункту. Або таки «хтось керує нашими думками». Все буде Україна» (ФБ, 18. 07. 2022).
- «Коротко про все останнім часом. … Я ненавиджу біг. Кілька днів тому почав бігати багато і швидко. Зараз я вам дам саму ох…ну пораду за весь час служби: бігайте…. Сьогодні натівський інструктор, заповнюючи БР, у графі weapon написав my big old dick. Тут усе й о..ли» (ФБ, 17. 08. 2022).

- «Якось непомітно ці 6 місяців пролетіли. Я досі не можу назвати це «улюбленою роботою». Проте перестав нарешті мислити півтонами. Й подорослішав, мабуть» (ФБ, 22. 08. 2022).
- «Одягнувся «по цивілці». Не зміг згадати, коли востаннє одягав звичайний одяг. Піксель — друга шкіра» (ФБ, 24. 07. 2022).
- «Доброта. Музикант. Фізрук. Сем. Бобер. Буня. Найк. Егоїст. Чорний. Моряк. Півонія. Хохол. Вежа. Горець. Док. Ведмідь. Старий. Санта. Гуцул. Болт. Дизель. Банзай. Монах. Манул. Із Днем Незалежності!» (24. 08. 2022).
- «Сьогодні загинув мій побратим. Захисник України… який вмовляв мене залишити армію у перші дні війни. Запам'ятаю тебе нестерпним буркуном і благородним воїном. Буня. Спочивай, друже» (ФБ, 25. 09. 2022).
- «Сьогодні день мого народження. … ще ніколи я не мав такого чіткого і конкретного бажання. І це бажання — кінець війни. Його й побажав сьогодні. Насамперед усім нам, а потім — трошки особисто собі. Найкращий ваш подарунок для мене — це будь-який переказ коштів на ЗСУ. Вашим друзям на фронті та фондам, яким ви довіряєте» (ФБ, 19. 10. 2022).

- «Все моє життя вмістилося у штурмовий рюкзак» (есе в блозі перед загибеллю, 6. 12. 2022).
- «300 днів. Вранці вирішили закип'ятити води. Залили, розпалили, лишили. Курили. Вийшли подивитись на

	ранок. Забули про воду. Хтось кричить: «У вас там підкипає». У нас тут давно вже підкипає, друже» (ФБ, 20. 12. 2022). ▪ «Перша доповідь в цьому [2023] році. 1. Основними ньюзмейкерами в зоні бойових дій є жителі нещодавно звільнених населених пунктів. То ж, новини здебільшого складаються зі спогадів їх власного життя в умовах «русского мира». 2. В звільнених селах та містах, попри відсутність буквально всього, панує атмосфера поваги до військових і надії на скоріше відновлення нормального життя. Люди планують, і це не вкладається в голові. 3. Єдиним драйвером мого особистого настрою є діти, які все розуміють, і які за кілька місяців встигли побачити те, чого я б не побажав побачити навіть ворогу. Першого січня в мене була нагода поспілкуватись із восьмирічним Максом із псевдо «Павук», який хоче стати військовим. І це не банальний випадок, повірте. Окрім крутого псевдо, в нього є бронік, шеврон і наколінники. Все серйозно. 4. Щільність думок і подій настільки висока, що не вистачає часу писати. Проте з'явився час переосмислити все. Перезавантаження, якого я не можу побажати вам, але вдячний за це собі і обставинам, відбувається щодня. 5. На війні немає жодних пауз. Якщо вам здається, що події уповільнились, то це далеко не так. Іноді може здаватись, що поганих новин з фронтів більше. Але пам'ятайте, що все нове в ваших стрічках — це відчуття військових. 6. Тримайте кулаки, інколи моліться за своїх, адже, так чи інакше, все це заради вас, заради тебе. Доповідь закінчив» (7. 01. 2023). ▪ «Прокричався в полі» (останній запис в ФБ у день загибелі 23. 01. 2023).
Натхнення і мотивація	▪ Колега з «Вінфорт»: «Ігор був людиною, яка вміла бачити красу у дрібницях: у смаку вина, словах, звичайних днях..». ▪ Побратим: «Нас відправили, як нам сказали, зустрічати танки. Я не забуду, як Медоїд підійшов до командира відділення й каже: «Доброта, ми сьогодні тут всі помремо?». Доброта відповідає, що все може бути. І Медоїд із таким самим спокійним обличчям зітхнув, сказав «Гаразд» і пішов копати окоп».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Медоїд» (Медоєд, Medoed). ▪ Початково писав російською, з початком служби почав писати й публікуватися й українською мовою.
Родовід	▪ В Ігоря залишається жінка Христина та маленький син.
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Ігор Терьохін // Серіал «Україна в огні 2». Серія 392. URI: https://youtu.be/qnZbz_DGzh8

Павло ТИМОШЕНКО

42 роки (15 504 дні), телеоператор, військовослужбовець

Оператор, який став стрільцем

Стисла біографія	▪ **Тимошенко Павло Олександрович** (25. 08. 1980 — 05. 02. 2023, біля Вугледару) — український телеоператор, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Павло народився 25 серпня 1980 року, зростає у Черкасах, займається спортом (боксом), де згодом розпочинає свою кар'єру в медіа. ▪ Діяльність і кар’єра: Понад 15 років Павло працює телеоператором. Він розпочинає свою кар'єру в черкаських телекомпаніях «Блік-ТВ» та «ВІККА». З 2008 року працює в черкаському корпункті телеканалу «Інтер». Також співпрацює з телеканалом «1+1».
Обставини загибелі	▪ У перші дні повномасштабного вторгнення Росії в Україну Павло, попри інвалідність, добровільно вступає до територіальної оборони. Він служить **стрільцем** у складі 118-ої бригади, 157 батальйону ТРО Черкаської області. ▪ Його бойовий шлях — через Золотоніський район Черкаської області, Полтавську область, район поблизу Бахмута, а в лютому 2023 року — під Вугледар. ▪ 5 лютого 2023 року Павло гине в бою біля Вугледару.
Поховання	▪ Алея Слави в Золотоноші на Черкащині (9.02.2023).
Пряма мова. Натхнення і мотивація	▪ Колега-журналіст Станіслав Кухарчук: «З твоїми хворобами та трьома дітьми ти взагалі не мав би бути там… Закон цього не передбачає, але ти в лавах

перших пішов захищати свій дім і свою країну. І ти виконав свій обов'язок до кінця!…».

- Колега Станіслав Кухарчук: «Павло був дуже класним оператором, дуже розумним, інтелектуальним. Хочеться, щоб знову в ефірі пролунали ці підписки під сюжет: Станіслав Кухарчук, Павло Тимошенко. Телеканал «Інтер», Черкаси».
- Колега Юлія Галушка: «Паша був ідеальним оператором. Якщо на зйомку випадало їхати з Пашею — вважай, пощастило, бо наперед ясно, що сюжет буде класним. І ніколи ні слова буркотливого, що щось йому не так».
- Колега: «Це робота людини, якій важливо те, що вона зняла, і важливо показати глядачу середній, загальний план. А який сенс передати кожним кадром».
- Тележурналістка Ольга Мальована: «Позитивний, що б не сталося: запізнилися на зйомку, не туди приїхали, забули касету…».
- Брат: «Був реальним патріотом і хотів змінити своє життя та життя, мабуть, цього народу на краще».
- На похороні: «[Він з-поміж] Тих, хто хотів, щоб Україна була. Щоб їхні діти жили на вільній землі. Щоб діти мали право розмовляти своєю мовою, ходити в свою церкву, молитися тому Богу, яких захищає Україну».

Цікаві факти	▪ Позивний — «Знахар». ▪ 2002 рік під час зйомок сюжету про відкриття Свято-Михайлівського собору в Черкасах Павло, попри страх висоти, піднявся на виступ купола, щоб зняти кадри з висоти. Його колега Віктор Борисов згадує: «Дивився тоді на Тимошенка, як на бога. Він справді, на тремтячих ногах, зайшов на виступ купола, зробив кілька кроків, опустив камеру вниз і відзняв манюпусіньких чоловічків внизу…».
Родовід	▪ У Павла залишаються дружина Наталя, троє дітей: 19-річна Богдана (від першого шлюбу), 14-річний Назар і 7-річна Катруся. У січні 2023 року Богдана народжує дитину, і Павло стає дідусем. На жаль, він не встигає побачити онука (гине за кілька днів до його народження).
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Павло Тимошенко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 382. URI: https://youtu.be/5jWWFZhpAG8

Яків ТКАЧЕНКО

45 років (16 752 дні), актор, військовослужбовець

Тінь Довбуша з Дніпра

Стисла біографія

- **Ткаченко Яків Михайлович** (02. 02. 1979, Дніпро — 14. 12. 2024, Донеччина) — український актор, театральний режисер; військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Яків (Яша, як його називали) народився 2 лютого 1979 року, зростає в Дніпрі. Мама — лікарка, саме її професія надихає Яшу в дитинстві — стати медиком, але доля його зводить з театром. У 14 років він випадково потрапляє до Народного театру, що стає поворотним моментом у його житті. Викладачка Світлана Добровольська згадує: «Яшенько, ти не боїшся виходити на сцену? А він: «Та ви що, мені легко, я — літаю»» Відтак Яків закінчує Дніпропетровський театральний коледж (2000, спеціальність «актор драми»). У 2011 році вступає до КНУТКіТ ім. Карпенка-Карого на режисуру драми.
- Діяльність і кар'єра: Працює у Дніпровському театрі драми та комедії (колишній театр ім. Горького) до 2019 року, згодом — у театрі ім. Шевченка. З-поміж його ролей: Едгар («Король Лір»), Герострат («Забути Геростратa»), Хеліо («Дикун»). Аби заробити на життя також працює у ритуальному сервісі.

Профайли та ролі

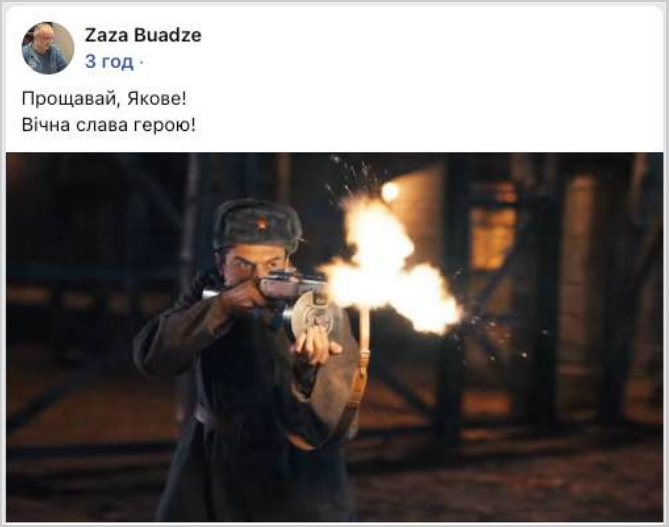

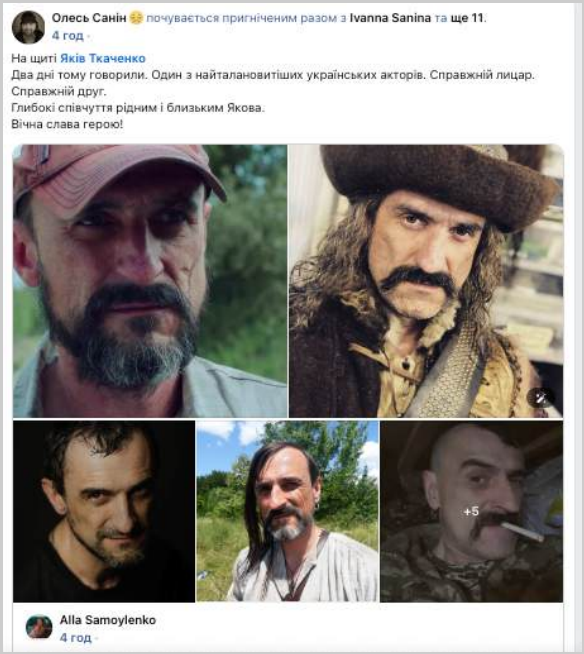
- Також знімається в кіно та серіалах: дебютує у 2003 році («Дикий табун»). З-поміж відомих ролей: Славік у фільмі «Припутні» (реж. Аркадій Непиталюк, 2017, номінація на «Золоту дзиґу» за найкращого актора другого плану). Опришок Іван Сабат у «Довбуші» (реж. Олесь Санін, 2023). Військовий у серіалі «Перевізниця» (2024): «Я точно знаю, як це відбувається, бо пережив це зсередини» — казав він про роль, яку йому запропонували після першої демобілізації.
- https://dzygamdb.com/uk/persons/496
- https://www.imdb.com/name/nm10216110/

Обставини загибелі

- У перші дні повномасштабного вторгнення Росії в Україну йде служити в місцеве ТРО.
- У складі 128-ї бригади ТрО бере участь у боях на Донеччині, воює під Вугледаром. Отримує підвищення до молодшого сержанта. Далі стає головним сержантом взводу та в.о. командира взводу.
- Двічі повертався на фронт після поранення. У лютому 2023 року був демобілізований з лав ЗСУ та

	повертається до акторської кар'єри. Далі проходить відбір до 3-ї окремої штурмової бригади (ЗОШБр). ▪ Гине 10 грудня 2024 року в складі 3 ОШБр.
Поховання	▪ 19 грудня 2024 року у Дніпрі, у театрі Драміком провели в останню путь оплесками.
Пряма мова (Яків Ткаченко). Натхнення і мотивація 	▪ Про професію: «Якщо ти вибереш собі професію, яка тобі подобається, яку ти любиш — ти не будеш працювати жодного дня». ▪ «Між тим, як працював у театрах, наприклад, я працював у ритуальному бюро». ▪ Про війну: «Я точно знав, що обов’язково буду у війську, поки йтиме ця війна». ▪ «В Україні війна. Геноцид українського народу… Стоїмо перед вибором. Тепер я боєць... Ми вистоїмо». ▪ Про українську мову: Поширював слова Мирослава Дочинця: «Українська мова — це бронежилет нації». ▪ Відданість мистецтву та Україні: «Воюю, щоб мати можливість займатись улюбленою справою». ▪ «Ми довго готувалися й чекали вирушення на фронт. В якийсь момент навіть перегоріли. Були думки, що займаємось непотрібними речами, а на передовій могли б щось корисне робити». ▪ Про поранення: «Два поранення було. Кульове осколкове. Це був бій, я стріляв з кулемета, і в мене поцілив російський снайпер. Потрапив в бік плити, бо збоку стріляв. Ми навіть не знали, що вони так близько до нас підійшли. Уламки кулі мені розлетілися в шию, по тілу, потрапили до рота. Мені зробили операцію».

	▪ Про повернення на фронт: «Звісно, що це моє усвідомлене рішення. Якщо чесно, то я коли звільнявся, був упевнений, що тимчасово знімаю військову форму і через якийсь час повернуся до армії. Я не знав, куди саме повернуся — чи до своєї частини, де починав службу, чи до якоїсь іншої, — але я точно знав, що обов'язково буду у війську поки йтиме ця війна».
Натхнення	▪ Режисер Олесь Санін: «Два дні тому говорили. Один з найталановитіших акторів. Справжній лицар. Справжній друг…». ▪ Кастинг-директорка Алла Самойленко: «Людина дуже пряма... слова не розходилися з ділом». ▪ Актор Євген Черников: «Неординарний та яскравий. Знав Якова з 2016 року, бачив його становлення як щирого патріота нашої країни! Яків створив багато яскравих образів у нашому кіно й назавжди залишиться в наших серцях і пам'яті. Бути воїном — жити вічно».
Цікаві факти	▪ Перехід на українську: Спочатку працював у російськомовному театрі, але згодом свідомо перейшов на українську мову та ідентичність. ▪ Відмова від «тилових посад»: Після поранень міг служити в ТЦК, але повернувся на фронт: «Тільки бойовий підрозділ!». ▪ Харизма: Побратими прозвали його «Артист» за вміння підтримувати бойовий дух.
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Яків Ткаченко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1042. URI: https://youtu.be/iF-9BqgDRuw

Андрій ТОПЧІЙ

38 років (14 164 дні), журналіст, військовослужбовець

Топер з Києва бойовий медик під Роботино

Стисла біографія

- **Топчій Андрій Андрійович** (10. 07. 1985, Київ (або Запоріжжя) — 20.04.2024, Роботине) — український журналіст, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Андрій — єдиний син Лариси і Андрія Топчій — народився 10 липня 1985 року. Вже малим Андрій проявляє сміливість і самостійність. Хрещена мати згадує, як він у дитинстві лізе на скелю за квітами для неї, ледь не зірвавшись. Юним Андрій створює домашню рукописну газету, де з гумором описує життя родини, малює і вклеює фото. Це захоплення пророкує йому майбутню журналістську кар'єру. Через сімейні обставини проживає у бабусі. Цікавиться воєнно-історичною тематикою. 2007 році Андрій закінчує історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Успішно захищає дипломну роботу на тему «Східнослов’янські народи у складі німецьких збройних сил (1934-1945 рр.)» .
- Діяльність і кар’єра: Після університету Андрій обирає шлях журналіста, хоча викладачі пророкували йому наукову кар'єру. Він працює у журналі «Ковальська майстерня», де висвітлює фестивалі та зустрічі з ковалями. З 2011 по 2017 роки (з перервою на службу в АТО) працює журналістом газети «ФАКТИ», де пише статті на історичну тематику та публікує інтерв’ю з науковцями. Також співпрацює з пресслужбою громадсько-політичного руху «Азов» та виданням «Телеграф».

Обставини служби і загибелі

- У 2014 році, після початку російської агресії, Андрій добровільно йде до війська. Служить у лавах «Айдару», «Азову», 28 ОМБр: сержант. 2016 йде з армії.
- З повномасштабним вторгненням Росії у 2022 році стає ***бойовим медиком*** стрілецького батальйону 118-ої ОМБр.
- 20 квітня 2024 року Андрій гине під час виконання бойового завдання біля села Роботине на Запоріжжі. Він самотужки тримає позицію протягом трьох тижнів, хоча планувалося лише три дні. Під час евакуації після поранення потрапляє під ворожий обстріл з дрона і гине разом із рятівниками.

Поховання

- Лісовому кладовищі в Києві на Алеї Героїв (27. 04. 2024).

Пряма мова (Андрій Топчій (з щоденника). Натхнення і мотивація

- Про професію: «Лише на другу добу зібрали нову евакуаційну групу. Павука ж вирішили скинути нам дружнім дроном. Це був вже крайній (ще два лишились у підбитому БМП). Вдень нас трохи прицільно побомбили скидами. Ще була спроба командирів відправити мене у відкрите поле подивитись підбитий БМП. І знову йти у ніч передавати їм 300 та забирати цілий мішок провізії та різних корисних речей. Перед самим виходом у бліндаж прийшов блукач, якого нещодавно загубили при заході на позиції. Чотири доби він десь бродив, доки не дістався КСП, коли я вже рухав на євак. Узяв з собою. По дорозі потрапили під мінометний обстріл. Як виявилося, то спалилася евак група і кацапи на всяк випадок пройшлися і по посадці. Згубу, який йшов поряд, трохи чиркнуло, але не сильно. Відбувся більше переляком. На точці передав його та 300 евак групі, які пішки мали вивести/винести обох у тил. Мішок з провізією та спорядженням десь проїхали. По дорозі назад знову заблукав. Родзинкою на торті стала заява оператора дрона, що в нашу посадку павука він скидати не буде, бо там працює РЕБ. Командування заспокоїло, що за пару днів піде нова група і донесе нам провізію. Йшов 14 день, і перспектива сидіти тут ще тиждень почала викликати песимістичні думки та обурення. Нарешті повідомили, що наступна група нас все-таки змінить після заходу на ті позиції. Лишилося їй дійти, а нам потім вийти. А це дуже непростий квест».

Щоденник Андрія:

«14-й день на передку та КСП. Комбат відправляє на мінометку зробити фото укриттів та самого міномету. Для розуміння: збігати до мінометки (вона ж одне з місць евакуації) це така собі дорога життя. Колись чудова посадка, завдяки постійним багатомісячним обстрілам перетворилась на відносно відкриту місцевість, рясно усіяну оголеними стовбурами знищених дерев та вирвами від снарядів. Пересуваючись по лагорбу, ти як на долоні перед позиціями кацапів. Ну і звичайно, цілодобовий контроль з боку дронів. Однак завдання вдалося виконати без особливих проблем. І тут комбат почав доповнювати задачі. Не буду заглиблюватися у деталі, але довелося знову йти робити фото».

	▪ «14-й день на передку та КСП. Комбат відправляє на мінометку зробити фото укриттів та самого міномету. Для розуміння: збігати до мінометки (вона ж одне з місць евакуації) — це така собі дорога життя. Колись чудова посадка, завдяки постійним багатомісячним обстрілам, перетворилась на відносно відкриту місцевість, рясно усіяну оголеними стовбурами знищених дерев та вирвами від снарядів. Пересуваючись по пагорбу, ти як на долоні перед позиціями кацапів. Ну і звичайно, цілодобовий контроль з боку дронів. Однак завдання вдалося виконати без особливих проблем. І тут комбат почав доповнювати задачі. Не буду заглиблюватися у деталі, але довелося знову йти робити фото». ▪ «Якщо ми забудемо минуле, втратимо майбутнє» (з його статей у «Фактах»).
Спогади. Натхнення і мотивація	 ▪ Колега: «У бою за Україну поліг Андрій Топер. Ми багато років працювали разом у газеті «Факти». У 2014-му вперше пішов на війну, вернувся, разом обмивали його сержантські лички, сперечались щодо політико-ідеологічних поглядів, але Андрій був справжнім патріотом і мав загострене почуття справедливості» — згадує». ▪ Колеги: «На війну за Україну Андрій пішов давно. Він вів її на інформаційному фронті ще тоді, коли мало хто готовий був відкрито говорити про те, що Росія не вважає Україну незалежною державою. Андрій Топчій у газеті «Факти» публікував глибокі інтерв'ю з істориками, які попереджали про це. А кришталево чесний, із загостреним почуттям справедливості Андрій переживав як особисту трагедію всі політичні чвари, що роздирають Україну. І після вторгнення РФ у країну в 2014 році пішов її захищати зі зброєю в руках».
Цікаві факти	 ▪ Позивний — «Топер». ▪ На прикладі свого автомата мав напис: Deus vult («Така воля Божа» або «Цього хоче Бог» — християнське гасло, яке вперше використане під час проголошення Першого хрестового походу). ▪ Орден «За мужність» III ст. (посмертно).
Родовід	▪ У 22 роки одружується, виховує доньку Поліну.
«Остання зйомка»	Остання зйомка: Андрій Топчій // Серіал «Україна в огні 2». Серія 992. URI: https://youtu.be/fIfCy9k5M3w

Володимир ФЕДІНЧУК

31 рік (11 355 днів), актор, військовослужбовець

Еней з Тернопільщини

Стисла біографія

- **Федінчук Володимир Васильович** (20. 12. 1992, с. Ставки, Тернопільщина — 22. 01. 2024, Новомихайлівка, Донеччина) — український актор, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Володимир — син Ганни і Василя Федінчуків — народився 20 грудня 1992 року в селі Ставки, Тернопільська область, де і навчається у школі. З дитинства проявляє сценічний талант, виступаючи у місцевому будинку культури та на районних і обласних конкурсах. Глядачі в захваті від юного артиста, а його виступи неодноразово відзначають. «Володя з дитинства світився, як сонце. Він завжди знав, що його шлях — сцена», згадує мама. У 2012 році закінчує Теребовлянське вище училище культури (факультет театру та кіно). У 2015 році здобуває освіту в Рівненському державному гуманітарному університеті (спеціальність «Театральне мистецтво»).
- Діяльність і кар'єра: З 2011 року працює у Коломийському обласному академічному українському драматичному театрі. З 2016 року приєднується до Рівненського обласного академічного музично-драматичного театру.

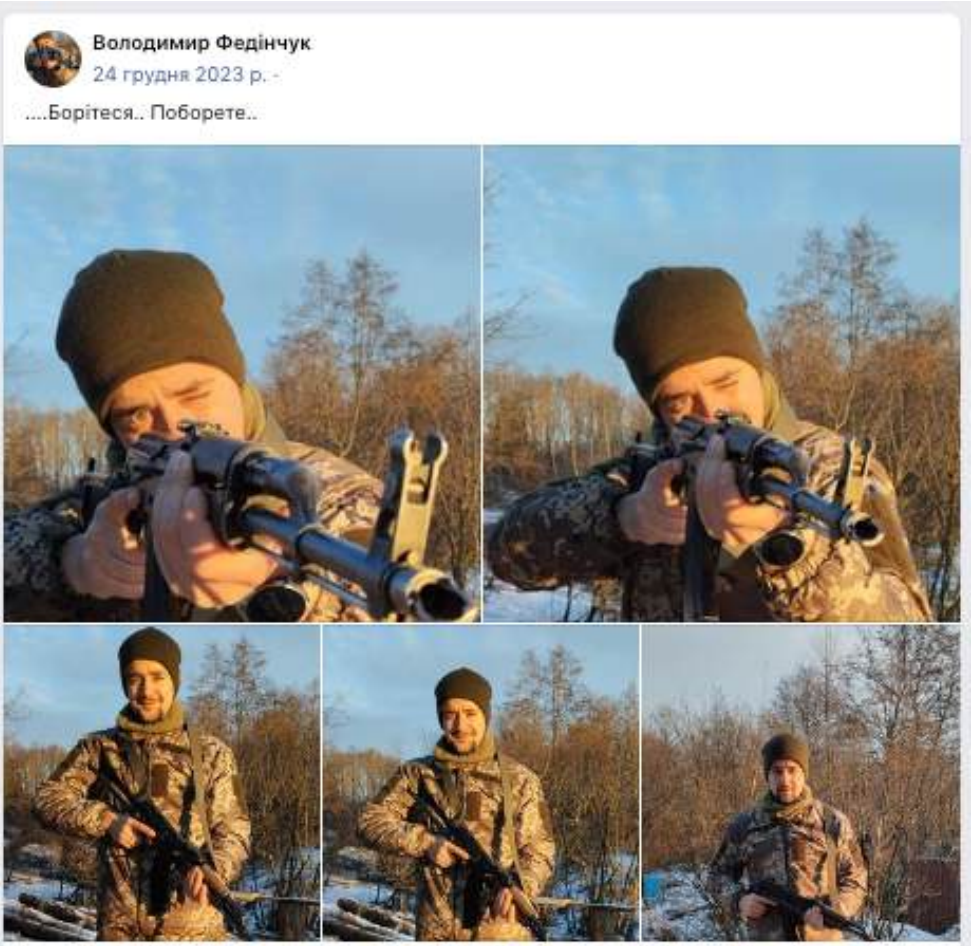

Обставини служби і загибелі — останній бій

- У грудні 2023 року Володимир вступає до лав ЗСУ — до 79-ї окремої десантно-штурмової бригади. Він свідомо обирає службу на передовій, вважаючи, що там буде більш корисним. Його рішення мотивоване бажанням допомагати побратимам та захищати рідну землю.
- Посада — навідник, звання — солдат.
- 22 січня 2024 року Володимир Федінчук героїчно гине у бою під Новомихайлівкою, Донецька область, рятуючи побратимів під час обстрілу.

- За даними родини: «Останній чат з Володею замовк 21.01.2024. Тоді об 11 вечора, Володя написав: «Скоро печу», ми написали йому: «Обережно, з Богом. Підтягни бронь, щоб захистити шию, і рукавиці одягни. Хай Бог Вас береже». Володя прочитав і пішов. Та ніч була останньою... Як переказували хлопці, їх накрили обстрілом перший раз, Володя був не ушкодженим, вони дотягнули ранених в безпечне місце. Тоді їх залишилося 4-ро, наказ був йти вперед. Далі ще один приліт.... осколок 120 міни забрав його життя».

Поховання	▪ Алея Героїв кладовища «Нове» у Рівному. 1 лютого 2024 року у Рівному відбувається прощання. Колеги, друзі та глядачі вшановують Володимира. У переддень прощанням на сцені театру відбувається вистава «Енеїда», в якій він виконував головну роль.
Пряма мова (Володимир Федінчук). Натхнення і мотивація	▪ «Привіт всім. Мене звати Володимир Федінчук. У недосконалому світі кажуть: не засуджуй іншого, а почни з себе. Отож я хочу почати з себе і зробити цей світ на крапельку кращим». ▪ «У кожного свій шлях. Але не забуваємо про наш безцінний дар — «Право вибору..!!» Нам обирати і нам за нього відповідати.....» (26. 01. 2023). ▪ «Ми сильні! Ми разом! Ми Є і ми БУДЕМО!! Ps. Миру, добра, любові і ПОЗИТИВУ!!))» (ФБ, 23. 03. 2023). ▪ «...Борітеся.. Поборете» (24. 12. 2023).
	
Спогади	▪ Марія Федінчук (молодша сестра): «Ти не міг дивитися, як діти-сироти гладять портрети своїх загиблих батьків на площі Рівного. Ти сказав: «Я відчуваю, що там я буду більш корисним, як тут. Буду тягнути ранених, допомагати нашим хлопцям!». ▪ Рівненський обласний академічний музично-драматичний театр: «Ще місяць тому він одягав костюм і

йшов на сцену, до вас... А потім вбрав однострій і пішов на фронт. Не у штаб, не в учебку. Не туди, де сухо і тепло. На нуль... Він не вмів інакше. Не вмів «у півноги»... Ні в житті, ні на сцені, ні на війні».

Цікаві факти

- Позивний — «Артист».
- Посмертні нагороди: Почесний громадянин міста Рівного, Орден «За мужність» III ст. (03. 04. 2024).
- У Рівненському театрі виконує провідні ролі у виставах: «Енеїда» (роль Енея), «Скрудж. Різдвяна історія» (роль молодого Скруджа), «Войцек» за Георгом Бюхнером «На полі крові» за поемою Лесі Українки (монолог Юди), «Зерносховище» (режисер Максим Голенко). За виконання монологу Юди з поеми Лесі Українки здобуває гран-прі XVIII Всеукраїнського конкурсу виконавців художнього
- 2025 році ініційовано Фестиваль-конкурс читців «Еней був парубок моторний» імені Володимира Федінчука — ідея двох обласних комунальних закладів — театру та Центру національно-патріотичного виховання і позашкільної освіти. Учасники — діти 6-18 років. Відео надається на адресу: tsnpvpoartisticandaesthetic@gmail.com. Телефон для довідок: 068-72-45-661.

Володимир Петрів
3 д. ·

ТИ ніколи не стояв на місці.
Ніколи не зупинявся перед перешкодами.
Завжди йшов вперед і діяв.
Якщо й спотикався, то швидко підводився.
ТИ вмів підтримати й сказати: "Не парся. Зараз все регульнем".

ТОБІ завжди було не всеодно.
ТИ горів новими ідеями і запалював серця інших.
Мудрий не по роках і тільки за правду.
Щирий і відвертий.
Люблячий і дбайливий чоловік. А ще закоханий в життя, театр і Україну.

Поцілований Богом талановитий актор з блискучим творчим майбутнім.

"Якщо не я, то хто?", сказав ТИ
і став на захист Батьківщини.

Догорав 2023. ТИ зустрів 2024-ий "на нулі". ТИ писав, що знаєш запах бою, що понад тиждень не вилазив з окопу, що бачив, як побратимів посікло осколками, а потім сам відчув біль в скаліченій руці.

І раптом ТИ зник. Зв'язок обірвався, але надія жила.
А потім звістка: ТЕБЕ більше немає з нами.
ТИ загинув, як герой. В бою.

Володю, бракує слів.

Лиш низький уклін і безкінечна шана.

Нехай ТОБІ буде добре поряд з Господом у Царстві Небесному. **Бачити менше**

— з **Володимиром Федінчуком**.

Родовід

- Сім’я: «Наш рідний Володя, ми поряд з тобою завжди, нашим серцем, душею, думками і молитвами. Ми віримо, що зустрінемося з тобою знову, коли і нас голос Бога покличе до неба: твоя дружинонька Таня; твої батьки: мама Ганна та тато Василь; твоя старша сестра Галя; молодша сестричка Марія; молодший брат Василь. Дуже сумуємо за тобою і так сильно любимо тебе. Назавжди з нами…».

«Остання зйомка»

Остання зйомка: Володимир Федінчук // Серіал «Україна в огні 2». Серія 722. URI: https://youtu.be/6p3FcQrAz3g

Арсен ФЕДОСЕНКО

31 рік (11 495 днів), фотограф, військовослужбовець

Фотограф безсмертя

Стисла біографія

- **Федосенко Арсен Петрович** (21. 09. 1977, Київ — 10. 06. 2024, Харківщина) — український фотограф, художник-графік, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Арсен народився 20 грудня 1992 року в Києві в багатодітній сім'ї, родині мовознавців, які виховують дітей в атмосфері шанування української мови, історії та культури. Батько співає йому козацькі думи та пісні, що стає основою його національної свідомості. Навчається у художній школі, мріючи стати художником. Закінчує Видавничо-поліграфічний інститут КПІ ім. Ігоря Сікорського (2001, факультет книжної графіки).

- Діяльність і кар'єра: За фахом — художник-графік. Понад 20 років займається фотографією, створюючи художні та документальні фотопроєкти. Перша камера Арсена — радянський «Фед2», куплений на барахолці. Вважає, що саме ці світлини, зроблені «з любов'ю», стали найкращими у його творчості.

Обставини служби і загибелі

- У березні 2022 року, після початку повномасштабного вторгнення, Арсен разом із дружиною Анною Кирій добровільно мобілізується до ЗСУ. Вони, за власними словами, два тижні чекають своєї черги під Печерським військкоматом у Києві.
- Арсен служить спочатку у мобільних групах при Генштабі, згодом — це оперативний черговий штабу 518-го батальйону спецпризначення «Дике Поле» 1-ї окремої бригади спеціального призначення імені Івана Богуна.

- Він бере участь у бойових діях на Харківщині, документуючи звільнення регіону та життя побратимів. Звання — капітан.
- Згодом капітан Арсен Федосенко служить фотографом у Медіацентрі СтратКому ЗСУ, серед іншого, фіксує як фотограф воєнні злочини.
- Керівник групи розробки телерадіопродукції в СратКомі.
- 10 червня 2024 року Арсен гине на Харківщині під час виконання завдання: отримує смертельне поранення внаслідок влучання КАБ.

Поховання

- Байкове кладовище. Прощання в Михайлівському Золотоверхому соборі в Києві, тризна — на березі Дніпра (13. 06. 2024).

Пряма мова (Арсен)

- Про світлини: «Я прагну фіксувати не оболонку людини, а її душу».
- Про мистецтво: «Ви маєте бути не виконавцями, а Авторами. Люди бачитимуть світ таким, як бачили його ми».
- Про війну: «Фотографія — це документ, який зберігає правду для майбутніх поколінь» (зі спогадів друзів). «Він дуже спокійний, він дуже впевнено стояв на землі і заряджав цим інших. Це світла людина, найкраща».

Спогади

- Дружина Анна Курій: «Він міг описати світ так, ніби дивився на нього через призму свого серця».
- Друг Євген Нецвєтаєв: «Його доброта і м’якість приховували сталевий характер і глибоку національну ідентичність».

Цікаві факти

- Арсен був не лише фотографом, а й виноробом, амбасадором українського вина. Він популяризував українське вино та організовував дегустації.
- Автор репортажів про воєнні злочини РФ та життя захисників на передовій. Вірив, що фотографія «не захищає від куль, але рятує від забуття».

Родовід

- Романтик: Познайомився з дружиною на археологічних розкопках в Ольвії.
- «Арсен завжди говорив українською, а Анна — російською. Коли народився другий син і він почув, що старший звертається до молодшого «мой малєнькій братік», то наступного дня звільнився з роботи і сказав, що буде тепер з дітьми. Бо його діти мають говорити українською, а не «язиком матєрі»» (УП).

Роман ФІЛОНОВ

20 років (7 509 днів), актор, студент, волонтер

Син волонтерки — волонтер

Стисла біографія

- **Філонов Роман Романович** (11. 08. 2001, Київ — 03. 03. 2022, Харків) — український актор-початківець, волонтер.
- Опис (за візиткою актора): Зріст — 178-180 см; тілобудова — худорлява; волосся — каштанове, фарбоване, зачіска типу британки; колір очей — блакитний.
- Виховання і навчання, діяльність: Роман — син Романа Філонова і волонтерки, громадської діячки Лідії Ушій — народився і зростає у Києві. Навчається у гімназії №59 (Голосіївський район), математика і фізика — з-поміж улюблених предметів. Бере участь в олімпіадах, переможець конкурсу МАН. Відвідує акторський гурток. 2018 вступає до Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені Карпенка-Карого. Встигає закінчити два курси. За цей час знімається у кількох рекламних роликах та отримує епізодичні ролі в серіалах і фільмах. Підпрацьовує на різних роботах (офіціантом в «Реберні», має досвід роботи на пошті, що спонукало його вирушити до Харкова для допомоги в розвантаженні гуманітарної допомоги).

- Фільмографія: Він (або ж однофамілець) знімався у таких фільмах і серіалах, як «Доброволець» (реж. Ахтем Сеітаблаєв, 2020).

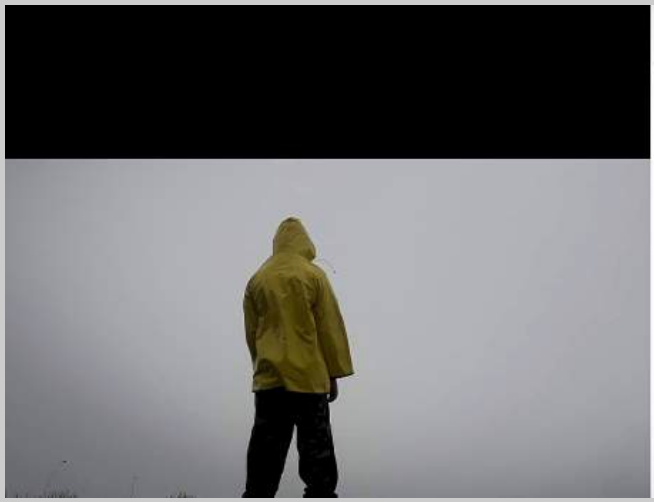
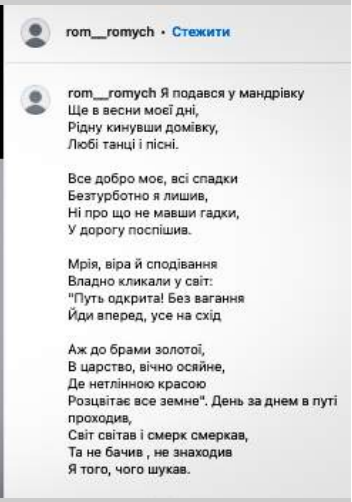
Обставини загибелі

- Мама: «Коли почалось повномасштабне вторгнення, син побіг до військкомату, стояв у черзі, щоби записатися до територіальної оборони, але його не взяли. Потім десь прочитав, що в Харкові потрібна допомога з розвантаженням гуманітарної допомоги, а він колись працював у пошті і знав, як це робиться. Уранці 1 березня вже був у Харкові. Останній раз ми розмовляли 3 березня близько 16.00. Він всього мені не розповідав, але сказав, що познайомився з чудовими людьми… О 18:43 того ж дня з ним зник зв'язок».

- 20-річний киянин, який допомагає розвантажувати гуманітарну допомогу в Харкові під час російського вторгнення. 3 березня 2022 року він опиняється біля

Харківської обласної державної адміністрації, коли туди влучає російська ракета.

Пряма мова (Роман Філонов)	 ▪ Мото (в Instagram): «Головне почати...». ▪ Про себе (на сайті акторського агентства2): «Наївний, наглий, мовчазний, добрий. Легко ображаюсь, якщо мене ніхто не слухає. Легко розрізнити. Інколи впадаю в мрійництво». ▪ Роман: «Героїв завжди пам'ятатимуть, але знайте: легенди ніколи не вмирають» (1.12.2019). ▪ «Стриманий дух ламає душу» (14.10.2019). ▪ «Я, звичайно, не ідеальний, але і ви не спіле манго» (22.09.2019).
Пряма мова	▪ Мама: «Син дуже любив життя, людей, науку. Мріяв побувати у всіх столицях світу…».
Цікаві факти	▪ Захоплювався подорожами та сноубордингом. ▪ Два роки вважається безвісти зниклим. Мама: «Тільки 3 січня 2024-го мені повідомив слідчий, що експертиза підтвердила збіги ДНК-тесту зі зразками, знайденими під час розбору завалів Харківської ОВА. Потім це підтвердила інша експертиза». ▪ Прізвище Філонов відоме в акторських колах.
Родовід	▪ На Романа чекали мама, брат і сестра.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Роман Філонов // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1182. URI: https://www.youtube.com/shorts/G30YLCFaonI
Профайли	▪ https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=29883

Наталія ХАРАКОЗ

86 років (31 671 днів), письменниця, журналістка

Маріупольська дитина війни, яка загинула в 86

Стисла біографія

- **Харакоз Наталія Георгіївна** (13. 07. 1935, Маріуполь — 29. 03. 2022, Маріуполь) — українська письменниця, журналістка, громадська діячка грецького походження.
- Виховання і навчання: Наталія народилася в грецькій родині, чиї предки переселилися з Криму до Приазов'я. Як згодом вона відзначить, «Маріуполь для мене — це Еллада, вплетена в український степ». Батьки Наталії — учасники Другої світової війни. Зростає в атмосфері грецько-української культури, що впливає на її творчість. Закінчує місцеву середню школу (1953), навчається у Ждановському металургійному інституті, працює конструктором на заводі, але потім знаходить себе у літературі.
- Діяльність і кар'єра: У 1965 році починає відвідувати літературне об'єднання «Азов'є» при газеті «Приазовський робочий». З 1967 року — літературний співробітник цієї газети, з 1970-79 — завідувачка відділу листів, з 1980 — оглядач. У 1971 році стає членом Національної спілки журналістів України, а в 1998 — перша жінка з Маріуполя, яка вступає до Національної спілки письменників України. З 2001 року очолює літературне об'єднання «Азов'є», підтримуючи молодих авторів, їхню творчість. Її літературна діяльність охоплює прозові твори: повісті, оповідання, ліричні новели, мініатюри. Особливе місце у творчості займає грецька тематика, деякі твори написані грецькою.

Зруйнований будинок у Маріуполі

Обставини загибелі

- Під час облоги Маріуполя навесні 2022 року її будинок зруйнований внаслідок обстрілу.
- Останні дні життя проводить у підвалі, де, за свідченнями родичів, виживає понад 10 днів завдяки допомозі сусідів.
- 29 березня 2022 року помирає внаслідок обвалу підвалу; за іншими даними — померла від наслідків холоду та відсутності ліків (не від поранення).

Поховання	▪ Спочатку похована у братській могилі, пізніше перепохована на Старокримському кладовищі (завдяки записці з іменем, покладеній сусідкою).
Пряма мова (Наталія Харакоз)	▪ Про Маріуполь: «Місто — це не лише будинки, а люди, які вміють любити й страждати». ▪ Про війну (2022): «Я не поїду — моя душа залишиться тут, з моїм містом» (останні слова, передані онукою).
Натхнення і мотивація	▪ Колега Павло Кущ: «Вона єдина письменниця з Маріуполя, але працювала більше за багатьох чоловіків. У неї була неймовірна енергія. Вона була серцем місцевої письменницької спільноти та завжди була тією, до кого зверталися за порадою щодо молодих авторів. Вона могла відразу помітити перспективний талант. Я вірю, що багато молодих письменників вдячні їй за підтримку та шлях, який вона допомогла прокласти в літературі». ▪ Колеги з «Приазовського робочого»: «Її тексти були як світло у темряві радянської цензури — завжди знаходили спосіб сказати правду». ▪ Онука Ганна Котихова: «Вона вірила, що Україна переможе, навіть коли місто вже було в оточенні». ▪ Анна Прокопенко: «Все, що було надруковано, звичайно, що всі наклади її книжок, власних її збірок тощо — це все згоріло. Також, наскільки я знаю, згоріли книжки, які були у музеї Маріуполя при бібліотеці. Вдалося зберегти те, що було на цифрових носіях те, що вона заздалегідь передала близьким людям те, що було на флешках — це лише електронні варіанти..». *Наталія Харакоз з Анною Прокопенко*
Цікаві факти	▪ Серед її літературних праць: «Маріуполь у сузір'ї Ліри» (1994-2013), «Моя Еллада — Україна» (1998), «Ми — з Азов'я» (1999), «Дебют» (2001), «Одкровення» (2009), «Новели Азовського узбережжя» (2022). Її остання робота, «На лінії зіткнення», вийшла у співавторстві з іншими авторами Донецького обласного відділення НСПУ 20 лютого 2022 року, за дні до повномасштабного вторгнення. ▪ Нагороди: Медаль «Ветеран праці», Золота медаль української журналістики, Почесна відзнака НСПУ.

Олексій ХІЛЬСЬКИЙ

35 років (13 060 днів), актор і військовослужбовець

Скіф сцени й розвідроти

Стисла біографія

- **Хільський Олексій Юрійович** (14. 11. 1987, Кам'янське — 17. 08. 2023, на Запоріжжі) — український актор і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Олексій — син Юрія Хільського та Ірини Букунової — родився 14 листопада 1987 року у місті Кам’янське Дніпропетровської області. Після навчання у місцевому гірничому коледжі та Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка», він у 2014 році завершує Дніпропетровський театрально-художній коледж (майстер курсу Володимир Петренко). Саме в Дніпрі формується його акторський талант, який згодом розквітає на сцені та екрані.
- Діяльність і кар’єра: З 2005 по 2019 рік Олексій — актор Дніпровського драматичного молодіжного театру «Віримо!», де виконує понад десяток ролей у виставах, зокрема «Чайка», «Самогубець», «Забути Геростратa». У цьому театрі він зустрічає свою майбутню дружину, актрису Надію Петренко (у подружжя — донька Валерія (Лєра). Грає роль Калабушкіна у виставі «Самогубці» (критики називали його «візиткою театру»), Луїса у «Дульсінеї Тобоській» — перша спільна робота з Надією.
- Після переїзду до Києва, Олексій працює у Дитячому музично-драматичному театрі «Віват» та активніше працює у кіно та телебаченні. Він знімається — як актор першого і другого планів — у понад 20 серіалах і фільмах, як-от «Нюхач» (2017, серіал), «Лікар Ковальчук» (2017, серіал), «Квочка» (2019, серіал), «Виклик 2» (2020, серіал), «Асистентка» (2020, серіал), «Кріпосна» (2021, серіал), «Місце під сонцем» (2021, серіал), «Поганий хороший коп», «На твоєму боці», «Простір» (2021, фільм), «Тонка робота» (2022, серіал) та інших. Одна з його останніх робіт — озвучення персонажа капітана Зотова в українській відеогрі S.T.A.L.K.E.R. 2: Heart of Chornobyl.

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році, Олексій приєднується до ЗСУ. Служить у 46 аеромобільній бригаді Десантно-штурмових військ.
- Головний сержант взводу розвідроти. Бере участь у бойових діях на Херсонщині, обороні Бахмута та

	Соледара. Двічі був поранений, але після лікування повертається у стрій. ▪ 17 серпня 2023 року Олексій гине під час виконання бойового завдання на Запорізькому напрямку. ▪ «Під час виконання завдання на «нулі» вони розділилися на дві групи. Коли Олексій почув постріли, побіг на допомогу другій групі, був поранений. Його намагалися витягти, але прилетів ворожий дрон — і він загинув. Я бачила останні хвилини життя свого чоловіка з екшн-камери, мені передали запис побратими. Як він був поранений, як надавали першу допомогу, накладали турнікет, несли на ношах, вони рвалися, переклали на інші. Я була з ним всі ці останні хвилини. Це було нестерпно, але водночас я так пишалась ним» (дружина).
Поховання	▪ Берковецьке кладовище в Києві, сектор 42.
Пряма мова (Олексій Хільський)	▪ «Для родичів із Росії. У нас удома війна! Росія напала на Україну І мені боляче від того, що ви мовчите! У вас свої справи, напевно, важливіші. Але коли все закінчиться (обов'язково нашою перемогою! Не питайте, чому я так у цьому впевнений), як ви житимете з вашою мовчанкою, як Богові молитиметеся, як дітям у вічі дивитиметеся? Я не відчуваю до вас агресії! Мені вас шкода! А ми вдома! Рятувати нас не треба! Російський військовий корабель — йди на …!» (ФБ, 28. 02. 2022). ▪ «Братики, тепер і я з вами» (ФБ, 27. 03. 2022). ▪ «Склали присягу на вірність українському народові! Мені випала честь читати для всіх присягу, а всі повторювали. Радий, що зміг застосувати свої акторські навички у військовій справі. Це тільки початок. На урочистій церемонії також був присутній капелан. Під час проповіді він закликав до братерства, підтримки одне одного. Казав про те, що ми б’ємося за правду і захищаємо рідні землі і свої сім’ї. А коли в кінці він окропляв всіх святою водою і з колонок лунала молитва у виконанні церковного хору, я згадав виставу театру «Віримо!» «Голодна кров». Там, наприкінці, ми всі, актори, стояли на сцені — це був народ України, зверху спускалися люльки, дівчата діставали з них хліб і йшли в зал до глядача, щоб поділитись з ним. І все це під молитву. Цей момент був найбільшого єднання зі своїми товаришами, з глядачем, з народом і зі своїми пращурами. І сьогодні я відчув те саме. Я гордий, що я українець. Хай нас всіх береже Бог. І скоріше б кончєний дєд зробив те, що просить його кожен українець. Слава Україні!» (ФБ, 31. 03. 2022). ▪ Про війну: «На фронті немає неголовних героїв. Кожен солдат — це особистість зі своєю історією».

	▪ «Вони палять, а ми гасимо» (ФБ, 13. 07. 2022).
Пряма мова. Натхнення і мотивація	▪ Дружина Надія Хільська: «Льоша був найкращим з усіх, кого я знаю. Найдобрішим! Найгарнішим! Найталановитішим! Все, за що він брався, він робив з пристрастю. А яка в нього була жага до життя!» (див. інтерв'ю: https://youtu.be/EfaD-mfuMd8) ▪ Юлія Міщенко: «Мужній, сміливий, гарний, як Бог, чудовий батько і чоловік, талановитий актор, який міг би зіграти ще сотню прекрасних ролей — віддав своє життя за нас, за свою рідну землю, за Україну». ▪ Дружина Надія: «Він був створений для кіно. Його чекало чудове майбутнє, якби не війна». ▪ Режисер Олег Шульга: «Він подарував світло кожному, хто його знав».
Цікаві факти 	▪ Позивний — «Скіф». ▪ Розмовляючи початково російською (зокрема й знімаючись в російськомовних серіалах), поступово дедалі частіше переходить на українську. ▪ Жартівник: Навіть на фронті розважав побратимів гумором. Побратим згадує: «Він міг розсмішити навіть під обстрілом». ▪ Романтик: Для зустрічі з родиною після поранення організував сюрприз із ведучою Лілією Ребрик у проєкті «Дочекаюсь» (див.: https://youtu.be/bYwZUEJaCYo). ▪ Нагороди: «За заслуги» III ст. (8. 09. 2023, посмертно). ▪ Фільми та серіали з Олексієм виходять і вже після його смерті, як-от «Війна у п'ятому вимірі» (2024). ▪ Олексій двічі отримував поранення на фронті, але після лікування повертався до служби. ▪ У 2024 році сквер на Слобожанському проспекті у Дніпрі називають на його честь.
Родовід	▪ Батьки Олексія: Батько Юрій працював на металургійному заводі, мати Ірина — на пошті. ▪ Олексій згадує: «Папа був робітником, а мама завжди піклувалася про наш дім». ▪ Олексій про родину: «Я ненавиджу Путіна за те, що не бачу, як росте моя донька».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олексій Хільський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 562. URI: (ЮТ) https://youtu.be/op7dldKVif0
Профайли	▪ https://dzygamdb.com/uk/persons/393 ▪ https://www.imdb.com/name/nm9882060

Вадим ХЛУП'ЯНЕЦЬ

26 років (9 660 днів), актор і військовослужбовець

Магнум, розряджений за 9660 днів

Стисла біографія	▪ **Хлуп'янець Вадим Васильович** (4. 06. 1996, Донецьк — 15. 11. 2022, Бахмут) — український артист балету, актор і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Вадим — Син Олени і Василя Хлуп'янців — народився у Донецьку 4 червня 1996 року. Навчається у школі № 91 з українською мовою навчання в українському місті териконів. Після окупації міста у 2014 році разом із родиною переїздить до села Старий Дорогинь Житомирської області, де отримує статус ВПО. Захоплюється спортом і танцями: займається гімнастикою, народними та спортивними танцями.. Закінчує Київський хореографічний коледж. ▪ Діяльність і кар'єра: З 2015 року працює артистом балету в Київському національному академічному театрі оперети. Бере участь у виставах: «За двома зайцями», «Кармен», «Скрипаль на даху», «Москалиця», «Доріан Грей» та інших. У 2017 році знімається у фільмі «Ржака» (реж. Дмитро Томашпольський, 2018, роль фотографа). У театрі оперети Вадим бере участь у численних постановках, зокрема готується до ролі у виставі The Ball, прем'єра якої відбулася вже після його загибелі.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році, добровольцем стає на захист України — боєць батальйону «Свобода» 4-ї бригади оперативного призначення НГУ. ▪ Старший солдат. Бере участь у боях за Рубіжне, Сєвєродонецьк, Лисичанськ, Зайцеве. ▪ 15 листопада 2022 року гине від кулі снайпера під Бахмутом.
Поховання	▪ Село Старий Дорогинь на Житомирщині.
Пряма мова. Натхнення і мотивація	▪ Мама Олена Хлуп'янець: «Син пішов воювати, щоб звільнити свою домівку в Донецьку від загарбників. Він хотів, щоб і ми повернулися. Він дуже талановитий, але проміняв гримерку на окопи. Герой віддав своє життя за нас і Україну». ▪ Олена Зайченко: «Немає слів передати шок від цієї звістки. Співчуття близьким, друзям та колегам! Дуже

тебе буде не вистачати. Дякуємо тобі. Герої не вмирають!».

- Дар’я Ципа: «Вічна пам’ять! Спочивай з миром, мій партнер по «Доріану»… Скільки може ця війна забирати найкращих наших хлопців, справжніх борців?».
- Побратим Віктор Нестеренко: «Гірко. Дуже гірко втрачати побратимів. Таких добрих, веселих, сміливих. Один з них все життя будував, а другий був артистом балету, але вони були на одній хвилі, обидва були добровольцями, без страху виконували найтяжчі завдання. Слів нема, нехай вам буде добре на небесах, воїни наші, побратими наші...» (ФБ, 23. 11. 2022).

Цікаві факти

- Позивний — «Магнум».
- Нагорода: «За мужність».
- Хобі: футбол і шахи. У 2017 році — найкращий бомбардир турніру з міні-футболу серед театральних команд Києва.
- Прем'єра вистави The Ball, у якій Вадим мав грати, відбулася 24 листопада 2022 року та була присвячена його пам'яті.
- Документальний фільм «Танець з вогнем» (реж. Діана Жвінкліс, сцен. Аліна Швидко, 2023), присвячений Вадиму Хлуп'янцю (див.: https://youtu.be/6TN43J28eyg).

Родовід

- У Вадима залишились батьки та два брати.

Профайл

- https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=21666

Олександр ЦАХНІВ

37 років (13 774 дні), журналіст, військовослужбовець

З держслужби в журналістику й на фронт

Стисла біографія	▪ **Цахнів Олександр Олександрович** (08. 07. 1985, с. Сонцівка (раніше — Красне), Донеччина — 25. 03. 2023, біля Курдюмівки) — журналіст і військовослужбовець.
	▪ Виховання і навчання: Олександр народився 8 липня 1985 року в селі Красне (нині — Сонцівка) на Донеччині у патріотичній родині. Більшу частину життя проживає у місті Селидове. За словами дружини Валентини Зінченко, «він завжди говорив, що його батьки навчили його боротьби за справедливість». Навчається в Селидівській ЗОШ №6, потім — у Донецькому державному університеті управління. У Селидові працює у Пенсійному фонді, в Управлінні казначейської служби. Йде з держслужби через неприйняття авторитарних методів управління.
	▪ Діяльність і кар’єра: До початку журналістської кар'єри Олександр — координатор руху «Сильні громади», організує заходи та культурні події, спрямовані на розвиток рідного регіону. Згодом стає журналістом-розслідувачем у регіональній редакції ІА «Вчасно», де займався антикорупційними розслідуваннями, які отримують визнання не лише в Україні, а й за кордоном.
Обставини служби і загибелі	▪ 11 квітня 2022 року долучається до 37-го стрілецького батальйону «Запоріжжя» (56 ОМПБр). Бере участь у боях на Донеччині, зокрема під Бахмутом. Старший солдат. Посада — стрілець-помічник гранатометника. ▪ Гине 25 березня 2023 року біля с. Курдюмівка на Донеччині (ворожий артобстріл).
Поховання	▪ Місто Селидове (Степове кладовище) на Алеї Слави.
Пряма мова (Олександр)	▪ Про Україну: «Йому завжди боліло за країну і те, як ми живемо» (зі слів дружини). ▪ Про принципи: «Він не терпів компромісів із совістю».
Пряма мова. Натхнення і мотивація	▪ Колеги: «Лише Саша міг, озброївшись терпінням і уважністю, розібратись у різних схемах і цифрах». ▪ Колеги: «З ним завжди було про що поговорити: від новинок у кіно до теорій філософії. Це була світла людина з широким світоглядом і загостреними чеснотами. Він був справжнім патріотом країни не на словах, а на справі..».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Журналіст». ▪ Грав у гурті на бас-гітарі, писав музику.
Родовід	▪ Олександра чекали батьки, брат і дружина.

Ірина ЦИБУХ

25 років (9494 днів), журналіст і військовослужбовець

9494 дні Чеки закінчились, ваші — продовжуються

Стисла біографія	▪ **Цибух Ірина Володимирівна** (01. 06. 1998, Львів — 29. 05. 2024, Харківщина) — українська журналістка, документалістка, медіатренерка та бойова медикиня. ▪ Виховання і навчання: Ірина — донька Оксани і Володимира Цибухів — народилася 1 червня 1998 року у Львові. Навчається у ЗОШ № 91. Здобуває освіту в Національному університеті «Львівська політехніка», де вивчає журналістику. Згодом навчається у магістратурі з державного управління в Київській школі економіки. ▪ Діяльність і кар'єра: Під час навчання в університеті проходить стажування в газеті «Експрес» та працює журналісткою в медіа, зокрема в «Газеті по-українськи» та журналі «Країна». У 2017-2022 роках Ірина приєднується до команди «Суспільного», де працює менеджеркою проєктів регіонального мовлення. Вона готує міжрегіональні спецефіри, втілює грантові проєкти та знімає документальні фільми. Також Ірина є медіатренеркою, яка займається впровадженням медіаграмотності та критичного мислення у школах Донецької та Луганської областей.
	▪ З 2015 року Ірина активно займається волонтерською діяльністю, проходить навчання у медичному загоні спецпризначення «Білі берети» та відбуває кілька ротацій на Донбасі як військова парамедикиня. У 2022 році вона приєднується до батальйону «Госпітальєри», де очолює 5-й екіпаж, займаючись медичною евакуацією поранених військовослужбовців із гарячих точок фронту
Обставини служби і загибелі	▪ У лютому 2022 року Ірина приєднується до добровольчого батальйону «Госпітальєри», з яким відбула кілька ротацій на передовій. ▪ Вона забезпечує евакуацію поранених бійців із найгарячіших місць і надає домедичну допомогу. ▪ Гине 29 травня 2024 року під час ротації на Харківщині: автівка, в якій їхала Ірина, підривається на міні.
Поховання	▪ Марсове поле у Львові (3. 06. 2024). 2 червня 2024 року з Іриною прощаються у Михайлівському Золотоверхому соборі та на Майдані Незалежності.

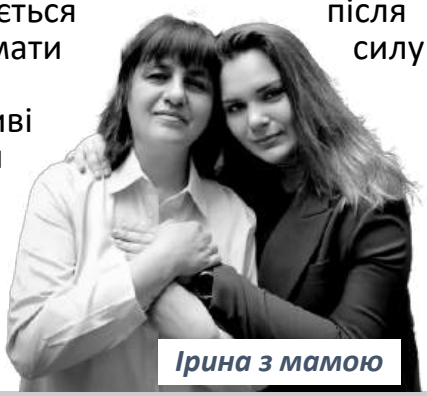
Пряма мова (Ірина Цибух). Натхнення і мотивація

- Про пам'ять: «Писанки, які ми малювали з мамою, чи історія бабусі, яка сиділа в тюрмі на Лонцького — це все було частиною мене».
- Про волю: «Єдиний вибір про свободу в країні, де йде війна — це боротьба за цю волю».
- Про мотивацію і ресурси: «Що мене мотивує і звідки я знаходжу ресурс? Мабуть, раніше я могла б відповісти на це питання якимись конкретними прикладами, розповісти про людей, натхнення. А зараз це просто рутина. Треба працювати, бо я інакшого життя для себе не бачу. Або це про відстоювання особистої гідності, або бажання, щоб моїм загиблим побратимам не було за мене соромно. Поза тим уже немає ніяких мрійливих романтичних мотивів продовжувати».
- Про пожертву: «Я така ж молода дівчина, як будь-яка у Франції чи Іспанії. Ми відрізняємося тільки тим, що на нашому кордоні тоталітарний режим, котрий напав на країну, яку я дуже люблю. Мені подобається подорожувати, але жити я хочу тут. І тому я захищаю свою країну, тому й готова померти, щоб мати волю у своїй країні».
- Про втрати: «Скільки б воїнів не вдалося врятувати, втрата завжди перекреслить успішну роботу».
- Про жінок на війні: «Війна урівнює жінок та чоловіків. Питання гендеру відпадає після першого ж бою».
- Про вік: «У мене скоро ДН і я пишаюсь, що дожила до 26» (останній пост).
- Посмертний лист (витяги): «Привіт, прийміть мої співчуття, не люблю, коли ви сумуєте, але мине час і цей розпач розсіється, доведеться продовжувати жити життя. Тому не гайте час на страждання, живіть далі. … Сумно, що ми проживаємо настільки немічні, залежні від суспільного схвалення життя, що лише смерть дозволяє проживати абсолютну свободу. Однак біда у тому, що життя закінчилось, і ця свобода більше не має ніякого змісту. Сьогодні і навіки мені все одно, що про мене, про вас, про цей текст, про усе скажуть люди. Наберуть ці речення лайки чи ні, нарешті нічия думка мене не цікавить, я померла. Свобода — це найвища цінність. Усі, скоро 25 років, минали часто у комплексах і страхах. Але найчастіше цьому шуму не було місця перед моєю свободою. Найбільше за що хочу сказати дякую собі, батькам, брату, рідним та друзям, дякую, що дозволяли мені бути вільною, жити те життя, яке хочеться. Повномасштабна війна змусила перестати бути рабом страхів, сьогодні, на жаль, не вдалося звільнитись повністю, але сподіваюсь у мене все вийде, цей лист тому допомога. Щоб мати свободу, треба мати ще інші

цінності, треба розуміти себе, добре знати хто ти для себе є, що таке особисте щастя, і як тобі до нього дійти. Маючи відповідь на ці запитання, найважливіше залишається йти. Сьогодні тут, на Донеччині, я на шляху, тут є собою і роблю те, що хочу. Насправді більше нічого не має значення, тому цей лист додається так просто — у цей момент, як і у той, коли це станеться, мені не шкода померти, бо нарешті живу те життя, яке б хотіла. Не лукавитиму, щоб відчувати цю неодмінну, істину волю доведеться пройти ще не один сеанс терапії, страхів і сліз. Сьогодні усе позаду, моє життя закінчилось і мені важливо було пройти його гідно: бути чесною, доброю, люблячою людиною. Сьогодні ми працюємо для героїв і це гарна змога підтвердити свої цінності — бути дійсно тою людиною. Дякую кожному, хто любив і підтримував мене. Не сумуйте за мною, життя дуже коротке, якщо воно продовжується після смерті, то побачимось… Щоб мати силу бути вільною людиною, треба бути сміливим. Бо тільки сміливі мають щастя і краще ж вмерти біжучи, аніж жити гниючи. Будьте гідними подвигів наших героїв, не журіться, будьте сміливими! Цілую».

Ірина з мамою

Спогади	▪ Побратим Арсеній Сухомлін: «Катались по 2 лінії в «пірожку» Нової Пошти… Ніколи не забуду тебе». ▪ Журналістка Ольга Кириленко: «Ти вміщувала в собі стільки всього чудового. Мені здавалося, що ти з тих, хто ніколи не загине».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Чека» (отримала через впевненість у своїх діях («чекати» на небезпеку було не в її стилі)). ▪ Перемога у конкурсі «Честь професії» (2021) за публіцистику в локальних медіа. ▪ Їздила по школах Донбасу з лекціями про Євромайдан, спільно з ветераном Геннадієм Дубровим («Бізоном»). ▪ Ірина знімала фільм про дітей на Донбасі. Його не встигли презентувати в Києві: показ мав відбутися 25 лютого 2022 року. ▪ Гине за кілька днів до свого 26-річчя. ▪ Прижиттєво нагороджена орденом «За заслуги» III ст. ▪ Лауреатка премії «УП 100. Сила жінок» (2024).

Петро ЦУРУКІН

32 років (12 033 дні), журналіст і військовослужбовець

Такі, як він, не народжуються двічі

Стисла біографія 	▪ **Цурукін Петро Миколайович** (29. 06. 1990, Трускавець — 09. 06. 2023, Запорізька область) — український журналіст, телеведучий, сценарист, редактор і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Петро — син Миколи і Лесі Цурукіних — народився 29 червня 1990 року в місті Трускавець. 2007 року закінчує місцеву школу №3. Закінчує Чернівецький національний університет, спеціальність «менеджмент» (2006(7)-2012), Київський національний авіаційний університет (факультет міжнародних відносин, спеціальність «журналістика»). ▪ Діяльність і кар’єра: Після переїзду до Києва у 2012 році Петро розпочинає кар'єру на телеканалі СТБ. Працює над такими проєктами, як: «Один за всіх» (головний сценарист та шеф-редактор); «Таємниці ДНК» (шеф-редактор); «Топмодель по-українськи» (сценарист); «Х-фактор», «Україна має талант» (участь у кастингах). Працює відником на Kyiv Live.
Обставини служби і загибелі 	▪ На початок повномасштабного вторгнення Петро опиняється у Львові. Намагається потрапити в ЗСУ, але не вдається. Повертається до Києва, готується (бігає, тренується, читає спецлітературу). Наприкінці серпня 2022-го проходить добір у новостворену 47 бригаду «Маґуру» — з 02. 09. 2022 солдат, стрілець-снайпер, гранатометник 3-го відділення 2-ї штурмової роти. ▪ Зник безвісти 7 червня 2023 року після повідомлення близьким про вихід на завдання. (Офіційно визнаний загиблим за датою 4 червня 2023 року.) «Існує кілька версій того, що сталося. За однією з них, колону обстріляли з «Градів» біля Малої Токмачки Запорізької області: військові намагалися відбігти, але росіяни «накрили» їх знову. За іншою — що вони відбігли у бік ворожих окопів і загинули під час бою».
Поховання	▪ Трускавець (похований 23 березні 2024 року після ідентифікації тіла).
Пряма мова (Петро Цурукін). Натхнення і мотивація	▪ «Гартується моя люба Україна. Гартуюся і я. Щоб перемогти, щоб викорінити все зло з нашої землі! Раз і назавжди! Тому навчаюся, стараюся. Хвилююсь допустити хибу, бо вона може бути фатальною (навіть не для мене) у реальній роботі».

- Мотиваційні слова для інших на шоу: «Ти зможеш! Такі, як ти, не народжуються двічі!».
- Про життя: «Якщо комусь потрібна допомога — приїду хоч о третій ночі» (зі спогадів друзів).
- Про творчість: «Мета — не просто зняти програму, а змінити щось у житті людей».

Спогади

- Мати Леся Василівна: «Одного разу на турнірі він зловив м'ячик з підписом Еліни Світоліної. Боже, який для нього це був скарб!».
- Колега Марія Шомко: «Так склалося, що спільних відряджень у нас було небагато, але попри всю складність роботи, Петро завжди намагався підняти всім навколо настрій, бо мав просто фантастичне вроджене почуття гумору, яке навіть найскладніші ситуації робило прийнятними і змушувало усміхнутися, забути про всі тривоги і страхи».
- Ігор Войцішевський: «Мене Петро привчив займатися спортом, бігати, доглядати за собою. Ми надсилали одне одному, що їмо на сніданок. Зараз його немає, хочеться подзвонити і сказати: «Пєтя, я себе запустив, що робити?». Хоча коли у нього був поганий настрій, він любив з'їсти щось солодке. Якось у нього вкрали ноутбук, я заїхав по Петра, підвіз його до магазину, а він каже: «Все, я йду по торт». Але зранку вставав і знову бігав».

- Побратим Дмитро Стасішен: «… готувався до виконання обов'язків снайпера, хоча я завжди вважав, що йому краще підійшла б роль пресофіцера. Але він прагнув бути в епіцентрі подій, частиною історичного контрнаступу».

Цікаві факти

- Позивний — «СТБ».
- З дитинства цікавився географією, знав прапори багатьох країн. Бере участь у шкільних олімпіадах з географії. Займається бігом на короткі та довгі дистанції, бере участь у марафонах.

Родовід

- Сестра Христина Цурукіна: «Хоч він і був на сім років молодшим за мене, проте це ніколи не заважало нам бути друзями. Ми часто ділилися і радісними моментами, і якимись негараздами».

Олексій ЧЕРНИШЕВ

40 років (14 722 дні), фотограф-документаліст і військовослужбовець

З фотоапаратом і автоматом

Стисла біографія

- **Чернишев Олексій Олегович** (21. 11. 1981, Київ — 13. 03. 2022, Гута Межигірська, Київщина) — український фотограф-документаліст і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Олексій народився 21 листопада 1981 року в Києві. Займається баскетболом і єдиноборствами. Після школи вступає до Київської політехніки, де вивчає видавничу справу та редагування. Працювати Олексій починає ще під час навчання, пише для газети «Сільські вісті», фотографує. В 2007 році залишає університет, аби зосередитися на роботі.
- Діяльність і кар'єра: Олексій Чернишев працює фотографом, співпрацюючи з такими виданнями, як УНІАН, «Українські новини», Цензор.НЕТ, а також з міжнародними агентствами Reuters та AFP. Віховим моментом стала Революція гідності: Олексій висвітлює їх та стаю учасником. Там і тоді він здружується з Максимом Левіним. Там його ранять під Святошинським судом.

Обставини служби і загибелі

- 2014 року з початком російсько-української війни Олексій Чернишев стає фронтовим фотокором. Співпрацює з Фондом «Поверніть живим», агенціями Reuters та AFP. Документує події у Пісках та Авдіївці.
- У лютому 2017 року стає до лав 95 бригади: від жовтня 2017 до травня 2018-го — на передовій. Після демобілізації Олексій тренує дитячу баскетбольну команду. Працює у магазині військового спорядження.
- 24 лютого 2024 року Олексій прибуває у військкомат (пробув день і повернувся). Оскільки він не може добратися до своєї 95 бригади, за кілька днів стає до лав 130 бригади (за іншими даними — 112 бригади) ТРО. Продовжує свою діяльність і як військовий фотограф.

	▪ 13 березня 2022 року Олексій Чернишев разом із фотографом Максом Левіним вирушає до лісу поблизу Мощуна та Гути Межигірської для документування злочинів окупантів. ▪ Після зникнення 13 березня тіла обох фотографів знаходять 1 квітня 2022 року. Як виявляється, російські військові розстрілюють Максима Левіна, а Олексія Чернишев спалюють.
Поховання	▪ Лісове кладовище, Київ.
Пряма мова (Олексій)	▪ «Фотографія — це не про техніку. Це про те, як ти бачиш світ» (інтерв'ю для видання «Фокус», 2020).
Спогади	▪ Фотограф Юрій Косін: «Його знімки були чесними. Він не шукав краси, він шукав правду». ▪ Колега Олексія: «Він був дивовижно чесною, безкомпромісною і порядною людиною».
Цікаві факти 	▪ Олексій Чернишев спільно з колегами Олександром Гайдаром і Андрієм Римаруком брав участь у волонтерській фотовиставці «Втрачений дім», присвячений дитячим тваринам, покинутих через війну. ▪ Світлини Олексія увійшли до альбому «Raw-історія змін українців та армії» (роботи 33 документалістів України). ▪ 2020 року Олексій — волонтер дитячого табору «Строкаті єноти», заснованому ветераном Олександром Чубом. ▪ Олексій Чернишев — поширене ім'я в Україні. З-поміж інших, Чернишов Олексій Вікторович (1979-2014) — рядовий МВС України (батальйон «Дніпро-1»), учасник російсько-української війни. ▪ Остання книга, яку Олексій не встиг дочитати — «Фактор Черчиля».

Володимир ЧЕРНИШОВ

53 роки (19 494 дні), журналіст і військовослужбовець

Той, хто знімав — аби ми не забули

Стисла біографія	▪ **Чернишов Володимир Миколайович** (22. 03. 1971, Кропивницький — 4. 08. 2024, Мирноград, Донеччина) — український журналіст, телеоператор, педагог і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Володимир народився 22 березня 1971 року в місті Кропивницький. Навчається у загальноосвітній школі №32, після чого вступає до Центральноукраїнського національного технічного університету (ЦНТУ), де здобуває вищу освіту. Працює відеооператором в молодіжному клубі «Олімпія». ▪ Діяльність і кар'єра: Протягом понад 20 років Володимир працює відеооператором. Його професійний шлях охоплює роботу на телеканалах «TV-Центр», TTV, «Інтер» та «Вітер» (CBN). З 2019 по 2020 рік він є оператором телеканалу «Вітер». Окрім роботи в медіа, з 2001 року Володимир керує гуртком відеооператорів у Центрі естетичного виховання «Натхнення», де навчає молодь основам телемистецтва.
Обставини служби і загибелі	▪ У червні 2024 року Володимир мобілізується до лав ЗСУ, де служить на посаді старшого стрільця-оператора другого єгерського відділення. ▪ 4 серпня 2024 року він гине під час обстрілу в місті Мирноград Покровського району Донецької області, отримавши мінно-вибухову травму. ▪ Прощання з Володимиром відбувається 13 серпня 2024 року на Далекосхідному кладовищі в Кропивницькому.
Поховання	▪ Далекосхідне кладовище, Кропивницький (13. 08. 2024).
Пряма мова (Володимир)	▪ Про життя: «У мене багато планів на майбутнє» (навіть не для мене) у реальній роботі».

Натхнення і мотивація

- Колега Олена Бринза: «Він був відкритим, позитивним і доброзичливим. Інколи нагадував велику дитину».
- Колега: «Володимир вмів вловити найважливіші кадри, навіть у хаотичних умовах».
- Колега Оксана Міська: «Він допомагав дітям опановувати телемистецтво. Вчив знімати передачі. Потім разом із ними монтували це все. Потім їздили разом на конкурси. Він паралельно працював на каналах і в освіті. Вмів це поєднувати».
- Колега: «Людина намагалась дати максимум дітям, колегам, всім, хто його оточував».
- Олена Франтасова («ТВ-Центр»): «Нові проєкти. Хто перший у списку на операторське місце? Вова Чернишов. Виїзди у відрядження — Вова Чернишов. Вибори — Вова Чернишов. Зйомки з літака з відкритими дверима — також Вова. Зараз, згадуючи Вову, ясно розумієш, чого нам всім не вистачає. Простої людської щирості. Не щодо когось конкретного, а до світу, в якому живуть люди. Твої люди, з якими ти ділишся містом, днем, роботою, посмішкою, врешті, ділишся з ними цукерками».
- Світлана Хлопоткіна: «Це [Володимир Чернишов] — хранитель історії. Він нам залишає надзвичайно великий історичний багаж — в його відеокадрах, відеороликах — історія нашого міста і кожної окремої родини».
- Колеги: «Він залишив нам не лише кадри, а й віру в добро».

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Володимир Чернишов // Серіал «Україна в огні 2». Серія 922. URI: (ЮТ) https://youtu.be/sIlKbehR5Nc

Олександр ЧЕРНІКОВ

30 років (11 039 днів), журналіст і військовослужбовець

З репортера в кіборги

Стисла біографія

Черніков Олександр Юрійович (1. 11. 1984, Дніпропетровськ — 22. 01. 2015, Авдіївка) — український журналіст і військовослужбовець.

Виховання і навчання: Олександр народився 1 листопада 1984 року в Дніпропетровськ (нині — Дніпро). У 2007 році закінчує факультет систем і засобів масової комунікації Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, здобуває кваліфікацію спеціаліста з міжнародної інформації та перекладача.

- Діяльність і кар'єра: Після завершення навчання Олександр працює репортером на дніпропетровському «9 каналі», де разом із колегами створює програму розслідувань «Губернські Хроніки». Згодом співпрацює з медіа nctv.in.ua, «Резонанс ТВ», «Приват ТБ Дніпро» та газетою «The Kyiv Times».

Обставини служби і загибелі

- У 2008 році добровільно вступає до лав ЗСУ, служить у десантних військах, зокрема в 25-й окремій повітрянодесантній бригаді. У березні 2014 року мобілізується до 9-ї роти тієї ж бригади, бере участь у боях за Донецький аеропорт та Авдіївку (один із «кіборгів»).
- 22 січня 2015 року Олександр гине у бою поблизу міста Авдіївка разом із побратимами (старший сержант Олександр Чумаченко, молодший сержант Микола Закарлюка, старші солдати Олексій Жадан, Микола Кучер, Андрій Стародуб і солдат Андрій Ткач.
- Останній бій: «Бій поблизу міста Авдіївки, у районі Донецького аеропорту. Екіпаж, де він був оператором-навідником, знищує щонайменше одну ворожу бойову машину. Коли в інших БМД закінчується боєкомплект, Олександр з товаришами прикриває відхід побратимів, серед яких були поранені. Вони продовжують бій з автоматами проти танків».

Поховання

- Сурсько-Литовське кладовище у Дніпрі (30. 01. 2015)

Пряма мова (Олександр Черніков)

- «Якщо не ми, то хто?» — фраза, яку часто повторював під час служби.
- «Служу!» — відповідає Олександр колегам-журналістам, які несподівано зустрічають його у військовій формі під час концерту для десантників.

Натхнення і мотивація

- Друг Олександр Курбатов: «У Сані коса сажень у плечах, відкрита усмішка і вільна англійська… Незважаючи на стабільну роботу, Саня в 23 роки пішов у військкомат і добровольцем відправився служити в армію, в десант…».
- Згадка колег із «9 каналу»: «Його позивний був «Репортер». Він залишив камеру, щоб взяти зброю, але продовжував фіксувати правду».
- Інтерв'ю дружини для hvylya.net: «Олександр був ідеалістом. Вірив, що журналістика і армія можуть змінити країну».

Цікаві факти

- Позивний — «Репортер» (завдяки своєму журналістському досвіду).
- Навіть під час боїв вів щоденник, де описував будні бійців.
- Характер: Відзначають відданість, гумор у найскладніших умовах та здатність підтримувати побратимів.
- В листопаді 2015 року в Дніпрі перейменовують вулицю Красночечелівську на честь Олександра Чернікова.
- Нагороди (посмертно): «За мужність» III ст. (15. 05. 2015), «Народний Герой України» (2015). У листопаді 2015 року в Дніпрі перейменовано вулицю на честь Олександра Чернікова. У Дніпровському національному університеті ім. О. Гончара ім'я Олексія увічнено на «Стіні Героїв», нагороджено медаллю «За вірну службу ДНУ».

Родовід

- На Олександра чекала молода дружина та донька, яка народжується вже після його відходу на фронт. Він встигає побачити доньку лише кілька разів під час коротких відпусток.

Ілля ЧЕРНІЛЕВСЬКИЙ

30 років (11 289 днів), перекладач і військовослужбовець

«Ми знов переможемо. Я обіцяю»

Стисла біографія	▪ **Чернілевський Ілля Станіславович** (10. 06. 1991, Київ — 07. 05. 2022, поблизу с. Кам'янка, Донецька область) — український поет, співак, композитор, перекладач пісень для дубляжу, актор дубляжу, режисер (за фахом) та військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Ілля — син Станіслава і Ольги Чернілевських — народився 10 червня 1991 року в Києві. Ілля з раннього дитинства пише вірші та має хист до співу, опановує гру на гітарі та піаніно. Навчається в гімназії «Апогей» (1999-2004), Українському гуманітарному ліцеї (2004-06), спеціалізованій школі №159 з поглибленим вивченням англійської мови (2006-08), у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого, де здобув фах режисера кіно і телебачення (випуск 2012). ▪ Діяльність і кар'єра: З 2010 року працює в LeDoyen Studio. У 2017-18 роках — у рекламній агенції McCann Kyiv, з 2018 — в агенції «Люди слова», з 2020 — «Зустрінемося в майбутньому». Понад 10 років Ілля працює перекладачем пісень для дубляжу фільмів та серіалів студій Disney, Universal, Sony, Netflix. Серед його робіт — пісні до фільмів «Історія іграшок 4», серіалів «Акулопес» та «Вафля та Моті». У співпраці зі студією «Пропелер» робить віршовані переклади українською мовою пісень кількох серіалів. Як поет і бард, Ілля виступає на фестивалях, зокрема, отримує гран-прі на Фестивалі «Ірпінський Парнас» у 2019 році за авторську пісню.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року Ілля добровільно йде до військкомату. Попри відмови через відсутність військового досвіду, домагається свого і спочатку записується до ТРО, а на початку березня 2022 року стає до лав ЗСУ. Служить у 110-й бригаді (в/ч А4007). ▪ 7 травня 2022 року Ілля гине у районі селища Кам'янка Покровського району Донецької області внаслідок ворожого мінометного обстрілу.
Поховання	▪ Тіло Іллі з поля бою евакуювати не вдалося — вважається офіційно загиблим. Мама здала ДНК для ідентифікації та сподівається, що тіло сина буде знайдено.

Пряма мова (Ілля)

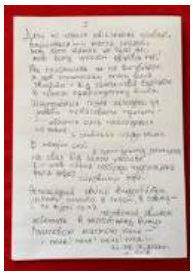
- «Якщо не ми, то хто?» — фраза, яку часто повторював під час служби. «Я заряджаюсь і думаю «ох», як хочеться снікерса і кока-колу, як хочеться тиші, без мін, без арти, як хочеться просто її обійняти...».
- «Я закликаю кожного взяти в руки зброю. І мова не тільки про автоматичну зброю. Мова — про слово. Тєпєрь разніца єсть!» (Остання зйомка. Серія 152).
- «Тягнеться тихо смужка світанку. Крізь дірку бліндажику. Ранок в атаку. Вже рветься. Кидаючи променів черги. Крізь хмару, що вигнулась в форму мачете. Солдати встають. І дзеленкають кухлями. Нужнику будка пронизана кулями».
- «Життя, що шугнуло патроном в калюжу. Життя, яке кожен із нас ще не виборов. Життя, що спростовує звичні нам виміри. Надія у квіточці на бездоріжжі. Думки, що поставив я на запобіжник. Приціл, що шукає пожадливо цятку. Ми знов переможемо. Я обіцяю».

Натхнення і мотивація

- Мама Ольга Чернілевська:
  - «Ілля — ліричний поет. Це особисті переживання. Не всі зрозуміють вірші, є в нього і громадянська поезія».
  - «Ілля вважається офіційно загиблим. Цей статус я виборола через суд. Здала ДНК. Сподіваюся, що ми його знайдемо. Лише незрозуміло, коли це буде». «Мені завжди хотілося, аби було місце, де відчувалася присутність Іллі. Виникла думка зробити у Буші — прекрасному селі на Вінниччині, такий мурал — зі світлиною Іллі та птахами, які відлітаються у вирій. Будинок розташований навпроти музею ткацтва. Там часто бувають туристи. Я б хотіла, аби люди бачили і не забували

	про те, що в нас досі триває війна» (Суспільне, 27. 09. 2023). ○ Про книгу: «Трохи змінили дизайн обкладинки і змінили назву. Збірка називатиметься «Час летіти мені». Гірка назва. Скільки всього мало бути — нові пісні, вірші, сім'я, діти, але.... Ти передчував свою долю, сину...».
Цікаві факти	▪ Батько Іллі — поет і педагог Станіслав Болеславович Чернілевський, Заслужений діяч мистецтв України, викладач драматургії у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. Мама — літературний редактор, режисерка дубляжу, продюсерка Ольга Чернілевська (до шлюбу Борисенко), яка працювала головною редакторкою і керівницею відділу дубляжу на каналі «1+1». Бабуся Іллі — відома українська етнологиня Валентина Борисенко.
	▪ Ілля Чернілевський — автор збірки поезії «Розділимо простір» (2011). Посмертно виходить збірка віршів «Я птах між тенет» (Ужгород: Видавництво Валерія Падяка, 2023. 128 с.) — 38 поезій про війну, кохання і Батьківщину, а також спогади друзів, рідних і вірш батька, Станіслава Чернілевського, присвячений сину. Книгу видали накладом 1000 примірників, частину з яких передали бібліотекам, а кошти від продажу спрямували на потреби 110-ї бригади, в якій служив Ілля. ▪ Українська режисерка Варвара Можаєва, яка проживає в ФРН, на фестивалі «Формат» у Великобританії в березні 2025 року представила документальний фільм про Іллю. ▪ У селі Буша на Вінниччині створили мурал зі світлиною Іллі Чернілевського, який він зробив на фронті. Ідею стінопису подала мати бійця, а виконала мисткиня Ярослава Овчаренко.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Ілля Чернілевський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 152. URI: (ЮТ) https://youtu.be/MKX7C8ifRuA

Володимир ЧОРНИЙ

47 років (17 209 днів), художник-декоратор і військовослужбовець

Кара з Кропивницького

Стисла біографія

- **Чорний Володимир Анатолійович** (27. 03. 1976, Кропивницький — 09. 05. 2023, Луганщина) — український графік, художник-декоратор, реставратор і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Народився у Кропивницькому, де проходить його дитинство та юність. Навчається у школах №8 та №13 (ліцей «Мрія»), а також у місцевому художньому ліцеї. Після цього здобуває спеціальність «художник-оформлювач» у СПТУ №8. Згодом вступає до Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури в Києві, де отримує фах художника-декоратора.

- Діяльність і кар’єра Володимир Чорний працює художником-декоратором у численних українських фільмах, серед яких: «Брама» (реж. Володимир Тихий, 2017), «Ефір» (2018, реж. Кшиштоф Зануссі), «Наші котики» (2020, реж. Володимир Тихий), «Віддана» (2020, реж. Христина Сиволап), «Памфір» (реж. Дмитро Сухолиткий-Собчук, 2022), «ШТТЛ» (2022, реж. Едді Уолтер), «Залізні метелики» (реж. Роман Любий, 2023) та інші. Також він працює над кліпами для гуртів «Океан Ельзи», DREZDEN, «ТНМК», над рекламою для Apple AirPods та Reno.

Профайли

- https://www.imdb.com/name/nm10854569
- https://dzygamdb.com/uk/site/pers-single?id=10357

Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року Володимир Чорний йде добровольцем у військкомат. ▪ Головний сержант, старший оператор відділення протитанкових керованих ракет. ▪ Останній бій приймає 9 травня 2023 року у Сватівському районі Луганської області.
Поховання	▪ Алея почесних воїнських поховань Далекосхідного кладовища, м. Кропивницький (19. 05. 2023).
Пряма мова (Володимир Чорний)	▪ «Всі, проходячи горнило війни, наче як дрова і вугілля входячи у вир подій, виходять вже іншими — попелом і димом».
Натхнення і мотивація	▪ Партнерка Олена Білецька: ○ «Він був людиною енциклопедичних знань з історії, мистецтва. Він використовував метафоричність у своїх роботах, вкладав багатошаровість сенсів». ○ «Моє серце вирвали… я кричала, не вірила, не віддавала його, боролася з реальністю.. та це нічого не змінило.. Ти загинув Коханий Героєм, в бою з росіянами. О 5-тій годині ранку 9-того травня».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Кара» (це слово в перекладі з тюркських мов означає «чорний», що співзвучне з його прізвищем, а також символізує кару для ворогів). ▪ Орден «За заслуги» III ст. (посмертно). ▪ У рідному для Володимира місті Кропивницькому відкрито виставку пам'яті Володимира Чорного, де представлені його картини, гравюри, фотографії та особисті речі. Також створено Фонд Володимира Чорного для підтримки молодих художників.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Володимир Чорний // Серіал «Україна в огні 2». Серія 472. URI: (ЮТ) https://youtu.be/v96eRKxieoc

Роман ЧОРНОМАЗ

47 років (17 199 днів), журналіст, фотокореспондент і військовослужбовець

Позитивчик з Умані

Стисла біографія

- **Чорномаз Роман Богданович** (11. 05. 1976, Умань — 13. 06. 2023, Курдюмівка) — український журналіст та фотокореспондент, військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Роман — син Богдана і Тетяни Чорномазів — народився 11 травня 1976 року в Умані в родині українських націоналістів. Його батько, Богдан Чорномаз (1948-2021) — дисидент і політв'язень радянських таборів, арештований у 1972 році за звинуваченням в українському буржуазному націоналізмі та антирадянській пропаганді. Відсидів у таборі три роки, реабілітований у 1991-му. Дід, Данило Чорномаз — учасник підпілля ОУН, засуджений до 25 років таборів у 1948 році, звільнений у 1956. Мати, Тетяна Чорномаз, розповідає, що син виріс у середовищі свідомих проукраїнських людей, що впливає на його виховання і вибір професії.
- Роман вчиться малюванню і Уманській художній студії, любив фотографувати (чого навчається початково в свого батька, у якого був фотоапарат «Зеніт»). Вступає до «Пласту». Роман навчається в Уманській школі №11, у старших класах — в школі села Гроздєво (там мама тоді працює вчителькою). Після 9-го класу Роман Чорномаз вступає до Уманського ПТУ — вчиться на столяра, паралельно навчається у вечірній школі. У 18 років стає членом ОУН і складає присягу українського націоналіста. Вчиться в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини на факультеті української філології (факультет філології та журналістики, 1994-1999). Отримує спеціальність вчителя української мови, але коротко працює лаборантом на кафедрі.
- Діяльність і кар'єра: Далі в цивільному житті Роман працює журналістом і фоторепортером. Багато років є співробітником редакції газети «Наша віра». Тривалий час живе і працює у Києві, в основному як фрілансер. Його світлини публікують популярні українські медіа, а відомі фото з Майдану поширюють закордонні видання. Під час Революції Гідності Роман активно фіксує події, зокрема розстріли на вулиці Інститутській у 2014 році.

- З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну з 11 травня 2022 року Роман приєднується до батальйону «Свобода» бригади швидкого реагування НГУ «Рубіж». Стає марксменом (піхотний снайпер) — називає себе «генератор прокльонів». Купує снайперський карабін за власні кошти, коли армія відмовляє через відсутність сертифікатів.
- Після поранення повертається у стрій.
- Останній бій приймає 13 червня 2023 року Роман під Бахмутом («В МТЛБ, у якому він їхав з побратимами, влучила ворожа ракета... Тоді загинуло семеро українських воїнів. Те, що серед загиблих Роман зрозуміли по снайперській гвинтівці, яку він тримав у руках, але оскільки тіло обгоріло, ще два місяці довелося чекати на результат аналізу днк»).

Поховання

- Алея Героїв на цвинтарі «Софіївська Слобідка» в Умані 31 серпня 2023 року у закритій труні (рештки тіла родина чекала з 13 червня). Прощання: Свято-Троїцька церква.

Пряма мова (Роман)

- Про себе: «Фоторепортер-фрілансер. Ми, маніяки, народ роботящий».
- «Ми змушені обставинами робити те, що робимо, і вчитися воєнному ремеслу, а не через те, що так самі захотіли».
- «Я подумав, що 40 років — це якраз той вік, коли можна «осісти» на землі. Вирішив обрати спокійніший спосіб життя, який контрастував би з попереднім. Бо до цього я постійно подорожував країною в якості фотографа і фотокореспондента, об'їздив її усю кілька разів, побував у всіх райцентрах і у величезній кількості сіл. Це був направду чудовий досвід, адже я став свідком багатьох знакових і цікавих подій. Зрештою, вирішив «приземлитись». Але в плани втрутилась війна. Вона на місці всидіти точно не дасть» (інтерв'ю тижневику ВО «Свобода»).
- «Я колишній фотограф, вмію рахувати й спостерігати. Снайпер — це інтелектуальна робота».
- Про війну: «Я колись думав, що пекло має пахнути сіркою. Насправді ні. Воно пахне пожежею: спаленими речами, помешканнями — всім нажитим, що згорає в одну мить».
- Про снайперську роботу: «Снайпер має вміти скласти карту вогню, виявляти ворожі позиції. Це щось середнє між командиром і піхотою».
- «Я думав, що багато фотографуватиму на фронті і зніматиму відео. Однак, відверто кажучи, на це практично не залишилось сил та часу. Постійні обстріли, доводиться бігти на вогневу точку і відстрілюватись,

займати позиції. У моменти ворожої атаки тобі явно не до зйомок, інколи просто фізично немає змоги вилізти з укриття. Коли ж ситуація дещо заспокоюється, то хочеться банально відпочити, поїсти і відіспатись».

«Перше, що мене здивувало, коли я приїхав під Бахмут — це те, як росіяни безпечно гуляють по полях, вздовж посадок. Дивлюсь в тепловізор і бачу, як вони «гуляють». Звичайно, що я по-максимуму по них відпрацював. Лишень через кілька днів я відучив їх гуляти по полях і вздовж посадок. Тільки тоді вони почали ховатись».

- «Гірше умов бою уночі чи у густих посадках може бути тільки бій в тумані. Перед туманом безпорадні навіть теплаки. Доводиться уважно слухати і гатити на звук. Зловив рукою перший осколок. Якшо шо то нічого страшного. Скоро заживе. Прошило кисть і ручку пекача під час енергійного навалювання по обізянах в соняшниках. Бій виграли, ворога відкинули. Дещо пізніше, коли стрілкач стих, було чути шум транспорту що приїздив на позиції супротивника — це значить, що там є втрати і машину прислали для вивозу 200 і 300. Принагідно пораджу всім, хто має потрапити на нуль учитись володіти кількома видами зброї. Фіг зна, коли може пригодитись але дуже добре коли раптом треба схопити пекач чи рпг і нашпигувати ворога металевими галушками замість дивитися і жалкувати, що не навчився коли міг. Зброя у невмілих руках перетворюється на патик».
- «Сьогодні подвійна дата. Окрім того, що маю день народження, то ще і рівно рік тому став до лав НГУ і був зачислений у 3 батальйон «Свобода» 4ї бригади швидкого реагування. Минулого року мене з ДН вітали лише на медкомісії і кілька близьких друзів. З того часу вже відбулась маса різних подій і пригод, що багатьом і за все життя стіко пережити не траплялось. Рівно рік я офіційно на війні а за плечами три пекла: Сіверодонецьк, Зайцеве і околиці Бахмуту. Рік тому я був неляканим зеленим новобранцем від якого нині і сліду не лишилось. Що є тепер? Піхотинець з міцними нервами, що може спати в окопі навіть якби по голові танком їздили, буквально.) Є у мене епізод, коли дрих в той час, коли йшов штурм і, крім того, по наших позиціях працювала ворожа 72ка, а побратими намагались її поцілити з гранатомета. Як вітають один одного в нашій стрілецькій хулігансько-марксменській банді? Дарують на днюху набої!. Так от... хто хоче долучитися до нашої традиції то можете ось на цю банку… і свіжа фотка з навчальних полігонів.... на ній не я, це побратим полює на умовного ворога» (ФБ, 11. 05. 2023).

- «Реакції на двіж у Білгородщині зашибісь. 1. Всьо ідьот по плану (с) путєн 2. В Бєлгородє началась евакуация, но ето нормально (с) невідомий росіянин. Таке враження, що вони все життя чекали поки їм дадуть ...зди і от нарешті. Аж полегшало» (ФБ, 23. 05. 2023).
- «Всьо ніяк за клопотами не доберусь до тирнету чиркнуть пару стрічок про те, що у мене все ок). Вже якийсь час знаходжусь на нулі) На Донбас вертаюсь вже майже як додому. Нещодавно спіймав себе на думці, що місцеву інфраструктуру знаю набагато ліпше, ніж в рідній Умані. По загальній ситуації можу сказати, що обізяни обстрілюють артою набагато менше, ніж у минулу ротацію а якщо порівняти з минулим роком то взагалі мало не тиша. Думаю, що причиною є проблеми з боєкомплектом. Тим не менш навіть якщо тихо, то це не значить, що небезпеки нема. Зазівався — прилітає негайно. Тепер у обізян більше прицільного вогню і більше дронів» (ФБ, 06. 06. 2023).
- «Якби обізяни шанували історію, то не підривали б ту дамбу. Німців минулого разу вони спинити не змогли. Натомість потопили власних солдатів і цивілів. Історія має властивість повторюватися для тих, хто її не шанує» (ФБ, 9. 06. 2023).

Пряма мова. Натхнення і мотивація

- Андрій Пігрух згадує його як «патлатого чувака, який з'являвся нізвідки й багато фоткав, бо про фотки міг говорити безкінечно».
- Одногрупниця Марина Мацібора: «Залишилися тільки приємні спогади про Рому. Він був завжди усміхнений, відповідальний, доброзичливий. На філології багато дівчат навчалось. І всі ми з ним завжди знаходили спільну мову. Він був позитивчиком, «окрасою» нашого факультету. Уся його родина була настільки патріотичною, що все це він увібрав у себе. Я не здивувалася, коли дізналася, що він пішов воювати. І він, і його родина є проукраїнськими до глибини кожної клітини. Тому я була впевнена, що Рома не всидить на місці і піде захищати Україну».
- Пресофіцер Андрій Ковальов: «Він верстав легендарну газету «Наша віра» та був борцем за автокефальну Церкву».
- Олег Тягнибок: «Роман не міг не продовжити справу батьків. Він загинув, захищаючи Україну».
- Сестра Софія Чорномаз (Литвиненко-Чорномаз):
  - «Саме брат вперше привіз мене до Львова, показав де треба ходити, де пити каву. В Києві він показав мені культову «Останню барикаду», «Клуб 44», познайомив мене з «Мертвим півнем». Рома дуже любив музику, переважно слухав український, зарубіжний рок. Кому

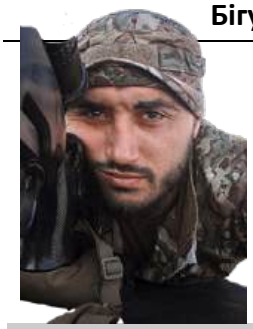
вниз, Еней, Крихітка Цахес, Фліт, ZZ-top. В останню його ротацію я навіть скопіювала собі його плей-лист і він досі у мене на телефоні».

- «Він поставив собі ціль і йшов до неї. Багато хто зі знайомих відмовляли його від того, щоб ішов снайпером. Казали: заляж у себе в городі на три дні, спробуєш, чи підійде тобі ця справа. Але він вже надумав. Сказав: якщо пройду полігони, всі показники, то піду в армію, а якщо ні, то буду воєнним кореспондентом. І він пройшов. А тоді подзвонив і каже: Софіє, треба буде купити мені гвинтівку. Я його відмовляла. Бо в нас є друзі-снайпери, які розказували, хто це, що це таке. Він нам казав, я буду марксменом — піхотним стрільцем, який із піхотою разом у підтримці, не в окремій парі. Він свого досяг. Став снайпером. А ще хотів потрапити в Карпати. І навіть в якийсь період часу він придивлявся, щоб там оселитися в будинку десь в горах».
- Сестра: «Вони зиму перезимували під Бахмутом. Це було жахливо. І -20 морозу було. І він казав, що це було дуже тяжко. Але він ніколи жалівся. Казав: війна є війна. Навпаки, нас намагався підтримати, допомогти. Востаннє ми з ним говорили 8 червня якраз перед їхнім виходом. Він хвалився, що в нього є навіть своя кімната і ванна. У цьому виїзді, казав, йому найкомфортніше».

Цікаві факти

- Позивний — «Корсар».
- Медаль «За сприяння ЗСУ», Орден «За заслуги» III ст. (посмертно).
- Мама Богдана — журналістка, активістка, колишня голова Черкаської обласної організації ВО «Свобода». Працювала на «Радіо Свобода», редакторка антикомуністичної газети «Червона Калина».
- Під час Революції Гідності ризикує життям, фіксуючи розстріли на Інститутській. Його фото стають доказами злочинів режиму Януковича. Цифровий архів Майдану: Роман Чорномаз (див.: https://digitalmaidan.org/history/maidanivci/roman-chornomaz).

Олексій ЧУБАШЕВ

30 років (11 164 днів), журналіст і військовослужбовець

30 років Рекрута

Стисла біографія	▪ **ЧубашевОлексій Олександрович** (16. 11. 1991, Пологи — 10. 06. 2022, Сєвєродонецьк) — український журналіст і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Олексій народився 16 листопада 1991 року в місті Пологи на Запоріжжі в багатодітній сім'ї. За рекомендацією батька вступає і закінчує Київський військовий ліцей імені Івана Богуна (2010), військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, спеціальність «Журналістика» (2015). ▪ Діяльність і кар'єра: У 2015 році після завершення навчання розпочинає службу за контрактом у зоні проведення АТО. У 2015-2021 роках працює військовим журналістом у Центральній телерадіостудії Міністерства оборони України. Автор і ведучий першого в Україні військового реаліті-шоу «Рекрут.UA», що популяризувало службу в ЗСУ. Очолює «Армія FM» та Військове телебачення України. В 2021 році завершує контрактну службу, зосередившись на медіапроєктах.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну повертається до лав ЗСУ. Спочатку воює у складі 8-го полку ССО, звільняє села на Київщині (Макарів, Мотижин). З квітня 2022 — командир групи Інтернаціонального легіону ГУР. Звання: капітан, майор (посмертно). Його побратим і доброволець з США Кейсі згадує: «Він брав на себе чужу роботу, планував місії так, щоб усі поверталися живими». ▪ Останній бій приймає боронячи Луганщину від ворога. 10 червня 2022 року під час штурму промзони Сєвєродонецька куля влучає йому в шию, коли він кидає гранату.
Поховання	▪ Байкове кладовище, Київ.
Пряма мова (Олексій Чубашев)	▪ Про війну (2022): «Рівень емоційного навантаження такий, що більшість подій не усвідомлюєш. Але я пишаюся українцями, які стоять до кінця». ▪ Про «Рекрут UA»: «Я показую, як армія перетворює звичайних людей на захисників». ▪ «Не можу розповідати про те, чого сам не відчув».

Натхнення і мотивація	▪ Однокурсник: «Він поводився, як справжній офіцер — з честю, гідністю та відповідальністю». ▪ Яна Холодна (колишня керівниця Центральної телерадіостудії МОУ): «Ніколи не забуду, як ти прийшов з цією ідеєю, ти горів нею. Першими були ССО, потім десанти, потім морпіхи. Ти багато зробив корисного для армії цими проєктами. Ти жив армією…». ▪ Психолог Андрій Козінчук: «Він навіть у кафе міг почути, кому потрібна допомога, і втрутитися». ▪ Друг Михайло Макарук: «Сьогодні у мене загинув друг. Олексій Чубашев, автор і ведучий найкрутішого медійного проєкту для підтримки ЗСУ. Мега позитивний і професійний журналіст. Офіцер... Людина, яка вірила у свою справу і йшла завжди до поставленої мети».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Рекрут». ▪ Медаль «10 років сумлінної служби» МОУ (26. 11. 2020). Орден Богдана Хмельницького III ст. (посмертно). ▪ Батько: Олександр Чубашев — запорізький робітник, який у 2008 році запропонував синові вступити до Київського військового ліцею, що стало початком його шляху у військовій кар’єрі. Мама виховувала Олексія в багатодітній родині, де підтримували патріотичні цінності. ▪ Премія імені Богдана Хмельницького МОУ документальній стрічці (авторів Маріани Маркевич та оператора Ігоря Бондаренка) «Rekrut назавжди» із серії «Нескорені») про Олексія Чубашева (номінація «Твори кіномистецтва», 2023). ▪ Документальний фільм «Ефект присутності» (2023) з кадрами останнього бою (див.: https://youtu.be/9_wlVmQOjyA).
Родовід	▪ На Олексія чекали дружина, донька та син.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олексій Чубашев // Серіал «Україна в огні 2». Серія 182. URI: (ЮТ) https://youtu.be/zBrruMXuUOk

Ярослав ШАПОЧКА

48 років (близько 17 787 днів), режисер, фотограф, військовослужбовець

Митець передової

Стисла біографія 	▪ **Шапочка Ярослав Анатолійович** (8. 07. 1974, Київ — близько 20. 03. 2023, біля Соледару, Донеччина). ▪ Виховання і навчання: Зростає у Києві, виховується мамою, вчиться у школі №117 на вулиці Лютеранській (випускник 1990). 1996 року закінчує Інститут журналістики КНУ. ▪ Кар'єра і діяльність: Працює репортером у газеті «Факти». Захоплюється документалістикою, опановує фах режисера та фотографа. Експерт з роботи з архівними матеріалами.
Кіно	▪ Після Майдану Ярослав із командою однодумців працює над докфільмом про учасників Революції Гідності «Звичайні люди». За повідомленнями, цей проект так і не був завершений, але у загальному доступі є розширений тізер (див.: https://youtu.be/ExUVddx3HH4).
Обставини служби і загибелі 	▪ З початком вторгнення 25 лютого 2022 року вступає до лав 241-ї бригади ТРО (207 батальйон, Київ). Участь у захисті Києва та Київщини, далі — на східний фронт. ▪ У 20-х числах березня 2023 року під час боїв на Соледарському напрямку на Донеччині бойова машина піхоти (БМП), на якій перебував Ярослав, підривається під час штурмових дій. Відтак вважається зниклим безвісти. Лише у лютому 2025 його загибель офіційно підтверджена.
Поховання	▪ Алея Героїв Лісового кладовища. Прощання на Майдані (26.02.2025).
Пряма мова (Ярослав Шапочка)	▪ «Ми, власне, завжди були за мир, але після нашої перемоги» (17.01.2023). ▪ «В кінотеатрі вирубили світло під час останнього «Аватару», чекаємо коли нас підключать до анонсованої «другої лінії». Українці дуже винахідливий народ. І ось вже у світлі смартфонів розпочався театр тіней. На екрані черкаська дівчинка зображує Венздей Аддамс» (17.12.2022). ▪ «Дитина стала значно мудрішою. [Донька займається у спортзалі] — Тату, йди звідси, я сюди повернулася не для твого фейсбуку» (14.11.2022).

	▪ «Буває таке в Україні, коли усьому настає Майдан. Певно, що нині саме такий день і таким він буде завтра і післязавтра, і навіть, pardonne moi [вибачте мене — фр.], післяпіслязавтра. Бо це Україна, а Україна, знову ж вибачте за банальність, це величезний на мапі Європи Майдан. Кажуть, що рік пройшов, а в мене чомусь нема відчуття часу. Майдан притлумлює це відчуття, може тому що є вже хронічним явищем у нашій історії. Майдан як перманентний дедлайн; коли в тебе вже немає часу і виключно ти, а ніхто інший, мусиш все зробити зараз і негайно, і якомога краще. Саме про таких людей рік тому ми почали знімати кіно. Зараз, доки фільм не завершений, я ще не можу говорити про кожного з них окремо, а їх більше сотні. Сотні живих та незламних, не «жертв» і не «героїв». Тих, хто береже у собі справжній Майдан. Тому сьогодні хочу привітатися з ними усіма та обійняти кожного з них, бо знаю, що сьогодні вони мене обов'язково прочитають».
Натхнення і мотивація	▪ Журналіст і колега Юрій Луканов пригадує, як 1 грудня 2013 року, вони разом знімали сутички на Банковій біля Адміністрації Президента, і Ярослав в останній момент врятував його від каменюки, яка летіла в об’єктив камери. ▪ Знайома: «Я з подачі Ярика, він мене рекомендував, потрапила до старих ВВ [газети] у 1999-му. І, відтак, все життя працюю журналістом-культурником та редактором. З часів юності ми бачилися, лише у фб. Цілком випадково вперше і востаннє років за 20 я його зустріла перед самою війною на Пейзажці. Він їхав велосипедом, окликнув мене. Ми побалакали хвилин з 20. Були дуже раді побачитися… Мені часто тепер здається, коли проходжу Європейською площею на Грушевського, що бачу Шапочку. Проноситься повз велосипед. Я навіть гукала кілька разів.... До речі, зараз згадала: «Батько наш, Бандера» вперше від нього чула ще на початку 2000-х. Тоді мало хто знав».
	
Цікаві факти	▪ Позивний — «Бриль». ▪ На Лісовому цвинтарі, де похований Ярослав, спочивають і його бабуся та дідусь (підводник під час Другої світової війни, журналіст Федір Шапочка), а також мама — Ольга.
Родовід	▪ На Ярослава чекали дружина Анна Войтович (у шлюбі з 15 серпня 2009 року, називала його Ясіком) та донька Ольга (батько називав її Льолею).
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Ярослав Шапочка // Серіал «Україна в огні 2». Серія 1142. URI: (ЮТ) https://youtu.be/Xur1KoxgqNc

Ділєрбек ШАКІРОВ

Орієнтовно 38 років, журналіст, громадський активіст

Дім надії навколо тебе

Стисла біографія	▪ **Шакіров Ділєрбек Шукурович** (орієнтовно 1983 — 26. 02 2022, біля селища Зеленівка у передмісті Херсона). ▪ Виховання і навчання: Ділєрбек — етнічний кримський татарин, який зростає у Херсоні в родині, де поважали українські національні цінності та активну громадянську позицію. Закінчує школу у Херсоні. Про вищу освіту даних немає, але його професійний шлях пов'язаний із журналістикою та соціальною роботою. ▪ Кар'єра і діяльність: З 2008 року працює в херсонському інфо щотижневику «Навколо тебе», де висвітлює політичні процеси в Україні. Як журналіст, також спеціалізується на темах інклюзії та прав людей з інвалідністю. Член благодійного фонду «Дім надії», очолює ГО «Союз організації інвалідів Херсонщини» і «Херсонський центр вермикультури».
Обставини загибелі	▪ У 2014-2015 роках бере участь у самообороні Херсона. ▪ З початком повномасштабного вторгнення — в ТРО Херсона. 26 лютого 2022 року, як «повідомила Генпрокурорка Ірина Венедіктова, його розстріляли з автомобіля із автоматичної зброї російські військові».
Поховання	▪ Публічно інформація про місце поховання наразі відсутня.
Пряма мова	▪ Ділєрбек Шакіров: «Метою журналіста є доносити до читачів складні речі простими словами».
Мотивація	▪ Ірина Венедіктова (26.02.2022): «В районі с. Зеленівка м. Херсона із автомобіля розстріляли з автоматичної зброї Шакірова Ділєрбека Шукуровича — цивільного журналіста інформаційного щотижневика «Навколо тебе», члена Благодійного фонду «Дім надії». Внесено відомості до ЄРДР за ч. 2 ст. 438 КК України». ▪ Сестра: «Він розумів, що треба...Не зважаючи ні на що, пішов і зробив те, що вважав правильним. Він не розділяв якось свій дім і місто. Для нього Херсон — це серце і дім». ▪ Сергій Ройко (засновник «Союзу організацій інвалідів Херсонщини»): «Він допомагав нашій організації фінансово. Був чесним по-східному. Як він казав, так і робив. Я ніколи не припускав, що він не долучиться до чогось, що ми зібралися робити. Він розумів людей з інвалідністю і любив брати участь у іграх з дітьми».
Цікаві факти	▪ Ділєрбек проживав у місті корабелів на Проспекті 200-річчя Херсона.

Максим ШВАРЦМАН

35 років (13 055 днів), оператор і військовослужбовець

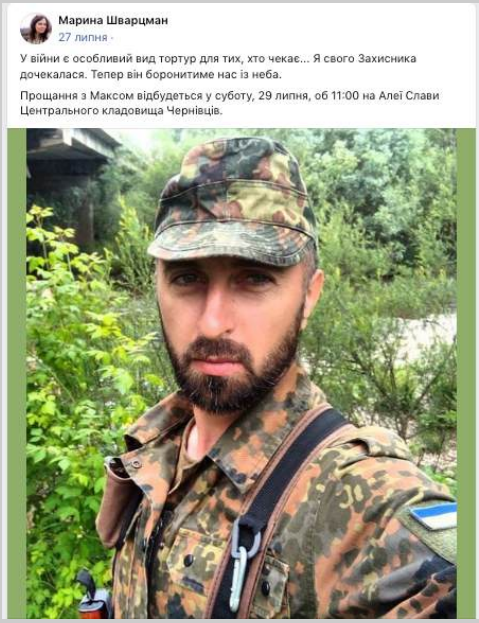
Марвел з Каланчака

Стисла біографія	▪ **Шварцман Максим Романович** (17. 10. 1987, Каланчак, Херсонщина — 15. 07. 2023, Донеччина) — український оператор, фотокореспондент, журналіст і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Максим народився в селищі Каланчак на Херсонщині. З дитинства захоплюється природою, степами, курганами та літературою. Після закінчення школи вступає до Одеського національного університету на історичний факультет. Навчання не завершує через особисту трагедію — смерть матері. Після цього працює кур'єром, кухарем, допомагає друзям з курсовими роботами. Згодом переїжджає до Чернівців, де починає працювати відеооператором. ▪ Діяльність і кар’єра: У Чернівцях Максим працює відеооператором у низці місцевих ЗМІ, зокрема в інформаційному агентстві «А.С.С.» та на телеканалі «Чернівецький промінь».
Обставини служби і загибелі	▪ 24 лютого 2022 року, в перший день повномасштабного вторгнення Росії, Максим добровільно вступає до лав Чернівецької ТРО. ▪ Служить стрільцем у 92-му батальйоні 107-ї окремої бригади сил ТрО ЗСУ. Бере участь у боях на Харківщині, згодом — на Бахмутському напрямку. ▪ Останній бій приймає 15 липня 2023 року: підрозділ Максима займає ворожі позиції на Бахмутському напрямку, але потрапляє під артилерійський обстріл. Максим гине під час виконання бойового завдання.
Поховання	▪ Алея слави Центрального кладовища Чернівців.
Пряма мова	▪ Максим Шварцман: Про своє рішення: «Я не служити йду, а свою землю захищати» (29. 07. 2023).
Натхнення і мотивація	▪ Колега Мар'яна Кибич: «Максим був дуже творчою людиною: знімав відеоролики, короткометражні стрічки, писав оповідання, пісні, грав на гітарі, малював.

Захоплювався фотографією, архітектурою, археологією, їздив на розкопки. Дуже любив природу».

- Друг Максим Козменко: «За тиждень до того, як почалося повномасштабне вторгнення, ми з Максом були на полігоні й розглядали роботу наших альфівців. Тоді дивилися на зброю, яка там є, на їхню роботу. А вже за тиждень я чую, що Макс прийняв для себе рішення піти у військо. Він ні з ким не радився».

- Колеги: «Він був дуже творчою людиною: знімав відеоролики, короткометражні стрічки, писав оповідання, пісні, грав на гітарі, малював. Захоплювався фотографією, архітектурою, археологією, їздив на розкопки. Дуже любив природу. Але в перший же день повномасштабного вторгнення відеооператор Максим Шварцман змінив об’єктив камери на автомат. Він не мав жодного військового досвіду, та все ж не побоявся взяти до рук зброю, щоб боронити рідну Україну».

Цікаві факти

- Позивний — «Марвел».
- Разом із дружиною зняв короткометражний художній фільм у Хмельницькій області, мріяв створити власне кіно та вивчати режисуру.
- Посмертно нагороджений: Орденом «За мужність» III ст.; медаллю «За визволення Харківської області»; почесними відзнаками (Чернівецької обласної ради та Чернівецької обласної державної адміністрації «400 років Хотинській битві», «За заслуги перед Буковиною», Чернівецької міської ради «На славу Чернівців»).

Родовід

- На Максима чекала дружина і двоє діточок (донька Софія і син Адам).
- Дружина Марина Шварцман: «У війни є особливий вид тортур для тих, хто чекає... Я свого Захисника дочекалася. Тепер він боронитиме нас із неба».

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Максим Шварцман // Серіал «Україна в огні 2». Серія 622. URI: (ЮТ) https://youtu.be/SMeESIUtaw8

Олег ШЕМЧУК

28 років (орієнтовно 10 263 дні), журналіст і військовослужбовець

10 263 плюс ще «7 днів на Білому Світі»

Стисла біографія	▪ **Шемчук Олег Леонідович** (10. 08. 1994, Запоріжжя — 15. 09. 2022, Донеччина) — український журналіст-розслідувач і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Олег — син Леоніда і Олени Шемчуків — народився в Запоріжжі в родині журналістів. Його мати — Олена Шемчук, як і дідусь — журналісти, що впливає на формування його світогляду та професійного вибору. З дитинства Олег виявляє інтерес до письма та журналістики, що переростає у професійну діяльність. Закінчує факультет журналістики Запорізького національного технічного університету (ЗНТУ). Його викладачі, зокрема Наталія Островська, відзначає його академічні досягнення та творчий потенціал. ▪ Діяльність і кар'єра: До початку повномасштабного вторгнення Олег працює журналістом-розслідувачем у проєкті «Наші Гроші. Запоріжжя», співпрацює з громадською організацією «Запорізький центр розслідувань» та розслідувальним медіа «Запорізький проєкт розслідувань». Автор матеріалів на сайті «Хроніки та коментарі», де публікує аналітичні тексти та власну прозу. У листопаді 2021 року він видає свою першу книгу «7 днів на білому світі», демонструючи талант письменника-початківця.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Олег служить кулеметником у 1-му стрілецькому батальйоні 53-ї бригади ім. князя Володимира Мономаха (в/ч А 0536). ▪ Останній бій, ймовірно, приймає 15 вересня 2022: зникає безвісти під час виконання завдання поблизу Бахмута. (Через складні обставини на фронті, його тіло не вдається одразу евакуювати, і лише після тривалих ДНК-експертиз рідним повідомляють про його загибель (3. 04. 2024).
Поховання	▪ Алея Героїв, Запоріжжя (4. 04. 2024).
Пряма мова (Олег)	▪ Про свою книгу «7 днів на білому світі»: «Це драма з елементами фантастики. У центрі сюжету — люди, які зневірилися у житті... Незнайомець спробує поладнати з хаосом, який викликала його поява». ▪ «У який цікавий час все-таки живемо. Читаю «Джейн Ейр», а на фоні з телевізора грає тема «Поліцейського з Беверлі-Гіллз». Переплетіння не тільки контрастних жанрів, різних родів мистецтва, а й форм донесення інформації» (27. 12. 2021).

- «Влітку відкрив для себе гурт Vivienne Mort. Купив квитки на виступ у Запоріжжі. Днями наткнувся на рекламу концерту. Виявляється, що це прощальний тур. Гурт розпадається (принаймні докорінно змінить склад). Є в мене все-таки надприродні здібності. Вмію. Вчасно. Відкривати. Нові. Гурти» (9. 11. 2021).
- «Ходили з другом на «Французький вісник». Зайшли в кінотеатр. … Ми єдині відвідувачі сеансу. Можна було сідати на які завгодно місця, хрумкотіти чіпсами, розмовляти. Ми не пересідали, не хрумкотіли і майже не розмовляли. Просто дивилися фільм. З відчуттям широти життя. Немов два небожителі рутинно орендували кінотеатр, бо не можуть сприймати високе мистецтво у зайвій суєті» (7. 11. 2021).

Пряма мова (мама Олега, Олена Шемчук). Натхнення

- «Мені здається, що він взагалі найдобріша людина серед усіх. Він чесний. Відповідальний. Дбайливо ставився до жінок. Дуже розумний».
- «Річ у тім, що дідусь в нас також журналіст. І, в принципі, йому завжди дуже легко давалось писати. Він легко пише».

Цікаві факти

- У листопаді 2021 року випускає дебютну книгу «7 днів на білому світі». Олег: «… закінчив писати книжку. Видавництва не взяли її до друку, тож викладаю тут. Хочу, щоб якомога більше людей її прочитало. Це драма з елементами фантастики. У центрі сюжету — мешканці запустілої вулиці Білий Світ. Люди, які зневірилися у житті, і хапаються за кожну брудну можливість викараскатись з небуття. Кожен з них має свою проблему. Ці проблеми співвідносяться зі списком християнських смертних гріхів: гордість, скупість, заздрість, гнів, хтивість, зневіра. Одного дня на забуту вулицю Білий Світ приїжджає незнайомий чоловік. Він дістає зі свого фургона меблеві пожитки та розставляє їх по центру дороги. Також прилаштовує поряд рекламну табличку, на якій пише: «Вирішу будь-яку проблему». Мешканці вулиці спочатку ставляться скептично до цього дійства, але гонимі жагою щасливого життя, один за одним починають виказувати йому свої бажання. Незнайомець спробує поладнати з хаосом, який викликала його поява, бажання жителів та складні, часом неправильні рішення, які він мусить ухвалювати. Впродовж історії кожен отримає свій життєвий урок, але не кожен зробить з нього висновок. Прочитати книгу можна на сайті: https://booknet.com/book/363975 2) Орієнтовний час читання цієї історії: 3 години. Дякую за увагу» (ФБ, 21. 11. 2021).

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Олег Шемчук // Серіал «Україна в огні 2». Серія 802. URI: (ЮТ) https://youtu.be/-2g9zgeoB08

Артур ШИБАЛОВ

26 років (9 787 днів), телеоператор і військовослужбовець

Життя без кіно

Стисла біографія	▪ **Шибалов Артур Іванович** (27. 05. 1998, Покровськ, Донецька область — 13. 03. 2025, Курщина) — український телеоператор, режисер монтажу і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Артур — син Тетяни Шибалової — народився 27 травня 1998 року в Покровську, Донецька область. У 2015 році Артур вступає до Інституту культури і мистецтв Луганського національного університету імені Тараса Шевченка в Полтаві. ▪ Діяльність і кар'єра: Його кар'єра в медіа почалася приблизно у 2017 році. Після закінчення навчання Артур працює оператором і монтажером на полтавському телеканалі PTV UA. За спогадами колег, Артур навчається відеомонтажу та операторській справі з нуля, працюючи на телеканалі вказаному каналі. Колеги згадують його як талановитого та відданого професіонала, який мріє знімати кіно та писати книги.
Обставини служби і загибелі	▪ У 2024 році мобілізується до лав ЗСУ: служить стрільцем-снайпером десантно-штурмового відділення. Солдат. ▪ Останній бій приймає 13 березня 2025 в Курській області.
Поховання	▪ Полтава (Свято-Успенський кафедральний собор, 20. 03. 2025).
Пряма мова. Натхнення і мотивація	▪ Мама (Тетяна Шибалова): «У тебе були зовсім інші плани на життя. Ти хотів знімати кіно і писати книги. Ти для цього скільки навчався. Але ти вважав неможливим заховатися і не прийняти виклик. Моє сонечко погасло». ▪ Головна редакторка газети «Полтавська думка» Діана Страшко: «Ми разом працювали кілька років приблизно з 2017 року. Він монтував відео, вчився всього з нуля. Але згодом освоїв і відеокамеру. Артур був добрим, ніколи ні в чому не відмовляв. Мене розчулило, що він хотів стати письменником, а ми цього і не знали. Вже ось нещодавно він написав у соцмережі про першу офіційну відмову в публікації».
Цікаві факти	▪ Брат Артура: Євген Шибалов — журналіст, військовий, колишній військовополонений.

Дмитро ШИПОВСЬКИЙ

53 роки (19 676 днів), оператор і військовослужбовець

Дімка Срук

Стисла біографія

- **Шиповський Дмитро Валерійович** (07. 11. 1968 — 21. 09. 2022, Донеччина) — український оператор кіно та телебачення, режисер монтажу і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Роман — син Валерія та Інни Шиповських — народився 7 листопада 1968 року. Після училища — служить в армії (інженерні війська). Мав потрапити в Афганістан, але інтервенція тоді спинилася, тому служить у Білорусі. Після служби — працює на авіазаводі, далі (захопившись здоровим способом життя) вирощує в селі екологічно чисті продукти. Згодом — вперше одружується й після невдалого шлюбу Дмитро повертається з села в Харків. Нетривалим виявляється і другий шлюб (народжується донька Злата), третій шлюб і останній вийде успішним, але недовгим.
- Діяльність і кар'єра: Випадкове знайомство приводить його на харківську телестудію. Починає кар'єру у 1990-х роках на харківському телебаченні як помічник звукооператора. Його наставник — Вадим Брук, «патріарх харківського ТБ». Працює над дитячими телепрограмами, як-от «Дітвора», «Вечірня казка» та «В гостях у Дрьоми». Працює оператором у телекомпанії «Приват TV: Харків» та на каналі «Аль Джазіра».
- Орієнтовно з 2001 року переїздить до Києва. Бере участь у створенні численних теле- та кінопроєктів, зокрема: «Вовчиця», «Одного разу в Україні» (2015), «Війна на нульовому кілометрі» (2017), «Українська символіка» (2016-17), «Війна на нульовому кілометрі», «Антон і червона химера» (2019), «Юкі» (2020) (номінант AIPS Sport Media Awards 2020), «Евакуація» (2020). Також він активно знімає покази Ukrainian Fashion Week: мільйони людей бачать колекції українських дизайнерів. Через брак проєктів й технічні причини доводиться з часом зменшувати участь в операторській роботі й просто їхати на заробітки за кордон (до Чехії).

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення у березні 2022 року Дмитро — в ЗСУ («Якщо вторгнуться й окупують, піду в партизани» (його слова у 2014 році, які стали пророчими). Продовжує службу як молодший сержант (звання, до якого дослужився на строковій службі).

	▪ 21 вересня 2022 року він гине під час мінометного обстрілу поблизу села Дружба на Донеччині**.**
Поховання	▪ Алея слави кладовища №18 у Харкові.
Пряма мова (Дмитро Шиповський)	▪ Про журналістику: «Я завжди хотів, щоб мої кадри розповідали історії без слів». ▪ Про війну: «Мамо, хтось же мусить» (перед від'їздом на фронт).
Натхнення і мотивація 	▪ Друг Станіслав Чепурко: ○ «Востаннє ми бачилися в 2014 році. Тоді він мені сказав: «Якщо [росіяни] вторгнуться та окупують, піду в партизани». У 2022 році він пішов у ЗСУ. Змінив камеру на кулемет». ○ «Він був відчайдуха... Але при цьому — тихий і непомітний. Ніхто не знав, що він пішов на фронт». ▪ Колеги (про зйомки на події «Український тиждень моди»): «Він до всього ставився з неймовірною відданістю. Навіть коли нас не пускали на покази, він знаходив способи зняти матеріал». ▪ Дмитро Штаде (Пономарьов) (з яким реалізували низку проєктів): «Їздили в зону АТО — Тарас Ткаченко як режисер, я — як продюсер, а Дмитро — як оператор. Так і здружилися. Ткаченко відповідав за творчу частину, а я здебільшого працював із Дмитром. Ставив йому світло, тягав штативи, змінював карточки на камерах, допомагав із другою камерою, а Дмитро — знімав, знімав... — згадує режисер. — Відтак зняли ще багато фільмів, тизерів... Запам'ятався проєкт «Льотчики. Повернення» — на його основі Заза Буадзе і Дмитро Овечкін зробили фільм «Мати апостолів». Ми починали цей фільм, але Буадзе захотів, щоб у нього працював «оператор із іменем». Натомість, Дмитро в результаті знімав «кіно про кіно». ▪ Дмитро Штаде: «Дмитро був «на всю голову поведений» на знімальній техніці. Інші, сидячи за столом, розмовляють про жінок, про спорт, про політику... А Дмитро, про що б не зайшла мова, все одно переходив на техніку. «А знаєш, яким об'єктивом це краще зняти? Ось таким-то, в нього така-то світлосила! А транслокатор такий-то!» І пішла балачка. Технар він був від Бога!. І оператор він був, можливо, трохи «не кіношний», більше телеоператор, але дуже самодостатній, самостійний, завжди прагнув до нового». ▪ Колега Ольга Чайко: «Для нас звістка про загибель стала ударом. Ніхто не підозрював, що він на фронті. Бо він не був фронтовою людиною: абсолютний технар і творець, при цьому надзвичайний романтик».

- Колега Лілія Шеханіна: «Нас запросили робити в Києві дитячу програму про космос «Від сузір'я до сузір'я». Відтак ми з Дмитром багато років працювали разом і в Києві — спочатку на постійній основі, а потім — час од часу. Ми багато подорожували — були і на Мальті, і в Іспанії, і у Франції, знімаючи дитячі програми «В гостях у Дрьоми», «Від сузір'я до сузір'я» і «Подружки». Потім, коли я стала президентом фестивалю «TV Start», Дмитро став оператором на його зйомках спочатку в Києві, а потім — в Анталії. Ми дуже дружили. Дмитро навчився знімати геть усе, і щоразу намагався роботою показати, на що здатна сучасна апаратура. Оце новаторство мені в ньому дуже подобалося».

- Дмитро Штаде: «Техніка стала дуже доступною, і при бажанні зйомки тепер можна проводити навіть на смартфоні. Замовлень у Дмитра ставало дедалі менше. Коли почалася ковідна епідемія — ситуація стала зовсім поганою. Врешті вони з дружиною навіть поїхали на заробітки до Чехії — на звичайну фізичну роботу...».
- Дружина Віта Крутецька:
  - «Наш шлюб тривав усього чотири роки, але Діма був дуже, дуже люблячим чоловіком. Зазвичай замкнутий, зосереджений на своїх думках, він залюбки говорив зі мною на теми, які були цікаві нам обом, і в кожній ситуації знав, як мене підтримати».
  - «Діма не був дуже релігійним, але я купила йому ланцюжок із хрестиком і попросила, щоб він його носив. Цей ланцюжок разом із деякими іншими речами в нього знайшли, коли він загинув унаслідок мінометного обстрілу...».

Цікаві факти

- Отримує прізвисько «Дімка Срук» через свою звичку знімати з рук, навіть коли наполягають на використанні штатива.
- Стрибок: На дитячому фестивалі «Чарівна стежинка» стрибає з пірса, не знаючи глибини — сміливість.
- Турбота: Мама дізналася про те, що Дмитро пішов служити лише з часом (коли довелося оформляти документи після смерті вітчима), бо беріг її здоров'я (хворе серце).
- Таємничість: Майже не залишає фото. Друзі жартують: «Він завжди був по той бік камери».

Родовід

- Донька Злата. Мама: «Ви знаєте, я тільки хочу дожити до того, щоб ми перемогли. І щоб я, прийшовши до сина, могла сказати йому, що він загинув не даремно».

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Дмитро Шиповський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 342. URI: (ЮТ) https://youtu.be/V0O1mdB1q4E

Іван ШУЛЬГА

34 роки (12 523 дні), звукорежисер і військовослужбовець

Чесного — не купити, мужнього — не зламати

Стисла біографія

- **Шульга Іван Сергійович** (1. 03. 1989, Київ — 14. 06. 2023, Донеччина) — український звукорежисер і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Іван — єдиний син — народився 1 березня 1989 року в Києві. Навчається у гімназії №178 Києва (випуск 2006). Здобуває вищу освіту за фахом архітектора у Київському національному університеті будівництва і архітектури (КНУБА). З дитинства займається музикою: грає на фортепіано і бас-гітарі, є фронтменом у декількох музичних гуртах Києва (як-от Termination Central).
- Діяльність і кар'єра: З 2015 року Іван працює звукорежисером у медіакомпанії Starlight Media (бере участь у створенні культових проєктів: «Битва екстрасенсів», «Танцюють всі», «МастерШеф», «Зважені та щасливі», «Хата на тата», «Сюрприз-Сюрприз», «Світами за скарбами», «Х-Фактор»). Також є звукорежисером прямих ефірів на телеканалі «Прямий». У проєкті «Телебачення Торонто». У 2019 році працював на «Телеканалі Україна». Його професійна діяльність охоплює роботу над популярними телепроєктами.

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну вступає до лав ЗСУ. Служить у 241-й бригаді ТРО Києва.
- Бойовий шлях: боронить Київ та область. Бере участь у звільненні Херсонщини, боях на Миколаївщині, охороні кордону з Білоруссю.
- З березня 2023 року воює на Бахмутському напрямку як зв'язківець та водій гранатометного відділення.
- Останній бій приймає поблизу села Закітне Краматорського району Донецької області.

	▪ «12 червня 2023 року солдат Іван Шульга (позивний «Шульц») з побратимами отримав завдання — втримати бойові позиції від наступу ворога. Йшла друга доба ворожих атак по позиціях українських захисників, успішно було відбиті чотири. А потім почався артобстріл. Першим загинув командир, почалася паніка, але Іван взяв командування на себе, заспокоїв побратимів і наказав всім тримати фланги. Поряд з Іваном впав снаряд, який сильно пошкодив йому ноги, а земля з бліндажа впала зверху. Побратими відкопали його, він був при тямі весь час. Два кілометри по траншеї Івана евакуйовували 5 годин, бо ворог постійно обстрілював». «І вже 14 червня 2023 року біля села Закітне Краматорського району Донецької області дорогою до стабпункту Іван загинув…».
Поховання	▪ Алея героїв, Берковецьке кладовище, Київ (20. 06. 2023).
Пряма мова (Іван Шульга)	▪ Про себе (на ФБ): «Професійний тусер, АПК, Kiev Metal Family».
	▪ Життєве гасло Івана: «Мудрого — не одурити, чесного — не купити, мужнього — не зламати!» ▪ Кого не спитаю — всі чекають щонайшвидшого завершення війни нашою перемогою, мільйони дохлих свнсбк, контрнаступу ЗСУ... А як той, к…ва, контрнаступ проводити коли нема на чому на завдання виїхати?? Якщо корч і виїде але стане десь в степу, тривалість життя екіпажу рахується на хвилини. Стати пішоходом тут — різко втратити шанси на життя! Оце я жеру сублімований борщ і думаю. Де ж ті диванні експерти з контрнаступу? Коли так потрібен транспорт для завдань. Не будьте як вони — сприяйте нашій Перемозі практично…» (ФБ, 3. 04. 2025). ▪ «Саме сьогодні [на Великдень], замість вивчених релігійних гасел — з таким самим фанатизмом скиньте донат одному чи декільком підрозділам, що боронять Україну!! Повірте, від цього значно більше користі!! Сублімація — велична сила, яка перетворює наші почуття та імпульси на наші вчинки. «Щоб ви всі повиздихали!» мовчки або вголос викрикуєте ви, а руки уявно зжимають горлянку кĀçáпа, дивлячись новини про катування полонених українців, вбивства українських дітей, терор мирних міст та решту злочинів виродків з мордору. Але мало у кого виходить сублімувати одвічну ненависть до окупантів у вчинки. Все залишається на словах. Побажання, підтримка, співчуття — все на словах!! Нам важко це все робити самим, ми здолаємо ворога лише з допомогою вас усіх! Якщо хочеш допомогти, варіанти два — вступаєш до лав ЗСУ і власноруч наводиш порядок на теренах Неньки, або матеріально допомагаєш підрозділам, що

захищають кожного українця! Цивільні, хто геть не має хисту до військової справи — допомагайте донатом! Ми справимось саме з Вашою допомогою!» (ФБ, 16. 04. 2023).

- «Усвідомлення. Кожен з нас тут заради своїх коханих і близьких, майбутнього їх, нашої країни. Близькі й рідні підтримують, як можуть.. Хоча у кого — як. Ті пів години інтернету, окрім месенджерів, з рідними ще й дуже спокушають подивитись новини, дізнатись, чим живе «мирне життя». Хоч кожен раз сподіваєшся на розраду — отримуєш розпач. Продажні судді, посадовці та їх виблядки, що продають наліво гуманітарку, виїздять на курорти під час стану війни (яка насправді вже 9 років як), ах…ші мажори «с вастока» і не тільки, що виїхали в західні регіони, де відносно спокійніше, та катаються там на своїх коритах під московитський блатняк, ах…ші від своєї безкарності.
- Колишні друзі, знайомі та колеги, що ссикливо перелистують твої сторіс бойового життя, та швидше тікають до більш приємних для ока та їх морального стану, та своєї родини в охайному маєтку за столом зі скатертиною; жодного разу не спитають навіть «як справи?» та чи живий взагалі, я вже мовчу про те, щоб спитати, що потрібно для життєдіяльності. В них жодного посту про війну, про допомогу постраждалим Героям — ніби вони в іншій рожевій реальності живуть. Щойно перестали прилітати підарські ракети та шлюхеди — одразу забули, як в підвалах сиділи. Або повтікали за кордон, а як вдома — та насрати, своя ж срака в теплі. Щоб морально втомитись — не обов'язково навіть в інтернет заходити. На жаль, совкова ментальність надто міцно просочилась і у військовий устрій, де, буває, повна нелогічність та непослідовність дій та вражаюча недолугість виправдовується іронічно-саркастичною відповіддю «Це — армія». Ні, панство! Військо як і країна має відповідати статусу Європейського, а Європа, як і Україна — починається з тебе. «Зроби порядок в своїй голові» ©Кузьма Скрябін. Годі вже казати про кадровий менеджмент та здатність виділяти з загальної маси досвідчених, багатозадачних та кваліфікованих бійців для певних місій. Та то поборемо, було б бажання! А якщо до втішного…».

- «….Війна неабияк згуртувала громадськість, привернула увагу світової спільноти тощо. Знайомі та приятелі, колеги, з якими спілкувався останнім часом менш тісно, раптом перетворились на чуйних волонтерів та просто небайдужих, що не співали дифірамби, а зробили діло й допомогли. І надалі продовжують цю почесну місію. Пліч-о-пліч зі зброєю в руках опинились люди, які за

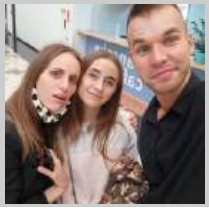
	дуже малої ймовірності зустрілись би в цивільному житті. Але мають спільну мету й впевнено виборюють Перемогу. Усвідомлення перериває виклик в радіо біля самого вуха, на що одночасно підводишся з землі, натискаєш передачу й, коротко відповівши «Плюс. Виконую», продовжуєш свій шлях. 4.5.0» (ФБ, 24. 05. 2023).
Натхнення і мотивація 	▪ Колега Раїса: «Ми товаришували завдяки телебаченню і спільним проєктам. З Ванею не можна бути просто колегою. Настільки він до себе людей притягував. У нас багато спільних спогадів. Кожна зйомка — це постійно різні моменти. І кумедні, і не дуже. І форс-мажори. Ваня завжди все на собі «витягував»…». ▪ Побратим Артур (позивний «Соняшник»): «Ми познайомилися на Дорогожичах, ще на початку повномасштабної війни. Дуже позитивна людина. Коли я привчав себе до музики, то він мені допомагав, оскільки він був звукорежисером, мав відповідну освіту. Для нас це велика втрата. Він був потужною людиною, світлою, мужньою». ▪ Телеканал «Прямий»: «Ми згадуємо героя як привітну, креативну та відповідальну людину. У професію Івана привело захоплення музикою. Також Іван полюбляв подорожі». ▪ Колега Ольга Філоненко: «Сміливий воїн та дуже чесна людина. Патріот. Талановитий музикант та професіонал». ▪ Аліна Сарнацька: «Найкращий зв’язківець бату. Музикант і звукорежисер СТБ. Він говорив польською та чеською, слухав в машині якийсь лютий хардкор, був 100 із 100. Послухайте сьогодні на честь Шульца пісню «Мальви» Жадана і собак. Честь».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Шульц» (Shulz). ▪ Орден «За заслуги» III ст. (посмертно, 01.09.2023).
Родовід	▪ На Івана чекали дружина Анастасія (Ася) Шульга — працівниця телеканалу СТБ і 9-річний (на 2023 рік) син. ▪ Дружина Анастасія: «Він — мій маяк, який ніколи не згасне... Кохатиму вічно!».
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Іван Шульга // Серіал «Україна в огні 2». Серія 502. URI: (ЮТ) https://youtu.be/7ad9nBdHF0U

Євген ШУМІЛОВ

32 роки (11 797 днів), актор і військовослужбовець

Йди по життю, посміхайся

Стисла біографія	▪ **Шумілов Євген Ігорович** (12. 01. 1992, Київ — 30. 04. 2024, Луганщина) — український актор театру і кіно, військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Євген народжується у Києві в 1992 році. У 2009 році закінчує середню школу №306 у столиці. У 2014 році здобуває вищу освіту в Київському університеті театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого за спеціальністю «акторське мистецтво». ▪ Діяльність і кар'єра: Після завершення навчання Євген активно працює в театрі та на телебаченні. Він грає в «Сучасному театрі», а також знімається в популярних українських серіалах, серед яких, наприклад: «Речовий доказ», «Реальна містика», «Сидоре́нки-Сидо́ренки», «Швидка», «Агенти справедливості», «Відділ 44».
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у червні 2022 році Євген мобілізується до лав ЗСУ. Служить спочатку на посаді зв'язківця, далі, потрапивши в піхоту — медика — у Третій окремій штурмовій бригаді (3-я рота 1-го мехбату). ▪ Бойовий шлях: виконував бойові завдання в Авдіївці на Коксохімічному заводі, Семенівці, Бахмуті, Андріївці, Кліщіївці, на Харківщині, Луганщині. ▪ Останній бій приймає 30 квітня 2024 року біля села Нововодяне Луганської області. Євген гине, рятуючи пораненого побратима під час бойових дій («закривши своїм тілом пораненого побратима під час штурмових дій ворога»).
Поховання	▪ Прощання у Вишневому під Києвом (6. 05. 2024).
Пряма мова (Євген Шумілов)	▪ «Ви — круті! Я в вас вірю. І Слава Україні!». ▪ «Мене звати Євген Шумілов і я актор. Я закінчив театральний університет імені Карпенка-Карого в 2014 році. Я займаюсь вокалом, плаванням, а також майже вивчив гітару».

- «Дякую своїм батькам. Я усвідомив: якщо ти — щасливий, ти можеш зробити щасливим інших людей. Йдіть до своєї мрії».
- «Не буває маленьких ролей».
- «Йди по життю, посміхайся — навіть якщо все дуже погано».
- «Я спочатку був зв'язківець. Потім — у піхоту потрапив. А потім став медиком, далі — старшим медиком».
- «Погуляв у Києві пару днів й назад на роботу — розвивати українську державу. Її культуру. Україну творчу. Безмежно. Ви — круті. Я в вас вірю. Слава Україні».
- «От і пройшов рівно один рік, як я в армії. Чесно кажучи, я ваще не знаю, шо воно несеться. Я завжди казав, що ніколи не піду служити, бо то безглузда справа. І от я тут. Війна... Хотілось тут щось мудре написати, типу я багато чого пізнав за цей час. І т.д. Але, як почав писати, зрозумів, що не хочу про те все розказувати. Скажу коротко. Хлопці, запрошую вас до місцевих військкоматів. У нас тут ізі [легка — з анг.] сотка» (Інстаграм, 20. 06. 2023).

Натхнення і мотивація	▪ Вікторія Левчук: «Женя працював і йшов на позиції хворий, виснажений та ніколи не жалівся: «Я в порядку, маленька». Йшов на виходи тоді, коли не мав би йти. Був за любий «двіж». Боліло все, але добросовісно працював і вдень, і вночі. Ми: «Відпочинь, поспи». Вічна іронія Жені: «Скоро засну вічним сном». ▪ Режисер Антоніо Лукіч: «Життєрадісний, позитивний, бадьорий і справжній — таким ти залишишся в моєму серці назавжди, друже!». ▪ Друг Іван Марченко: «Мав честь попрацювати з ним на знімальному майданчику, де він так пронизливо, та з такою надією дивився в майбутнє… Дякую тобі, Женя, світла пам'ять…».
Цікаві факти	▪ Позивний — «Мет». ▪ Відзнаки: «Хрест хоробрих» та «Золотий хрест». ▪ Популярність Євген здобуває завдяки ролі у рекламі «Нової пошти», де він грає військового з гаслом: «Завтра буде. Доставка майбутнього». ▪ Євген використовує свої акторські здібності під час служби, знімаючи відео для підтримки бойового духу та залучення допомоги для армії.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Євген Шумілов // Серіал «Україна в огні 2». Серія 822. URI: (ЮТ) https://youtu.be/dqL7H3-isSA

Олексій ЮРЧЕНКО

51 рік (18 870 днів), телеоператор і військовослужбовець

Київський Ворон Балаклеї

Стисла біографія

- **Юрченко Олексій Маркович** (09. 01. 1971, Київ — 08. 09. 2022, Балаклія, Харківщина) — український телеоператор і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Олексій народився 9 січня 1971 року в Києві — киянин у п’ятому поколінні.
- Діяльність і кар’єра: За словами дружини (теж журналістки), Олексій працює на телеканалах УТ-1, «Прямий» (з 2021), багатьох інших у різні роки, як-от:
  - УТ-1: Знімає документальні фільми, зокрема про сталінські концтабори («Карлаг») у Караганді.
  - СТБ: Участь у зйомках «Битви екстрасенсів» та «Точки Нуль» (про АТО).
  - 5 канал: Тревел-шоу «Континент» з Надією Базів.
  - ICTV: «Секретний фронт» з Антіном Мухарським.
  - «Прямий»: Висвітлює політичні події та протести. Колеги згадують його як «толерантного та досвідченого фахівця», який вмів знаходити ідеальні ракурси.

- Також знімає документальний фільм про корабель «Фаїна», захоплений у 2008 році сомалійськими піратами. До душі Олексію припадає праця в проєкті «Точка Нуль» про АТО, який створювали самі атовці.

Обставини служби і загибелі

- 2014-2016: Із початком війни записується в один із київських добровольчих батальйонів (але тоді «Київ-1» і «Київ-2»). Під час четвертої хвилі мобілізації — у 93 бригаді (до 2016). Бере участь у боях під Мар’їнкою та Пісками (привозить додому кошеня Піксель, загиблого побратима).
- Після повномасштабного вторгнення одразу записується до 206 батальйону ТРО Києва, а згодом — до ЗСУ.

- У серпні 2022 отримує офіцерське звання (молодший лейтенант) та командує взводом гранатометників у складі окремої бригади імені Івана Богуна.
- Останній бій приймає приймає 8 вересня 2022 року під час звільнення міста Балаклія на Харківщині.

Поховання

- Алея героїв, Берковецьке кладовище (Київ, 15. 09. 2022).

Пряма мова (Олексій Юрченко)

- Про війну: «Я завжди був готовий повернутися на фронт. Маю зібраним свій бойовий наплічник».
- Про сім’ю: «Як тільки Херсонщину звільнять, покажу доньці «Асканію-Нову» (не встигає здійснити мрію).

Натхнення і мотивація

- Ірина Геращенко: «Олексій захищав Україну від ворога в 2014-2016…».
- Петро Порошенко: «Героями не народжуються. Героями стають, коли треба боронити Україну. Олексій є і назавжди залишиться справжнім героєм. … Два роки був в АТО, повернувся і взяв у руки іншу зброю — камеру і мікрофон. Але 24 лютого я побачив Олексія з самого ранку на Лаврській, де він, не вагаючись, у перших рядах став на захист Києва…».
- Колега Андрій Соломка (журналіст «Прямого»): «Я спочатку не знав, як ми з Олексієм спрацюємося — наш колектив доволі молодий, а йому було вже 50. Але невдовзі ми зрозуміли, що з ним — дуже комфортно. Він ніколи не сперечався з журналістами, але завжди міг щось підказати, допомогти побачити ту чи ту подію з більш удалого ракурсу». «3 червня Олексій зайшов у офіс телеканалу. Навіть виконуючи обов'язок із захисту нашої держави, він усе одно залишався медійником: пообіцяв по можливості присилати відео з фронту …».

- Тетяна Юрченко (дружина): «Він був дуже врівноваженою, небалакучою людиною. Ми з ним дуже різні за темпераментом, і бувало, коли мене «рвало на шмаття», його спокій дозволяв заспокоїтися й мені. Він завжди міг поліпшити мені настрій, розсмішити…».

Цікаві факти

- Позивний — «Ворон».
- Мілітарист-аматор: Обожнював вогнепальну зброю, дружина жартома називала його «мілітаристом».
- Книжковий фанат: На фронті читав десятки книг, які дружина відправляла йому посилками.
- Кіно-фронт: Навіть під час війни обіцяв колегам знімати відео з передової для майбутніх проєктів.
- «Срібний хрест» (відзнака ГК ЗСУ Валерія Залужного).

Родовід

- На Олексія чекала дружина Тетяна і донька Дарина (на момент загибелі тата — 13-річна). У 2015, коли Дарина йшла до першого класу, Олексій приїхав з фронту, щоб провести її до школи (школі дарує прапор із підписами бійців 93 бригади — прапор зберігається у шкільному музеї). Мріяв побувати в Празі та показати доньці заповідник «Асканія-Нова» після звільнення Херсонщини.

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Олексій Юрченко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 222. URI: (ЮТ) https://youtu.be/iCBN5WkyFWo

Василь ЯВОРСЬКИЙ

44 роки (16 361 день), телережисер і військовослужбовець

Краще врубіть AC/DC

Стисла біографія

- **Яворський Василь Михайлович** (04. 01. 1978, Львів — 21. 10. 2022, Харківщина) — український телережисер і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Василь народився 4 січня 1978 року у Львові, де формується його патріотичний світогляд. Закінчує львівську школу №57, потім — училище за фахом «монтажер радіотехнічної апаратури». Після служби в армії (1996-1998), у 2000-05 роках навчається в Тернопільському технічному університеті імені Івана Пулюя за спеціальністю «менеджмент».

- Діяльність і кар'єра: У 2000-ті починає кар'єру на ТБ спочатку як оператор, далі — режисер монтажу. Працює на львівських телеканалах, зокрема: «Телебойман», «Медіа-клуб». А також — ZIK, де обіймає посаду головного режисера. Після зміни власників телеканалу переходить на ТРК «Перший Західний» та телеканал «Еспресо». Режисер проєктів «Антикриза» та «Народне Толк-Шоу» на телеканалі НТА. З 2014 року активно висвітлює події російсько-української війни, створюючи відеосюжети та фільми про захисників України. Співавтор телепроєкту «Історія Героя», в якому описуються історії захисників країни та їхні подвиги на передовій.

Обставини служби і загибелі

- Ще в 2021 році Василь вступає до 103 бригади ТРО. Після початку повномасштабного вторгнення Василь одразу вирушає до військкомату, залишаючи кар'єру на ТБ.
- З лютого 2022 року він обороняє східний напрямок фронту, воюючи переважно на Донеччині.
- Останній бій приймає 21 жовтня 2022 року на Луганщині — «загинув під артилерійським обстрілом».

Поховання

- Личаківське кладовище. (Чин похорону — Гарнізонний храм свв. апп. Петра і Павла УГКЦ, 31. 10. 2022).

Пряма мова (Василь Яворський)

- Про війну: «Якщо я тут, значить я маю робити цю роботу... Війна — малоприємна, але необхідна».
- «Вірю, що така осінь у нас остання, і наступного року все буде так, як задумано Творцем і природою — у лісі знову буде краса і свято життя перед зимовим спокоєм...» (ФБ, 2022).

- Мотивація: «Війна триває і [постане] питання, коли потрібно буде стати на захист. Василь Яворський [їде дорогою]: Пацани, які ще не служать, дивіться, які класні дороги. Платять дуже класно. Платять дуже класно. Якщо ви за «джипінг» платите гроші, то тут ще вам платять. Підтвердіть [звертається до побратимів], що вакансій багато. Перемагаємо. Приїжджайте, зарплати супер. Умови, дивіться, який класний ліс» (Остання зйомка. Серія 262).
- Про творчість: «Після війни зніму документалку про політичні ігри... Це буде великий фільм» (не встигає реалізувати).
- Про піхоту: «Піхота — маркер, де твоя територія... Ми здобуваємо досвід важкою ціною».
- Оптимізм: «За нами — вільна Україна».
- Алюзія: «І що ви то так тихо й сумно співаєте? Краще врубіть AC/DC!».

Натхнення і мотивація

- Командир: «По Василеві й не скажеш, що він цивільний. Він був хоробрий, без гальм».
- Ксенія Клим (журналістка): «Він роками створював матеріали про героїв, а сам став одним із них».
- Анастасія Равва (редактор «Еспресо»): «У січні 2022-го він попросив знайти заміну — казав, що йде захищати країну».
- Колега: «Його документальні стрічки не давали забути загиблих за мирне небо, правду, за нас. Він той, хто розповідав про героїв, а тепер став ним сам».

Цікаві факти

- Позивний — «Явор».
- Орден «За заслуги» III ст. (посмертно).
- Фан рок-музики. У день народження друзі та колеги згадують його, вмикаючи улюблену музику режисера.: Фан гурту AC/DC, живе під ритм «Thunderstruck».
- Колега Ксенія Клим на премію, отриману на конкурсі журналістських робіт ім. Героя України Тараса Матвіїва за їх спільний фільм «Історія Героя Дмитра Ґудзика» придбала і в День Незалежності доправила Василеві на фронт тепловізор (Це була їхня остання зустріч).

Родовід

- Під час відпустки 10 вересня 2022 року одружується, проте війна забирає його життя через місяць. Дружина Світлана присвятила Василю вірш: «Землею біснувалось зло / і різало життя ножами. / Ворожа зброя таврувала / Землю новими іменами. / Гарячої Святої Крові Все не нахлебчеться Циклоп. / Прийшов по свіжу і до тебе. / У твій окоп».

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Василь Яворський // Серіал «Україна в огні 2». Серія 262. URI: (ЮТ) https://youtu.be/R5Zh-jMYIf0

Антон ЯКОВЕНКО

36 років (13 485 днів), режисер монтажу і військовослужбовець

Драйвовий, ніжний і турботливий

Стисла біографія

- **Яковенко Антон Сергійович** (27. 03. 1985, м. Долинська, Кіровоградська область — 26. 02. 2024, м. Вугледар, Донецька область) — український режисер монтажу і військовослужбовець.
- Виховання і навчання: Антон — син Галини Бойко та Сергія Яковенка — народився 27 березня 1985 року в місті Долинська на Кіровоградщині. Навчається в школі №2 (де директоркою працює мама), з дитинства захоплюється малюванням (тато — вчитель малювання). У 10 років він влаштує персональну виставку в під'їзді, де в костюмі з «метеликом» презентує свої роботи сусідам. Вищу освіту здобуває на факультеті історії та права Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Після навчання переїжджає до Києва, де працює у сфері телебачення. Як відзначають друзі, Антон любить «Metallica», комікси і Україну.

- Діяльність і кар'єра: До початку повномасштабної війни Антон працює режисером монтажу на спортивному телеканалі XSPORT. Його професійна діяльність включає створення промо-роликів, анонсів програм та трансляцій. Зокрема, він бере участь у виробництві хокейного тижневика «Льодовиковий період».

Обставини служби і загибелі

- З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року Антон добровільно вступає до лав ЗСУ. Служить мінометником у складі 72-ї окремої механізованої бригади імені Чорних Запорожців.
- Бойовий шлях проходить через найгарячіші точки фронту. Бої під Бахмутом та Вугледаром. У лютому 2024 року, після короткої відпустки, повертається на передову
- Останній бій приймає 26 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання в районі міста Вугледар. Прощання з героєм відбувається в Києві

Поховання	▪ Інформація не вказана, але родина оголосила про прощання у Києві.
Пряма мова (Антон Яковенко)	▪ Про життєву позицію: «Якщо я тут, значить я маю робити цю роботу... Війна — малоприємна, але необхідна». ▪ Про мрії: «Хочу потрапити на концерт Metallica» (не встигає здійснити). ▪ (за словами колеги Олександра Сукманського): «Ай, Саня, тяжко… Але ми тримаємось! Треба цю наволоч вигнати».
Натхнення і мотивація	▪ Колега Олександр Сукманський: «Разом з Антоном ми робили хокейний тижневик «Льодовиковий період». Якщо коротко, то його руки, фантазія та творчий підхід створили дуже багато контенту для вас». ▪ Друг Олександр Морощук: «Він вмів надихати та гуртувати людей, заряджати своїм позитивом». ▪ Дружина Олександра: «Він був драйвовим з друзями, а з родиною — ніжним і турботливим». ***Антон з батьком***
Цікаві факти	▪ Кінематографічна ерудиція: Міг детально розповісти про будь-який фільм, особливо любив жанр жахів.
Родовід	▪ Сімейне щастя: Одружується з Олександрою (кримчанкою, яка втекла від окупації), у них народжується донька Уляна.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Антон Яковенко // Серіал «Україна в огні 2». Серія 782. URI: (ЮТ) https://youtu.be/-oVIsokFsA4

Олег ЯКУНІН

52 роки (19 083 днів), журналіст, редактор і військовослужбовець

Суперсила вселяти віру

Стисла біографія	▪ **Якунін Олег Іванович** (18. 12. 1969, Київ — 18. 03. 2022, Донеччина) — український журналіст, редактор і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Олег — син Івана і Тамари Якуніних — народився 18 грудня 1969 року в Києві. Навчається у школі № 202 (випуск 1985). Здобуває освіту в Київському річковому училищі (1985-1989). Служба в армії (ВМС, Ізмаїл, демобілізація у 1992). Захоплюється музикою (особливо Depeche Mode), виступає як DJ. ▪ Діяльність і кар'єра: Олег працює головним редактором запорізьких видань. З 2004 — «Запоріжжя. Міський портал», з 2011 й надалі — в онлайн-ресурсі Afisha.zp та misto.zp.ua. Також з 2019 — в Art Galery Market. Керівник проєктів у Basalt Animal Health. Його діяльність спрямована на розвиток місцевої журналістики та інформування про події в Запорізькому регіоні.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну долучається до лав ЗСУ. Сержант. ▪ Останній бій приймає 18 березня 2022 року — гине у бою з окупантами у Волноваському районі Донецької області — у нього влучає уламок міни.
Поховання	▪ Алея Героїв, Лісове кладовище (Київ, 04. 04. 2022).
Пряма мова (Олег Якунін)	○ Про себе: Depeche Mode FOREVER! (на ФБ). ○ Про жінок: «Своєю появою на світ я вдячний трьом жінкам: прабабусі Дар'ї, бабусі Домні та звичайно ж мамі Тамарі! Кожен зробив свій певний внесок у непростий момент мого народження. І ось я тут! І в мене ще все попереду: і кругосвітнє плавання на яхті, і підкорення гір і цей незакінчений інститут, чорт його б побрайт! Усіх хто поряд — цілую, обіймаю! Усіх, хто далеко — тримайтеся і до вас дістануся! Усі, хто дуже далеко — до зустрічі на Марсі!» (ФБ, 18. 12. 2018). ○ Про маму: «Її звали Тамара. Вона була скромною, тихою, турботливою, чуйною і порядною людиною. Вона виховала мене, жертвуючи своїм особистим життям та своїм щастям. Мені завжди її не вистачатиме. Але я завжди її любитиму і пам'ятатиму. Не забувайте нагадувати своїм мамам про те, як сильно їх любите! Ось зараз нагадайте їм!».

Натхнення і мотивація ***Заставка Олега на ФБ***	▪ Дружина Олена Якуніна: ○ «Він був найкращим у світі чоловіком і люблячим батьком, вірним другом, справедливим і чесним. Був завжди «душею компанії» і єднав довколо себе людей, тому що тільки гуртом ми — сила! Завжди захищав слабкого і не мовчав, коли бачив зло». ○ «Олег завжди був дуже принциповим, відданим. Було неважливо, чим він займається — він викладався на максимум». ○ «Олега неможливо було не любити, бо він загалом був дуже позитивною людиною, яка притягувала до себе й інших людей. Насамперед він переживав за свою дитину. Найбільша така його суперсила була — вселяти віру. Ніколи нічого не боявся». ▪ Колеги з misto.zp.ua: «Його принциповість і чесність робили його не просто колегою, а моральним орієнтиром».
Цікаві факти 	▪ Позивний — «Балтика». ▪ У молоді роки носив довге волосся. ▪ Орден «За заслуги» III ст. (посмертно, 13. 04. 2022). ▪ Хобі: Любив море та рок-музику, часто організовував тематичні зустрічі для друзів. ▪ Громадянська позиція: Відомий тим, що відкрито критикував корупцію та бездіяльність влади в Запоріжжі.
Родовід	▪ Дружина і донька. Також — син Артур. ▪ Олег, за словами дружини, ще 16 березня 2022 року (за два дні до смерті) обіцяв повернутися живим і здоровим, щоб повезти доньку на море та навчити її пірнати з трубкою. ▪ За словами дружини, Олег любив море, хорошу музику та мріяв, щоб його діти жили у вільній Україні.
«Остання зйомка»	▪ Остання зйомка: Олег Якунін // Серіал «Україна в огні 2». Серія 592. URI: (ЮТ) https://youtu.be/NpDp50mop3M

Денис ЯЦЮК

39 років (14 328), медійник, оператор і військовослужбовець

З 51 каналу у 23 бригаду

Стисла біографія	▪ **Яцюк Денис Вікторович** (19. 09. 1984, Дніпро — 12. 12. 2023, Донеччина) — український медійник, оператор і військовослужбовець. ▪ Виховання і навчання: Денис народився у місті Дніпро, де й зростає. Навчається у школі № 112, після чого вступає до Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, де вивчає журналістику. ▪ Діяльність і кар'єра: Після завершення навчання Денис працює оператором на дніпровському «51 каналі», який згодом стає частиною «Суспільного» мовлення. Колеги відзначають його як великого професіонала своєї справи.
Обставини служби і загибелі	▪ З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну Денис приєднується до лав Сил оборони України. Спочатку — до Добровольчого формування територіальної громади (ДФТГ) «Варта Дніпра». Пізніше — до ЗСУ, служить у 23-й окремій механізованій бригаді. ▪ Аеророзвідник і бере участь у бойових діях на Донеччині, боронить Авдіївку. ▪ Останній бій Денис приймає 12 грудня 2023 року під Авдіївкою на Донеччині, зазнавши смертельної вибухової травми під час бою з окупантами.
Поховання	▪ «Тіло Дениса кремували, після чого його попіл розвіяли над річкою Дніпро в рідному місті».
Пряма мова. Натхнення і мотивація	▪ Подруги Юлія та Наталя: «Денис був привітним, добрим і турботливим. Завжди сумлінно та відповідально підходив до всього, що робив у житті. Це Людина з великої літери, про яку всі згадують із теплом. Найбільше любив свою родину та країну. Боровся за справедливість, як у цивільному, так і у військовому житті. Намагався

зробити все залежне від себе, щоб принести найбільшу користь. І надихав на це інших».

- Колега Наталія Долгіх: «Денис Яцюк — мій друг зі студентської парти, талановитий оператор і відважний ВОЇН, назавжди вірний своїй Батьківщині… Ідуть на небо найкращі… Дякую, друже, що не злякався і захищав, дякую, що відгукувався звідти. Спочивай з миром і передавай привіт там Ромці, всім нашим… твоя посмішка навічно в пам’яті…».
- Друг Костянтин: «Коли кажуть «харизматична людина», то уявляєш суворого, «твердого» чолов'ягу, але з Деном інакше. Він був справжнім, відкритим, принциповим і міг знайти слова підтримки для кожного. Він володів привабливою харизмою, і люди мимоволі озиралися і запитували себе: «А як би зробив Денис?». Про нього неможливо говорити у минулому часі, тому що навіть зараз, коли він не поруч, ми відчуваємо його тепло, погляд, чуємо сміх і жарти. Це було честю називати його другом».

Цікаві факти

- Позивний — «Нед».
- Член НСЖУ, лауреат професійних конкурсів.
- Інша особа на ім’я Денис Яцюк — ще одна жертва російської агресії. Як відзначають джерела, інженер з Києва, «41-річний Денис Яцюк загинув 3 березня 2022 року на Київщині. Він разом із рідними хотів виїхати з окупованої Северинівки до Умані на Черкащину. Дружина Анна з молодшою донькою Валерією їхали в одній автівці, а він зі старшою Аріною — в іншій. Поблизу Мотижина машини розстріляли російські солдати. Вижити вдалося лише наймолодшій дитині».

«Остання зйомка»

- Остання зйомка: Денис Яцюк // Серіал «Україна в огні 2». Серія 892. URI: (ЮТ) https://youtu.be/j-QHjNdm1QI

ДОДАТКИ

Нижче друкується (чи передруковується) низка інтерв'ю з автором фільму «Україна в огні 2», покликані заглибити читача в процес створення фільму, виявити ті важливі аспекти та чинники, які вплинули на автора та творчий процес, але, зазвичай, залишаються за кадром.

«Україна в огні 2» — це більше, ніж документальний серіал. Це кінопам'ять про повномасштабне вторгнення, створена з відео очевидців, які стали хронікерами власного життя під час війни. Проєкт став частиною кінематографічної революції в Україні, де кожен кадр — це правда, боротьба й надія. Серіал у форматі хвилинних епізодів показує війну стисло, але глибоко, звертаючись до глядачів по всьому світу. Це фільм, який, можливо, допоможе врятувати Україну від забуття та нового геноциду, а його творці закликають до поширення правди, яка надихає до дій та життя.

ЖИТТЯ — РЕЖИСЕР НАШОГО КІНО:

інтерв'ю зі співавтором серіалу «Україна в огні 2» [7]

Одним із сильних проєктів, над яким сьогодні працюють кінематографісти України, стала алюзія на кінопоему Довженка 1943 року — «Україна в огні 2». Як серіал розповідає про війну і чому важливо говорити про неї у форматі кіно — розповідаємо далі.

«Україна в огні 2» — це документальний серіал про повномасштабне вторгнення росіян на землі України. Попри жахливі кадри відчаю, він показує гідну боротьбу українського народу за свободу. На сьогодні, 5 травня, проєкт налічує 81 епізод, кожен з яких триває одну хвилину.

У цьому й полягає його феноменальність, це «подібно до того, як люди раніше писали листи, потім фотографували, зараз вони знімають відео й спілкуються цим — між собою, зі світом».

У межах проєкту «Інтерв'ю24» ми поспілкувалися з учасником творчої групи «України в огні 2» та дізналися чимало важливого про серіал. Він розповів про мету створення проєкту, чи потрібен документальному фільму сценарій та чому важливо розповідати світу про війну у форматі кіно.

— Як розповідати світові про війну Росії проти України? І чому це важливо?

— Розповідати правдиво, пристрасно, від першої особи. «Україна в огні 2» робить це кінематографічно — на основі відео очевидців. Це важливо, бо ці кадри — сама реальність у кіноформі, а не ментальні конструкти чи аргументи, — це кінодокументи. Ці кадри — зафіксована пам'ять. Кінопам'ять об'ємніша за звичайну людську, індивідуальну: камера «бачить» більше.

Є шанс і на те, що ці кадри як фіксують реальність, так і надихають — до дій, почуттів, життя. Й інших нас.

Про мету, ідею та назву проєкту «Україна в огні 2».

— Ви продовжили кінопоему Довженка «Україна в огні» 1943 року — чому саме її, а не фільм «Зима у вогні» 2015 року, який розповідає про Революцію Гідності?

— «Україна в огні» Довженка — це кінопоема про війну, й ми зараз маємо війну, а не революцію. Щоправда, ми маємо кінематографічну революцію — епоху, коли очевидець може фіксувати події, миттєво оприлюднювати їх, стаючи співтворцем кіно. Так, відео — ще не кіно, але це все частина його спільнотворення. Це було й раніше. Але феноменальним є обсяг — потік візуального спілкування.

Подібно до того, як люди раніше писали листи, потім фотографували, зараз вони знімають відео й спілкуються цим — між собою, зі світом. На цю кінореволюцію чекали, і вона відбувається на наших очах й за нашої участі в Україні. Значущість її й у змісті та смислах — це не відео розваг, звірят,

[7] Гулій Н. Життя — режисер нашого кіно: інтерв'ю зі співавтором серіалу «Україна в огні 2» // Кіно 24. 5.05.2022. URI: https://kino.24tv.ua/zhittya-rezhiser-nashogo-kino-intervyu-zi-spivavtorom-serialu_n1967497

моди, самолюбування і пригод під музику. Це в сукупності відео про життя і смерть цілого народу, який намагаються стерти з лиця землі.

Уявіть собі, якби такі гаджети з камерами мали жертви Голодомору чи Бабиного Яру. Тож ми живемо у феноменальний час, і Україна робить кінематографічну революцію — невдовзі про це будуть писати у книгах з історії.

Наша мета — бути в авангарді цієї кінореволюції в ім'я народу України. Це звучить пафосно, але чи це не правда? Якщо ви почитаєте «Україна в огні», то зрозумієте паралелі тієї й цієї війни. Проте наразі нам трохи більше поталанило, бо «Україну в огні» Довженка прочитали лише після війни, а «Україну в огні 2» уже можуть бачити в світі під час війни — усі небайдужі. Можливо, кіно врятує Україну від подальшого геноциду.

— Чи співпрацювала ваша команда з режисером Євгеном Афінеєвським, який власне зняв фільм «Зима у вогні»?

— Наразі ні. Наскільки нам відомо, зняли цей фільм переважно українські оператори. Ми працюємо на українське кіно. Нам треба своє розвивати, а не потурати Голлівуду. Чужого ще навчатися, але свого не цуратися. Досить дивитися на чужину, як на дороговказ. Та й у мистецтві кордонів немає. Ми повинні позбуватися комплексу меншовартості в собі й не дозволяти використовувати себе. Ми цього варті.

Голлівуду як індустрії ще не було, коли на території України вже робили кіно.

Чи варто орієнтуватися на гроші та марнославство? Хто пам'ятає тих всіх оскароносних чи каннсько-берлінсько-венеційських лауреатів гілок і «звірів» через місяць чи роки? Дивімося глибше. Умовно кажучи, поясніть, чим Шон Пенн кращий актор за Олега Цьону? Так, Джулія Робертс — класна актриса, але невже Ірма Вітовська-Ванца — на два класи не вища? Тим паче нам ближча. А Валентин Васянович глибинніший за Спілберга. Продовжіть цей перелік самі. Сенс ясний? Ми маємо шанс усвідомити це. І сторінки та новини про кіно у ЗМІ будуть про кіно українське.

Треба йти назустріч один одному — ставати друзями та приятелями українського кіно та українських кінематографістів. Бо нерідко про них пишуть у пресі лише після смерті. І не тому, що вони заслужили, основний привід — це смерть.

Доля дарує нам новий шанс звернутися до українського кіно як частини української культури. Надіюся, ми ним цього разу скористаємося.

— Чи були у вас інші варіанти назви самого проєкту?

— Так. Ми шукали влучну назву, були варіанти, наприклад «Хроніки війни» чи «Хроніки хоробрих левів». Це кіно робилося з першого дня війни — під вибухи й часто без світла та інтернету. Час було визначатися з назвою, аби випускати напрацьоване. Бо не знали, чи ще буде «завтра». Тоді якось уночі нас навідав Довженко з його — з нашою — «Україною в огні». Це було 100 % влучення — за змістом, смислами, значущістю. Ми радилися і з літературознавцями — вони нас підтримують.

Єдиний нюанс — цю назву вже експлуатували. Зокрема Олівер Стоун в його відверто антиукраїнських пропутінських фільмах. Ми розуміли ризик в аспекті комунікацій із громадськістю. До речі, це потім підтвердилося. Нещодавно одна мистецька організація відмовилася показувати фільм з міркувань піару. Там, ймовірно, не знали, що ця назва довженківська. Ми розуміємо, що на декого «гугл» впливає більше за українську історію чи традицію.

Але ми вирішили триматися традиції та боротися і за Довженка, і тим самим за Україну, аби спробувати «повернути» цю сакральну для нас назву. Надіюся, нас у цьому підтримають. Тому «Україна в огні 2» — це назва вистраждана і в цій війні.

— Як зародилась ідея робити саме хвилинні епізоди?

— На війні багато не говорять, тому й документальне кіно про війну має бути стислим. Водночас обсяг чи міра уваги (attention span) — це питання про тренд постмодерну. Ми його творці, носії та жертви водночас. Ми йдемо за трендом, і в нас є досвід — навички та успіхи в цьому плані. З іншого боку — такий хронометраж від самого початку неповноцінний, і ми це одразу відчули.

Уже на перші серії були відгуки: це хочеться дивитися довше. Тож була спокуса довших серій. Це зумовлено внутрішніми потребами. Людина в кіно, як і в театрі, прагне до катарсису — духовного

очищення, трансформації. Це, за фізіологічною аналогією, можна, даруйте, бо це дещо редуковано, — звести до поняття оргазму. Тобто як довести до оргазму за хвилину? Це фізіологічно й психологічно майже неможливо. Але це кіно, і воно не має такої мети. Наше завдання — лаконічна кіноправда. А чи стане це тизером інтересу чи його апогеєм — питання відкрите.

— Скільки часу витрачаєте на роботу хвилинної серії?

— Ніхто не повірить. Нехай це залишиться питанням кінокухні. Ніхто не питає, скільки готується страва, — важливо, що зроблена з любов'ю.

— А хто знімав кадри до фільму?

— Абсолютна більшість кадрів — з відео очевидців. Частина — це мистецькі кадри місць, фото. Вони можуть додати історичну паралель чи естетизувати наратив, реальність. Бо часом це разючі кадри насильства, жорстокості, смерті.

Ми дотримуємося тієї точки зору, що насильство треба показувати й треба показувати тих, хто його вчинив, наслідки. Саме в цьому полягає відповідальність кінематографіста.

Тож ми показуємо й бомбардування в Чернігові й збитого пілота, який це зробив. Але водночас смерть як така на екрані не повинна ставати соціальною порнографією, а її візуальний сенс — надихати до життя, давати надію.

Ми цінуємо ці кадри очевидців і визнаємо. Вдячні тим, хто їх робив з небезпекою для життя і здоров'я. На жаль, наразі в більшості неможливо ідентифікувати тих, хто їх робив. А часом це безвідповідально й неетично робити — зазначати їх. Треба пам'ятати, що мільйони українців продовжують жити в окупації. Триває війна. І це може коштувати життя.

Повертаючись до теми української кінореволюції, ми розуміємо, що колективно люди, які знімають ці кадри — від очевидців до професійних операторів, — усі вони складають народ. І в цьому смислі — це, можливо, один із перших повноцінно народних українських документальних фільмів.

— Як ви думаєте, ваш формат сподобається глядачам? На яку аудиторію транслюється серіал? Чи буде цього достатньо для популяризації теми війни у світі?

— Формат спрацьовує. Він виходить на соціальних платформах. Його зручно дивитися на мобільних ґаджетах. Так, кінотеатр — крутіше, але це мінікінотеатр. Потенційна аудиторія величезна. Адже мільярди людей у світі вже мають ґаджети та інтернет. Але є проблема з поширенням, бо контент складний, тому ми просимо всіх — передусім українців в Україні та за кордоном — невтомно його поширювати — в ім'я мільйонів, у пам'ять тих, кого вже з нами фізично немає внаслідок цієї війни. Скільки людей працює над проєктом? Ми не афішуємо нічого персонального наразі. І просимо це зрозуміти. Ми маємо втрати. Війна продовжується. Цьому прийде свій час.

— Скільки людей працює над проєктом?

— Ми не афішуємо нічого персонального наразі. І просимо це зрозуміти. Ми маємо втрати. Війна продовжується. Цьому прийде свій час.

— Зважаючи, що це документальна хроніка, розкажіть, як ви працюєте над серіалом? Чи потрібен документальному проєкту сценарій?

— Загалом, сценарій не потрібен, бо життя, зафіксоване в кадрах, — уже основа смислів серії. Але це не означає, що можна просто подати відео і серія готова. В ідеалі в серії має бути драматургія, конфлікт. У документальному кіно його виявляє документ чи факт. Прессекретар ЗС РФ стверджує, що ті не «завдають ударів по цивільних об'єктах», але відео очевидців у фільмі показує, що це робиться в багатьох містах і систематично. Це воєнні злочини.

Львів уже кілька разів було обстріляно ракетами, і ми показуємо, хто і коли робив це востаннє — через історичну паралель як основу серії, додаємо пісню про Львів. Тож частина серій — поетична. Попри війну, українці сіють — і так було завжди, і це показує «Земля» Довженка — наша земля зачарована. Або бомби, вибухові пристрої — ця сучасна вбивча російська культура, проти якої мирні жителі не мають спасіння. Це мова, якою нині росіяни спілкуються з переважно російськомовними українцями, вбиваючи тисячі. У фільмі є й позитив — «козацький драйв», любов на війні, прояви чудес. Як, наприклад, у випадку киянина,

якого двічі переїхав БТР, а він вижив — і це метафора української удачі.

— Що ще потрапить у серіал? І що точно не потрапить? Скільки буде ще епізодів? Чи є у вас певна запланована кількість серій?

— Це визначати життю. Ми надіємося серій буде небагато — війна завершиться перемогою. Але життя — режисер нашого кіно. У довженківській «Україні в огні» 50 розділів. У нас уже більше серій, але в плані довженківських розділів тематику ще не розкрито. Цикли вже оформлюються, але вони ще не всі розвинуті.

Дійсно, деякі теми наразі не висвітлюємо. Наприклад мародерство українців, зрадництво, чиновництво, самодурство — ці теми актуальні, й вони розкриваються в кінопоемі Довженка. Там є ті, хто прагне «катів катувати», і ті, хто прагне «катам помагати». Ми ці аспекти ще досліджуємо. А наразі, за словами Довженка, «гине Україна... в'язні й судді повинні битись поруч».

— Чи важко переживати знову кожну історію, працюючи над серіалом?

— Це складне питання. Ми всі уже можемо мати, якщо навіть не були свідками чи жертвами насильства на війні, травму свідка. Це відчуваєш, коли днями опрацьовуєш відео очевидців, наприклад із Чернігівщини, Київщини, Херсонщини, Харківщини. Але є й позитиви. Як там у пісні співається, «мої два кольори, червоне — то любов, а чорне — то журба».

— Як ви плануєте працювати над популяризацією серіалу? Чи хочете інтегрувати у відомі премії Глобус чи Еммі? Бо пам'ятаємо, що «Зима у вогні» була номінована на Оскар.

— Ми лише сподіваємося на себе, на українців — наше почуття гідності, солідарності — й тих, хто нам симпатизує. У нас немає намірів марнославства. «Оскари», «глобуси» й «медведі» — на них завжди є охочі й серед наших марнославів. Не мав їх Довженко й від того не змалів. Наша нагорода — це визнання українців.

— Наостанок хочу запитати, що ви думаєте про бойкот російської культури зараз?

— Що таке нині російська культура? Якщо брати енциклопедичне її визначення, то російська культура як сукупність матеріальних і духовних цінностей — це нині прагнення знищити і принизити нас силою: армією, бомбами, насильством — як народ. Як можна не бойкотувати таку культуру? Це єдина адекватна реакція нашої держави і народу. Культура — це не імітація, не світлини міст та картини ермітажів чи кадри фільмів, а те, що вони нам несуть.

На папері пишуть і нас повчають: «У людині все має бути прекрасним», а в житті — вбивають мирних жителів, гвалтують українських жінок, екскрементують у наших хатах, руйнують тисячі наших шкіл, грабують нас? До речі, не тільки в Україні. Про яку культуру йдеться?

Чи не помножена вся російська культура на нуль? Культура — це міра людяності, і яка вона в пілота, який скидає бомби на мирні міста, тоді як абсолютна більшість росіян підтримує таку війну або не зупиняє її? Чи не стала російська культура зразком блюзнірства, дволикості?

Залишається ще питання індивідуального ставлення: до російської мови, до окремих представників так званої російської культури. І це питання вирішує кожен для себе. Російськомовні українці нарешті усвідомлюють: росіяни їх знищують, а не, як обіцяли, захищають. Блокадними та поруйнованими є переважно русифіковані українські міста, росіяни як окупанти спочатку доводять усе до гуманітарної катастрофи, а потім, як наче «спасителі», дають хліб, воду і макарони. За нашими спостереженнями, більшість убитих мирних українців і поруйнованих місцевостей — російськомовні. Мертві вже не збагнуть, що їх через мову використали та вбили. Але, можливо, живі ще можуть зрозуміти. Чи не вбивча така російська «культура»? Судіть самі.

НЕМА МОРЯ БЕЗ ВОДИ, А ВІЙНИ БЕЗ КРОВІ: велике інтерв'ю з автором серіалу «Україна в огні 2»[8]

Інтерв'ю з автором серіалу «Україна в огні 2» — це погляд на українське кіно як на своєрідне дзеркало війни, болю та надії. За 500 днів повномасштабного вторгнення кінематографісти довели: попри виклики, кіно в Україні живе і трансформується. Проект, що на момент інтерв'ю триває вже 15 місяців (а на момент виходу книги — близько 36 місяців), є не лише кінематографічною хронікою війни, а й колективним волонтерським явищем, що увійде в історію. Інтерв'ю охоплює важливі теми — від жіночого кінематографа та боротьби з корупцією до перенасиченості воєнною тематикою. Війна стимулює творчість, народжує сотні нових фільмів та нових імен, а головне — робить кіно реалістичнішим та універсальнішим. Нині це час експериментів, переосмислення і гартування українського кіно як культурної зброї у боротьбі за майбутнє. «Україна в огні 2» показує, що немає війни без крові, але й без творчості немає надії.

Понад 500 днів в Україні триває повномасштабна війна, яку розпочала Росія. За цей час кінематографісти створили чимало нових проєктів, а також удосконалили та продовжили ті, що створені з першими днями війни. Один із таких серіалів — «Україна в огні 2». Він виходить щоденно уже протягом 15 місяців.

[Зміст]

- Як змінилося українське кіно за останній рік
- Що варто знати про жіноче кіно
- Якою є концепція проєкту «Україна в огні 2»
- Скільки людей переглянуло серіал
- Які кінематографісти загинули під час війни — список
- Чому не розкривають імена проєкту
- Чи потрібні світу «криваві» перформанси на фестивалях, щоб нагадувати про війну
- Як автор «України в огні 2» відгукується про російськомовних акторів

24 Канал поспілкувався з одним з авторів серіалу «Україна в огні 2», який розповів не тільки про виробництво та актуальність проєкту, що є алюзією на кіноповість Довженка, а й поділився надважливими інсайтами української кіноіндустрії. Що варто знати про жіноче кіно? Як боротися з корупцією в галузі? Що подивитися сучасному глядачеві? Як світ сприймає українські фільми на тлі війни? Чи не перенасичений ринок картинами про війну? Про все це та навіть більше читайте у рамках проєкту «Інтерв'ю24».

Як змінилося українське кіно за останній рік

— **Пройшло близько року з нашої останньої розмови про війну в Україні в кіно. Як Ви особисто відчули зміни за цей час?**

— У два кольори — любові і журби. Відчув те, — і кожен має шанс — що предки наші століттями любили свою землю і боролися, аби ми нині мали нашу країну та державу. Відчув унікальний шанс випробувати себе по-справжньому, практикувати українське бусідо, буддійські та суфійські настанови й залишатися християнином — бути готовим померти, але з честю. Відчув себе у світі війни, але не від світу війни. Відчув, як це любити, жити й творити нині, знаючи, але не наслідуючи ресентименти, творити заради майбутнього. Вибачте за пафос, але «Україна в огні 2» це демонструє як колективне явище і ми вже увійшли в історію кіно як найтриваліший волонтерський кінопроєкт. А ще, роблячи кіно про війну з 2014 року, відчувати, що ця війна та її наслідки тривати-муть, тож треба гартуватися. Терпіння руйнує гори.

[8] Гулій Наталія. Нема моря без води, а війни без крові: велике інтерв'ю з автором серіалу «Україна в огні 2» // Кіно 24. 16 липня 2023. URI: https://kino.24tv.ua/ukrayina-ogni-2-intervyu-avtorom-serialu-pro-ukrayinske-kino_n2351243

— **Як Ви бачите розвиток українського кінематографа в контексті цих змін?**

— Українське кіно помирає і воскресає на війні. Не час робити остаточні висновки, лише — попередні, вказати на тенденції.

По-перше, кіно адаптується до нових умов. Тут переважно негативи: зупинки, недофінансування, корупція з кінограндами, відтік кадрів. Але, тримаймося позитиву, бо нарешті маємо шанс розвинути незалежне кіно, регіональний кінематограф, інтегруватися в міжнародну індустрію. Київ перестає бути одноосібною кіностолицею. Ми — свідки й творці нового етапу незалежного українського кіно.

По-друге, кіноіндустрія дезінтегрується. Це було й поглибилося. З одного боку, це закономірно — ми виживаємо. Битва за Довженко-Центр символічна в цьому смислі. Одні — далі тусуються по кабінетах і Каннах, вчать українську й «перевзуваються», створюючи нові кінофоруми; другі — вже за кордоном й надовго, за певний час у них можуть з'явитися нові стрічки; дехто планує, наприклад, захопити чи втримати владу в Спілці кінематографістів, чи Довженко-Центрі, чи в органах, які виділяють фінансування; треті в Україні — з останніх сил роблять, таки роблять! — кіно — попри все. Хоча, ймовірно, більшість кінематографістів у ступорі, не мають шансу реалізуватися або ж до кінця не збагнуть, що вартісного треба робити. Багато що втратило актуальність. Потрібен час на переосмислення. Або ж експерименти. Власне, «Україна в огні 2» — теж експеримент і перший такого масштабу. Тож залишається питання: як працювати на об'єднання кіноіндустрії?

— **Як, на Вашу думку, уникнути корупції та ефективно використовувати державні кошти?**

— Кіноіндустрія в Україні — середовище з корупційними ризиками, бо йдеться про «легкі» бюджетні кошти й конфлікти інтересів — приватні передусім. Тому потрібен ефективний механізм забезпечення доброчесності, виявлення конфліктів інтересів. Коли йдеться про державні кошти чи то навіть кошти іноземні, ці механізми повинні бути залучені.

Маємо приклади кінофестивалів, які перетворилися на приватні фірми з дерибану. Коли йдеться про кошти приватні, їхні власні кошти, то вони вільні ними розпоряджатися як бажають. Але нерідко вони залучають кошти іноземних інституцій, посольств (тобто інших держав), навіть бюджетні й продовжують розпоряджатися ними «як своїми та між своїми».

Тому не дивно, а закономірно, що відбулося з конкурсом від Netflix у 2022 році. «Проти чого боролися, на те й напоролися». Репутаційна шкода. Але чи не варто цьому дати й юридичну оцінку? Й протидіяти проявам корупції? Чи інакше нам вдасться побудувати нову Україну, за яку гинуть наші воїни й колеги? Це засадничі речі.

А щодо ефективності використання коштів на кіновиробництво, то це складніше питання, яке дискутується вже роками. Тут потрібно знайти баланс, умовно кажучи, між авторським і глядацьким кіно, між розвитком мистецьким і популярним, між інвестицією в нові таланти та касовими зборами як критерієм. Зрозуміло одне: кіно без грошей не роблять, але не лише гроші роблять кіно. Також зрозуміло: успіх на іноземних фестивалях не гарантує глядацького успіху в Україні, потрібно дбати не про закордонний, а український успіх — в Україні. Це все сфера давніх суперечок, які продовжаться. Але кіно — не місце для афер.

— **Це внутрішня кухня. А що сьогодні подивитися глядачу?**

— Наразі про останні два — три роки можна судити за каталогами на кінофестивалях (як-от у Каннах) і довгими списками кінопремії Золота Дзиґа. Добрий доробок. На двох Дзиґах — понад 110 фільмів, з яких близько 50 — повнометражні, плюс серіали, решта — короткі метри. Колеги й колежанки молодці — треба їх привітати! Кількісно і якісно. Деякі створили два й більше фільмів — це вражає. Врахуймо, що ще сотні фільмів не потрапило до списків.

Чи це кінорозвій під час війни? І так, і ні. Переважно це стрічки, зроблені ще до великої війни. Але війна стимулює. Ми усвідомлюємо цінність життя, заглянувши в очі смерті. Як казав Сартр, «я зрозумів, що смерть була тайним смислом мого життя». Творити зараз або ніколи. І, як у

спорті високих досягнень, зараз маємо додаткову мотивацію. Наприклад, деякі автори, які раніше не робили фільми про війну, почали. Промовистою є назва одного з фільмів — «Я не хотіла робити фільм про війну». Кон'юнктура й екзистенція зійшлися на побачення.

Все ж, поживемо — побачимо. Показовими будуть 2024 — 2027 роки. Стратегічно ж цікаво, яким у підсумку буде українське кіно третьої декади 21 століття. Історично, 100 років тому в епоху ВУФКУ, української кінореволюції 1920-х, ми мали, ймовірно, найкращу епоху в кіноісторії, це якщо не брати до уваги ідеологічний фактор. Якщо позбудемося чи принаймні суттєво зменшимо рівень корупції, меншовартості та паразитизму, працюватимемо як наші предки на землі — в кіно, і наші кращі воїни — під час оборони та деокупації — то створимо нові шанси й порадуємо глядачів.

Що варто знати про жіноче кіно

— **Наприклад, чим?**

— Наприклад, нарешті жіноче кіно отримує свій супершанс. Під жіночим кіно мають на увазі фільми про жінок і те, що створюють жінки як авторки — режисерки, сценаристки, операторки та інші — в кадрі чи за кадром. За останні 10 років український кінематограф поповнила нова когорта. Наприклад, Українська гільдія режисерів на дві третіх — це режисерки, і ще, як кажуть, більшість із тих, хто вчиться на режисуру — колежанки. До режисури прийшли талановиті сценаристки, операторки та режисери монтажу й віднедавна — продюсерки. Вони отримують і міжнародне визнання. У списку 20 найтитульованіших українських кінематографістів, за версією найбільшої кінобази світу, 8 — колежанки. А в топі 100 найтитульованіших українських кінематографістів — 35. Це об'єктивні дані найбільшої кінобази світу. Такого раніше не було. Вітер змін.

— **З чим це пов'язано?**

— Це ще варто дослідити. Але, до речі, міжнародні кінофонди фінансово стимулюють жінок. Умовно кажучи, наступний «кінодовженко» може бути жінкою. Тут головне не повторити помилки нашого Гомера кіно щодо умовного Сталіна. Раніше, аби бути іменитою в кіно, треба було мати сміливість взяти камеру й показати на екрані маргінальну тему — цікаво й проникливо. Тепер у нас кожен має шанс стати як Мая Дерен (Деренковська), Аньєс Варда чи Кіра Муратова (звісно, не кожна стане).

Цього зараз вже не досить. Треба бути, за аналогією, універсальною фільмаркою. Кіноісторія знає, як кажуть французи, анекдот — життєву історію про один із фестивально успішних фільмів, в якому ключову сцену було відзнято за участі однієї режисерки, яку усунули з проєкту, а решту фільму — іншою. Тепер усім треба вміти знімати такі сцени.

І це реально, бо ми живемо в час універсалізму, про який мріяли: тепер режисер/ка може і має вміти все: «створити» історію, відзняти, змонтувати й «прокатати». Сучасна історія українського кіно — яскравий приклад: як кажуть у кіноспільноті, мирославислабошпицькі зникають, васяновичі залишаються. Бо вміють автономно творити кіно.

Збулося те, про що мріяли, те, що ледь не до смерті посварило Іллєнка та Параджанова. Плюс ідеологія і цензура впали. Зменшується вартість кіновиробництва. Тепер уже не треба ходити й випрошувати мільйони. Камера, умовно чи то навіть буквально, в кожного в кишені. Часом — кілька. Документальне кіно може зняти кожен. Хоча не кожен, звісно, зможе зробити це добре. Так, із виробництвом ігрового кіно — складніше й дорожче, але вже не так дорого, як колись.

Ми живемо в нову еру незалежного кіно. Критики цієї точки зору вкажуть: кіно не може бути жіночим, кіно є поза статтю і гендером, це — духовне явище. Й теж матимуть рацію.

Так що, carpe diem — ловіть момент.

— **Тобто, війна стимулює кіно і стає реалістичніше його робити?**

— Так. Й ми вже зараз бачимо, що виходять сотні нових фільмів, дотичних до теми війни. Сотні! В тиждень може вийти кілька. З'являються нові імена — їх десятки. Водночас ми виявили, що є певна інерція чи то брак уваги, бо великим є доробок. Більшість знає про десятки фільмів про війну, а вийшли сотні. Тому, потрібне дослідження, яке спробує відобразити цю палітру. Також варто відобразити вплив медіаконтенту на молодь під час війни, як,

наприклад, фільму «Україна в огні 2». Крім того, дослідити мілітаризацію суспільства, проблематику жінки на війні, її мотивації — ці теми теж активно екранізуються.

— **Чи є проблема перенасиченості ринку фільмами про війну?**

— Ринку — навряд чи. Та й ринок взагалі не любить кіно про війну. Нерідко у фільмах про війну є антивоєнні мотиви, історія розвивається навколо амурних мотивів.

Загалом же зараз тема війни в медіапросторі домінує, але нюанс у тому, що «фільми про війну» різняться. Більшість цих фільмів про людей під час війни, а не так про бойові дії. І це закономірно, бо ми всі живемо під час війни вже 10 рік. Ми цікаві самі собі в цьому вимірі, тому навряд чи буде перенасичення в цьому аспекті. Інше питання — після завершення війни вони стануть менш актуальними.

— **Як можна привернути увагу до інших тематик та жанрів українського кіно?**

— Робити якісне кіно. Й це робиться.

— **«Не можна знімати фільми про війну під час самої війни». Олександр Щур, продюсер художнього фільму «Буча», якого розкритикували після виходу трейлеру, вважає цю тезу хибною. На Вашу думку, чи варто зараз знімати художнє кіно про війну, чи це ще не на часі?**

— Щодо тези, то вона не нова. Важливе обґрунтування, чому «не можна». Ймовірно йдеться про колективну травму, живу рану, повагу до померлих і пам'яті. Й це можна зрозуміти й треба поважати. А насправді таке кіно треба й варто знімати. Слідчий чи лікар не відмовляється давати юридичну оцінку чи медичний висновок у справах про зґвалтування чи вбивство. Інше питання — як це робити, що «виносити на публіку», і як застерігати, що фільми, теми, сцени можуть бути тригерами. Ще є кінотерапія: чи зцілює кіно і як? Чи дивитися, чи не дивитися.

А що дивитися — є! Й художнє кіно знімається під час війни. З 2014 року на 10-й рік війни, за нашими даними, створено близько 500 фільмів — 100 ігрових і 400 інших фільмів, зокрема документальних і анімаційних, дотичних до теми війни. Додам, що згоден, що потрібен час на глибоку рефлексію і тому фільми про цю війну ще зніматимуть впродовж 10 — 15 років опісля.

— **Якою є концепція проєкту «Україна в огні 2»? «Україна в огні 2» вже виходить понад 15 місяців, як Ви удосконалили проєкт, чи змінилася його концепція?**

— Концепція наразі вистояла. Переважно «Україна в огні 2» створюється з відео очевидців. Щоденно. Коротко й по суті. У форматі мобільного кіно. Утверджується метафора вогню як руйнівної та стверджуючої стихії. Ми й далі намагаємося йти в авангарді аудіовізуальної революції, за якої люди дедалі частіше спілкуються за допомогою відео, творячи нову культуру. Ми створюємо нові можливості для екранізації з маргінезу, який насправді актуалізується. Наприклад, кіно з окопів, бо в нас наразі держава не повністю справляється з функцією забезпечення кінохроніки війни, є суттєві та обґрунтовані воєнним станом обмеження в фіксуванні та публікації відео.

З удосконалень і розвитку, зазначу, що сформувалася структура й цикли серіалу. Наразі їх близько 30. Але ще є.

А щодо актуальності, то про що йдеться? Енциклопедично актуальність — це щось на часі, що болить. Чи актуальним є зараз обстріл у Львові 18 березня або 18 квітня 2022 року, чи в Одесі 23 квітня 2022 року, коли загинуло 8 людей, зокрема три покоління жінок однієї родини? Судіть самі. Чи є актуальною серія про Тайру із закликом її звільнити, адже її вже звільнили? Тоді як серія про Максима Буткевича залишається актуальною. Серія про останній трагічний обстріл у Львові 6 липня — сукупно з першими — показує, що нема моря без води, а війни без крові. Навіть у Львові.

Врахуйте: ці серії вийшли не сьогодні, а невдовзі після подій. Добрий той сніг, що вчасно ліг. В одеській серії показано, що ракета вцілила в будинок, а не була збита, як стверджували російські ЗМІ. Й у цьому сенсі підтверджується теза про те, що кіно має бути актуальним. Скажіть, історично, що ми знаємо документально про щоденне життя й боротьбу козаків чи то давніше — в Київській Русі чи в Галицько-Волинському князівстві? А тепер ми маємо набагато більше несторів-кінолітописців й тому — більше з того, що

передаємо нашим нащадкам й не лише в текстах, але й аудіовізуально.

— **А хто визначає, що є актуальним, а що ні?**

— Як кажуть, все відносне, і лише час покаже правду. В час постмодерну та медіареволюції це визначають не лише якісь інституції, кожен має шанс самоактуалізуватися. Коли людина постить у соціальних медіа, вона відчуває себе найактуальнішою у світі. Кого що болить, той про те й говорить. Для когось актуальним є те, що під час війни донецький «Шахтар» став чемпіоном, когось болить за київське «Динамо» чи львівські «Карпати». Але хтось — геть байдужий до цього. Що важливіше: події в Бахмуті чи нова сукня? Наше завдання як авторів — відповідально обрати тему, збудити уяву, торкнутися серця — так формувати актуальність, яка є ціннісно важливою. У цьому світлі розкажіть про вибір тематики серій.

— **Як Ви обираєте, які події розкривати в окремих серіях, враховуючи щоденний потік новин?**

— Це секрет, який добре відчувається у кращих серіях «України в огні 2».

«Україна в огні 2» — це тематично нелінійний серіал: герої та події змінюються. Але є й система — декалог циклів, які повторюються. Наприклад, спочатку про спортивні перемоги попри війну, далі «Остання зйомка» про загиблих кінематографістів і журналістів, відтак життєствердні «Кохайтеся, чорнобриві» чи «Жінка на війні», «Діти війни» чи «Врятуйте мою школу» та «Медики на війні». Згодом надихаючі — «Все для перемоги» чи «Музи не мовчать» — про наш домашній і духовний фронти. Відтак «Гумор війни» та «Герої України». Іще є наскрізні серії — це «Російські воєнні злочини», їх вже близько 50.

Змістовно найбільш популярними залишаються серії про особистості — ми створили вже понад сотню міні кінопортретів!

Нагадаю специфіку: ми не обговорюємо, а показуємо. Не завжди ідеально. Часом — дещо неможливо показати. Наприклад, як показати, що збито всі ракети чи «шахеди»? Або зґвалтування чи інші воєнні злочини. Це важливі теми та наразі потенційний засіб їх екранізації — це анімація.

Скільки людей переглянуло серіал

— **Скільки людей переглянуло серіал?**

— Йдеться про мільйони. Але наразі не маємо точних даних. Бо фільм розійшовся як вода з річки до моря — його можна вільно поширювати. Фільм виходить на трьох платформах постійно, іще на кількох — періодично чи неконтрольовано. На одній платформі робили замір на 1 березня 2023 року — це близько 500 тисяч[9].

Дійсно, хтось скаже, це мізер, бо, наприклад, екранізація оповідання «Мати» Довженка має 35 мільйонів переглядів. Так, це поки що. Й, зрештою, це не так і мало — найбільший кінотеатр України має близько 1200 місць. «Україна в огні 2» сукупно збирає аудиторію більшу за кількість квитків проданих на українське кіно за рік.

Інше питання — це не все українська аудиторія. Фільм люто ненавидять вороги України, надходить маса образливих коментарів і погроз.

Останнім часом кількість переглядів почала пропорційно зростати. Й нині вже не дивно, що одна серія може набрати мільйони. Це при тому, що не стояло завдання стати вірусним. Нас цікавить серце, а не інстинкти.

[9] Для порівняння: на 1 листопада 2024 року кількість переглядів серіалу на «Ютубі» перевищила 1 мільйон, а 40 серій «України в огні 2» з найбільшою кількістю переглядів на Instagram переглянуто близько 1 мільйона 900 тисяч разів.

ДЖЕРЕЛА

Джерельна база публікацій преси про альманах «Остання зйомка»

1.	**Остання зйомка з місією у Всесвітній день кіно: мотивуючий меморіал медійникам і кінематографістам** // Український погляд. 08.02.2025 URI: https://ukrpohliad.org/culture/ostannya-zjomka-z-misiyeyu-u-vsesvitnij-den-kino-motyvuyuchyj-memorial-medijnykam-i-kinematografistam.html	«У **Всесвітній день кіно** — Global Movie Day (відзначає силу кіно залучати, об'єднувати і надихати людей у всьому світі) анонсовано віхову подію кінопроєкту «**Остання зйомка**». Цей проєкт — результат роботи одного з найтитулованіших режисерів світу В'ячеслава Бігуна, який на 8 лютого 2025 року об'єднав понад 100 серій однохвилинних фільмів. Вони екранізують історії медійників і кінематографістів, які загинули під час російської війни проти України. Документальний проєкт під символічною назвою «Остання зйомка» (Last Shooting) пропонує емоційний особистий погляд через призму мобільного кіно. Фільм переважно включає приватні відео і фото, подані у вертикальному форматі 9:16, що фіксують моменти життя й боротьби героїв, які висвітлювали події на фронті й у тилу, боролися за Україну ціною власного життя. Цей проєкт формує найбільший аудіовізуальний меморіал — надихаючий мартиролог про загиблих медійників та кінематографістів, який привернув увагу не лише української, але й міжнародної аудиторії. Визнання цього кінопроєкту стало важливим внеском у збереження пам'яті. На 8 лютого 2025 року «Остання зйомка» екранізує понад 100 героїв, серед яких: • **Понад 50 журналістів**: Андрій Бучак, Андрій Топчій, Андрій Затула, Алла Пушкарчук, Микола Рачок, Олександр Савоченко, Олександр Бондаренко, Оксана Бауліна та інші. • **Понад 25 операторів, відеографів і фотографів**: Андрій Бойко, Костянтин Гнітецький, Ігор Гуденко, Роман Жук, П'єр Закжевський (Франція, Ірландія), Костянтин Кіц, Роман Нежиборець, Юрій Олійник, Олексій Ольховик та інші. Більшість із них працювали на телебаченні, а деякі мали досвід у кіно. • **Близько 20 акторів і каскадерів**: Денис Бондарев, Микита Калембет, Богдан Колесник, Павло Лі, Євген Світличний, Володимир Ковбель (зник безвісти), Яків Ткаченко та інші. • **8 режисерів кіно і телебачення**: Олег Бобало-Яремчук, Данило Денисевич, Віталій Дерех, Мантас Кведаравічюс (литовський кінорежисер, який працював в Україні), Брент Рено, Василь Яворський, Костянтин Петрик (другий режисер), Руслан Ганущак. • **Понад 10 інших кінематографістів**, серед яких продюсери, сценаристи, художники, гафери та технічні фахівці, перекладачі дубляжу такі, як Станіслав Притула, Сергій Коновал, Олександр Дроздов, Володимир Чорний, Іван Шульга, Віктор Онисько, Ілля Чернілевський та інші. Проєкт реалізовується з 1 березня 2022 року і не припиняється, продовжується збір матеріалів для доповнення. «Остання зйомка» виходить як самодостатній фільм і водночас частина серіалу «Україна в огні 2», який здобув найвищу нагороду Української кіноакадемії — «Золоту дзиґу». Він двома мовами (українською та англійською) вільно (безоплатно) поширюється через міжнародні фестивалі та цифрові платформи. Завдяки цьому, фільм став доступним для глобальної аудиторії з сотнями тисяч переглядів сукупно, а його рейтинг на IMDb досяг 8.2. Важливо зазначити, що «Остання зйомка» не отримувала фінансової підтримки з боку держави України чи інших урядів, а реалізація проєкту здійснюється незалежно. Вже здобувши визнання на кінофестивалях і отримавши престижні нагороди, такі як Mobile Journalism Awards, відзнаки Міжнародної спілки кіно при ЮНЕСКО, кінофестивалю «Дніпро-Cinema», цей проєкт продовжує привертати увагу. На думку кінознавців, «через особисті історії та трагічні обставини смерті, фільм викликає глибокі емоції — від скорботи до гордості. Герої постають не лише професіоналами, а й звичайними людьми з родинами, мріями та власною відданістю країні». Вони додають, що «Остання зйомка» — це не просто документ, це аудіовізуальний образ і голос тих, хто не може більше творити, але продовжує надихати».

		«Остання зйомка» — це не лише пам'ять про тих, хто загинув за Україну, а й важлива відповідь на загрозу дезінформації та спроби перекручування правди, знецінення і забуття. Залучайтеся до перегляду та поширення цього проєкту — підтримайте пам’ять про тих, хто віддав своє життя за майбутнє України. Пам’ять живе доти, поки її зберігають».
2.	**Вийшло 250 однохвилинних серій «України в огні 2»** // Український погляд. 21.10. 2022. URI: http://ukrpohliad.org/culture/vyjshlo-250-odnohvylynnyh-serij-ukrayiny-v-ogni-2.html	«Однохвилинний серіал «Україна в огні 2» на 20 жовтня [2022] доступний у 250 серіях. Серіал встановив безпрецедентне досягнення — виходячи щоденно з 1 березня вже восьмий місяць. Сиквел однойменної кіноповісті Довженка у форматі мобільного кіно в кожній серії-фільмі висвітлює певну подію, особистість чи тему на основі переважно відео очевидців. У серіалі оформлено більше 20 циклів (наприклад, «Герої України», «Російські воєнні злочини», «Остання зйомка», «Козацький драйв», «Кохайтеся, чорнобриві»). Відначально входячи у топ фільмів українського виробництва в світі, фільм титрується англійською мовою і безоплатно доступний онлайн (наприклад, у FB, Instagram)».
3.	**Віховий фільм про кінематографістів і медійників здобув #MojoAwards** // Український погляд. 15.06.2024. URI: https://ukrpohliad.org/culture/vihovyj-film-pro-kinematografistiv-i-medijnykiv-zdobuv-mojoawards.html	«Український фільм «Остання зйомка» про вбитих і полеглих кінематографістів і медійників отримав престижну «Нагороду з мобільної журналістики» (Mobile Journalism Awards, #MojoAwards), про це стало відомо на церемонії 11 червня 2024 року в Берліні. Двомовна стрічка «Остання зйомка» (Last Shooting) існує у кількох версіях, які доповнюються. Фактично — це наразі це найбільший аудіовізуальний меморіал, присвячений журналістам і кінематографістам, які загинули на російсько-українській війні. На червень 2024 року створено 81 серію про журналістів і медійників… Це чергова нагорода фільму «Остання зйомка». На початку 2024 року фільм нагороджено як «Найкращий некомерційний професійний фільм» на МКФ «Кінокімерія». Фільм також номінувався на Міжнародному фестивалі історичного кіно «Поза часом» та фестивалі «Кінодокументи війни». В серпні фільм, як переможець національного конкурсу, представить Україну на Світовому кіноконкурсі в Польщі (UNiCA Annual Film Competition Between Nations), який пройде під егідою ООН».
4.	**Журналістів і кінематографістів вшановує титулований фільм «Остання зйомка»** // Український погляд. 16.09.2024 URI: https://ukrpohliad.org/culture/zhurnalistiv-i-kinematografistiv-vshanovuye-tytulovanyj-film-ostannya-zjomka.html	Документальний двомовний фільм «Остання зйомка» — наразі найбільший аудовізуальний меморіал про медійників і кінематографістів, які загинули під час російсько-української війни, що вшановує їхню пам’ять. Про це повідомляє творча група фільму 16 вересня 2024 року в День пам’яті українських журналістів. Створений на основі однойменного циклу серіалу «Україна в огні 2» («Найкращий серіал» 2023 року за версією Української кіноакадемії — лауреат «Золотої Дзиґи»), «Остання зйомка» — самодостатня стрічка-збірка. Вона складається з однохвилинних серій, вільно доступних онлайн на кількох платформах, кожна з яких присвячена постаті. Зміст формують унікальні аудіо, фото і відео героїв, які вже не зможуть це зробити самі. Це унікальний проєкт співпраці медійників і кінематографістів у режимі реального часу. На 16 вересня 2024 року створено 89 серій «Останньої зйомки» про медійників і кінематографістів, як-от: Брент Рено, Макс Левін, Паша Лі, Олександра Кувшинова, П’єр Закревскі, Віра Гирич, Олександр Махов, Віктор Дєдов, Євгеній Сакун, Фредерік Леклерк-Імхофф, Мантас Кведаравічус, Олександр Суворов, Ілля Чернілевський, Денис Бондарев, Ігор Гуденко, Олексій Чубашев, Юрій Олійник, Роман Жук, Віктор Дудар, Олексій Юрченко, Віталій Дерех, Василь Яворський, Юрій Лелявський, Карім Гуламов, Лілія Гумянова, Євген Баль, Роман Нежиборець, Олег Бобало-Яремчук, Віктор Онисько, Дмитро Шиповський, Костянтин Кіц, Зореслав Замойський, Дмитро Лабуткін, Павло Тимошенко, Олексій Ольховик, Оксана Бауліна, Сергій Пущенко, Володимир Даценко, Андрій Бойко, Андрій Максименко, Арман Солдін, Володимир Чорний, Данило Денисевич, Антон Коломієць, Іван Шульга, Олександр Литкін, Антон Клітний, Олександр Бондаренко, Євген Світличний, Дмитро Рибаков, Олексій Хільський, Костянтин Гнітецький, Іван Кузьмінський, Олег Якунін, Володимир Миронюк, Олександр Савоченко, Максим Шварцман, Філіп Дєдковський (псев. Віннер), Антон Прасоленко, Тарас Давидюк, Володимир Мукан, Василь Кухарський, Андрій Павленко, Богдан Колесник, Володимир Строкань, Микита Калембет, Володимир Федінчук, Микола Алексик, Микола Рачок, Віктор Петров, Сергій Заїковський, Сергій Коновал, Олег Шемчук, Дмитро Сінченко, Євген Шумілов, Євген Невинський, Фелікс Куртаніч, Алла Пушкарчук, Костянтин Петрик, Володимир Ковбель (зник безвісти), Денис Яцюк, Шура Рязанцева, Юрій Сілюк, Володимир Чернишов, Андрій Касьянов, Богдан Затула та інші. Які втрати кінематографістів на основі даних «Останньої зйомки»?

- Близько 25 операторів і відеографів: Андрій Бойко, Костянтин Гнітецький, Ігор Гуденко, Віктор Дєдов, Роман Жук, П'єр Закжевський (Франція, Ірландія), Костянтин Кіц, Сергій Коновал, Фелікс Куртаніч (оператор дрону), Фредерік Леклерк-Імхофф (Франція), Володимир Миронюк,Роман Нежиборець, Віктор Петров, Євгеній Сакун, Олесь Самчук, Арман Солдін (Франція), Юрій Олійник, Олексій Ольховик, Юрій Сілюк, Павло Тимошенко, Володимир Чернишов, Дмитро Шиповський, Олексій Юрченко, Денис Яцюк та інші.

Більшість операторів працювала на телебаченні, але частина з них мала доробок і в кіно, зокрема ігровому й неігровому (як-от Ігор Гуденко, Дмитро Шиповський, Костянтин Гнітецький). Понад 15 акторів кіно і театру, каскадерів (дублерів): Денис Бондарев, Філіп Дєдковський (псевдонім: Віннер), Микита Калембет, Андрій Касьянов, Володимир Ковбель (зник безвісти), Богдан Колесник, Антон Коломієць, Василь Кухарський, Павло Лі, Андрій Максименко, Євген Невинський, Андрій Павленко, Антон Прасоленко, Євген Світличний, Володимир Строкань, Володимир Федінчук, Олексій Хільський, Євген Шумілов та інші.

- 7 режисерів (авторів фільмів): Олег Бобало-Яремчук, Данило Денисевич (студент), Віталій Дерех (автор кількох фільмів як режисер-аматор), Мантас Кведаравічюс (литовський кінорежисер, вишколений як науковець в Англії, розкрився в кіно саме в Україні, під час війни мав і статус журналіста), Костянтин Петрик (другий режисер), Брент Рено, Василь Яворський.
- Інші кінематографісти: майбутній продюсер Микола Алексик, сценарист і режисер кліпів Андрій Максименко, режисер монтажу Віктор Онисько, піротехнік Олександр Суворов, сценарист і перекладач Ілля Чернілевський, художник-декоратор Володимир Чорний, стилістка і художниця з костюмів Шура Рязанцева, звукорежисер Іван Шульга та інші.

Пам'ятаймо колег і колежанок, складаймо шану їхній жертовності заради України.

Двомовна стрічка «Остання зйомка» (Last Shooting) існує у кількох версіях, які доповнюються. Всі серії вільно доступні онлайн. На початок осені 2024 року фільм неодноразово демонструвався на кінофестивалях, його нагороджено кількома нагородами на таких фестивалях і преміях, як-от:

- «Найкращий некомерційний професійний фільм» на МКФ «Кінокімерія»,
- Бронзова медаль Міжнародного кінематографічного союзу (UNiCA Annual Film Competition Between Nations),
- Щорічна нагорода з мобільного журналізму Mobile Journalism Awards (#MojoAwards),
- Спеціальний диплом лауреата XV Всеукраїнського фестивалю екранних мистецтв «Дніпро — сінема» ім. Данила Сахненка за неординарне висвітлення доль загиблих кінематографістів та медійників.

Фільм також номінувався на Міжнародному фестивалі історичного кіно «Поза часом» та фестивалі «Кінодокументи війни».

5. **Команда проєкту «Україна в огні 2» випустила 60 серій** // Детектор медіа. 22.04.2022. URI: https://detector.media/infospace/article/198632/2022-04-22-komanda-proiektu-ukraina-v-ogni-2-vypustyla-60-seriy

- «Сукупно на квітень фільм на різних платформах переглянули близько 100 000 разів, за даними команди проєкту. Найпопулярніші епізоди — «Перероджена в огні» (про дитину, народжену під обстрілами в Старобільську), про Маріуполь і цикл «Козацький драйв». В серіалі оформлено цикли за назвами міст-героїв («Місто-герой Маріуполь/Чернігів/Херсон», «Російські воєнні злочини», «Остання зйомка (Last Shooting)» (про загибель кінематографістів і журналістів на війні), «Козацький драйв». Серіал подається мовою очевидців і титрується англійською. Тривалість епізодів складає 60 секунд. Вони подаються у вертикальному форматі під екран телефону 9:16. Епізоди доступні для вільного перегляду у соцмережах. Творча група закликає поширювати його в Україні та за кордоном: «Разюча екранна правда може сприяти протидії російській пропаганді».

6. **Команда серіалу «Україна в огні 2» відзвітувала про створення 110 епізодів протягом трьох місяців** // Детектор медіа. 2.06.2022. URI: https://detector.medi

«Команда серіалу «Україна в огні 2» відзвітувала про створення 110 епізодів протягом трьох місяців. У циклі «Остання зйомка» (Last Shooting) творці серіалу розповіли про загиблих кінематографістів і медійників».

	a/infospace/article/19 9798/2022-06-02- komanda-serialu- ukraina-v-ogni-2- vidzvituvala-pro- stvorennya-110- epizodiv-protyagom- trokh-misyatsiv	
7.	**Міжнародний День Кіно і кінопідсумки року: понад 50 номінацій і 11 нагород від режисера В'ячеслава Бігуна** // Український погляд. 27.12.2024. URI: https://ukrpohliad.org /culture/mizhnarodnyj -den-kino-i- kinopidsumky-roku- ponad-50-nominaczij- i-11-nagorod-vid- rezhysera- vyacheslava- biguna.html	«28 грудня [2024], у Міжнародний день кіно, режисер В'ячеслав Бігун підбиває підсумки року, який знову підтвердив його статус одного з найвідоміших українських кіномитців у світі. У 2024 році його фільми здобули понад 50 нових номінацій і 11 нагород, утверджуючи унікальність його авторського стилю та чуттєвого підходу до режисури. За даними IMDb, В'ячеслав Бігун став другим у світі режисером за кількістю номінацій (https://www.imdb.com/list/ls546326268), поступаючись лише легендарному Мартіну Скорсезе. З 352 номінаціями на рахунку він шостий рік поспіль залишається найбільш титулованим українським режисером, чиї фільми отримали понад 430 номінацій і нагород разом. Фільми В'ячеслава Бігуна вирізняються емоційною глибиною, увагою до деталей та майстерністю у передачі людських почуттів. Його роботи торкаються не лише історичних чи воєнних тем, але й розкривають внутрішній світ героїв, їхню силу, вразливість та мрії. Особливо це відчувається у стрічках, де центральними фігурами стають жінки. Наприклад, у новій стрічці «Доля чи воля. Маруся» режисер через долю головної героїні досліджує жіночий вибір і силу духу у важкі часи. Фільм отримав схвальні відгуки на міжнародних фестивалях, адже він розкриває універсальні теми, близькі кожному: любов, боротьбу за своє місце у світі та прагнення до свободи. Фільм «Доля чи воля. Маруся» у 2024 році представлено на чотирьох фестивалях: Міжнародний фестиваль історичного кіно «Поза часом», Карпатський гірський міжнародний кінофестиваль, «Кінодокументи війни», МКФ Колізеум (COLIFFE — COLiseum International Film FEstival) в Римі. Ще один новий фільм режисера «Ficus», який доповнює цикл фільмів про живі істоти, представлено на п'яти кінофестивалях світу. Особливе місце у творчості режисера займає стрічка «Остання зйомка», яка стала найбільш титулованою роботою року. Цей фільм, присвячений медійникам і кінематографістам, які загинули на війні, не залишає байдужими глядачів у всьому світі. Режисер крізь призму камер і об'єктивів, які не встигають зняти останній кадр, передає глибоку трагедію війни. Проте цей фільм не лише про втрати — це історія про людей, які жили пристрастю до творчості, мужністю та любов'ю до життя. Цей фільм може бути особливо близьким, адже він спонукає задуматися про цінність кожної миті, про те, що любов і творчість є тим, що залишається навіть після нас. Ті, хто втрачали близьких чи підтримували їх у складні часи, знайдуть у цій стрічці відлуння власних почуттів. «Остання зйомка» отримала п'ять престижних нагород, зокрема: нагороду Mobile Journalism Awards (#MojoAwards), спеціальний диплом фестивалю «Дніпро-Сінема» за неординарне висвітлення доль загиблих кінематографістів і медійників, відзнаки фестивалів «Кінокімерія», UNICA та інших. Це стрічка, яка надихає, нагадуючи, що навіть у темні часи є місце для світла. На МКФ «Make Art Not Fear» (Твори мистецтво, не страх) у Португалії представлено інші фільми автора про російсько-українську війну «Перероджена в огні», «Сильні духом», «Останній дзвінок». Кілька фільмів режисера — «Доля чи воля. Маруся», «Мати» та «Довженка. Український Гомер кіно» — представлено на фестивалі «Кінодокументи війни». Фільм Vinum, чуттєвий кінопогляд на символ життєвої сили, багатства та соціального статусу, представлено на фестивалі WINECAST в Кахетії. Фільм-спогад про Голодомор «Її хліб насущний» нагороджено як «Найкращий фільм» на Міжнародному фестивалі історичних фільмів (Шумен, Болгарія). Фільм «Сильні духом» про першого успішно звільненого бранця Кремля Юрія Яценка відзначено на МКФ РТАКН — Ukraine International Film Festival (Лондон, Великобританія). Фільм «Між пеклом і раєм» нагороджено спеціальною відзнакою на фестивалі Varsity Film Expo в Африці (Замбія). Стиль В'ячеслава Бігуна — це поєднання документальної точності з ліричністю художнього кіно. Він не боїться експериментів, приділяє особливу увагу

людським емоціям і завжди залишає місце для особистих інтерпретацій глядача. Його фільми — це не лише про героїв на екрані, але й про кожного з нас. Як зазначають кінокритики, фільми В'ячеслава Бігуна є культурними амбасадорами українського кіно у світі, зокрема завдяки тому, що режисер знаходить у складному красу, у трагедіях — людяність, а в історії — живі голоси. Фільми В'ячеслава Бігуна — це запрошення у світ людських переживань, натхнення та правди. Це кіно, яке залишається у серці.

У 2024 році В'ячеслав Бігун додав до своїх здобутків ще понад 50 номінацій і 11 нагород, загалом його фільми стали учасниками понад 160 фестивалів (Сам режисер особисто не відвідував жодного з вказаних фестивалів, його фільми промовляю за себе). Це не лише визнання його таланту, але й важливий крок для популяризації українського кіно у світі».

8. **Остання зйомка з місією у Всесвітній день кіно: мотивуючий меморіал медійникам і кінематографістам** // Український погляж. 08.02.2025 URI: https://ukrpohliad.org/culture/ostannya-zjomka-z-misiyeyu-u-vsesvitnij-den-kino-motyvuyuchyj-memorial-medijnykam-i-kinematografistam.html

«У **Всесвітній день кіно** — Global Movie Day (відзначає силу кіно залучати, об'єднувати і надихати людей у всьому світі) анонсовано віхову подію кінопроєкту «**Остання зйомка**». Цей проєкт — результат роботи одного з найтитулованіших режисерів світу В'ячеслава Бігуна, який на 8 лютого 2025 року об'єднав понад 100 серій однохвилинних фільмів. Вони екранізують історії медійників і кінематографістів, які загинули під час російської війни проти України.

Документальний проєкт під символічною назвою «Остання зйомка» (Last Shooting) пропонує емоційний особистий погляд через призму мобільного кіно. Фільм переважно включає приватні відео і фото, подані у вертикальному форматі 9:16, що фіксують моменти життя й боротьби героїв, які висвітлювали події на фронті й у тилу, боролися за Україну ціною власного життя.

Цей проєкт формує найбільший аудіовізуальний меморіал — надихаючий мартиролог про загиблих медійників та кінематографістів, який привернув увагу не лише української, але й міжнародної аудиторії. Визнання цього кінопроєкту стало важливим внеском у збереження пам'яті. На 8 лютого 2025 року «Остання зйомка» екранізує понад 100 героїв, серед яких:

- **Понад 50 журналістів**: Андрій Бучак, Андрій Топчій, Андрій Затула, Алла Пушкарчук, Микола Рачок, Олександр Савоченко, Олександр Бондаренко, Оксана Бауліна та інші.
- **Понад 25 операторів, відеографів і фотографів**: Андрій Бойко, Костянтин Гнітецький, Ігор Гуденко, Роман Жук, П'єр Закжевський (Франція, Ірландія), Костянтин Кіц, Роман Нежиборець, Юрій Олійник, Олексій Ольховик та інші. Більшість із них працювали на телебаченні, а деякі мали досвід у кіно.
- **Близько 20 акторів і каскадерів**: Денис Бондарев, Микита Калембет, Богдан Колесник, Павло Лі, Євген Світличний, Володимир Ковбель (зник безвісти), Яків Ткаченко та інші.
- **8 режисерів кіно і телебачення**: Олег Бобало-Яремчук, Данило Денисевич, Віталій Дерех, Мантас Кведаравічюс (литовський кінорежисер, який працював в Україні), Брент Рено, Василь Яворський, Костянтин Петрик (другий режисер), Руслан Ганущак.
- **Понад 10 інших кінематографістів**, серед яких продюсери, сценаристи, художники, гафери та технічні фахівці, перекладачі дубляжу такі, як Станіслав Притула, Сергій Коновал, Олександр Дроздов, Володимир Чорний, Іван Шульга, Віктор Онисько, Ілля Чернілевський та інші.

Проєкт реалізовується з 1 березня 2022 року і не припиняється, продовжується збір матеріалів для доповнення. «Остання зйомка» виходить як самодостатній фільм і водночас частина серіалу «Україна в огні 2», який здобув найвищу нагороду Української кіноакадемії — «Золоту дзиґу». Він двома мовами (українською та англійською) вільно (безоплатно) поширюється через міжнародні фестивалі та цифрові платформи. Завдяки цьому, фільм став доступним для глобальної аудиторії з сотнями тисяч переглядів сукупно, а його рейтинг на IMDb досяг 8.2.

Важливо зазначити, що «Остання зйомка» не отримувала фінансової підтримки з боку держави України чи інших урядів, а реалізація проєкту здійснюється незалежно.

Вже здобувши визнання на кінофестивалях і отримавши престижні нагороди, такі як Mobile Journalism Awards, відзнаки Міжнародної спілки кіно при ЮНЕСКО, кінофестивалю «Дніпро-Cinema», цей проєкт продовжує привертати увагу. На думку кінознавців, «через особисті історії та трагічні

обставини смерті, фільм викликає глибокі емоції — від скорботи до гордості. Герої постають не лише професіоналами, а й звичайними людьми з родинами, мріями та власною відданістю країні». Вони додають, що «Остання зйомка» — це не просто документ, це аудіовізуальний образ і голос тих, хто не може більше творити, але продовжує надихати».

«Остання зйомка» — це не лише пам'ять про тих, хто загинув за Україну, а й важлива відповідь на загрозу дезінформації та спроби перекручування правди, знецінення і забуття. Залучайтеся до перегляду та поширення цього проєкту — підтримайте пам’ять про тих, хто віддав своє життя за майбутнє України. Пам’ять живе доти, поки її зберігають».

9. **Серіал «Україна в огні 2» отримав «Золоту дзиґу» в номінації «Найкращий серіал»** / Мар'яна Зінченко // Детектор медіа. 11.09.2024. URI: https://detector.media/infospace/article/231992/2024-09-11-serial-ukraina-v-ogni-2-otrymav-zolotu-dzygu-v-nominatsii-naykrashchyy-serial/

«Нагороду присвячено кінематографістам і медійникам, які загинули на війні, та їхнім матерям.

Серіал «Україна в огні 2», хроніки опору й перемоги від очевидців, 10 вересня 2024 року отримав «Золоту дзиґу» в номінації «Найкращий серіал» Сьомої Національної кінопремії. Про це стало відомо з церемонії нагородження Української кіноакадемії, яка пройшла в день народження Олександра Довженка в Києві.

Нагороду присвячено кінематографістам і медійникам, які загинули на війні, та їхнім матерям.

Станом на вересень 2024 року вже вийшло понад 900 серій серіалу. Кожна серія щоденно у форматі мобільного кіно екранізує певну особистість, подію чи тему на основі переважно свідчень очевидців. У серіалі оформлено близько 30 циклів (наприклад, «Герої України», «Російські воєнні злочини», «Остання зйомка», «Кохайтеся, чорнобриві»). Входячи в сотню найкращих українських фільмів у світі, серіал безоплатно доступний онлайн в інстаграмі та фейсбуку.

«Дякуємо Кіноакадемії, усім, хто підтримує “Україну в огні 2”. Спитаймося: чи кіно стає сильнішим за зброю? Чим “Україна в огні 2” вписується в історію України, історію кіно? Не лише “Золотою дзиґою” — першою за доксеріал. Збагніть, чи відбувся б Голодомор чи Голокост, якщо б його потенційні жертви мали смартфони з камерами?» — каже творча група серіалу.

Творці додали, що «Україна в огні 2» — це не лише колективний Довженко (чий кінодух і нині збирає нас). Не лише унікальний сиквел, який з 1 березня 2022 року в понад 900 серіях фіксує воєнні злочини, ницість «руського міру», долає ресентимент і гартує українських дух.

Це й благодійний кіноексперимент у режимі майже реального часу. Найтриваліший в історії кіно. Віртуальне, що впливає на реальне, і навпаки. Відеосвідчення зі словами «Дивись», які можливо, запобігли більшому геноциду. Це побачили мільйони в усіх куточках світу. Це вже складно заперечити. Шанс, який нам дали технології і наша нескореність у великій війні за незалежність.

«Понад 100 наших колег — кінематографістів і медійників загинули на цій війні. Ця нагорода присвячена їм і їхнім матерям, які побачать їхні ще відкриті очі в надихаючому циклі «Остання зйомка», що продовжує їхнє життя. Бо кіно — це і про пам’ять. Живим воно дає надію і зобов’язує мотивацією, аби стати напалмом проти наших ворогів. «Україна в огні» — це й Україна, чий вогонь запалює серця і збуджує уяву нині і повсякчас», — зазначила творча група серіалу.

10. **Серіал «Україна в огні 2»: вийшов 210 епізод** // Детектор медіа. 11.09.2022. URI:

«Найпопулярніша серед хвилинних серій — історія «Перероджена в огні» про народження дитини під обстрілами в Старобільську.

За сім місяців знято 210 епізодів серіалу «Україна в огні 2». Про це інформує команда проєкту, яка не називає своїх імен із міркувань безпеки.

	https://detector.media/infospace/article/202720/2022-09-11-serial-ukraina-v-ogni-2-vyyshov-210-epizod	У рамках серіалу вийшло близько 20 циклів. Один з них присвячено українським містам — Маріуполю, Чернігову, Херсону, Одесі, Харкову, Гостомелю, Охтирці. Також вийшли такі дотичні до російсько-української війни епізоди, як «Козацький драйв», «Україна — переможець», «Герої України», «Російські воєнні злочини», «Воєнна історія кохання» («Кохайтеся, чорнобриві»), «Бомби як вбивча російська культура», «Остання зйомка», «Врятуйте мою школу», «Все для перемоги», «ЄвроХвилина», «Народна душа». Нагадаємо, серіал запустили після початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Його створюють переважно за матеріалами відеозаписів, які зробили очевидці подій. Серії «України в огні 2» щоденно виходять на YouTube, Facebook та Instagram. Творча група позиціонує свій проєкт як продовження кіноповісті Олександра Довженка «Україна в огні».
11.	**Три нових фільми на міжнародному фестивалі історичного кіно** // Український погляд. 18.04.2024. URI: https://ukrpohliad.org/culture/try-novyh-filmy-na-mizhnarodnomu-festyvali-istorychnogo-kino.html	«18-19 квітня [2024 року] X Міжнародний фестиваль історичного кіно «Поза часом» в Києві демонструє три нові стрічки В'ячеслава Бігуна, повідомляють організатори фестивалю. «Маріуполь в огні», «Остання зйомка», «Доля чи воля. Маруся». В'ячеслав Бігун — кінематографіст і вчений-юрист із Закарпаття, знаний такими фільмами, як «Серце мами Гонгадзе», «Сильні духом», «Як тебе не любити». Автор близько 600 публікацій і 50 фільмів, які на весну 2024 року здобули понад 100 нагород».
12.	**У Києві відбувся відомий кінофестиваль, який раніше проходив у Дніпрі** / Баранник Віталій // Культура сьогодні. 22.07.2024. URI: https://ktoday.com.ua/18905/u-kyyevi-vidbuvsya-vidomyj-kinofestyval-yakyj-ranishe-prohodyv-u-dnipri/	«У Києві відбувся ювілейний, 15-й Всеукраїнський кінофестиваль «Дніпро-cinema» імені Данила Сахненка. Український режисер і оператор Данило Сахненко, ім'я якого носить цей фестиваль, був одним із піонерів українського кіно… Загалом на розсуд журі було представлено 23 фільми у номінації «Документальне кіно», 7 фільмів у номінації «Ігрове кіно», 5 робіт у номінації «Анімація», 8 телепрограм, 29 студентських робіт та 14 робіт у номінації «Дитячо-юнацька творчість». Зокрема під час проведення фестивалю шанувальники українського кіно змогли нові фільми про захисників України, у тому числі двомовний фільм «Остання зйомка» (Last Shooting), присвячений кінематографістам і медійникам, які загинули на війні, або зникли безвісти під час бойових дій».
13.	**У Києві відбудеться XV Всеукраїнський кінофестиваль «Дніпро-cinema»** // Детектор медіа. 08.09.2024. URI: https://detector.media/infospace/article/229264/2024-07-08-u-kyievi-vidbudetsya-xv-vseukrainskyy-kinofestyval-dnipro-cinema/	«У Києві 8-10 липня можна буде переглянути фільми конкурсної програми Всеукраїнського фестивалю екранних мистецтв «Дніпро-cinema» в культовому місці — Синій залі Будинку кіно в Києві… На фестивалі шанувальники українського кіно побачать нові фільми про захисників України. З-поміж них — титулований двомовний фільм «Остання зйомка» (Last Shooting), присвячений кінематографістам і медійникам, понад 100 з яких загинули на війні, зникли безвісти під час бойових дій. Стрічку нещодавно визнано «найкращим некомерційним професійним фільмом» на МКФ «Кінокімерія», вона також здобула престижну нагороду Mobile Journalism Awards (ФРН/США). Фестиваль «Дніпро-cinema» заснований 2004 року з ініціативи Дніпропетровського осередку НСКУ…».
14.	**У Київській фортеці стартує фестиваль історичного кіно: програма** // Вечірній Київ. 18.04.2024. URI: https://vechirniy.kyiv.ua/news/97312/	«Щороку фестиваль «Поза часом» знайомить з документальним доробком українських та закордонних кінематографістів. 18-19 квітня в Київської фортеці відбудеться X Міжнародний фестиваль історичного кіно «Поза часом». Протягом всіх років існування фестивалю, з 2014 року, національно історико-архітектурний музей «Київська фортеця» виступає співорганізатором цього просвітницького і мистецького заходу. … Від початку існування фестиваль не було проведено лише один раз, у 2022 році — через початок повномасштабної фази війни в Україні. У цьому році в програмі фестивалю буде показано 11 фільмів українських та іноземних кінематографістів. Про цьогорічну програму «Вечірньому Києву» розповіла організаторка фестивалю, директорка театру «Маскам Рад» Інна Гончарова. … Український кінорежисер і філософ права, родом із Закарпаття В`ячеслав Бігун надав для показу три документальні стрічки. «Маріуполь в огні» — збірка одно-хвилинних фільмів у форматі знятого на мобільний про Маріуполь під час

		російського вторгнення 2022 року. «Доля і воля. Маруся» розповідає про жінку, яка прожила довге життя. Закарпаття дуже цікавий регіон, де довгожителі бачили чимало держав та історичних зламів. Третя його картина має назву «Остання зйомка» і є хронікою війни…».
15.	**Фільм «Україна в огні 2» отримав український Оскар у день народження Довженка** // Український погляд. 11.09.2024. URI: https://ukrpohliad.org/culture/film-ukrayina-v-ogni-2-otrymav-ukrayinskyj-oskar-u-den-narodzhennya-dovzhenka.html	Серіал «Україна в огні 2», хроніки опору й перемоги від очевидців, 10 вересня 2024 року отримав «Золоту Дзиґу» у номінації «Найкращий серіал» Сьомої Національної кінопремії. Про це стало відомо з церемонії нагородження Української кіноакадемії, яка пройшла у день народження Олександра Довженка в Києві. Нагороду присвячено кінематографістам і медійникам, які загинули на війні, та їхнім матерям. Серіал «Україна в огні 2» встановив безпрецедентне досягнення — на вересень 2024 року з 1 березня 2022 року вийшло понад 900 серій. Кожна серія щоденно у форматі мобільного кіно екранізує певну особистість, подію чи тему на основі переважно свідчень очевидців. У серіалі оформлено близько 30 циклів (наприклад, «Герої України», «Російські воєнні злочини», «Остання зйомка», «Кохайтеся, чорнобриві»). Входячи у топ-100 українських фільмів у світі, фільм безоплатно доступний онлайн (наприклад, в Instagram, FB). З нагоди отримання «Золотої Дзиґи», відомої як український Оскар, творча група відзначає: «Дякуємо Кіноакадемії, усім, хто підтримує «Україну в огні 2». Спитаймося: Чи кіно стає сильнішим за зброю? Чим «Україна в огні 2» вписується в історію України, історію кіно? Не лише «Золотою дзиґою» — першою за доксеріал. Збагніть, чи відбувся б Голодомор чи Голокост, якщо б його потенційні жертви мали смартфони з камерами? Але «Україна в огні 2» — це не лише колективний Довженко (чий кінодух й нині збирає нас). Не лише унікальний сиквел, який з 1 березня 2022 року у понад 900 серіях фіксує воєнні злочини, ницість «руського міру», долає ресентимент і гартує українських дух. Це й благодійний кіноексперимент у режимі майже реального часу. Найтриваліший в історії кіно. Віртуальне, що впливає на реальне, і навпаки. Відео-свідчення зі словами «Дивись», які можливо попередили більший геноцид. Це побачили мільйони в усіх куточках світу. Це вже складно заперечити. Шанс, який нам дали технології і наша нескореність у Великій війні за Незалежність. Війна триває і українське кіно далі висловлюється на великих і малих екранах. Й за інших теж. Понад 100 наших колег — кінематографістів і медійників загинули на цій війні. Ця нагорода присвячена їм і їхнім матерям, які побачать їхні ще відкриті очі в надихаючому циклі «Остання зйомка», що продовжує їхнє життя. Бо кіно — це і про пам'ять. Живим воно дає надію і зобов'язує мотивацією, аби стати напалмом проти наших ворогів. «Україна в огні» — це й Україна, чий вогонь запалює серця і збуджує уяву нині і повсякчас. Схилімо голови в скорботі… й з гідністю повертаймося до праці задля кіно як мистецтва й нашої України». Дивіться серіал «Україна в огні 2» щоденно українською та англійською мовами як вільно доступний онлайн (Instagram: https://www.instagram.com/UkraineOnFire2, FB: https://www.facebook.com/UkraineOnFire2).
16.	**Чернівці стали центром аматорського кіна в Україні** // 23.09.2024. URI: https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/chernivci-stali-centrom-amatorskogo-kina-v-ukrayini-105181. Сайт https://acc.cv.ua	«… цьогоріч на участь у 84 фестивалі «UNICA» до Національної програми України увійшли чотири фільми: [серед інших] — документальний фільм «Остання зйомка», автор В'ячеслав Бігун (Закарпатська область)… У 2025 році має відбутися представлення України на 25 кінофестивалі непрофесійного і незалежного кіно «UNICA -2025» у Бірмінгемі (Великобританія). По завершенню війни Україна отримає право проводити щорічний міжнародний кіноконкурс «UNICA» у Чернівцях. Довідково: UNICA — це Міжнародна спілка кіно, член офіційної ради UNESCO, до її складу входить 27 асоціацій (представництва країн світу)».
17.	**Щоденник війни на 60 секунд: у мережі виходить документальний серіал «Україна в огні 2»** / Віра Сивачук // Віра в кіно з Вірою Сивачук. Українське	**«Віра в кіно з Вірою Сивачук на радіо «Промінь»** Привіт, друзі! Це я — несуворий, але прискіпливий кінокритик Віра Сивачук. На порталі IMDb, а це найбільша міжнародна база фільмів і серіалів, з'явилася добірка документальних фільмів, які допоможуть краще зрозуміти Україну. Саме так називається список, який створив користувач платформи із ніком сінефілінекшн. До своєї добірки він включив 50 стрічок, що їх зняли українські документалісти за майже 100 років.

радіо [Радіо Промінь]. 22.08.2022. URI: http://www.nrcu.gov.ua/schedule/play-archive.html?periodItemID=3222179 та https://youtu.be/Chwt4buICZU	Скажімо, друга в списку — *Людина з кіноапаратом* Дзиги Вертова. «Україна в огні» Довженка, яка вимушено трансформувалася у *Битву за нашу радянську Україну*. Кілька фільмів про Чорнобиль, багато про Майдан і про російсько-українську війну. Звичайно, тут є всі фестивальні хіти, зняті українцями, як *Подорожні* Ігоря Стрембицького і *Земля блакитна, ніби апельсин* Ірини Цілик. Словом, хтось дуже не полінувався і спакував у зручний міжнародний формат майже всю історію української документалістики. Але я лише відтягую інтригу, бо всіх цікавить: а хто ж номер один? Серіал про війну під час війни, шоуранером якого є народ України. Офіційно перша документалка про російське вторгнення 2022-го. Рейтинг очолює вірусний документальний проєкт *Україна в огні 2*, який виходить щодня у соціальних мережах. Пояснювати довго — швидше подивитися. … Серіал не дотримується чіткої хронології війни, а нагадує мозаїку подій, облич і суб'єктивних переживань. Кожна серія триває рівно хвилину. Перша — про народження дитини в бомбосховищі — вийшла у перші дні війни. Далі — все, що принесла війна: про ракетні удари по містах, воєнні злочини Росії, перемоги наших військових, мініісторії про життя в окупації. Спитаєте: і як цілий день війни втиснути в 60 секунд? А в тому і штука, що ніяк. Щоденник від імені звичайної дівчини — це не випуск новин, який збирає найголовніше за день. Це суто суб'єктивна історія, і важко здогадатися, кому завтра дістанеться безцінна хвилина ефіру. Проте не думайте, що в структурі серіалу повний хаос. Епізоди єднані, наприклад, за містами. Є портретні серії, присвячені героям України, або остання зйомка — про медійників та операторів, яких убила війна. Ну і суто лайфові відео, зокрема і про воєнні історії кохання. Так, і про назву. Тут ціла легенда. Автори серіалу вважають, що це ідейний сиквел до однойменної кіноповісті Олександра Довженка. Тому *Україна в огні*. І тому — «2». І водночас це відповідь на антиукраїнську стрічку продюсера Олівера Стоуна, який раніше використав ту саму довженківську назву. І ось він — художній парадокс нашого часу. Колекція відеофайлів із телефонів очевидців посунула класику вітчизняної документалістики. Принаймні за версією користувача IMDb. Адже це той випадок, коли в автентичності — сила кіно. Знаю, що ви, можливо, спитаєте: то це мистецтво чи просто фіксація реальності? Відповідь у кожного своя. А я згадала про цифровий колаж художника Beeple — *Everydays: The First 5000 Days*. 5000 цифрових картинок, котрі він малював щодня у відповідь на головні події у світі. Пам'ятаєте, за скільки продали цей колажик на аукціоні? Мистецтво це чи ні? Так ось, *Україна в огні 2* — це наш воєнний *Everydays*. Це була я — несуворий, але прискіпливий кінокритик Віра Сивачук. Почуємося!»

Джерела і додаткова література

1. Бігун В. С. **Місія: Свобода України. Остання зйомка серця — медійники і кінематографісти на щиті**. К.: Інтерсервіс, 2025. 444 с.
2. **Втрати громадянського суспільства та медіа за три роки повномасштабного вторгнення Росії в Україну (2022-2024): звіт-меморіал** / В. Найдьонова, Т. Печончик, Д. Попков, Л. Тягнирядно, Л. Янкіна; ред.: Т. Безрук, Т. Печончик; Центр прав людини ZMINA. Київ, 2024. 72 с. URI: https://zmina.ua/wp-content/uploads/sites/2/2024/12/memory_web.pdf
3. **Журналісти в розпал повномасштабної війни репортаж про Україну (Journalists in the Midst of Full-Scale War: Report on Ukraine**). UNESCO (2024). 80 p. URI: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000389770 (доповідь ЮНЕСКО за 2022 рік, за методологією показників безпеки журналістів JSI. Констатується, що повномасштабне вторгнення РФ створило «унікальні виклики для безпеки журналістів в Україні», бо журналісти та медіапрацівники зіткнулися з наростаючими фізичними та цифровими загрозами. Необхідність «постійної адаптації, інновацій і стратегічної міжнародної підтримки» незалежної журналістики в умовах війни).
4. Кость Степан. **Журналістика і війна**: Навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 414 с. URI: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/1-414-book_9_03_2016.pdf#:~:text=5,277 (навчальний посібник 2016 року, що систематизує роль пресових медіа під час війни. Розглянуто поняття «гібридна війна» та «інформаційна війна», наведено аналіз воєнного дискурсу в українських ЗМІ. Висвітлено і практичні аспекти роботи воєнного кореспондента).
5. **Медіадискурс війни: український та закордонний досвід** : монографія / [Мар'ян Житарюк, Тарас Балда, Тарас Лильо та ін.] ; наук. ред., упорядк., вступ, висновки проф. М. Житарюк. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 296 с. URI: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/Mediadyskurs-web.pdf
6. Мрака Н. М. **Вплив медіа-контенту на студентську молодь під час війни в Україні (приклад опрацювання фільму «Україна в огні 2»)** // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2022. № С. 34-42. URI: http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/psychology/article/view/84
7. **Остання зйомка** // Людвик Н. Кіно і легенда: В'ячеслав Бігун. К.: Інтерсервіс, 2025. С. 228-241 (Огляд альманаху «Остання зйомка»).
8. Сорока Михайло. **Журналісти на війні. Документальні дослідження, хронікальний літопис, аналітика.** Х.: Фоліо, 2022. 444 с. (документальне дослідження — тексти 28 авторів, що охоплює події від 2014 року, зосереджене на журналістах, які висвітлювали війну).
9. Chapman James. **War and Film**. London, 2007/2011. 280 p. (монографія з кінознавства, що досліджує, як війна відображається у кіно. Проблеми достовірності та реалістичності воєнних сюжетів: порівнюються документальні репортажі з голлівудськими батальними сценами, домінантні теми (від героїзації до трагічності війни).
10. **Freedom on the Net — Ukraine. Freedom House** (2023). URI: https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-net/2023#:~:text=and%20Russia.%20Self,who%20disclose%20sensitive%20information%20or (щорічний звіт про свободу інтернету та онлайн-медіа: війна серйозно пошкодила інтернет-інфраструктуру України, а також підвищила рівень самоцензури в медіа).
11. **Media and the Ukraine Crisis: Hybrid Media Practices and Narratives of Conflict.** Mervi Pantti. New York: Peter Lang, 2016. XXIV, 193 p. (перша книга серії Global Crises and the Media, присвячена ролі «гібридних» медіа як комбінації традиційних і нових ЗМІ у конфлікті періоду 2013-2014 років. Містить авторські дослідження, як в Україні, так і поза нею, і висвітлює різні точки зору на розгортання війни).
12. Mortensen, M., & Pantti, M. (Eds.) (2023). **Media and the War in Ukraine**. Peter Lang. Global Crises and the Media Vol. 29. XII, 238 p. (колективна монографія серії Global Crises and the Media, що поглиблює розуміння перетинів між війною та сучасними медіа. Як цифрове середовище й нові платформи формують висвітлення війни в Україні після 2022 року, зокрема подано аналіз медіа-інфраструктури, розвідку з відкритих джерел (OSINT) та «повсякденне» документування війни у соцмережах).

Медіа і онлайн-ресурси

Назва ресурсу	Опис	Посилання
RECвієм	Платформа пам’яті журналістів, які загинули внаслідок повномасштабної війни Росії проти України. Створена спільно Премією імені Георгія Ґонґадзе, Українським ПЕН та Інститутом масової інформації. На платформі зібрані біографії медійників, а також регулярно публікуються есеї, написані на основі розмов з родичами, колегами та друзями загиблих журналістів	https://journalistsmemorial.gongadzeprize.com.ua
Завдяки	Онлайн-меморіал, що збирає та поширює спогади про загиблих героїв, включаючи медійників. Кожен може створити персональну сторінку пам’яті.	zavdyaky.com
Їх убила Росія: Постаті української культури	Люди культури, яких забрала війна. Стислі нотатки про полеглих. Спільний проєкт Українського ПЕН та The Ukrainians Media, що має на меті зберігати пам’ять про людей, яких українська культура втратила у війні, та водночас свідчити про геноцидальні наміри Росії. Текстові портрети.	https://killedculturemakers.pen.org.ua
Медіа Меморіал	Онлайн-платформа, що вшановує пам’ять журналістів, які загинули під час війни. Кожному присвячено символічну «прескарту з довічною акредитацією».	mediamemorial.org.ua
Митці та працівники сфери культури	Митці та працівники сфери культури, яких вбила росія під час повномасштабного вторгнення (2022-2025 роки) (на травень 2025 року, див. оновлення на сайті Міністерства культури та стратегічних комунікацій України).	https://mcsc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/05/mytczi_12.05.pdf
Носії пам’яті	«Носії пам'яті. Журналісти, що загинули на російсько-українській війні. Проєкт Академії української преси	https://www.aup.com.ua/category/memorial
Остання зйомка	Титулований двомовний аудіовізуальний альманах — меморіал, присвячений медійникам і кінематографістам, які загинули під час російсько-української війни (як цикл серіалу «Україна в огні 2»). Доступні різні версії альманаху за хронометражем.	https://www.youtube.com/playlist?list=PLLxRgavtPFeflkV5sLJAUaCM7kidG_ht2 https://www.instagram.com/ukraineonfire2/ https://www.imdb.com/title/tt31241222
Платформа пам’яті Меморіал	Щодня розповідає історії загиблих героїв і цивільних, створюючи нову культуру пам’яті в Україні.	https://www.victims.memorial
Список журналістів…	Список журналістів, які загинули від початку повномасштабної російської агресії, який укладає і постійно оновлює Національна спілка журналістів України (також доступна й англомовна версія списку).	https://nsju.org/novini/arman-soldin-stav-14-ym-mediapraczivnykom-shho-zagynuv-pry-vykonanni-profesijnyh-obovyazkiv/
Список загиблих журналістів	Медійники, які загинули внаслідок широкомасштабного вторгнення росії в україну — список, який укладає і оновлює Інститут масової інформації (доступна й англомовна версія).	https://imi.org.ua/infographics/spysok-zagyblyh-zhurnalistiv-i45958

ФІЛЬМОГРАФІЯ (СПИСОК ФІЛЬМІВ) В’ЯЧЕСЛАВА БІГУНА

(див. також фільмографію англійською — https://www.imdb.com/name/nm6484261/)

Вступна нотатка. Фільмографія В'ячеслава Бігуна є унікальним явищем в українському та міжнародному кінематографі з огляду на такі риси.

- Різноманітність тем і жанрів: режисер зосереджується на документальному кіно, але майстерно поєднує його з елементами драми, кіноесе, відеопоезії та історичних реконструкцій. Його роботи охоплюють теми біографії, історії, прав людини, права і судочинства, сімейних цінностей та соціальної пам’яті.
- Потужна соціальна і гуманістична спрямованість: режисер фокусується на долі людини, розкриваючи особисті трагедії, війну, суспільні виклики та вічні цінності. Фільми на кшталт «Мати. В ім'я мільйонів», «Маріуполь в огні», «Серце мами Гонгадзе» відображають національну ідентичність, жертовність і стійкість українців.
- Кіно як інструмент просвітництва: фільмографія Бігуна часто використовує право і судочинство як ключовий мотив («Пенальті правосуддя», «Magnificus. Дума про право», «Дума про правосуддя»), що робить його кіно інтелектуальним та освітнім.
- Поєднання кінематографічної поезії з документалізмом: Стрічки режисера часто оформлені у поетичній манері («Fatalis», «Sanctuarium», «Aeternus»), що додає їм естетичної глибини та філософської рефлексії.
- Продуктивність і міжнародний масштаб: В’ячеслав Бігун створив біля 50 фільмів, багато з яких були показані на міжнародних фестивалях, здобули нагороди та широке визнання. Його фільми охоплюють спільні проєкти з Естонією, Францією, Грузією, що сприяє поширенню української культури у світі.
- Надихаючий портрет українців: Його фільми є мозаїкою людських історій, де простежується віра в силу духу, пам'ять про минуле та прагнення до справедливості. Режисер вміє показати звичайних героїв у складних обставинах. Особливості:
    - Сила документальної правди: Його роботи показують реальні історії людей, які вражають своєю щирістю та емоційністю.
    - Повага до культурної спадщини: режисер В’ячеслав Бігун звертається до видатних українців (Олександр Довженко, Іван Чендей, Леся Гонгадзе, Зорислава Ромовська, Степан Стойко та інші), відроджуючи їхні імена та значення.
    - Моральний і духовний зміст: Його фільми нагадують про цінність сім'ї, життя, любові та пам'яті навіть у найтемніші часи.
    - Громадянська позиція: Через кіно режисер звертає увагу на соціальні проблеми, порушення прав людини та важливість правосуддя.

Фільмографія режисера В’ячеслава Бігуна — це величезний архів людських історій, що змушує задуматися над вічними цінностями, викликами сучасності та красою життя.

ХРОНОЛОГІЧНО

	Назва фільму	Деталі
		2013
1.	**Довженко. Український Гомер кіно**	(Україна, Естонія, 2013, док., історія, біографія, 20/30)
		2014
2.	**Пенальті правосуддя**	(Україна, Франція, 2014, док., анімація, права людини, право і кіно, 14)
3.	**Мати. В ім'я мільйонів**	(Україна, Естонія, 2014, драма, війна, екранізація, 20/23)
4.	**Я і є вона**	(Україна, 2014, док., історія, війна, біографія, 20)
5.	**Sanctuarium**	(Україна, Естонія, 2014, док., історія, кіноесе, 12/14)
		2015
6.	**Місто ангела**	(Україна, 2015, фентезі, роуд-муві, 20/35)
7.	**Шевченко живе. Зізнання Лесі**	(Україна, Грузія, 2015, док., біографія, історія, 7)
8.	**Її хліб насущний**	(Україна, Естонія, 2015, док., біографія, історія, 15/20)
		2016
9.	**Лист Тарковському**	(Україна, Естонія, 2016, док., кіноесе, 13)
10.	**Найближчі до Бога**	(Україна, 2016, док., війна, біографія, сімейний, 20/30)
11.	**Страсті**	(Україна, Естонія, 2016, драма, 20)
12.	**Маруся**	(Україна, 2016, док., історія, біографія, 30)
		2017
13.	**Між пеклом і раєм**	(Україна, 2017, док., драма, сімейний, права людини, право і кіно, 15)
14.	**Як тебе не любити**	(Україна, 2017, док., драма, права людини, право і кіно, 15)
15.	**Дума про сина**	(Україна, 2017, док., біографія, історія, 20)
16.	**Серце мами Гонгадзе**	(Україна, Грузія, 2017, док., біографія, 76)
17.	**Останній солдат**	(Україна, 2017, док., біографія, історія, війна, музичний, 20/33)
		2018
18.	**Незабуте. Мирослава**	(Україна, Естонія, 2018, док., біографія, історія, 15/17)
19.	**Криниця Чендея**	(Україна, 2018, док., біографія, історія, сімейний, 15)
20.	**Сильні духом**	(Україна, 2018, док., біографія, права людини, 15/20/23)
21.	**Pro Bono 8**	(Україна, 2018, док., права людини, право і кіно, 10)
		2019
22.	**Моро**	(Україна, 2019, док., війна, біографія, історія, відеопоезія, 15)
23.	**Суперфіцій**	(Україна, 2019, док., драма, право і кіно, 20/30)
24.	**Verdict 19**	(Україна, 2019, док., драма, біографія, історія, право і кіно, 69)

25.	**Ясенова Івана Чендея**	(Україна, 2019, док., біографія, історія, пригоди, 15)
	2020	
26.	**Дума про життя (після смерті)**	(Україна, 2020, док., історія, кіноесе, 10)
27.	**Многая літа. Стойко**	(Україна, 2020, док., біографія, історія, 20/30/60)
28.	**«Тіні» Івана Чендея**	(Україна, 2020, док., біографія, історія, 20/23)
29.	**Fatalis**	(Україна, 2020, док., кіноесе, 1/3:30)
30.	**Maestro. Будьте здорові**	(Україна, 2020, док., біографія, комедія, 12)
31.	**Перша пригода Юстина**	(Україна, 2020, док., 10)
	2021	
32.	**Дума про маму**	(Україна, 2021, док., біографія, історія, сімейний, 15/20)
33.	**Брат Іван**	(Україна, 2021, док., біографія, історія, 15/25)
34.	**Я — Тячів**	(Україна, 2021, док., кіноесе, історія, 4)
35.	**Magnificus. Дума про право**	(Україна, 2021, док., біографія, історія, право і кіно, 70)
36.	**Єден**	(Україна, 2021, док., біографія, історія, сімейний, 15/90)
37.	**З відкритими очима**	(Україна, 2021, док., кіноесе, експериментальний, 7/15)
38.	**Verdict 21**	(Україна, 2021, док., кіноесе, біографія, право і кіно, 15)
	2022	
39.	**Aeternus**	(Україна, 2022, док., кіноесе, 1)
40.	**Україна в огні 2**	(Україна, 2022-, док. однохвилинний серіал, понад 1000 серій)
41.	**Маріуполь в огні**	(Україна, 2022, док., історія, права людини, 20)
42.	**СвітлоТіні Івана Чендея**	(Україна, 2022, док., біографія, історія, сімейний, 74)
43.	**Vinum**	(Україна, 2022, док., кіноесе, 1/5:55)
44.	**Ichthus**	(Україна, 2022, док., кіноесе, 1/2)
	2023	
45.	**Зірка. Дума про право**	(Україна, 2023, док., біографія, історія, право і кіно, 20/79)
46.	**Дума про правосуддя**	(Україна, 2023, док., біографія, історія, право і кіно, 20)
47.	**Остання зйомка**	(Україна, 2023, док., біографія, історія, війна, права людини, 10/20/75)
	2024	
48.	**Ficus**	(Україна, 2024, док., кіноесе, 1/3:33)
49.	**Звуки музики війни**	(Україна, 2024, док., 1/2)
50.	**Доля чи воля. Маруся**	(Україна, 2024, док., біографія, історія, сімейний, 60)
	2025	
51.	**Мати повернення**	(Україна, 2025, док., біографія, історія, 20)

СПИСОК ФІЛЬМІВ В'ЯЧЕСЛАВА БІГУНА

ТЕМАТИЧНО

(фільми можуть повторюватися у переліках; подано хронологічно)

Повнометражні фільми

1.	**Серце мами Гонгадзе**	(Україна, Грузія, 2017, док., біографія, 76)
2.	**Многая літа. Стойко**	(Україна, 2020, док., біографія, історія, 20/30/60)
3.	**Єден**	(Україна, 2021, док., біографія, історія, сімейний, 15/90)
4.	**Magnificus. Дума про право**	(Україна, 2021, док., біографія, історія, право і кіно, 70)
5.	**СвітлоТіні Івана Чендея**	(Україна, 2022, док., біографія, історія, сімейний, 74)
6.	**Зірка. Дума про право**	(Україна, 2023, док., біографія, історія, право і кіно, 20/79)
7.	**Остання зйомка**	(Україна, 2023, док., біографія, права людини, 10/20/75)
8.	**Доля чи воля. Маруся**	(Україна, 2024, док., біогр., історія, сімейний, 60)

Ігрові стрічки

1.	**Мати. В ім'я мільйонів**	(Україна, Естонія, 2014, драма, війна, екранізація, 20/23)
2.	**Місто ангела**	(Україна, 2015, фентезі, роуд-муві, 20/35)
3.	**Страсті**	(Україна, Естонія, 2016, драма, 20)

Довженко і його спадщина

1.	**Довженко. Український Гомер кіно**	(Україна, Естонія, 2013, док., історія, біографія, 20/30)
2.	**Мати. В ім'я мільйонів**	(Україна, Естонія, 2014, драма, війна, екранізація, 20/23)
3.	**Мати повернення**	(Україна, 2025, док., біографія, історія, 20)

Війна та історія

1.	**Мати. В ім'я мільйонів**	(Україна, Естонія, 2014, драма, війна, екранізація, 20/23)
2.	**Я і є вона**	(Україна, 2014, док., історія, війна, біографія, 20)
3.	**Страсті**	(Україна, Естонія, 2016, драма, 20)
4.	**Лист Тарковському**	(Україна, Естонія, 2016, док., кіноесе, 13)
5.	**Найближчі до Бога**	(Україна, 2016, док., війна, біо., сімейний, 20/30)
6.	**Останній солдат**	(Україна, 2017, док., біографія, історія, війна, музичний, 20/33)
7.	**Моро**	(Україна, 2019, док., війна, біо., історія, відеопоезія, 15)
8.	**Україна в огні 2**	(Україна, 2022-, док. однохвилинний серіал, понад 1000 серій)
9.	**Маріуполь в огні**	(Україна, 2022, док., історія, права людини, 20)
10.	**Остання зйомка**	(Україна, 2023-, док., біографія, права людини, 10/20/75)

11.	**Звуки музики війни**	(Україна, 2024, док., 1/2)

Образ жінки в кіно. Фільми про долю української жінки

1.	**Мати. В ім'я мільйонів**	(Україна, Естонія, 2014, драма, війна, екранізація, 20/23)
2.	**Я і є вона**	(Україна, 2014, док., історія, війна, біографія, 20)
3.	**Її хліб насущний**	(Україна, Естонія, 2015, док., біогр., історія, 15/20)
4.	**Шевченко живе. Зізнання Лесі**	(Україна, Грузія, 2015, док., біографія, історія, 7)
5.	**Страсті**	(Україна, Естонія, 2016, драма, 20)
6.	**Маруся**	(Україна, 2016, док., історія, біографія, 30)
7.	**Дума про сина**	(Україна, 2017, док., біографія, історія, 20)
8.	**Серце мами Гонгадзе**	(Україна, Грузія, 2017, док., біографія, 76)
9.	**Незабуте. Мирослава**	(Україна, Естонія, 2018, док., біогр., історія, 15/17)
10.	**Дума про маму**	(Україна, 2021, док., біо., історія, сімейний, 15/20)
11.	**Дума про правосуддя**	(Україна, 2023, док., біо., історія, право і кіно, 20)
12.	**Доля чи воля. Маруся**	(Україна, 2024, док., біо., історія, сімейний, 60)

Фільми про Лесю Гонгадзе

1.	**Шевченко живе. Зізнання Лесі**	(Україна, Грузія, 2015, док., біографія, історія, 7)
2.	**Дума про сина**	(Україна, 2017, док., біографія, історія, 20)
3.	**Серце мами Гонгадзе**	(Україна, Грузія, 2017, док., біографія, 76)
4.	**Дума про маму**	(Україна, 2021, док., біо., історія, сімейний, 15/20)
5.	**Дума про правосуддя**	(Україна, 2023, док., біо., історія, право і кіно, 20)

Право і кіно, права людини

1.	**Пенальті правосуддя**	(Україна, Франція, 2014, док., анімація, права людини, 14)
2.	**Між пеклом і раєм**	(Україна, 2017, док., драма, сімейний, права людини, право і кіно, 15)
3.	**Як тебе не любити**	(Україна, 2017, док., драма, права людини, право і кіно, 15)
4.	**Сильні духом**	(Україна, 2018, док., біо., права людини, 15/20/23)
5.	**Pro Bono 8**	(Україна, 2018, док., історія, права людини, право і кіно, 10)
6.	**Суперфіцій**	(Україна, 2019, док., драма, право і кіно, 20/30)
7.	**Verdict 19**	(Україна, 2019, док., драма, біографія, історія, право і кіно, 69)
8.	**Magnificus. Дума про прав**	(Україна, 2021, док., біо., історія, право і кіно, 70)
9.	**Verdict 21**	(Україна, 2021, док., кіноесе, біо., право і кіно, 15)
10.	**Зірка. Дума про право**	(Україна, 2023, док., біо., історія, право і кіно, 20/79)
11.	**Дума про правосуддя**	(Україна, 2023, док., біо., історія, право і кіно, 20)

Закарпатські фільми (особистості, місця)

1.	**Я і є вона**	(Україна, 2014, док., історія, війна, біографія, 20)
2.	**Місто ангела**	(Україна, 2015, фентезі, роуд-муві, 20/35)
3.	**Маруся**	(Україна, 2016, док., історія, біографія, 30)
4.	**Останній солдат**	(Україна, 2017, док., біо., історія, війна, муз., 20/33)
5.	**Криниця Чендея**	(Україна, 2018, док., біо., історія, сімейний, 15)
6.	**Ясенова Івана Чендея**	(Україна, 2019, док., біографія, історія, пригоди, 15)
7.	**«Тіні» Івана Чендея**	(Україна, 2020, док., біографія, історія, 20/23)
8.	**Maestro. Будьте здорові**	(Україна, 2020, док., біографія, комедія, 12)
9.	**Fatalis**	(Україна, 2020, док., кіноесе, 1/3:30)
10.	**Перша пригода Юстина**	(Україна, 2020, док., 10)
11.	**Многая літа. Стойко**	(Україна, 2020, док., біографія, історія, 20/30/60)
12.	**З відкритими очима**	(Україна, 2021, док., кіноесе, експерим., 7/15
13.	**Брат Іван**	(Україна, 2021, док., біо., історія, сімейний, 15/25)
14.	**Я — Тячів**	(Україна, 2021, док., кіноесе, історія, 4)
15.	**Єден**	(Україна, 2021, док., біо., історія, сімейний, 15/90)
16.	**Vinum**	(Україна, 2022, док., кіноесе, 1/5:55)
17.	**Ichthus**	(Україна, 2022, док., кіноесе, 1/2)
18.	**СвітлоТіні Івана Чендея**	(Україна, 2022, док., біо., історія, сімейний, 74)
19.	**Ficus**	(Україна, 2024, док., кіноесе, 1/3:33)
20.	**Доля чи воля. Маруся**	(Україна, 2024, док., біо., історія, сімейний, 60)

Іван Чендей: особистість, творчість, спадок

1.	**Криниця Чендея**	(Україна, 2018, док., біографія, історія, сімейний, 15)
2.	**Ясенова Івана Чендея**	(Україна, 2019, док., біографія, історія, пригоди, 15)
3.	**«Тіні» Івана Чендея**	(Україна, 2020, док., біографія, історія, 20/23)
4.	**Брат Іван**	(Україна, 2021, док., біо., історія, сімейний, 15/25)
5.	**СвітлоТіні Івана Чендея**	(Україна, 2022, док., біографія, історія, сімейний, 74)

Кіноесе, експериментальні

1.	**Sanctuarium**	(Україна, 2018, док., біографія, історія, сімейний, 15)
2.	**Лист Тарковському**	(Україна, Естонія, 2016, док., кіноесе, 13)
3.	**Дума про життя (після смерті)**	(Україна, 2020, док., історія, кіноесе, 10)
4.	**Я — Тячів**	(Україна, 2021, док., кіноесе, історія, 4)
5.	**З відкритими очима**	(Україна, 2021, док., кіноесе, експерим., 7/15)

Кіноесе — естетичні, про природу

1.	**Fatalis**	(Україна, 2020, док., кіноесе, 1/3:30)
2.	**Aeternus**	(Україна, 2022, док., кіноесе, 1)
3.	**Vinum**	(Україна, 2022, док., кіноесе, 1/5:55)
4.	**Ichthus**	(Україна, 2022, док., кіноесе, 1/2)
5.	**Ficus**	(Україна, 2024, док., кіноесе, 1/3:33)

Кіноесе — city symphony (симфонія міста)

1.	**Sanctuarium**	(Україна, Естонія, 2014, док., історія, кіноесе, 12/14)
2.	**Я — Тячів**	(Україна, 2021, док., кіноесе, історія, 4)

Думи

1.	**Дума про сина**	(Україна, 2017, док., біографія, історія, 20)
2.	**Дума про життя (після смерті)**	(Україна, 2020, док., історія, кіноесе, 10)
3.	**Дума про маму**	(Україна, 2021, док., біо., історія, сімейний, 15/20)
4.	**Magnificus. Дума про прав**	(Україна, 2021, док., біо., історія, право і кіно, 70)
5.	**Зірка. Дума про право**	(Україна, 2023, док., біо., історія, право і кіно, 20/79)
6.	**Дума про правосуддя**	(Україна, 2023, док., біо., історія, право і кіно, 20)

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Агафонова Анастасія — 304
Алексик Андрій Андрійович (співак, дідусь Миколи Алексика) — 36
Алексик Микола Олександрович — 3, 8, 14, 29 і далі, 36, 420
Амеліна Вікторія Юріївна (дів. Шаламай) — 3, 14, 19, 38 і далі, 265
Андреєв Олексій Євгенович — 3, 19, 28, 42 і далі
Андрейців Ірина Мирославівна (мати Андрія Бойка) —
Андросович Андрій Олександрович — 3, 19, 28, 44 і далі
Арестович Олексій — 224
Арредонто Хуан — 228
Артюгіна (Покальчук) Лариса — 9
Афінеєвський Євген — 410

Б

Баландін Федір — 301
Баль Євген Миколайович — 3, 9, 19, 46 і далі, 419
Баль Микола (батько Євгена Баля, театральний режисер) — 46
Бандера Андрій Степанович — 71, 383
Бауліна Оксана Вікторівна — 3, 14, 19, 48 і далі, 422
Базів Надія — 399
Бєндіков Дмитро Вікторович — 3, 19, 49 і далі
Бєндікова Ганна Семенівна (мати Дмитра Бєндікова) — 49, 50
Бенюк Богдан — 9
Бігун В'ячеслав Степанович — 27, 81, 441
Бігун Марія Василівна — 441
Бігун Степан Юрійович — 441
Білан-Ращук Віктор — 262
Білецька Олена — 374
Бірзул Ольга — 256
Бітік Богдан Олегович — 3, 19, 51
Бітік Борис Олегович (брат Бориса Бітіка) — 52
Бітік Олександр Богданович (син Богдана Бітніка) — 52
Бобало-Яремчук Олег Михайлович — 3, 19, 27, 54 і далі, 419, 420, 421
Бобровський Тимур — 295
Бойко Андрій Мирославович — 3, 19, 28, 56 і далі, 419, 420, 421, 423
Бойко Галина — 403
Бойко Дмитро Васильович (дідусь Андрія Бойка, командир) — 56
Бойко Людмила (мати Тимофія Бойко, журналістка) — 58
Бойко Мирослав Дмитрович (батько Андрія Бойка) — 56
Бойко Тимофій Володимирович — 3, 8, 9, 19, 29, 58 і далі
Бондар Федір — 275
Бондарев Денис Сергійович — 3, 19, 28, 62 і далі
Бондаренко Валентина (знайома Тимофія Бойко) — 61
Бондаренко Ігор (оператор) — 381
Бондаренко Олександр Михайлович — 3, 19, 64, 419, 421
Борденюк Сергій Григорович — 271
Борис Олексій Анатолійович — 3, 19, 66 і далі
Борисенко Валентина (бабуся Іллі Чернілевського) — 372
Борисов Віктор (колега Павла Тимошенка) — 337
Ботнар Ірина (колега Андрія Адросовича) — 45
Брук Вадим (харківський телевізійник) — 319
Бринза Олена — 367
Буадзе Заза — 391
Буняк Степан — 251
Бутусов Юрій Євгенович — 236, 295
Бухало Олексій (колега Костянтина Гнітецького) — 87
Бучак Андрій Володимирович — 3, 19, 70 і далі, 419, 423

В

Вакуленко Володимир Володимирович — 38, 39, 40
Варда Аньєс — 416
Васянович Валентин Миколайович — 410, 416
Ваценко-Бондарева Тетяна (дружина Дениса Бондарева) — 63
Ведута Анна — 48
Венедіктова Ірина Валентинівна — 484
Вігура (Віґура) Кароліна (Karolina Jadwiga Wigura-Kuisz) — 294
Вітовська-Ванца Ірма — 9, 410
Вовк Антон Сергійович — 4, 72 і далі
Войтович Анна (дружина Ярослава Шапочки) — 383
Войцішевський Ігор — 363
Волков Олександр (побратим Дениса Бандарева) — 62
Володін Руслан — 4, 10, 19, 29, 74 і далі

Г

Гайдар (Коркіна) Оксана Юріївна — 3, 14, 19, 78 і далі
Гайдар Олександр — 78
Галицький Володимир Васильович (викладач, оператор) — 305, 306
Галімов Акім — 310
Галушка Юлія — 337, 377
Ганущак Аврелія та Василь (батьки Руслана Ганущака) —
Ганущак Руслан Васильович — 3, 9, 19, 27, 28, 80 і далі, 419, 423
Ганущак Форостян Ірина Василівна (сестра Руслана Ганущака) — 81
Гардуд Шаден (суданська співачка) — 40
Герб'як Василь Михайлович — 3, 10, 19, 82 і далі
Герасимов Юрій (оператор) — 251
Геращенко Ірина — 203, 400
Герберт Френк — 319
Гирич Віра Віталіївна — 3, 10, 14, 19, 84 і далі, 420

Гнітецький Костянтин Владиславович — 3, 19, 28, 86 і далі, 419, 420
Гольдштейн Ізраїль — 301, 302
Гончар Олесь (у контексті назви навчального закладу) — 368, 369, 407
Гончарова Інна — 249, 426
Гончарова Світлана — 148
Гордєєв Олексій (журналіст) — 300
Горліс-Горський Юрій — 319
Ґудзик Дмитро Васильович (військовий, кіборг) — 402
Гранітний Ярослав — 283
Гребенюк Олександра (мама Євгенія Осієвського (Манько) — 259, 261
Грішин Костянтин — 249
Гуденко Зоя (колишня дружина Ігоря Гуденка) — 89
Гуденко Ігор Григорович — 3, 13, 19, 28, 88 і далі, 419, 420 і далі
Гук Ольга — 249
Гуламов Карім (Абдулкарім) Курбаналійович — 3, 20, 30, 90 і далі, 420 і далі
Гулевич Євген Васильович — 3, 20, 92 і далі
Гумянова Лілія Миколаївна — 3, 10, 14, 20, 30, 96 і далі, 420 і далі
Гурняк Віктор Петрович — 3, 13, 20, 98 і далі, 107
Гурняк Марія (мати Віктора Гурняка) — 98, 99
Гурняк Ольга (сестра Віктора Гурняка) —99
Гурняк Петро (батько Віктора Гурняка) — 98, 99
Гурняк Юстина Вікторівна (донька Віктора Гурняка) — 99
Гурова Валентина (кореспондентка) — 274
Гурченко Людмила — 328

Д

Давидюк Тарас Дмитрович — 3, 20, 100 і далі, 420 і далі
Данільченко Анастасія — 268
Даценко Володимир Григорович — 3, 20, 102 і далі
Делон Ален — 247
Демченко Олександр (колега Віри Гирич) — 84
Демчик Валентина — 306
Денисевич Борис — 104
Денисевич Данило Борисович — 3, 20, 102 і далі, 420 і далі
Деренковська Мая — 416
Дерех Віталій Мирославович — 3, 8, 9, 27, 30, 106 і далі, 419 і далі
Держипільська Галина (колега Сергія Силкіна, журналістка) — 314
Дєдковський (псев. Віннер) Філіп Олегович — 3, 20, 28, 108 і далі, 419 і далі
Дєдов Віктор — 3, 9, 10, 20, 28, 29, 110 і далі, 419 і далі
Джолі Анджеліна — 40
Дзіковський Владислав Юрійович — 3, 20, 112 і далі
Діденко Володимир — 275
Добровольська Світлана — 338
Довбуш Василь — 4, 20, 114 і далі
Довбуш Олекса (референси) — 6, 155, 338
Довгань Ілона — 300
Довженко Олександр Петрович — 410, 412, 415, 423, 425, 429, 430, 432
Долгіх Наталія — 408
Доманський Андрій Володимирович — 3, 20, 28, 116 і далі
Дорощук Вікторія (авторка петиції про присвоєння звання Героя України) — 315
Дочинець Мирослав Іванович — 339
Дробушевич Антоніна — 51, 53
Дроздов Олександр — 4, 20, 29, 118 і далі, 418, 422
Дубров Геннадій — 361
Дудар Віктор Васильович — 4, 20, 120 і далі, 419
Дудар Оксана — 121

Е

Еванс Раян (Ryan Evans) — 4, 13, 20, 122 і далі

Ж

Жадан Олексій (солдат) — 368
Жадан Сергій — 281, 369
Жаровський Кирило — 303
Жвінкліс Діана — 357
Животовська Клавдія (сестра Володимира Строканя) — 329
Житницький Альберт — 125
Житницький Станіслав Альбертович — 4, 20, 124 і далі
Жук Анастасія (журналістка) — 252
Жук Роман Степанович — 4, 14, 20, 28, 30, 124, 126 і далі

З

Забожко Тетяна — 196
Загоруйко Андрій Володимирович — 4, 20, 128 і далі
Загоруйко Віталій Володимирович — 129
Загуменна Наталія — 253
Задоянчук Олег Іванович — 4, 20, 130 і далі
Зайцев Олег Геннадійович — 4, 9, 20, 132 і далі
Зайцева Наталія (дружина Олега Зайцева) — 133, 134
Заїковський Сергій Олександрович — 4, 20, 28, 135 і далі, 178, 419 і далі
Закарлюка Микола (воїн) — 368
Закжевський (Закревскі, Закржевский) П'єр — 4, 20, 28, 137 і далі, 192, 194, 418 і далі
Залужний Валерій Федорович — 71, 268, 270
Замниус Маргарита — 275
Замойський Зореслав Васильович — 4, 20, 28, 138 і далі, 419 і далі
Зануссі Кшиштоф — 373

Запоточний Інокентій (Сергій) Володимирович — 4, 9, 20, 29, 140 і далі
Затула Богдан Анатолійович — 4, 20, 143 і далі
Захаров Ігор Олегович — 4, 21, 28, 144 і далі
Здор Тетяна — 244
Зеленський Володимир Олександрович — 29, 220, 288, 329
Зінченко Маряна — 423
Золотько Ігор Миколайович — 4, 10, 21, 147 і далі
Зуніно (Дзуніно) Коррадо (Corrado Zunino)

І

Іванов Денис — 278, 312
Іванчов Павло Васильович — 8, 204, 205
Ікім Наталія (дружина Олексія Андрєєва) — 42
Іларіонов Андрій — 294

К

Калембет Микита Ігорович — 4, 21, 28, 148 і далі, 418 і далі
Кантер Леонід — 9
Канфер Леонід — 9
Каразуб Ірина — 314
Касьянов Андрій Станіславович — 4, 21, 28, 150 і далі, 420 і далі
Каціон Олесь (актор) — 262
Кашчук Павло — 286
Каюк Віта (колега Євгена Старинця) — 327
Кведаравічус (Кведаравічюс) Мантас — 4, 8, 21, 27, 29, 32, 152 і далі, 418 і далі
Кейсі (побратим Олексія Чубашева) — 380
Кибич Мар'яна — 385
Кирдо Богдан — 119
Кириленко Ольга — 361
Кім Ольга — 273
Кіц Костянтин Ігорович — 4, 21, 28, 107, 156 і далі, 418
Кіпіані Вахтанг — 230, 308
Кірпік Юрій Юрійович — 4, 21, 29, 154 і далі
Клим Ксенія (колега Василя Яворського) — 402
Клименко Сергій Григорович — 4, 21, 159 і далі
Клітний Антон Вікторович — 4, 21, 160 і далі, 419
Ковальчук Ярослав — 103
Ковалюк Степан — 283
Ковбель Володимир Олегович — 4, 21, 28, 162 і далі, 418
Кокошко Віталій Іванович — 4, 21, 27, 164 і далі
Колесник Богдан Богданович — 4, 21, 27, 166 і далі, 418, 419, 422
Коломієць Антон Васильович — 4, 21, 28, 172 і далі, 419
Кольвах Анастасія Володимирівна — 4, 14, 21, 28, 168 і далі, 419
Конкін Володимир — 328
Коновал Сергій Сергійович — 4, 21, 29, 107, 174 і далі, 418
Косін Юрій — 365
Костенко Ліна — 303
Котляр Євген — 88
Козменко Максим (друг Максима Шварцмана) — 386
Козінчук Андрій (психолог) — 277, 381
Козютинська Ґала — 269
Краснощок Роман — 322
Крижанівська Марічка — 251
Крутецька Віта — 392
Кувшинова Олександра Андріївна — 4, 13, 14, 21, 137, 192 і далі
Кузьмінський Іван Юрійович — 4, 22, 199 і далі
Кузьо Ганна (орнітолог) — 308
Куіш Ярослав — 294
Кулик (Герасимович) Мирослав Михайлович — 4, 22, 201 і далі
Кулик Тетяна Миколаївна — 4, 8, 14, 21, 204 і далі
Курбатов Олександр — 369
Куртаніч Фелікс Валерійович — 4, 22, 28, 206 і далі, 419
Кухарський Василь Анатолійович — 4, 10, 22, 28, 208 і далі, 419
Кухарчук Дмитро — 181
Кухарчук Станіслав (журналіст) — 336, 337
Кухарчук Христина — 314
Кучер Микола — 368
Кучер Яніна — 330

Л

Лабуткін Дмитро Віталійович — 4, 22, 31, 210 і далі, 419
Лазович Олена — 303
Левін Максим Євгенович — 4, 11, 22, 29, 32, 212 і далі, 258, 365, 418
Левчук Вікторія — 398
Леклерк-Імхофф Фредерік — 4, 22, 28, 29, 215 і далі, 419
Лелявський Юрій Миколайович — 4, 22, 30, 29, 217 і далі, 419
Лисюк Катерина — 273
Литкін Олександр Вікторович — 5, 14, 22, 31, 219 і далі, 419
Лі Павло Романович — 5, 9, 28, 221 і далі, 420
Луканов Юрій — 383
Лукіч Антоніо — 398
Лукшина Валентина — 330
Лупиніс Анатолій — 319
Любий Роман — 187, 373
Люлька Антоніна (сестра Миколи Рачка) — 286

М

Макарук Михайло — 91, 381
Макрон Еммануель — 216, 325
Максименко Андрій Іванович — 5, 22, 28, 29, 223 і далі, 420

Максименко-Довгич Жанна — 9, 279
Максименко Юлія — 224
Мальована Ольга (журналістка) — 337
Мамона О. — 330
Марків Віталій — 238, 290
Маркевич Богдан Михайлович — 5, 225 і далі
Маркевич Маріана — 381
Марченко Іван (друг Євгена Шумілова) — 398
Марченко Олег — 316
Маслобойщиков Серій — 9
Маслов Леонід — 295
Матвіїв Тарас — 402
Махов Олександр Володимирович — 5, 22, 29, 227 і далі, 419
Мейсон Брейн — 287
Мєстєчкін Яків — 301, 302
Миронов Андрій Михайлович — 5, 10, 22, 237 і далі, 289, 290
Миронович Антон — 251
Миронюк Володимир — 5, 22, 234 і далі, 419
Михед Олександр — 31, 255
Мілінєвський Дмитро — 328, 329
Мінзянов Юрій — 118
Місько Оксана (колега Володимира Чернишова) — 367
Можаєва Варвара — 372
Моторевська Євгенія (колега Миколи Оранського) — 257
Мрака Наталія Миколаївна (Людвик, Людвик-Мрака) — 10, 27, 441
Мукан Анна (дружина Володимира Мукана) — 240
Мукан Володимир Сергійович — 5, 22, 239 і далі, 419
Муратова Кіра — 9, 415
Мухарський Антін — 399
Мусаєва Елядіє — 288
Мусаєва Севгіль — 288, 292

Н

Навальний Олексій — 48
Наумлюк Антон — 48
Невинський Євген Антонович — 5, 9, 22, 28, 241 і далі, 420
Нежиборець Роман Сергійович — 5, 22, 28, 31, 243 і далі, 419
Неліпа Андрій — 247
Неліпа Максим Володимирович — 6, 22, 245 і далі
Ніколаєв Сергій Владиславович — 5, 22, 28, 31, 248 і далі
Ніколаєва Валентина (мама Сергія Ніколаєва) — 249

О

Овечкін Дмитро — 391
Овчаренко Ярослава — 372
Олійник Юрій Богданович — 5, 22, 28, 252 і далі, 418
Ольховик Олексій — 5, 23, 28, 30, 250 і далі, 418
Онисько Віктор Петрович — 5, 23, 29, 30, 255 і далі, 418
Опекунова Євгенія — 253
Орєхова Дарія (дружина Андрія Павленка) — 262
Осієвський (Манько — при народженні) Євгеній Євгенович — 5, 23, 259 і далі
Осмоловська Олена — 68
Островська Наталія — 387
Охотник Микола — 258

П

Павленко Андрій Миколайович — 5, 23, 27, 28, 261 і далі, 419
Падалко Марічка — 247
Панюшкіна Світлана — 50
Пархоменко Олександр Олександрович — 263, 264
Пархоменко Павло Олександрович — 5, 23, 28, 263 і далі, 419
Пасеницька Наталія — 118
Пелешенко Наталія (викладчка) — 286
Пенн Шон — 142, 209, 410
Перегон Олег — 88, 90
Пеньяфорт Лобунець Янко Богдан (Ianko Bogdan Peñafort Lobuñets) — 63
Петренко Володимир Миколайович — 5, 23, 265 і далі
Петренко Володимир (викладач акторської майстерності) — 353
Петренко Ніна — 266
Петрик Костянтин — 6, 23, 27, 267 і далі, 418, 419, 420
Петров Віктор — 5, 9, 14, 20, 23, 36, 269 і далі, 419
Підгорецька Ольга (колежанка Костянтина Гнітецького) — 87
Пілунський Ярослав — 119
Плахотник Роман Михайлович — 5, 23, 270 і далі
Плетенчук Дмитро (пресофіцер) — 52
Плєшивцева Тася — 36
Поліщук Ігор (мер Луцька) — 316
Половинка Наталія — 9
Попов Олександр Васильович — 5, 10, 23, 274 і далі
Пономарьов Дмитро (див. Штаде Дмитро) — 391
Порошенко Петро Олексійович — 400
Прасоленко Антон Олегович — 6, 23, 28, 276 і далі, 419
Прасоленко Олег — 277
Притула Станіслав Вікторович — 5, 23, 278 і далі, 418, 422
Проказа Дар'я — 253
Пулюй Іван (за назвою навчального закладу) — 98, 401
Пушкарчук Алла Вікторівна — 5, 14, 23, 280 і далі, 418, 422
Пушкарчук Леся (мати Алли Пушкарчук) — 280
Пущенко Сергій Миколайович — 5, 23, 283 і далі, 419

Р

Радерфорд Адам — 260

Равва Анастасія — 402
Равлюк Юлія (журналістка) — 37
Рачок Микола Сергійович — 5, 23, 285 і далі, 418, 419, 422
Ребрик Лілія — 329, 355
Рено Брент Ентоні — 5, 23, 27, 32, 418, 419, 420
Рено Креґ (брат Брента Рено) — 288
Решетар Валерій (побратим Олександра Бондарева) — 64
Рибаков Дмитро Олександрович — 5, 23, 293 і далі, 419
Риж Олена — 295
Римарук Андрій — 365
Робертс Джулія — 410
Рогелон Вільям — 238
Родіна Лілія — 275
Розкошинська Тетяна (сестра Юрія Сілюка) — 316
Ройко Сергій — 384
Роккеллі Андреа — 5, 23, 238, 289 і далі
Романова Ірина — 302
Романюк Любов (колега Костянтина Гнітецького) — 87
Россинський Богдан — 248
Рощина Вікторія Володимирівна — 5, 14, 23, 291 і далі
Рощин Володимир — 291
Рудинський Олександр (актор) — 312
Руснак Діана — 260
Рязанцева Шура (Олександра) Юріївна — 5, 9, 14, 23, 296, 420

С

Савицька Марія (колега Олександра Попова) — 275
Савоченко Олександр Володимирович — 5, 23, 299 і далі, 418, 419, 422
Сакун Євгеній — 5, 23, 28, 29, 301 і далі, 419, 420
Салій Віталій — 323
Самойленко Алла — 167, 340
Самойленко Олексій Юрійович — 5, 23, 303 і далі

Самчук Вікторія — 305
Самчук Олесь Олександрович — 5, 24, 307 і далі, 420
Самчук Улас — 100, 189
Санін Олесь — 9, 204, 223, 338, 340
Сапуга Олексій Миколайович — 5, 24, 311 і далі
Сарело Олег Іванович — 5, 24, 309 і далі
Сарело Іван (син Олега Сарела) — 310
Сарнацька Аліна — 396
Сартр Жан-Поль — 414
Світличний Євген Михайлович — 5, 24, 28, 309 і далі, 418, 419, 422
Світоліна Еліна — 363
Святослав Хоробрий — 319
Сенцов Олег — 9, 242, 294, 295, 299, 311, 312
Сиволап Христина —
Силкін Олександр (батько Сергія Силкіна) — 313
Силкін Сергій Олександрович — 5, 24, 313 і далі
Силкіна Галина (мати Сергія Силкіна) — 314
Симоненко Олеся — 274
Синицька Анастасія (дружина Максима Оранського) — 258
Сінченко Дмитро Володимирович — 5, 24, 317 і далі, 419
Сінченко Олена — 319
Сілюк Юрій Юрійович — 5, 24, 28, 315 і далі, 420
Сірко Іван — 318
Сірош Максим Юрійович — 5, 24
Сірош Олена Федорівна — 322
Сірош Юрій Володимирович — 322
Сковорода Григорій — 47
Скрябін Кузьма (Андрій Кузьменко) — 296, 395
Сніцар Олег — 308
Солдін Арман (Arman Soldin) — 5, 24, 28, 32, 324 і далі
Солдін Оксана (мати Армана Солдіна) — 324
Соловйов Сергій — 329
Соловйова Катерина (дружина Олега Сарела) — 309, 310
Соломка Андрій — 400
Сотниченко Сергій — 330
Сотниченко Філіп — 9
Спілберг Стівен — 410
Старинець Євген Євгенович — 5, 24, 326 і далі
Старинець Наталія — 327
Стародуб Андрій — 368
Стасішен Дмитро — 363
Степурін Ігор — 308
Стерненко Сергій — 317
Стоун Олівер — 410, 426
Столяров Олександр Миколайович — 42
Страшко Діана — 389
Строкань Володимир — 5, 24, 28, 30, 331 і далі, 419, 420
Ступка Богдан — 9, 328
Суворов Олександр Миколайович — 5, 24, 29, 30, 331 і далі, 419
Сукманський Олександр — 404
Сухолиткий-Собчук Дмитро — 373
Сухомлін Арсеній (побратим Ірини Цибух) — 361

Т

Татаренко Сергій (колега Костянтина Гнітецького) — 87
Терьохін Ігор Олегович — 6, 24, 332 і далі, 419
Тимошенко Павло Олександрович — 6, 24, 28, 336 і далі, 419, 420
Титаренко Лариса (дружина Станіслава Притули) — 279
Тиха Анастасія — 331
Тихий Володимир — 187, 373
Ткач Андрій (солдат) — 368
Ткаченко Тарас (режисер) — 303, 391
Ткаченко Яків Михайлович — 6, 9, 24, 28, 338 і далі, 418, 422

Топчій Андрій (батько Андрія Топчія) — 341
Топчій Андрій Андрійович — 6, 24, 341 і далі, 418, 422
Топчій Лариса (мати Андрія Топчія) — 341
Тронь Олександра — 273
Тяжлов Дмитро Олександрович — 9, 55

У

Ужвій Наталія — 88
Уолтер Едді — 373
Ушій Лідія (мати Романа Філонова, волонтерка) — 349

Ф

Федінчук Володимир Васильович — 6, 24, 28, 344 і далі, 419
Федінчук Марія (сестра Володимира Федінчука) — 345
Федорчук Анна (гример Одеської кіностудії, колега Тимофія Бойко) — 59
Філімонов Сергій («Філ») — 312
Філіпенко Марія — 330
Філоненко Ольга (колега Івана Шульги) — 396
Філонов Роман Романович — 6, 24, 28, 349 і далі
Філь Віталій (батько Віри Гирич) — 84
Флай Джеймі (Jamie Fly) — 85
Флерк Микола — 248
Фокіна Валерія — 304
Фомін Олег — 328
Франтасова Олена — 367
Фусик Оксана (дружина Костянтина Гнітецького) — 86

Х

Харакоз Наталія Георгіївна — 6, 14, 24, 351 і далі
Харват Олександр — 305
Хассуна Фатіма (2000–2025) (загибла палестинська фотожурналістка) — 40
Хільська Ірина (мати Олексія Хільського) — 355
Хільська (Петренко) Надія — 355
Хільський Олексій Юрійович — 6, 24, 28, 353 і далі, 419, 420
Хільський Юрій (батько Олексія Хільського) — 355
Химич Тарас — 9
Хлопоткіна Світлана — 367
Хлуп'янець Вадим Васильович — 6, 24, 356 і далі
Холодна Яна — 381
Хомич Тетяна — 316

Ц

Царинник Софія — 357
Цахнів Олександр Олександрович — 6, 24, 358
Цибух Володимир (батько Ірини Цибух) — 359
Цибух Ірина Володимирівна — 6, 14, 24, 359 і далі
Цибух Оксана (мати Ірини Цибух) — 359
Цілик Ірина (режисерка) — 142, 188, 271, 331, 426
Цурукін Микола (батько Петра Цурукіна) — 362
Цурукін Петро Миколайович — 6, 24, 362 і далі
Цурукіна Леся Василівна (мати Петра Цурукіна) — 362
Цурукіна Христина (сестра Петра Цурукіна) — 363
Цьона Олег — 410

Ч

Чайко Ольга (колега Дмитра Шиповського) — 391
Чепурко Станіслав — 391
Чендей Іван Михайлович — 429, 434
Чередниченко Олена — 279
Черников Євген (актор) — 340
Чернишев Олексій Олегович — 6, 25, 214, 364 і далі
Чернишов Володимир Миколайович — 6, 24, 28, 213, 366 і далі, 420
Чернишов Олексій Вікторович (воїн, позивний «Махно») — 365
Черніков Олександр Юрійович — 6, 25, 368 і далі
Чернілевська Ольга (мати Іллі Чернілевського) — 370, 371
Чернілевський Ілля Станіславович — 6, 10, 25, 27, 29, 30, 370 і далі, 418, 419, 420, 422
Чернілевський Станіслав Болеславович (батько Іллі Чернілевського) — 370, 371
Четвінд Філ (Phil Chetwynd) — 325
Чистяков Антон (режисер) — 322
Чорний Володимир Анатолійович — 6, 25, 373 і далі, 419, 420
Чорновіл В'ячеслав — 319
Чорномаз Богдан (батько Романа Чорномаза) — 375
Чорномаз Данило (дід Романа Чорномаза) — 375
Чорномаз Роман Богданович — 6, 25, 375 і далі
Чорномаз Софія (Литвиненко-Чорномаз) (сестра Романа Чорномаза) — 378
Чорномаз Тетяна (мати Романа Чорномаза) — 375
Чуб Олександр (ветеран війни) — 365
Чубашев Олександр (батько Олексія Чубашева) — 381
Чубашев Олексій Олександрович — 6, 25, 251, 380 і далі, 419
Чумаченко Олександр — 368

Ш

Шаламай Юрій (батько Вікторії Амеліної) — 38, 41
Шаламай Вікторія (див. Амеліна Вікторія)
Шапочка Ольга (мама Ярослава Шапочки) — 383
Шапочка Федір (дідусь Яросоава Шапочки) — 383
Шапочка Ярослав Анатолійович — 6, 8, 25, 382 і далі, 419
Шварцман Адам (син Максима Шварцмана) — 386
Шварцман Марина — 386
Шварцман Максим Романович — 6, 14, 25, 385 і далі, 419

Шварцман Софія (донька Максима Шварцмана)
Швидко Аліна — 357
Шевченко (Клітна) Анастасія (дружина Антона Клітного) — 161
Шевченко Тарас Григорович — 108, 430, 433
Шемчук Леонід (батько Олега Шемчука) — 387
Шемчук Олег Леонідович — 6, 25, 387 і далі
Шемчук Олена (мати Олега Шемчука) — 388
Шеханіна Лілія (колега Дмитра Шиповського) — 391
Шибалов Артур Іванович — 6, 25, 389 і далі
Шибалов Євген (брат Артура Шибалова) — 389
Шибалова Тетяна (мати Артура Шибалова) — 389
Шиповський Дмитро Валерійович — 6, 25, 28, 390 і далі, 419, 420
Шкурат Світлана — 89
Шомко Марія — 363
Штаде (Пономарьов) Дмитро — 391, 392
Шумілов Євген Ігорович — 6, 25, 29, 397 і далі, 419
Шульга Анастасія Іванівна (дружина Івана Шульги) — 396
Шульга Іван (режисер) — 355
Шульга Іван Сергійович — 6, 25, 29, 393 і далі, 418
Шакіров Ділєрбек Шукурович — 6, 384
Шеремета Ірина — 286

Ю

Юрченко Дарина — 400
Юрченко Тетяна — 400
Юрченко Олексій Маркович — 6, 25, 28, 399 і далі, 419

Я

Яворський Василь Михайлович — 6, 25, 27, 30, 401 і далі, 418
Якобі Мішель — 107
Яковенко Антон Сергійович — 6, 25, 403 і далі
Яковенко Олександра — 404
Яковенко Сергій — 403
Якунін Олег Іванович — 6, 25, 405 і далі, 418
Якунін Олена (дружина Олега Якуніна) — 406, 419
Януш-Сипухіна Вікторія — 258
Янчук Лесь — 30, 331
Яремчук Анна (Яремчук-Бобало Анна) — 55
Яцюк Денис Вікторович — 6, 25, 28, 407 і далі, 418

ПРО АВТОРА

В’ячеслав Бігун народився в місті Тячів — на березі стрімкої Тиси, в етнічному багатоголоссі Закарпаття. У родині, де поєдналися точність і мисляча логіка інженера Степана Юрійовича Бігуна та співчутлива гуманність медика Марії Василівни Свид. Символічно, що їхній спільний життєвий сюжет бере початок у темному залі кінотеатру — в магічному просторі образів, які передбачили подальшу кінематографічну долю сина.

Закінчує Тячівську середню школу №1 з відзнакою. У шкільні роки — допитливий, активний, багатогранний: фотографує, грає у футбол і теніс, займається єдиноборствами, редагує і видає шкільну газету. Серед однолітків здобуває промовисте прізвисько — «Філософ».

Не вступивши з першої спроби до університету, працює на місцевому хлібозаводі. Цей час стає для нього внутрішньою кузнею людяності й гарту. Згодом — шлях до омріяного: підготовче відділення, а далі — юридичний факультет Львівського університету імені Івана Франка. Тут, у колі наукового гуртка та щоденної громадської діяльності формується його філософське осмислення права як простору цінностей.

У 1997 році з відзнакою здобуває диплом юриста-спеціаліста та референта-перекладача з англійської мови. Уже в студентські роки постає як лідер молодіжного правничого руху в Україні: очолює Об’єднання студентів-правників у Львові, ініціює створення Української асоціації студентів-правників, долучається до заснування Координаційної ради молодих юристів при Мін’юсті. Зі колегами започатковує Всеукраїнський тиждень права та конкурс імені В. М. Корецького. За свій внесок відзначений найвищою відомчою нагородою Мін’юсту — Почесним знаком (№74).

Завдяки стипендії, яку виборов на конкурентному конкурсі, навчається у США, здобуває ступінь магістра права (LL.M.) в Університеті Коннектикуту. Вивчає американське конституційне, бізнесове та міжнародне право, складає іспит із професійної відповідальності. Працює у провідній міжнародній юридичній фірмі Jones Day у Німеччині й Україні.

Із 2000 року — дослідник Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Стає першим аспірантом за спеціальністю «Філософія права». Захищає кандидатську дисертацію «Людина в праві: аксіологічний підхід» (2004). Працює над заснуванням і редагуванням часопису «Проблеми філософії права».

Стажується в провідних європейських інституціях: Академії міжнародного права в Гаазі, Європейському університетському інституті у Флоренції, Інституті прав людини у Страсбурзі (керівник — Жан-Поль Коста), юридичному факультеті Гейдельберзького університету (професор Брюггер). Викладає в українських вишах, впроваджує нові дисципліни.

Із 2005 року поглиблює дослідження філософії правосуддя. Публікує першу в Україні монографію «Філософія правосуддя» (2011), а згодом — визнану науково-практичну працю «Доброчесність і правосуддя» (2021), де правосуддя постає судове здійснення ідеї права.

Практичний досвід — робота у Європейському суді з прав людини, де здобуває — за висококонкурентним конкурсом Ради Європи — посаду юриста Секретаріату та стає одним із найпродуктивніших фахівців за кількістю проєктів судових рішень. Водночас правосуддя починає осмислювати і в кіномовленні — через фільми, семінари, візуальні проєкти.

У 2018 році — учасник конкурсу до Вищого антикорупційного суду. Працює над питаннями авторського права, веде перемовини з Гільдіями режисерів і сценаристів Америки.

Має досвід у журналістиці: проходить навчання в Школі професійної журналістики, працює редактором (згодом головним редактором) «Юридичної газети». Його тексти — міст між глибиною науки й гостротою суспільної думки. Публіцистика стає прологом до кінематографічного шляху.

Новий поворот — режисура. Здобуває режисерську освіту: Балтійська школа кіно (Таллінн), Паризький університет Нова Сорбонна. Захист магістерського ступеня з кіномистецтва (2016). Створює фільми про українські справи в ЄСПЛ, судову реформу, антикорупційний діяльність. Утверджується як лідер напряму «Право і кіно».

Член Громадської ради Українського Оскарівського комітету, голова Наглядової ради Української гільдії режисерів. Випускник програм Aspen Institute. Його дослідницькі та мистецькі інтереси охоплюють філософію права, конституціоналізм, права людини, етику, правову свідомість і візуальне мистецтво.

Із 2019 року, за документально підтвердженими даними міжнародної бази IMDB.com, — найтитульованіший (близько 100 нагород, див.: https://www.imdb.com/list/ls543064303) і найпродуктивніший український режисер. На 2024 рік посідає 7-е місце у світі за кількістю нагород, і 2-е місце в світі — за кількістю номінацій. В доробку автора численні титуловані стрічки про відомі особистості, війну в Україні, юридичні та експериментальні фільми.

Публікації (Google Академія: https://bit.ly/3fKKUed) та частина фільмів автора доступні онлайн (фільмографія: www.imdb.com/name/nm6484261). Творчий доробок на 2025 рік: понад 600 публікацій, 50 фільмів (й понад 1000 епізодів серіалу). Авторський кінодоробок осмислено у фундаментальній монографії (Людвик Н. Кіно і легенда: В’ячеслав Бігун. Київ, 2025. 1000 с.) — літописі творчого шляху, де слово й образ сплелися у мереживо сенсів і почуттів, розквітаючи у простір людяності та краси.

Науково-популярне видання

Довідкове видання

БІГУН В’ячеслав Степанович

МІСІЯ: СВОБОДА УКРАЇНИ.

ОСТАННЯ ЗЙОМКА СЕРЦЯ — МЕДІЙНИКИ І КІНЕМАТОГРАФІСТИ НА ЩИТІ

Монографія

Підписано до друку 30. 05. 2025. Формат 60х84/8.
Гарнітура Calibri. Папір офсетний. Друк цифровий
Ум. друк. арк. 23,3. Наклад 300 прим. Зам. № 1403/25.

Видавець: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», м. Київ, вул. Бориспільська, 9.
Свідоцтво: серія ДК No 3534 від 24.07.2009 р.

Виготовлювач: СПД Андрієвська Л. В., м. Київ, вул. Бориспільська, 9.
Свідоцтво: серія В03 No 919546 від 19.09.2004 р.